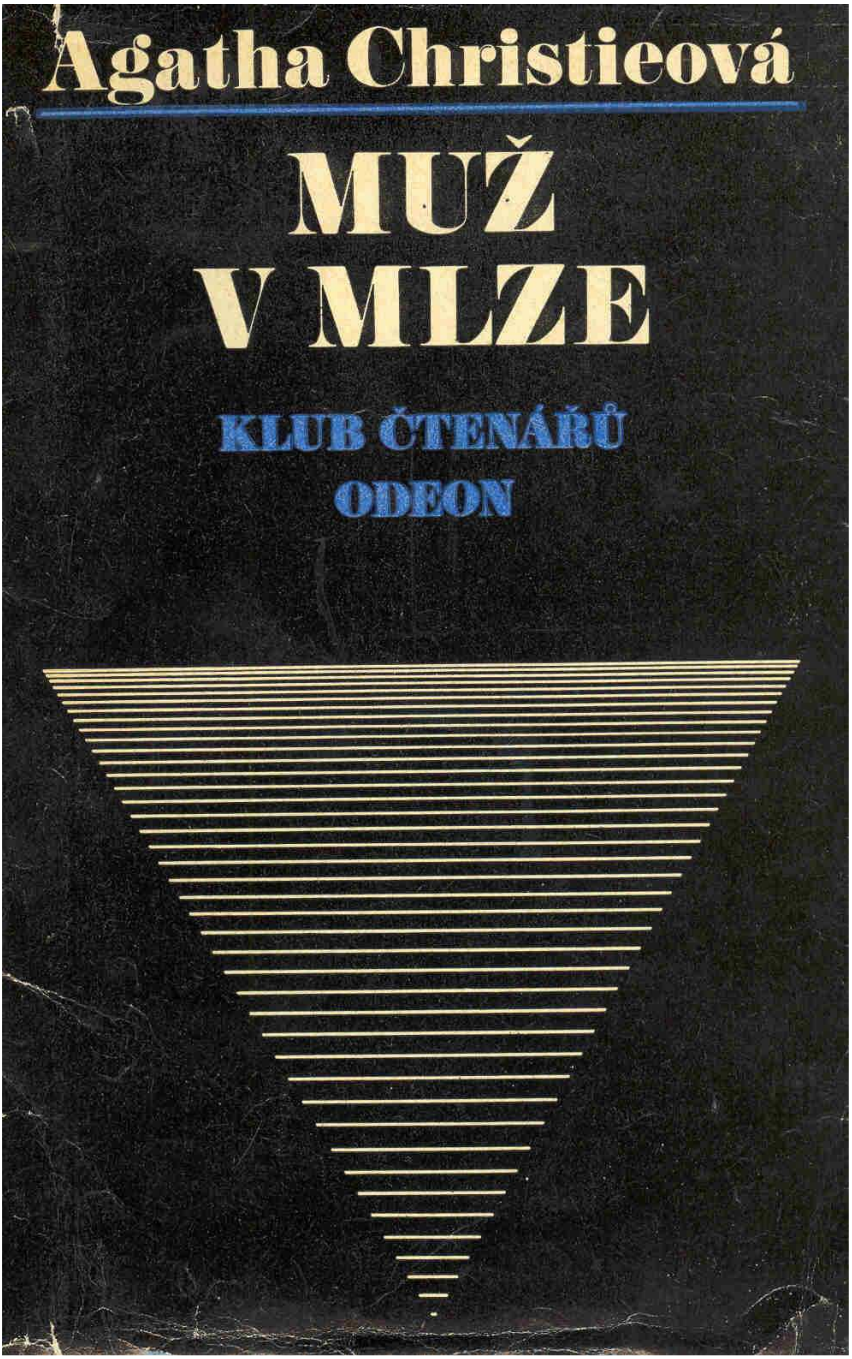

Agatha Christieová
MUŽ V MLZE
KLUB ČTENÁŘŮ
ODEON

DVACET
DETEKTIVNÍCH
POVÍDEK

4x

HERCULE
POIROT

4x

JANE
MARPLOVA

4x

TOMMY
BERESFORD
A PENTLIČKA

4x

PARKER PYNE

4x

HARLEY QUIN

VYBRAL, PŘELOŽIL
A DOSLOV NAPSAL
JAN ZÁBRANA

Anthology, translation
and commentaries © 1977
by Jan Zábrana
© Agatha Christie Limited

4x
HERCULE POIROT

/vražda v postranní ulici/

[1]

„Nepřispěl byste na maškaru, pane?“

Kluk se špinavým obličejem se podlízavě zazubil.

„To bych teda nepřispěl!“ odsekl vrchní inspektor Japp.

„A vůbec, hele, mládenečku —“

Následovalo krátké kázání. Polekaný uličník se dal ozlomkrk na ústup, ale stačil přitom stručně a úsečně zavolat na své mladé kumpány:

„Ajcem trajcem, jestli tohle není policajt! Jenže v civilu!“ Houf kluků vzal nohy na ramena; v běhu si prozpěvovali:

Zrada zrad, zrada zrad,
černý pátý listopad.
Komplot, puč, prachu cent
měl rozmetat parlament.
Nedej bůh, nedej bůh
zapomenout na vejbuch.

Společník vrchního inspektora, postarší malý muž s hlavou holou a kulatou jak vajíčko a velkým knírem, jaký nosívali vojanští páni, se usmíval sám pro sebe.

„*Très bien*,[1] Jappe,“ poznamenal. „Vy ale umíte uštědřit kázáníčko! Gratuluju!“

„Tenhle Den Guye Fawkese[2] je prachsprostá záminka pro žebrotu, nic jiného!“ řekl Japp.

„Zajímavé, že se to slaví dodnes,“ meditoval Hercule Poirot. „Vypalují se ohňostroje — buch — buch —, ačkoli se už dávno ni-

[1] výborně

[2] Guy Fawkes Day — ohňostroji, lampióny a prskavkami se v Anglii připomíná výročí tzv. Prachového spiknutí (Gunpowder Plot) z 5. listopadu 1605, vedeného Guyem Fawkesem (1570—1606). Šlo o neúspěšný pokus zavraždit krále Jakuba I. a poslance při zasedání parlamentu v odplatu za vystupňovanou krutost trestních zákonů proti římským katolíkům

kdo nepamatuje, kdo byl ten člověk, kterého mají připomínat, a co vlastně udělal.“

Muž ze Scotland Yardu přisvědčil.

„Nesmíte si myslet, že moc těch kluků ví, kdo vlastně Guy Fawkes byl.“

„A co nevidět budou určitě mít všichni v hlavě úplný galimatyáš. Je to na oslavu nebo na věčné zatracení, že se pátého listopadu vystřelují tyhle *feux d‘artifice*?[3] Vyhodit do povětří anglický parlament — byl to zločin nebo ušlechtilý skutek?“

Japp se potměšile zahihňal.

„Leckdo by nepochybně řekl, že to druhé!“

Oba muži odbočili z hlavní třídy a kráčeli poměrně klidnou postranní ulicí. Byli společně na večeři a mířili teď krátkou procházkou k bytu Hercula Poirota.

Jak šli dál, co chvíli bylo stále ještě slyšet vybuchující prskavky. Občasné pršky zlatého deště ozařovaly oblohu.

„Noc jak dělaná pro vraždu,“ poznamenal Japp s profesionálním zájmem. „Za takovéhle noci by například nikdo neslyšel výstřel.“

„Vždycky se mi zdálo divné, že tak skvělé příležitosti nevyužívá víc zločinců,“ řekl Hercule Poirot.

„Víte, Poirote, někdy si skoro přeju, abyste nějakou tu vraždu spáchal taky vy.“

„*Mon cher*!“[4]

„Ano, rád bych viděl, jak byste na to šel právě vy.“

„Milý Jappe, kdybych já spáchal vraždu, neměl byste nejmenší šanci uvidět, jak jsem na to šel. Pravděpodobně byste si nebyl ani vědom, že vůbec byla spáchána nějaká vražda.“

Japp se pobaveně a dobromyslně zasmál.

„Vy jste ale domýšlivý chlapík, co?“ řekl shovívavě.

Příští den dopoledne v půl jedenácté zazvonil u Hercule Poirota telefon.

„‘Alo? ‘Alo?“

„Haló, to jste vy, Poirote?“

---

[3] ohňostroje

[4] milý příteli

„*Oui, c'est moi.*“[5]

„Tady Japp. Vzpomínáte si, jak jsme šli včera večer domů tou postranní ulicí? Bardsley Gardens se to tam jmenuje.“

„Ovšem. Copak?“

„A jak jsme mluvili o tom, jak by bylo snadné někoho zastřelit, když všude kolem vybuchují ty prskavky a rachejtle a podobné hračičky?“

„Samozřejmě.“

„Tak si představte, že v té postranní ulici došlo k sebevraždě. V čísle 14. Spáchala ji nějaká mladá vdova — paní Allenova. Zrovna tam jedu. Nechcete taky přijít?“

„Promiňte, příteli, ale proč k obyčejné sebevraždě posílají tak vysokou šarži, jako jste vy?“

„Vy teda máte za ušima! Ne, to není obvyklé. Jak to vypadá, našemu doktorovi se na celé té věci něco nezdá. Přijdete? Mám takový pocit, že byste se na to měl podívat.“

„Tak to přijdu. Říkáte v čísle 14?“

„Ano, ve čtrnáctce.“

Poirot dorazil k číslu 14 v postranní ulici Bardsley Gardens skoro v téže chvíli, kdy před domem zastavilo auto, v němž seděl inspektor Japp a další tři policisté.

Číslo 14 už bylo středem všeobecného zájmu. Lidé utvořili kruh, bylo tam vidět šoféry, jejich ženy, poslíčky, povaleče, dobře oblečené náhodné chodce i spoustu dětí, a ti všichni postávali před domem a zírali na číslo 14 s otevřenými pusami a užaslými pohledy.

Na schodech stál uniformovaný strážník a dělal co mohl, aby si zvědavce udržel od těla. Čiperně vyhlížející mladíci s fotoaparáty měli plné ruce práce a vrhli se k Jappovi, jakmile vystoupil z vozu.

„Momentálně pro vás nic nemám,“ řekl Japp a víc si jich nevšímal. Kývl na Poirota. „Vy už jste tady? Pojďte, půjdem dovnitř.“

Rychle vešli do domu, zavřeli za sebou dveře a octli se v úzké chodbě pod schodištěm, které bylo tak strmé, že připomínalo žebřík.

Nahoře na schodech se objevil nějaký muž, poznal Jappa a řekl:

„Sem nahoru, prosím.“

[5] ano, to jsem já

Japp a Poirot vystoupili po schodišti.

Muž, který stál nahoře, otevřel dveře po levé straně a všichni tři vešli do malé ložnice.

„Snad bych měl stručně zopakovat alespoň hlavní body, pane vrchní inspektore.“

„Ano, správně, Jamesone,“ řekl Japp. „Co jste zjistil?“

Okrskový inspektor Jameson zrekapituloval celou historii.

„Ta mrtvá je paní Allenova. Bydlela tu ještě s jednou přítelkyní — slečnou Plenderleithovou. Slečna Plenderleithová ale byla na návštěvě na venkově a vrátila se dnes ráno. Odemkla si vlastním klíčem a překvapilo ji, že v domě nikoho nenašla. V devět hodin sem totiž obvykle chodí posluhovačka uklízet. Šla tedy po schodišti sem nahoru, nejdřív do svého pokoje (to je ten, v kterém teď jsme), a pak naproti přes chodbu do pokoje své přítelkyně. Dveře byly zamčené zevnitř. Párkrát zacvakala klikou, pak klepala a volala, ale nikdo se jí neozval. Nakonec se polekala a zatelefonovala na policejní strážnici. To bylo ve tři čtvrti na jedenáct. Přijeli jsme hned a dveře jsme vypáčili. Paní Allenova ležela zhroucená na podlaze a měla prostřelenou hlavu. V ruce svírala automatický revolver — značka Webley .25 — a vypadalo to jako jasný případ sebevraždy.“

„Kde je slečna Plenderleithová teď?“

„Dole v salóně. Řekl bych, že je to náramně duchapřítomná a chladnokrevná mladá dáma. Vůbec neztratila hlavu.“

„Za okamžik si s ní promluvím. Teď bych ale radši viděl Bretta.“

V Poirotově doprovodu prošel přes chodbu a vstoupil do protějšího pokoje. Vysoký starší muž zvedl oči a kývl na něho.

„Buďte zdráv, Jappe. Jsem rád, že jste tu. Tohle je nějaký divný případ.“

Japp zamířil k němu. Hercule Poirot se rychlým a pátravým pohledem rozhlédl po pokoji.

Byl mnohem větší než místnost, kterou právě opustili. Měl arkýřové okno, a zatímco druhý pokoj byl jednoduše a jednoznačně zařízen jako ložnice, tenhle spíš působil jako ložnice, která se ze všech sil snaží vypadat jako salón.

Zdi byly stříbrné a strop smaragdově zelený. Záclony měly stříbrné a zelené hypermoderní vzory. Pohovku pokrývala lesklá prošívaná deka ze smaragdově zeleného hedvábí a na ní trůnilo několik zlatých a stříbrných polštářů. Byl tu vysoký staromódní psací stůl z ořechového dřeva, ořechový prádelník a pár moderních židlí z třpytivých chromovaných trubek. Na nízkém stolku se skleněnou deskou stál velký popelník plný špačků z cigaret.

Hercule Poirot vdechl nosem a jemně zavětřil. Pak přistoupil k Jappovi a společně s ním se zadíval na mrtvolu.

Na podlaze ležela mladá žena tak, jak se zhroutila z jedné té chromované židle. Mohlo jí být asi sedmadvacet. Měla světlé vlasy a jemné rysy obličeje. Tvář měla jenom nepatrně napudrovanou. Byla to hezká, dychtivá, možná maličko hloupá tvář. Na levém spánku měla škraloup sražené krve. Prsty pravé ruky byly sevřené kolem malého revolveru. Na sobě měla jednoduché tmavozelené šaty s vysokým límečkem.

„Co tu nehraje, Brette?“

Japp také hleděl na bezvládnou postavu na podlaze.

„To, jak leží, je v pořádku,“ řekl doktor. „Jestli se zastřelila sama, sklouzla by podle všeho ze židle právě do téhle polohy. Dveře byly zamčené a okno dobře zavřené zevnitř.“

„Takže to je v pořádku, jak říkáte. Co pak nehraje?“

„Podívejte se na ten revolver. Zatím jsem se ho ani nedotkl — čekám, až přijdou sejmout otisky prstů. Je ale docela dobře vidět, co mám na mysli.“

Poirot a Japp poklekli a pozorně si prohlédli revolver zblízka.

„Už vidím, co myslíte,“ řekl Japp, když vstával. „Má divně zkřivenou ruku. Na první pohled se zdá, že zbraň drží, ale ve skutečnosti ji nedrží. Ještě něco?“

„Moc věcí. Ten revolver měla v *pravé* ruce. A teď se podívejte na tu ránu. Revolver byl přitisknut až k hlavě a přímo nad *levým* uchem — račte si všimnout, nad *levým* uchem.“

„Hm,“ řekl Japp. „Tohle to myslím vysvětluje. V téhle poloze nemohla držet revolver a vystřelit z něho pravou rukou, co?“

„Podle mne je to naprosto vyloučené. Ruka se snad takhle natáhnout dá, ale pochybuju, že by člověk přitom dokázal vystřelit.“

„Pak se mi to ale zdá úplně jasné. Zastřelil ji někdo jiný a pokusil se to naaranžovat tak, aby to vypadalo jako sebevražda. Co ale ty zamčené dveře a zavřené okno?“

Inspektor Jameson odpověděl:

„Okno bylo zavřené na kliku, ale ke dveřím, přestože byly zamčené, *se nám nepodařilo najít klíč*.“

Japp přikývl.

„Ano, to bylo šeredné opomenutí. Ten, kdo to udělal, zamkl dveře, když odcházel, a doufal, že si nevšimneme, že nikde není klíč.“

Poirot zabručel:

„*C‘est bête, ça!*“[6]

„Víte, vy jste moc chytrý, Poirote — nesmíte hned každého soudit podle měřítek svého brilantního intelektu! Ve skutečnosti je to právě jeden z těch drobných detailů, které lze tak snadno přehlédnout. Dveře jsou zamčené. Lidé vniknou dovnitř. Ženu najdou mrtvou — revolver má v ruce — jasný případ — zamkla se tam, aby spáchala sebevraždu. Po žádných klíčích nikdo nepátrá. Bylo vlastně štěstí, že slečna Plenderleithová povolala policii. Mohla zavolat tady z okolí pár šoférů, dát dveře vylomit — a pak bychom ten zádrhel s klíčem přehlédli docela jistě.“

„Ano, to myslím, že je pravda,“ řekl Hercule Poirot. „U mnoha lidí by se to dalo předpokládat jako přirozená reakce. Policie bývá většinou až ta poslední instance, nemám pravdu?“

Pořád ještě zíral na mrtvolu ležící na podlaze.

„Nezdá se vám něco v pořádku?“ zeptal se Japp.

Otázka zněla lhostejně, ale oči měl bystré a pozorné.

Hercule Poirot pomalu zavrtěl hlavou.

„Díval jsem se na její náramkové hodinky.“

Sklonil se a špičkou prstu se hodinek zlehka dotkl. Byl to exkluzivní kousek hodinářského umění, zdobený drahokamy. Na zápěstí ruky, která svírala revolver, byly hodinky připjaty černým látkovým páskem.

[6] to je přece hloupé!

„Rozkošná věcička,“ poznamenal Japp. „Tyhle hodinky musely stát fůru peněz!“ Tázavě zvedl hlavu k Poirotovi. „Zaujalo vás snad něco *na nich*?“

„Hm — možná.“

Potom Poirot zabloudil k psacímu stolu. Běžný typ — z těch, jejichž přední deska se dá sklopit dolů. Deska byla okázale otevřena a dobře harmonovala s celkovým barevným laděním.

Uprostřed stolu spočíval dost masivní stříbrný kalamář a před ním ležela psací mapa se složkou pijáků, překrytých pěkným, zeleně lakovaným obalem. Vlevo od složky pijáků stála smaragdová skleněná miska na psací náčiní, na ní stříbrný stojánek na pero, tyčinka zeleného pečetního vosku, tužka a dvě poštovní známky. Vpravo od pijáků stál patentní kalendář, ukazující datum, den a měsíc. Tam také byl džbáneček z opálového skla a v něm zahnutý, na zeleno obarvený husí brk. Zdálo se, že archaické pero vzbudilo Poirotovu pozornost. Vytáhl je z nádobky a prohlížel si je, ale na brku neutkvěla sebemenší stopa po inkoustu. Podle všeho šlo o pouhou ozdobu — nic víc. Používán byl zřejmě jenom ten stříbrný stojánek na pero, který měl pokaňkanou nožičku. Poirot sklouzl očima na kalendář.

„Pátého listopadu, úterý,“ řekl Japp. „To bylo včera. To všechno odpovídá.“

Otočil se k Brettovi.

„Jak dlouho je mrtvá?“

„Byla zabita včera v noci, v jedenáct hodin třiatřicet minut,“ odpověděl pohotově Brett.

Zazubil se, když spatřil Jappovu překvapenou tvář.

„Račte prominout, příteli,“ řekl. „To jsem si jen zahrál na doktora vševěda z románu… Ve skutečnosti nejpřesnější časové určení, kterým mohu sloužit, je asi tak těch jedenáct — plus minus hodina, samozřejmě.“

„Ach tak, myslel jsem, že snad zůstaly stát ty náramkové hodinky — nebo něco takového.“

„Ty se zastavily, to je pravda, jenomže se zastavily ve čtvrt na pět.“

„A já předpokládám, že ve čtvrt na pět být zastřelena nemohla…“

„To můžete rovnou pustit z hlavy.“

Poirot zvedl obálku, překrývající složku pijáků.

„To není špatný nápad,“ řekl Japp. „Jenže kde nic tu nic.

Objevil se neposkvrněný arch bílého sacího papíru. Poirot prolistoval všechny listy ve složce, ale všechny byly stejné.

Pak obrátil svou pozornost ke koši na papír.

Bylo v něm několik roztrhaných dopisů a tiskopisů. Přetržené byly jen jednou a snadno se daly znova složit. Žádost o příspěvek od jakéhosi spolku pro podporu válečných vysloužilců, pozvánka na koktail párty pořádanou třetího listopadu, pozvánka na zkoušku ke švadleně. Jeden tiskopis upozorňoval na módní přehlídku v kožešnickém salónu, druhý byl katalog z obchodního domu.

„Nic tu není,“ řekl Japp.

„Není — a to je divné…“ řekl Poirot.

„To chcete říct, že sebevrazi obvykle nechávají dopis na vysvětlenou?“

„Přesně tak.“

„Čili že je to jen další důkaz, že nejde o sebevraždu?“

Poodstoupil kousek stranou.

„Musím teď nechat naše lidi, aby se tu dali do práce. My snad abychom šli dolů a pohovořili si s tou slečnou Plenderleithovou. Půjdem, Poirote?“

Zdálo se, že Poirota pořád ještě fascinuje psací stůl a věci na něm.

Vyšel za inspektorem z pokoje, ale ještě od dveří se znova vrátil očima k okázalému, smaragdově zelenému husímu brku.

[2]

Dveře pod úzkým schodištěm vedly do velkého obývacího pokoje — domy v postranní ulici byly přestavěny z někdejších královských stájí. V pokoji, jehož stěny byly pro efekt ohozeny jen hrubou sádrovou omítkou a ověšené lepty a dřevoryty, seděly dvě ženy.

Jedna seděla v křesle u krbu s rukou vztaženou k plamenům. Byla tmavovláska, vypadala podnikavě a mohlo jí být tak sedmadvacet nebo osmadvacet let. Druhá žena byla už starší a dost obtloustlá.

V ruce držela síťovku, a když oba muži vešli do pokoje, právě si ztěžka povzdechla a pokračovala ve vyprávění:

„— jak vám říkám, slečno, pro mě to byl takovej šok, že jsem se div neskácela rovnou tam na fleku. A když si pomyslím, že zrovna — zrovinka dneska ráno —“

Druhá žena ji přerušila.

„To zatím stačí, paní Pierceová. Tihle pánové jsou myslím od policie.“

„Slečna Plenderleithová?“ zeptal se Japp a šel k ní.

Dívka přikývla.

„Ano, to jsem já. A tohle je paní Pierceová. Chodí nám sem každý den uklízet.“

Impulzivní paní Pierceová opět zvedla stavidla své výmluvnosti.

„A jak už jsem říkala slečně Plenderleithové — když si pomyslím, že zrovna — zrovinka dneska ráno musela má sestra Louisa Maud dostat ten záchvat a že tam nebyl nikdo, kdo by se o ni mohl postarat, než já — no a to víte, sestra je sestra, to je prostě jednou vlastní krev, a taky jsem si myslela, že to paní Allenové nebude vadit, ačkoli, víte, já hrozně nerada nechávám na holičkách dámy, co u nich uklízím —“

Japp ji dost obratně přerušil.

„Ano, přesně tak, paní Pierceová. Teď byste snad mohla zajít s inspektorem Jamesonem do kuchyně a udělat stručnou výpověď.“

Když se zbavil upovídané paní Pierceové, která mlela páté přes deváté, ještě když s Jamesonem odcházela, zaměřil Japp svou pozornost znova na dívku.

„Dovolte, abych se představil: jsem vrchní inspektor Japp a rád bych od vás slyšel všechno, co mi o celé téhle záležitosti můžete povědět, slečno Plenderleithová.“

„Jistě. Čím mám začít?“

Ovládala se obdivuhodně. Nebyla na ní patrná sklíčenost ani šok, který utrpěla; nápadná snad byla jen jistá nepřirozená strnulost, projevující se v jejím chování.

„V kolik hodin jste dnes ráno přijela?“

„Nějak pár minut před půl jedenáctou. Paní Pierceová je stará lhářka, nebyla tady, zjistila jsem —“

„To se stává často?“

Jane Plenderleithová pokrčila rameny.

„Tak dvakrát do týdne se objeví až v poledne — nebo taky vůbec ne. Normálně má chodit v devět. Jenomže, jak říkám, tak dvakrát do týdne buď ‚není ve své kůži‘, nebo onemocní někdo z jejich rodiny a ona se o něho musí starat. Tyhle posluhovačky jsou všechny stejné — co chvíli vám vybouchnou. Ona ještě není nejhorší.“

„Uklízí u vás už dlouho?“

„No — víc jak měsíc. Ta, co k nám chodila před ní, kradla.“

„Pokračujte, prosím, slečno Plenderleithová.“

„Zaplatila jsem taxíkáři, odnesla jsem si do domu kufřík, rozhlédla jsem se po paní Pierceové, ale když jsem ji nikde neviděla, šla jsem nahoru do svého pokoje. Trošku jsem tam uklidila a pak jsem šla přes chodbu za Barbarou — tedy za paní Allenovou. Dveře byly zamčené. Párkrát jsem zacvakala klikou a pak jsem na ni i ťukala, ale nikdo se mi neozval. Šla jsem zpátky do přízemí a zatelefonovala jsem na policii.“

„*Pardon!*“ vpadl Poirot s rychlou a lišáckou otázkou. „Nenapadlo vás, že byste se mohla pokusit dveře vylomit — dejme tomu s pomocí některého toho šoféra, co jsou tady v ulici?“

Otočila k němu oči — studené šedozelené oči. Přelétla po něm rychlým pohledem, jako by ho chtěla odhadnout.

„Ne, na to jsem nějak ani nepomyslela. Jestli něco nebylo v pořádku, měla jsem za to, že bude nejlepší zavolat policii. Ti jsou od toho.“

„Takže jste měla za to — *pardon*, slečno, — že něco není v pořádku?“

„Přirozeně.“

„Poněvadž se vám na vaše klepání nikdo neozval? Bylo ale přece možné, že vaše přítelkyně vypila nějaký ten doušek, aby se jí lip spalo, nebo něco takového —“

„Ona si na žádné šláftruňky nepotrpěla.“

Odpověď zazněla, jako když bičem práskne.

„Nebo třeba mohla odejít a před odchodem zamknout, nemyslíte?“

„Proč by zamykala? Určitě by mi tu byla nechala nějaký lístek.“

„A opravdu vám tu žádný lístek nenechala? Víte to zcela jistě?“

„Ovšem. Byla bych si ho přece hned všimla.“

Podrážděnost v jejím hlase byla ještě patrnější.

Japp řekl:

„Nepokusila jste se nakouknout klíčovou dírkou, slečno Plenderleithová?“

„Ne,“ řekla Jane Plenderleithová významně. „To mě vůbec ani nenapadlo. Stejně bych ale nebyla nic viděla, poněvadž v ní přece musel být klíč, no ne?“

Tázavý pohled jejích nevinných, široce otevřených očí se setkal s pohledem inspektora Jappa. Poirot se pojednou sám pro sebe usmál.

„Jednala jste samozřejmě zcela správně, slečno Plenderleithová,“ řekl Japp. „Předpokládám, že jste neměla žádný důvod k domněnce, že by vaše přítelkyně mohla eventuální spáchat sebevraždu?“

„Och, to ne.“

„Nezdálo se“ vám, že má nějaké starosti, že je něčím sklíčená nebo tak?“

Následovala pauza — dost dlouhá pauza, než dívka odpověděla.

„Ne.“

„Věděla jste, že má revolver?“

Jane Plenderleithová přikývla.

„Ano, měla ho, když byla v Indii. A tady jej měla pořád v zásuvce ve svém pokoji.“

„Ehm. Měla na něj zbrojní pas?“

„Domnívám se, že ano. Jistě to ale nevím.“

„A teď mi, slečno Plenderleithová, povězte laskavě o paní Allenové všechno, co mi povědět můžete — jak dlouho jste ji znala, kde žijí její příbuzní — prostě všechno.“

Jane Plenderleithová přikývla.

„Znala jsem Barbaru asi pět let. Seznámila jsem se s ní na jedné své cestě v cizině — bylo to v Egyptě, mám-li být přesná. Ona se právě vracela z Indie domů do Anglie. Já jsem tehdy byla na krátký čas na Britské škole v Athénách a před návratem domů jsem si zajela na pár neděl do Egypta. Vydaly jsme se společně na výletní plavbu

po Nilu. Hodně jsme se spřátelily, padly jsme si do oka a bylo to vzájemné. Já jsem v té době hledala někoho, kdo by si se mnou pronajal napůl byt nebo nějaký menší domek. Barbara byla sama, nikoho neměla. A tak nás napadlo, že bychom spolu mohly dobře vycházet.“

„A opravdu jste spolu dobře vycházely ?“ zeptal se Poirot.

„Výtečně. Každá jsme měla své vlastní přátele — Barbara byla mnohem víc společensky založená než já — a já zas mám spíš přátele z uměleckých kruhů. Bylo to tak lepší a oběma nám to vyhovovalo.“

Poirot přikývl. Japp pokračoval:

„Co víte o rodině paní Allenové a o tom, jak žila předtím, než jste se s ní seznámila?“

Jane Plenderleithová pokrčila rameny.

„Toho tak moc není. Mám dojem, že se za svobodna jmenovala Armitageová.“

„Co její manžel?“

„No — nic tak zvlášť pozoruhodného na něm asi nebylo. Co vím, tak hodně pil. Z několika zmínek jsem si dala dohromady, že umřel asi rok nebo dva po svatbě. Měli spolu jedno dítě, holčičku, ale ta umřela, když jí byly tři roky. Barbara o manželovi moc nemluvila. Mám dojem, že se za něho provdala v Indii, když jí bylo asi sedmnáct. Potom spolu odjeli na Borneo nebo do nějaké podobné zastrčené díry, kam se posílají nepříliš schopní lidé — zřejmě to nebyla žádná příjemná vzpomínka, a tak jsem se na to nevyptávala.“

„Nevíte, zda paní Allenova neměla nějaké finanční potíže?“

„Ne, neměla. To vím jistě.“

„Neměla žádné dluhy — nebo podobně?“

„Ale kde! Vím zcela jistě, že nic takového u ní nepřicházelo v úvahu.“

„Musím se vás zeptat ještě na jednu věc — doufám, žé se nad tím nepohoršíte, slečno Plenderleithová. Měla paní Allenova nějakého obzvlášť blízkého přítele — nebo snad přátele?“ Jane Plenderleithová odpověděla ledovým hlasem:

„Ano, byla zasnoubena a chtěla se vdávat — jestli tím odpovídám na vaši otázku.“

„Jak se jmenuje ten člověk, s nímž byla zasnoubena?“

„Charles Laverton-West. Je to poslanec odněkud z Hampshiru.“

„Znala ho dlouho?“

„Něco přes rok.“

„A jak dlouho s ním byla zasnoubena?“

„Dva — ne, počkejte — spíš tři měsíce.“

„Nevíte, jestli mezi nimi nedošlo k nějaké hádce?“

Slečna Plenderleithová zavrtěla hlavou.

„Ne. A moc by mě překvapilo, kdyby mezi nimi k něčemu takovému došlo. Barbara rozhodně nepatřila k ženám, které si potrpí na hádky.“

„Kdy jste viděla paní Allenovou naposled?“

„Minulý pátek, těsně předtím, než jsem odjela na víkend.“

„Paní Allenova zůstávala ve městě?“

„Ano. Myslím, že se chystala v neděli někam jet se svým snoubencem.“

„A kde jste strávila víkend vy?“

„V Laidells Hallu v Laidellsu. To je v Essexu.“

„Jak se jmenují ti lidé, u kterých jste byla?“

„Manželé Bentinckovi.“

„Odjela jste od nich teprve dnes ráno?“

„Ano.“

„To jste musela vyjet velice brzo, co?“

„Pan Bentinck mě svezl autem. Vyjíždí časně, poněvadž musí být v deset hodin v Londýně.“

„Ach tak.“

Japp chápavě přikývl. Všechny odpovědi slečny Plenderleithové zněly jasně a přesvědčivě.

Pro změnu zas položil otázku Poirot.

„Jaký je váš názor na pana Lavertona-Westa ? Co si o něm myslíte vy sama?“

Dívka pokrčila rameny. „Záleží na tom?“

„Ne, nejspíš na tom nezáleží, ale rád bych znal váš názor.“

„Nevím, jestli jsem si o něm vůbec kdy něco myslela, ať už tak či onak. Je mladý — je mu nanejvýš tak jednatřicet nebo dvaatřicet

let — je ctižádostivý — dobrý řečník — chce to ve světě někam dotáhnout.“

„Dobrá, to jsou jeho přednosti. Co takhle jeho nedostatky?“

„Nu —“ slečna Plenderleithová se na malou chvilku zamyslela. „Podle mého názoru je to dost obyčejný člověk — nemá žádné zvlášť originální nápady — a potrpí si trochu moc na okázalost.“

„To nejsou zrovna příliš závažné nedostatky, Mademoiselle,“ řekl Poirot s úsměvem.

„Myslíte, že ne?“

Řekla to s nádechem ironie.

„Pro vás možná ano.“

Pozoroval ji a viděl, že ji to poněkud vyvedlo z míry. Pokračoval, aby té výhody využil.

„Pokud jde o paní Allenovou — ta si jich jistě ani nevšimla, co?“

„To máte pravdu. Barbara si o něm myslela, že je skvělý — hodnotila ho přesně tak, jak si on sám přál.“

Poirot řekl laskavým hlasem:

„Měla jste svou přítelkyni ráda?“

Viděl, jak se jí ruce na koleně zaklesly do sebe, jak jí ztuhla a vystoupila čelist, ale přesto odpověděla věcně, hlasem, v němž nebyl ani stín jakékoli emoce.

„Uhodl jste. Měla jsem ji ráda.“

Japp řekl:

„Ještě něco bych chtěl vědět, slečno Plenderleithová. Vy dvě jste mezi sebou žádnou hádku neměly? Nedošlo mezi vámi k nějakému nedorozumění nebo výstupu?“

„Nic takového.“

„Ani kvůli tomu zasnoubení?“

„Dovolte — ovšemže ne. Měla jsem radost, když jsem viděla, jak je z toho celá šťastná.“

Následovala krátká pauza a potom Japp řekl:

„Měla paní Allenova nějaké nepřátele? Pokud to ovšem víte.“

Tentokrát následovala velice nápadná pauza a teprve po ní Jane Plenderleithová odpověděla. Když se konečně ozvala, tón jejího hlasu se maličko změnil.

„Nevím přesně, koho máte na mysli. Jaké nepřátele?“

„Každého, kdo — například — mohl mít prospěch z její smrti.“

„Ach tak… Tak to ne, to by bylo směšné. Ostatně… ona neměla moc peněz.“

„A kdo ty peníze zdědí?“

Ve hlase Jane Plenderleithové se ozvalo mírné překvapení, když řekla:

„Víte, že to opravdu nevím? Opravdu ne. Vůbec by mě nepřekvapilo, kdybych po ní dědila já. Jestli ovšem vůbec měla napsanou poslední vůli.“

„A o žádných jiných nepřátelích — z jiných důvodů — nic nevíte?“ Japp rychle přešel na jiné téma. „O lidech, kteří by vůči ni mohli chovat zášť?“

„Nevím, že by proti ní někdo něco měl. Ona byla — no… velice jemné stvoření, vždycky se až úzkostlivě snažila s každým vyjít. Byla ke každému milá a vlídnost měla přímo v povaze.“

Poprvé se ten pevný, věcný hlas maličko zlomil. Poirot chápavě přikývl.

Japp řekl:

„Takže zatím máme asi tohle — poslední dobou byla paní Allenova v dobré náladě, žádné finanční potíže neměla, zasnoubila se a hodlala se provdat — své zasnoubení pokládala za šťastné. Na celém světě neexistovalo nic, co by ji mohlo dohnat k tomu, aby spáchala sebevraždu. Je to tak?“

Na okamžik se rozhostilo ticho. Potom Jane řekla:

„Ano je.“

Japp vstal.

„Omluvte mě, ale musím si promluvit s inspektorem Jame—sonem.“

V příštím okamžiku už za ním zapadly dveře pokoje. Hercule Poirot zůstal s Jane Plenderleithovou *tête-à-tête.*[7]

[3]

Ticho trvalo několik okamžiků.

[7] tváří v tvář

Jane Plenderleithová hodila po malém muži rychlým pohledem, který jako by ho odhadoval, ale pak se zahleděla před sebe a mlčela dál. Určité nervózní napětí svědčilo o tom, jak dobře si je vědoma jeho přítomnosti. Celé tělo měla nehybné, ale rozhodně ne uvolněné.

Když konečně Poirot ticho porušil, zdálo se, že už pouhý zvuk jeho hlasu pro ni znamená úlevu. Zeptal se příjemným, zcela všedním tónem:

„Kdy jste rozdělala oheň, mademoiselle?“

„Oheň?“ Hlas měla neurčitý a jakoby zcela nepřítomný. „Ach tak — hned jak jsem ráno přijela.“

„Než jste šla nahoru, nebo až pak?“

„Než jsem šla nahoru.“

„Aha. Ovšem, přirozeně… A to už bylo v krbu uhlí, nebo jste to musela nejdřív přichystat?“

„Všechno už bylo připraveno. Stačilo škrtnout sirkou a jen to zapálit.“

Na hlase jí bylo znát jistou netrpělivost. Zřejmě ho podezírala, že si vymýšlí, o čem by konverzoval. A možná že se ani moc nemýlila. Rozhodně však pokračoval klidným konverzačním tónem.

„Ale vaše přítelkyně — všiml jsem si, že u ní v pokoji je jenom plynový krb?“

Jane Plenderleithová odpověděla mechanicky.

„Tohle je jediný krb na uhlí, který tu máme — všechny ostatní jsou na plyn.“

„A na plynu také vaříte?“

„To snad přece dneska každý.“

„Pravda. Ušetří to spoustu práce.“

Malá výměna názorů byla u konce. Jane Plenderleithová ťukala střevíčkem o podlahu. Potom pojednou řekla:

„Ten pán — vrchní inspektor Japp — o tom se domnívají, že je chytrý?“

„Je neobyčejně zdatný. Ano, o tom mají moc dobré mínění. Pracuje s vervou, nelituje námahy a máloco mu unikne.“

„Ráda bych věděla —“ zašeptala dívka.

Poirot ji pozoroval. Ve světle, dopadajícím na ni z krbu, měly její oči jasně zelenou barvu. Tiše se zeptal:

„Byl to pro vás velký šok? Myslím smrt vaší přítelkyně.“

„Strašný.“

Řekla to s jakousi náhlou upřímností.

„Nečekala jste to, co?“

„Pochopitelně, že ne.“

„Takže se vám — aspoň v první chvíli — zdálo, že to ani není možné — že se něco takového nemohlo stát. Nemám pravdu?“

Jeho tichý a účastný hlas jako by prolomil zdrženlivost Jane Plenderleithové. Odpověděla živě a přirozeně, bez dřívější upjatosti:

„To je právě to. I kdyby se byla Barbara zabila sama, neumím si představit, že by se právě ona zabila tímhle způsobem.“

„Přestože měla revolver?“

Jane Plenderleithová netrpělivě mávla rukou.

„Ten revolver měla jen tak — aby mohla někoho postrašit, kdyby bylo třeba. Byla přece v různých těch zapadlých končinách. A ponechala si ho jen ze zvyku — rozhodně tím nic jiného nesledovala. To vím zcela jistě.“

„Vida! A jak to, že to víte tak jistě?“

„Poněvadž mi o tom leccos řekla.“

„Co třeba —?“

Poirotův hlas zněl velice vlídně a přátelsky. Nenápadně ji povzbuzoval, aby mluvila dál.

„No… jednou jsme spolu například debatovaly o sebevraždě a ona řekla, že vůbec nejjednodušší by bylo pustit si plyn, utěsnit všechny otvory a lehnout si do postele. Já jí na to řekla, že mi to připadá nemožné — jen tak tam ležet a čekat. Že já bych se mnohem radši zastřelila. A s tím ona nesouhlasila, tvrdila, že by se nikdy nedokázala zastřelit. Že by byla hrozně vytřeštěná v případě, že by se jí to nepovedlo, a vůbec — že se jí protiví pomyšlení na tu ránu.“

„Chápu,“ řekl Poirot. „Máte pravdu, je to divné… Řekla jste mi přece zrovna teď, že měla u sebe v pokoji plynový krb.“

Jane Plenderleithová se na něho podívala poněkud vyplašeně.

„Ano, to měla… Nechápu — doopravdy nechápu, proč to neudělala plynem.“

Poirot potřásl hlavou.

„Ano, vypadá to divně — tak nějak nepřirozeně.“

„Nepřirozené mi to připadá od začátku až do konce. Pořád nemohu uvěřit, že se zabila. Musela to ale přece být sebevražda, nebo snad ne?“

„No — ještě jedna možnost tu je.“

„Jaká?“

Poirot se podíval přímo na ni.

„Mohla to být vražda.“

„Ale proboha!“ Jane Plenderleithová sebou trhla, jako by před tím chtěla couvnout. „Och, ne! To je strašný nápad.“

„Strašný jistě, ale zdá se vám to vyloučené?“

„Dveře ale přece byly zamčené zevnitř. A okno zrovna tak.“

„Dveře byly zamčené, to je pravda. Nemáme ale možnost zjistit, jestli byly zamčené zevnitř nebo zvenčí. Klíč tam totiž nikde nebyl, víte?“

„To ale přece — když tam není klíč…“ Na chvíli se zamyslela. „V tom případě musel někdo dveře zamknout zvenčí. Jinak by klíč musel být někde v místnosti.“

„Hm, jistě, to je možné. Nezapomínejte, že jsme pokoj ještě jaksepatří neprohledali. Nebo také mohl být vyhozen z okna a někdo jej třeba sebral.“

„Vražda!“ řekla Jane Plenderleithová. Uvažovala o té možnosti; na její chytré snědé tváři bylo vidět, že ji to zaujalo.

„Mám takový dojem — mám dojem, že máte pravdu.“

„Jestli to ale byla vražda, musel tu být nějaký motiv. A vy víte o nějakém motivu, *mademoiselle*?“

Zavrtěla pomalu hlavou. A přesto, navzdory tomu, že to popřela, měl Poirot znova dojem, že si Jane Plenderleithová vědomě nechává něco pro sebe. Dveře se otevřely a vešel Japp.

Poirot vstal.

„Právě jsem přesvědčoval slečnu Plenderleithovou,“ řekl, „že smrt její přítelkyně nebyla sebevražda.“

Zdálo se, že to Jappa na okamžik vyvedlo z konceptu. Probodl Poirota rychlým vyčítavým pohledem.

„Na to je snad ještě trochu brzo — tvrdit něco s určitostí,“ poznamenal. „Musíme brát vždycky v úvahu všechny možnosti, to je

vám snad jasné. A to je také všechno, co vám k tomu v téhle chvíli mohu říct.“

Jane Plenderleithová odpověděla klidně:

„Ovšem.“

Japp k ní přistoupil.

„A teď mi povězte, slečno Plenderleithová, jestli jste již někdy viděla tohle?“

Zvedl dlaň, na které ležela malá oválná věc z tmavomodrého smaltu.

Jane Plenderleithová zavrtěla hlavou.

„Ne, to jsem neviděla.“

„Takže to není ani vaše, ani paní Allenové?“

„Ne. Ženy přece tohle obvykle nenosí, nezdá se vám?“

„Aha! Takže poznáváte, co to je.“

„To je přece úplně jasné. Je to půlka pánského manžetového knoflíku.“

[4]

„Ta ženská si o sobě trochu moc myslí,“ postěžoval si Japp.

Oba muži byli opět v ložnici paní Allenové. Mrtvolu mezitím ofotografovali a odvezli a policisté snímající otisky prstů už také byli se svou prací hotovi a odešli.

„Rozhodně bych vám neradil pokládat ji za blázna,“ prohodil Poirot. „Ta docela určitě bláznivá není. Ve skutečnosti je to mimořádně chytrá a soudná mladá žena.“

„Myslíte, že to udělala ona?“ zeptal se Japp s náhlým zábleskem naděje. „Ona to totiž udělat mohla, víte? Budeme se muset pořádně podívat na to její alibi. Mohly se třeba pohádat kvůli tomu mladému muži — tomu nadějnému poslanci. Mám dojem, že je na něho nějak moc nabroušená. A to zní podezřele. Jako kdyby se o něho sama ucházela a on jí dal košem. Patří k těm lidem, kteří jsou s to oddělat kohokoli, když si to jednou umanou, a vůbec přitom neztratí hlavu. No, budeme se muset podívat na to její alibi. Vyrukovala s ním až moc pohotově a do Essexu to koneckonců není tak daleko. Jezdí tam spousta vlaků. Nebo se to dá stihnout rychlým autem. Stojí to za tu

chvilku zjistit si, jestli šla například včera večer spát proto, že ji bolela hlava.“

„To je pravda,“ přisvědčil Poirot.

„V každém případě,“ pokračoval Japp, „před námi něco tají. Co vy na to? Nemáte taky ten pocit? Ta ženská něco ví.“

Poirot zamyšleně přikývl.

„Ano, to na ní bylo jasně vidět.“

„S tím bývá v těchhle případech vždycky potíž,“ postěžoval si Japp. „Lidi schválně drží jazyk za zuby — a někdy k tomu mají ty nejušlechtilejší pohnutky.“

„Což jim člověk stěží může mít za zlé, příteli.“

„Jistě, ale nám to hrozně ztěžuje pátrání,“ zabručel Japp.

„Nutí vás to jen rozehrát naplno svou duchaplnost,“ utěšil ho Poirot. „Mimochodem — co ty otisky prstů?“

„No… nepochybně jde o vraždu. Na revolveru žádné otisky nejsou. Pachatel ho pěkně čistě otřel, než jí ho naaranžoval do ruky. I kdyby dokázala nějakým neuvěřitelným akrobatickým způsobem zkroutit ruku kolem hlavy, stěží by mohla z revolveru vystřelit a nedržet ho přitom v prstech, a už vůbec nemohla revolver otřít — po smrti.“

„Ovšem, to je jasné, musel tu zafungovat někdo jiný.“

„Jinak nás ty otisky dost zklamaly. Na klice není nic. Na okně také nic. Výmluvné, co? Všude po celém pokoji je spousta otisků paní Allenové.“

„Dověděl se něco Jameson?“

„Od posluhovačky? Ne. Napovídala toho hrozně moc, ale vlastně toho věděla dost málo. Potvrdila jen, že Allenová a Plenderleithová spolu dobře vycházely. Poslal jsem Jamesona ven, aby se ještě poptal v ulici a vůbec tady kolem. Budeme si muset taky na slovíčko vypůjčit pana Lavertona-Westa. Zjistit, kde byl a co dělal včera večer. A mezitím bychom se měli podívat na její papíry.“

Bez dalších okolků se do toho pustil. Co chvíli zabručel a podal něco Poirotovi k nahlédnutí. Prohlídka netrvala dlouho. Ve stole příliš mnoho písemností nebylo a těch pár, které našli, bylo velice pečlivě uspořádáno, srovnáno a roztříděno.

Konečně se Japp zvrátil na opěradlo židle a hlasitě si povzdechl.

„Moc toho tu není, co?“

„To teda ne.“

„A většinou samé banální věci — zaplacené účty, pár ještě nezaplacených — nic zvlášť zajímavého. Všelijaké společenské tiskopisy — pozvánky. Dopisy od přítelkyň. Ty jsou tady,“ položil ruku na hromádku sedmi nebo osmi dopisů, „a tady je její šeková knížka a záznamní kniha z banky. Všiml jste si v ní něčeho?“

„Ano, měla přebráno z konta.“

„A ještě něčeho?“

Poirot se usmál.

„To jako jste mě začal vyslýchat? Ale ano, vím, co máte na mysli, a všiml jsem si toho. Před třemi měsíci si vyzvedla dvě stě liber a dalších dvě stě liber si vybrala včera —“

„Na šekovou knížku ty peníze převedeny nebyly. A žádné jiné vystavené šeky tu nejsou, jedině na malé částky — nanejvýš patnáct liber. A ještě vám řeknu, že takový obnos se nikde v domě nenašel, čtyři libry deset šilinků měla v kabelce a pár šilinků bylo v druhé kabelce. Takže to je myslím zcela jasné.“

„Chcete říct, že tu sumu včera někomu zaplatila?“

„Ovšem. Teď jde o to — komu ji zaplatila?“

Otevřely se dveře a vešel inspektor Jameson.

„Tak co, Jamesone, zjistil jste něco?“

„Ano, pár věcí. V první řadě to, že výstřel vlastně nikdo neslyšel. Dvě tři ženy tvrdí, že jej slyšely, ale to jen proto, že si myslí, že jej slyšely — a to je také všechno, co se dalo zjistit. Při všem tom vystřelování raket a prskavek je skoro vyloučené, že někdo něco zaslechl.“

Japp zabručel:

„To tedy skoro je. Pokračujte.“

„Paní Allenova byla včera odpoledne a večer většinou doma. Přišla domů kolem páté. Kolem šesté šla ještě ven, ale jen k poštovní schránce na konci ulice. Asi v půl desáté sem přijelo auto — byl to sedan značky Standard Swallow — a vystoupil z něho nějaký muž. Podle popisu to byl asi pětačtyřicátník s úzkým knírkem pod nosem, vzpřímeným držením těla připomínal vojáka, na sobě měl tmavo-

modrý svrchník a na hlavě tvrďák. James Hogg, šofér z čísla 18, tvrdí, že už ho tu viděl dřív, když také přijel navštívit paní Allenovou.“

„Pětačtyřicátník.“ řekl Japp. „To tedy sotva mohl být Laverton-West.“

„No a ten muž, ať už to byl kdo byl, se v domě zdržel necelou hodinu. Odjel asi v deset hodin dvacet minut. Ve dveřích se ještě zastavil a mluvil s paní Allenovou. Šoférův synek, je to takový malý kluk — Frederick Hogg — se zrovna ometal poblíž a slyšel, co ten muž řekl.“

„A co řekl?“

„‚*Tak si to ještě rozmysli a dej mi vědět*.‘ “ Potom něco řekla ona a on odpověděl: ‚*Výborně. Na shledanou*.‘ No a pak nasedl do auta a odjel.“

„A to bylo v deset dvacet,“ řekl Poirot zamyšleně.

Japp se poškrábal na nose.

„Takže v deset dvacet byla paní Allenova ještě naživu,“ řekl. „Co dál?“

„Nic víc, aspoň jsem se nic víc nedověděl. Šofér z čísla 22 se vrátil domů v půl jedenácté a slíbil dětem, že s nimi taky půjde vystřelit pár těch rachejtlí. Děti na něho čekaly — a všechny ostatní děti z postranní ulice taky. Když pak ty rachejtle vystřeloval, všichni lidé z celého okolí se na něho koukali a fandili mu. Potom ale už šli všichni spát.“

„A neviděli, že by šel do čísla 14 ještě někdo jiný?“ „Ne — ale to neznamená, že tomu tak nebylo. Nikdo si toho nemusel všimnout.“

„Hm,“ řekl Japp. „To je pravda. Tak se tedy budeme muset držet toho džentlmena ‚s úzkým knírkem pod nosem, co připomínal vojáka‘. Jasně byl poslední, kdo ji viděl naživu. Kdo to asi mohl být?“

„To by nám mohla říct slečna Plenderleithová,“ poznamenal Poirot.

„Možná,“ řekl Japp rozmrzele. „Možná ale taky, že ne. Nepochybuju o tom, že by nám toho mohla říct dost — jen kdyby chtěla. Co si o tom myslíte vy, staroušku Poirote ? Byl jste s ní přece chvilku sám. Nevyzkoušel jste na ní ty své vyzkoušené triky otce zpovědníka? Míváte s nimi přece takové úspěchy?“

Poirot rozhodil rukama.

„Bohužel, mluvili jsme spolu jen o plynových krbech.“

„O plynových krbech… Plynových krbech!“ řekl Japp znechuceně. „Co se to s vámi děje, stará vojno? Co jste sem přišel, nezajímalo vás ještě nic jiného než brka a koše na papír. Jen nezapírejte, viděl jsem dobře, jak jste se nenápadně díval do toho koše, co stojí pod schodištěm! Našel jste v něm něco?“

Poirot si povzdechl.

„Katalog od firmy, která vyrábí žárovky, a nějaký starý časopis.“

„A po čem vlastně jdete? Když se někdo chce zbavit nějakého kompromitujícího dokumentu nebo vůbec čehokoli — nevím, co máte na mysli —, stěží se dá čekat, že to prostě odhodí do koše na papír.“

„To je samozřejmě pravda. Tímhle způsobem se člověk zbavuje jen něčeho naprosto bezvýznamného.“

Poirot to řekl velice pokorně, ale Japp se na něho přesto podíval s podezřením.

„Jak libo,“ řekl. „Já vím, do čeho se teď v první řadě pustím. A co vy?“

„*Eh bien*“[8] řekl Poirot. „Já nejdřív dokončím to své pátrání po těch bezvýznamných věcech. Ještě je tu popelnice na odpadky.“

A drobnými krůčky křepče vycupital z pokoje. Japp ho sledoval poněkud znechuceným pohledem.

„Je střelený,“ řekl. „Absolutně střelený.“

Inspektor Jameson zachoval zdvořilé mlčení. Z jeho tváře však přímo vyzařovala tradiční britská nadřazenost nad celým světem: ‚Tihle cizinci…‘

Nahlas řekl:

„Tak tohle je ten slavný Hercule Poirot! Už jsem o něm slyšel.“

„Je to můj starý přítel,“ vysvětlil Japp. „Upozorňuju vás, že zdaleka není tak potrhlý, jak se zdá. Teď už ale přece jen trochu stárne.“

„Už mu to trošku vynechává, jak se říká,“ poznamenal inspektor Jameson. „Léta jsou léta, to se nedá nic dělat.“

[8] dobrá; nuže

„Stejně ale,“ řekl Japp, „bych rád věděl, co si to zas vzal do hlavy.“

Přistoupil k psacímu stolu a nechápavě se podíval na smaragdový zelený husí brk.

[5]

Japp právě konverzoval s manželkou třetího šoféra, když se pojednou po jeho boku objevil Poirot, který přiťapkal neslyšně jako kocourek.

„Ale! Málem jste mě polekal,“ řekl Japp. „Máte něco?“

„Ne to, co jsem hledal.“

Japp se znova otočil k paní Hoggové.

„Říkáte, že jste toho pána viděla už dřív?“

„No jistě. A manžel ho viděl taky. Hned jsme ho poznali.“

„Tak podívejte, paní Hoggová, jste bystrá žena, to vidím na první pohled. Nepochybuju, že tady v ulici víte o každém všechno. A jste žena, která má úsudek — mimořádně dobrý úsudek, na to bych vzal jed —“ Tuto poznámku opakoval už potřetí a ani se při tom nezačervenal. Paní Hoggová maličko sklonila hlavu a nasadila výraz téměř nadlidské inteligence. „Povězte mi něco o těch dvou mladých ženách — o paní Allenové a slečně Plenderleithové. Jak se chovaly? Byly veselé? Zvaly si často společnost? Pěstovaly nějaké podobné zábavy?“

„Ach ne, to vůbe ne. Dost často někam chodívaly — zvlášť paní Allenova —, ale obě byly hrozně nóbl, jestli víte, jak to myslím. Ne jako některé ženské z druhého konce ulice, mohla bych jmenovat. Víte — například, jak se chová paní Stevensová, jestli je vůbec paní, silně o tom pochybuju, no, nerada bych vám vykládala, co se u nich děje — já —“

„Umím si to představit,“ řekl Japp a zkušeně zarazil tok její výmluvnosti. „To, co jste mi řekla, je moc důležité. Znamená to, že slečna Plenderleithová i paní Allenova byly mezi lidmi velice oblíbené, že?“

„Ano, to byly. Jsou to obě moc hodné dámy — zvlášť paní Allenova byla. Vždycky uměla říct dětem pár milých slov, to se jí musí

nechat. Chudinka, slyšela jsem, že o vlastní dcerku přišla. Och, to já znám, sama jsem pochovala tři děti. A co vám mám povídat, to je –“

„Ano, jistě, toje moc smutné. A co slečna Plenderleithová?“

„No — to je taky docela milá dáma, jenže je víc odměřená, jestli víte, jak to myslím. Jen kolem člověka přejde a kývne, to ano, ale aby pozdravila a zastavila se, to ne. Nic ale proti ní nemám — vůbec nic.“

„Vycházela s paní Allenovou dobře?“

„Ale ano. Žádné hádky — nic takového. Žily si náramně spokojeně a šťastně — paní Pierceová vám to určitě potvrdí.“

„Ano, už jsme s ní mluvili. Znáte aspoň od vidění snoubence paní Allenové?“

„Toho pána, co si ho chtěla vzít? Ano, znám. Dost často sem za ní jezdíval. Slyšela jsem, že prý je to poslanec.“

„Ale ten muž, co tu byl včera — to nebyl on?“

„Ne, to nebyl on.“ Paní Hoggová se zarazila. Do hlasu se jí vplížil vzrušený tón, maskovaný za puritánskou mravopočestnost. „A jestli to chcete vědět, tak s tím, co si myslíte, jste úplně vedle. K těmhle dámám paní Allenova nepatřila, to vím jistě. Fakt je, že co se dělo v domě, nikdo neviděl, ale já prostě ničemu takovému nevěřím — pověděla jsem to manželovi hned dneska ráno. ‚Ba ne, starej,‘ řekla jsem mu, ‚paní Allenova byla dáma — opravdová dáma — a tyhle narážky si nech od cesty,‘ — poněvadž vím, nač takový mužský nejspíš myslí, s prominutím, že se o tom zmiňuju. Věčně myslí na nějaký neslušnosti.“

Japp nechal drobnou urážku bez povšimnutí a pokračoval:

„Viděla jste ho, když přišel, a viděla jste ho, když odcházel — je to tak, že ano?“

„Ano, prosím.“

„A nic jiného jste neslyšela? Nějaký hluk nebo že by se třeba hádali?“

„To ne, vůbec nic podobného. Ne, ačkoli nechci tvrdit, že něco takového se tu neslyší, poněvadž znám taky pravý opak — to je veřejné tajemství, jak paní Stevensová z druhého konce ulice mluví s tou svou ubohou vystrašenou služkou, už jsme jí tu všechny radily, že si to od ní nemá nechat líbit — jenomže ona jí slušně platí — vy-

lévá si na ní tu svou hroznou povahu, ale zas jí za to nezůstane nic dlužná — dává jí třicet šilinků týdně —“ Japp řekl rychle:

„Z čísla 14 jste ale nic takového neslyšela?“ „Ne. Ani by to nebylo možné, když tu všude kolem vybuchovaly ty ohňostroje a rachejtle a našemu Eddiemu taktak, že neohořelo obočí.“

„Ten muž odešel v deset dvacet — je to tak?“

„To je možné. Já to potvrdit nemůžu, ale manžel říká, že ano, a on je velice spolehlivý a seriózní člověk.“

„Viděla jste ho ve chvíli, kdy odcházel. Slyšela jste, co řekl?“

„Ne. Na to jsem od něho byla moc daleko. Viděla jsem ho jen od nás z okna, jak stojí ve dveřích a hovoří s paní Allenovou.“

„Paní Allenovou jste viděla taky?“

„Ano. Stála mezi dveřmi.“

„Všimla jste si, co měla na sobě?“

„To vám teda říct nemůžu, to ne. Ničeho zvláštního jsem si na ní nevšimla.“

Poirot řekl:

„Nevšimla jste si ani, zda měla na sobě kostým nebo nějaké večerní šaty?“

„Ne, to jsem si opravdu nevšimla.“

Poirot se zamyšleně podíval nahoru na zmíněné okno a pak zpátky přes ulici k číslu 14. Usmál se a na okamžik se jeho oči setkaly s očima inspektora Jappa.

„No a co ten pán?“

„Ten měl na sobě tmavomodrý svrchník a na hlavě tvrďák. Byl náramně pěkně a elegantně oblečený.“

Japp jí položil ještě pár otázek a pak začal zpovídat dalšího očitého svědka. Byl to „mladý pán“ Frederick Hogg, chlapec s tváří šaška a bystrýma očima, povážlivě překypující vědomím vlastní důležitosti.

„No jasně. Slyšel jsem, co mluvili. ‚*Tak si to ještě rozmysli a dej mi vědět,*‘— to řekl ten pán. Tak docela příjemně, znáte to. A pak řekla něco ona a on jí odpověděl: ‚*Výborné. Na shledanou.*‘ Potom nasedl do auta — podržel jsem mu otevřené dveře, ale nic mi nedal,“ řekl „mladý pan“ Hogg s nádechem mírné rozmrzelosti v hlase. „No a pak odjel.“

„Neslyšel jste, co řekla paní Allenova?“

„Ne, to jsem opravdu neslyšel.“

„Mohl byste mi říct, co měla paní Allenova na sobě? Barvu šatů například?“

„To vám nepovím. Já ji totiž vlastně neviděl. Musela stát hned za dveřmi.“

„Tak je to,“ řekl Japp. „Ted dej pozor, chlapče. Chci, aby ses zamyslel, a na tuhle otázku mi odpověděl přesně. Když to nebudeš vědět a nedokážeš si vzpomenout, klidně mi to řekni. Je to jasné?“

„No ano.“

„Mladý pán“ Hogg se na něho netrpělivě podíval.

„Kdo z nich zavřel dveře? Paní Allenova nebo ten pán?“

„Dveře od domu?“

„Přirozeně — které jiné.“

Chlapec uvažoval. Snažil se rozpomenout tak horlivě, že mu oči div nevylezly z důlků.

„Já myslím — nejspíš — že paní… Ne, paní Allenova dveře nezavřela. Zavřel je on. Přibouchl je, až to trochu prásklo, a rychle naskočil do auta. Vypadalo to, jako když má někde nějakou schůzku.“

„Dobrá. Zdá se, že jste opravdu bystrý chlapec, mladý muži. Tady je půl šilinku — pro vás.“

Když propustil „mladého pána“ Hogga, otočil se Japp ke svému příteli. Oba pomalu souhlasně přikývli.

„No uvidíme!“ řekl Japp.

„Ukazují se tu možnosti,“ přisvědčil Poirot.

Oči mu zeleně zasvítily. Připomínaly v té chvíli oči kočky.

[6]

Když znova vešli do salónu v domě číslo 14, neztrácel Japp čas chozením kolem horké kaše. Zamířil rovnou k věci.

„Poslyšte, slečno Plenderleithová, mám dojem, že uděláte nejlíp, když nám to všechno vyklopíte hned teď. Nakonec bychom to z vás stejně dostali.“

Jane Plenderleithová povytáhla obočí. Stála u římsy krbu a spokojeně si hřála nohy u ohně.

„Teď vážně nevím, o čem mluvíte.“

„Doopravdy, slečno Plenderleithová?“

Pokrčila rameny.

„Odpověděla jsem vám na všechny otázky. Nemám tušení, co pro vás ještě mohu udělat.“

„No, já si zas myslím, že byste mohla udělat mnohem víc — kdybyste chtěla.“

„To si ale jen myslíte, ne, pane inspektore?“

Japp se viditelně začervenal.

„Mám za to,“ řekl Poirot, „že by *mademoiselle* lépe pochopila důvod vašich otázek, kdybyste jí pověděl, jak celý případ v téhle chvíli stojí.“

„To je jednoduché. Fakta momentálně vypadají takhle, slečno Plenderleithová. Vaše přítelkyně byla nalezena mrtvá — s prostřelenou hlavou. V ruce měla revolver, dveře i okno byly dobře zavřené. Vypadalo to jako jasný případ sebevraždy. *Jenže to nebyla sebevražda*. Lékařská expertiza to dokazuje zcela jasně."

„Jak?“

Veškerá její ironická zdrženlivost byla náhle tatam. Napjatě se předklonila a pozorovala inspektorovu tvář.

„Revolver měla v ruce, *ale prsty jej nesvíraly*. Navíc se na revolveru nenašly *vůbec žádné otisky prstů*. Úhel, z něhož bylo vystřeleno, naprosto vylučuje možnost, že se zastřelila sama. A pak — nenechala žádný dopis, což je při sebevraždě krajně neobvyklé. A přestože dveře byly zamčené, nenašel se k nim klíč.“

Jane Plenderleithová se pomalu otočila a sedla si do křesla. Dál hleděla oběma mužům do tváře.

„Tak takhle je to!“ řekla. „Celou dobu jsem měla pocit, že *není možné*, aby se zastřelila sama. A měla jsem pravdu. Nezabila se. Někdo ji zabil.“

Hezkou chvíli o něčem soustředěně přemýšlela. Potom rázně zvedla hlavu.

„Ptejte se na co chcete,“ řekla. „Odpovím vám na všechno, jak nejlíp budu umět.“

Japp začal:

„Včera večer tu paní Allenova měla návštěvu. Podle popisu to byl asi pětačtyřicetiletý muž s úzkým knírkem pod nosem, držením

těla připomínal vojáka, byl elegantně oblečený a přijel v sedanu značky Standard Swallow. Znáte toho člověka?“

„S jistotou to samozřejmě nemohu tvrdit, ale podle toho, co říkáte, to byl major Eustace.“

„A kdo to je major Eustace? Povězte mi všechno, co o něm víte.“

„Barbara se s ním seznámila v cizině — v Indii. Objevil se se tu asi před rokem a od té doby nás čas od času navštěvoval.“

„A on byl přítel paní Allenové?“

„Choval se jako přítel,“ řekla Jane stroze.

„Jaký vztah měla ona k němu?“

„Myslím, že ho v žádné zvláštní oblibě neměla — vím to vlastně zcela jistě.“

„Navenek se ale na něho tvářila přátelsky?“

„To ano.“

„Nezdálo se vám někdy — zamyslete se nad tím, slečno Plenderleithová —, že z něho má strach?“

Nad tím Jane Plenderleithová dost dlouho hloubala. Potom řekla:

„Ano — myslím, že ano. Když tu major byl, bývala vždycky nervózní.“

„Setkal se někdy major s panem Lavertonem-Westem?“

„Snad jen jednou. A dvakrát si zrovna do oka nepadli. Přesněji řečeno, major Eustace se k Charlesovi choval co nejpříjemněji, ale Charles to ze své strany neopětoval. Charles má výborný čich na každého, kdo není tak docela — docela —“

„A major Eustace není — jak jste to řekla — tak docela — docela?“ zeptal se Poirot.

Dívka řekla věcně:

„Ne, to není. Trochu moc se naparuje. Smetánka to zrovna není.“

„Promiňte, prosím — ale tyhle dva výrazy mi nejsou zcela jasné. To myslíte, že jako není příliš seriózní pán?“

Tváří slečny Plenderleithové se mihl letmý úsměv, ale odpověděla zcela vážně: „Ano, tak.“

„Moc by vás překvapilo, slečno Plenderleithová, kdybych vyslovil domněnku, že ten pán paní Allenovou vydíral?“

Japp si poposedl v křesle trochu dopředu, aby mu neušlo, jaký dojem na ni jeho slova udělají.

Přišel si na své. Dívka se prudce předklonila, tvářejí zrudly a sevřela prsty opěradlo křesla.

„Tak tohle to bylo! A já blázen jsem to neuhodla dřív. No ovšem!“

„Pokládáte tu domněnku za přijatelnou, *mademoiselle*?“ zeptal se Poirot.

„Byla jsem blázen, že mě to nenapadlo. Barbara si ode mne během posledního půl roku několikrát půjčovala menší částky peněz. A viděla jsem ji, jak sedí a zírá do spořitelní knížky. Věděla jsem, že docela dobře vyjde se svým příjmem, a tak jsem si s tím nelámala hlavu, ale to se ví, jestli musela někomu dávat peníze —“

„A máte dojem, že její celkové chování tomu nasvědčovalo?“ zeptal se Poirot.

„Dokonale. Bývala nervózní a občas dokonce podrážděná. Úplně jiná než kdykoli předtím.“

Poirot řekl laskavě:

„Račte prominout, ale tohle zní poněkud jinak než to, co jste nám řekla při prvním výslechu.“

„To bylo něco jiného.“ Jane Plenderleithová netrpělivě mávla rukou. „Ona nebyla v depresi. Tím chci říct, že se nezabývala myšlenkami na sebevraždu nebo podobně. Ale vydírání — to by tomu odpovídalo. Mrzí mě jen, že mi to neřekla. Byla bych ho poslala ke všem čertům.“

„Jenže on — nemusel jít zrovna ke všem čertům, ale za panem Charlesem Lavertonem-Westem, nezdá se vám?“ poznamenal Poirot.

„To mohl,“ řekla Jane Plenderleithová pomalu. „Ano… to máte pravdu…“

„Nemáte představu, co na ni ten člověk mohl vědět, že se od něho dala vydírat?“ zeptal se Japp.

Dívka zavrtěla hlavou.

„Nemám tušení. Přece jsem Barbaru znala, a tak se mi nechce věřit, že tu mohlo jít o cokoli skutečně vážného. Na druhé straně ale

—“ odmlčela se a potom pokračovala. „Chci říct asi tolik, že Barbara byla v některých ohledech trochu naivka. A snadno se dala vystrašit. Patřila vlastně přesně k tomu druhu žen, které jsou pro vyděrače hotový poklad! Ten darebák jeden!“

Poslední tři slova ze sebe vypravila s nepředstíranou nenávistí.

„Naneštěstí,“ řekl Poirot, „se zdá, že zločin spáchala právě opačná strana, než by se dalo čekat. Normálně by měla oběť zabít vyděrače, ne vyděrač svou oběť.“

Jane Plenderleithová se maličko zamračila.

„Ne — to je pravda — umím si ale představit okolnosti —“

„Například?“

„Dejme tomu, že Barbara propadla zoufalství. Mohla mu tím svým nesmyslným revolverkem vyhrožovat. On se jí ho snažil vykroutit z ruky — a jak spolu zápasili, zmáčkl spoušť a zastřelil ji. Pak se zhrozil toho, co udělal, a pokusil se to narafičit, aby to vypadalo jako sebevražda.“

„Možná,“ řekl Japp. „Je tu ale jedna potíž.“

Tázavě se na něho podívala.

„Major Eustace, jestliže to byl on, odešel odtud včera večer v deset hodin dvacet minut a na prahu se s paní Allenovou rozloučil.“

„Ach tak!“ Dívčina tvář se protáhla zklamáním. „To je jasné.“ Znova se na chvíli odmlčela. „Mohl se přece později vrátit,“ řekla pomalu.

„Ano, to je možné,“ řekl Poirot.

Japp pokračoval:

„Povězte mi, slečno Plenderleithová, kde paní Allenova zpravidla přijímala hosty — tady nebo v pokoji nahoře?“

„To bylo různé. V tomhle pokoji jsme ale spíš přijímaly společnost, kterou jsme si pozvaly obě dohromady, nebo jsem si sem já zvala své vlastní přátele. Víte, měly jsme to zařízeno tak, že Barbara měla velkou ložnici, která jí sloužila současně jako salón, kdežto já měla malou ložnici a používala jsem tohohle pokoje.“

„Jestli major Eustace včera večer přišel po předchozím ohlášení, kde myslíte, že by ho byla paní Allenova asi přijala? V kterém pokoji?“

„Myslím, že by ho pravděpodobně uvedla sem.“ Dívčin hlas prozradil jisté pochyby. „Tady to není tak intimní. Jestli mu ovšem chtěla napsat šek nebo něco podobného, vedla by ho asi nejspíš nahoru. Tady dole ani není nač a čím psát.“

Japp zavrtěl hlavou.

„O žádný šek nešlo. Paní Allenova si včera vyzvedla dvě stě liber v hotovosti. Zatím se nám je nikde v domě nepodařilo najít.“

„A to je dala tomu darebákovi? Och, chudinka Barbara! Chudinka malá!“

Poirot si odkašlal.

„Pokud opravdu nešlo, jak jste naznačila, o víceméně nešťastnou náhodu, zdá se mi pořád velice pozoruhodné, že by někdo zabil osobu, která pro něho zřejmě znamenala pravidelný zdroj příjmu.“

„O nešťastnou náhodu? Tohle nebyla nešťastná náhoda. Přestal se ovládat, rozzuřil se a zastřelil ji.“

„Myslíte, že k tomu došlo takhle?“

„Ano, myslím.“ A zprudka dodala: „Byla to vražda — jasná vražda!“

Poirot řekl vážným hlasem:

„Nehodlám tvrdit, že se mýlíte, *mademoiselle*.“

Japp se zeptal:

„Jaké cigarety paní Allenova kouřila?“

„Gaspersky. Tady je jich pár v téhle krabici.“

Japp krabici otevřel, vzal z ní jednu cigaretu a přikývl. Potom strčil cigaretu do kapsy.

„A jaké kouříte vy, *mademoiselle*?“ zeptal se Poirot.

„Taky gaspersky.“

„Turecké cigarety nekouříte?“

„Ne, nikdy.“

„A paní Allenova také ne?“

„Ne, neměla je ráda.“

Poirot se zeptal:

„A co pan Laverton-West? Co kouří ten?“

Vytřeštila na něho oči.

„Charles? Co záleží na tom, co kouří? Nebo mi snad chcete naznačit, že ji zabil on?“

Poirot pokrčil rameny.

„To se stává, že muž zabije ženu, kterou předtím miloval, *mademoiselle*.“

Jane netrpělivě zavrtěla hlavou.

„Charles by nikdy nikoho nezabil. Je to velice slušný a jemný muž.“

„A přesto právě ti nejslušnější a nejjemnější muži páchají ty nejchytřeji promyšlené vraždy, *mademoiselle*.“

Upřeně na něho hleděla.

„Ne ale z těch motivů, o kterých jste tu právě mluvil, *monsieur Poirot*.“

Poirot sklopil hlavu.

„To ne, to máte pravdu.“

Japp vstal.

„Tak mám dojem, že už toho tady moc není, co bych ještě mohl udělat. Přesto bych se tu ale ještě rád porozhlédl.“

„Pro případ, že by peníze byly někde dobře schované? Samozřejmě. Podívejte se, kam chcete. A do mého pokoje také — ačkoli se mi nezdá, že by je Barbara schovala právě tam.“

Jappova prohlídka byla rychlá, ale zevrubná. Obývací pokoj mu vydal všechna svá tajemství v několika minutách. Pak se odebral nahoru. Jane Plenderleithová seděla na opěradle křesla, kouřila cigaretu a zamračeně hleděla do ohně. Poirot ji pozoroval.

Po chvíli se zeptal klidným hlasem:

„Nevíte náhodou, jestli je pan Laverton-West momentálně v Londýně?“

„To tedy nevím. Spíš bych řekla, že je v Hampshiru u svých rodičů. Teď mě napadá, že jsem mu asi měla poslat telegram. To je úplná hrůza. Zapomněla jsem na to.“

„Není snadné pamatovat na všechno, *mademoiselle*, když dojde k takovéhle katastrofě. A koneckonců, špatné zprávy mohou vždycky počkat. Člověk se je beztak doví vždycky moc brzo.“

„Ano, to máte pravdu,“ řekla dívka nepřítomně.

Uslyšeli Jappovy kroky. Šel po schodech dolů. Jane mu vyšla do chodby vstříc.

„Tak co?“

Japp zavrtěl hlavou.

„Obávám se, že jsem nenašel nic, co by nám k něčemu bylo, slečno Plenderleithová. A to už jsem teď proslídil celý dům. Snad bych se ale ještě měl přece jen podívat do téhle skříně tady pod schody.“

Současně vzal za kliku a stiskl ji.

Jane Plenderleithová řekla:

„Ta je zamčená.“

Něco v jejím hlase přimělo oba muže, že se na ni pátravě podívali.

„Hm,“ řekl Japp bodře. „To vidím, že je zamčená. Snad byste mi mohla půjčit klíč.“

Dívka stála jako vytesaná z kamene.

„Já — nevím přesně, kde je.“

Japp po ní střelil rychlým pohledem. Pokračoval však dál bodrým a lhostejným hlasem.

„Hrome, to je ale nemilé. Nerad bych rozštípl dřevo, kdybych ji otvíral násilím. To radši pošlu Jamesona pro pár šperháků.“

Udělala několik strnulých kroků.

„Och ne,“ řekla. „Moment. Mohl by být —“

Vrátila se do obývacího pokoje a za okamžik se vynořila s pořádně velkým klíčem v ruce.

„Vždycky ji zamykáme,“ vysvětlovala. „Znáte to: deštníky a takové věci si přímo říkají o to, aby je někdo šlohnul.“

„Velice moudré opatření,“ řekl Japp vesele a vzal si od ní klíč.

Otočil jím v zámku a otevřel dveře. Ve skříni byla tma. Japp vytáhl z kapsy baterku a posvítil dovnitř.

Poirot ucítil, jak dívka po jeho boku celá ztuhla a na vteřinu zatajila dech. Očima však sledoval kroužící pruh světla z Jappovy baterky.

Ve skříni toho moc nebylo. Tři deštníky — jeden polámaný, čtyři vycházkové hole, souprava golfových holí, dvě tenisové rakety, úhledně složená deka a několik polštářů z pohovky, různě poničených a potrhaných. Nahoře, na všech těch krámech, ležel pěkný malý kufřík.

Když po něm Japp natáhl ruku, Jane Plenderleithová rychle řekla:

„Ten je můj. S tím — s tím jsem dnes ráno přijela. Takže v něm nic nemůže být.“

„Nebude na škodu, když se o tom přesvědčíme,“ řekl Japp a jeho přátelská bodrost ještě o poznání vzrostla.

Kufřík nebyl zamčený. Uvnitř byly kartáče s rukojeťmi potaženými šagrénovou kůží a lahvičky s toaletními přípravky. Kromě toho v něm byly dva časopisy, ale nic jiného.

Japp prozkoumal obsah kufříku s puntičkářskou pozorností. Když konečně zavřel víko a pustil se do zběžné prohlídky polštářů, dívka vydechla s takovou úlevou, že to bylo slyšet.

Nic víc než to, co bylo vidět na první pohled, už ve skříni nenašli. Japp byl s prohlídkou brzo hotov.

Zamkl znova dveře skříně a podal klíč Jane Plenderleithové.

„No dobrá,“ řekl, „to bychom tedy měli. Můžete mi dát adresu pana Lavertona-Westa?“

„Farlescombe Hall v Little Ledbury. A je to v Hampshiru.“

„Děkuju, slečno Plenderleithová. To je prozatím všechno. Možná že se sem ale později ještě podívám. Mimochodem, nikomu ani muk! Pokud jde o veřejnost, budeme se dál tvářit, že jde o sebevraždu.“

„Ovšem, to je jasné.“

Potřásla si s oběma muži rukou.

Když kráčeli postranní ulicí, Japp pojednou vybuchl:

„Hrome — co to v té skříni bylo? Něco tam *bylo*.“

„Ano, něco tam bylo.“

„A vsadil bych deset ku jedné, že to nějak souviselo s tím kufříkem! To už teda jsem výstavní trouba, když jsem nedokázal nic najít. Podíval jsem se do všech těch flaštiček, prohmatal tu látkovou vložku — co jen to hrome mohlo být?“

Poirot zamyšleně potřásl hlavou.

„Ta dívka je do toho nějak namočená,“ pokračoval Japp. „A že s tím kufříkem přijela dneska ráno? Krk na to, že to není pravda! Všiml jste si těch dvou časopisů, co v něm byly?“

„Všiml.“

„Tak abyste věděl: jeden byl z července!“

[7]

Druhý den přijel Japp do Poirotova bytu, s hlubokým znechucením hodil klobouk na stůl a svezl se do křesla.

„Tak vám teda něco povím,“ zabručel. „Ona je z toho venku!“

„Kdo je z toho venku?“

„Ta Plenderleithová. Hrála až do půlnoci bridž. Hostitel, hostitelka, jeden host — nějaký námořní důstojník — a dva sluhové, ti všichni jí to dosvědčí. Je to mimo veškerou pochybnost, musíme přestat s úvahami o tom, že je do téhle záležitosti nějak zapletená. Stejně bych ale rád věděl, proč byla celá nesvá a dělala si hlavu kvůli tomu kufříku pod schodištěm. To by mělo být něco pro vás, Poirote. Vy si potrpíte na řešení různých banálních maličkostí, které k ničemu nevedou. ‚Záhada malého kufříku.‘ To zní přece slibně!“

„Navrhnu vám radši jiný titulek. ‚Záhadný pach cigaretového kouře.‘ “

„Jako titulek je to trochu nešikovné. Pach? Tak proto jste v tom pokoji pořád tak čmuchal, když jsme prvně prohlíželi mrtvolu? Viděl jsem vás — a hlavně slyšel! čmuch — čmuch — čmuch. Myslel jsem, že na vás leze rýma.“

„A to jste se naprosto mýlil.“

Japp si povzdechl.

„Vždycky jsem myslel, že pracujete pomocí těch svých malých šedých mozkových buněk. Nevykládejte mi, že máte i čichové buňky v nose lepší než ostatní smrtelníci.“

„Nic takového, uklidněte se.“

„Já jsem žádný kouř z cigaret necítil,“ pokračoval Japp podezíravě.

„Já taky ne, příteli.“

Japp se na něho nedůvěřivě podíval. Pak vylovil z kapsy cigaretu.

„Paní Allenova kouřila tuhle značku. Gaspersky. Šest nedopalků patřilo jí. *Tři další byly z tureckých cigaret*.“

„Přesně tak.“

„Vsadil bych se, že váš znamenitý nos na to přišel, aniž jste se na ně podíval.“

„Ujišťuju vás, že můj nos v celé té věci nehraje žádnou roli. Můj nos nezaregistroval nic.“

„Zato mozkové buňky toho zaregistrovaly spoustu, co?“

„Nu — jisté náznaky tam byly — nezdá se vám?“

Japp po něm zamžoural.

„Co třeba?“

„*Eh bien*, zcela určitě v tom pokoji něco chybělo. A také tam myslím bylo něco navíc… A pak, na tom psacím stole —“

„To jsem věděl! Ten zatracený husí brk! Už je to tady.“

„*Du tout*.[9] Husí brk v tom hraje ryze negativní roli.“

Japp ustoupil na bezpečnější půdu.

„Objednal jsem si Charlese Lavertona-Westa na dnešek do Scotland Yardu. Přijde tam za půl hodiny. Myslel jsem, že byste ho třeba taky rád viděl.“

„To bych opravdu rád.“

„A jistě vás potěší, že jsme zjistili, kde bydlí major Eustace. Má služební byt na Cromwell Road.“

„To je skvělé.“

„A máme to tam k němu jenom kousek. Mimochodem, ten major Eustace není zrovna moc milý pán. Až si pohovoříme s Lavertonem-Westem, vydáme se za majorem. Vyhovuje vám to?“

„Naprosto.“

„Dobrá, tak můžeme jít.“

Charlese Lavertona-Westa uvedli do kanceláře vrchního inspektora Jappa v půl dvanácté. Japp vstal a potřásl si s ním rukou.

Poslanec byl muž středně vysoké postavy a působil dojmem vyhraněné osobnosti. Byl hladce oholený, měl pohyblivá ústa herce a trochu žabí oči, které bývají tak časté u lidí s řečnickými sklony. Působil dojmem klidného, dobře vychovaného člověka.

Ačkoli byl bledý a vypadal poněkud znejistěle, choval se jako džentlmen a dokonale se ovládal.

[9] vůbec ne

Posadil se, odložil si rukavice a klobouk na stůl a podíval se na Jappa.

„Ze všeho nejdřív bych vás chtěl ujistit, pane Lavertone-Weste, že jsem si plně vědom, jak bolestná pro vás celá tahle záležitost asi je.“

Laverton-West to odbyl mávnutím ruky.

„O mých citech nebudeme mluvit. Řekněte mi, pane vrchní inspektore, zda máte nějaké tušení, proč si má — proč si paní Allenova sáhla na život?“

„ Vy sám nám v tomhle ohledu pomoct nemůžete ?"

„Bohužel ne.“

„Nedošlo mezi vámi k hádce? Nebo snad k nějakému odcizení?“

„Ne, k ničemu takovému. Byl to pro mne naprostý šok.“

„Možná že mi budete lip rozumět, když vám povím, že to nebyla sebevražda, ale vražda!“

„Vražda?“ Charles Laverton-West vytřeštil oči, že mu div nevypadly z důlků. „Říkáte vražda?“

„Ano, přesně tak. Nevíte náhodou o někom, pane Lavertone-Weste, kdo by mohl chtít sprovodit paní Allenovou ze světa?“

Laverton-West ze sebe odpověď přímo vychrlil.

„Ne — to tedy — to vůbec ne! Už jen to pomyšlení mi připadá — no — no nepředstavitelné!“

„Nezmínila se před vámi nikdy o nějakých nepřátelích? O nikom, kdo vůči ní mohl chovat zášť?“

„Ne, nikdy.“

„Věděl jste, že paní Allenova má revolver?“

„Ne, o tom jsem neměl tušení.“

Vypadal poněkud vyděšeně.

„Slečna Plenderleithová tvrdí, že paní Allenova si ten revolver přivezla před několika lety z ciziny.“

„Vážně?“

„Samozřejmě — víme to jen od slečny Plenderleithové, odjinud to potvrzeno nemáme. Je docela dobře možné, že paní Allenova cítila, že jí od někoho hrozí nějaké nebezpečí, a měla proto své vlastní důvody k tomu, aby revolver měla stále po ruce.“

Charles Laverton-West pochybovačně zavrtěl hlavou. Vypadal zcela zmateně a užasle.

„Co vy si myslíte o slečně Plenderleithové, pane Laverton-Weste? Pokládáte ji za spolehlivou a důvěryhodnou osobu?“

Pan Laverton-West chvilku uvažoval.

„Snad ano — řekl bych, že ano.“

„Vy ji nemáte rád?“ zeptal se Japp, který ho upřeně pozoroval.

„To se nedá říct. Nepatří prostě k těm mladým ženám, které obdivuji. Tyhle uštěpačné a příliš nezávislé ženy mě nepřitahují. O ní bych přesto ale řekl, že je naprosto důvěryhodná.“

„Hmm,“ řekl Japp. „Znáte majora Eustace?“

„Eustace? Eustace… Ach ano, vzpomínám si na to jméno. Setkal jsem se s ním kdysi u Barbary — tedy u paní Allenové. Po mém soudu je to dost pochybný chlapík. Však jsem to také své — tedy paní Allenové — řekl. Že to není člověk, kterého bych zrovna moc rád viděl mezi lidmi, kteří k nám budou chodit na návštěvu, až se vezmeme.“

„A co na to řekla paní Allenova?“

„Úplně se mnou souhlasila. Ve všem vždycky dala na můj úsudek. Muž prokoukne druhého muže lip, než to dokáže žena. Vysvětlila mi, že jenom nechce být z ničeho nic příliš příkrá vůči člověku, kterého už nějaký čas neviděla — mám dojem, že měla hlavně hrůzu z toho, aby ji někdo nepokládal za snoba. Až bude mou ženou, pak přirozeně nebude nic divného na tom, když se s mnoha dřívějšími známými přestane stýkat — doufám, že mi rozumíte.“

„Jako že když si vezme vás, zlepší se tím její společenské postavení?“ zeptal se Japp neomaleně.

Laverton-West zvedl ruku s dokonalou manikúrou.

„Ne, ne, tak docela to není. Ona totiž matka paní Allenové byla vzdálená příbuzná naší rodiny. Oba jsme pocházeli ze stejné společenské vrstvy. Samozřejmě, člověk v mém postavení si musí vybírat přátele obzvlášť obezřetně — a právě tak má žena. Do jisté míry je jako na jevišti v záři reflektorů.“

„Ovšem,“ řekl Japp suše a hned pokračoval: „Takže vy nám nemůžete nijak pomoct?“

„Opravdu ne. Vůbec mi to všechno nejde do hlavy. Barbara! A zavražděná! Připadá mi to neuvěřitelné.“

„Mohl byste mi teď říct, pane Lavertone-Weste, kde jste se vy sám pohyboval pátého listopadu večer?“

„Pohyboval? Kde jsem se pohyboval? Já?“

Pan Laverton-West zvýšil hlas, ve kterém pojednou zazněl ostrý protest.

„To je běžná otázka vyšetřovací rutiny,“ vysvětlil mu Japp. „Tu musíme — ehm — položit každému.“

Charles Laverton-West se na něho důstojně podíval.

„Doufám, že u člověka v mém postavení byste mohl udělat výjimku.“

Japp neřekl nic a čekal.

„Byl jsem — počkejte, musím si… Ano, ovšem. Byl jsem ve sněmovně. Odešel jsem odtamtud v půl jedenácté a šel jsem k Temži projít se po nábřeží. Chvíli jsem pozoroval, jak vystřelovali ty ohňostroje.“

„Člověka jedině utěšuje, že dneska už není rok 1605 a žádná taková spiknutí se střelným prachem se nekonají,“ řekl Japp bodře.

Laverton-West ho obdařil nedomrlým pohledem.

„No a pak — pak jsem šel domů.“

„Vaše londýnská adresa je Onslow Square, jestli se nemýlím, že? V kolik jste přišel domů?“

„To budu sotva vědět přesně.“

„V jedenáct? V půl dvanácté?“

„Nějak tak.“

„Neotvíral vám někdo dveře?“

„Ne, mám vlastní klíč.“

„A na té procházce jste náhodou někoho nepotkal?“

„Ne — ale opravdu, pane vrchní inspektore, tyhle otázky se mi vůbec, ale vůbec nezamlouvají!“

„Ujišťuju vás, že jde o běžnou vyšetřovací praxi, o nic víc, pane Lavertone-Weste. Nejsou myšleny osobně. Pochopte to.“

Zdálo se, že odpověď rozzlobeného poslance uklidnila.

„Jestli už je to tedy všechno — „

„Prozatím všechno, pane Lavertone-Weste.“

„Kdybyste něco zjistili, nezapomeňte mi dát vědět —“

„Přirozeně, spolehněte se. Mimochodem, dovolte, abych vám představil pana Hercula Poirota. Možná, že jste o něm už slyšel.“

Oči pana Lavertona-Westa se upřely na malého Belgičana s neskrývaným zájmem.

„Ovšem — jistěže — jméno znám.“

„*Monsieur*,“ řekl Poirot a jeho chování pojednou nápadně začalo připomínat cizince. „Věřte, že mi nad vámi krvácí srdce. Taková strašná ztráta! Jakou trýzeň musíte prožívat! Nebudu ale o tom už raději mluvit. Angličané dovedou tak obdivuhodně skrývat své city.“ Pojednou rychle vytáhl pouzdro na cigarety. „S dovolením — och, je prázdné. Jappe?“

Japp si osahal kapsy a zavrtěl hlavou.

Laverton-West vylovil vlastní pouzdro na cigarety a zabručel: „Prosím — poslužte si ode mne, pane Poirote.“

„Díky — díky vám.“ Drobný mužík si vzal cigaretu.

„Jak říkáte, pane Poirote,“ vrátil se poslanec k přerušenému hovoru, „my Angličané nemáme ve zvyku vystavovat své city na odiv. Nepříjemnosti jsou k tomu, aby je člověk překonal — to je naše heslo.“

Uklonil se oběma mužům a vyšel z kanceláře.

„Trochu mi připomíná vycpanou rybu,“ řekl Japp znechuceně. „A vařeného vejra! To děvče, ta Plenderleithová, nám o něm řekla holou pravdu, klobouk dolů před jejím postřehem. Koneckonců je to ale dost pohledný chlapík, s nějakou ženskou, která nemá moc smysl pro humor, by mohl docela dobře vycházet. Co ta cigareta?“

Poirot mu ji podal a zavrtěl hlavou.

„Egyptka. Drahá značka.“

„Ne, to nám nic neříká. Což je škoda, poněvadž slabší alibi jsem snad v životě neslyšel! De facto to vůbec žádné alibi není… Víte, Poirote, škoda, že to celé nebylo úplně opačně! Kdyby byla ona vydírala jeho… On je přesně ten typ k vydírání jak stvořený — ten by platil jak mourovatej! Udělal by všechno, jen aby se vyhnul skandálu.“

„Milý příteli, to je sice moc pěkné rekonstruovat případ, jak by se byl měl stát, jenže to bohužel nepatří do naší kompetence.“

„To ne, do naší kompetence teď patří ten Eustace. Už jsem si o něm opatřil pár informací. Rozhodně to musí být dost odporný chlap.“

„Mimochodem, zařídil jste to se slečnou Plenderleithovou tak, jak jsem navrhoval?“

„Ovšem. Počkejte moment, brnknu jí, abych se dověděl, co je nového.“

Zvedl sluchátko a chvilku telefonoval.

Po krátkém hovoru zavěsil a podíval se na Poirota.

„To je ale bezcitná holka. Odjela hrát golf. To je to nejlepší, co člověk může udělat, když mu den předtím zabili nejbližší přítelkyni.“

Poirot náhle vykřikl.

„Co se zas proboha děje?“ zeptal se Japp.

Poirot si ale něco mumlal pro sebe.

„Ovšem… no ovšem… přirozeně… Jsem to ale hlupák — samozřejmě, vždyť to přímo bilo do očí!“

Japp řekl nevrle:

„Přestaňte si brumlat sám pro sebe a radši pojďte, ať si vemem na paškál toho Eustace.“

Překvapilo ho, když spatřil zářivý úsměv, který se rozlil po Poirotově tváři.

„No jistě — to bych prosil, že si ho musíme podat. Jenže teď, abyste věděl, už vím všechno — prostě všechno!“

[8]

Major Eustace oba muže přijal s nenucenou nonšalancí protřelého světáka.

Byt měl malý, bylo to pouhé *pied-à-terre*,[10] jak jim hned vysvětlil. Nabídl oběma mužům whisky, a když odmítli, vytáhl pouzdro na cigarety.

Japp i Poirot si nabídnutou cigaretu vzali a vyměnili mezi sebou rychlé pohledy.

„Koukám, že kouříte turecké,“ řekl Japp, když promačkával cigaretu mezi prsty.

[10] garsoniéra

„Ano. Promiňte, nechcete snad radši gaspersku? Někde garsoniéra jsem tu jednu měl.“

„Děkuju, není třeba, to je dobré.“ Japp se trochu předklonil a tón jeho hlasu se změnil. „Možná že jste uhodl, pane majore, co mě k vám přivádí?“

Major zavrtěl hlavou. Tvářil se velice bezstarostně. Byl to vysoký muž, vypadal dobře a působil poněkud drsným dojmem. Pod očima měl napuchlé váčky a prohnaná malá očka usvědčovala ze lži jeho dobrou náladu a bodré chování.

Řekl: „Ne, nemám nejmenší tušení, co ke mně přivádí tak významného muže, jako je pan vrchní policejní inspektor. Má to něco společného s mým automobilem?“

„Kdepak, o auto vůbec nejde. Pokud vím, znal jste paní Barbaru Allenovou, pane majore. Nemýlím se?“

Major se zvrátil na opěradlo křesla, vyfoukl mračno kouře a řekl hlasem člověka, kterému je náhle vše jasné:

„O tohle tedy jde! No jistě, taky jsem to mohl uhodnout. To je ovšem velice smutná záležitost.“

„Takže vy o tom víte?“

„Četl jsem o tom včera ve večerníku. Zatracená věc.“

„Vy jste paní Allenovou poznal v Indii, že?“

„Ano. A už je to pár let.“

„Znal jste také jejího manžela?“

Následovala pauza — pouhý zlomek vteřiny —, ale během tohoto zlomku vteřiny blýskla prasečí očka po tvářích obou mužů rychlým pohledem. Pak major odpověděl:

„Ne, s panem Allenem jsem se vlastně nikdy nesetkal.“

„Něco snad o něm ale víte?“

„Slyšel jsem — jen tak mimochodem —, že to byl hanebný chlap. To se ovšem jenom říkalo.“

„Paní Allenova vám o tom nic nevyprávěla?“

„Nikdy o něm nemluvila.“

„Byli jste důvěrní přátelé?“

Major Eustace pokrčil rameny.

„Byli jsme dobří přátelé, rozumíte, dobří přátelé. Nenavštěvovali jsme se ale příliš často.“

„Ten poslední večer jste ji ale viděl? Pátého listopadu večer, že ano?“

„Ano, to jsem ji viděl.“

„Přijel jste k ní do domu, pokud vím.“

Major Eustace přikývl. Do hlasu se mu vloudil mírný, lítostivý tón.

„Ano, požádala mě, abych jí poradil ohledně investování nějakých peněz. Jistě, vím, kam míříte — v jakém byla rozpoložení — a různě podobně, že ano? Víte, tohle je opravdu těžko říct. Zdánlivě se chovala zcela normálně, a přesto bych řekl, že byla trochu nervózní, když o tom teď tak přemýšlím.“

„Nezmínila se vám ale — třeba jen narážkou — o tom, co měla v úmyslu?“

„Ne, jediným slovem ne. A když jsem se s ní loučil, tak jsem jí vlastně řekl, že bych jí měl co nejdřív zavolat a že bychom tam kvůli tomu měli zajít spolu.“

„Řekl jste, že byste jí měl zavolat. To byla vaše poslední slova?“

„Ano.“

„To je divné. Mám informaci, že jste jí řekl něco docela jiného.“

Major Eustace zrudl.

„No — to víte, na přesná slova si už nevzpomínám.“

„Ta má informace tvrdí, že jste jí řekl tohle: ‚*Tak si to ještě rozmysli a dej mi vědět.*‘ “

„Moment — ano, myslím, že máte pravdu. Přesně to ale tak nebylo. Mám dojem, že jsem jí připomínal, aby mi dala vědět, až se jí to bude hodit.“

„Což není tak docela totéž, že?“ řekl Japp.

Major Eustace pokrčil rameny.

„Milý pane, nemůžete přece čekat, že si člověk bude pamatovat slovo od slova, co při té či oné příležitosti řekl.“

„A co vám paní Allenova odpověděla?“

„Řekla, že mi zatelefonuje. Něco v tom smyslu — přesně si také nevzpomínám.“

„A pak jste řekl vy jí: ‚*Výborně. Na shledanou.*‘ “

„Nejspíš. Rozhodně něco takového.“

Japp řekl klidným hlasem:

„Tvrdíte, že vás paní Allenova požádala o radu ohledně investování nějakých peněz. Nesvěřila vám náhodou dvě stě liber v hotovosti, abyste je pro ni investoval?“

Tvář majora Eustace se nalila brunátným nachem. Předklonil se a neurvale zavrčel:

„Co tím hergot chcete říct?“

„Svěřila vám ty peníze nebo ne?“

„To je moje věc. Vám do toho nic není, pane vrchní inspektore.“

Japp řekl klidným hlasem:

„Paní Allenova vyzvedla ze své banky dvě stě liber v hotovosti. Část těch peněz byla v pětilibrových bankovkách. Čísla těch pětilibrových bankovek jsou samozřejmě zaznamenaná, takže je lze zjistit.“

„A když mi je svěřila — tak co?“

„Měl jste ty peníze investovat — nebo vám je dala proto, že jste ji vydíral, pane majore?“

„To je absurdní nápad. S čím na mě ještě chcete vyrukovat?“

Japp řekl tím nejúřednějším tónem, jakého byl schopen: „Myslím, že vás nyní budu muset požádat, abyste laskavě přišel do Scotland Yardu a učinil protokolární výpověď, pane majore. Nemohu vás k tomu samozřejmě nutit, a uznáte-li za vhodné, můžete tam místo sebe poslat svého právního zástupce.“

„Právního zástupce? Proč bych si měl hrome shánět nějakýho advokáta? A proč mě vůbec takhle poučujete?“

„Vyšetřuju okolnosti smrti paní Allenové.“

„Prosím vás, člověče, přece si nemyslíte… No ne, to je přece nesmysl! Tak podívejte — bylo to takhle. Zajel jsem k Barbaře, měli jsme domluveno, že se u ní stavím —“

„V kolik hodin to bylo?“

„Kolem půl desáté, aspoň myslím. Seděli jsme a hovořili —“

„A kouřili?“

„Ano, a kouřili. Je na tom snad něco špatného?“ zeptal se major výbojně.

„Kde se ten rozhovor konal?“

„V salónu. Když tam přijdete, tak je to nalevo od dveří. Opakuji, že to byl zcela přátelský rozhovor. Odešel jsem krátce před půl jede-

náctou. Zastavil jsem se ještě chvilku na prahu na pár posledních slov —“

„Poslední slova to byla — to tedy opravdu,“ zamumlal Poirot.

„Poslyšte, co vy jste vlastně zač? Nechtěl byste se mi laskavě představit?“ Eustace se otočil a doslova na něho vyštěkl. „Nějaký zatracený cizinec! Co se do toho hrome pletete?“

„Jmenuji se Hercule Poirot,“ řekl drobný mužík důstojně. „To je mi fuk, i kdybyste byl Achillova socha. Jak říkám, rozešli jsme se s Barbarou jako nejlepší přátelé. Od ní jsem jel přímo do klubu Dálný východ. Přijel jsem tam v půl jedenácté a pět minut a rovnou jsem šel do herny. Tam jsem hrál bridž až do půl druhé. A teď si to můžete nacpat do fajfky a vykouřit.“

„Já fajfku nekouřím,“ pravil Poirot. „To máte skvělé alibi, když jste tam byl.“

„Rozhodně jím nedokážete tak snadno otřást!“ Podíval se na Jappa: „Tak co, vážený pane? Už jste spokojen?“

„Během návštěvy jste byli celou dobu v salónu?“

„Ano.“

„Nešel jste nahoru k paní Allenové do pokoje?“

„Ne — říkám vám že ne. Byli jsme v tom salónu a nevyšli jsme z něho.“

Japp na něho chvíli zamyšleně hleděl. Potom řekl:

„Kolikerý manžetové knoflíky máte?“

„Manžetové knoflíky? Co? Manžetové knoflíky? Co s tím mají co dělat manžetové knoflíky?“

„Nemusíte přirozeně na mou otázku odpovědět.“

„Proč bych neodpověděl? Na tu mohu odpovědět klidně. Nemám co skrývat. Od vás ale budu požadovat, abyste se mi omluvili. Tady je máte —“ a natáhl dlouhé paže.

Japp se podíval na knoflíky ze zlata a platiny a přikývl.

„A pak mám ještě tyhle.“

Major vstal, vytáhl zásuvku, vyndal z ní pouzdro, otevřel je a vztekle je strčil Jappovi přímo pod nos.

„Nádherný vzor,“ řekl vrchní inspektor. „Koukám, že jeden knoflík je poškozený — odprýskl z něho kousek smaltu.“

„No a co?“

„Kdy se to stalo — to se asi nepamatujete, že?“

„Včera nebo předevčírem, určitě ne dřív.“

„Překvapí vás, když vám řeknu, že se to stalo *během vaší návštěvy u paní Allenové*?“

„No a co na tom? Nepopřel jsem přece, že jsem tam byl.“ Major to řekl neobyčejně nadutým tónem. Pořád ještě se tvářil rozzuřeně, pořád nehodlal vypadnout z role ukřivděného spravedlivce, ale ruce se mu třásly.

Japp se předklonil a řekl důrazně:

„To je všechno hezké, jenže ten odštěpek z manžetového knoflíku se *nenašel v salónu*. Našli jsem ho *nahoře*, v pokoji paní Allenové — v místnosti, kde byla zabita a kde seděl nějaký muž a kouřil *cigarety stejné značky, jakou kouříte vy*.“

Trefil do černého. Major Eustace se doslova skácel do křesla. Oči mu znejistěle těkaly sem tam. Vypadal jako zhroucený býk a zbabělec zároveň — nebyl na něho pěkný pohled.

„Nemáte proti mně žádné důkazy.“ Spíš to zakňučel, než řekl. „Chcete mě do toho uvrtat… To se vám ale nepovede. Mám alibi… Ten večer jsem se už k domu ani nepřiblížil…“

Teď byla řada na Poirotovi, aby promluvil.

„Ne, znova už jste se k domu ani nepřiblížil… Nepotřeboval jste to dělat… Poněvadž paní Allenova *byla možná mrtvá už ve chvíli, kdy jste z domu odcházel*.“

„To je vyloučené — vyloučené… Stála přece ve dveřích — mluvila se mnou… Lidé ji museli slyšet — museli ji vidět…“

Poirot řekl mírně:

„Slyšeli, jak s ní mluvíte vy… a předstíráte, že čekáte na její odpověď, a pak mluvíte zase vy sám… Tohle je moc starý trik… Lidé se mohli *domnívat*, že tam paní Allenova je, ale *neviděli* ji, protože nám *nebyli s to ani říct, jestli na sobě mela večerní šaty nebo ne — nikdo si dokonce nevšiml ani barvy jejích šatů*…“

„Proboha — to není pravda — to není pravda —“

Major se celý třásl — byl dočista vyřízený…

Japp se na něho znechuceně podíval a řekl důrazně:

„Budu vás muset požádat, abyste šel se mnou, pane majore.“

„Zatýkáte mě?“

„Říkejme tomu vyšetřovací vazba.“

Ticho v místnosti přerušilo až dlouhé, rozjektané povzdechnutí. Major Eustace, ještě před malou chvilkou tak rozzuřený a dotčený, řekl zoufalým hlasem: „Mně —já — já asi omdlím…“

Hercule Poirot si zamnul ruce a radostně se usmál. Zdálo se, že se náramně baví.

[9]

„To bylo ohromné, jak se nám tam sesul,“ řekl Japp s profesionální uznalostí o pár hodin později.

Jeli s Poirotem v autě po Brompton Road.

„Pochopil, že dohrál svou hru,“ řekl Poirot nepřítomně.

„Měli jsme toho na něho moc,“ řekl Japp. „Dvě nebo tři falešná jména, pod nimiž vystupoval, ošklivý šekový podvod a jednu roztomilou aférku, když se ubytoval v Ritzu a vydával se za plukovníka de Bathe. Ten chlap podfoukl půl tuctu obchodníků z Piccadilly. Na základě tohohle obvinění si ho necháme chvilku pod zámkem — dokud ten náš případ kompletně neuzavřeme. A co vás vlastně přimělo k tomuhle náhlému výletu na venkov, staroušku?“

„Vážený příteli, takový případ musí být objasněn jaksepatří a beze zbytku. Musí být vysvětleno všechno. A já jdu po stopě té záhady, kterou jste sám pojmenoval. Záhady pohřešovaného kufříku.“

„Omyl — Záhady *malého* kufříku, tak jsem to pokřtil. Pokud vím, ten kufřík je na světě.“

„Strpení, *mon ami*.“

Vůz zahnul do známé postranní ulice. Přede dveřmi domu číslo čtrnáct právě vystupovala Jane Plenderleithová z malého auta značky Austin Seven. Měla na sobě golfový úbor.

Podívala se z jednoho muže na druhého; potom vytáhla klíč a otevřela dveře.

„Prosím. Račte dál.“

Sama šla napřed a Japp ji následoval do salónu. Poirot se zdržel na okamžik v hale a zabručel při tom něco jako:

„*C‘est embêtant* [11]— než se člověk vysouká z těchhle rukávů…“

[11] to je trapné

Za malou chvilku ale také vešel do salónu — už bez svrchníku. Jappovy rty se pod knírkem nepatrně zkřivily. Dobře slyšel, jak otvírané dveře skříně slabě zaskříply.

Japp se na Poirota rychle a tázavě podíval a ten sotva znatelně přikývl.

„Nebudeme vás dlouho zdržovat, slečno Plenderleithová," řekl Japp rázně. „Přišli jsme se vás jen zeptat, zda byste nám nemohla sdělit jméno právního zástupce paní Allenové."

„Právního zástupce?" Dívka zavrtěla hlavou. „Já vůbec nevím, že by nějakého měla."

„Když si ale společně s vámi tenhle dům pronajímala, musel přece někdo sepsat nájemní smlouvu, ne?"

„Myslím, že ani ne. Dům jsem si totiž pronajala já, smlouva zní na mé jméno. Barbara mi jen platila polovinu činže.

Bylo to čistě mezi námi."

„Rozumím. Hm, tak to jsme vás zřejmě obtěžovali zbytečně."

„Mrzí mě, že vám nemohu být nijak užitečná," řekla Jane zdvořile.

„To nic, na tom zas tolik nezáleží." Japp se otočil ke dveřím. „Byla jste hrát golf?"

„Ano." Začervenala se. „Připadá vám to asi ode mne dost bezcitné, ne? Víte ale, po pravdě řečeno, daleko víc mě skličuje sedět tady v tomhle domě. Mám pocit, že musím někam vyrazit a něco dělat — pořádně se unavit — nebo bych se zalkla!"

Řekla to velice přesvědčivě.

Poirot rychle pravil:

„To plně chápu, *mademoiselle*. Je to naprosto přirozené — jaká jiná reakce se dá čekat? Sedět doma a přemýšlet o tom pořád dokola — ne, to by nebylo příjemné."

„Jsem ráda, že jste to pochopil," řeklajane krátce.

„Vy jste členkou nějakého klubu?"

„Ano, hraju ve Wentworthu."

„Dneska byl pěkný den," řekl Poirot. „Bohužel — na stromech už zbylo jen pár lístečků. Před týdnem ještě byly stromy nádherné."

„Docela se mi tam dneska líbilo."

„Na shledanou, slečno Plenderleithová,“ řekl Japp uhlazeným tónem. „Jakmile dospějeme k nějakému závěru, dám vám vědět. Zatím to vypadá tak, že máme silné podezření na jednoho člověka.“

„Kdo to je?“

Zvědavě se na oba muže podívala.

„Major Eustace.“

Přikývla a otočila se k nim zády. Vzápětí se sehnula a začala rozdělávat oheň v krbu.

„Tak jak jste pochodil?“ zeptal se Japp, když automobil zahnul za roh a vyjel z postranní ulice.

Poirot se zazubil.

„Bylo to náramně jednoduché. Klíč byl tentokrát ve dveřích.“

„No a?“

Poirot se usmál.

„*Eh bien*, zmizely golfové hole —“

„Přirozeně. Ta holka není žádný blázen, ať je jinak jaká chce. Zmizelo ještě něco jiného?“

Poirot přikývl.

„Ovšem, příteli — ten malý kufřík!“

Akcelerátor vyskočil Jappovi zpod podrážky.

„Hrom do toho!“ řekl. „Já věděl, že v něm něco je. Co to ale sakra mohlo být? Prohledal jsem přece ten kufřík skrz naskrz.“

„Proboha, Jappe — vždyť to je —jak vy Angličané říkáte — *nad slunce jasnější, milý Watsone!*“

Japp si ho změřil podrážděným pohledem.

„Kam jedeme?“ zeptal se.

Poirot se podíval na hodinky.

„Ještě nejsou ani čtyři. Snad bychom se mohli do Wentworthu dostat ještě před setměním.“

„Vy myslíte, že tam vážně byla?“

„Určitě tam byla. Ta dobře ví, že si to můžeme lehko ověřit. Uvidíte, že zjistíme, že tam opravdu byla!“

Japp si odchrchlal.

„No prosím, tak jedem.“ Obratně se začal s vozem proplétat frekventovanými ulicemi. „Co ale má ten kufřík společného se zloči-

nem, to si věru neumím představit. Vůbec mi nejde na rozum, jak by s tím se vším mohl nějak souviset.“

„Přesně tak, vážený příteli — souhlasím s vámi — kufřík s tím nemá co dělat.“

„Tak proč potom — Ne, to mi neříkejte! Nejdřív vykládáte něco o metodách, o tom, že se vše musí objasnit jaksepatří a beze zbytku… Ještě že je opravdu takový pěkný den.“

Vůz byl rychlý. Do golfového klubu ve Wentworthu dorazili krátce po půl páté. Ve všední den se tam žádné větší soutěže nekonaly.

Poirot šel rovnou za správcem hřiště a požádal ho o golfové hole slečny Plenderleithové. Svou žádost vysvětlil tím, že slečna Plenderleithová má v úmyslu zahrát si zítra na jiném hřišti.

Správce zavolal pár slov na malého chlapce, který začal přebírat golfové hole, stojící v rohu. Za chvíli přinesl pytel označený monogramem J. P.

„Děkuji,“ řekl Poirot. Už pomalu odcházel, ale pak se lhostejně otočil a zeptal se: „Nenechala si náhodou u vás ještě takový malý kufřík?“

„Dneska ne. Možná ale, že si ho nechala v klubovně.“

„Byla tu vůbec dneska?“

„Ovšem. Viděl jsem ji.“

„Který nosič holí s ni chodil? Ten kufřík totiž někde odložila a nemůže si vzpomenout, kde ho měla naposled.“

„Žádného nosiče si nebrala. Přišla sem a koupila si pár míčků. Z devíti holí si s sebou vzala jen dvě: Mám ale dojem, že takový malý kufřík držela v ruce.“

Poirot správci poděkoval a dál už se na nic neptal. Oba muži obešli klubovnu. Poirot se na okamžik zastavil, aby se pokochal krajinou.

„Je to tu krásné, co říkáte, ty temné borovice — a za nimi to jezero. Hm, to jezero —“

Japp po něm střelil okem.

„Tomu říkám nápad!“

Poirot se usmál.

„Je docela možné, že někdo něco viděl. Na vašem místě bych se rovnou pustil do vyšetřování.“

[10]

Poirot trochu poodstoupil. Hlavu měl skloněnou ke straně a se zalíbením znalce posuzoval rozestavení nábytku v pokoji. Jedno křeslo bude tady — druhé až támhle. Hm, dobré to bude. Moc. Vtom se ozval zvonek — to bude Japp.

Inspektor Scotland Yardu byl napěchovaný novinkami.

„Měl jste pravdu, stará vojno! Vracím se přímo z místa činu. Ve Wentworthu včera viděli nějakou mladou ženu, jak něco hodila do jezera. Popis té ženy pasoval na Jane Plenderleithovou jako ulitý. Dokázali jsme to vylovit bez velkých potíží. Zrovna v těch místech je husté rákosí.“

„A co to bylo?“

„No, ten kufřík — to bych prosil! Proč ale proboha — proč ho tam házela? Z toho teda jsem tumpachovej. V kufříku nebylo nic, ani ty časopisy. Proč potřebovala — předpokládejme, že duševně zdravá — mladá žena házet do jezera drahý a přepychový necesér — poslyšte, já jsem si s tím lámal hlavu celou noc a ne a ne přijít na to, co za tím vězí.“

„*Mon pauvre Japp*![12] S tím už si hlavu netrapte. Moment — slyšíte zvonek? Odpověď na vaši otázku právě přichází.“

Poirotův osvědčený sluha George otevřel dveře a ohlásil:

„Slečna Plenderleithová.“

Dívka vešla do pokoje. Jako vždy se tvářila sebejistě a sebevědomě. Pozdravila se s oběma muži.

„Požádal jsem vás, abyste přišla, poněvadž pro vás mám pár novinek. Posaďte se, prosím, sem, a vy si sedněte tady, Jappe.“

Dívka si sedla. Když si sundávala klobouk, dívala se střídavě na oba muže. Netrpělivě klobouk odložila vedle sebe.

„Něco už vím,“ řekla. „Zatkli jste majore Eustace.“

„To jste asi četla v ranních novinách, že?“

„Ano.“

[12] Jappe, chudáčku

„Zatím má na krku jen žalobu pro menší přestupky," pokračoval Poirot. „Je ve vyšetřovací vazbě a shromažďujeme proti němu důkazy v souvislosti s vraždou."

„Takže to tedy byla vražda?"

Dívka položila otázku s velkým zájmem.

Poirot přikývl.

„Ano," řekl. „Byla to vražda. Záměrné usmrcení jedné lidské bytosti druhou."

Dívka se maličko zachvěla.

„Proboha," vyhrkla. „To zní hrozně, když to takhle říkáte —"

„Já vím — ale vždyť to hrozné je!"

Odmlčel se a pak řekl:

„Rád bych vám teď, slečno Plenderleithová, pověděl, jakým způsobem jsem dospěl k pravdě o celém tomhle případu."

Dívka přelétla pohledem z Poirota na Jappa. Inspektor se usmíval.

„On má své vlastní metody, slečno Plenderleithová," řekl. „Já mu vždycky ve všem vyhovím. Snad abychom si poslechli, co má na srdci."

Poirot se ujal slova.

„Jak víte, *mademoiselle*, přijel jsem se svým přítelem na místo zločinu 6. listopadu ráno. Odebrali jsme se do pokoje, kde se našla mrtvola paní Allenové, a mě tam hned zarazilo několik významných maličkostí. V tom pokoji totiž bylo pár věcí, s kterými rozhodně něco nebylo v pořádku."

„Pokračujte," řekla dívka.

„Nejdřív jsem si všiml toho kouře z cigaret," řekl Poirot.

„V tomhle bodě myslím trochu přeháníte, Poirote," řekl Japp. „Já tam necítil vůbec nic."

Poirot se k němu otočil jak na obrtlíku.

„Přesně tak. *Necítil jste starý zatuchlý kouř. To já také ne*. To ale právě bylo velice divné, poněvadž jak okno, tak dveře byly zavřené a v popelníku byly nedopalky nejméně deseti cigaret. Bylo to zvláštní, opravdu moc zvláštní — pokoj by měl být pročpělý kouřem, ale ve skutečnosti tam byl naprosto čistý vzduch."

„Tak takhle jste na to šel!“ povzdychl si Japp. „Vy vždycky jdete na věci nějakou postranní cestou.“

„Ten váš anglický Sherlock Holmes to nedělal jinak. Vzpomeňte si, jak ho zaujalo podivné chování toho psa v noci. A odpověď byla, že pes se nijak podivně nechoval. Pes prostě v noci neštěkal. Což právě bylo nápadné. Abych ale pokračoval: další věc, která upoutala mou pozornost, byly náramkové hodinky, které měla mrtvá na ruce.“

„Co s nimi bylo?“

„Nic zvláštního — ale měla je na pravé ruce. A má zkušenost mi říká, že lidé zpravidla nosívají hodinky na levé ruce.“

Japp pokrčil rameny. Než však mohl promluvit, Poirot už pospíchal dál:

„Jak správně říkáte, z toho ještě nelze nic konkrétního vyvozovat. Někteří lidé radši nosí hodinky na pravé ruce. Teď ale přicházím k něčemu opravdu zajímavému, přátelé — totiž k tomu psacímu stolu.“

„To jsem si myslel,“ řekl Japp.

„Ten byl moc zajímavý — vskutku pozoruhodný. Ze dvou důvodů. První byl ten, že na stole něco chybělo.“

Jane Plenderleithová se zvědavě zeptala:

„Co tam chybělo?“

Poirot se k ní otočil.

„*Jeden arch pijáku, mademoiselle*. Ta složka s pijáky totiž měla nahoře čistý, naprosto nepotřísněný arch.“

Jane pokrčila rameny.

„No — to nevím, pane Poirote. Lidé většinou ten horní piják utrhnou, když je moc pokaňkaný!“

„Jistě, ale co s ním udělají? Hodí jej do koše na papír, ne? *Jenže v koši na papír ten arch nebyl*. Díval jsem se tam.“

Jane Plenderleithová se zatvářila netrpělivě.

„Nejspíš proto, že už byl utržen den předtím nebo tak. No a ten horní arch byl čistý proto, že Barbara ten den nepsala žádné dopisy.“

„To sotva, mademoiselle. *Lidé totiž večer paní Allenovou viděli, jak jde ke schránce na dopisy. A proto nějaké dopisy psát musela*. V přízemí je napsat nemohla, protože tam žádné psací potřeby nikde nejsou. Stěží lze předpokládat, že by je šla psát do vašeho pokoje.

Takže co se stalo s tím archem pijáku, o který ty dopisy osušila? Je pravda, že někdy lidé házejí věci do ohně, a ne do koše na papír, jenže v jejím pokoji je přece jenom plynový krb. A v krbu v přízemí se den předtím vůbec netopilo, sama jste mi řekla, že v něm bylo všechno připraveno, a když jste přijela, jenom jste škrtla zápalkou.“

Odmlčel se.

„Zvláštní malá záhada. Díval jsem se všude, do košů na papír, do popelnice, ale nebyljsem s to najít jeden jediný arch použitého pijáku — a proto jsem to začal pokládat za velice důležité. Vypadalo to, jako by někdo ten arch pijáku úmyslně odnesl. Proč? Poněvadž na něm bylo otisknuto něco, co by se dalo před zrcadlem snadno přečíst.

Ale na tom psacím stole bylo zajímavého ještě něco jiného. Možná že si aspoň zhruba vzpomenete, jak to na tom psacím stole bylo uspořádáno, Jappe, ne? Složka pijáků a kalamář byly uprostřed, stojánek na pero po levé ruce, kalendář a husí brk po pravé. *Eh bien*? Ještě nic nechápete? Ten husí brk, který jsem prozkoumal, jen si vzpomeňte, tam byl jen pro parádu — nebyl vůbec nikdy používán. Nu? Pořád ještě nechápete? Zopakuju vám to ještě jednou. Složka pijáků je uprostřed, stojánek na pero po levé ruce — po levé ruce, Jappe. Není snad obvyklé, že stojánek na pero bývá vpravo — po pravé ruce?

Už vám to dochází? Stojánek na pero je vlevo — náramkové hodinky na. pravé ruce — piják se někam ztratil — a něco jiného naopak bylo do pokoje přineseno — popelník s nedopalky cigaret!

Ten pokoj byl vyvětraný a nic tam odporně nečpělo, Jappe, to byl pokoj, ve kterém bylo okno celou noc otevřené, a ne zavřené… A já jsem si z toho udělal správnou představu o tom, jak to všechno bylo.“

Prudce se otočil a podíval se na Jane.

„Představil jsem si vás, *mademoiselle*, jak přijíždíte taxíkem, platíte taxíkáři, běžíte nahoru po schodech, možná i voláte ‚Barbaro' — a pak otvíráte dveře a pojednou vidíte, že vaše přítelkyně tam leží mrtvá a v ruce svírá revolver — v levé ruce, samozřejmě, *poněvadž je levák* — a proto také střela zasáhla hlavu z levé strany. V pokoji leží dopis, který je adresovaný vám. Je v něm vysvětleno, co ji dohnalo k tomu, aby si vzala život. Mám za to, že to byl velice dojemný

dopis… Jemná a nešťastná mladá žena, dohnaná vydíráním k sebevraždě …

Myslím, že vás to všechno napadlo naráz v jediném okamžiku. Celou tu tragédii zavinil jistý muž. Ať je tedy za to potrestán — potrestán plně a jaksepatří. Uchopila jste revolver, otřela jste jej a dala mrtvé do *pravé* ruky. Pak jste vzala ten dopis a zároveň utrhla horní arch ze složky pijáků, na který se písmena dopisu otiskla. Šla jste do přízemí, rozdělala jste oheň v krbu a jak dopis, tak piják jste hodila do plamenů. Potom jste přinesla nahoru popelník — abyste posílila iluzi, že tam seděli a hovořili dva lidé — a také jste nahoře pohodila ten odštěpek ze smaltovaného manžetového knoflíku, který jste našla na podlaze. To byl velice šťastný nález a slibovala jste si od něho, že definitivně zvěrohodní vaše aranžmá. Pak jste zavřela okno a zamkla dveře. Nesmělo totiž vzniknout podezření, že jste snad v pokoji byla a něco tam dělala. Policie musela pokoj uvidět přesně v tom stavu, do jakého jste jej naaranžovala — a proto jste také nehledala pomoc u někoho z ulice, ale telefonovala jste rovnou pro policii.

A tak to pokračovalo dál. Hrála jste tu zvolenou roli s rozvahou a chladnokrevně. Zprvu jste odmítla říct cokoli, ale chytře jste nám naznačila, že pochybujete o tom, že jde o sebevraždu. Později jste nás zcela ochotně přivedla na stopu majora Eustace, přímo jste nás za ním poslala…

Ano, *mademoiselle*, byla to chytrá, náramně chytrá vražda — poněvadž o nic jiného tu nešlo. Byl to totiž pokus zavraždit majora Eustace.“

Jane Plenderleithová vyskočila.

„To nebyla vražda — jenom spravedlnost. Ten chlap uštval chudinku Barbaru k smrti. Byla takový dobrák a tak bezmocná! Chudák holka — zapletla se totiž v Indii s jistým mužem, hned jak začala chodit do společnosti. Bylo jí teprv sedmnáct a ten muž byl ženatý a o mnoho let starší než ona. Měla s ním dítě. Mohla je dát do nějakého domova, ale o tom nechtěla ani slyšet. Proto tam na čas odjela do úplného zapadákova, a když se vrátila, začala si říkat paní Allenova. Dítě později umřelo. Barbara se vrátila do Anglie a tady se zamilovala do Charlese — do toho vycpaného vejra, který se tváří jak nejdůležitější člověk na světě. Zbožňovala ho a on to její zbožňování ná-

ramně samolibě přijímal. Kdyby bylo šlo o nějakého jiného normálního mužského, byla bych jí poradila, aby mu všechno řekla. Za téhle situace jsem ji ale naopak musela nabádat, aby mlčela jak hrob. Koneckonců jsem o celé té záležitosti věděla jen já.

A pak se objevil ten darebák Eustace! To ostatní už víte. Začal z ní systematicky pumpovat peníze, ale teprve ten poslední večer Barbaře došlo, že kompromituje i Charlese, že riskuje skandál i pro něho. Jakmile by si Charlese vzala, Eustace by ji v té chvíli měl přesně tam, kde ji chtěl mít — byla by vdaná za bohatého člověka a umírala by hrůzou před skandálem. Když Eustace odjel s penězi, které pro něho vyzvedla, sedla si a znova si to všechno nechala projít hlavou. Pak se s tím vyrovnala a napsala mi dopis. Psala v něm, že Charlese miluje a nemůže bez něho žít, ale že pro jeho vlastní dobro si ho nikdy nesmí vzít. Psala v něm, že se rozhodla pro to nejlepší východisko.“

Jane vzdorovitě pohodila hlavou.

„Divíte se, že jsem udělala to, co jsem udělala? Jak tu můžete stát a tvrdit mi, že to byla *vražda*?“

„Protože to vražda byla,“ řekl Poirot nesmlouvavě. „Vražda se snad někdy může zdát oprávněná, *jenomže i tehdy je to pořád vražda*. Jste pravdomluvná a uvažujete logicky — podívejte se tedy pravdě tváří v tvář, *mademoiselle*! Vaše přítelkyně zemřela, když všechno ostatní selhalo, *protože neměla odvahu dál žít*. Můžeme k ní cítit sympatie. Můžeme ji litovat. Faktem však zůstává — že ten čin spáchala ona a nikdo jiný.“

Odmlčel se.

„A vy? Ten člověk je momentálně ve vězení a odsedí si pořádný trest za jiné věci, kterých se dopustil. Vy opravdu chcete záměrně a z vlastní vůle zničit život — *život*! — lidské bytosti, ať už jakékoli?“

Civěla na něho. Oči jí ztemněly. Pojednou zablekotala:

„Ne, máte pravdu. To nechci.“

Otočila se na podpatku a rychle vyšla z místnosti. Bouchly domovní dveře.

Japp hvízdl — tak dlouze, že musel hvízdnutí ještě trochu nastavit. „No to jsem blázen!“ řekl.

Poirot si sedl a roztomile se na něho usmál. Rozhostilo se ticho a trvalo hezkou chvíli. Potom Japp řekl:

„Takže to nebyla vražda vydávaná za sebevraždu, ale sebevražda vydávaná za vraždu!“

„Ano a navíc to bylo provedeno náramně šikovně. Nic nepřehnala.“

Pojednou se Japp zeptal:

„Co ale ten kufřík? Jak ten do toho zapadá?“

„Ale proboha, vážený a vzácný příteli, už jsem vám přece řekl, že *ten s tím vůbec nesouvisí*.“

„Tak proč ale potom — ?“

„Šlo o golfové hole. O ty golfové hole, Jappe. *Byly to totiž golfové hole pro leváka*. Své vlastní hole měla Jane Plenderleithová uložené ve Wentworthu. Tohle byly hole Barbary Allenové. Divíte se, že se ta dívka tak docela neovládla, že dostala vítr — jak vy Angličané říkáte —, když jsme tu skříň otevřeli? Celý její plán se mohl zhroutit. Je ale pohotová, uvědomila si, že se nám chtě nechtě na kratičký okamžik prozradila. Bylo jí *jasné*, že nám je to *jasné*. A tak udělala tu nejchytřejší věc, kterou dokázala ve zlomku vteřiny vymyslet. Pokusila se zaostřit naši pozornost na nepravý objekt. Řekla o kufříku: ‚Ten je můj. S tím — s tím jsem dnes ráno přijela. Takže v něm nic nemůže být.‘ A přesně jak doufala — svedla vás tím na nepravou stopu. Ze stejného důvodu, když se den nato rozjela do Wentworthu zbavit se golfových holí, znova použila toho kufříku, aby nám — no, jak to vy Angličané říkáte — šahala na nos?“

„Aby nás tahala za nos. Myslíte, že ve skutečnosti jí šlo o —?“

„Uvažujte, příteli. Když se člověk chce zbavit pytle s golfovými holemi, kde je k tomu to nejpříhodnější místo? Ty nejde jen tak spálit nebo je hodit do popelnice. Když je člověk někde nechá, může se mu stát, že mu je nějaký poctivý nálezce vrátí. Proto je slečna Plenderleithová odvezla tam, kde se golf hraje — do Wentworthu. Nechala je v klubovně, zatímco si ze svého vlastního pytle brala také pár holí, a pak se vydala na hřiště bez nosiče. V nějakých dobře rozmyšlených intervalech — nepochybuju o tom — vždycky jednu hůl zlomila nebo o něco přerazila a hodila ji někam do hustého křoví nebo tak. Nakonec zahodila i prázdný pytel. Když někdo tu a tam zlomenou gol-

fovou hůl najde, vůbec ho to pochopitelně nepřekvapí. Je známo, že někteří hráči ze vzteku nad pokaženou hrou dokážou klidně zahodit třeba všechny hole! Znáte přece tyhle golfové náruživce.

Poněvadž si je ale vědoma, že by nás mohlo zajímat, co tam bude podnikat, odhodí zároveň i tu užitečnou falešnou stopu — ten kufřík — do jezera a udělá to pokud možno hodně nápadně — což je, milý příteli, celá pravda v případě *Záhady malého kufříku*.“

Japp se na Poirota podíval a chvíli mlčel. Potom vstal, poklepal přítele po rameně a dal se do smíchu.

„Na takového starouše jako vy to není špatný výkon. Čestné slovo — překonal jste se! Co kdybychom si spolu vyšli a někde něco dobrého snědli?“

„S radostí, příteli, ale dneska si nedáme jen tak něco. Nejdřív si poručíme *omelette aux champignons*,[13] pak *blanquette de veau*,[14] potom *petits pois à la française*[15] — a nakonec si dáme *baba au rhum*.“[16]

„Tak to beru. Jdem!“ řekl Japp.

[13] omeleta na houbách
[14] telecí ragú
[15] zelený hrášek po francouzsku
[16] rumový dortíček

/černý vzadu/

Hercule Poirot večeřel se svým přítelem Henrym Bonningtonem v restauraci Šlechetná snaha na King‘s Road v Chelsea.

Panu Bonningtonovi se to u Šlechetné snahy zamlouvalo. Líbila se mu poklidná atmosféra podniku a chutnala mu tamější *jednoduchá* a *ryze anglická* kuchyně; neměl v oblibě *všelijaké ty kulinářské patlanice*. Rád konverzoval s lidmi, kteří tam s ním večeřeli, na stejném místě, kde kdysi sedával Augustus John, a upozorňoval je najména proslavených malířů, zapsaná v knize hostů. Pan Bonnington sám příliš kumštýřsky založenou náturou neoplýval, ale umělecká činnost jiných lidí ho naplňovala jistou pýchou.

Sympatická číšnice Molly uvítala pana Bonningtona jako starého přítele. Zakládala si na tom, že si neomylně pamatuje, co má který ze stálých návštěvníků rád a co nerad.

„Dobrý večer, pane,“ řekla, jakmile oba muži usedli k rohovému stolu. „Dneska máte štěstí, je tam krocan s kaštanovou nádivkou a na toho vy si potrpíte, viďte? A pořád máme ten báječný stiltonský sýr! Budete si přát nejprve polévku nebo rybu?“

Pan Bonnington ten problém zvážil. Výstražným hlasem řekl Poirotovi, který právě studoval jídelní lístek:

„Ne abyste si dnes zase objednal ty vaše francouzské hors d‘oeuvres[17]. Musíte si dát nějaké poctivé a dobře připravené anglické jídlo!“

„Vážený příteli,“ Hercule Poirot rozpřáhl ruce, „nic lepšího si ani nepřeji! Svěřuji se v tomto ohledu bezvýhradně do vašich rukou!“

„Och — chjoch — ehm — hm,“ odpověděl pan Bonnington a plně se soustředil na zvládnutí toho komplikovaného problému.

Jakmile byla tato závažná otázka — stejně jako volba vína— uspokojivě vyřešena a Molly odspěchala, pan Bonnington se s povzdechem zvrátil na opěradlo židle a rozložil si ubrousek.

„Skvělé děvče — ta číšnice,“ řekl hlasem znalce. „Bývala to hotová krasavice — tu malovalo malířů! A navíc ví, co je to dobré jíd-

[17] předkrm

lo, což je myslím ještě důležitější. Ženy zpravidla mívají k jídlu velice kuriózní vztah. Nejedná žena, když si někam vyjde s pánečkem, do kterého je zakoukaná, si ani nevšimne, co vlastně jí. Objedná si prostě to první, co uvidí.“

Hercule Poirot potřásl hlavou.

„*C‘est terrible*.“[18]

„Muži jsou naštěstí z jiného těsta!“ řekl pan Bonnington samolibě.

„Vždycky?“ V Poirotových očích se mihl záblesk.

„No, když jsou hodně mladí, tak snad ne,“ připustil pan Bonnington. „Vždyť je znáte, ty dnešní hejsky! Dneska jsou ti cucáci všichni stejní: žádná kuráž — žádná výdrž. Já si o nich myslím, že jsou k ničemu, a oni,“ dodal s přísnou objektivitou, „si zas myslí totéž o mně. Možná že mají pravdu! Když ale člověk slyší, jak dneska někteří ti cafouři mluví, má dojem, že nikdo, komu je přes šedesát, už tu nemá co pohledávat. Chovají se tak, že se člověk diví, že většina z nich ještě nesprovodila své starší příbuzné ze světa.“

„Kdo ví, jestli to nedělají,“ řekl Hercule Poirot.

„Vy teda myslíte na pěkné věci, Poirote, jen co je pravda. To vaše detektivní působení vás připravilo o všechny ideály.“

Hercule Poirot se usmál.

„*Tout de même*,“[19] řekl. „Mohlo by být zajímavé sestavit seznam lidí, kterým bylo přes šedesát a kteří zemřeli nějakou *nešťastnou náhodou*. Ujišťuju vás, že by se vám začaly honit hlavou lecjaké prapodivné myšlenky.“

„S vámi je ta potíž, že jste začal sám zločiny vyhledávat, místo abyste čekal, až zločiny přijdou k vám.“

„Omlouvám se,“ řekl Poirot. „To já mluvím jen tak, *páté přes deváté*, jak vy Angličané říkáte. Povězte mi, vážený příteli, radši něco o sobě. Jak se vám vůbec daří? Co vy si o tom dnešním světě myslíte?“

„Že je to cvokárna!“ řekl pan Bonnington. „To je to pravé slovo pro dnešní svět. Hotová cvokárna ve všem všudy. Všude jen samé pěkné řeči. A ty pěkné řeči pomáhají tu cvokárnu maskovat. Jako

[18] to je strašné

[19] přece jen

hodně kořeněná omáčka, která má zakrýt skutečnost, že ryba pod ní už mírně páchne. Jenže já chci porci čerstvého platýze — a ne, aby mi na ni nějaký cvok kaňhal nějakou cvokařskou omáčku.“

Přesně v té chvíli mu číšnice Molly kýženou porci naservírovala a pan Bonnington pochvalně zamručel.

„Ty víš, co já mám rád, zlatíčko,“ řekl.

„Vždyť jste taky náš štamgast, ne? To by bylo pěkné, abych nevěděla, co rád jíte!“

Hercule Poirot se dívky zeptal:

„Chcete říct, že si lidé objednávají pořád jedno a totéž? Nepotrpí si také občas na změnu?“

„Pánové ne. Dámy milují pestrost — pánové si ale dávají vždycky totéž.“

„Neříkal jsem vám to?“ hřímal Bonnington. „Ženy mívají k jídlu naprosto kuriózní vztah!“

Rozhlédl se po restauraci.

„Svět je stejně k popukání. Vidíte tamhle toho prapodivného vousatého dědu, co sedí v rohu? Molly vám potvrdí, že sem chodí každé úterý a každý čtvrtek večer. Prvně sem zavítal skoro před deseti lety — figuruje tu už jako jakýsi podnikový maskot. A přesto tady nikdo neví, jak se ten děda jmenuje, kde bydlí a z čeho je živ. Nepřipadá vám to zvláštní, když se nad tím člověk zamyslí?“

Když jim číšnice přinesla dvě porce krocana, pan Bonnington řekl:

„Koukám, že ten starý metuzalém sem pořád ještě chodí!“

„Máte pravdu. Každý úterek a každý čtvrtek — to je jeho žůrfix. Představte si ale, že minulý týden přišel z ničeho nic *v pondělí*! Já z toho byla úplně vyjevená! Měla jsem pocit, že nevím, který je den, že je určitě úterek, a já si to nějak spletla. On pak ale příští večer přišel taky — takže v to pondělí tady vlastně byl jen jako nádavkem, jestli se to tak dá říct.“

„Zajímavé vybočení ze zajetých kolejí,“ zabručel Poirot. „Rád bych věděl, jaký k tomu mohl mít důvod?“

„No… jestli se na to ptáte mne, já myslím, že ho něco vyvedlo z míry nebo měl nějaké starosti.“

„Z čeho tak soudíte? Z toho, jak se choval?“

„Ne — z toho, jak se choval, ani ne. Choval se totiž stejně klidně jako vždycky. Nikdy toho moc nenamluví, ten tak řekne nanejvýš ‚dobrý večer', když přijde, a ‚dobrou noc', když odchází. Ne — spíš z toho, co si objednal."

„Z toho, co si objednal?"

„Vy se mi asi budete smát, pánové," začervenala se Molly,. „ale když k nám nějaký host chodí deset let, personál už musí vědět, co má rád a co ne. Nikdy si nepotrpěl na hovězí nebo na borůvky a nikdy si nedal bílou polévku — ale to pondělí večer si najednou objednal hustou rajskou polévku, biftek, zadělávané ledvinky a borůvkový koláč! Dělalo to na mě dojem, že vůbec nevnímá, co si objednává!"

„Poslyšte," řekl Hercule Poirot, „to mi připadá mimořádně zajímavé!"

Molly se zatvářila potěšené a nechala je o samotě.

„No tak, Poirote," zasmál se potměšile Henry Bonnington, „teď bych rád slyšel pár těch vašich dedukcí. A prvotřídních, jak máte ve zvyku."

„Radši bych nejdřív slyšel, co si o tom myslíte vy."

„Chcete, abych vám dělal Watsona, co? Prosím — ten děda byl u doktora a doktor mu naordinoval jinou dietu."

„Pěkně hustou rajskou polévku, biftek, zadělávané ledvinky a borůvkový koláč? Rád bych viděl doktora, který by mu poradil takovouhle dietu."

„To jste na omylu, Poirote. Doktoři jsou s to doporučit člověku cokoli."

„Jiné vysvětlení vás nenapadá?"

Henry Bonnington řekl:

„No — tak tedy vážně. Zdá se mi, že je tu jediné možné vysvětlení. Náš neznámý přítel jednal pod vlivem nějakého silného vzrušení nebo emoce. Byl z toho tak vyšinutý, že si opravdu vůbec neuvědomoval, co si objednává a co jí."

Na okamžik se odmlčel a pak řekl:

„Ted je na vás, abyste mi pověděl, že víte přesně, co ho tak vyvedlo z míry. Neřeknete mi náhodou, že se zrovna rozhodoval, jestli má spáchat vraždu?"

Sám se tomu nápadu zasmál.

Poirot se však nezasmál.

Později se přiznal, že už v té chvíli pocítil vážné znepokojení. Prohlašuje, že už tehdy mohl mít aspoň tušení o tom, co se pravděpodobně stalo.

Jeho přátelé ho ujišťují, že je to naprosto fantastické tvrzení.

Asi po třech týdnech se Hercule Poirot a pan Bonnington setkali znova — tentokrát na sebe narazili v podzemní dráze.

Pozdravili se kývnutím, poněvadž se oba klátili sem tam s rukama v kožených poutkách držadel. Na Piccadilly Circus většina cestujících vystoupila a oba muži se mohli usadit až v předku vozu. Našli si tam klidné místo — nikdo z přistupujících ani vystupujících kolem nich neprocházel.

„Tady je to lepší," prohlásil pan Bonnington. „Lidi jsou hrozně sobecká sebranka — ani je nenapadne postoupit dál do vozu, ať jim říká kdo chce co chce."

Hercule Poirot pokrčil rameny.

„Co byste chtěl?" řekl. „Život je ubíjející záležitost. A hlavně nejistá!"

„To je to. Dneska jsme tady, zítra ne," pravil pan Bonnington s poněkud morbidním uspokojením. „Mimochodem, když tak o tom mluvíme, vzpomínáte si na toho dědouse, co jsme ho pozorovali u Šlechetné snahy? Vůbec bych se nedivil, kdybych se dověděl, že už se taky odebral na onen svět — věřme, že lepší než ten náš. V restauraci už nebyl celý týden. Molly je z toho úplně vyjevená."

Hercule Poirot sebou škubl. V zelených očích mu zablýsklo.

„Vážně?" zeptal se. „Vážně?"

Pan Bonnington řekl:

„Vzpomínáte si, jak jsem říkal, že byl možná u doktora a ten mu předepsal nějakou dietu? Ta dieta je ovšem nesmysl, ale vůbec bych se nedivil, kdyby byl navštívil doktora kvůli svému zdraví. To, co mu doktor řekl, pro něho mohlo znamenat pěkný šok. Což by vysvětlovalo, proč si objednával z jídelního lístku jak ve snu — ani si neuvědomoval co. Je docela možné, že ho ten šok sprovodil ze světa dřív, než kdyby k němu býval vůbec nešel. Doktoři by si měli dávat pozor na to, co člověku řeknou."

„To oni si obvykle dávají," řekl Hercule Poirot.

„Já už vystupuju," zvolal pan Bonnington. „Tak na shledanou. Už se asi nikdy nedovíme, co to bylo za dědu — anijak se jmenoval. Tenhle svět je stejně k popukání!"

A chvatně vystoupil z vozu podzemní dráhy.

Hercule Poirot seděl, mračil se a vůbec nevypadal na to, že si myslí, že svět je tak moc k popukání.

Když přišel domů, dal jisté instrukce svému spolehlivému sluhovi Georgeovi.

Prst Hercula Poirota se zvolna sunul po seznamu jmen. Byl to seznam všech zemřelých z pečlivě vybrané oblasti Londýna.

Poirotův prst se zarazil.

„Henry Gascoigne. Šedesát devět let. S tím bych to měl zkusit nejdřív."

Za nějakou chvíli už Hercule Poirot seděl v ordinaci doktora MacAndrewa nedaleko King's Road. MacAndrew byl vysoký zrzavý Skot a vypadal inteligentně.

„Gascoigne?" řekl. „Ano, máte pravdu. Takový výstřední starý podivín. Bydlel sám v jedné z těch barabizen bez domácího, které se postupně bourají, aby se získalo místo pro nové bloky moderních obytných domů. Nikdy dřív jsem u něho nebyl, ale znal jsem ho od vidění tady z okolí — i podle jména. Nejdřív si toho všimli roznášeči mléka — že něco není v pořádku. Za dveřmi se mu začaly hromadit láhve s mlékem. Sousedé nakonec upozornili policii — policisté vypáčili dveře a našli ho. Upadl ze schodů a zlámal si vaz. Měl na sobě starý župan s visícím a roztřepaným látkovým páskem — mohl si sám podtrhnout nohu, stačilo, když si ten pásek přišlápl."

„Chápu," řekl Hercule Poirot. „Takže to bylo zcela jednoduché — prostě nehoda."

„Ano, přesně."

„Měl nějaké příbuzné?"

„Synovce. Obvykle chodíval strýčka navštívit tak jednou za měsíc. Jmenuje se Lorrimer, George Lorrimer, a je to taky doktor jako já. Bydlí ve Wimbledonu."

„Vyvedla ho smrt starého pána z míry?"

„Že by ho vyvedla z míry — no, to se snad ani nedá říct. Myslím, že měl starého pána docela rád, ale vlastně ho ani moc dobře neznal.“

„Jak dlouho už byl pan Gascoigne mrtev, když jste ho prohlížel?“

„Aha, tady už začínáme mluvit úředně,“ povzdechl si doktor MacAndrew. „Rozhodně ne míň než osmačtyřicet hodin a ne víc než dvaasedmdesát hodin. Našli ho šestého ráno. časově se to vlastně dalo ještě upřesnit. V kapse županu měl totiž dopis — napsaný třetího a hozený do schránky ve Wimbledonu ten den odpoledne — doručit mu ho mohli někdy před půl desátou večer. Z toho plyne, že smrt nemohla nastat dřív než večer v devět dvacet — toho třetího. Což souhlasí s obsahem žaludku a stadiem zažívacího procesu. Večeřel asi dvě hodiny před smrtí. Pitval jsem ho šestého dopoledne a stav těla plně nasvědčoval tomu, že smrt nastala asi před šedesáti hodinami — čili třetího, někdy kolem desáté hodiny večer.“

„To všechno, jak se zdá, perfektně souhlasí. Ještě mi řekněte, kdy ho naposled viděli živého?“

„Viděli ho ten večer na King‘s Road asi v sedm hodin — tedy ve čtvrtek třetího — a večeřel v restauraci Šlechetná snaha v půl osmé. Co vím, tak tam chodil na večeři každý čtvrtek. Mimochodem řečeno, jestli to nevíte, byl to malíř. Mimořádně špatný.“

„Žádné jiné příbuzné neměl? Jen toho synovce?“

„Ještě měl bratra — dvojče. Celá ta historie je dost zvláštní. Oba bratři se dlouhá léta neviděli. Ten druhý — Anthony Gascoigne — se oženil s nějakou velice bohatou paní a zanechal kumštu. Bratři se kvůli tomu rozhádali, a pokud je mi známo, nikdy v životě se spolu víc nesešli. Nejzvláštnější na tom ale je to, že *oba zemřeli ve stejný den*. Starší z dvojčat skonalo ve tři hodiny odpoledne, také toho třetího. Už jsem se kdysi setkal s podobným případem dvojčat, která zemřela ve stejný den — a přitom každé na jiném konci světa. Je to pravděpodobně jen náhoda, ale fakt je, že se to stalo.“

„Manželka toho bratra je naživu?“

„Ne, umřela před několika lety.“

„Kde ten Anthony Gascoigne bydlel?“

„Měl dům na Kingston Hillu. Podle toho, co mi říkal doktor Lorrimer, byl to také dost velký samotář.“

Hercule Poirot zamyšleně přikývl.

Skot se na něho pátravě podíval.

„Oč vám vlastně jde, *monsieur Poirot*?“ zeptal se nepokrytě. „Na vaše otázky jsem vám odpověděl — to byla má povinnost, když jste mi ukázal své pověření. Vůbec mi ale není jasné, kvůli čemu to všechno je.“

Poirot řekl pomalu :

„Jde o prostý případ — nehodu, která bohužel skončila smrtí, přesně tak, jak jste to řekl. Mne jenom zajímá, jestli ho z těch schodů někdo nesrazil.“

Doktor MacAndrew se zatvářil zděšeně.

„Jinými slovy — vražda! Máte pro tuhle hypotézu nějaký podklad?“

„Nemám,“ řekl Poirot, „je to pouhá domněnka.“

„Musí tu být ale něco —“ trval doktor na svém.

Poirot nic neřekl. MacAndrew pokračoval:

„Jestli podezíráte toho synovce — Lorrimera —, můžu vám říct rovnou a hned tady, že jste vedle jak jedle. Lorrimer hrál ve Wimbledonu bridž — od půl deváté až do půlnoci. Zjistilo se to při soudním vyšetřování.“

Poirot zabručel:

„A doufám, že si to ověřili. Policie pracuje důkladně.“

Doktor se zeptal:

„Vy snad o něm něco víte? Něco, co by mluvilo proti němu?“

„Než jste se mi o něm zmínil, neměl jsem vůbec tušení, že takový člověk existuje.“

„Podezíráte tedy někoho jiného?“

„Ale ne. Jde o něco úplně jiného. V tomhle případě hrají roli zautomatizované stereotypy tvora pojmenovaného homo sapiens. Ty jsou tu mimořádně důležité. A ten mrtvý *monsieur Gascoigne* mi do toho nezapadá. Je to všechno nějak jinak, rozumíte?“

„Ne, opravdu — vůbec nic nechápu.“

Hercule Poirot zabručel:

„Potíž je v tom, že je tady trochu moc omáčky na zasmrádlé rybě.“

„Jak prosím jste to ráčil — ?“

Hercule Poirot se usmál.

„Brzo mě asi budete chtít dát zavřít jako nebezpečného šílence, *Monsieur le Docteur*. Já ale opravdu nejsem duševně chorý — jsem jen člověk, který si potrpí na řád a metodu, a proto mi dělá starosti, když narazím na fakt, *který mi do toho nezapadá*. Musíte mi prominout, jestli jsem zneužíval vaší ochoty příliš dlouho.“

Vstal a doktor vstal rovněž.

„Víte,“ řekl MacAndrew, „upřímně řečeno, neshledávám na smrti Henryho Gascoigna nic sebemíň podezřelého. Já říkám, že spadl — vy říkáte, že ho někdo srazil. Všechno jsou to jen — no — dohady.“

Hercule Poirot si vzdychl.

„Hm,“ řekl. „Je to prostě šikovně udělaná práce. Někdo to provedl opravdu s fortelem.“

„Vy si pořád ještě myslíte — ?“

Drobný mužík rozpřáhl ruce.

„Já jsem posedlý člověk — honí se mi hlavou taková malá fixní idea — a nemám nic, oč bych ji opřel! Mimochodem, měl ten Henry Gascoigne umělý chrup?“

„Ne, měl vlastní zuby a ve výtečném stavu. V jeho věku je to vskutku úctyhodné.“

„Pečoval o ně hodně — byly bílé a pravidelně čištěné?“

„Ano, všiml jsem si jich obzvlášť dobře. Víte, jak člověk stárne, zuby obyčejně trochu zažloutnou, ale on je měl opravdu v znamenitém stavu.“ '

„Tedy vůbec nijak zabarvené?“

„Ne. Řekl bych, že byl nekuřák, jestli jste měl na mysli tohle.“

„No, tohle zrovna ne — to jsem jen tak vystřelil naslepo — a nejspíš z toho nic nebude! Sbohem, pane doktore — a děkuju za laskavost!“

Stiskl doktorovi ruku a odporoučel se.

„A teď se vydám za tím výstřelem naslepo!“ řekl si.

U Šlechetné snahy si sedl k stejnému stolku, u něhož předtím seděl s Bonningtonem. Obsluhovala ho jiná dívka než Molly. Molly, jak mu dívka řekla, měla volný den.

Nebylo ještě ani sedm hodin a Poirotovi se bez obtíží podařilo zapříst s dívkou konverzaci o starém panu Gascoignovi.

„Ano," řekla „ten sem chodíval celá dlouhá léta. Žádná z nás ale nevěděla, jak se jmenuje. Četly jsme zprávu o vyšetřování v novinách a byla tam taky jeho fotografie. ‚Hele,' řekla jsem Molly, ‚vždyť tohle je náš starej metuzalém' — víte, my jsme mu tak říkaly."

„Večeřel tedy u vás ten den, co zemřel, že?"

„Ano, večeřel. Ve čtvrtek třetího. Chodil k nám každý čtvrtek — každé úterý a každý čtvrtek — byl přesný jako hodiny."

„Co si objednal — na to už se asi nepamatujete, co?"

„Moment — dal si kořeněnou polévku s rýží, ano, vzpomínám si, potom hovězí sekanou — nebo to bylo skopové? Ne, tu sekanou si dal a po ní borůvkový a jablečný koláč a nakonec sýr! Víte, když si pomyslím, že pak šel domů a ještě ten večer spadl z těch schodů! Slyšela jsem, že prý to zavinil utržený pásek od županu. To je pravda, šaty měl vždycky hrozné — dávno z módy a dost hajdalácky oblečené, celé odrbané, ale přesto, i tak, měl něco do sebe, jako kdyby to byl *někdo*! Víte, k nám chodí nejrůznější zajímaví hosté!"

Číšnice zmlkla a odspěchala za svými povinnostmi.

Hercule Poirot jedl platýzí filé. V očích mu zablýsklo zelené světlo.

„To je zvláštní," řekl si v duchu, „jak i ti nejinteligentnější lidé uklouznou na detailech. To bude Bonningtona zajímat."

Zatím ale ještě nebyl čas na to, aby si s panem Bonningtonem nenucené poklábosil.

Při jednání s obvodním koronerem nenarazil Hercule Poirot na žádné větší obtíže. Přinesl si totiž s sebou doporučení od jisté vlivné organizace.

„Zvláštní figura, ten nebožtík Gascoigne," prohlásil koroner. „Osamělý, výstřední děda. Zato jeho smrt, jak se zdá, vyvolala překvapivě velký zájem!"

Podíval se při těch slovech na návštěvníka s neskrývanou zvědavostí.

Hercule Poirot pečlivě volil slova. Vyznělo to dost šroubovaně :

„Kolem jeho úmrtí jsou některé okolnosti, monsieur, které činí zevrubné vyšetření velmi žádoucím.“

„A čím vám v tom mohu být nápomocen?“

„Mám za to, že je ve vaší kompetenci nařídit, aby průkazní materiály předložené u soudu byly zničeny nebo zabaveny — podle toho, co sám uznáte za vhodné. V kapse županu Henryho Gascoigna byl nalezen jistý dopis, že ano?“

„To je pravda.“

„Dopis od jeho synovce — lékaře George Lorrimera?“

„Ano, správně. Dopis byl předložen při soudním vyšetřování, poněvadž upřesňoval časový údaj o úmrtí.“

„A lékařské vyjádření ten časový údaj potvrdilo?“

„Přesně.“

„Ten dopis je stále ještě k dispozici?“

Hercule Poirot očekával odpověď téměř s úzkostí.

Když uslyšel, že dopis existuje a že se na něj může podívat, s ulehčením si oddechl.

Jakmile měl konečně dopis před sebou, začal jej důkladně studovat. Byl napsaný propisovací tužkou a poněkud křečovitým písmem.

Stálo v něm:

Milý strýčku Henry,

nerad Ti to píši, ale u strýčka Anthonyho jsem nepochodil. Návrhem, Že bys ho navštívil, nebyl ani dost málo nadšen a na Tvůj vzkaz, že by bylo nejlepší nevracet se k minulosti a na všechno zapomenout, mi vůbec neodpověděl. Je ovšem skutečné vážné nemocný a těžko už vůbec soustředí myšlenky. Obávám se, že nebude dlouho žít. Měl jsem dojem, že si na Tebe stěží vzpomíná.

Je mi lito, že jsem Tě takhle zklamal, ale ujišťuji Tě, že jsem udělal vše, co bylo v mých silách.

Líbá Tě Tvůj synovec George Lonimer

Dopis byl datován 3. listopadu. Poirot se podíval na razítko na obálce — 3.11. — 16.30 hod. Zabručel: „To je přece v báječném pořádku, no ne?“

Potom se Poirot vydal na Kingston Hill. Po menších obtížích, při nichž se pocvičil v dotěrnosti a neztratil smysl pro humor, podařilo se mu vyzpovídat paní Amelii Hillovou, hospodyni a kuchařku zemřelého Anthonyho Gascoigna.

Paní Hillová byla zprvu poněkud škrobená a podezíravá, ale okouzlující šarm toho cizího džentlmena kuriózního zevnějšku by snad dokázal obměkčit i kámen. Paní Amelia Hillová zvolna roztávala.

A pojednou, jako tolik jiných žen před ní, si začala vylévat srdce a svěřovat se se svým trápením posluchači, který projevoval skutečné pochopení.

Čtrnáct let vedla panu Gascoignovi domácnost — nebyl to žádný med! To tedy ne. Leckterá jiná žena by se pod břemenem všech těch starostí prostě *sesula*! Chudák pán byl divný pavouk, to se tedy nedá popřít. Neuvěřitelný držgrešle — to u něho byla přímo mánie — a přitom to byl pracháč — škoda mluvit! Paní Hillová mu ale sloužila oddaně, ty jeho nemožné způsoby vždycky radši *překousla* a pochopitelně čekala, že na ni bude aspoň něčím *pamatovat*. Ale kdepak, kde nic tu nic! Zanechal jenom starý testament, v němž všechny peníze odkázal své ženě, a kdyby ta zemřela dřív než on, tedy svému bratru Henrymu. Poslední vůli napsanou před mnoha lety! To tedy od něho nebylo vůbec fér!

Hercule Poirot ji postupně odvedl od hlavního konverzačního námětu, jímž byla zklamaná hamižnost. To od něho bylo věru nespravedlivé a neuznalé! To nemůže mít nikdo paní Hillové za zlé, že se jí to dotklo a že ji to překvapilo! Ostatně — že by běžel pro šesták o půlnoci na hřbitov, to bylo o panu Gascoignovi známo. Dokonce se o nebožtíkovi tvrdilo, že odmítl pomoc i svému jedinému bratrovi. O tom všem paní Hillová pravděpodobně dobře ví.

„Tak kvůli tomu ho přišel navštívit pan doktor Lorrimer?“ zeptala se paní Hillová. „Vím, že při tom nějak šlo o jeho bratra, ale myslela jsem, že se s ním ten jeho bratr chtěl jenom usmířit. Před lety se totiž spolu pohádali.“

„Pokud jsem dobře rozuměl," zeptal se Poirot, „pan Gascoigne prý nabídku k usmíření rozhodně odmítl?"

„Ano, to je pravda," řekla paní Hillová a přikývla. „ ‚*Henry?*' zeptal se takovým strašně slabým hlasem. ‚*Co má být s Henrym? Neviděl jsem ho moc let a vidět ho nechci. Henry je hrozně hádavej chlap.*' To bylo všechno, co řekl."

Konverzace se poté vrátila k osobním stížnostem paní Hillové a zatvrzelému postoji, který vůči ní zaujal advokát zemřelého pana Gascoigna. Poirot měl co dělat, aby unikl její výřečnosti, aniž by byl nucen rozhovor přerušit příliš příkře.

Hned po večeři se Poirot vydal do vily U vysokého jilmu na Dorset Road ve Wimbledonu, kde bydlel doktor George Lorrimer.

Doktor byl doma. Hercula Poirota uvedli do ordinace, kam za ním doktor Lorrimer zanedlouho přišel. Bylo na něm vidět, že zřejmě zrovna vstal od večeře.

„Já nejsem pacient, pane doktore," řekl Hercule Poirot, „a to, že jsem za vámi přišel, je možná z mé strany dost velká troufalost, ale jsem starý člověk a věřím, zeje nejlepší jednat přímo a otevřeně. Nepotrpím si na advokáty a na jejich nudné a vyhýbavé manýry."

Jeho slova nepochybně vzbudila doktorův zájem. Byl to hladce vyholený muž, středně vysoký, vlasy měl kaštanové, ale řasy skoro bílé, což působilo, že i v očích měl jakýsi bledý, nedomrlý výraz. Choval se však velice živě a nechyběl mu smysl pro humor.

„Advokáti?" řekl a povytáhl obočí. „Já ty chlapy přímo nenávidím! Vzbudil jste mou zvědavost, milý pane. Račte se posadit."

Poirot si sedl, vytáhl svou oficiální navštívenku a podal ji doktorovi.

George Lorrimer zamrkal bílými řasami.

Poirot se důvěrně předklonil: „Většina mých klientů jsou ženy," řekl.

„No přirozeně," prohlásil doktor Lorrimer a čtverácky zamžikal.

„Ovšem — zcela přirozeně," přisvědčil Poirot. „Ženy nedůvěřují státnímu policejnímu aparátu. Dávají přednost soukromému vyšetřování. Nepřejí si, aby se jejich nesnáze rozhlásily a dostaly na veřejnost. Před několika dny za mnou přišla o radu jedna starší dáma. By-

la nešťastná kvůli manželovi, s kterým se před mnoha lety rozešla ve zlém. Ten manžel byl váš strýc, zemřelý pan Gascoigne.“

Tvář Georgea Lorrimera polil sytý ruměnec.

„Můj strýc? Ale to je nesmysl! Jeho manželka umřela už dávno. Před lety.“

„Nemyslím vašeho strýce *Anthonyho* Gascoigna. Mám na mysli vašeho strýce *Henryho* Gascoigna!“

„Strýce Henryho? Ale *ten* přece nebyl ženatý!“

„Byl ženatý, byl,“ lhal Hercule Poirot jako když tiskne a ani se nezačervenal. „Mám to ověřené. Ta dáma s sebou dokonce přinesla jejich oddací list.“

„To je lež!“ zvolal George Lorrimer. Ve tváři byl teď fialový jako švestka. „Tomu nevěřím. Jste nestydatý lhář!“

„Je to mrzuté, co? „ řekl Poirot. „Spáchal jste vraždu pro nic za nic.“

„Vraždu?“ — Lorrimerovi přeskočil hlas. Bledé oči mu hrůzou povylezly z důlků.

„Mimochodem,“ řekl Poirot, „koukám, že jste zas jedl borůvkový koláč. To od vás není moc rozumné. Sice se říká, že borůvky mají spoustu vitamínů, ale někdy mohou být smrtelně nebezpečné. V tomhle případě si umím docela dobře představit, že pomohou nasadit oprátku na jistý krk — na váš krk, pane doktore Lorrimere!“

„Tak to vidíte, *mon ami*,[20] dopustil jste se omylu právě ve svém základním předpokladu.“ Hercule Poirot se na svého přítele dobrácky usmíval přes stůl a na vysvětlenou třepal drobnou ručkou.

„Člověk, který je vystaven silnému duševnímu stresu, stěží v té chvíli udělá něco, co nikdy dřív nedělal. Naopak, jeho reakce si volí cestu nejmenšího odporu, člověk, kterého něco vyvede z míry, klidně může přijít k večeři v pyžamu, ale bude to jeho *vlastní* pyžama, ne pyžama někoho jiného.

A teď se stane, že člověk, který nemá rád bílou polévku, hovězí sekanou a borůvky, si z ničeho nic jednoho večera tohle všechno objedná! Vy říkáte, že to udělal proto, že myslel na něco jiného. *Já*

[20] příteli

ale tvrdím, že člověk, který má v hlavě nějakého brouka, si automaticky poručí totéž jídlo, které si obvykle a nejčastěji dával dřív.

Eh bien, jaké jiné vysvětlení by tu mohlo být? Nebyl jsem prostě s to na žádné rozumné vysvětlení přijít. A dělalo mi to starosti! Tenhle detail byl celý nějak postavený na hlavu! Nezapadal mi do toho! Potrpím si na to, aby věci měly logiku a řád, aby navzájem *hrály*. A to, co si pan Gascoigne objednal k večeři —, to mě znepokojovalo.

Potom jste mi řekl, že ten člověk zmizel. Nepřišel v úterý ani ve čtvrtek — vynechal poprvé po mnoha letech. To se mi líbilo ještě míň. Bezděčně mě napadla prazvláštní hypotéza. Jestliže byla správná, *pak ten člověk byl mrtvý*. Začal jsem se poptávat. Ukázalo se, že je mrtvý. A zemřel trochu moc hladce, řekl bych až úhledně,jak se sluší a patří. Jinými slovy: zasmrádlá ryba byla polita omáčkou!

Viděli ho na King‘s Road v sedm hodin. Tady v restauraci večeřel o půl osmé — dvě hodiny předtím, než zemřel. Všechno bylo v pořádku, potvrdila to pitva i obsah žaludku, potvrdil to i nalezený dopis. To už té omáčky bylo přece jen trochu moc! Rybu nebylo vůbec vidět!

Milující synovec napsal dopis, milující synovec měl na ten čas, kdy strýc zemřel, báječné alibi. Příčina smrti byla velice prostá — pád ze schodů. Obyčejná nehoda? Obyčejná vražda? Všichni tipovali tu nehodu.

Milující synovec je zároveň jediný žijící příbuzný. Milující synovec bude dědit — aleje tu vůbec nějaké dědictví ? O strýci je notoricky známo, že je chudý.

Jenomže je zde ještě bratr. A bratr se svého času oženil s bohatou ženou. Ten bratr bydlí ve velkém, procovském domě na Kingston Hillu, takže se zdá, že mu ta bohatá manželka zřejmě odkázala všechny své peníze. Všimněte si, jak to jde za sebou: bohatá manželka odkáže peníze Anthonymu, Anthony je odkáže Henrymu a Henryho peníze dědí George. Hotový řetěz.“

„Teoreticky to zní všechno moc pěkně,“ řekl pan Bonnington. „Co jste ale udělal?“

„Jakmile člověk jednou *ví* — pak už zpravidla dosáhne toho, čeho dosáhnout chce. Henry skonal dvě hodiny *po jídle* — to bylo de

facto vše, co je při soudním vyšetřování zajímalo. Jenomže co když to jídlo nebyla večeře, ale *oběd*? Vmyslete se do situace, ve které George byl: naléhavě potřebuje peníze. Anthony Gascoigne umírá — ale z jeho smrti Georgeovi nekyne žádný prospěch. Jeho peníze zdědí Henry, a Henry Gascoigne může žít ještě dlouhá léta. Proto musí Henry umřít také — čím dřív, tím lip —, ale jeho smrt musí následovat až po smrti Anthonyho a zároveň musí George mít alibi. Henryho zvyk večeřet pravidelně dvakrát týdně v restauraci přivede Georgea na myšlenku, jak si opatřit alibi. Poněvadž je náramně opatrný, nejdřív svůj plán vyzkouší. *V pondělí večer se ve zmíněné restauraci vydává za svého strýce*. Všechno jde jak po másle. Všichni mu to spolknou, považují ho za jeho strýce. S výsledkem zkoušky je spokojen. Musí jenom vyčkat, až se na strýci Anthonym projeví neklamné příznaky, že co nevidět natáhne bačkory. Konečně se té chvíle dočká. Druhého listopadu odpoledne napíše strýci dopis, ale datuje jej třetího. Třetího listopadu přijede odpoledne do města, zajde strýce navštívit a začne uvádět svůj plán ve skutek. Dá mu pořádný štulec a milý strýčínek Henry hapá ze schodů. George najde dopis, který napsal, a strčí jej strýci do županu. O půl osmé už je u Šlechetné snahy — s vousy, obočím jak roští, prostě všechno jak má být. Pak ovšem není pochyb o tom, že pan Henry Gascoigne byl v půl osmé naživu. Následuje rychlé převlečení na toaletě a co nejrychlejší návrat autem do Wimbledonu a večer strávený hraním bridže. Alibi je perfektní.“

Pan Bonnington se na něho podíval.

„Co ale to razítko na dopise?“

„Och, to bylo náramně jednoduché. Razítko bylo rozmazané. Ptáte se proč? Bylo totiž pomocí lampové černi přepsáno z druhého listopadu na třetího. Toho si člověk nemohl všimnout, *pokud to přímo nehledal*. A kromě toho tu byl ještě ten černý vzadu.“

„Černý vzadu?“

„Znáte přece, jak se to zpívá na Tři krále: ‚Co ty černý, co tam vzadu?‘ To mi jen tak připomnělo — tady šlo spíš o *černé* borůvky *vzadu* za rty a na zubech, mám-li být přesný. Uvědomte si, že George koneckonců přece jen nebyl dost dobrý herec. Pamatujete se na toho čímana, co se načernil od hlavy až k patě, když měl hrát Othella? To je ten pravý herec, jakým člověk musí být, když chce uspět při zloči-

nu. George *vypadal* jako jeho strýc, *chodil* jako strýc, *mluvil* jako strýc a měl i jeho vousy a obočí, ale zapomněl, zeje třeba také *jíst* jako strýc. Objednal si k jídlu to, co sám rád jí. Borůvky zabarvují zuby — a mrtvý zuby zabarvené neměl, ačkoli Henry Gascoigne ten večer u Šlechetné snahy borůvky jedl. A borůvky se nenašly ani v jeho žaludku. Dnes ráno jsem si to zjišťoval. K tomu ke všemu byl George ještě takový pitomec, že si schoval vousy a všechno ostatní, co potřeboval k maskování. Prostě — objeví se spousta dalších důkazů, jakmile je člověk začne hledat. Já jsem za Georgem zašel a… podal jsem si ho, jak říkáte vy Angličané. To ho dorazilo. Mimochodem, představte si, že ty borůvky jedl zas! Strašný gurmán — náramně si potrpěl na dobré papáníčko. *Eh bien*, to gurmánství ho přivede na šibenici a bude ho stát krk, jinak bych se musel moc mýlit.“

Číšnice jim přinesla každému dva řezy borůvkového a jablečného koláče.

„Pryč s tím!“ zvolal pan Bonnington. „Opatrnosti jednomu nezbývá — to napsal dokonce i nějaký básník! Přineste mi dva dietní suchary.“

/záhada španělské truhly/

[1]

Do své malé kanceláře přišel Hercule Poirot na minutu přesně — jako vždy. Jeho zdatná sekretářka slečna Lemonová už tam byla a čekala na příkazy pro dnešní den.

Při prvním pohledu měl člověk dojem, že slečna Lemonová je samý pravý úhel — což možná vyhovuje a lahodí Poirotově slabosti pro symetrii.

Jenže Poirotova záliba v geometrické přesnosti nešla tak daleko, aby ji požadoval i od žen. Naopak, v tom ohledu měl velice staromódní gusto. Jako pravý Evropan si zpozdile liboval v oblých tvarech — ba dokonce si potrpěl na rozkošnicky svůdné křivky. Měl rád, když žena byla opravdu žena. Kyprá jak dobře nakynuté těstíčko a s tvářemi jak růže. V jeho životě kdysi existovala jistá ruská hraběnka, ale to už bylo dávno, moc dávno. Hřích mládí.

Slečnu Lemonovou nikdy nepovažoval za ženu. Byla pro něho něco jako živý stroj — perfektně fungující nástroj. Její výkonnost působila až děsivě. Bylo jí osmačtyřicet a naštěstí jí naprosto chyběla fantazie.

„Dobré jitro, slečno Lemonová.“

„Dobré jitro, *monsieur Poirot*.“

Poirot se usadil a slečna Lemonová před něho položila úhledně a dokonale roztříděnou ranní poštu. Potom si sedla a připravila si poznámkový blok a tužku.

To ráno však obvyklý průběh denní práce doznal malé změny. Poirot si do kanceláře přinesl ranní noviny a se zájmem do nich zabloudil očima. Velké a výrazné titulky mu nemohly uniknout: ZÁHADA ŠPANĚLSKÉ TRUHLY. POSLEDNÍ ZPRÁVY O PŘÍPADU.

„Doufám, že už jste četla dnešní noviny, slečno Lemonová?“

„Četla, *monsieur Poirot*. Ty zprávy ze Ženevy nejsou příliš povzbuzující.“

Poirot odbyl zprávy ze Ženevy pohrdavým mávnutím ruky.

„Hm, španělská truhla," zabručel zamyšleně. „Můžete mi říct, co to přesně je — taková španělská truhla, slečno Lemonová?"

„Podle mne… to je truhla, vyrobená původně ve Španělsku."

„Hm, to se dá celkem předpokládat. Nějaké odborné informace byste mi poskytnout nemohla?"

„Pocházejí většinou z alžbětinského období, aspoň mám dojem. Jsou pořádně velké a zvenčí zdobené spoustou mosazného kování. Když je taková truhla dobře udržovaná a kování se pravidelně cídí, vypadá moc pěkně. Sestra si v aukci taky jednu koupila. Dává do ní ložní prádlo. Je to velmi pěkná truhla."

„Rád věřím, že v domech všech vašich sester je nábytek vzorně udržován," řekl Poirot a galantně se uklonil.

Na to mu slečna Lemonová posmutněle odpověděla, že dneska, jak se zdá, se všechno služebnictvo řídí podle zásady, že práce nemá nohy jako zajíc. Poirot se zatvářil trochu rozpačitě, ale usoudil, že bude lepší nepátrat po skrytém smyslu té záhadné anglické věty o nohou a o zajíci.

Znova se zahloubal do novin a vrýval si do paměti jména: major Rich, pan Clayton s chotí, námořní kapitán McLaren a pan Spence, též s chotí. Pouhá jména, která mu nic neříkala, a přesto všechna náležela lidským bytostem, zmítaným láskou, nenávistí, strachem. Odehrálo se tu drama, v němž on, Hercule Poirot, neměl žádnou roli. A jak by byl o nějakou tu roličku stál — právě v něm. Šest lidí na večírku v místnosti, kde trůní u zdi velká španělská truhla, šest lidí — pět z nich konverzuje, láduje se studenou večeří, přehrává si gramofonové desky a tancuje, a šestý zatím leží mrtvý ve španělské truhle…

Och, pomyslel si Poirot, tohle by věru bylo něco pro mého drahého přítele Hastingse! Tady by jeho romantická fantazie mohla jaksepatří rozepnout křídla. Ten by pane kolem toho nažvanil nesmyslů! Och, *ce cher Hastings*,[21] dneska, v téhle chvíli mi opravdu chybí… Místo něho —"

S povzdechem se podíval na slečnu Lemonovou. Slečna Lemonová neomylně pochopila, že Poirot není v náladě na diktování dopi-

[21] ten milý Hastings

sů, a proto si otevřela psací stroj a čekala na příhodnou chvilku, kdy si bude moci vyřídit pár drobnějších restů. Nějaké hrůzostrašné španělské truhly s mrtvolami uvnitř ji naprosto nezajímaly.

Poirot si povzdechl a zahleděl se na tvář na fotografii. Reprodukce fotografií v novinách nikdy za moc nestojí a tahle byla obzvlášť rozmazaná — jaká to ale byla tvář! *Paní Claytonová, manželka zavražděného*…

Náhle ho něco napadlo a hodil noviny před slečnu Lemonovou.

„Jen se podívejte," požádal ji. „Podívejte se prosím na tu tvář."

Slečna Lemonová se na fotografii podívala poslušně a bez jakéhokoli vzrušení.

„Co si o ní myslíte, slečno Lemonová? To je paní Claytonová."

Slečna Lemonová zvedla noviny, bezmyšlenkovitě pohlédla na obrázek a poznamenala:

„Trochu mi připomíná manželku ředitele naší banky, když jsme ještě bydleli v Croydon Heathu."

„To je zajímavé," řekl Poirot. „Buďte tak hodná a vyprávějte mi, co se stalo té manželce ředitele vaší banky."

„Víte, není to zrovna moc utěšená historie, *monsieur Poirot*."

„To jsem si mohl hned myslet. No, jen povídejte."

„Nejdřív kolovala spousta všelijakých řečí — o paní Adamsové a nějakém mladém malíři. Potom se pan Adams zastřelil. Jenže paní Adamsová si toho výtvarníčka nechtěla vzít a on kvůli tomu snědl nějaký jed — celkem hladce ho z toho ale dostali, a paní Adamsová se nakonec vdala za nějakého mladého advokáta. Mám dojem, že i pak následovaly jakési další maléry, jenže to my jsme se už z Croydon Heathu odstěhovali, a tak se mi toho o tom moc nedoneslo."

„Byla to krásná žena?" .

„Tedy, víte — krásná, to bych ani neřekla — spíš půvabná —"

„Rozumím. Co to ale proboha je — to něco, co v sobě tyhle ženské mají — ty svůdnice a pokušitelky tohohle světa? Všechny ty Heleny Trojské a Kleopatry?"

Slečna Lemonová pohotově vsunula do stroje arch papíru.

„Věřte mi, že o tomhle jsem nikdy nepřemýšlela, *monsieur Poirot*. Připadá mi to všechno strašně hloupé. Kdyby se lidi starali o

svou práci a nezatěžovali se takovými věcmi, udělali by mnohem líp.“

Když slečna Lemonová vyjádřila svůj názor na lidské slabosti a vášně, zvedla prsty nad klapky psacího stroje a netrpělivě čekala, kdy se konečně bude moci dát do psaní.

„To si o tom myslíte vy,“ řekl Poirot. „A v tomhle momentě si přejete, abyste se vy sama mohla starat jen o svou práci. Jenomže vaše práce, slečno Lemonová — to není jen zaznamenávání mých dopisů, zakládání mých lejster, vyřizování mých telefonních hovorů a přepisování těch dopisů na stroji. To všechno vykonáváte obdivuhodně. Já ale nemám co do činění jen s lejstry, ale taky s lidmi — živými lidmi. A v tom taky potřebuju pomoc.“

„Jistě, *monsieur Poirot*,“ odpověděla slečna Lemonová trpělivě. „Co byste rád, abych pro vás udělala?“

„Zajímá mě tenhle případ. Byl bych rád, kdybyste důkladně pročetla, co o něm stojí ve všech ranních novinách, a navíc zprávy, které se objeví ve večernících. Připravte mi výtah všech podstatných fakt.“

„Prosím, *monsieur Poirot*.“

Poirot se odebral do svého salónku s posmutnělým úsměvem ve tváři.

„To je opravdu ironie,“ řekl si v duchu, „že mi mého starého přítele Hastingse musela nahradit právě slečna Lemonová. Dvě rozdílnější nátury aby člověk pohledal. *Ce cher Hastings* — jak ten by si na tom zgustnul! Běhal by jak s keserem, vykládal by o tom, o každém detailu by si vymyslel tu nejromantičtější teorii a každému slovu vyčtenému z novin by věřil jak Písmu svatému. Ale tahle chudinka slečna Lemonová, ta si na té práci, kterou jsem ji pověřil, vůbec nezgustne!“

Slečna Lemonová přišla ve chvíli, kdy už na ni čekal, a přinesla s sebou papír s textem naťukaným na stroji.

„Tady je ta informace, kterou jste si přál, *monsieur Poiro*t. Radši se ale na ni moc nespoléhejte. Skoro každé noviny píší něco jiného. Těžko se zaručit za tahle fakta víc než na šedesát procent.“

„To je podle všeho ještě dost vysoký odhad,“ zamručel Poirot. „Děkuju, že jste si s tím dala práci, slečno Lemonová.“

Fakta byla sice senzační, ale dostatečně jasná. Major Charles Rich, dobře situovaný starý mládenec, uspořádal ve svém bytě večírek pro několik přátel. Pozvány byly dva manželské páry — Claytonovi a Spenceovi a námořní kapitán McLaren. McLaren byl starý a dobrý přítel jak majora Riche, tak Claytonových, mladší manželský pár — Spenceovi — se s ostatními znal teprve dost krátce. Arnold Clayton pracoval na ministerstvu financí. Jeremy Spence byl státní zaměstnanec, žádná významná osobnost. Majoru Richovi bylo osmačtyřicet, Arnoldu Claytonovi pětapadesát, McLarenovi šestačtyřicet a Spenceovi sedmatřicet let. O paní Claytonové zprávy uváděly, zeje „o několik let mladší než manžel“. Jeden z pozvaných, pan Clayton, se na večírek nemohl dostavit. Na poslední chvíli byl v naléhavé obchodní záležitosti odvolán do Skotska a odjel údajně z nádraží King‘s Cross vlakem v 8.15.

Večírek měl zcela konvenční průběh — jak takové večírky obvykle vypadají. Všichni se — aspoň navenek — náramně dobře bavili. Nebyla to ani žádná bláznivá parta, ani sešlost ochmelků. Rozpustili to asi ve tři čtvrtě na dvanáct. Všichni čtyři hosté odjeli společně jediným taxíkem. První vystoupil McLaren před svým klubem a manželé Spenceovi pak vysadili Margheritu Claytónovou v Cardigan Gardens nedaleko Sloane Street a sami jeli domů do svého domku v Chelsea.

Hrůzostrašný objev udělal až druhý den ráno William Burgess, což byl sluha majora Riche. V domě nebydlel. Přišel brzo ráno, aby uklidil v salónu ještě dřív, než ponese majoru Richovi ranní čaj. Když Burgess začal uklízet, všiml si velké skvrny na světlém koberci, na němž stála španělská truhla. Vypadalo to, jako by z truhly něco vyteklo, a komorník hned zvedl víko a podíval se dovnitř. Vyděsil se k smrti, když tam spatřil mrtvolu pana Claytona s bodnou ranou na krku.

V prvním šoku Burgess vyběhl z domu na ulici a sehnal nejbližšího strážníka.

Tak vypadala holá fakta případu. K dispozici však byly další podrobnosti. Policie okamžitě uvědomila o celé věci paní Claytonovou, kterou ta strašná zvěst „nadobro zdrtila“. Naposled viděla manžela krátce po šesté hodině večer. Vrátil se domů velice rozmrzelý,

poněvadž ho nečekaně povolali do Skotska v neodkladné obchodní záležitosti. Šlo o nějaký pozemkový majetek, který mu tam patřil. Naléhal na manželku, aby na večírek šla sama. Potom se ještě pan Clayton stavil v klubu, kam chodil i kapitán McLaren, vypil s přítelem skleničku a řekl mu, že nemůže odjezd odložit. Pak se podíval na hodinky a řekl, že snad mu cestou na nádraží King‘s Cross zbude ještě chvilka, aby se zastavil u majora Riche a osobně se mu omluvil. Pokoušel prý se mu už volat, ale s telefonem něco nebylo v pořádku.

Podle toho, co uvedl William Burgess, přišel pan Clayton k majorovi do bytu asi pět minut před osmou. Major Rich nebyl doma, ale každým okamžikem se už měl vrátit, a proto Burgess panu Claytonovi navrhl, aby šel dál a na pana majora počkal. Clayton řekl, že na čekání už nemá čas, ale že na okamžik přece jen zajde a napíše majorovi krátký dopis. Vysvětlil komorníkovi, že pospíchá na nádraží King‘s Cross na vlak. Komorník ho uvedl do salónu a sám se vrátil do kuchyně, kde chystal na večírek zapékané sýrové chlebíčky. Kdy se jeho pán vrátil, to komorník neslyšel, ale asi za deset minut nakoukl major Rich do kuchyně a přikázal Burgessovi, aby ještě skočil pro turecké cigarety, poněvadž ty prý paní Spenceová kouří nejraději. Komorník došel pro cigarety a zanesl je pánovi do salónu. Pana Claytona tam neviděl, ale myslel si, že host už odešel, aby stihl vlak.

Major Rich celou věc vylíčil stručně a prostě. Když se vrátil domů, pan Clayton u něho v bytě nebyl a major vůbec nevěděl, že se u něho před chvílí stavoval. Žádný dopis nikde nenašel a o tom, že Clayton musel odjet do Skotska, se dověděl, teprve když přišla paní Claytonová a další hosté.

Večerníky přinesly ještě dva dodatečné údaje. *Ve stavu hluboké deprese* opustila paní Claytonová svůj byt v Cardigan Gardens a ubytovala se u přátel.

Druhou zprávu noviny obdržely těsně před uzávěrkou. Z vraždy Arnolda Claytona byl obviněn major Charles Rich a byla na něho uvalena vazba.

„Vida, vida,“ řekl Poirot a podíval se na slečnu Lemonovou. „To se dalo čekat, že majora Riche zatknou; případ je to ale pozoruhodný. Ano, mimořádně pozoruhodný! Nezdá se vám?“

„Já bych řekla, že se takové věci dějí dnes a denně, *monsieur Poirot*“ prohlásila slečna Lemonová bez zájmu.

„Och, jistěže! Dějí se dnes a denně. Nebo skoro dnes a denně. Jenomže zpravidla na nich není nic záhadného — ať jsou jakkoli bolestné.“

„Opravdu, je to krajně nepříjemná záležitost.“

„Když někoho usmrtí bodnou ranou, a navíc ho ještě nacpou do španělské truhly — je to věru krajně nepříjemné, v tom s vámi plně souhlasím. Když ale říkám, že jde o pozoruhodný případ, myslím tím spíš na pozoruhodné chování majora Riche.“

Slečna Lemonová prohlásila mírně znechuceně:

„V novinách taky naznačovali, že major Rich a paní Claytonová si byli velice blízcí… Je to samozřejmě pouhá domněnka, nikoli prokázaný fakt, a tak jsem to do toho přehledu radši ani nenapsala.“

„To od vás bylo velice korektní. Takový závěr přece přímo bije do očí. Nic víc už mi asi povědět nemůžete, co?“

Slečna Lemonová se zatvářila zcela vygumovaně. Poirot si vzdychl a zastesklo se mu po bezedné a barvité fantazii jeho přítele Hastingse. Probírat takovýhle případ se slečnou Lemonovou byl nevděčný a svízelný úkol.

„Uvažujte chvilku o tom majoru Richovi. Dejme tomu, že je zamilovaný do paní Claytonové. Chce se zbavit jejího manžela — to bychom snad taky mohli připustit, ačkoli nač ten spěch, pokud ovšem i paní Claytonová miluje jeho a mají spolu poměr… Nebo snad pan Clayton odmítá své ženě povolit rozvod? O tomhle všem ale vlastně ani nechci mluvit. Major Rich je voják ve výslužbě a říkává se, že vojáci se nevyznačují obzvláštní inteligencí. Ale tout de méme, je to vůbec možné, že by ten major Rich byl tak naprostý idiot?“

Slečna Lemonová mlčela. Pokládala otázku za čistě řečnickou.

„Tak co,“ zeptal se Poirot, „co si o tom všem myslíte?“

„Co já si myslím?“ řekla slečna Lemonová vylekaně.

„*Mais oui* [22]— vy!“

[22] ale ano

Slečna Lemonová napřela na ten zapeklitý problém veškerou svou duševní kapacitu. Pokud to nepatřilo k jejím povinnostem, nespatřovala v přemýšlení nic obzvlášť zábavného. Pro případné volné chvíle měla v hlavě obdivuhodně a perfektně uspořádanou kartotéku různých hloupůstek, k nimž se uchylovala jako ke své jediné duševní rekreaci.

„No, víte, já —“ prohlásila a opět se odmlčela.

„Povězte mi jen to, co se stalo — co si myslíte, že se ten večer stalo. Pan Clayton sedí v salóně a píše ten krátký dopis. Vtom se vrací major Rich — a co bylo pak?“

„Uvidí tam pana Claytona. Já — no, no asi se spolu pohádali. Major Rich ho bodl. A pak, když vidí, co natropil, tak — tak strčí tu mrtvolu do truhly. Já — já myslím, koneckonců už přece každou chvíli mohli přijít ti hosté!“

„Hm, máte pravdu. Přicházejí hosté. Mrtvola je v té truhle. Večírek se odbude a skončí. Hosté se rozejdou. A pak —“

„A pak, no já myslím — pak si jde major Rich lehnout a — aha! Nojó!“

„Nno,“ řekl Poirot. „Tak to vidíte. Zavraždíte člověka. Mrtvolu schováte do truhly. A pak — pak si jdete klidně lehnout a vůbec si neděláte těžkou hlavu s tím, že váš komorník na ten zločin ráno přijde.“

„No — no přece bylo možné, že se třeba komorník do truhly vůbec ani nepodívá.“

„Ani když je pod ní na koberci obrovská louže krve?“

„Možná že major Rich vůbec nevěděl, že tam ta krev je.“

„Nebylo to od něho trochu, trochu lehkomyslné, že se o tom nešel ani přesvědčit?“

„No… já bych řekla, že z toho byl nejspíš celý pryč,“ prohlásila slečna Lemonová.

Poirot zoufale rozhodil rukama.

Slečna Lemonová využila příležitosti a vypospíchala z místnosti.

[2]

Poirot měl vlastně v té době jiné starosti než zabývat se záhadou španělské truhly. Jedna velká petrolejářská společnost mu nedávno svěřila delikátní úkol: měl zjistit, zda se jeden z jejích pohlavárů nenamočil do jisté pochybné transakce. Byl to přísně tajný, důležitý a mimořádně výnosný úkol, navíc tak zamotaný, že zcela absorboval Poirotovu pozornost, a měl tu neocenitelnou přednost, že nevyžadoval žádnou větší fyzickou námahu. Bylo to cynicky rafinované a netekla při tom žádná krev. Prostě zločin na nejvyšší úrovni.

Záhada španělské truhly byla napínavá a vzrušující, což jsou atributy, které — jak Poirot nejednou vštěpoval Hastingsovi — lidé mnohdy přeceňují, a právě Hastings se tohoto prohřešku často dopouštěl. *Ce cher Hastings* dostával kvůli tomu od Poirota často co proto, ale teď se najednou mistr choval zrovna tak — ne-li hůř: fascinovaly ho krásné ženy, zločiny motivované vášní, žárlivostí, nenávistí a všemi ostatními ryze romantickými důvody k vraždě! Prahl po tom, aby se dověděl, jak to všechno bylo. Chtěl vědět, co je zač major Rich a jeho komorník Burgess, jaká je vlastně Margherita Claytonová (ačkoli si myslel, že tohle celkem ví) a co byl zač zavražděný Arnold Clayton; zastával totiž názor, že v případě, kde jde o vraždu, má charakter oběti prvořadý význam, zajímal ho dokonce i McLaren, ten kapitán a věrný starý přítel, ba i manželé Spenceovi, ačkoli ti se s celou společností znali teprve krátce.

A přitom nevěděl, jak to zařídit, aby si jeho zvědavost přišla na své.

Ještě ten den se nad tím znova zamyslel.

Proč ho vlastně celá tahle záležitost začala tak zajímat? Když o tom uvažoval, usoudil, že nejspíš proto, že celá věc — jak se jevila ve světle oznámených faktů — byla víceméně nemožná! Ano, bylo v tom něco tak trochu euklidovského.

Dalo se jakžtakž připustit, že se ti dva muži mezi sebou pohádali. Podle všeho kvůli ženě. A ve vzteku jeden toho druhého zabil. Ano, takhle se to stalo — ačkoli mnohem přijatelnější by bylo, kdyby manžel zavraždil milence. Přesto však — milenec zavraždil manžela, probodl ho dýkou (?) — což je dost kuriózní a nezvyklá zbraň. Kdoví — možná že matka majora Riche byla Italka. Musí tu být přece něja-

ký důvod k tomu, proč si za smrtící zbraň vybral právě dýku. Krátce a dobře, tu dýku člověk musí přijmout (jedny noviny dokonce použily slova *stiletto*![23]). Byla prostě po ruce a vrah jí neváhal použít. Mrtvolu ukryl do truhly. To se zdálo rozumné a nic jiného vlastně ani nemohl dělat. Neměl ten zločin předem naplánovaný, a jelikož se komorník mohl každým okamžikem vrátit a co nevidět se měli dostavit čtyři hosté, byla to patrně jeho jediná šance.

Večírek skončí, hosté odjedou, komorník už z bytu také odešel — a major Rich si jde lehnout!

Aby to člověk pochopil, musel by majora Riche vidět a přesvědčit se, je-li to muž schopný něco takového udělat.

Co když byl ale tak zdeptaný hrůzou z toho, co provedl, a nervovým napětím toho dlouhého večírku, kdy se musel chtě nechtě tvářit zcela normálně, že si vzal nějaký prášek na spaní nebo na uklidnění, po kterém usnul jako dřevo a vzbudil se ráno až mnohem později, než zpravidla vstával? Možné to je. Nebo snad jde o případ — vděčný pro psychologa —, v němž podvědomý pocit viny dohnal majora Riche k tomu, že si bezděčně *přál*, aby zločin byl objeven? K posouzení téhle možnosti by člověk nejdřív musel majora Riche vidět. Všechno to pořád vázne na tom —

Vtom zazvonil telefon. Poirot ho nechal nějaký čas vyzvánět, než si vzpomněl, že slečna Lemonová, když mu předložila k podpisu dopisy, odešla už před chvílí domů a že také jeho sluha George je pravděpodobně někde mimo dům.

Zvedl sluchátko.

„Mohla bych mluvit s *monsieur Poirotem*?

„Prosím, u telefonu.“

„No to je báječné!“ Poirot až trochu zamrkal, když uslyšel ten vrkající a okouzlující ženský hlas. „Tady Abbie Chattertonová.“

„Och — lady Chattertonová! Čím vám mohu být k službám?“

„Tím, že rovnou teď a co nejrychleji přijedete na *úplně děsný* koktajl, který zrovna pořádám. O ten koktají ale ani tak nejde — de facto jde o něco úplně jiného. *Potřebuji vás*. Je to *prostě životně* dů-

[23] úzká dýka

ležité. *Prosím, prosím, prosím* — nesmíte mi to odmítnout! *Neříkejte mi*, že zrovna teď přijít nemůžete.“

Poirot neměl v úmyslu nic takového říct. Na lordu Chattertonovi — kromě toho, že byl královský pair a příležitostně pronesl ve sněmovně lordů neobyčejně vyčerpávající (posluchače) řeč — nebylo naprosto nic originálního či zajímavého. Lady Chattertonová však patřila k nejtřpytivějším perlám společnosti, kterou Poirot označoval jakožto *le grand monde*.[24] Byla inteligentní, krásná a originální a měla v sobě tolik překypující vitality, že by s její pomocí dokázala vystřelit raketu na Měsíc.

Řekla ještě jednou:

„*Já vás potřebuji*. Jen si parádně nakruťte ten svůj nádherný knír a *přijďte*!“

Tak rychlé to ale přece jenom nebylo. Poirot se nejdřív musel jaksepatří hodit do gala. Knír si nakroutil až nakonec a teprve pak se vydal na koktají.

Vchod do rozkošného domu lady Chattertonové v Cheriton Street byl pohostinně otevřen a z místností se ozýval řev, jako by se v zoologické zahradě všecky šelmy pokusily o vzpouru. Lady Chattertonová byla sice právě v zajetí dvou velvyslanců, jednoho fotbalového internacionála a jednoho amerického kazatele, ale těch všech se hladce zbavila jako mávnutím kouzelného proutku a vzápětí se octla Poirotovi po boku.

„To je bánečné, že jste přišel, *monsieur Poirot*! Ne, to hnusné martini nepijte! Pro vás mám něco speciálního — něco jako šerbet, jaký pijí maročtí šejkové. Mám ho nahoře u sebe v pokoji.“

Vykročila vzhůru po schodišti a Poirot ji následoval. Na okamžik zůstala stát a řekla přes rameno:

„Ty lidi jsem neposlala domů jedině proto, že je bezpodmínečně nutné, aby se nikdo nedověděl, že se tu děje něco mimořádného, a služebnictvo má slíbenou královskou odměnu, když se odtud nic nevynese. Jistě chápete, že člověk zrovna moc nestojí o to, aby mu dům oblehli novináři. A ta chuděra malá si toho už zkusila dost.“

[24] velkosvětská společnost

Na odpočívadle v prvním poschodí se lady Chattertonová nezastavila a svižně vystoupila ještě o patro výš.

Hercule Poirot z toho byl trochu zmatený a sotva lapal po dechu, jak pospíchal za ní.

Teprve tam se lady Chattertonová zastavila, rychle se podívala přes zábradlí dolů, otevřela dveře a zároveň zvolala:

„Sehnala jsem ho, Margherito! A vedu ti ho! Tady ho máš!“

Triumfálně poodstoupila stranou, aby Poirot mohl vstoupit, a stručně je oba představila:

„Toje Margherita Claytonová. Má blízká a drahá přítelkyně. Že pro ni něco uděláte? A tohle je, Margherito, ten skvělý Hercule Poirot. Udělá všechno, oč ho požádáš — nemám pravdu, *monsieur Poirot*?“

Na odpověď nečekala, ta jí asi připadala samozřejmá (lady Chattertonová nebyla nadarmo krasavice, kterou všichni celý život rozmazlovali), vyrazila ze dveří a rozběhla se dolů po schodech. Ze schodiště ještě prostořece zavolala : „Já se musím vrátit mezi ty nemožné šašky…“

Žena, která seděla v křesle u okna, vstala a vykročila Poirotovi vstříc. Byl by ji poznal, i kdyby před ním lady Chattertonová neřekla její jméno. Ano, to bylo to široké, nezvykle široké čelo, tmavé vlasy, vznášející se nad ním jako křídla, i ty šedé oči daleko od sebe. Na sobě měla matně černé přiléhavé šaty se zapínáním až ke krku, v nichž obzvlášť dobře vynikala její pěkná postava a magnóliově bílá pleť. Tvář měla spíš zajímavou než krásnou — tvář se zvláštními proporcemi, jaké lze někdy spatřit na obrazech italských primitivů. Měla v sobě jakousi středověkou prostotu — jakousi podivnou nevinnost, která — napadlo Poirota — může být pustošivější než cynická neřestnost. V hlase měla jakousi až dětskou bezelstnost.

„Abbie tvrdí, že mi pomůžete…“

Hleděla na něho vážně a zvědavě.

Poirot stál chvíli bez hnutí a pátravě na ni zíral. V jeho pohledu však nebylo nic, zač by se musel slušně vychovaný člověk stydět. Byl to spíš vlídný, ale pronikavý pohled — jakým si slavný lékař měří nového pacienta.

„A jste si jistá, *madame*,“ řekl posléze, „že je to v mých silách?“

Nepatrně se začervenala.

„Jak to myslíte?“

„Co ode mne vlastně chcete, abych pro vás udělal, *madame*?“

„Och —“ zatvářila se překvapeně. „Já — já jsem myslela, že víte, kdo jsem.“

„To vím. Váš manžel byl zavražděn — někdo ho bodl do krku. Policie zatkla majora Riche a obvinila ho z vraždy.“

Zčervenala ještě víc.

„Major Rich mého manžela nezabil.“

Poirot na ni otázku přímo vystřelil:

„Proč ne?“

Vytřeštěně na něho civěla. „Jak — jak jste to říkal?“

„Vyvedl jsem vás z míry — poněvadž jsem se nezeptal tak, jak se vyptávají všichni — policie i advokáti… ‚*Proč major Rich zabil Arnolda Claytona?*‘ Já se ale ptám opačně. Ptám se vás — jak víte tak jistě, že ho major Rich nezabil, *madame*?“

„No — no proto,“ na okamžik se odmlčela — „protože majora Riche dobře znám.“

„Majora Riche dobře znáte,“ opakoval Poirot bezbarvým hlasem.

Vzápětí se ostře zeptal:

„Jak dobře ho znáte?“

Nedokázal odhadnout, zda pochopila, jak to myslí. V duchu si řekl: tahle žena je buď strašně prostoduchá, nebo strašně mazaná… A ještě ho napadlo: kolik lidí už asi Margherita Claytonová dohnala k tomu, aby si položili tuhle otázku?…

„Jak dobře?“ Rozpačitě na něho hleděla. „Pět — ne, počkejte — skoro šest let.“

„Hm… takhle jsem to vlastně nemyslel… Budete muset přistoupit na to, že vás budu obtěžovat nepříjemnými otázkami, *madame*. Možná že mi budete odpovídat pravdivě, možná že mi budete lhát. Pro ženy je velice důležité občas si zalhat. Ženy se musí hájit a taková lež může být docela dobrá zbraň. Třem lidem ale, *madame*, by měla žena říkat pravdu: svému zpovědníkovi, svému kadeřníkovi a svému soukromému detektivovi — pokud mu věří. Věříte mi, *madame*?“

Margherita Claytonová zhluboka vdechla.

„Ano," řekla. „Věřím vám." A dodala: „Musím."

„Pak je vše v pořádku. Oč mě žádáte — abych zjistil, kdo zavraždil vašeho manžela?"

„No… no ano."

„To hlavní to ale není, že? Chcete vlastně, abych majora Riche očistil z podezření, které na něho padlo, že ano?"

Rychle a vděčně přikývla.

„Jenom to?"

Bylo mu jasné, že tu otázku položil zbytečně. Margherita Claytonová byla žena, která dokáže jít v určité chvíli vždy jen za jedinou věcí.

„A teď ta nepříjemná otázka na kůži," řekl. „Vy jste byli milenci — myslím vy a major Rich?"

„Jako — jako.. .Jestli jsme spolu měli poměr? Ne, to ne."

„On ale do vás byl zamilovaný?"

„Ano, byl."

„A vy jste milovala jeho?"

„Snad… ano."

„Jistá si tím ale nejste?"

„Jsem — teď už jsem."

„Ach tak! Manžela jste tedy nemilovala?"

„Ne."

„Odpovídáte mi obdivuhodně prostě. Většina žen by mi chtěla široce a dlouze vysvětlovat, jaké přesně byly jejich city. Jak dlouho jste byla vdaná?"

„Jedenáct let."

„Mohla byste mi povědět něco o svém manželovi — jaký byl… a vůbec?"

Zamračila se.

„To je těžké. Já vlastně ani dobře nevím, jaký Arnold byl. Velice tichý — velice rezervovaný, člověk o něm nikdy nevěděl, co si myslí. Chytrý byl, to se ví — všichni o něm říkali, jaký je báječný — to jako ve své práci… On — jak vám to mám říct — nikdy do sebe nedal nahlédnout…"

„Měl vás rád?"

„Och… jistě. Musel mě mít rád. Jinak by mu byli tolik nevadili —“ pojednou se zarazila.

„Jiní muži? Chtěla jste to říct, že? Žárlil na vás?“

Po chvilce řekla:

„Musel žárlit.“ A jako by cítila, že věta si žádá vysvětlení, ještě dodala: „Někdy nepromluvil jediné slovo za celé dny…“

Poirot zamyšleně přikývl.

„Něco takhle krutého a násilného — jako vás potkalo teď — setkala jste se už někdy v životě s něčím takovým?“

„Krutého…?“ Zamračila se a pak se začervenala. „To — to myslíte toho nešťastného mladíka, co se zastřelil?“

„Ano, toho,“ řekl Poirot. „Přesně to jsem měl na mysli.“

„Vůbec mě nenapadlo, že by to mohl brát tak tragicky… Bylo mi ho líto — zdál se takový nesmělý — tak osamělý. Musel to být strašný neurotik, aspoň myslím. A k tomu ještě ti dva Italové — ten souboj… To bylo prostě směšné! Naštěstí při něm nikdo nebyl zabit, chválabohu… Upřímně řečeno, byli mi lhostejní oba dva! Nikdy jsem ani nepředstírala, že bych o některého stála.“

„Rád věřím. Vy jste tam prostě jen byla. A tam, kde jste, začne se hned něco dít. To už jsem v životě párkrát viděl. Právě to, že se tváříte lhostejně, dohání muže k šílenství. O majora Riche jste ale stála. Takže musíme udělat, co bude v našich silách…“

Hezkou chvíli mlčel.

Seděla nehybně, tvářila se vážně a pozorovala ho.

„Rád bych teď přešel od zmínek o osobách, které ovšem jsou často velice závažné, k holým faktům. Vím jen to, co psali v novinách. Podle faktů, které přinesly, měly jen dvě osoby příležitost zabít vašeho manžela, jen dva lidé ho mohli zabít — major Rich a sluha majora Riche.“

Umíněně opakovala:

„Vím, že ho Charles nezabil.“

„Pak to tedy musel udělat ten komorník. Je to tak?“

Řekla váhavě:

„Rozumím, jak to myslíte…“

„Máte ale o tom pochyby?“

„Prostě — prostě mi to připadá fantastické!“

„Ta možnost tu přesto je. Váš manžel do bytu zcela nepochybně přišel: byl tam přece nalezen mrtvý. Jestliže komorník mluvil pravdu, pak ho zabil major Rich. Co když ale komorník lhal? Potom ho zabil on sám a ukryl mrtvolu do truhly dřív, než se jeho pán vrátil. Z jeho hlediska mu to mohlo připadat jako báječný způsob, jak se mrtvoly zbavit. Stačilo, aby prostě ráno ‚zpozoroval kaluž krve' a mrtvolu ‚objevil'. Podezření samozřejmě padne na Riche."

„Proč by ale měl Arnolda zabít?"

„Proč? Nemohlo pochopitelně jít o nějaký zjevný motiv — to by tu věc musela vyšetřovat policie. Kdoví, jestli váš manžel o komorníkovi nevěděl něco, co by ho tak či onak kompromitovalo, a nechtěl o tom majora Riche informoval Říkal vám někdy váš manžel něco o tom Burgessovi ?"

Zavrtěla hlavou.

„Máte dojem, že by vám to pověděl — kdyby o něco takového šlo?"

Zamračila se.

„Těžko říct. Možná že ne. Arnold se mnou o lidech nikdy moc nemluvil. Nebyl — on nebyl zrovna moc hovorný člověk."

„Hm, patřil k lidem, kteří si své názory nechávají pro sebe… Dobrá — a teď mi povězte, co si o Burgessovi myslíte vy."

„Víte, on je z těch, které člověk ani moc nevnímá. Sluha je docela dobrý. Co se od něho čeká, to zvládne, ale žádná extratřída to není."

„Jak je starý?"

„Řekla bych, že je mu tak sedmatřicet, možná osmatřicet. Za války dělal důstojnického sluhu, ale jako řadový voják nikdy nesloužil."

„Jak dlouho byl u majora Riche?"

„Moc dlouho ne. Pokud vím, asi tak půldruhého roku."

„Nevšimla jste si nikdy, že by se třeba k vašemu manželovi choval nějak divně?"

„Tak často jsme tam zas nechodili. Vůbec ne — ničeho takového jsem si nevšimla."

„Teď mi, prosím, povězte, jak celý ten večer probíhal. Na kolik hodin jste byli pozváni?"

„Nějak mezi čtvrt na devět a půl devátou.“

„A jaký večírek to vlastně měl být?“

„Podávaly se koktajly a taky studená večeře — jídlo bylo většinou moc dobré. *Foie gras*[25] a zapékané chlebíčky. A také uzený losos. Někdy se také podávalo horké rizoto — Charles na ně má speciální recept, který mu kdosi dal na Blízkém východě — to ale bývalo spíš v zimě. Pak jsme většinou pouštěli hudbu — Charles má báječný stereofonní gramofon. Můj manžel a Jock McLaren byli velcí milovníci klasické hudby. Také jsme si pouštěli taneční muziku — Spenceovi totiž moc rádi tančí. Takhle to tam vypadalo vždycky — klidný večer mezi přáteli. Charles je výtečný hostitel.“

„A tenhle poslední večírek probíhal stejně jako ty dřívější? Nepozorovala jste nic neobvyklého — nic mimořádného?“

„Mimořádného?“ Na okamžik svraštila brvy. „Když jste to teď řekl — ne, už jsem to spolkla. Bylo tam něco…“ Znova zavrtěla hlavou. ‚.Ne. Když vám mám odpovědět na otázku, musím říct, že tam ten večer vůbec nic neobvyklého nebylo. Dobře jsme se bavili, všichni vypadali tak spokojeně a šťastně…“ Celá se otřásla. „Když si ale pomyslím, že tam celou tu dobu —“

Poirot rychle zvedl ruku.

„Na to teď nemyslete. A co ta záležitost, kvůli které měl váš manžel odcestovat do Skotska — co všechno o tom víte?“

„Moc ne. Došlo tam k nějakému sporu při prodeji části pozemku, která manželovi patřila. Zdálo se, že ta koupě už je hotová věc, ale pak se ukázalo, že je v tom nějaký háček.“

„Co vám o tom přesně váš manžel řekl?“

„Přišel do pokoje s telegramem v ruce. Pokud si vzpomínám, tak mi řekl: ‚Hrozná otrava. Musím jet nočním vlakem do Edinburghu a hned zítra ráno zajít za Johnstonem… Je to k vzteku, zrovna když jsem si myslel, že už se to všechno hladce odbylo.‘ Potom se zeptal: ‚Mám zatelefonovat Jockovi a poprosit ho, aby se tu pro tebe zastavil?‘ Řekla jsem mu: ‚Ale to je nesmysl, zavolám si taxíka,‘ a on ještě řekl, že buď Jock, nebo Spenceovi mě jistě odvezou domů. Ptala jsem se ho, jestli chce, abych mu něco zabalila na cestu, ale řekl,

[25] husí játra

že si hodí do kufříku jen pár věcí a před odjezdem na nádraží se staví v klubu, kde si něco malého sní. Pak odešel — a to jsem ho viděla naposled.“

Při posledních slovech se jí trochu zlomil hlas.

Poirot na ni hleděl velice přísně.

„Ukázal vám ten telegram?“

„Neukázal.“

„Škoda.“

„Proč myslíte?“

Na tu otázku jí neodpověděl. Místo toho řekl rázně: „Teď už ale musíme začít jednat. Znáte právní zástupce majora Riche?“

Jmenovala mu je a Poirot si zaznamenal jejich adresu.

„Nemohla byste mi pro ně napsat stručná doporučení? Chtěl bych si jejich prostřednictvím sjednat návštěvu u majora Riche.“

„Ale — po výslechu na něho uvalili týdenní vyšetřovací vazbu.“

„Přirozeně. To se tak dělá. A nemohla byste mi také napsat pár slov pro toho námořního kapitána — no, toho McLarena a pro své přátele — manžele Spenceovy? Chci je všechny navštívit a záleží mi na tom, aby mi rovnou neukázali, kde nechal tesař díru.“

Když se zvedla od psacího stolu, Poirot řekl:

„A ještě něco. Udělám si samozřejmě vlastní názor, ale také bych chtěl znát váš — co si myslíte o McLarenovi a manželech Spenceových?“

„Jock patří k našim nejstarším přátelům. Já se s ním znám už od dětství. Působí tak trochu, jako by byl věčně nenaložený, ale ve skutečnosti je hrozně milý — pořád stejný a pořád stejně spolehlivý. Není moc veselý a příliš zábavný také ne, ale člověk v něm najde oporu — Arnold i já jsme na něho ve všem hodně dali.“

„Nepochybuju, že je do vás taky zamilovaný, ne?“ Poirotovi se trochu zablýsklo v očích.

„To víte, že je,“ řekla Margherita šťastně. „On byl do mne zamilovaný odjakživa — teď už se ale z toho stal spíš jen takový zvyk.“

„A co ti manželé Spenceovi?“

„Zábavní lidé a výborní společníci. Linda Spenceová je doopravdy velice chytré děvče. Arnold si s ní vždycky moc rád popovídal. A navíc má i šarm a je přitažlivá.“

„Jste přítelkyně?“

„Linda a já? No — svým způsobem. Že bych ji měla nějak zvlášť ráda, to ne. Je trošku moc zlomyslná.“

„A co její manžel?“

„Och, Jeremy je roztomilý. Má moc rád hudbu. A také se moc dobře vyzná v malířství. Chodíváme spolu často na vernisáže a na výstavy…“

„To stačí, o tom se přesvědčím sám.“ Uchopil ji za ruku: „Doufám, že nebudete litovat, že jste mě požádala o pomoc, *madame*.“

„A proč bych toho měla litovat?“ Oči se jí překvapeně rozšířily.

„No — jeden nikdy neví,“ řekl Poirot záhadně.

„A já — já vlastně taky nevím,“ říkal si v duchu, když šel dolů po schodech. Koktajl stále ještě nerušené pokračoval, ale Poirot si dal pozor, aby se s nikým nezapovídal a šťastně se dostal na ulici.

„Ne,“ opakoval znova, „já taky nevím.“

Myslel v té chvíli na Margheritu Claytonovou.

Ta její až dětinská bezelstnost, ta upřímnost a nevinnost — opravdu byla taková? Nebo tím jenom maskovala něco jiného? Takovéhle ženy dobře znal středověk — a názory historiků se na ně dodnes liší. Přišla mu na mysl skotská královna — Marie Stuartovna. Jestlipak věděla tehdy tu noc v Kirk o‘Fields o zločinu, který má být spáchán? Anebo byla naprosto nevinná? Opravdu jí konspirátoři nic neřekli?

Nebo spíš patřila k těm dětinsky naivním ženám, které si dokážou říct „Já nic nevím“ a uvěřit tomu? Kouzlo Margherity Claytonové pocítil sám na sobě. Přesto si nebyl tak docela jistý, jaká vlastně je…

Takové ženy, i když jsou nevinné, mohou se stát příčinou zločinu.

Takové ženy mohou být pravými pachatelkami zločinu — skutku se nedopustí, ale dají k němu popud a vymyslí plán.

Vlastní rukou nedrží nůž nikdy —

A pokud jde o Margheritu Claytonovou — ne — opravdu nevěděl…

[3]

Právní zástupci majora Riche dali Herculu Poirotovi na srozuměnou, že mu nehodlají být příliš nápomocni. Ostatně to od nich ani nečekal.

Neřekli samozřejmě nic, ale naznačili mu, že z hlediska jejich klienta by bylo nejžádoucnější. aby paní Claytonová nevyvíjela žádnou aktivitu v jeho prospěch.

Poirot je navštívil jen proto, aby zachoval dekorum „korektnosti“. Měl na ministerstvu vnitra a na kriminálce dostatečné konexe, aby si povolení k návštěvě zatčeného vymohl sám.

Inspektora Millera, který byl vyšetřováním Claytonová případu pověřen, nemohl však Poirot počítat mezi své příznivce. V tomto případě se k němu sice nechoval vyloženě nepřátelsky, zato se značným opovržením.

„Nehodlám s tím starým popletou dlouho ztrácet čas,“ řekl svému podřízenému seržantovi, ještě než k němu byl Poirot uveden. „Co se ale dá dělat, musím se aspoň slušně tvářit.“

„Tentokrát budete muset opravdu tahat králíky z cylindru, jestli v té záležitosti nechcete sklidit fiasko, *monsieur Poirot*,“ poznamenal rozjařeně. „Toho chlapa nemohl zabít nikdo jiný než ten Rich.“

„Kromě komorníka.“

„Och, tím komorníkem si klidně poslužte! Myslím jako… možností. Velkou trefu s ním ale neuděláte. Nemá žádný motiv.“

„To nemůžete nikdy tak jistě vědět. Pokud jde o motivy, člověk nikdy neví, čeho se může dočkat.“

„Vždyť toho Claytona dohromady ani neznal. Rejstřík má úplně čistý, v minulosti nemá žádný škraloup. A na nějakého pomatence taky nevypadá. Nevím, co ještě chcete!“

„Chci mít jistotu, že major Rich tu vraždu nespáchal.“

„To jako — abyste udělal dámě radost, co?“ Inspektor Miller se jízlivě zašklebil. „Nepopletla vám náhodou tak trochu hlavu? Ženská je to ale pěkná, co? *Cherchez la femme*,[26] která se chce pomstít. Ta kdyby měla příležitost, dejte na mne, oddělala by ho klidně sama.“

„Co to říkáte? Ne!“

[26] hledejte ženu /ve smyslu: za vším hledejte ženu/

„To byste koukal: kdysi jsem podobnou ženskou znal. Sprovodila ze světa dva manžely a těma svýma nevinnýma modrýma očima přitom ani nemrkla. Navíc se pokaždé tvářila, že jí to může srdce urvat. Porota jí šla na ruku, snažili se ji osvobodit, ale nedalo se nic dělat — důkazy byly proti ní.“

„Téhle diskuse radši necháme, vážený příteli. Spíš bych se vás osmělil zeptat na pár spolehlivých detailů kolem faktů případu. Noviny tisknou všelicos, jenže to není vždycky pravda!“

„To víte, musí mít taky nějakou radost ze života. A co vlastně chcete vědět?“

„Časový údaj — kdy nastala smrt, ale pokud možno přesně.“

„Přesně se to zjistit vůbec nedá — doktor totiž viděl mrtvolu až druhý den ráno. Přibližný odhad zní, že smrt nastala třináct až deset hodin před ohledáním. Což znamená mezi sedmou a desátou večer… Měl přeseknutou jugulárku — tedy krční žílu… Musel zemřít v několika vteřinách.“

„A co zbraň?“

„Něco jako italské stiletto — docela malá dýka — ostrá jak břitva. Předtím ji nikdy nikdo neviděl a taky nikdo neví, kde se tam vzala. Ale dovíme se to — nakonec se to dovíme… Chce to jen čas a dostatek trpělivosti.“

„Není tedy možné, že ji tam vrah někde při hádce popadl?“

„Ne. Komorník tvrdí, že nic takového v bytě nebylo.“

„Taky by mě zajímal ten telegram,“ řekl Poirot. „Telegram, kvůli kterému měl Arnold Clayton odjet do Skotska… Opravdu takový telegram dostal?“

„Nedostal. A také tam nedošlo k žádným potížím ani komplikacím. Ten prodej toho pozemku, nebo co to vlastně bylo, proběhl úplně hladce.“

„Kdo mu pak ale ten telegram poslal — předpokládám-li, že vůbec nějaký telegram existoval?“

„Musel existovat… Ne proto, že bychom tak bezvýhradně věřili paní Claytonové. Clayton ale sám řekl komorníkovi, že ho telegraficky odvolali do Skotska. A totéž řekl i kapitánovi McLarehovi.“

„V kolik hodin se s McLarenem sešel?“

„Něco malého spolu snědli v klubu — v Centrálním armádním klubu — a to bylo asi ve čtvrt na osm. Clayton si pak vzal taxík a odjel do Richova bytu. Přijel tam těsně před osmou. No a pak —“ Miller rozpřáhl ruce.

„Jestlipak si někdo všiml, že by se major Rich ten večer choval nějak divně? Myslím v čemkoli.“

„Co vám mám povídat, znáte přece lidi. Jak se něco stane, každý hned tvrdí, že si všiml bůhví čeho, a přitom bych se vsadil, že viděl starou belu. Paní Spenceová například říká, že byl celý večer nějak *distrait*.[27] Odpovídal prý na otázky jak duchem nepřítomný. Jako kdyby mu prý něco *leželo v hlavě*. To bych tedy prosil — když měl v truhle mrtvolu! To dá námahu — vymyslet, jak se jí zbavit.“

„A proč se jí tedy nezbavil?“

„Jo, to já nevím. Možná že mu povolily nervy. Bylo to ale šílenství — nechat ji tam do příštího dne. Nejlepší příležitost odstranit ji měl hned tu noc. V domě není žádný noční hlídač, nic takového. Mohl si předjet autem — napěchovat mrtvolu do kufru — je dost velký, aby se tam vešla —, odjet s ní někam na venkov a tam ji někde ukrýt. Samozřejmě, mohl ho někdo vidět, jak tu mrtvolu do auta nakládá, ale jednak jsou ty byty v postranní ulici, jednak je tam ještě dvůr, kterým se dá s vozem projet. Tak někdy ve tři ráno — dejme tomu — mohl právem předpokládat, že mu to vyjde. Jenže co on udělal? Šel si lehnout, ráno si pěkně přispal a probudil se až ve chvíli, když už v bytě byla policie.“

„Šel si lehnout a klidně se vyspat jako kterýkoli nevinný člověk.“

„No, když myslíte — prosím. Vy tomu opravdu věříte ?“

„Na to vám nemohu odpovědět teď. Nejdřív musím toho člověka vidět.“

„Myslíte, že stačí podívat se na člověka, abyste poznal, jestli je nevinný? Tak snadné to není.“

„To vím, že to není snadné — a nechci tvrdit, že já to dokážu. Chci se ale přesvědčit o tom, jestli ten člověk je opravdu takový hlupák. Zatím se podle všeho zdá, zeje to hotový idiot.“

[27] roztržitý

[4]

Poirot měl v úmyslu zajít zprvu za všemi ostatními a teprve pak navštívit majora Riche.

Nejdřív se vydal za kapitánem McLarenem.

McLaren byl vysoký, snědý a nepříliš hovorný muž. Tvář měl mužně drsnou, ale docela příjemnou. Byl dost ostýchavý a nebylo snadné přimět ho k tomu, aby se rozpovídal. Poirot ale byl vytrvalý.

McLaren držel v ruce Margheritin dopis, který si právě přečetl, a zdráhavě řekl:

„Dobrá, jestli Margherita chce, abych vám řekl všechno, co vím, jsem vám samozřejmě k službám. Nevím ale, co je tu vlastně ještě k povídání. Všechno už jste slyšel. Pokud si to ovšem Margherita přeje — vždycky jsem splnil každé její přání — od chvíle, kdy jí bylo šestnáct. Jí se nedá nic odepřít, to snad víte."

„Vím," řekl Poirot a hned pokračoval: „Nejdřív bych chtěl, abyste mi zcela upřímně odpověděl na jednu otázku: myslíte, že je major Rich vinen?"

„Ano, myslím si to. Chce-li si Margherita myslet, že je nevinný, nebudu jí to ovšem říkat, ale prostě si neumím představit, jak jinak by se to mohlo všechno stát. Ten chlap sakra musí být vinen!"

„Byly mezi ním a panem Claytonem někdy nějaké spory nebo hádky?"

„Nikdy ne. A žádné. Arnold a Charles byli nejlepší přátelé. To je právě na celé té věci tak mimořádné."

„Možná to přátelství majora Riche s paní Claytonovou —"

McLaren ho nenechal domluvit.

„Pchá! To jsou všechno jen řeči! Nevěřte novinám — já vím, že na to dělají všelijaké zlomyslné narážky… Pomluvy, od začátku až do konce! Paní Claytonová a Rich byli dobří přátelé, ale nic víc! Margherita má moře přátel. Já jsem jeden z nich — a hezkou řádku let. Přitom mezi námi není nic, co bychom museli před kýmkoli skrývat. S Charlesem a Margheritou to bylo totéž."

„Vy si tedy myslíte, že spolu neměli poměr?"

„Určitě NE!" McLaren se opravdu rozhněval. „Nesmíte věřit všemu, co vám ta káča Spenceová nakuká. Neví, co mluví."

„Třeba si ale pan Clayton *myslel*, že jeho žena s majorem Richem něco má?“

„Dejte na mne, když vám říkám, že si nic takového nemyslel! O tom bych musel něco vědět. Byli jsme s Arnoldem důvěrní přátelé.“

„Jaký to byl vůbec člověk? Musel jste ho znát lip než kdo jiný.“

„No, víte, Arnold byl především velice tichý. Byl ale chytrý — myslím, že zcela mimořádně. Takový ten prvotřídní finančnický mozek, znáte to. Na ministerstvu financí zastával vysoké postavení.“

„Ano, to už jsem slyšel.“

„Hodně četl. Taky sbíral známky a měl neobyčejně rád hudbu. Netancoval a do společnosti zrovna moc nechodil.“

„Myslíte, že to bylo šťastné manželství?“

Kapitán McLaren si dal s odpovědí na čas. Zdálo se, že o tom uvažuje.

„Víte, to se dá hrozně těžko říct… Řekl bych ale, že spolu byli šťastni. Měl ji rád, i když to nedával nijak bouřlivě najevo. A že ona měla ráda jeho, to vím zcela jistě. Rozejít se spolu nechtěli, jestli snad máte na mysli tohle. Nanejvýš se dá říct, že neměli moc společných zájmů.“

Poirot přikývl. To bylo asi tak všechno, co se mohl dovědět. Řekl: „A teď mi povězte o tom posledním večeru. Večeřel jste s panem Claytonem v klubu. Co vám říkal?“

„Říkal, že musí odjet do Skotska. Zdálo se, že z toho nemá velkou radost. A mimochodem — my jsme spolu nevečeřeli. Na to mu nezbýval čas. Jen nějaké chlebíčky a drink. To myslím — jako on. Já jsem si objednal jen drink. Měl jsem přece hned pak jít na studenou večeři, na to nezapomínejte.“

„Zmínil se pan Clayton před vámi o nějakém telegramu?“

„Zmínil.“

„Ale neukázal vám ho?“

„To ne.“

„Řekl, že se chce ještě zastavit u majora Riche?“

„Výslovně ne. Řekl vlastně, že už mu na to asi nezbude čas, a prohlásil: ‚Margherita nebo ty mě musíte omluvit.‘ A potom mi ještě řekl: ‚Dohlídni, prosím tě, aby se Margherita dostala v pořádku do-

mů, ano?‘ No, a pak šel. Všechno se to odbylo velice hladce a jako obvykle.“

„Neměl sebemenší podezření, že by ten telegram mohl být podvržený?“

„A on byl podvržený?“ McLaren se zatvářil užasle.

„Zřejmě ano.“

„To je ale hrozně divné…“ McLaren se na okamžik propadl do jakési letargie, ale pojednou se vzpamatoval a řekl:

„Vážně, to je *opravdu* divné. Co tím kdo mohl sledovat? Komu mohlo záležet na tom, aby odcestoval do Skotska?“

„Ovšem — to je otázka, kterou je třeba zodpovědět.“

Hercule Poirot se zvedl a nechal námořního důstojníka, aby si nad tím dál lámal hlavu sám.

[5]

Manželé Spenceovi bydleli v malém domku v Chelsea. Linda Spenceová přivítala Poirota neobyčejně srdečně.

„Povězte mi všechno, co víte o Margheritě! Ale všechno!“ řekla. „Kde je?“

„To bohužel nesmím říct, *madame*.“

„Ta se ale uměla zdekovat! V takovýchhle věcech se Margherita vyzná. Bude ale muset svědčit u soudu, a tak si ji stejně předvolají, co říkáte? Z toho přece nevykličkuje, že ne?“

Poirot ji se zájmem pozoroval. Chtě nechtě musel připustit, že podle módních měřítek je docela přitažlivá (a v módě zrovna bylo vypadat jako podvyživené vyžle ze sirotčince). Nebyl to ale typ, který by se jemu líbil. Umělecky rozčechrané vlasy se jí čepejřily kolem hlavy, bystré oči si ho měřily z poněkud mastné tváře zbavené mejkapu — kromě rtů, nalíčených svítivě třešňovou rtěnkou. Na sobě měla značně nadměrný bledě žlutý svetr, který jí plandal skoro ke kolenům, a úzké obepínavé dlouhé černé kalhoty.

„A co vy? Jaké role jste se v tom všem ujal?“ zeptala se paní Spenceová. „Chcete z toho nějak dostat toho jejího přítelíčka, že je to tak? Tomu říkám dělat si iluze!“

„Vy si tedy myslíte, že je vinen?“

„No ovšem. Kdo jiný?“

To kdybych tak věděl, pomyslel si Poirot. Odparíroval však otázku tím, že se sám zeptal na něco jiného:

„Jak major Rich toho… no, osudného večera vypadal? Jako jindy? Nebo snad ne jako jindy?“

Linda Spenceová zauvažovala, div jí oči nevylezly z důlků.

„Kdepak, to vůbec nebyl on. Byl úplně jiný.“

„Jak jiný?“

„To se snad rozumí — kdybyste vy zrovna někoho chladnokrevně probodl —“

„V té chvíli jste ale přece nevěděla, že právě někoho chladnokrevně probodl, nebo snad ano?“

„Samozřejmě, že ne.“

„Z čeho jste tedy usoudila, že je *jiný*? A jak jiný?“

„Prostě, byl — *distrait*. Já — já ani nevím. Když jsem se nad tím ale později zamyslela, uvědomila jsem si, že na něm rozhodně něco nezvyklého bylo.“

Poirot si povzdechl.

„Kdo se dostavil nejdřív?“

„My, Jim — tedy můj manžel — a já. Potom přišel Jock. Margherita až poslední.“

„Kdo se první zmínil o tom, že pan Clayton odcestoval do Skotska?“

„To jsem se dověděla, teprve když přišla Margherita. Řekla Charlesovi: ‚Arnold se strašně omlouvá, ale musel odjet nočním vlakem do Edinburghu.‘ Charles jí odpověděl: ‚Hm, to mě mrzí.‘ A Jock k tomu ještě dodal: ‚Promiň, já myslel, že to už víš.‘ A pak jsme si připili.“

„Major Rich se ani dřív, ani později nezmínil, že se ten večer s panem Claytonem viděl? Neříkal nic o tom, že se u něho pan Clayton cestou na nádraží stavil?“

„Ne, to jsem od něho neslyšela.“

„S tím telegramem to ale bylo zvláštní, nezdá se vám?“ zeptal se Poirot.

„Co na tom bylo zvláštního?“

„Byl totiž podvržený. V Edinburghu nikdo o žádném telegramu nic neví.“

„Aha — tak takhle je to! Mně to hned připadalo nějaké divné.“

„Vy byste ten telegram mohla nějak vysvětlit?“

„Vždyť to přímo bije do očí.“

„Jak to přesně myslíte?“

„Ale, ale — milý pane,“ řekla Linda. „Jen se netvařte tak nevinně. Neznámý mystifikátor odvolá manžela do horoucích pekel, aby nepřekážel! Pro tuhle noc je vzduch spolehlivě čistý.“

„Myslíte, že major Rich a paní Claytonová měli v úmyslu strávit tu noc spolu?“

„O takových věcech jste už snad někdy slyšel, ne?“ Linda se zatvářila pobaveně.

„A telegram mu poslal jeden z nich, tak to myslíte, ne?“

„Mě by to nepřekvapilo.“

„Vy si tedy myslíte, že major Rich a paní Claytonová spolu měli poměr?“

„No, dejme tomu, že by mě to taky nepřekvapilo. Zaručeně to ale nevím.“

„Měl pan Clayton nějaké podezření?“

„Víte, on Arnold byl prazvláštní člověk. Celý jako pod pokličkou, jestli víte, jak to myslím. Já osobně věřím, že to věděl. Byl ale z těch, kteří na sobě nikdy nedají nic znát. Všichni si o něm mysleli, že je to takový suchý patron, který na sobě nechá dříví štípat. Mně ale něco říká, že pod tou škraboškou byl úplně jiný. Divné je, že by mě mnohem míň překvapilo, kdyby Arnold probodl Charlese — než takhle, jak se to stalo. Nemohu se zbavit dojmu, že Arnold byl de facto chorobně žárlivý.“

„Zajímavé.“

„Ačkoli vůbec nejpravděpodobnější by bylo, kdyby byl zavraždil Margheritu. Něco jako Othello — rozumíte mi? Muži jsou totiž po Margheritě celí žhaví, jestli to nevíte.“

„No, vypadá docela dobře.“ Poirot svůj obdiv záměrně nepřehánět.

„Nejen to. Ona má v sobě navíc nějaké kouzlo. Dokáže mužské připravit o rozum — že začnou šílet — a potom se otočí a překvapeně se na ně podívá s takovými těmi kukadly dokořán, že z toho ti chlapi úplně vypění.“

„*Une femme fatale*.“[28]

„Ano, ve Francii se tomu tak myslím říká.“

„Vyji znáte dobře?“

„Milý pane, Margherita patří k mým nejlepším přítelkyním, ale nevěřím jí ani za mák!“

„Ach tak,“ řekl Poirot a převedl hovor na námořního kapitána McLarena.

„Jock? Ale to je miláček, spolehlivý a věrný. Ten se pro roli domácího přítele přímo narodil. S Arnoldem byl opravdu důvěrný přítel. Řekla bych, že Arnold k němu byl otevřenější než ke komukoli jinému. A Margherita si z něho samozřejmě udělala poslušného psíčka. Zhlíží se v ní už řadu let.“

„A pan Clayton na něho taky žárlil?“

„Jestli žárlil na Jocka? Co vás to napadlo! Margherita má Jocka doopravdy ráda, ale vždycky to pro ni byl jen a jen přítel, nic jiného. A vlastně ani nevím, že by nějaká jiná žena… Proč — to nevím. Měly by se dámy stydět. Takový hodný člověk.“

Poirot rychle přešel k úvahám o komorníkovi. Linda Spenceová si však jen vzpomněla, že míchá výtečné citrónové koktajly; jinak o Burgessovi nevěděla zhola nic a zdálo se, že mu nikdy nevěnovala větší pozornost.

Rychle jí ale došlo, kam Poirot míří.

„Vy si nejspíš myslíte, že Burgess mohl Arnolda zabít stejně dobře jako Charles, že? Mně to ale připadá krajně nepravděpodobné — absolutně nepravděpodobné.“

„Tahle poznámka se mne nepříjemně dotýká, madame. Mně zas totiž připadá absolutně nepravděpodobné (vy mi asi nedáte za pravdu, já vím) ne že by major Rich nemohl Arnolda Claytona zabít — ale že by ho zabil právě tímhle způsobem.“

„To myslíte tu italskou dýku? Stiletto? Pravda, to se k němu rozhodně nehodí. Daleko pravděpodobnější by byl nějaký tupý předmět. Nebo snad že by ho radši uškrtil?“

Poirot si povzdechl.

[28] osudová žena; vamp

„To jsme zas zpátky u toho Othella. Hm, Othello… víte, že jste mě tím přivedla na jednu takovou myšlenku…“

„Vážně? A co —“ V zámku zarachotil klíč a někdo otevřel dveře. „Och, to je Jeremy. Chcete si s ním taky pohovořit?“

Jeremy Spence byl příjemný muž jako ze škatulky, mohlo mu být něco přes třicet a choval se téměř přehnaně rezervovaně. Paní Spenceová oznámila, že se musí jít podívat do kuchyně, jestli se jí něco nepálí v kastrolku, a nechala oba muže o samotě.

Jeremy Spence zcela postrádal otevřenost, která u jeho ženy byla tak půvabná a zajímavá. Zřejmě mu nebylo ani dost málo po chuti, že je do celého případu zapleten, a dával si záležet, aby toho Poirotovi řekl co nejméně. S Claytonovými se znali už dost dlouho, majora Riche však znali mnohem míň. Jemu ale připadal jako docela milý člověk. Pokud si vzpomíná, Rich ten večer vypadal naprosto normálně. Vždycky měl dojem, že Clayton a Rich jsou spolu velice zadobře. Pro něho je to prostě úplně nevysvětlitelné.

Během celého hovoru Jeremy Spence bez rozpaků naznačoval, že by už viděl Poirota nejradši za dveřmi. Choval se sice zdvořile, ale rozhodně to nepřeháněl.

„Mrzí mě, že vás musím takhle obtěžovat,“ řekl Poirot. „Vidím, že z mých otázek nemáte velkou radost.“

„Abyste rozuměl — policie tady kvůli tomu seděla hezkých pár hodin. Mám takový pocit, že už toho bylo až dost. Pověděli jsme jim všechno, co jsme viděli a věděli. Teď bych na to rád zapomněl.“

„To mi nemusíte říkat. Je to krajně nepříjemné, když člověka začnou kvůli takové věci tahat. Když se ho vyptávají nejen, co viděl, nebo co ví, ale dokonce i na to, co si o tom myslí.“

„Nejlepší je nemyslet si nic.“

„To snad ani není možné, nebo je? Myslíte si například, že do toho byla zaangažovaná i paní Claytonová? Že plánovala smrt svého manžela společně s Richem?“

„Ale proboha — to ne!“ Spence vypadal šokované a vyděšeně. „Netušil jsem, že by tohle mohlo někoho vůbec napadnout.“

„Vaše žena vám podobnou možnost nenaznačila?“

„Och, Linda! Znáte přece ženské — jedna by druhou utopila na lžíci vody. A na Margheritu jsou ženské zvlášť jak hejno vos —

prostě jí závidí, že je tak hezká. Ale vážně, ta teorie, že Rich s Margheritou plánovali vraždu — to mi připadá nesmyslné!“

„No, už se takové věci taky staly. Vemte si například jenom tu zbraň. Takovou zbraň by spíš mohla vlastnit žena než muž.“

„Chcete říct, že policie zjistila, že zbraň patřila jí? Tomu nevěřím! Myslím si —“

„Nevím nic,“ řekl Poirot zcela pravdivě a co nejrychleji se odporoučel.

Ze Spenceovy užaslé tváře neomylně usoudil, že se ten pán bude mít věru nad čím zamyslet.

[6]

„Nezlobte se, že to říkám, *monsieur Poirot*, ale nechápu, jak byste mi mohl v čemkoli prospět.“

Poirot neřekl nic. Zamyšleně hleděl na člověka, který byl obviněn z toho, že zavraždil svého přítele Arnolda Claytona.

Hleděl na jeho energickou bradu a úzkou, protáhlou hlavu. Major byl štíhlý, opálený muž atletické postavy, samý sval, samá šlacha. Tak trochu něčím připomínal chrta. Jeho tvář neprozrazovala nic a návštěvníka uvítal ostentativně nesrdečně.

„Je mi jasné, že vás ke mně paní Claytonová poslala s těmi nejlepšími úmysly. Upřímně řečeno, nemyslím si však, že to od ní bylo příliš moudré. A to jak z jejího, tak z mého hlediska.“

„Myslíte?“

Major Rich se nervózně podíval přes rameno. Vězeňský dozorce stál od nich v předpisové vzdálenosti. Rich ztišil hlas:

„Pro tohle *směšné* obvinění se musí najít nějaký motiv. Pokusí se prokázat, že mezi paní Claytonovou a mnou bylo jakési spojení, domluva nebo tak. Samozřejmě to není pravda — vím, že vám to už paní Claytonová řekla. My dva jsme přátelé, nic víc. Nezdá se vám, že by bylo moudřejší, aby v můj prospěch nic nepodnikala?“

Hercule Poirot dotaz ignoroval. Místo odpovědi se chytil jediného slova.

„Řekl jste, že jde o *směšné* obvinění. Jenže ono vůbec není směšné, to snad víte.“

„Já jsem Arnolda Claytona nezabil.“

„Tak raději říkejte — falešné obvinění. Říkejte, že obvinění není pravdivé. Ale směšné rozhodně není. Naopak, zdá se velice pravděpodobné. To musíte sám dobře vědět.“

„Mně prostě připadá absurdní, víc vám říct nemohu.“

„Tyhle řeči vám moc nepomohou. My musíme vymyslet něco přesvědčivějšího.“

„Mám své právní zástupce. Vyrozuměli mě, že mě bude obhajovat vynikající advokát. Z toho důvodu musím protestovat proti tomu, že říkáte *my*.“

Poirot se nečekaně usmál.

„Ach tak,“ řekl a dal si záležet, aby to znělo hodně neanglicky, „vy mě tedy vyháníte jak veš z kožichu. No prosím. Já tedy jdu. Chtěl jsem vás jen vidět. A už jsem vás viděl. O vaší kariéře jsem se informoval už předem. Ve vojenské škole v Sandhurstu jste to dotáhl daleko. Poslali vás na vojenskou akademii. A pořád jste šel dál a výš, od úspěchu k úspěchu. Dnes jsem si o vás udělal vlastní úsudek. Vy věru nejste hloupý člověk.“

„A co má tohle všechno s tím případem co dělat?“

„Moc. Moc! Je vyloučené, aby člověk vašich schopností spáchal vraždu tak, jak byla spáchána tahle vražda. Dobrá. Jste tedy nevinen. A teď mi povězte něco o svém sluhovi — o Burgessovi.“

„O Burgessovi?“

„Ovšem. Pokud jste Claytona nezabil vy, musel ho zabít Burgess. K tomuhle závěru to nevyhnutelně vede. Proč ale? Nějaké *proč* tu být musí. Jste jediný, kdo zná Burgesse dost dobře, aby to mohl aspoň přibližně uhodnout. Proč, pane majore, proč?“

„Nemám ponětí. Nic mě prostě nenapadá. Ostatně, přesně takhle jsem uvažoval už já taky. Ano, Burgess tu příležitost měl — kromě mne byl jediný, kdo ji měl. Háček je v tom, že se tomu prostě nedá věřit. Burgess vážně není z těch, o nichž bych připustil, že jsou s to vůbec někoho zabít.“

„A co si myslí vaši právní poradci?“

Major Rich se vztekle ušklíbl.

„Moji právní poradci ztrácejí zbytečně čas tím, že se mne vyptávají — a dokonce se mi to snaží vsugerovat —, zda jsem vlastně celý

život netrpěl přechodnými stavy ztráty paměti, při nichž sám nevím, co dělám.“

„To vás teda lituju,“ řekl Poirot. „Kdoví, možná že zjistíme, že těmi *výpadky v paměti* trpívá Burgess. Tomu aspoň říkám nápad. Teď ale k té zbrani. Ukázali vám ji a zeptali se, jestli je vaše, že ano?“

„Ta zbraň není moje. Nikdy dřív jsem ji neviděl.“

„Vaše není, to jistě ne. Jste si ale naprosto jistý, že jste ji nikdy dřív neviděl?“

„To tedy jsem.“ Major Rich jako by nepatrně zaváhal. „Je to vlastně jen taková dekorativní hračka — no ano — takové věci lidé mívají doma — člověk někam přijde a vidí je tam…“

„Třeba u nějaké dámy v salónu, že? Třeba v salónu u paní Claytónové, že?!“

„To tedy ne! To určitě NE!“

Poslední slovo major zvolal nahlas a dozorce se po nich podíval.

„*Très bien*. Tak tedy určitě ne — a křičet na mě nemusíte. Ale někdy a někde jste už něco hodně podobného viděl, že? Nemám pravdu?“

„Ani bych neřekl… možná… někde ve starožitnictví.“

„Ach tak — to asi.“ Poirot vstal. „No a já už půjdu.“

[7]

„A teď se vydám za Burgessem,“ řekl Hercule Poirot. „Ano, konečně si vezmu na paškál Burgesse.“

O lidech, kteří byli v případě nějak zapleteni, věděl už leccos; někteří mu to pověděli sami, o některých se to dověděl od těch druhých. Nikdo mu ale neposkytl žádnou kloudnou informaci o Burgessovi. Žádné vodítko, žádnou narážku — nic o tom, co je to vlastně za člověka.

Když Burgesse uviděl, hned mu bylo jasné proč.

Komorník na něho čekal v bytě majora Riche. Na to, že za ním Poirot přijde, ho předem telefonicky upozornil kapitán McLaren.

„Já jsem Hercule Poirot.“

„Já vím, pane, už na vás čekám.“

Burgess mu zdvořile podržel otevřené dveře a Poirot vstoupil. Malá čtvercová hala, po levé ruce otevřené dveře do salónu. Burgess pověsil na věšák Poirotův klobouk a kabát a přišel do salónu za ním.

„Aha," řekl Poirot a rozhlédl se kolem dokola. „Tak tady se to teda stalo?"

„Ano, prosím."

Klidný chlapík, ten Burgess, je ale nějaký bledý, nevypadá zdravě. Hranatá ramena a s lokty neví, co počít. Hluchý, neznělý hlas s jakýmsi venkovským přízvukem, který Poirot neznal. Asi odněkud z východního pobřeží. Značně nervózní, aspoň tak vypadá — jinak ale na něm nic zvlášť nápadného není. Těžko si ho představit při jakékoli aktivitě. Lze ale vůbec předpokládat pasivního vraha?

Měl takové ty světle modré roztěkané oči, které málo všímaví lidé často považují za typické pro darebáky. Jenomže opravdový lhář se člověku dokáže dívat do očí neuhýbavě a drze.

„Jak to teď s tímhle bytem vypadá?" zeptal se Poirot. „Starám se o něj dál. Pan major zařídil, abych dostával plat, a mám udržovat byt v pořádku, dokud — dokud —" Komorníkovy oči rozpačitě těkaly sem tam. „Já vím, dokud —" přikývl Poirot.

A dodal naprosto věcně: „Je skoro jisté, že major Rich přijde před soud. Případ se bude podle všeho projednávat nejdéle do tří měsíců."

Burgess potřásl hlavou, ale nikoli na znamení nesouhlasu, prostě mu z toho ze všeho šla hlava kolem.

„Mně připadá, jako by to nebylo ani možné," řekl.

„Co? Že by major Rich mohl někoho zavraždit?"

„Celá ta věc. Ta truhla —" Zabloudil očima na druhou stranu pokoje.

„Ach tak — to je ta neblaze proslavená truhla?" Byl to obrovský kus nábytku z velice tmavého leštěného dřeva, s mosazným kováním, velkou mosaznou petlicí a starodávným zámkem.

„Nádherný kousek." Poirot přešel přes salón a zastavil se u truhly.

Stála u zdi hned vedle okna a vedle moderní skříňky na ukládání gramofonových desek. Na druhé straně byly maličko pootevřené dveře, částečně zakryté velkým paravánem z omalované kůže.

„Ty vedou do ložnice pana majora," řekl Burgess.

Poirot přikývl. Zatoulal se očima na protější stranu salónu. Stály tam dva stereofonní reproduktory, každý na zvláštním nízkém stolku, a připojovací šňůry ležely za nimi jak svinutí hádci. Také tam stálo několik lenošek a velký stůl. Na zdech visely reprodukce japonských obrazů. Docela pěkný salónek, pohodlný, ale rozhodně ne přepychový.

Poirot se vrátil očima k Williamu Burgessovi.

„Musel to pro vás být strašný šok, když jste to objevil," řekl laskavě.

„To prosím ano. Nikdy na to nezapomenu." Komorník se náhle velice rozpovídal, vyřinul se z něj hotový vodopád slov. Měl možná pocit, že když tu historii bude vyprávět hodně často, podaří se mu ji nakonec vymazat z paměti.

„Uklízel jsem po ránu celý tenhle pokoj. Sklenice od večera a všechno ostatní. Když jsem se sehnul — chtěl jsem sebrat z podlahy nějaké rozsypané olivy —, tak jsem to najednou uviděl — takovou rezavě hnědou skvrnu na koberci. Ne, ten koberec už tady není, přijeli si pro něj z čistírny. Policie to dovolila, už ho k ničemu nepotřebovali. Co proboha tohle může být? pomyslel jsem si. A v duchu, jen tak z legrace si říkám: ‚Tohle by teda vážně mohla být krev. Odkud se to tu ale vzalo? Co tady kdo rozlil?' A pak jsem uviděl, že to je z té truhly — vyteklo to tady zezdola, tam, co je ta prasklina. Pořád jsem si ještě nic nemyslel a povídám si: ‚Hrome, co jen tohle —' No a tak jsem zvednul to víko, zrovinka takhle," (komorník popisovanou akci názorně předvedl) „a vidím to — mrtvý chlap a ležel na boku s koleny pod bradou, jako když spí. A ten hrozný nůž, jaké se v Anglii vůbec nedělají, ta dýka nebo co — mu trčí z krku. Na ten pohled nezapomenu! Nikdy — do smrti ne! A jak jsem se vyděsil — to jsem přece nemohl čekat, pochopte to…"

Zhluboka si vydechl.

„Nechal jsem víko zas zaklapnout a vyběhl jsem z bytu a rovnou na ulici. Rozhlížel jsem se po strážníkovi — no naštěstí jsem ho našel, hned tady za rohem."

Poirot ho zamyšleně pozoroval. Jestliže hrál Burgess „divadýlko“, hrál je vynikajícím způsobem. Začal se však obávat, že nejde o divadýlko, ale že všechno doopravdy tak bylo.

„Nenapadlo vás, že byste měl nejdřív vzbudit majora Riche?“ zeptal se.

„To mi nějak vůbec nepřišlo do hlavy. Asi z toho šoku. Já — já — chtěl jsem být pryč odtud —“ polkl, „a — a sehnat nějakou pomoc.“

Poirot přikývl.

„Uvědomil jste si, že ten mrtvý je pan Clayton?“ zeptal se.

„To bych přece měl, že? Víte ale, v tu chvíli mi to vůbec nedošlo. Samozřejmě, hned jak jsem se vrátil se strážníkem, řekl jsem mu: ‚Ale proboha, vždyť to je pan Clayton!' A on se zeptal: Jaký pan Clayton?' Povídám mu: ‚Ten, co tu byl včera večer.‘ “

„No ano,“ řekl Poirot, „včera večer… Pamatujete se přesně, kdy sem pan Clayton přišel?“

„Úplně přesně ne, ale řekl bych, že to bylo nějak kolem tři čtvrtě na osm…“

„Znal jste ho dobře?“

„Během toho půldruhého roku, co jsem tu zaměstnaný, k nám chodíval s paní Claytónovou dost často.“

„Připadal vám stejný jako jindy?“

„Docela jo. Trochu byl udýchaný, ale to jsem myslel, že je od toho, jak spěchal. Chtěl ještě stihnout vlak, aspoň to říkal.“

„Měl s sebou doufám nějaké zavazadlo, když hodlal odjet do Skotska, ne?“

„Neměl. Nejspíš ho nechal v taxíku před domem.“

„Byl zklamaný, že majora Riche nezastihl doma?“

„Nedal to na sobě znát. Řekl jenom, že napíše dopis. Šel rovnou sem do pokoje a k psacímu stolu a já jsem se vrátil do kuchyně. Připravoval jsem vejce s ančovičkami a trochu jsem se s tím zpozdil. Kuchyň je až na konci chodby a není tam skoro nic slyšet. Proto jsem ho neslyšel, když odcházel, ani pána, když přišel domů — to mě ale vůbec nepřekvapilo.“

„A co dál?“

„Pan major mě zavolal. Stál zrovna tady mezi dveřmi. Řekl mi, že zapomněl koupit turecké cigarety pro paní Spenceovou, abych je ještě rychle zaskočil obstarat. No a tak jsem to zařídil. Přinesl jsem ty cigarety a položil je tady na stůl. To se ví, myslel jsem, že pan Clayton mezitím odešel, aby stihl vlak.“

„A když jste byl v kuchyni, ještě než se major Rich vrátil — v té době nepřišel do bytu nikdo?“

„Ne — nikdo.“

„Víte to jistě?“

„No ovšem. Jak by se sem dostal? Musel by přece zazvonit.“

Poirot potřásl hlavou. Jak by se sem dostal? Manželé Spenceovi, McLaren i paní Claytonová, to už věděl, uvedli přesně, co kterou minutu dělali. McLaren byl v klubu se svými známými, ke Spenceovým zašli nějací přátelé na skleničku těsně předtím, než manželé odešli z domu, a Margherita Claytonová v těch minutách telefonovala s přítelkyní. O nikom z nich vlastně Poirot ani vážně neuvažoval. Kdyby chtěl kdokoli z nich Arnolda Claytona zabít, mohl si k tomu najít lepší příležitost než ho sledovat do bytu, kde byl přítomen komorník a kam se měl každým okamžikem vrátit hostitel. Ne, pořád ještě — i v téhle chvíli — měl naději, že se odněkud vynoří nějaký ten *záhadný cizinec!* Někdo, kdo přišel z Claytonovy zdánlivě zachovalé minulosti, kdo ho poznal na ulici a šel za ním až sem. Tady se na něho vrhl s tím stilettem, namačkal mrtvolu do truhly a vytratil se. Romantický mord, který nemá nic společného s rozumem či pravděpodobností! Ve stylu kalendářových historických povídek — a k té španělské truhle by se to přesně hodilo.

Poirot se vrátil přes pokoj k truhle a zvedl víko. Šlo to snadno a zcela nehlučně.

Burgess řekl zastřeným hlasem: „Je čistě vydrhnutá, to už jsem všechno zařídil.“

Poirot se sklonil nad truhlu. Maličko vykřikl a sehnul se ještě níž. Osahával tam něco prsty.

„Tyhle díry — tady vzadu a na straně — ty vypadají, jako když je tam někdo vyvrtal teprve nedávno. Sáhněte si.“

„Díry?“ Komorník se sehnul, aby se na ně podíval. „To vám teda nepovím. Vůbec jsem si nikdy nevšiml, že tam jsou.“

„Nejsou zrovna moc nápadné. Ale jsou tu. A nevíte, k čemu by mohly sloužit?“

„To vážně nevím. Možná že je to od nějakých brouků — červotočů třeba, co já vím. Těch, co rozežírají dřevo.“

„Od brouků?“ řekl Poirot. „To se mi nezdá.“

Vrátil se na druhou stranu pokoje.

„Když jste sem přinesl ty cigarety, nevšiml jste si, jestli v tomhle pokoji něco nevypadalo jinak než obvykle? Myslím cokoli. Nebyly nějak posunuté židle nebo stůl — víte, co myslím?“

„To je zvláštní, že to říkáte… Když jste se teď o tom zmínil, vybavilo se mi, že… ano. Ten paraván — co je tamhle, aby sem od dveří z ložnice netáhlo — ten byl postrčeny kousek doleva.“

„Takhle asi?“ Poirot učinil rychlý pohyb.

„Trošku víc… Ano, tak.“

Paraván už předtím zakrýval asi polovinu truhly. Tak, jak stál teď, ji ale zakrýval celou.

„Co jste si myslel — proč byl postrčeny?“

„Nemyslel jsem si nic.“

(Slečna Lemonová v pánském vydání!)

Burgess ještě rozpačitě dodal:

„Ledaže se snad dá jít lip do ložnice — kdyby si tam třeba dámy chtěly odložit… nebo tak.“

„Leda to. Mohlo to mít ale ještě jiný důvod.“ Burgess se na Poirota tázavě podíval. „Ten paraván teď zakrývá truhlu a zároveň zakrývá i koberec pod ní. Jestliže major Rich pana Claytona probodl, krev by samozřejmě začala skoro hned téct těmi trhlinami na dně truhly ven. Někdo by si toho mohl všimnout — tak jako jste si toho ráno všiml vy. Proto byl ten paraván postrčen.“

„Na to bych nikdy nepřišel.“

„Jaké tu je osvětlení? Přímé světlo nebo rozptýlené?“

„Já vám to předvedu.“

Komorník rychle zatáhl záclony a rozsvítil dvě lampy.

Zalily pokoj intimním tlumeným světlem, při kterém by se nedalo ani dobře číst. Poirot se podíval na lustr na stropě.

„Ten nesvítil. Používáme ho jen zřídka.“

Poirot se rozhlédl po intimním přítmí kolem sebe.

Komorník řekl:

„Pochybuju, že byste nějaké krvavé skvrny uviděl, na to je světlo příliš tlumené.“

„Nejspíš máte pravdu. Ale proč byl ten paraván postrčený?“

Burgess se otřásl.

„To je hrůza, když si pomyslím, že takový slušný pán jako pan major Rich mohl něco takového udělat.“

„Nepochybujete tedy, že to udělal on? Ale proč to udělal — proč, Burgessi?“

„Hm, bojoval přece ve válce, to snad víte, ne? Co když ho tam třeba ranili do hlavy? Tyhle věci prý se někdy začnou projevovat třeba až po letech. Lidi se najednou začnou divně chovat a vůbec nevědí, co dělají. A vždycky se prý sápou zrovna na toho, kdo je jim nejblíž a koho mají ze všech nejradši. Myslíte, že to nemohl být tenhle případ?“

Poirot na něho jen zíral. Pak si povzdychl a otočil se.

„Ne, takhle to nebylo,“ řekl.

Zatvářil se jako spiklenec a nenápadně strčil Burgessovi do ruky bankovku.

„Děkuju pěkně, ale opravdu jste si nemusel dělat —“

„Vždyť jste mi pomohl,“ řekl Poirot. „Pomohl jste mi tím, že jste mi ukázal tenhle pokoj. Tím, že jste mi ukázal, co je v něm. Tím, že jste mi pověděl, co se zde ten večer dělo. Nemožné není nikdy nemožné. To si pamatujte. Řekl jsem, že tu byly jen dvě možnosti — a to jsem se mýlil. Je zde ještě třetí možnost.“ Znova se rozhlédl po celé místnosti a štítivě se otřásl. „Roztáhněte zas ty záclony a pusťte sem světlo a vzduch. Tenhle pokoj to potřebuje. A taky potřebuje vygruntovat. Bude to trvat hezky dlouho, než z něj vyčistíte to, co jej poskvrnilo — vzpomínka na zavilou, dlouho živenou a skrývanou nenávist.“

Burgess stál s otevřenou pusou, když Poirotovi podával klobouk a kabát. Vypadal úplně zmateně. Poirot, který si liboval v pythických výrocích, vyšel mezitím ráznými kroky na ulici.

[8]

Jakmile Poirot přišel domů, zatelefonoval inspektoru Millerovi.

„Co se stalo s tím Claytonovým kufříkem? Jeho žena mi řekla, že si do něho dával nějaké věci na cestu.“

„Zůstal v klubu. Nechal ho u vrátného. Potom na něj nejspíš zapomněl a odešel bez něho.“

„Co v něm bylo?“

„Běžné věci. Pyžamo, čistá košile, toaletní potřeby.“

„Všechno, jak má být.“

„A co jste čekal, že v něm bude?“

Poirot otázku ignoroval a řekl:

„Ještě pokud jde o to stiletto. Měli byste najít posluhovačku, která chodí uklízet do domu k paní Spenceové. A zeptat se jí, jestli tam někdy něco takového neviděla.“

„U paní Spenceové?“ Miller hvízdl. „To jako jste se zaměřil tímhle směrem? Spenceovým jsme ale to stiletto ukazovali. Tvrdili, zeje vidí poprvé.“

„Zeptejte se jich znova.“

„Vy myslíte —“

„A dejte mi vědět, co vám řeknou —“

„Jestli si myslíte, že jste kdoví nač nepřišel…“

„Přečtěte si *Othella*, Millere. Porozmýšlejte nad postavami v *Othellovi*. Na jednu z nich jsme nevzpomněli.“

A zavěsil. Hned nato vytočil číslo lady Chattertonové. Bylo však obsazeno. Za chvilku to zkusil znova. Pořád obsazeno. Zavolal na svého sluhu Georgea a přikázal mu, aby vytáčel číslo tak dlouho, dokud se někdo neozve. Dobře věděl, že lady Chattertonová dokáže protelefonovat celé hodiny.

Posadil se do křesla, šetrně si zul lakýrky, protáhl si prsty na nohou a zvrátil se na opěradlo.

„Už jsem starý,“ uvažoval Hercule Poirot. „Hned jsem unavený…“ Potom se přece jen rozveselil. „Ale mozkové buňky — ty mi pořád ještě slouží. Trochu pomalu — ale slouží… *Othello*, no ovšem. Kdo to byl, kdo mi to vlastně řekl? Ach ano, paní Spenceová. Ten kufřík… ten paraván… ten mrtvý, který tam leží, jako když spí. Mazaná vražda. Rozmyšlená, předem naplánovaná… řekl bych, že spáchaná s opravdovým potěšením…“

George mu oznámil, že má na telefonu lady Chattertonovou.

„Haló! Tady Hercule Poirot, *madame*. Mohl bych mluvit s vaším hostem?“

„Jistěže! A co vy, *monsieur Poirot*, už jste něco geniálního vypátral?“

..Zatím ne,“ řekl Poirot. „Už to ale možná nebude dlouho trvat.“

Za okamžik uslyšel Margheritin klidný, vyrovnaný hlas. „*Madame*, když jsem se vás ptal, jestli jste si nevšimla, zda ten večer nebylo v místnosti s něčím hnuto, zamračila jste se, jako byste si na něco vzpomínala, ale pak vám to nějak uniklo. Nestál snad náhodou ten večer paraván jinak?“

„Paraván? No ovšem! Jindy býval dál od dveří.“

„Vy jste ten večer tančila?“

„Ano, chvíli.“

„S kým nejvíc?“

„S Jeremym Spencem. Je skvělý tanečník. Charles tancuje taky dobře, ale žádná extra třída není. S ním tancovala Linda a sem tam jsme si partnery prohodily. Jock McLaren netančí. Vyndával gramofonové desky, třídil je a ty vybrané pak přehrával.“

„A potom jste poslouchali vážnou hudbu?“

„Ano.“

Následovala pauza. Posléze Margherita řekla:

„Proč se na to na všechno vyptáváte, *monsieur Poirot*? Máte už — je — nějaká naděje?“

„Poslyšte, *madame*, víte vy, jaké city vyvoláváte v lidech, kteří se s vámi setkávají?“

V jejím hlase bylo znát mírné překvapení:

„Já — snad to vím.“

„Obávám se, že nevíte. Že o tom nemáte ani tušení… A že je to vaše životní tragédie. Ta tragédie se ale bohužel obrací proti jiným — ne proti vám.

Dneska se přede mnou někdo zmínil o Othellovi. Vás jsem se zeptal, jestli byl váš manžel žárlivý, a vy jste řekla, že podle všeho ano. Řekla jste to ale jen tak, nezávazně, jako by se nic nedělo. Řekla jste to tak, jak by to řekla Desdemona, která si vůbec neuvědomuje nebezpečí. Ta taky žárlivost rozeznala, ale nechápala ji, poněvadž ona sama žádnou zkušenost se žárlivostí neměla, nemohla mít. Neby-

la si nejspíš vůbec vědoma, co dokáže napáchat vzbouřená a silná vášeň. Milovala manžela s romantickým žárem a ctila ho jako hrdinu, milovala svého přítele Cassia — zcela nevinně, jako blízkého druha a společníka… Právě proto, že sama byla vůči vášni imunní, dohánělа muže k šílenství… Je vám to srozumitelné, jak to vykládám, *madame*?“

Následovala pauza — a pak se konečně Margheritin hlas ozval. Nevzrušený, příjemný, trochu zmatený:

„Já — já opravdu nechápu, co tím chcete říct..“

Poirot si povzdechl a řekl velice věcně:

„Přijdu vás dnes večer navštívit.“

[9]

Inspektora Millera nebylo snadné o něčem přesvědčit. Jenže Poirota zas nebylo snadné se zbavit, dokud nedosáhl svého. Inspektor Miller nespokojeně brumlal, ale nakonec přece jen kapituloval.

„— vůbec ale — co vlastně s tím má společného lady Chattertonová —“

„Máte pravdu, nic. Poskytla azyl své přítelkyni — jenom to.“

„A jak jste to věděl o těch Spenceových?“

„Že to stiletto je od nich? To jsem jen tak hádal. Napadlo mě to, když jsem slyšel něco, co řekl Jeremy Spence. Vyslovil jsem před ním domněnku, že to stiletto patřilo Margheritě Claytonové. A on dal najevo, že ví zcela bezpečně, že ne.“ Odmlčel se. „Co Spenceovi říkali?“ zeptal se s jistou zvědavostí.

„Připustili, že se velice podobá jedné takové malé dýce — spíš hračce — kterou kdysi měli. Před několika týdny ji prý ale někam založili a úplně na ni zapomněli. Mám za to, že ji Rich sebral, když u nich byl.“

„Ten pan Jeremy Spence se ale umí pojistit,“ řekl Hercule Poirot. Sám pro sebe si zabručel: „Před několika týdny… No ovšem, plánovat se to začalo už hezky dávno.“

„Ehm — co se zas děje?“

„Jsme na místě,“ řekl Poirot. Taxík zastavil v Cheriton Street před domem lady Chattertonové. Poirot zaplatil.

Margherita Claytonová na ně čekala v pokoji v poschodí. Když spatřila Millera, tvář jí zledovatěla.

„Nevěděla jsem —“

„Nevěděla jste, kterého přítele mám na mysli, když jsem říkal, že jednoho přivedu s sebou?“

„Pan inspektor Miller není můj přítel.“

„Velice to záleží na tom, jestli si přejete, aby bylo učiněno zadost spravedlnosti nebo ne, paní Claytonová. Váš manžel byl zavražděn —“

„A my si teď musíme promluvit o tom, kdo ho zabil,“ řekl Poirot rychle. „Co kdybychom se na to posadili, madame?“

Margherita se pomalu svezla do křesla s vysokým opěradlem. Hleděla oběma mužům do tváře.

„Teď bych vás prosil,“ obrátil se Poirot na oba posluchače, „abyste měli trpělivost a vyslechli mě. Myslím, že už vím, co se odehrálo toho osudného večera v bytě majora Riche… Všichni jsme vycházeli z chybného předpokladu — z předpokladu, že pouze dvě osoby měly příležitost ukrýt mrtvolu do truhly — to jest buď major Rich, nebo William Burgess. To ale byl náš omyl — v bytě ten večer byla ještě třetí osoba, která měla stejně dobrou příležitost to udělat.“

„A kdo proboha?“ otázal se Miller skepticky. „Ten strejc, co obsluhuje výtah ?“

„Ne, ten ne. Ale *Arnold Clayton*.“

„Ten že ukryl svou vlastní mrtvolu? Nepřeskočilo vám?“

„Přirozeně nikoli mrtvolu — ale své tělo, myslím živé tělo. Krátce a dobře, schoval se do truhly sám. Něco takového se už v historii stalo mockrát. Mrtvá nevěsta ve *Snítce jmelí*. Jachimo strojící úklady Imogenině cti v *Cymbelinovi* a další a další. To mě napadlo hned, jak jsem uviděl, že do truhly někdo zcela nedávno vyvrtal díry. Proč? Byly udělané tak, aby v truhle bylo dost vzduchu k dýchání. Proč byl ten večer paraván odstrčen z místa, kde obvykle stával? Proto, aby truhlu zakrýval očím lidí, kteří v tom pokoji byli. Aby schovaný muž mohl co chvíli zvednout víko, trochu se protáhnout z té strnulé pozice a lip slyšet, co se tam kolem děje.“

„Proč ale?“ zeptala se Margherita s očima vytřeštěnýma úžasem. „Proč by se měl Arnold schovávat do truhly?“

„Na to se mne ptáte vy, *madame*? Váš manžel byl žárlivý muž. A navíc nesdílný, málomluvný člověk, ‚Jako pod pokličkou', jak ho charakterizovala vaše přítelkyně paní Spenceová. Žárlil stále víc. Vy jste ho přímo mučila! Jste Richovou milenkou nebo ne? To nevěděl. Musel se to ale dovědět! Proto tedy — ten *telegram ze Skotska*, telegram, který nikdy nebyl poslán a který nikdy nikdo neviděl! Hodí si do kufříku pár nejnutnějších věcí a jako z udělání ho pak zapomene v klubu. Do bytu přijde v době, kdy ví — to si nejspíš nějak zjistil —, že major nebude doma. Komorníkovi řekne, že napíše dopis. Jakmile zůstane o samotě, vyvrtá v truhle díry, postrčí ten paraván a do truhly si vleze. Tu noc se chce dovědět pravdu. Možná že tam jeho žena zůstane déle než ostatní, možná že odejde, ale potom se znova vrátí. Tu noc se zoufalý muž, zžíraný žárlivostí, doví pravdu…"

„Přece nechcete tvrdit, že se probodl sám?" Millerův hlas byl plný pochyb. „Nesmysl!"

„Ovšemže ne — probodl ho někdo jiný. Někdo, kdo věděl, že v té truhle je. To se ví, že to byla vražda. Dokonale naplánovaná, dlouho chystaná vražda. Zamyslete se nad ostatními postavami v Othellovi. Na Jaga jsme si měli vzpomenout — právě na něho. Poťouchlé a postupné infikování Claytonovy mysli; narážky, různá podezření. Poctivec Jago, ten spolehlivý přítel, člověk, jemuž lze kdykoli věřit! Arnold Clayton mu věřil. Dovolil mu, aby si pohrával s jeho žárlivostí, aby ji rozjitřil do horečnaté extáze. Byl to vůbec Arnoldův vlastní nápad — ten plán schovat se do truhly? Sám si možná myslel, že ano — podle všeho si to opravdu myslel! A tak jde opona vzhůru — opona nad jevištěm tragédie. Stiletto, ukradené v tichosti už před několika týdny, je připraveno. Večírek má obvyklý průběh. Intimní osvětlení, gramofon hraje, dvě dvojice tančí, nadpočetný muž postává u skříňky s gramofonovými deskami — vedle španělské truhly a paravánu, který ji zakrývá. Vklouzne za paraván, zvedne víko a bodne… Pravda, je to dost odvážné, ale vcelku jednoduché!"

„Clayton by ale přece musel vykřiknout!"

„Jestliže byl omámen, tak ne," řekl Poirot. „Podle komorníka tam mrtvola ležela, ‚jako když spí'. Clayton spal, poněvadž byl omámený, a tu drogu — nebo prášek nebo co to bylo — mu mohl dát jen jediný člověk — muž, který s ním v klubu pil."

„Jock?“ Margherita zapištěla jak překvapené dítě. „Jock? Ten starý dobrák? Ale ne… Vždyť já znám Jocka celý život! Proč by proboha Jock…“

Poirot se k ní otočil.

„Proč spolu ti dva Italové bojovali v souboji? Proč se zastřelil ten mladík? Jock McLaren je člověk, který se nedokáže příliš prosadit. Možná že už byl ochoten rezignovat a zůstat vám i vašemu manželovi pouhým věrným přítelem, jenže vtom se ještě zamíchá do hry major Rich. To už je trochu moc i na něho. Nenávist a touha ho doženou k tomu, že naplánuje vraždu, která je málem dokonalá — de facto dvojnásobnou vraždu, poněvadž je skoro jisté, že z ní bude usvědčen major Rich. A až se zbaví jak Riche, tak vašeho manžela, potom — aspoň si to myslí — by u vás konečně mohl mít šanci on. A možná, že vy byste mu svou přízeň opravdu věnovala.. . nemám pravdu, *madame*?“

Oči měla vytřeštěné hrůzou, hleděla na něho jako hypnotizovaná…

Vydechla téměř mimovolně:

„Možná… já nevím.

Inspektor Miller náhle projevil svou autoritu:

„No, to je sice všechno moc pěkné, Poirote, jenomže je to jen teorie, nic víc. Chybí sebemenší důkaz. A nejspíš na tom není ani slovo pravdy.“

„Mýlíte se. Je to pravda. Od začátku do konce.“

„Není na to ale žádný důkaz. Nic, na základě čeho bychom mohli jednat.“

„To jste na omylu. Myslím, že se ten McLaren přizná sám, až mu tohle všechno povíte. Přesněji řečeno, až mu vysvětlíte, že Margherita Claytonová už ví…“

Poirot chvilku mlčel a pak řekl:

„Poněvadž jakmile bude vědět *tohle*, pochopí, že prohrál na celé čáře… Tu dokonalou vraždu spáchal nadarmo.“

/druhý gong/

Joan Ashbyová vyšla ze své ložnice a na okamžik zůstala stát na odpočívadle přede dveřmi. Napůl se otočila, jako když se chce do pokoje vrátit, a vtom se zezdola — přímo pod nohama, jak se jí zdálo — ozval dunivý úder do gongu.

Joan hned vykročila, málem se dala do běhu. Měla tak naspěch, že nahoře nad velkým schodištěm vrazila do mladého muže, přicházejícího z opačného směru.

„Dobrý večer, Joan! Proč tak pádíte?“

„Promiňte, Harry. Neviděla jsem vás.“

„To jsem pochopil,“ řekl Harry Dalehouse kousavě. „Ptám se ale — nač ten spěch?“

„Slyšela jsem gong.“

„Já vím. To se ale ozval poprvé.“

„Ba ne, to už byl druhý úder.“

„První.“

„Druhý.“

Jak se dohadovali, kráčeli oba po schodech dolů. Vzápětí se octli v hale, kde lokaj právě odložil paličku od gongu a důstojným a vážným krokem zamířil k nim.

„To už byl druhý úder,“ trvala Joan na svém. „Já to vím. Když mi nevěříte, podívejte se, kolik je hodin.“

Harry Dalehouse hodil očima po vysokých stojacích hodinách.

„Osm hodin dvanáct minut — přesně,“ prohlásil. „Asi máte pravdu, Joan, ale já ten první úder vážně neslyšel. Digby,“ obrátil se na lokaje, „to byl první gong nebo už druhý?“

„První, pane.“

„V osm hodin dvanáct minut? Za tohle někdo dostane vejhazov, Digby.“

Po lokajově tváři přelétl letmý úsměv.

„Večeře se dnes podává o deset minut později. Je to pánův příkaz.“

„Neuvěřitelné!“ zvolal Harry Dalehouse. „Kdo tohle kdy slyšel! Tady to opravdu začíná jít od deseti k pěti! Člověk se nestačí divit. A jaký k tomu měl můj ctěný pan strýc důvod?“

„Vlak, který přijíždí v sedm hodin, měl půl hodiny zpoždění, a tak —“ Lokaj se zarazil, neboť se ozvala jakási rána, připomínající prásknutí bičem.

„Co to proboha —“ řekl Harry. „Tohle znělo přesně tak, jako když někdo vystřelí.“

Ze salónu vlevo od nich vyšel hezký snědý muž, asi pětatřicetiletý.

„Co to bylo?“ zeptal se. „Znělo to přesně jako výstřel.“

„Nejspíš nějaké auto — asi střelilo do výfuku,“ řekl lokaj. „Na téhle straně vede silnice těsně kolem domu a v patře jsou otevřená okna.“

„Hm, možná,“ řekla Joan pochybovačně. „Jenže to by muselo být tamhle odtud.“ Mávla rukou vpravo. „A já měla dojem, že se ta rána ozvala z téhle strany.“ Ukázala vlevo.

Snědý muž zavrtěl hlavou.

„Já bych neřekl. Byl jsem v salónu a vyšel jsem sem k vám, poněvadž se mi zdálo, že to slyším odněkud odtud.“ Kývl hlavou dopředu směrem ke gongu a k hlavnímu vchodu.

„Tak to už máme východ, západ a jih, co?“ zeptal se prostořeký Harry. „No, já vám to zkompletuju, Keene. Hlasuju pro sever. Měl jsem dojem, že to bylo někde vzadu za námi. Nabízí někdo nějaké vysvětlení?“

„Inu, vraždí se na světě pořád,“ řekl Geoffrey Keene s úsměvem. „Račte prominout, slečno Ashbyová.“

„Naskočila mi husí kůže,“ řekla Joan. „Ale to nic, to na mě jenom sáhla smrt nebo jak se to vlastně říká.“

„To není špatný nápad — ta vražda,“ řekl Harry. „Jenže bohužel! Žádné sténání, žádná krev. Vysvětlení nás asi zklame: nejspíš někde nějaký pytlák střelil po králíkovi.“

„Zní to krotce, ale zřejmě to tak bude,“ souhlasil Keene. „Zdálo se to ale tak blízko. No nic, pojďme do salónu.“

„To jsem si oddechla, že nejdem pozdě,“ řekla Joan horlivě. „Hnala jsem se po schodech jak vyplašený zajíc, poněvadž jsem myslela, že už to je druhý gong.“

Všichni se zasmáli a společně se odebrali do velkého salónu.

Lytcham Close patřil k nejznámějším panským sídlům v celé Anglii. Jeho majitel, Hubert Lytcham Roche, byl posledním potomkem rodiny s dlouhým rodokmenem a jeho vzdálenější příbuzní o něm často říkávali: „Och, starý Hubert — toho by už vážně měli zbavit svéprávnosti. Ten už se dočista pomátl, chudák staroušek."

I když je třeba vzít v úvahu, že přátelé a příbuzní zpravidla přehánějí, něco pravdy na tom přece jen bylo. Hubert Lytcham Roche byl opravdu výstřední pán. Přestože měl značný hudební talent, byl to zároveň velice náladový a panovačný člověk a navíc trpěl zcela abnormálním pocitem vlastní důležitosti. Lidé, které si na pár dní do domu pozval, museli všechny jeho předsudky bezvýhradně respektovat — jinak u něho byli naposled.

Jedním z podobných předsudků byla právě jeho hudba. Když se rozhodl svým hostům něco zahrát, a to bývalo po večerech často, vyžadoval od posluchačů absolutní ticho. Stačilo zašeptané slůvko, zašustění šatů, ba dokonce i pouhý pohyb, aby se ihned otočil, vztekle se nasupil — a nešťastný host se mohl rozloučit s nadějí, že bude ještě někdy pozván.

Dalším z jeho rozmarů byla absolutní přesnost, s níž se návštěvníci domu museli dostavovat ke společnému stolování. Na snídani nezáleželo — když člověk chtěl, mohl přijít dolů až v poledne. Lehký oběd také nebyl přísně povinný — podávalo se k němu ostatně většinou jen nějaké studené maso a ovoce. Večeře však byla hotový obřad, slavnost, kterou připravoval ten či onen vyhlášený *cordon bleu*,[29] obvykle zjednaný za královský plat z některého velkého hotelu.

První úder do gongu se ozval vždy v osm hodin pět minut. Ve čtvrt na devět zaduněl gong podruhé a vzápětí se rozlétly dveře dokořán, shromážděným hostům bylo oznámeno, že se podává večeře, a pompézní průvod se odebral do jídelny. Kdo se opovážil nebýt na místě při druhém úderu do gongu, byl ze společnosti exkomunikován — a Lytcham Close uzavřel své brány takovému nešťastnému strávníkovi navždy.

[29] výtečný kuchař

To byl důvod, proč byla Joan Ashbyová tak úzkostlivá a proč se Harry Dalehouse tak podivil, když se dověděl, že posvátný obřad byl právě dnes večer odložen o deset minut. Třebaže se Harry velké oblibě u svého strýce netěšil, přece jen býval v Lytcham Close dost často, aby mu bylo jasné, že jde o zcela neobvyklou událost.

Geoffrey Keene, kterého Lytcham Roche zaměstnával jako svého tajemníka, byl také velice překvapen.

„To je opravdu mimořádné," poznamenal k tomu. „Nikdy bych nevěřil, že se v tomhle domě může něco takového vůbec stát. A víte to jistě? Nejde o nějaký omyl?"

„Říkal to Digby."

„Zmiňoval se o nějakém vlaku," řekla Joan Ashbyová. „Aspoň mám dojem."

„Zvláštní," řekl Keene zamyšleně. „Doufám, že se co nevidět dovíme pravý důvod. Stejně je to ale moc divné."

Oba muži se na chvíli odmlčeli a pozorovali dívku. Joan Ashbyová byla okouzlující stvoření: modrooká zlatovláska s pohledem čtveračivého diblíka. V Lytcham Close byla na návštěvě poprvé a její pozvání měl na svědomí Harry.

Dveře se otevřely a do salónu vešla Diana Clevesová, adoptivní dcera Lytchama Roche.

Diana v sobě měla provokativní půvab, v temných očích jí hrály čertovské jiskřičky a jazyk měla jak břitvu. Skoro všichni muži, kteří ji poznali, se do ní zamilovali a Dianajejich dvoření přijímala s potěšením. Byla to zvláštní dívka — v tom, jak dráždivě všem předstírala srdečnost a zároveň byla absolutně chladná vůči komukoli.

„Tentokrát to otec prošvihl," poznamenala. „Po kolika týdnech tu dnes není první, nedívá se na hodinky a nerázuje sem tam jako tygr v kleci, když čeká na krmení."

Oba mladí muži se jí vrhli vstříc. Diana oba obdařila kouzelným úsměvem a pak zamířila k Harrymu. GeofTrey Keene zůstal stát v pozadí a na snědé tváři mu vystoupil ruměnec.

Hned se ale vzpamatoval — objevila se totiž manželka Lytchama Roche, vysoká černovlasá dáma s rozpačitým a jako vždy nenápadným chováním. Spíš než šaty měla na sobě jakousi vlající drapérii neurčitě zeleného odstínu. Doprovázel ji pán ve středních letech —

Gregory Barling, který měl nos jak zoban a energickou bradu, dost významná postava ve finančnickém světě, a poněvadž jeho matka pocházela z velice dobré rodiny, byl už několik let důvěrným přítelem Huberta Lytchama Roche.

Dzin!

Gong impozantně zaduněl. Úder ještě doznával, když se rozlétly dveře a Digby ohlásil:

„Podává se večeře."

Vzápětí však po rezervované tváři dobře vyškoleného sluhy přelétl výraz naprostého úžasu. Poprvé, co pamatoval, nebyl v salónu přítomen jeho pán!

A bylo jasné, že jeho úžas sdílejí i všichni ostatní. Paní Lytcham Rochová se znejistěle a krátce zasmála.

„To mě velice překvapuje. Opravdu — nevím, co teď."

Zaraženi ale byli všichni. Veškeré tradice panského sídla Lytcham Close se otřásly v základech. Co se jen mohlo stát? Konverzace umlkla. Rozhostilo se jakési napjaté očekávání.

Konečně se dveře znova otevřely; ozval se výdech korporativní úlevy, který oběhl celou místnost, zmírněný jistými rozpaky nad tím, jak se v dané situaci zachovat. Nikomu nebylo třeba zdůrazňovat význam skutečnosti, že hostitel sám porušil pravidlo dodržované v domě s rigorózní přísností.

Jenže ten, kdo vešel, nebyl Lytcham Roche. Místo statné postavy s plnovousem, připomínající Vikinga, vstoupil do dlouhého salónu malinkatý mužík, na první pohled cizinec, s vejčitou hlavou, nakrouceným knírem a v bezvadně padnoucím večerním obleku.

Zamžikal očkama a přistoupil k paní Lytcham Rochové.

„Moc se vám omlouvám, *madame*," pravil. „Obávám se, že jdu přece jen trochu pozdě."

„Och, vůbec ne," špitla paní Lytcham Rochová neurčitě. „Vůbec ne, pane —"A zarazila se.

„Poirot, *madame*. Hercule Poirot."

Za sebou uslyšel nadmíru subtilní „Och," — spíš vydechnutí než artikulované slovo — a nepochybně vydechnutí ženy. Pravděpodobně mu to polichotilo.

„Vy jste věděla, že mám přijet?" zabrumlal vlídně.

„*N'est-ce pas, madame?*[30] Váš manžel vám to pověděl, že?“

„Och — ach ano,“ řekla paní Lytcham Rochová, ale chovala se přitom krajně nepřesvědčivě. „Vlastně — mám dojem, že mi to řekl. Jenže, víte, já jsem tak strašně roztržitá, *monsieur Poirot*, že si nikdy nic nezapamatuji. Digby se naštěstí o všechno postará.“

„Můj vlak měl bohužel zpoždění,“ řekl monsieur Poirot. „Na trati před námi došlo k nějakému neštěstí.“

„Aha,“ zvolala Joan, „tak proto byla večeře odložena.“

Poirot po ní rychle přelétl očima — zlověstně pichlavým, pátravým pohledem, kterému nic neušlo.

„To je něco zcela mimořádného — což?“

„Já si to opravdu neumím vysvětlit —“ odpověděla paní Rochová, ale pak se zarazila. „Tím chci říct,“ pokračovala zmateně, „že je to hrozně zvláštní. Hubert nikdy —“

Poirotovy oči bleskově přelétly po shromážděném hloučku.

„*Monsieur* Lytcham Roche ještě nepřišel dolů?“

„Ne, a toje naprosto neobvyklé —“ Prosebně se podívala na Geoffreyho Keena.

„Pan Lytcham Roche je totiž vtělená přesnost,“ vysvětlil Keene. „K večeři nepřišel pozdě už — nu, vlastně ani nevím, jestli vůbec někdy přišel pozdě.“

Cizinci musela celá situace připadat komická — všechny ty užaslé tváře a všeobecný údiv.

„Už vím, co udělám,“ řekla paní Lytcham Rochová s výrazem člověka, řešícího vážný problém. „Zazvoním na Digbyho.“

A hned to také udělala.

Lokaj se objevil okamžitě.

„Digby,“ řekla paní Lytcham Rochová, „nevíte, co je s pánem? Je —“

Podle svého zvyku větu nedokončila. Bylo jasné, že lokaj na to ani nečeká. Odpověděl chápavě a ihned.

„Pan Lytcham Roche přišel dolů za pět minut osm a odebral se do pracovny, *madame*.“

[30] viďte?

„Ach tak!“ Na vteřinu se odmlčela. „Nezdá se vám — chci říct — že asi neslyšel gong?“

„Podle všeho jej slyšel — gong je hned přede dveřmi do pracovny.“

„Vlastně ano, ovšem,“ řekla paní Lytcham Rochová ještě neurčitěji než jindy.

„Mám mu oznámit, že večeře je na stole, madame?“

„Děkuji vám, Digby. Ano, myslím, že byste měl — ano.“

Jakmile lokaj odešel, otočila se paní Lytcham Rochová k hostům a řekla: „Já — opravdu nevím, co bych si bez Digbyho počala!“

Ticho. Nikdo nic neříkal.

Digby se vzápětí vrátil. Dýchal poněkud rychleji, než se na řádného lokaje sluší.

„Promiňte, madame — dveře do pracovny jsou zamčené.“

A v té chvíli se monsieur Hercule Poirot ujal řízení situace.

„Myslím, že bychom snad měli do té pracovny zajít,“ řekl.

Vykročil jako první a všichni šli za ním. Autorita, s níž řekl, co je třeba udělat, připadala všem zcela přirozená. Teď už to nebyl host s poněkud komickým zevnějškem, ale osobnost, která se stala pánem situace.

V čele všech ostatních vyšel do haly, prošel kolem schodiště, kolem velkých hodin i výklenku, ve kterém stál gong. Přímo naproti výklenku byly zavřené dveře.

Zaťukal na ně, zprvu jemně, potom klepal stále hlasitěji. Nikdo se vlak neozval. Velice hbitě poklekl a přitiskl oko na klíčovou dírku. Pak vstal a rozhlédl se kolem sebe.

„*Messieurs*,“ řekl, „ty dveře musíme vylomit. A hned!“

Ani teď se ho nikdo nezeptal, jakým právem takový příkaz dává. Geoffrey Keene a Gregory Barling byli z přítomných mužů fyzicky nejzdatnější. Uposlechli Poirotovy výzvy a vrhli se na dveře. Měli ale před sebou zpropadeně perný úkol. Dveře v Lytcham Close byly náramně solidní, žádná moderní truhlářská fuška. Vzdorovaly statečně, ale nakonec spojenému náporu obou mužů podlehly a s praskotem se otevřely do místnosti.

Před prahem celá společnost zaváhala. Spatřili přesně to, čeho se podvědomě obávali. Přímo proti nim bylo okno. Po levé straně, mezi

dveřmi a oknem, stál mohutný psací stůl. Nikoli za stolem, ale vedle něho seděl v křesle — zhroucený dopředu — velký a statný muž. Zády byl obrácen k nim a tváří k oknu, ale poloha těla prozrazovala vše. Pravá ruka zplihle visela k zemi a pod ní ležel na koberci malý lesklý revolver.

Poirot se obrátil na Gregoryho Barlinga a přikázal:

„Odveďte paní Lytcham Rochovou — a ty druhé dvě dámy také.“

Barling chápavě přikývl a ohleduplně se dotkl hostitelčiny paže. Paní Lytcham Rochová se zachvěla jako v zimnici.

„On se zastřelil,“ zašeptala. „Ale… ale to je strašné!“ Celá se roztřásla a dovolila mu, aby ji odvedl. Obě dívky je následovaly.

Poirot vešel do pracovny a oba mladí muži mu kráčeli v patách.

Poklekl u mrtvého těla a pokynul jim, aby zůstali kousek stranou.

Otvor po střele našel v pravém spánku. Kulka vyšla druhou stranou hlavy ven a roztříštila zřejmě zrcadlo zavěšené vlevo na zdi — bylo pokryté prasklinami. Na psacím stole ležel list čistého papíru, na němž stálo jedno jediné slovo — *Odpusťte* — načmárané napříč váhavou a roztřesenou rukou.

Poirot se rychle podíval dozadu na dveře.

„Klíč v zámku není,“ řekl. „Rád bych věděl —“

Zajel rukou mrtvému do kapsy.

„Tady je,“ řekl. „Aspoň myslím, že je to on. Zkusil byste laskavě, jestli je od těchhle dveří, *monsieur*?“

Geoffrey Keene od něho klíč vzal a vyzkoušel jej v zámku.

„Ano, je to klíč odtud.“

„A co okno?“

Harry Dalehouse přešel přes pracovnu a přistoupil k oknu.

„Je zavřené.“

„Dovolíte?“ Poirot se nápadně rychle vztyčil z pokleku a několika drobnými kroky se octl vedle Harryho, stojícího u okna. Bylo to křídlové okno, vlastně zasklené dveře. Poirot je otevřel, okamžik stál nehnutě a pátravě hleděl na trávník před nimi a pak je zase zavřel.

„Přátelé,“ řekl, „musíme zatelefonovat pro policii. Dokud policie nepřijde a průkazně nezjistí, že jde skutečně o sebevraždu, ne-

smíme se ničeho dotknout. Smrt nastala nanejvýš před čtvrt hodinou.“

„To vím,“ řekl Harry chraplavým hlasem. „My jsme ten výstřel slyšeli.“

„*Comment*? Co mi to říkáte?“

S pomocí Geoffreyho Keena mu Harry všechno pověděl. Právě s vyprávěním skončil, když se znova objevil Barling.

Poirot opakoval to, co už řekl, a zatímco Keene šel telefonovat, požádal Barlinga, zda by s ním nemohl chvilku mluvit.

Odebrali se do malého přijímacího pokoje a Digbyho nechali na stráži před dveřmi do pracovny. Harry mezitím odspěchal podívat se, jak se daří dámám.

„Pokud jsem vyrozuměl, byl jste důvěrným přítelem monsieur Lytchama Roche,“ prohlásil Poirot. „Z toho důvodu se také obracím nejdřív na vás. Podle etikety bych si možná měl promluvit nejprve s *madame*, ale v tomto okamžiku se nedomnívám, že je to *pratique*.“

Odmlčel se.

„Jsem totiž v delikátní situaci. Rád bych vám jasně vyložil všechna fakta. Jsem profesionální soukromý detektiv."

Finančník se maličko usmál.

„To mi nemusíte říkat, *monsieur Poirot*. Vaše jméno zná dnes v Anglii skoro každý.“

„Och, *monsieur* je příliš laskavý,“ řekl Poirot a uklonil se. „Můžeme tedy pokračovat. Dostal jsem totiž od… nu, právě od *monsieur* Lytchama Roche dopis — přišel na mou londýnskou adresu. Psal mi v něm, že má pádný důvod k podezření, že je okrádán o horentní částky peněz. Z rodinných důvodů, aspoň tak to tam napsal, prý si nepřál povolat policii, ale žádal mě, zda bych nemohl přijet a celou tu záležitost důkladně prošetřit. Krátce a dobře — tu nabídku jsem přijal. Jsem tady. Jenomže jsem nepřijel tak brzo, jak si *monsieur* Lytcham Roche přál — to víte, přece jen pracuju ještě na jiných případech a *monsieur* Lytcham Roche koneckonců není anglický král, ačkoli se zdálo, že si to o sobě myslí.“

Barling se zlomyslně usmál.

„On si to o sobě opravdu myslel.“

„Ovšem, přesně tak. Abyste rozuměl — z jeho dopisu bylo dostatečně jasné, že jde o… no, o výstředního člověka. Nebyl sice blázen, ale byl velice nevyrovnaný a náladový, *n'est pas*?"

„To, co právě udělal, to potvrzuje nejlíp."

„Och, *monsieur*, sebevražda ale nebývá vždy nutně činem nevyrovnaného a náladového člověka. Koroner a jeho porotci to sice tvrdívají, ale to jen proto, aby se příliš nedotkli citů pozůstalých."

„Hubert nebyl zcela normální," řekl Barling tónem člověka

????????

nekontrolovatelného vzteku, pokud šlo o rodinnou hrdost, byl vyložený monomaniak, a měl švába na mozku i v mnoha dalších ohledech. Přesto přese všechno to ale byl chytrý člověk."

„Jistěže. Byl dost chytrý na to, aby zjistil, že ho okrádají."

„A spáchá člověk sebevraždu proto, že ho někdo okrádá?" zeptal se Barling.

„No vidíte, sám to říkáte, *monsieur*. Vždyť je to směšné. A to mě také vede k domněnce, že v té záležitosti nutně hrála svou roli nějaká nenávist. Z rodinných důvodů — tak zněla ta věta, které v dopise použil. *Eh bien, monsieur*, jste světa znalý muž, a víte proto, že právě kvůli tomuhle — kvůli rodinným důvodům — je člověk s to sebevraždu spáchat."

„Myslíte?"

„Vypadá to tak — aspoň na první pohled —, jako by *ce pauvre monsieur*[31] zjistil ještě něco dalšího a nedokázal to, co zjistil, přenést přes srdce. Uvědomte si ale, prosím, že já musím konat svou povinnost. Jsem už tu vlastně služebně — z pověření — přijal jsem úkol. A právě kvůli těm *rodinným důvodům* nechtěl mrtvý celou věc oznámit policii. Takže musím jednat rychle. Musím zjistit pravdu."

„A co až ji zjistíte?"

„Pak — pak musím jednat diskrétně. Udělat, co je v mých silách."

„Rozumím," řekl Barling. Chvíli byl zticha, pokuřoval a teprve pak se ozval: „Stejně se ale obávám, že vám nemohu nijak pomoct. Hubert se mi nikdy s ničím nesvěřoval. Takže nic nevím."

[31] ten ubohý pán

„Stačí, když mi povíte, *monsieur*, kdo — podle vašeho názoru — měl vůbec *možnost* toho nešťastníka okrádat?“

„Těžko říct. Například — je tu správce velkostatku. A není tady zaměstnaný dlouho.“

„Správce?“

„Ano, Marshall. Kapitán Marshall. Moc milý chlapík, který přišel ve válce o ruku. Tady nastoupil teprve před rokem, ale vím, že Hubert ho měl rád a věřil mu.“

„Kdyby to byl kapitán Marshall, kdo ho nějakým způsobem podváděl, nemohly tu být žádné rodinné důvody k tomu, aby se to utajovalo.“

„N-ne. To ne.“

Zaváhání Poirotovi neuniklo.

„Jen mluvte, *monsieur*. Mluvte otevřeně, prosím vás o to.“

„Mohou to být jen klepy.“

„Snažně vás žádám, abyste mi to řekl.“

„Nu, dobrá, když si přejete. Všiml jste si v salóně té nápadně půvabné mladé ženy?“

„Všiml jsem si dvou nápadně půvabných mladých žen.“

„Och ano, ještě tam byla slečna Ashbyová. Moc milá dívenka. Ta je tu na návštěvě prvně. Harry Dalehouse se přimluvil u paní Lytcham Rochové, aby ji pozvala. Jenomže já mám na mysli tu tmavovlásku — Dianu Clevesovou.“

„Všiml jsem si jí,“ řekl Poirot. „Patří myslím k ženám, kterých si všimne každý muž.“

„Je to pěkná potvora,“ vybuchl Barling. „Koketuje a zahrává si se všemi muži v okruhu dvaceti mil. Někdo ji co nevidět zavraždí.“

Otřel si čelo kapesníkem a zatvářil se, jako když si vůbec není vědom živého zájmu, s nímž jej Poirot pozoruje.

„A tahle mladá dáma je — „

„Adoptivní dcera Lytchama Roche. Jeho i jeho ženu velice mrzelo, že nemají vlastní děti. Adoptovali proto Dianu Clevesovou — je to nějaká jejich sestřenice. Hubert na ni nedal dopustit, prostě ji zbožňoval.“

„Nepochybně by se mu moc nezamlouvalo, kdyby se o ní dověděl, že se hodlá provdat, co?“ poznamenal Poirot.

„Asi by proti tomu nic neměl, kdyby si vybrala vhodného partnera.“

„A ten vhodný partner — to jste byl vy, *monsieur*?“

Barling sebou škubl a začervenal se.

„Neřekl jsem přece —“

„*Mais non, mais non*![32] Neřekl jste nic. Ale bylo to tak, že?“

„Ano, zamiloval jsem se do ní — to je pravda. Lytcham Roche tím byl jen potěšen. Odpovídalo to záměrům, které s ní měl.“

„A co *mademoiselle* sama?“

„Už jsem vám to řekl — je to potvora, učiněný ďábel.“

„Chápu. Má své vlastní představy o zábavě, že? Kdy v tom ale začíná hrát svou roli kapitán Marshall?“

„No, velice často se spolu vídali. Lidé začali dělat klepy. Ne že bych si myslel, že šlo o něco vážného. Chtěla prostě jen další skalp do své sbírky, nic víc.“

Poirot přikývl.

„Dejme tomu ale, že skutečně šlo o nějaký vážnější vztah — v tom případě by to možná vysvětlovalo, proč monsieur Lytcham Roche hodlal postupovat tak opatrně.“

„Mělo by vám být jasné, že neexistuje sebemenší důvod k tomu, aby byl Marshall podezírán ze zpronevěry.“

„*Oh, parfaitement, parfaitement*![33] Mohlo ale jít o nějaký padělaný šek a mohl do té záležitosti být zapleten někdo z domu. Co je vlastně zač ten mladý pan Dalehouse?"

„Synovec.“

„A bude dědit, že?“

„Je to syn jeho sestry. Také by ovšem mohl přijmout jméno, poněvadž žádný jiný Lytcham Roche není naživu.“

„Rozumím.“

„Není přesně stanoveno, komu připadne dům, zpravidla se dědí z otce na syna. Já osobně jsem si vždycky myslel, že dům nejspíš odkáže do doživotního užívání své ženě a potom že přejde na Dianu, pokud se ta ovšem provdá tak, že proti jejímu sňatku nebude námitek. Její manžel by totiž mohl jméno přijmout také.“

[32] ale ne, ale ne

[33] ovšem

„Ano, rozumím," řekl Poirot. „Byl jste neobyčejně ochotný a velice jste mi pomohl, *monsieur*. Mohl bych vás požádat ještě o jednu službu? Byl bych rád, kdybyste sdělil paní Lytcham Rochové všechno, co jsem vám řekl, a požádal ji, zda by mi nemohla věnovat chvilku času."

Po Barlingově odchodu nemusel čekat dlouho. Dveře se otevřely dřív, než by to byl pokládal za možné, a paní Lytcham Rochová vešla do místnosti. Zůstala stát u křesla.

„Pan Barling už mi všechno pověděl," řekla. „V žádném případě nesmíme připustit jakýkoli skandál. Ačkoli — víte, já opravdu mám pocit, jako kdyby to snad byl osud, nezdá se vám? Myslím s tím zrcadlem a vůbec všechno."

„*Comment* — se zrcadlem?"

„Když jsem to zrcadlo uviděla — připadlo mi to jako symbol. Byl v tom celý Hubert! Nějaké prokletí, chápete, jak to myslím? Na starých rodinách velice často spočívá nějaké prokletí. Hubert byl vždycky hrozně divný. A v poslední době se choval ještě podivněji než dřív."

„Odpusťte mi, že se vás na to ptám, madame, ale nejste náhodou… no, ve finanční tísni?"

„Jestli mám dost peněz? Na peníze já nikdy nemyslím."

„A víte, co se říká, *madame*? Že ti, kdo na peníze nikdy nemyslí, potřebují jich hrozně moc."

Dodal si odvahy a trochu se usmál. Paní Rochová nereagovala. Její oči bloudily kdesi daleko.

„Děkuji vám, *madame*," řekl a rozhovor byl u konce.

Poirot zazvonil a objevil se Digby.

„Potřeboval bych, abyste mi zodpověděl pár otázek," řekl Poirot. „Jsem soukromý detektiv a váš pán mě povolal ještě předtím, než zemřel."

„Detektiv!" Lokaj zalapal po dechu. „Proč ale?"

„Odpovězte mi, prosím, nač se vás budu ptát. Nejdřív pokud jde o ten výstřel —"

Pozorně vyslechl vše, co lokaj řekl.

„Takže v tom okamžiku jste byli v hale čtyři?"

„Ano, prosím. Pan Dalehouse, slečna Ashbyová a pan Keene přišli ze salónu.“

„Kde byli ostatní?“

„Kteří ostatní?“

„No — paní Lytcham Rochová, slečna Clevesová a pan Barling.“

„Paní Lytcham Rochová a pan Barling přišli dolů později.“

„A slečna Clevesová?“

„Slečna Clevesová byla myslím v salónu.“

Poirot mu položil ještě pár dalších otázek a pak lokaje propustil s prosbou, aby mu zavolal slečnu Clevesovou.

Přišla skoro hned a Poirot se na ni — pod dojmem toho, co mu o ní pověděl Barling — zkoumavě zadíval. Byla opravdu krásná v těch bílých atlasových šatech s růžovým poupátkem na rameně.

Vysvětlil jí okolnosti, které ho přivedly do Lytcham Close, a za řeči si ji upřeně prohlížel. Nedala však na sobě znát nic jiného než údiv, který mu připadal zcela nelíčený. Žádné znepokojení nebo strach na ní nepozoroval. O Marshallovi mluvila dost lhostejně, spíš ho vlažně pochválila. Ožila teprve ve chvíli, kdy se Poirot zmínil o Barlingovi.

„Ten chlap je podvodník,“ řekla příkře. „Říkala jsem to otci, jenomže on to nechtěl slyšet a dál investoval peníze do těch jeho pochybných obchodů.“

„Je vám líto, *mademoiselle*, že váš… váš otec je mrtev?“

Zadívala se na něho dlouhým pohledem.

„Ovšem. Jenomže já jsem z moderní školy, chápete, monsieur Poirot? Nepotrpím si na nějaké plačtivé scény a hlasité nářky. Otce jsem ale měla ráda. Ačkoli — tohle je možná to nejlepší, co ho mohlo potkat.“

„To nejlepší?“

„Ano. Stejně by byl co nevidět skončil někde v nějakém ústavu. Propadal tomu pořád víc — té víře, že poslední Lytcham Roche z Lytcham Close je všemohoucí.“

Poirot zamyšleně přikývl.

„Ach tak, ano, rozumím — projevovaly se u něho neklamné příznaky duševní choroby. Mimochodem, dovolíte mi, abych se podíval

na vaši kabelku? To je roztomilé — všechna ta růžová poupátka z hedvábí. Co jsem to ale vlastně říkal? Už vím — slyšela jste ten výstřel?“

„Slyšela. Myslela jsem ale, že je to auto nebo třeba nějaký pytlák — něco takového.“

„Byla jste v salónu?“

„Ne, byla jsem venku na zahradě.“

„Ach tak. Děkuju vám, *mademoiselle*. A ted bych si rád pohovořil s *monsieur* Keenem, je-li to možné.“

„S Geoffreyem? Já vám ho sem pošlu.“

Keene přišel velice čile a byl plný zájmu.

„Pan Barling mi říkal, z jakého důvodu jste vlastně tady. Nevím, jestli vám budu moci vůbec něco povědět, ale pokud to bude v mých silách —“

Poirot ho přerušil. „Chci vědět jen jednu věc, *monsieur Keene*. Co to bylo — kvůli čemu jste se sehnul a zvedl to — těsně předtím, než jsme dnes večer přišli ke dveřím pracovny?“

„Já —“ Keene skoro vyskočil z křesla, ale pak si znova sedl. „Já vůbec nevím, co myslíte,“ řekl, jako by o nic nešlo.

„Ó, já myslím, že víte, monsieur. Byl jste za mnou, to je sice pravda, ale jeden můj přítel říká, že já mám oči i vzadu. Něco jste zvedl a strčil jste to do pravé kapsy saka, ve kterém jste přišel k večeři.“

Chvilku bylo ticho. Na Keenově hezké tváři se jasně zračila nerozhodnost. Nakonec se však přece jen rozhodl.

„Když si to přejete, *monsieur Poirot*,“ řekl a předklonil se a obrátil kapsu naruby. Byla v ní špička na cigarety, kapesník, malé růžové poupátko z hedvábí a zlatá krabička na zápalky.

Zas bylo chvilku ticho a potom Keene řekl: „Tak to tedy bylo tohle.“ Zvedl krabičku na zápalky. „Musel jsem ji tam chvíli předtím vytrousit.“

„Já myslím, že ne,“ řekl Poirot.

„A co myslíte?“

„To, co říkám. Jsem člověk, který si potrpí na pořádek, metodu a řád, *monsieur*. Krabička na zápalky na zemi — tu bych uviděl a zvedl ji — takhle veliká krabička na zápalky, tu bych přece určitě uvi-

děl! Kdepak, *monsieur*, já myslím, že to bylo něco mnohem menšího — něco jako tohle třeba.“

Zvedl růžové poupátko, zhotovené z hedvábí.

„Pochází to myslím z kabelky slečny Clevesové, ne?“

Keene po krátké odmlce se smíchem přisvědčil.

„No ovšem. Ona — dala mi to dnes večer.“

„Hm,“ řekl Poirot a v tom okamžiku se otevřely dveře a do místnosti vešel vysoký plavovlasý muž ve vycházkovém obleku.

„Co to má proboha všechno znamenat, Keene? Lytcham Roche se zastřelil? Tomu já nevěřím. Tomu se totiž nedá věřit.“

„Dovolte, abych vás představil panu Herculu Poirotovi,“ řekl Keene. Muž sebou trhl. „Pan Poirot vám o tom všechno poví.“ A Keene opustil místnost a práskl za sebou dveřmi.

„*Monsieur Poirot*,“ — John Marshall byl horlivost sama — „opravdu mě moc těší, že vás poznávám. Dá se mluvit jedině o štěstí, že jste tady. Lytcham Roche se mi vůbec nezmínil o tom, že máte přijet. Jsem váš velký obdivovatel.“

Odzbrojující mladík, pomyslel si Poirot, ale vlastně ani ne tak mladý, na čele má vrásky a vlasy na spáncích šedivé. Spíš to dělá ten jeho hlas a chování, že vypadá na první pohled jako nějaký kluk.

„Policie —“

„Už jsou tady. Přijel jsem zároveň s nimi, když jsem se tu novinu dověděl. Nezdá se, že by je to nějak zvlášť překvapilo. Samozřejmě, on teda byl pořádný cvok, ale i tak —“

„I tak vás překvapilo, že spáchal sebevraždu?“

„Upřímně řečeno — překvapilo. Nikdy bych se byl nenadál — no, že Lytchama Roche jednoho dne napadne, že se svět obejde bez něho.“

„Pokud vím, měl v poslední době nějaké finanční potíže. Je to tak?“

Marshall přikývl.

„Pustil se do spekulací s Barlingem. Do těch jeho pochybných machinací a transakcí.“

Poirot řekl klidně: „Budu s vámi mluvit naprosto upřímně. Měl jste nějaký důvod k domněnce, že vás *monsieur Lytcham Roche* podezírá z toho, že nějak podvodně manipulujete s jeho účty?“

Marshall vytřeštil na Poirota oči v takovém zděšení, že to až bylo komické. Poirot se chtě nechtě musel usmát.

„Vidím, že vás to úplně vyvedlo z konceptu, pane kapitáne."

„Samozřejmě. Vždyť je to taky směšný nápad."

„Hm. Tak tedy další otázka. Nepodezíral vás, že ho chcete oloupit o jeho adoptivní dceru?"

„Ach tak, vy to víte — o Dianě a o mně?" Marshall se poněkud rozpačitě zasmál.

„Je to tedy pravda, že?"

Marshall přikývl.

„Starý pán ale o tom nic nevěděl. Diana mu to nechtěla říct. A mám dojem, že to bylo správné. On by totiž byl vybuchl jako košík prskavek. Dal by mi prostě výpověď a bylo by po parádě."

„A jaký jiný plán jste měl?"

„To vám nepovím, poněvadž to sám nevím, *monsieur Poirot*. Nechal jsem tyhle věci na starost Dianě. Říkala, že to snad zařídí. Ve skutečnosti už jsem se poohlížel po nějaké jiné práci. Kdybych byl něco sehnal, dal bych tady výpověď sám."

„A *mademoiselle* se za vás hodlala provdat? *Monsieur Lytcham Roche* jí ale pak mohl přestat dávat peníze. A řekl bych, že odporem k penězům *mademoiselle Diana* právě netrpí."

Marshall vypadal náramně znejistěle. „To jsem se jí pokoušel také vysvětlit."

Do místnosti vešel Geoffrey Keene. „Policie už je tady a rádi by s vámi mluvili, *monsieur Poirot*."

„*Merci*. Hned jsem tam."

V pracovně čekal statný inspektor a policejní lékař. „Pan Poirot?" zeptal se inspektor. „Už jsme o vás moc slyšeli, pane Poirote. Dovolte, abych se představil: inspektor Reeves."

„Lichotíte mi," řekl Poirot, když si s ním potřásal rukou. „Bez mé spolupráce se doufám obejdete, ne?" Krátce se zasmál.

„Tentokrát snad ano. Všechno se to zdá jasné."

„Tenhle případ je zcela bez problémů, že?" zeptal se Poirot.

„Absolutně. Dveře zamčené, okno zavřené. Klíč od dveří měl mrtvý v kapse. V posledních dnech se navíc choval velice divně. To všechno je mimo diskusi."

„Všechno je naprosto… přirozené?“

Doktor si odkašlal.

„Musel sedět v nějakém strašně podivném úhlu, když ta střela zasáhla tady tohle zrcadlo. Jenže, víte, ona sebevražda je vůbec divná záležitost.“

„Tu kulku jste našli?“

„Ano, tady je.“ Doktor ji ukázal na dlani. „Byla tady u zdi pod zrcadlem. A ten revolver patřil panu Rochovi. Vždycky jej měl v zásuvce psacího stolu. To víte, něco za tím nejspíš bude, ale co — to se asi nikdy nedovíme.“

Poirot přikývl.

Mrtvolu už mezitím odnesli do ložnice. Také policisté se pomalu rozloučili a opustili dům. Poirot zůstal stát v domovních dveřích a díval se za nimi. Pak uslyšel nějaký zvuk a otočil se. Hned za sebou spatřil Harryho Dalehouse.

„Nemáte náhodou silnou baterku, příteli?“ zeptal se Poirot.

„Mám. Přinesu vám ji.“

Když se s baterkou vrátil, přišla s ním i Joan Ashbyová.

„Jestli chcete, můžete mě doprovodit,“ řekl Poirot zdvořile.

Vyšel z domu hlavním vchodem a zahnul doprava. Zastavil se pod oknem pracovny. Od cestičky je odděloval asi dvoumetrový trávník. Poirot se sklonil a přejížděl po trávníku pruhem světla z baterky. Pak se narovnal a zavrtěl hlavou.

Odmlčel se a celý jako by nějak ztuhl. Po obou stranách trávníku byl široký květinový záhon. Poirotova pozornost se soustředila na záhon po pravé ruce, plný velkých aster a jiřin. Snopkem světla z baterky zamířil na přední okraj záhonu. Na měkké prsti bylo zřetelně vidět šlápoty.

„Čtyři jsou,“ zabručel Poirot. „Dvě míří k oknu, druhé dvě od něho.“

„To mohl udělat zahradník,“ poznamenala Joan.

„Ale kdepak, *mademoiselle*, kdepak. Račte koukat očima. Tyhle stopy jsou po malých, úzkých střevících s vysokými podpatky, krátce a dobře — byly to dámské střevíčky. *Mademoiselle Diana* se mi zmínila o tom, že byla venku na zahradě. Nevíte, jestli sešla po schodech dolů dřív než vy, *mademoiselle*?“

Joan zavrtěla hlavou.

„To si nevzpomenu. Hrozně jsem pospíchala, poněvadž se už ozval gong a mně se zdálo, že už předtím jsem slyšela první úder. Matně se rozpomínám, že snad dveře do jejího pokoje byly otevřené, když jsem kolem nich procházela, ale s jistotou to říct nemohu. Paní Lytcham Rochová měla dveře zavřené, to vím."

„Aha," řekl Poirot.

Něco v jeho hlase přimělo Harryho, že rychle zvedl oči, ale Poirot si jen cosi rozmrzele zabrumlal pro sebe.

Ve dveřích potkali Dianu Clevesovou.

„Policie už odešla," řekla. „Už je — už je po všem."

Zhluboka si povzdechla.

„Mohl bych vás poprosit na slovíčko, *mademoiselle*?"

Beze slova zamířila do přijímacího pokoje. Poirot ji následoval a zavřel za sebou dveře.

„Prosím. Oč jde?" Vypadala trochu překvapeně.

„Mám k vám jen jednu malou otázku, *mademoiselle*. Byla jste dnes večer — kdykoli během dnešního večera — na tom květinovém záhonu pod oknem pracovny?"

„Ano, byla." Přikývla. „Kolem sedmé hodný a pak znova těsně před večeří."

„Já — nerozumím," řekl Poirot.

„Nevím, co je na tom k rozumění," řekla chladně. „Trhala jsem astry — na stůl do jídelny. O květiny na stůl se vždycky starám já. A to bylo kolem sedmé hodiny."

„A potom — když jste tam byla později?"

„Ach tak! Vy myslíte podruhé. To totiž — víte, ukápl mi na šaty olej na vlasy — tady na rameno. A zrovna jako z udělání ve chvíli, kdy už jsem byla připravena jít dolů. Nechtěla už jsem si brát jiné šaty, znova se převlékat. Vzpomněla jsem si, že jsem na záhoně viděla poupátko pozdní růže, a tak jsem vyběhla ven, utrhla ji a přišpendlila si ji na to místo. Jestli se chcete podívat —" Přistoupila až k Poirotovi a zvedla napůl rozvitou růži. Poirot spatřil nepatrnou mastnou skvrnku.

Diana zůstala stát u něho, ramenem se o něho skoro otírala.

„A to bylo v kolik hodin?"

„Tak deset minut po osmé — přibližně.“

„Nezkoušela jste otevřít to francouzské okno? Myslím ty skleněné dveře.“

„Mám dojem, že zkoušela. Ano, napadlo mě, že by bylo rychlejší, kdybych vyšla z domu tamtudy. Jenomže byly zavřené.“

„Ach tak.“ Poirot se zhluboka nadechl. „A co ten výstřel,“ zeptal se, „kde jste byla, když jste uslyšela ten výstřel? Stále ještě na tom záhoně?“

„To už ne. To bylo tak o dvě tři minuty později, v tom okamžiku, než jsem vešla postranními dveřmi do domu.“

„Znáte tohleto, *mademoiselle*?“

Ukázal jí na dlani růžové poupátko vyrobené z hedvábí. Chladnokrevně se na ně zadívala.

„To vypadá jako poupě z mé večerní kabelky. Kde jste je našel?“

„Pan Keene je měl v kapse,“ řekl Poirot věcně. „Dostal je od vás, mademoiselle?“

„On vám řekl, že jsem mu to poupě dala?“

Poirot se usmál.

„Kdy jste mu je dala, *mademoiselle*?“

„Dnes večer.“

„Varoval vás, abyste to nikomu neříkala, *mademoiselle*?“

„Jak to myslíte?“ zeptala se rozhněvaně.

Poirot ale neodpověděl. Nechal ji v přijímacím pokoji a zamířil do salónu. Seděli tam Barling, Keene a Marshall. Poirot kráčel rovnou k nim.

„*Messieurs*,“ řekl bez dlouhých okolků, „šli byste se mnou do pracovny?“

Vyšel do haly a obrátil se na Joan a Harryho.

„Vy pojďte také, buďte tak laskaví. A požádal by někdo *madame*, aby za námi přišla? Děkuji. Á — a tady máme našeho zlatého Digbyho! Mám k vám jednu malou otázku, Digby, ale je to náramně důležitá malá otázka. Dávala slečna Clevesová před večeří na stůl nějaké astry?“

Lokaj se zatvářil vyděšeně.

„Ano, dávala.“

„Víte to jistě?“

„Ovšem.“

„*Très bien*. A teď prosím pojďte se mnou — všichni.“ V pracovně si stoupl tak, aby jim viděl do tváře.

„Sezval jsem si vás sem z jistého důvodu. Případ je uzavřen, policie přišla a odešla. Tvrdí nám, že se pan Lytcham Roche zastřelil sám. Tím je všechno skončeno.“ Odmlčel se. „Jenomže já, Hercule Poirot, říkám, že tím to skončeno není.“

Právě v okamžiku, kdy se na něho užaslé oči všech přítomných upřely, otevřely se dveře a paní Lytcham Rochová veplula do místnosti.

„Říkal jsem právě, *madame*, že tenhle případ není skončen. Je to v podstatě psychologická záležitost. Pan Lytcham Roche byl posedlý tím, čemu se říká *manie de grandeur*,[34] byl to král. Takový člověk nezabije sám sebe. Kdepak, zbláznit by se mohl, to ano, ale nikdy by se sám nezabil. A pan Lytcham Roche se opravdu sám nezabil.“ Poirot se odmlčel. „Byl zabit.“

„Zabit?“ Marshall se krátce zasmál. „Vždyť byl sám v pokoji, kde byly zamčené dveře a zavřené okno!“

„No vidíte,“ řekl Poirot mezkovitě, „a přesto byl zabit.“

„A po zabití vstal a dodatečně zamkl dveře nebo zavřel okno, aspoň doufám,“ řekla Diana jízlivě.

„Něco vám ukážu,“ řekl Poirot a přistoupil k oknu. Otočil klikou francouzského okna a jemně zatáhl.

„Račte se podívat, teď je otevřené. A teď je zavřu, ale neotočím klikou. Okno je teď sice zavřené, ale není zajištěné. A teď!“

Krátce a prudce do okna udeřil. Klika se otočila a západka zaskočila do zdířky.

„Vidíte?“ řekl Poirot shovívavě. „Ten mechanismus má značnou vůli. To šlo docela dobře udělat zvenčí.“

Otočil se a zatvářil se hrozivě.

„Když padl dvanáct minut po osmé ten výstřel, byli v hale čtyři lidé. čtyři lidé tedy mají alibi. Kde byli ostatní tři? Kde jste byla vy,

[34] posedlost velikášstvím

madame? Ve svém pokoji. A co vy, *monsieur Barling*? Vy jste byl také ve svém pokoji?“

„Ano, byl.“

„A vy jste byla na zahradě, *mademoiselle*, že? Tak jste mi to aspoň řekla.“

„Nechápu —“ ozvala se rozpačitě Diana.

„Počkejte.“ Poirot se otočil k paní Lytcham Rochové. „Povězte mi laskavě, *madame* — jestli to víte — komu a jakým dílem váš manžel odkázal svůj majetek?“

„Hubert mi přečetl svou závěť. Říkal, že bych ji měla znát. Odkázal mi tři tisíce ročně z výnosu statku a buď tenhle dům, nebo dům ve městě, podle toho, kterému dám přednost. Všechno ostatní odkázal Dianě pod podmínkou, že pokud se provdá, musí její manžel přijmout jméno Lytcham Roche.“

„Rozumím.“

„Potom ale připojil k závěti ještě dodatek — teprve před několika týdny.“

„A jaký, *madame*?“

„I nadále měla všechno zdědit Diana, ale jen s tou podmínkou, že se provdá za pana Barlinga. Kdyby se provdala za někoho jiného, mělo celé dědictví připadnout manželovu synovci — Harrymu Dalehousovi.“

„Dodatek byl ale k závěti připojen teprve před několika týdny,“ zabručel Poirot spíš pro sebe. „*Mademoiselle* o něm možná nevěděla.“ Přistoupil k dívce a řekl tónem žalobce: „Chcete se přece provdat za kapitána Marshalla, *mademoiselle* Diano, nemám pravdu? Nebo si snad chcete vzít pana Keena?“

Diana Clevesová přešla přes pokoj, dotkla se Marshallovy zdravé paže a zavěsila se do něho.

„Pokračujte,“ řekla.

„Hodlám obvinit vás, *mademoiselle*. Milujete kapitána Marshalla. Peníze ovšem milujete také. Váš adoptivní otec by nikdy nesvolil, abyste se za kapitána Marshalla provdala, ale věděla jste naprosto jistě, že v případě jeho smrti zdědíte všechno vy. A tak jste vyšla z domu a přes ten květinový záhon jste se dostala k oknu, které bylo otevřené. Revolver jste měla s sebou — vzala jste si ho ze zásuvky v

psacím stole. Vešla jste do místnosti ke své oběti. Nejdřív jste se s ním dala zcela přátelsky do řeči, ale pak — prostě jste ho zastřelila.

Potom jste revolver otřela, přitiskla na něj *jeho* prsty a upustila jej pod *jeho* ruku, jako by z ní vypadl. Poté jste znova vyšla do zahrady a přirazila za sebou to okno — ty francouzské dveře — tak, že západka zaskočila do zdířky. A vrátila jste se do domu. Ptám se vás: bylo to tak, *mademoiselle*?“

„Ne,“ vykřikla Diana. „Ne — nebylo!“

Podíval se na ni a usmál se.

„Ne,“ řekl, „opravdu to tak nebylo. Mohlo to tak být — je to zcela jasné a je to možné — ale nemohlo to tak být ze dvou důvodů. První je ten, že jste trhala astry v sedm hodin, a druhý vyplývá z něčeho, co mi pověděla tady slečna —“ Otočil se k Joan, která na něho nechápavě upřela oči. Povzbudivě na ni kývl.

„Ale ovšem, je to tak, *mademoiselle*. Řekla jste mi, že jste pospíchala po schodech dolů do haly, poněvadž jste si myslela, že slyšíte druhý úder gongu — že ten první jste už slyšela předtím.“

Přelétl po celé místnosti rychlým pohledem.

„Cožpak nechápete, co to znamená?“ zvolal. „Nevidíte nic? Bohužel. Tak se tedy podívejte!“ Přiskočil ke křeslu, v němž předtím nalezli Lytchama Roche. „Všimli jste si, v jaké poloze byla mrtvola? Mrtvý neseděl za stolem normálně — seděl u něho ze strany, tváří k oknu. Je tohle přirozený způsob, jak spáchat sebevraždu? *Jamais jamais*![35] Napíšete na arch papíru omluvu — *Odpusťte* —, otevřete zásuvku, vytáhnete z ní revolver, přiložíte jej ke spánku a vystřelíte. Tak by nejspíš vypadala sebevražda. Teď ale vemte v úvahu vraždu! Oběť sedí u stolu. Vrah stojí vedle ní a mluví s ní. Ještě za řeči, dřív než domluví, vystřelí. Jak by v tom případě vypadala dráha kulky?“ Odmlčel se. „Prošla by hlavou, prolétla dveřmi, pokud by byly otevřené, a pak — zasáhla by gong.

Tak co? Už vám začíná svítat? To byl ten první gong, který slyšela jen *mademoiselle*, poněvadž má pokoj přímo nad ním.

Co udělá náš vrah pak? Zavře dveře, zamkne je, strčí klíč mrtvému do kapsy, pak obrátí mrtvolu v křesle na bok, přitiskne prsty

[35] nikdy, nikdy!

mrtvého na revolver, revolver pohodí vedle něho, roztříští zrcadlo na zdi, což je zvlášť efektní závěrečný trik — krátce a dobře, *naaranžuje* jeho sebevraždu. Potom vyjde ven francouzskými dveřmi, západka zaskočí do zdířky, vrah nevstoupí na trávník, kde by šlápoty nutně muselo být vidět, ale na květinový záhon, kde je může za sebou uhladit a nezanechat žádnou stopu. Pak se vrátí zpátky do domu a dvanáct minut po osmé, když je v salónu sám, vystřelí z okna ze služebního revolveru a vyběhne do haly. Udělal jste to tak, pane Keene?“

Konsternovaný tajemník vytřeštil oči na muže, který pronesl obvinění a zároveň se k němu blížil. Chraplavým hlasem cosi nesrozumitelného vykřikl, zavrávoral a… skácel se k zemi.

„Myslím, že jsem odpověď dostal,“ řekl Poirot a otočil se na kapitána Marshalla: „Zatelefonoval byste laskavě pro policii, pane kapitáne? Sklonil se nad zhrouceným tělem. „Řekl bych, že ten bude v bezvědomí ještě ve chvíli, kdy si pro něho přijedou.“

„Geoffrey Keene…“ zavrtěla Diana hlavou. „Jaký k tomu ale měl motiv?“

„Domnívám se, že jako tajemník měl určité příležitosti, pokud šlo o účty a šeky. A něco — kdoví co — způsobilo, že pan Lytcham Roche pojal podezření. A proto mě povolal.“

„Proč ale vás? Proč ne policii?“

„Myslím, *mademoiselle*, že na tuhle otázku byste mohla odpovědět vy. *Monsieur* měl podezření, že mezi vámi a tímhle mladým mužem něco je. Abyste odvrátila jeho pozornost od kapitána Marshalla, flirtovala jste bezostyšně s panem Keenem. Ale ovšem, není třeba nic zapírat. Pan Keene se polekal mého příchodu a ihned začal jednat. Podstata jeho plánu spočívala v tom, že musí všem vsugerovat, že zločin byl spáchán v osm hodin dvanáct minut — ve chvíli, na kterou má alibi. Jediné nebezpečí pro něho bylo v té vystřelené kulce, která ležela někde poblíž gongu a kterou neměl čas sebrat. Když jsme všichni kráčeli do studovny, sehnul se a zvedl ji. Myslel si, že v tak dramatickém okamžiku si toho nikdo nevšimne. Ale mně, mně neujde nic! Pak jsem se ho na to zeptal. Na malou chvilku se zamyslel a sehrál mi vzornou komedii. Předstíral mi, že to, co sebral, bylo růžové poupátko z hedvábí, zahrál přede mnou roli milujícího mladí-

ka, který se snaží nekompromitovat dámu, do níž je zamilován. Och, měl to vymyšleno velice chytře, a kdybyste nebyla trhala ty astry —“

„Nechápu, co s tím ty mají co společného.“

„Ne? Tak poslouchejte — na záhoně byly jen čtyři stopy, ale když jste ty květiny trhala, muselo jich tam po vás zůstat mnohem, mnohem víc. Takže v mezidobí — mezi tou chvílí, kdy jste trhala květiny, a tou druhou, kdy jste si šla pro to poupě, musel někdo záhon uhrabat. Zahradník to nebyl — žádný zahradník nepracuje po sedmé večer. V tom případě to ale musel udělat někdo, kdo byl vinen — musel to udělat vrah — a vražda tedy byla spáchána dřív, než kdokoli uslyšel výstřel.“

„Proč ale nikdo neslyšel ten skutečný výstřel?“ zeptal se Harry.

„To způsobil tlumič. Uvidíte, že ho najdou i s revolverem zahozeným do křoví.“

„To ale přece bylo riziko!“

„Proč riziko? Všichni byli nahoře a oblékali se k večeři. Byl to náramně příhodný okamžik. Ta kulka byla jediná slabina celého plánu, ale i s tou si poradil docela dobře — aspoň si to myslel.“

Poirot potěžkal střelu na dlani. „Hodil ji pod zrcadlo ve chvíli, kdy jsem s panem Dalehousem prohlížel ty francouzské dveře.“

„Hrůza!“ vydechla Diana a otočila se k Marshallovi. „Musíš se se mnou oženit, Johne, a odvést mě odtud.“

Barling si odkašlal. „Milá Diano, podle podmínek obsažených v poslední vůli mého přítele —“

„To je mi jedno,“ zvolala dívka. „Mužem se klidně živit tím, že budem malovat křídou na chodník.“

„Doufám, že to nebude třeba,“ řekl Harry. „Rozdělíme se napůl, Diano. Přece tě nepřipravím o podíl jen proto, že strýčkovi trochu harašilo v hlavě.“

Pojednou někdo vykřikl. Byla to paní Lytcham Rochová — vyskočila z křesla.

„*Monsieur Poirot* — to zrcadlo — on — on ho musel rozbít naschvál.“

„Ovšem, *madame*.“

„To ale…“ Zadívala se na něho. „To ale přináší smůlu, když člověk rozbije zrcadlo!“

„No a ne? Panu Keenovi to přece smůlu přineslo — a jakou!“ řekl Poirot vesele.

4x
JANE MARPLOVA

/greenshawova kratochvíle/

[1]

Dva muži obešli kordon ozdobných keřů a zůstali stát.

„Už jsme tu," řekl Raymond West. „Tady ten zázrak máte."

Horace Bindler se uznale a zhluboka nadechl.

„To je fantastické, příteli!" zvolal. Hlas mu z toho nečekaného estetického potěšení pisklavě přeskočil, ale vzápětí se v něm ozval spodní tón hluboké úcty. „Skoro k neuvěření! Jako z jiného světa. Vynikající ukázka dobového stylu."

„Já myslel, že by se vám to mohlo líbit," řekl Raymond West samolibě.

„Líbit? Ale příteli —" Slova nechala Horace na holičkách. Odepnul fotoaparát z řemínku a dal se do práce. „To bude pravá perla do mé sbírky," řekl šťastně. „Mám dojem, že to je docela zábavné pořizovat si sbírku monstrózních objektů, co říkáte? Dostal jsem ten nápad před sedmi lety jednou večer, zrovna když jsem byl ve vaně. Má poslední opravdová perla byla Campo Santo v Janově, ale vážně si myslím, že tohle ji přetrumfne. Jak se to jmenuje?"

„Nemám nejmenší tušení," řekl Raymond.

„Doufám, že to snad nějak pojmenovali?"

„To jistě. Fakt ale je, že tady v okolí tomu nikdo neřekne jinak než Greenshawova Kratochvíle."

„Greenshaw byl ten pán, co to postavil?"

„Ano. Někdy kolem 1860 nebo 1870, v těch letech nějak. Banální historie muže, který se vyšvihl. Bosý kluk se domohl obrovského jmění. Místní obyvatelé se různí v názorech, proč vlastně ten dům stavěl: zda chtěl jen vystavit na odiv své bohatství, nebo zda ho postavil proto, aby udělal dojem na věřitele. Jestli měl na mysli to druhé, tak mu to zrovna moc nevyšlo. Buď udělal bankrot, nebo k tomu neměl daleko. No — a domu se začalo říkat Greenshawova Kratochvíle."

Horace cvakl spouští fotoaparátu. „To bychom měli," řekl spokojeným hlasem. „Připomeňte mi, abych vám nezapomněl ukázat číslo 310 své sbírky. Mramorová krbová římsa v italském stylu — fakticky neuvěřitelná." Podíval se na dům a dodal: „Jenom si neumím představit, jak si ten pan Greenshaw dokázal tohle všechno vymyslet."

„To snad není tak velká záhada," řekl Raymond. „Nejspíš navštívil zámky na Loiře, nezdá se vám? Podívejte se na ty věžičky. A naneštěstí asi taky cestoval po Orientu. Vliv Tadž Mahalu je naprosto jasný. Docela se mi líbí to křídlo v maurském stylu a pak ty prvky, které připomínají nějaký benátský palác," dodal.

„Člověk žasne, kde na to vůbec sehnal architekta, který byl ochotný splácat všechny ty nápady dohromady."

Raymond pokrčil rameny.

„Víte, s tím asi žádné velké potíže neměl," řekl. „Ten architekt se tu podle všeho pěkně napakoval, odešel zajištěný nadosmrti, kdežto chudák Greenshaw pak udělal bankrot."

„Mohli bychom se na dům podívat z druhé strany?" zeptal se Horace. „Jestli ovšem nepřekročíme zákaz vstupu na soukromý pozemek."

„Toho už jsme se dopustili," řekl Raymond, „ale doufám, že to nebude nikomu vadit."

Zamířil k rohu budovy a Horace drobnými krůčky vykročil za ním.

„Kdo tu ale bydlí, příteli? Sirotci nebo snad nějací letňáci? Škola to být nemůže. Nejsou tu hřiště a nikde žádný zvláštní ruch. Spíš mi to připadá nějak bez života."

„Pořád tu ještě bydlí jeden z Greenshawů," řekl Raymond přes rameno. „Dům byl to jediné, oč při bankrotu nepřišli. Zdědil ho syn starého Greenshawa. Byl to dost velký lakomec a bydlel tu jen v jednom křídle. Neutratil nikdy ani halíř. Nejspíš ten halíř na útratu ani neměl. Teď zde bydlí jeho dcera. Stará dáma — velmi výstřední."

Když to Raymond říkal, sám si v duchu gratuloval k nápadu ukázat Greenshawovu Kratochvíli svému hostu jen proto, aby ho trochu pobavil. Tihle literární kritici vždycky prohlašují, že po ničem netouží tak jako po víkendu stráveném na venkově, ale kdykoli si na

venkov skutečně zajedou, připadá jim to neuvěřitelně nudné. Zítra už tu budou nedělní noviny, ale pro dnešek si Raymond West gratuloval k nápadu vydat se procházkou ke Greenshawově Kratochvíli, jejíž fotografie přinese proslulé sbírce kuriozit Horace Bindlera nesporné obohacení.

Obešli roh domu a octli se na neposekaném trávníku. Z jedné strany tam byla velká umělá skalka, nad níž se skláněla nějaká žena. Jakmile ji Horace spatřil, s radostí sevřel Raymondovu paži.

„Vidíte, co má na sobě, příteli?“ zvolal, „šaty z kartounu potištěného větvičkami. Jako nějaká služka — v době, kdy ještě byly služky. Jedna z mých vůbec nejmilejších vzpomínek je, jak jsem byl jako malý kluk v domě na venkově, kde ke mně vždycky ráno přišla opravdová služka — naškrobené kartounové šaty na ní jen praštěly, a navíc měla čepeček. No vážně — nosila čepeček, můžete mi věřit. Mušelínový a s taftovými stuhami. Možná že se ale mýlím, že s těmi stuhami tam chodila panská. Skutečně tam ale byla opravdová služka a vždycky přinesla do pokoje obrovskou mosaznou konev horké vody. Že to ale dneska máme den plný překvapení!“

Žena v kartounových šatech se narovnala a otočila se k nim. V ruce držela malou motyčku. Její zevnějšek byl vskutku dost ohromující. Neučesané kadeře ocelově šedých vlasů jí v chuchvalcích splývaly na ramena a na hlavě měla naražený slaměný klobouk, který nápadně připomínal kloboučky, jaké se v Itálii nasazují na hlavy koňům. Šaty z pestře potištěného kartounu měla skoro až ke kotníkům. Z nepříliš čisté, zdravě zarudlé tváře si oba muže zkoumavě měřily zchytralé oči.

„Omlouvám se, že jsme bez svolení vstoupili na vaše pozemky, slečno Greenshawova,“ řekl Raymond West, když jí kráčel vstříc, „ale pan Bindler, který je u mne na návštěvě —“

Horace se uklonil a smekl klobouk.

„— se velice zajímá o — ehm — historické památky a — ehm — o — o pozoruhodné budovy.“

Raymond West hovořil s nenuceností slavného spisovatele, který spoléhá na svou proslulost a ví, že si může dovolit i to, co si druzí dovolit nemohou.

Slečna Greenshawová se podívala na architektonickou fantasmagorii za svými zády.

„Tohle je opravdu pozoruhodný dům," prohlásila se zalíbením. „Postavil ho můj dědeček — já jsem tehdy ještě nebyla na světě, to se ví. Říká se, že jím chtěl ohromit místní obyvatele."

„A já myslím, že se mu to povedlo, madame," řekl Horace Bindler.

„Pan Bindler je známý literární kritik," pravil Raymond West.

Slečna Greenshawová zřejmě přehnanou úctou k literárním kritikům netrpěla. Žádný dojem to na ni neudělalo.

„Já ten dům pokládám za pomník dědečkovy nápaditosti a jeho schopností," řekla po chvilce. „Chodívají sem za mnou všelijací blázni a hlupáci a vyptávají se, proč dům neprodám a nepřestěhuji se do nějakého komfortního bytu. Jenže co já bych v takovém bytě dělala? Tohle je můj domov a tak tu bydlím," řekla slečna Greenshawová. „Bydlím tu odjakživa." Na okamžik se v myšlenkách zatoulala do minulosti. „Byly jsme tři sestry. Laura se provdala za kaplana. Tatínek jí nemohl dát žádné věno, říkal, že duchovnímu nemá záležet na světských statcích. Umřela při porodu a dítě zemřelo taky. Nettie utekla s člověkem, který ji učil jezdit na koni. Tatínek ji pochopitelně vydědil, škrtl ji ze závěti. Ten učitel jízdy byl takový hezký chlapík, Harry Fletcher se jmenoval, ale pěkný mizera. Nemyslete si, že s ním Nettie byla šťastná. Ostatně taky nebyla dlouho živa. Měli spolu syna, který mi občas píše, jenže to už samozřejmě není žádný Greenshaw. Poslední z rodu Greenshawů jsem já." Narovnala ohnutá záda se značnou dávkou hrdosti a poopravila si na hlavě slaměný klobouk, nasazený v příliš extravagantním úhlu. Pak se otočila a řekla stroze:

„Copak, paní Cresswellová, co byste ráda?"

Od domu se k nim blížila postava, která ve srovnání se slečnou Greenshawovou vypadala do té míry jako její pravý protějšek, až to bylo komické. Paní Cresswellová měla nádherně upravenou hlavu; vlasy obarvené do modravě stříbřitého odstínu tvořily vysoký účes plný umně naaranžovaných kadeří a loken. Vzbuzovala dojem, jako by se učesala na maškarní ples, na který se chystá jít za francouzskou markýzu. Byla asi tak ve středních letech a na sobě měla cosi, co mělo vypadat jako šustivé černé hedvábí, ale co ve skutečnosti byla

jen poněkud lesklejší umělá černá látka. Nebyla příliš vysoká, ale měla úctyhodně bujné poprsí, a když promluvila, měla nečekaně hluboký hlas. Hovořila vybraným způsobem, prozrazujícím vzdělaného člověka, a jenom to, že vždy nepatrně zaváhala před slovy začínajícími souhláskou „h“ a pak je vyslovila s přehnaným přídechem, vzbuzovalo podezření, že kdysi dávno, snad v mládí, mívala potíže s vyslovováním prožluklého anglického „h“ na počátku slova.

„Jdu kvůli té rybě, madame,“ řekla paní Cresswellová, „kvůli té uzené tresce. Ona tu totiž ještě není. Požádala jsem Alfreda, aby pro ni došel, jenomže ten tam odmítá jít.“

Slečna Greenshawová se poněkud nečekaně dala do hlučného smíchu.

„Co? Že tam nechce jít?“

„Alfred je strašně neochotný, madame.“

Slečna Greenshawová zvedla ke rtům dva prsty ušpiněné od hlíny, z ničeho nic hvízdla tak pronikavě, že to rvalo uši, a současně zavřeštěla:

„Alfrede! Alfrede, pojď sem!“

Na toto předvolání se vzápětí odněkud z úkrytu za rohem budovy objevil mladík s lopatou v ruce. Měl drzou, ale hezkou tvář, a jak se k nim blížil, změřil si neskrývaně nenávistným pohledem paní Cresswellovou.

„Volala jste mě, slečno?“ zeptal se.

„Ovšem, Alfrede. Slyším, že jsi odmítl dojít pro rybu. Co mi na to povíš?“

Alfred promluvil rozmrzelým hlasem:

„Dojdu pro ni, jestli ji chcete vy, slečno. Stačí jen říct.“

„Já tu rybu chci. Chci ji mít k večeři.“

„Jak si přejete, slečno. Hned pro ni dojdu.“

Podíval se drze na paní Gresswellovou, která zrudla a zašeptala :

„No prosím! Nesnesitelný chlap.“

„Teď mě napadá,“ řekla pojednou slečna Greenshawová, „že dva nečekaní návštěvníci jsou vlastně přesně to, co tady teď potřebujeme, paní Cresswellová, nezdá se vám?“

Paní Cresswellová se zatvářila zmateně.

„Promiňte, madame, ale já —“

„Nepovídejte mi, že nevíte proč," řekla slečna Greenshawová a přikývla. „Ten, komu kyne ze závěti prospěch, nesmí být svědkem při jejím podpisu. Že je to tak?" obrátila se na Raymonda Westa.

„Ovšem, to je zcela správné," řekl Raymond.

„Natolik znám zákony, abych tohle věděla," řekla slečna Greenshawová. „A vy jste oba bezúhonní občané."

Odhodila motyčku do košíku na plevel.

„Zašli byste se mnou nahoru do knihovny?"

„S radostí," řekl Horace úslužně.

Prošli zasklenými dveřmi a slečna Greenshawová je vedla velkým zlatožlutým salónem s vybledlými brokátovými tapetami na zdech a nábytkem potaženým povlaky proti prachu. Potom kráčeli rozlehlou halou, v níž panovalo přítmí, a nahoru po schodech do místnosti v prvním patře.

„Tohle je dědečkova knihovna," oznámila jim.

Horace se rozhlédl po místnosti s neobyčejným potěšením. Z jeho hlediska to byl pokoj plný neuvěřitelných kuriozit. Hlavy sfing stály i na těch kusech nábytku, kde by to člověk nejméně čekal. Spatřil jakési kolosální bronzové sousoší, představující podle všeho Pavla a Virgínii, a také obrovské bronzové hodiny zdobené klasickými motivy, které si ihned zatoužil vyfotografovat.

„Knih je tu požehnaně," řekla slečna Greenshawová.

Raymond si v té chvíli už knihy prohlížel. Při prvním letmém pohledu zjistil, že mezi nimi není jediná opravdu zajímavá, a všechny také vypadaly na to, že je jakživ nikdo nečetl. Samé skvostně vázané komplety klasiků, jaké se před devadesáti lety expedovávaly do knihoven zámožných džentlmenů jako vhodný doplněk bytového zařízení. Nechybělo ani několik módních románů z dávných dob. Ani na těch ale nebylo vidět, že by je někdy někdo příliš horlivě četl.

Slečna Greenshawová se přehrabovala v zásuvkách obrovitého psacího stolu. Posléze vylovila jakousi pergamenovou listinu.

„To je má závěť," řekla na vysvětlenou. „Člověk své peníze musí někomu odkázat — aspoň se to říká. Kdybych umřela bez poslední vůle, připadly by nejspíš synovi toho koňského řezníka. Hezký chlapík, ten Harry Fletcher, ale darebák prvního řádu. Opravdu nevím, proč by jeho syn měl tenhle dům zdědit. Ne," pokračovala, jako by

odpovídala na nějakou nevyřčenou námitku, „už jsem se pevně rozhodla. Odkážu dům paní Cresswellové.“

„Hospodyni?“

„Ano. Už jsem jí to také vysvětlila. Napsala jsem poslední vůli, ve které jí odkazuji všechno, co mám, a proto jí také teď nebudu platit žádnou mzdu. Já tak ušetřím spoustu peněz na běžných výdajích a ona má důvod, aby se ke mně slušně chovala. Nebude mi pořád hrozit, že mi dá výpověď a že se může kdykoli sebrat a jít. Tváří se jako moc nóbl paní, hotová dáma, že? Její otec ale byl řemeslník, obyčejný instalatér, a byl rád, že se jakžtakž klepal. Ta nemá vůbec nač být nafoukaná.“

Mezi řečí slečna Greenshawová rozložila pergamen. Chopila se pera, namočila je do kalamáře a podepsala listinu plným jménem — Katherine Dorothy Greenshawová.

„Teď je to v pořádku,“ prohlásila. „Viděli jste mě, že jsem to vlastnoručně podepsala. Podepište to prosím ještě vy dva — tím okamžikem závěť nabývá zákonné platnosti.“

Podala pero Raymondu Westovi. Na okamžik zaváhal — pocítil jakýsi nečekaný odpor k tomu, oč byl požádán. Pak ale na pergamen rychle načrtl dobře známý podpis, o který ho každou ranní poštou žádalo přinejmenším šest sběratelů autogramů.

Předal pero Horacovi a ten připojil i svůj podpis — úhledným miniaturním písmem.

„A je to,“ řekla slečna Greenshawová.

Přistoupila k policím s knihami, zůstala stát a váhavě se na oba muže podívala. Potom odsunula skleněnou tabulku, jednu knihu vytáhla a složený pergamen vložila mezi stránky.

„Já mám své speciální skrýše, chápete,“ řekla.

„*Tajemství lady Audleyové*,“ poznamenal Raymond West, který zahlédl název knihy, když ji zastrkovala zpátky do knihovny.

Slečna Greenshawová se znova hlasitě rozesmála.

„To byl ve své době *bestseller*,“ prohlásila. „Ne jako ty vaše knihy…“

Z ničeho nic Raymonda přátelsky šťouchla do žeber. Raymonda neobyčejně překvapilo, že o něm slečna Greenshawová vůbec ví, že píše nějaké knihy. Přestože jeho jméno mělo v literatuře docela dob-

rý zvuk, stěží ho bylo možno označit za autora bestsellerů. Když přišel trochu do let, ztratily jeho knihy leccos ze své drastičnosti, ale i tak se většinou zabývaly těmi méně utěšenými stránkami života.

„Rád bych se zeptal," řekl Horace poněkud udýchaně, , jestli by vám nevadilo, kdybych si vyfotografoval tady tyhle hodiny?"

„Jen si poslužte," řekla slečna Greenshawová. „Jsou myslím z té výstavy v Paříži."

„Vypadají na to," řekl Horace a zmáčkl spoušť fotoaparátu.

„V téhle místnosti se toho od dědečkovy smrti moc nezměnilo. Skoro jsme jí neužívali," řekla slečna Greenshawová. „Ten psací stůl je plný jeho starých deníků. Myslím, že by mohly být zajímavé. Já ale nemám dost dobré oči na to, abych je sama přečetla. Ráda bych je publikovala, ale někdo by se na ně nejdřív musel pořádně podívat a připravit je do tisku."

„Na to si můžete někoho opatřit, kdo tu práci udělá," řekl Raymond West.

„Vážně? Vidíte, to je nápad. Budu o tom přemýšlet."

Raymond West se podíval na hodinky.

„Nesmíme už dál zneužívat vaší laskavosti," řekl.

„Jsem ráda, že jsem vás poznala," řekla slečna Greenshawová líbezně. „Když jsem vás slyšela přicházet, ještě když jste byli na druhé straně domu, myslela jsem, že to jde policajt."

„Proč policajt?" otázal se Horace, jemuž nikdy nebylo zatěžko zeptat se na cokoli.

Slečna Greenshawová odpověděla věru nečekaně.

„Kdo chce znát čas na to tata, ať se zeptá policajta," zanotovala, jako když zpívá koledu a zároveň s touto ukázkou viktoriánské vtipnosti dloubla Horace do žeber a zařvala smíchy.

„Nádherné odpoledne," povzdechl si Horace, když se ubírali domů. „V tom domě je vlastně úplně všechno. Jediná věc, která té knihovně chybí, je nějaká pěkná mrtvola. Když si vzpomenu na ty předpotopní detektivní příběhy o vraždách v knihovně, mám dojem, že tohle je přesně ta knihovna, jakou si jejich autoři vždycky představovali."

„Jestli si chcete podiskutovat o vraždách," řekl Raymond, „tak to si musíte popovídat s mou tetou Jane."

„S vaší tetou Jane? To myslíte slečnu Marplovou?“ zeptal se Horace Bindler poněkud rozpačitě.

Okouzlující starosvětská dáma, jíž byl včera večer představen, připadala mu jako ten poslední člověk na světě, na kterého si lze vzpomenout v souvislosti s nějakou vraždou.

„No ovšem,“ řekl Raymond. „Teta je specialistka přes vraždy.“

„Ale to je velice zajímavé, příteli. Co tím vlastně chcete říct?“

„Asi tohle,“ pravil Raymond a zacitoval: „‚Někteří lidé vraždy páchají, jiní se do nich zamíchávají, a dalším se prostě vnucují.‘ Má teta Jane patří do té třetí kategorie.“

„Děláte si legraci.“

„Ani nápad. Můžete se zeptat bývalého komisaře ze Scotland Yardu, několika policejních prezidentů a jednoho či dvou přepracovaných inspektorů od kriminálky.“

Horace celý rozjařený poznamenal, že už by těch překvapení snad pro dnešek mohlo být dost. Kvečeru při čaji stručně vyprávěli Raymondově ženě Joan, její neteři Lou Oxleyové a stařičké slečně Marplové o všem, co je odpoledne potkalo, a do detailů zopakovali všechno, co jim slečna Greenshawová řekla.

„Mám takový dojem,“ řekl Horace, „že v celém tom domě, v tom prapodivném ovzduší, které tam panuje, je něco tak trochu zlověstného. Ta hospodyně, co připomíná vévodkyni — proč ne i nějaký arzén v čajové konvici, když teď ví, že její paní udělala poslední vůli v její prospěch. Co vy na to?“

„Řekni nám k tomu něco, tetičko Jane,“ ozval se Raymond. „Dojde tam k vraždě nebo ne? Co ty si o tom myslíš?“

„Já hlavně myslím,“ řekla slečna Marplová, která právě navíjela vlnu na klubíčko, a přísně si ho změřila, „že bys o takových věcech neměl žertovat, aspoň ne tak moc, Raymonde. To se ví, s tím arzénem je to možné vždycky. Je totiž velice snadno k sehnání. Nejspíš už ho tam dokonce mají v altánku — v tom prostředku, co se používá na hubení plevele.“

„To je tedy pravda, drahoušku,“ řekla Joan Westová láskyplně. „Vždyť je to úplně jasné. Přímo to bije do očí.“

„Hm, o sepsání poslední vůle si to zrovna říká,“ odpověděl Raymond, „jenže já mám takový dojem, že ta stará chuděra nemá

komu co odkázat než ten nanicovatý a fantas magorický dům. A kdo by o takový dům stál?“

„Možná nějaká filmová společnost,“ řekl Horace, „nebo třeba nějaký hotel, případně nějaká instituce.“

„A mohou se spolehnout, že jej koupí za pár švestek,“ řekl Raymond, ale slečna Marplová zavrtěla hlavou.

„Víš, Raymonde, v tomhle s tebou nesouhlasím. Pokud jde o ty peníze — rozuměj mi dobře. Jejich dědeček zřejmě patřil k těm utrácivým marnotratníkům, kteří dokážou peníze snadno vydělat, ale neumějí si je udržet. Mohl se finančně zruinovat, jak říkáš, ale že by přišel na mizinu, to se mi nezdá — v tom případě by jeho syn dům nemohl zdědit. A dál: syn, jak už to tak často bývá, byl povahou pravý opak svého otce. Držgrešle. Člověk, který hamonil každý halíř. Řekla bych, že si za svůj život nejspíš našetřil úctyhodnou částku. Tuhle vlastnost po něm slečna Greenshawová podle všeho zdědila — myslím tu nechuť k utrácení peněz. Podle mého odhadu je docela pravděpodobné, že má uložené slušné peníze.“

„V tom případě ale,“ řekla Joan Westová, „teď mě to napadlo — co kdyby se Lou ucházela…“

Všichni se podívali na Lou, která seděla mlčky u krbu.

Lou byla neteř Joan Westové. Nedávno se — bez velkých skandálů, jak sama říkala — rozešla s manželem, který jí nechal na krku dvě malé děti a dával jí peníze, které taktak stačily na jejich výživu a výchovu.

„Napadlo mě,“ řekla Joan, „že jestli ta slečna Greenshawová opravdu stojí o někoho, kdo by pročetl ty deníky a připravil text k vydání…“

„Skvělý nápad,“ řekl Raymond.

Lou řekla tiše:

„Myslím, že bych to uměla — a že by mě to bavilo.“

„Já slečně Greenshawové napíšu a nabídnu jí to,“ řekl Raymond.

„Ráda bych věděla,“ řekla slečna Marplová zamyšleně, „co ta stará dáma chtěla říct tou poznámkou o policajtovi…“

„Och, to byl jen takový žert.“

„Připomnělo mi to,“ řekla slečna Marplová a horlivě pokývala hlavou, „opravdu mi to moc připomnělo pana Naysmitha.“

„Kdo to byl — ten pan Naysmith?“ zeptal se Raymond zvědavě.

„Jeden včelař,“ řekla slečna Marplová, „a kromě toho byl ohromně šikovný na sestavování akrostichů do nedělních novin. A taky moc rád v lidech vyvolával falešné dojmy, vzbuzoval v nich mylné představy. Jen tak pro zábavu. Někdy z toho ale bývaly různé maléry.“

Všichni se na okamžik odmlčeli a zapřemítali o panu Naysmithovi, ale poněvadž nikoho nenapadlo, co by ten pán mohl mít společného či obdobného se slečnou Greenshawovou, usoudili, že milá a zlatá tetička Jane už to začíná mít vzhledem k svému věku v hlavě trochu popletené.

[2]

Horace Bindler se vrátil do Londýna, aniž se mu podařilo rozmnožit sbírku fotografií o další kuriozity, a Raymond West napsal slečně Grenshawové dopis, v němž jí oznámil, že zná jistou paní Louisů Oxleyovou, která má všechny předpoklady k tomu, aby se práce spojené se zpracováním deníků mohla ujmout. Po několika málo dnech dostal odpověď, napsanou staromódním pavoučím písmem, ve které mu slečna Greenshawová sdělovala, že nabídku paní Oxleyové vítá s největší radostí, a oznamovala, kdy by ji paní Oxleyová mohla navštívit, aby se o celé věci domluvily napevno.

Lou se k ní v určený den dostavila, dohodla se s ní na velice výhodných podmínkách a hned příští den se pustila do práce.

„Jsem vám strašně vděčná,“ řekla Raymondovi. „Vyhovuje mi to po všech stránkách, přesně něco takového jsem potřebovala. Mohu odvést děti do školy, pak jít do Greenshawovy Kratochvíle a na zpáteční cestě si zas děti vyzvednout. Vždyť je to fantastické, jako kdybych si to naplánovala! Rozhodně nesmím tu starou paní zklamat.“

Hned první den, když se večer vrátila, podrobně doma vylíčila, jaké to u slečny Greenshawové bylo a co tam dělala.

„Tu hospodyni jsem sotva zahlédla,“ řekla. „V půl dvanácté přinesla do knihovny kávu a sušenky, pořád jen tak špulila pusu a pohekávala, dohromady na mě vlastně ani nepromluvila. Mám dojem, že je jí hrozně proti srsti, že mě slečna Greenshawová na tu práci přijala.“ Za okamžik Lou pokračovala: „Zdá se, že ona a ten zahradník

Alfred se nenávidí k smrti. Ten mladík je z vesnice odněkud odtamtud a pořádný lenoch, to je mu vidět na očích, a hospodyně se s ním vůbec nechce bavit a on s ní. Slečna Greenshawová k tomu dost velkopansky řekla: ‚Hádky mezi zahradníkem a služebnictvem tu bývaly na denním pořádku odjakživa. Ještě když byl naživu dědeček. V zahradě tehdy pracovali tři zahradníci a jeden chlapec a v domě jsme mívali osm služek, ale nějaké ty třenice bývaly pořád.‘ “

Den nato se Lou vrátila s dalšími novinkami.

„Tak si představte,“ řekla, „že mě dneska ráno slečna Greenshawová požádala, abych zatelefonovala jejímu synovci.“

„Ona má synovce?“

„Má. Je to herec a je u nějaké společnosti, která letos během letní lázeňské sezóny hostuje v Boreham on Sea. Zatelefonovala jsem mu do divadla a nechala mu tam vzkaz, že ho slečna Greenshawová prosí, jestli by k ní zítra nemohl přijít na oběd. A přitom je to dost velká legrace. Představte si, že slečna nechce, aby o tom hospodyně věděla. Řekla bych, že paní Cresswellová provedla něco, co proti ní slečnu Greenshawovou popudilo.“

„Další pokračování tohoto napínavého seriálu zítra,“ zabručel Raymond.

„Zeje to jako nějaký napínavý seriál? Usmíření se synovcem, krev přece jen není voda atakdále — napíše se nová poslední vůle a ta stará se zničí.“

„Ty se na to tváříš hrozně vážně, tetičko Jane.“

„Opravdu, drahoušku? Slyšela jsi ještě něco dalšího o tom policajtovi?“

Lou vypadala překvapeně. „O žádném policajtovi nic nevím.“

„Ta její poznámka musela něco znamenat, drahoušku,“ řekla slečna Marplová.

Příští den přišla Lou do práce v dobré a veselé náladě. Prošla dokořán otevřeným hlavním vchodem — všechny dveře i okna v domě byly neustále otevřené. Slečna Greenshawová zřejmě strachem z lupičů netrpěla a nejspíš zcela oprávněně, poněvadž velká část věcí v domě vážila několik tun, byla prakticky neprodejná, a proto bezcenná.

Na cestě před domem Lou minula Alfreda. V okamžiku, kdy ho spatřila, opíral se o strom a kouřil cigaretu, ale jakmile ji uviděl, chopil se koštěte a přičinlivě se pustil do zametání listí. Pomyslela si: líný jen což, ale jinak docela hezký mládenec. Rysy jeho tváře jí někoho připomněly. Když procházela halou ke schodišti vedoucímu do knihovny, hodila okem po velkém obrazu Nathaniela Greenshawa, stojícím na krbové římse, který portrétovaného zachycoval na vrcholu viktoriánského blahobytu, důstojně usazeného ve velké klubovce, s rukama složenýma na zlatém řetízku od hodinek, zdobícím objemné bříško. Když však sklouzla pohledem z bříška na tvář s výraznými čelistmi, na hustá obočí a bujný černý knír — napadlo ji pojednou, že Nathaniel Greenshaw musel být zamlada velmi hezký muž. Vypadal vlastně tak trochu jako Alfred…

Vešla do knihovny, zavřela za sebou dveře, sňala kryt z psacího stroje a z postranní zásuvky psacího stolu vytáhla deníky. Otevřeným oknem letmo zahlédla slečnu Greenshawovou v hnědofialových kartounových šatech s větvičkovým vzorem, jak se hrbí nad skalkou a horlivě pleje býlí. Poslední dva dny pršelo a plevel všude vyrážel přímo před očima.

Lou, která se narodila ve městě, si pomyslela, že kdyby někdy měla nějakou zahrádku, rozhodně by se v ní obešla bez skalky, kterou je třeba plít ručně. A pak se pustila do práce.

Když o půl dvanácté přinesla paní Cresswellová do knihovny podnos s kávou, bylo na ní jasně vidět, že je v neobyčejně mizerné náladě. Třískla podnosem o stůl a podrážděně se rozhlédla kolem sebe.

„K obědu máme hosta — a já doma nic nemám! Ráda bych věděla, co se jako čeká, že budu dělat? A Alfred se samozřejmě někam zdejchnul, nikde ho nemůžu sehnat.“

„Zametal cestičku, když jsem sem přišla,“ přispěla jí Lou informací.

„To je mu podobné. Vždycky si najde nějakou ulejvárnu.“

Paní Cresswellová rázně vyšla z pokoje a bouchla za sebou dveřmi. Lou se ušklíbla. Začala být zvědavá, jaký asi ten *synovec* bude.

Dopila kávu a znova se zabrala do práce. Četba ji tak zaujala, že čas rychle ubíhal. Jakmile si Nathaniel Greenshaw začal vést deník, dopřál si vzácnou rozkoš být upřímný. Když Lou proškrtávala pasáž zálibně líčící půvaby a vnady jakési číšnice z blízkého městečka, věděla už s jistotou, že příprava deníku k vydání bude značně náročná.

A právě v tom okamžiku ji vyděsil výkřik, který se ozval ze zahrady. Vyskočila a rozběhla se k otevřenému oknu. Slečna Greenshawová se potácela, vlastně spíš vrávorala od skalky směrem k domu. Ruce měla přitisknuté na prsa a mezi prsty jí trčela z krku jakási hůlka s peřím na konci. Lou si s úžasem uvědomila, že to je opeřený konec šípu.

Hlava, na níž dosud trůnil ošumělý slaměný klobouk, klesla slečně Greenshawové na prsa. Zkomírajícím hlasem zavolala na Lou do okna: „… střelil… on mě střelil… šípem… pomoc…“

Lou se vyřítila ke dveřím. Zmáčkla kliku, ale dveře se neotevřely. Trvalo jí to několik okamžiků, vyplněných marnou námahou, než pochopila, že je v knihovně zamčená. Úprkem běžela zpátky k oknu.

„Já jsem tu zamčená.“

Slečna Greenshawová byla otočená k Lou zády, vrávorala z posledních sil a volala do vzdálenějšího okna na hospodyni:

„Zavolejte na policii… zatelefonujte…“

Potom se znova zapotácela jako opilá. Několika nejistými kroky prošla zasklenými dveřmi do salónu a zmizela Lou z očí. Vzápětí Lou uslyšela třesk rozbitého porcelánu, pád těžkého těla a pak se rozhostilo ticho. Lou si snadno dokázala představit, co se stalo. Klopýtající slečna Greenshawová, zřejmě napůl v mdlobách, porazila malý stolek se sèvreskou čajovou soupravou.

Lou začala zoufale bušit na dveře, volat a křičet. U okna na zdi domu nebyla žádná mřížka pro popínavé rostliny, ba ani okapová roura, po nichž by se případně mohla dostat z pokoje ven.

Když ji tlučení na dveře unavilo, vrátila se k oknu. O kus dál, z okna pokoje, ve kterém bydlela, vystrčila hlavu paní Cresswellová.

„Pojďte mě pustit ven, paní Oxleyová. Jsem tu zamčená.“

„Já taky.“

„Proboha! No to je strašné. Na policii jsem už telefonovala. Mám tady v pokoji telefonní přípojku. Proč nás tu ale někdo zamkl, to tedy nechápu, paní Oxleyová. Vůbec jsem neslyšela, že by někdo otočil klíčem. Vy ano?“

„Ne. Neslyšela jsem vůbec nic. Co ale proboha budem dělat? Možná že by nás mohl slyšet Alfred.“ Lou zavolala tak hlasitě, jak jen byla schopna: „Alfrede! Alfrede!“

„Kdepak, ten šel určitě na oběd. Kolik je hodin?“

Lou se rychle podívala na hodinky.

„Za pět minut půl jedné.“

„Správně má odcházet až v půl, ale jak může, vždycky se vytratí dřív.“

„Myslíte — myslíte, že —“

Lou se chtěla zeptat: „Myslíte, že je mrtvá?“ Ale slova jí uvízla v hrdle.

Nedalo se dělat nic jiného než čekat. Sedla si na okno. Zdálo se jí, že uplynula celá věčnost, než se za rohem domu vynořila těžkopádná postava strážníka s helmou na hlavě. Lou se vyklonila z okna. Strážník si zaclonil rukou oči proti slunci a podíval se na ni. Potom promluvil káravým hlasem.

„Co se to tu děje?“ zeptal se otráveně.

Lou i paní Cresswellová, každá ze svého okna, ho zaplavily hotovým přívalem informací.

Strážník vytáhl notes a tužku. „Tak, vážené dámy! Vy teda jako jste šly nahoru a tam jste se zamkly? Vaše jména, prosím.“

„Ale ne. Zamkl nás někdo jiný. Pojďte sem a pusťte nás ven.“

Strážník řekl káravě: „Všechno má svůj čas!“ a zasklenými dveřmi v přízemí vešel do domu.

Čekání se znova zdálo nekonečné. Lou zaslechla hluk přijíždějícího automobilu a po chvíli, která jí připadala jako hodina, ačkoli ve skutečnosti trvala jen tři minuty, vysvobodil je z tísnivé izolace — nejdřív paní Cresswellovou a pak Lou — jiný policista. Zdál se mnohem pohotovější než strážník, který se dostavil první.

„Co je se slečnou Greenshawovou?“ Lou selhal hlas. „Co — co je s ní?“

Policista si odkašlal.

„Mrzí mě, že vám to musím povědět, madame,“ prohlásil, „ale tady… paní Cresswellovéjsem to už řekl. Slečna Greenshawová je mrtva.“

„Řekněte, že byla zavražděna,“ upřesnila paní Cresswellová. „Protože tohle — tohle je vražda.“

Policista řekl nejistě:

„Mohlo také jít o nešťastnou náhodu — nějací kluci z vesnice se možná bavili střílením šípů z luku.“

Znova se ozval motor nějakého přijíždějícího auta. Policista řekl:

„To bude policejní lékař,“ a rozběhl se do přízemí. Policejní lékař to však nebyl. Když Lou a paní Cresswellová sešly po schodišti dolů, hlavním vchodem právě vstoupil do domu jakýsi mladík. Vzápětí zůstal stát a poněkud rozpačitě a zmateně se rozhlédl kolem sebe.

Když promluvil, ukázalo se, že má docela příjemný hlas, který Lou připadal něčím povědomý — snad v něm byla jakási společná rodinná intonace, připomínající slečnu Greenshawovou. Zeptal se:

„Promiňte, ale … bydlí … bydlí tu slečna Greenshawová?“

„Kdybyste mi laskavě nejdřív řekl své jméno,“ ozval se policista a přistoupil k němu.

„Fletcher,“ řekl mladík. „Nat Fletcher. Já totiž — víte — já jsem synovec slečny Greenshawové.“

„Ach tak, aha… to je mi líto — musím vám totiž —“

„Stalo se něco?“ zeptal se Nat Fletcher.

„Došlo tu k neštěstí — někdo vaši tetičku zastřelil šípem — šípem, který ji zasáhl do krční žíly —“

Paní Cresswellová zvolala hystericky a bez obvyklé kultivované výslovnosti „lepších“ lidí:

„Jesi chcete vědět, co se tu stalo, mladíku, tak teda vám zavraždili tetičku. Tetičku, jasný?“

[3]

Inspektor Welch si přitáhl křeslo ke stolu a pomalu přejel pohledem po čtyřech osobách, které v místnosti byly. Bylo to večer téhož

dne. Přijel k Westovým do domu, aby se Lou Oxleyové ještě jednou zeptal na všechno, co uvedla ve své výpovědi.

„Víte to jistě, že užila přesně těchhle slov? *Střelil — on mé střelil — šípem — pomoc*?“

Lou přikývla.

„A kolik že bylo hodin?“

„Podívala jsem se na hodinky jen o pár okamžiků později — a to bylo za pět minut půl jedné.“

„Jdou vám hodinky dobře?“

„Podívala jsem se navíc ještě i na nástěnné hodiny.“

Inspektor se otočil na Raymonda Westa.

„Zjistil jsem mimo jiné, že asi před týdnem jste vy a nějaký pan Horace Bindler byli svědky, když slečna Greenshawov.á podpisovala svou poslední vůli…“

Raymond mu stručně zopakoval všechno, co se událo za oné odpolední návštěvy, kdy se s Horacem Bindlerem zašli podívat na Greenshawovu Kratochvíli.

„Tohle vaše svědectví by mohlo být důležité,“ řekl Welch. „Slečna Greenshawová vám totiž jasně řekla, že udělala poslední vůli ve prospěch své hospodyně, paní Cresswellové, a že proto paní Cresswellové neplatí žádnou mzdu — vzhledem k tomu, že paní Cresswellová bude po její smrti dědit. Říkám to správně?“

„Ano, tak mi to řekla — přesně tak.“

„Měl jste dojem, že paní Cresswellová je o této skutečnosti plně informována?“

„Řekl bych, že zcela jistě. Slečna Greenshawová se v mé přítomnosti zmínila o tom, že osoby, na něž je v závěti pamatováno, nesmějí na ní být podepsány jako svědci, a paní Cresswellová jasně pochopila, co tím myslí. A navíc mi slečna Greenshawová přímo řekla, že se na tom s paní Cresswellovou tak dohodly.“

„To znamená, že se paní Cresswellová mohla oprávněně domnívat, že je na celé věci zainteresovaná. V jejím případě je motiv dostatečně jasný a troufal bych si tvrdit, že by hlavní podezření mělo padnout na ni — nebýt ovšem toho, že byla bezpečně zamčena ve svém pokoji stejně jako tady paní Oxleyová, a také toho, že slečna Greenshawová jasně řekla, že ji střelil nějaký muž —“

„Je to jisté, že byla ve svém pokoji zamčena?“

„Ovšem. Pustil ji ven až seržant Cayley. Je tam velký staromódní zámek a patří k němu stejně velký staromódní klíč. Klíč byl v zámku a je naprosto vyloučeno, že by jím někdo mohl otočit zevnitř nebo s ním nějak podvodně manipulovat. Ne, můžete se spolehnout na to, že paní Cresswellová byla v pokoji zamčená a nemohla se dostat ven. A také v tom pokoji nebyly žádné luky a šípy a slečna Greenshawová v žádném případě nemohla být střelena z okna — úhel šípu to vylučuje — kdepak, paní Cresswellová je mimo podezření.“

Na okamžik se odmlčel a pak pokračoval:

„Nezdálo se vám náhodou, že by si slečna Greenshawová potrpěla na kanadské žertíky?“

Slečna Marplová, která seděla v koutě, náhle zvedla oči.

„Že jako závěť ve skutečnosti vůbec nevyznívala ve prospěch paní Cresswellové?“ zeptala se.

Inspektor Welch se na ni přes celý pokoj překvapeně podíval.

„Opravdu — hádáte velice chytře, madame,“ řekl. „A nemýlíte se. Na paní Cresswellovou není v závěti vůbec pamatováno.“

„Přesně jako pan Naysmith,“ řekla slečna Marplová a pokývla hlavou. „Slečna Greenshawová řekla paní Cresswellové, že jí hodlá všechno odkázat, čímž se zbavila nutnosti platit jí mzdu. Potom ale své peníze odkázala někomu jinému. Určitě měla náramnou radost z toho, jak to chytře narafičila. Vůbec se nedivím, že se tak vítězoslavně zasmála, když závěť založila do *Tajemství lady Audleyové*.“

„Velké štěstí, že nám paní Oxleyová vůbec mohla o té poslední vůli povědět a že věděla, kde je uložena,“ řekl inspektor. „Jinak bychom ji bývali mohli taky hezky dlouho hledat.“

„Tomu říkám viktoriánský smysl pro humor,“ zabručel Raymond West.

„Takže nakonec přece jen odkázala peníze svému synovci,“ řekla Lou.

Inspektor zavrtěl hlavou.

„Ba ne,“ řekl, „Natu Fletcherovi je neodkázala. Mezi lidmi se tu vypráví — já tady pochopitelně nejsem tak dlouho a znám proto všechny ty zkazky jen z druhé ruky — prostě se vypráví, že kdysi

dávno byla jak slečna Greenshawová, tak její sestra zamilovaná do hezkého mladíka, který je obě učil jezdit na koni, no a — vzala si ho potom její sestra. Kdepak, neodkázala peníze svému synovci —“ Odmlčel se a zamnul si bradu: „Odkázala je Alfredovi,“ řekl.

„Alfredovi — tomu zahradníkovi?“ zeptala se Joan navýsost překvapeně.

„Ano, paní Westová. Alfredu Pollockovi.“

„Proč ale?“ zvolala Lou.

Slečna Marplová si odkašlala a poznamenala:

„Řekla bych nejspíš — ačkoli se možná mýlím, že k tomu měla nějaké — nu, snad by se tomu dalo říct rodinné důvody.“

„Klidně to tak můžete nazvat,“ přisvědčil inspektor. „Pokud vím, je ve vesnici veřejným tajemstvím, že Alfredův dědeček Thomas Pollock byl jedním z nemanželských synů starého pana Greenshawa.“

„Ach tak,“ zvolala Lou, „ted je mi ta podoba jasná! Všimla jsem si toho dnes ráno.“

Připomněla si, jak vzápětí poté, co minula Alfreda, vešla do domu a pohlédla na portrét starého pana Greenshawa, zavěšený na stěně.

„Dokonce bych tvrdila,“ řekla slečna Marplová, „že si myslela, že Alfred Pollock by mohl být na ten dům pyšný a že by v něm možná chtěl i žít, kdežto její synovec by si s domem zcela určitě nevěděl rady a podle všeho by jej prodal při první příležitosti, která by se mu naskytla. Je to herec, že? Nevíte náhodou, jak se jmenuje hra, ve které právě teď hraje?“

Co do toho ta stará dáma plete věci, které s tím nemají nic společného, pomyslel si inspektor Welch, ale odpověděl zcela věcně:

„Mám dojem, madame, že v letošní sezóně uvádějí hru od Jamese Barrieho.“

„Hm, od Barrieho,“ opakovala slečna Marplová zamyšleně.

„*Co ví každá žena*,“ řekl inspektor Welch a hned se trochu začervenal. „Tak se totiž ta hra jmenuje,“ řekl rychle. „Já sám zrovna moc často do divadla nechodím,“ dodal, „ale manželka se na to byla podívat minulý týden. Prý je to docela pěkné představení.“

„Barrie napsal pár opravdu kouzelných divadelních her," řekla slečna Marplová, „ačkoli si také vzpomínám, že když jsem se šla kdysi s jedním svým starým přítelem, generálem Easterlym, podívat na Barrieho *Malou Mařenku* —" smutně potřásla hlavou, „— ani on, ani já jsme nevěděli, kam s očima."

Inspektor, který s divadelní hrou *Malá Mařenka* nebyl obeznámen, se zatvářil naprosto nechápavě. Slečna Marplová mu poskytla vysvětlení:

„Když jsem byla malé děvče, pane inspektore, pokládalo se za nevhodné vyslovit ve společnosti slovo břicho. *Břicho*, rozumíte?"

Zdálo se, že inspektor zrozpačitěl ještě víc. Slečna Marplová potichu, spíš pro sebe vzpomínala na názvy divadelních her:

„*Obdivuhodný Crichton*. To byla moc chytrá hra. Nebo Marie Růžena — báječný kus. Vzpomínám, že jsem tenkrát plakala. *Ulice lepších lidí*, ta se mi tolik nelíbila. Pak taky dávali *Polibek pro Popelku*. No *ovšem*!"

Inspektor Welch neměl tolik času, aby se mohl začít bavit o divadle. Vrátil se k tomu, o čem mluvili předtím.

„Otázkou teď je," řekl, „jestli Alfred Pollock věděl, že stará paní udělala poslední vůli v jeho prospěch. Řekla mu to?" A hned ještě dodal: „Víte, totiž — tady v Boreham Lovellu je lučištnický klub a *Alfred Pollock je členem*. Je to vynikající střelec, s lukem a se šípy umí prvotřídně zacházet."

„Jestli je to tak, není ten případ úplně jasný?" zeptal se Raymond West. „Odpovídalo by to i tomu, že obě ženy byly zamčené v pokojích — on přece přesně věděl, *kde* v domě jsou."

Inspektor se na něho podíval a řekl sklíčeným hlasem:

„On ale má alibi."

„Vždycky si myslím, že všechna alibi jsou krajně podezřelá."

„Hm, možná," řekl inspektor Welch. „Teď mluvíte jako spisovatel."

„Já detektivky nepíšu," řekl Raymond West, zděšen pouhou představou, že by ho z toho mohl někdo podezírat.

„Hm, to se snadno říká, že všechna alibi jsou podezřelá," pokračoval inspektor Welch," jenže my bohužel musíme vycházet z faktů."

Povzdechl si.

„Máme tři důvodně podezřelé," řekl. „Tři osoby, které prostě byly v dané době přímo na místě nebo aspoň poměrně blízko. Zvláštní na tom je jen to, že se přesto zdá, že to žádný z těch tří nemohl udělat. O hospodyni jsem už mluvil. Synovec — Nat Fletcher — byl v okamžiku, kdy byla slečna Greenshawová zasažena šípem, ještě několik kilometrů od místa činu, doplňoval si právě nádrž vozu u benzínové pumpy a přeptával se na další cestu — a pokud jde o Alfreda Pollocka, tomu šest lidí odpřisáhne, že přišel za pět minut půl jedné do hostince U psa a kachny ajako obvykle tam seděl nad chlebem se sýrem a sklenicí piva."

„To bylo záměrné, aby si opatřil alibi," řekl Raymond West hlasem nevzdávajícím se naděje.

„Hm, možná," řekl inspektor Welch,, Jenže skutečností zůstává, že alibi *opravdu má*."

Hezkou chvíli všichni mlčeli. Potom se Raymond otočil na slečnu Marplovou, která dál seděla vzpřímeně a zamyšleně v koutě.

„Teď je to na tobě, tetičko Jano," řekl. „Pan inspektor si neví rady, policie si neví rady, já si nevím rady, Joan si neví rady, Lou si neví rady. Tobě je to ale přece všechno úplně jasné, tetičko Jane. Že mám pravdu?"

„To bych nerada tvrdila, chlapče," řekla slečna Marplová. „*Úplně* jasné mi to není a vražda, milý Raymonde, není žádný špás. Neřekla bych ale, že chudinka slečna Greenshawová chtěla umřít, a navíc tohle byla mimořádně brutální vražda. Moc dobře naplánovaná a naprosto chladnokrevně provedená. Rozhodně ne nic, o čem by se slušelo vtipkovat!"

„Promiň," řekl Raymond rozpačitě. „Nemyslel jsem to tak cynicky, jak to možná vyznělo. Člověk se o tom snaží mluvit tak trochu lehkovážně, aby — aby to prostě nebylo tak strašné."

„Tuhle tendenci s sebou nese moderní doba, aspoň se mi to zdá," řekla slečna Marplová. „Všechny tyhle války a to vtipkování o pohřbech. Byla jsem možná ale trochu bezohledná, když jsem řekla, že jsi cynický."

„Bylo by to něco jiného," řekla Joan, „kdybychom ji byli dobře znali."

„To tedy máš pravdu," řekla slečna Marplová. „Jenže ty, milá Joan, jsi ji neznala vůbec. Já jsem ji taky vůbec neznala. Raymond si o ní udělal dojem z jednoho odpoledne, kdy s ní vlastně mluvil jen chvíli. A Lou ji znala dva dny."

„Ale stejně, tetičko Jane, pověz nám, co si o tom myslíš," řekl Raymond. „Nemáte nic proti tomu, pane inspektore?"

„Pochopitelně že ne," řekl inspektor zdvořile.

„Nu dobrá, chlapče. Jak to vypadá, máme tři osoby, které měly nebo si mohly myslet, že mají motiv k tomu, aby tu starou dámu zabily. A tři zcela jednoduché důvody, proč to žádná z těch tří osob nemohla udělat. Hospodyně to nemohla udělat proto, že byla zamčená ve svém pokoji a že slečna Greenshawová řekla ještě zcela jasně, že ji střelil *muž*. Zahradník to nemohl udělat proto, že byl ve chvíli, kdy byla vražda spáchána, v hospodě U psa a kachny, a synovec to nemohl udělat z toho důvodu, že byl ve chvíli vraždy se svým autemještě hezkých pár kilometrů od domu."

„Říkáte to přesně a jasně, madame," pravil inspektor.

„A poněvadž se zdá velice nepravděpodobné, že by to mohl udělat někdo naprosto cizí — plyne z toho co?"

„To by právě pan inspektor rád věděl," řekl Raymond West.

„Člověk se často dívá na nějakou věc úplně špatně," řekla slečna Marplová, jako by se omlouvala. „Jestliže nemůžeme nijak změnit to, co ti tři lidé dělali a kde právě byli, proč bychom nemohli eventuálně změnit čas, v němž k vraždě došlo?"

„Myslíte, že moje hodinky i ty nástěnné hodiny šly špatně?" zeptala se Lou.

„To ne, drahoušku," řekla slečna Marplová, „to mě ani nenapadlo. Myslím ale, že k vraždě nedošlo v té chvíli, kdy ty sis myslela, že k ní došlo."

„Já jsem to ale přece viděla," zvolala Lou.

„Nu, ráda bych věděla, drahoušku, jestli sis jen nemyslela, že to vidíš. Víš, položila jsem si otázku, jestli tohle vlastně nebyl ten pravý důvod, proč ti tu práci poskytla."

„Co tím chcete říct, tetičko Jane?"

„No — prostě — připadá mi to divné. Slečna Greenshawová nerada utrácela peníze, a přesto tě u sebe zaměstnala a bez zdráhání

přistoupila na tvoje finanční požadavky. Napadlo mě, že možná měla v úmyslu, abys *byla* v té knihovně v prvním poschodí a podívala ses z okna, aby ses mohla stát korunním svědkem — šlo o to, aby to bylá naprosto nezúčastněná osoba beze všech důvodů nemluvit pravdu — svědek, který by s naprostou jistotou mohl potvrdit čas a místo vraždy.“

„Nechcete přece tvrdit,“ řekla Lou nevěřícně, „že slečna Greenshawová *měla v úmyslu* dát se zavraždit?“

„Chci říct jen tolik, drahoušku,“ pravila slečna Marplová, „že ty jsi vlastně slečnu Greenshawovou dohromady neznala. Neexistuje přece žádná záruka na to, že slečna Greenshawová, kterou jsi viděla, když jsi do toho domu přišla, byla táž slečna Greenshawová, kterou o několik dní dřív viděl Raymond. Já vím, samozřejmě,“ pokračovala, aby předešla odpověď, k níž se Lou chystala, „že na sobě měla nápadné staromódní šaty z potištěného kartounu a prapodivný slaměný klobouk a že měla neupravené vlasy. Přesně odpovídala tomu popisu, který nám koncem minulého týdne podal Raymond. Jenomže obě ty ženy, rozumíš, jsou přibližně ve stejném věku, přibližně stejně velké a stejně silné. Myslím hospodyni a slečnu Greenshawovou.“

„Ale hospodyně je tlustá!“ zvolala Lou. „A má strašně… strašně velké poprsí!“

Slečna Marplová si mírně odkašlala.

„Jistěže, drahoušku, nedávno jsem viděla v jednom obchodě za výlohou… věci, prostě až mě to zarazilo, že to tam tak bezostyšně vystavují. Dneska je to pro kohokoli zcela snadné mít… ehm… hm… hrudník jakékoli velikosti a jakéhokoli tvaru.“

„A kam tím míříš, tetičko?“ otázal se Raymond.

„Prostě mě napadlo, chlapče, že během těch dvou nebo tří dnů, kdy tam Lou pracovala, mohla jedna žena hrát dvě role. Sama jsi říkala, Lou, že jsi hospodyni sotva viděla, vlastně jen tu jednu chvíli dopoledne, kdy ti přinesla do knihovny podnos s kávou, člověk přece vidí všelijaké ty šikovné herce v divadle, kteří odejdou z jeviště v jedné roli a za nepatrný okamžik se tam vrátí jako někdo jiný… Nepochybuji, že takové převlečení a taková proměna je velice jednoduchá věc. Ten vysoký účes á la markýza mohla klidně být paruka, kterou si sundala nebo nasadila podle okamžité potřeby.“

„Tetičko Jane! Vy si myslíte, že slečna Greenshawová byla mrtvá ještě dřív, než jsem tam začala pracovat?“

„Ne zrovna mrtvá. Ale třeba omámená nějakými prášky nebo drogami. To není nic tak těžkého, aby to nedokázala zvládnout žena, která se ničeho neštítí, a právě taková žena myslím ta hospodyně je. Prostě to provedla, potom se s tebou dohodla na podmínkách té práce a požádala tě, abys zatelefonovala synovci a pozvala ho v přesně stanovenou dobu na oběd. Jediný člověk, který by okamžitě poznal, že tahle slečna Greenshawová není pravá slečna Greenshawová, je Alfred. A jestli si vzpomínáš, první dva dny, kdy jsi tam pracovala, bylo venku mokro, poněvadž předtím pršelo, a slečna Greenshawová zůstala v domě. Alfred do domu nikdy nechodil kvůli těm svým věčným hádkám s hospodyní. A ten poslední den ráno stál Alfred na cestě, zatímco slečna Greenshawová plela skalku — mimochodem, na tu skalku bych se ráda podívala.“

„Myslíš, že slečnu Greenshawovou zabila paní Cresswellová?“

„Myslím, že poté, co ti ta žena přinesla kávu a vyšla z knihovny, hned tě tam zamkla. Potom odnesla slečnu Greenshawovou, která byla v bezvědomí, do salónu, sama se za ‚slečnu Greenshawovou‘ převlékla a šla ven plít skalku, abys na ni z okna viděla. Ve chvíli, kterou si k tomu zvolila, začala ječet a vrávorat směrem k domu a zároveň si přidržovala šíp tak, jako kdyby jí trčel z krku. Volala o pomoc a velice si dala záležet na tom, aby ze sebe vypravila *on mě střelil*, což bylo nutné, aby odvrátila podezření od hospodyně. Ze stejného důvodu také volala na hospodyni do okna, jako kdyby ji tam viděla. Jakmile se potom dostala do salónu, porazila ten stolek s porcelánem a rychle vyběhla do poschodí, nasadila si paruku a la markýza a za pár okamžiků se už klidně mohla vyklánět z okna a vykládat ti, že ona je tam, chudák, taky zamčená.“

„Ona tam ale opravdu *byla* zamčená,“ řekla Lou.

„To vím. Tady v tom začíná hrát svou roli ten policajt.“

„Který policajt?“

„Správně se ptáš — který policajt? Ráda bych slyšela od vás, pane inspektore, jak a kdy jste se dostavil na místo činu.“

Inspektor se zatvářil poněkud zmateně.

„Minutu před půl jednou nám telefonovala paní Cresswellová, hospodyně slečny Greenshawové, a oznámila nám, že její paní byla zastřelena. Seržant Cayley a já jsme se tam hned vypravili autem a přijeli jsme k domu ve dvanáct třicet pět. Zjistili jsme, že slečna Greenshawová je mrtvá, a obě dámy jsou zamčené ve svých pokojích.“

„Tak to vidíš, drahoušku,“ obrátila se slečna Marplová na Lou. „Ten strážník, kterého jsi viděla, vůbec žádný strážník nebyl. Později už jsi o něm nepřemýšlela — to člověka nenapadne — člověk prostě vidí uniformu, jakých už viděl mnoho, a myslí, že má před sebou muže reprezentujícího zákon.“

„Kdo to ale tedy byl — a proč?“

„Pokud jde o to *kdo* — jestli hrají *Polibek pro Popelku*, tak tam má policista hlavní roli. Natu Fletcherovi stačilo obléct si kostým, ve kterém vystupuje na jevišti. Na cestu u benzínové pumpy se vyptával naschvál, poněvadž chtěl, aby si ti lidé tam zapamatovali, v kolik hodin to bylo — dvanáct dvacet pět, potom jel rychle dál, auto nechal za rohem domu, hodil na sebe tu policejní uniformu a odehrál svou ‚roli‘.“

„Ale proč? Proč?“

„Někdo musel zvenčí zamknout za hospodyní dveře a někdo musel probodnout slečně Greenshawové krk šípem, člověka lze šípem probodnout stejně dobře, jako kdyby ten šíp byl vystřelený z luku — chce to ovšem sílu.“

„Vy myslíte, že ti dva byli domluvení?“

„Ovšemže si to myslím. Musela bych se moc mýlit, jestli ti dva nejsou matka a syn.“

„Ale sestra slečny Greenshawové už přece dávno zemřela.“

„Jistě, jenže nepochybuji o tom, že pan Fletcher se znova oženil. Podle toho, co jsme o něm slyšeli, jde o člověka, kterému je to podobné, a myslím, zeje možné, že to dítě také zemřelo, takže tenhle takzvaný synovec je dítě, které měl se svou druhou ženou a které ke slečně Greenshawové nebylo ve vůbec žádném příbuzenském poměru. Ta žena se k ní prostě vetřela jako hospodyně a sondovala půdu. Mladík potom napsal slečně Greenshawové dopis jakožto synovec a nabídl se, že ji navštíví — možná že se v tom dopise třeba nějak žer-

tem zmínil, že přijede ve své policejní uniformě — nebo ji pozval, aby se na něho přijela podívat, jak hraje. Myslím ale, že slečna Greenshawová vytušila pravdu, a odmítla se s ním setkat. Byl by se stal jejím dědicem v případě, že by zemřela bez poslední vůle — jestliže ovšem už jednou udělala poslední vůli ve prospěch hospodyně (jak si oba mysleli), pak bylo pro ně všechno v nejlepším pořádku.“

„Proč ale použili šípu?“ namítla Joan. „To je přece tak bláznivé a kuriózní.“

„Vůbec ne, drahoušku. Alfred je členem klubu lučištníků — a Alfreda si vybrali za obětního berana, ten to měl všechno odskákat. Ten fakt, že přišel do hospody tak brzo — že tam byl už ve dvanáct dvacet — byl z jejich hlediska krajně nemilý a neblahý. Kdyby byl Alfred odešel, jak měl — v tom případě by jim to bylo přesně vyšlo —“ Slečna Marplová potřásla hlavou. „Po morální stránce mi to všechno připadá vzhůru nohama — to jako když si pomyslím, že Alfredova lenost mu vlastně zachránila život.“

Inspektor si odkašlal.

„Všechny tyhle teorie, madame, které jste nám tu přednesla, jsou nepochybně velice zajímavé. Já ovšem budu muset pokračovat ve vyšetřování —“

Slečna Marplová a Raymond West stáli u skalky a hleděli na zahradnický košík plný povadlých rostlinek. Slečna Marplová řekla polohlasně:

„Tařice, lomikámen, čilimník, zvonek… Ano, to všechno je právě ten důkaz, který jsem potřebovala. Ta žena, která tu včera dopoledne plela, se v zahradničení nevyznala ani za mák — škubala totiž alpínky se stejnou vervou jako plevel. Takže teď vím, že jsem se nemýlila. Děkuju ti, Raymonde, žes mě sem vzal s sebou. Moc jsem si to tady chtěla všechno prohlédnout.“

Slečna Marplová i Raymond se zahleděli na fantasmagorickou siluetu domu zvaného Greenshawova Kratochvíle.

Oba se otočili, když za nimi někdo zakašlal. Hezký mladý muž se také díval na dům.

„Že je to ale setsakramentsky velkej barák,“ řekl. „Na dnešní dobu až trochu moc velkej — lidi to aspoň říkaj. Ale já to nechápu. Kdybych někdy vyhrál fůru peněz, až si vsadím na fotbal, postavil bych si přesně takovej.“

Ostýchavě se na ně usmál.

„No teďkon už to snad můžu říct — von totiž tenhle barák postavil můj pradědeček,“ pochlubil se Alfred Pollock. „A je to moc pěknej barák, proto mu taky tady všichni říkaj Greenshawova Kratochvíle!“

/vražda krejčovským metrem/

Slečna Polittová uchopila klepadlo a šetrně jím zaťukala na dveře venkovského domku. Chvilku počkala, jak jí velela slušnost, a pak zabušila znova. Při klepání jí plochý balíček, který svírala pod levou paží, poněkud vyklouzl a musela si jej přidržet. V balíčku byly nové zelené zimní šaty paní Spenlowové, připravené na zkoušku. Na levé ruce se slečně Polittové houpala kabelka z černého hedvábí, v níž měla krejčovský metr, polštářek na jehly a na špendlíky a velké nůžky, bez nichž nedala ani ránu.

Slečna Polittová byla vysoká a hubená, měla špičatý nos, sešpulené rty a nepříliš husté ocelově šedé vlasy. Trochu zaváhala, ale pak přece jenom použila klepadla potřetí. Zároveň se rozhlédla po ulici a uviděla, jak se k ní rychle blíží nějaká postava. Veselá, zdravě ruměná, asi pětapadesátiletá slečna Hartnellová na ni zavolala jako obvykle svým hlubokým zvučným hlasem: „Dobré odpoledne, slečno Polittová!“

Švadlena jí odpověděla: „Dobré odpoledne, slečno Hartnellová.“ Měla neobyčejně slabý hlas, ale mluvila s pečlivou, téměř aristokratickou výslovností — sloužila v mládí u jakési moc nóbl dámy. „Promiňte,“ pokračovala, „ale nevíte náhodou, jestli je paní Spenlowová doma?“

„Nemám tušení,“ odpověděla slečna Hartnellová.

„Hm, to je dost nemilé. Měla jsem dnes odpoledne paní Spenlowové ozkoušet nové šaty. Řekla mi, abych přišla v půl čtvrté.“

Slečna Hartnellová pohlédla na náramkové hodinky. „Už je pár minut po půl.“

„Samozřejmě, klepala jsem na ni totiž už třikrát, ale nikdo se neozval, a tak mě napadlo, jestli snad paní Spenlowová někam neodešla a nezapomněla na to. Zpravidla se nestává, že by zapomněla, když si se mnou něco smluví, a tyhle šaty si chce vzít pozítří na sebe.“

Slečna Hartnellová prošla brankou a po cestičce došla ke slečně Polittové, stojící přede dveřmi domku, nad jehož vchodem byl z ozdobných písmen nápis U zlatého deště. „Jak to, že nejde otevřít ani Gladys?“ zeptala se. „No jo, vlastně on je dneska čtvrtek — to má

Gladys volno. To asi nejspíš paní Spenlowová usnula. Možná že jste na ni nezabouchala dost hlasitě.“

Popadla klepadlo a párkrát jím zabušila — buch — buch — buch —, až uši zaléhaly. Navíc ještě rázně zaťukala na dřevo dveří kotníkem a zahalekala hlasem pouťového vyvolávače: „Hej — haló, je někdo doma?“ Nikdo se neozval.

Slečna Polittová řekla zaraženě: „Já myslím, že paní Spenlowová asi přece jenom zapomněla a někam šla. Zaskočím sem někdy jindy.“ A pomalu a váhavě vykročila po cestičce směrem k brance.

„To je nesmysl,“ prohlásila slečna Hartnellová neochvějně. „Nikam jít nemohla. To bych ji byla musela potkat. Já jen nakouknu oknem, jestli tam uvidím vůbec nějaké známky života.“

Bodře se zasmála, jak měla ve zvyku, aby naznačila, že to myslí jako dobrý vtip, a letmo nakoukla dovnitř nejbližším oknem — letmo proto, že dobře věděla, že manželé Spenlowovi tráví většinu času v malém salónku vzadu a přední místnost skoro nepoužívají.

A přestože to byl jen letmý pohled, docela stačil. Slečna Hartnellová vskutku nespatřila žádné známky života. Právě naopak — uviděla oknem paní Spenlowovou, jak leží na rohožce před krbem — mrtvá.

„To se ví,“ říkala slečna Hartnellová, když později vyprávěla, jak to všechno bylo, „že jsem neztratila hlavu. Ta Polittová, chudinka, byla ale tak vyjukaná, že vůbec nevěděla, co má dělat. ‚Nepropadejte panice,‘ řekla jsem jí. ‚Vy tu zůstaňte a já půjdu pro strážníka — jako pro pana Pálka.‘ Začala něco blekotat, že tam nechce zůstat sama, ale já jsem se s ní vůbec nebavila. Na takovéhle lidi musí člověk tvrdě. Na to už jsem přišla dávno, že hrozně rádi dělají ze všeho aféru. No, a jak říkám, tak jsem byla zrovna na odchodu, když vtom se za rohem vynoří pan Spenlow.“

Na tomto místě udělala slečna Hartnellová významnou pauzu. Umožnilo to posluchačům, aby se zajíkle zeptali: „Proboha — a jak se na to tvářil?“ Poté slečna Hartnellová pokračovala: „Upřímně řečeno, hned se mi zdál nějaký podezřelý! Byl hrozně klidný — až moc, víte? Vůbec nevypadal překvapeně. To si může říkat kdo chce co chce, ale přirozené to není, aby mužský, když se doví, že jeho

žena je — mrtvá, na sobě nedal znát vůbec žádné — no — no pohnutí.“

Všichni s tímto výrokem souhlasili.

Policie s tím souhlasila také. Pokládala dokonce klidné chování pana Spenlowa za tak podezřelé, že ani neztrácela čas zjišťováním, v jaké finanční situaci se vlastně tento džentlmen v důsledku smrti své ženy octl. Když vyšlo najevo, že mnohem zámožnějším partnerem v tomto manželství byla paní Spenlowová a že podle poslední vůle, udělané krátce po svatbě, připadnou veškeré její peníze manželovi, podezření policie ještě vzrostlo.

Slečna Marplová, neprovdaná starší dáma s moc milou tváří (a jedovatým jazykem, jak o ní některé zlé huby tvrdily), která bydlela vedle fary, byla požádána o rozhovor velice brzo — od objevení zločinu neuplynulo ještě ani půl hodiny. Navštívil ji místní strážník pan Palk, který držel v ruce notes a významně na něj poklepával. „Nebude-li vás to příliš obtěžovat, rád bych vám položil pár otázek, madame.“

Slečna Marplová se zeptala: „Souvisí to nějak s vraždou paní Spenlowové?“

Palk užasl. „Smím se vás zeptat, jak jste se o tom dověděla, madame?“

„Přes ryby,“ řekla slečna Marplová.

Odpověď byla strážníku Pálkovi naprosto srozumitelná. Správně usoudil, že tu novinu slečně Marpiové sdělil poslíček z místní rybárny, když jí přinesl ryby objednané k večeři.

Slečna Marplová pokračovala milým hlasem: „Ležela na podlaze v předním pokoji a byla uškrcená — podle všeho nějakým velice úzkým páskem. Ať už to ale bylo cokoli, to škrtidlo se na místě činu nenašlo.“

Na Pálkově tváři se objevil rozhněvaný výraz. „Jak se ten kluk — ten Fred mohl tohle všechno tak rychle dovědět — —“

Slečna Marplová ho obratně přerušila a řekla: „Koukám, že máte v klopě špendlík.“

Strážník Palk se ohromeně podíval na kabát a poznamenal: „Víte, co se říká? Špendlík zvedni a štěstí tě nemine.“

„Doufám, že se to tentokrát vyplní. A teď mi povězte, co ode mne chcete vědět?“

Strážník Palk si odkašlal, zatvářil se důležitě a nahlédl do notesu. „Mám tady výpověď manžela zesnulé — pana Arthura Spenlowa. Pan Spenlow tvrdí, že v půl třetí, pokud to ovšem může tak přesně určit, mu telefonovala slečna Marplová a prosila ho, zda by se u ní nemohl ve čtvrt na čtyři stavit, poněvadž prý by se s ním nutně potřebovala o něčem poradit. A od vás chci vědět, madame, jestli to je pravda.“

„Ovšemže ne,“ řekla slečna Marplová.

„Vy jste panu Spenlowovi v půl třetí netelefonovala?“

„Ani v půl třetí, ani kdykoli jindy.“

„Tak vida,“ pravil strážník Palk a náramně spokojeně zažmoulal mezi rty konec kníru.

„Co vám ještě pan Spenlow řekl?“

„Pan Spenlow vypověděl, že se k vám vypravil, jak jste ho žádala, a že odešel z domova ve tři hodiny deset minut. Když k vám ale přišel — tedy jako sem —, služebná prý mu sdělila, že slečna Marplová *není doma*.“

„Tohle je pravda,“ řekla slečna Marplová. „Přišel sem, jenomže já jsem byla v Ženském klubu na schůzi.“[36]

„Tak vida,“ řekl strážník Palk znova.

Slečna Marplová zvolala: „Povězte mi, pane strážmistře — podezíráte pana Spenlowa nebo ne?“

„V tomhle stadiu vyšetřování se dá těžko říct něco konkrétního, ale zatím to na mne dělá dojem, že někdo — nechci nikoho jmenovat — si chtěl zahrát na moc velkého chytráka.“

Slečna Marplová řekla zamyšleně: „Myslíte, že to byl pan Spenlow?“

Měla pana Spenlowa docela ráda. Byl to malý hubený pán, trochu upjatý a přehnaně formální ve vnějším projevu, vzor slušného a důstojného člověka. Nanejvýš se zdálo poněkud divné, že se rozhodl

[36] *The Women‘s Institute (angl.)* — Ženský klub; nejpočetnější a nejznámější spolek anglických žen, organizace bez specifického politického či náboženského zaměření; členky se na schůzkách věnují vaření či šití, organizují dětské večírky, ochotnická divadelní představení apod.

žít na venkově; bylo na něm totiž jasně vidět, že strávil celý dřívější život ve městech. Slečně Marplové se však svěřil s tím, co ho k tomu vedlo. Řekl jí kdysi: ‚Víte, odjakživa — už jako malý kluk — jsem toužil žít jednou na venkově a mít vlastní zahrádku. Vždycky jsem měl moc rád květiny. A má žena dokonce měla za svobodna květinářství. Tam jsem se s ní vlastně vůbec seznámil.‘ “

Znělo to jako suché konstatování, ale jistý nádech romantiky v tom přece jen byl. Člověk si přinejmenším mohl představit paní Spenlowovou — mladší a hezčí — uprostřed květin.

Ve skutečnosti toho ale pan Spenlow o květinách věděl pramálo. Neměl ani ponětí o semenech, o tom, jak se sazeničky pikýrují a vysazují na záhon, nevěděl nic o jednoročních rostlinách a o trvalkách. Měl jen vysněnou představu — představu domku se zahrádkou plnou líbezně vonících a pestrobarevných květin. Žádal vždy o radu téměř dojemně a odpovědi slečny Marplové si poznamenával do zápisníčku.

Pan Spenlow byl nenápadný, spořádaný občan. Pro tuto povahovou vlastnost se také o něho policie možná začala hned zajímat, jakmile našli jeho manželku mrtvou. S trpělivostí a vytrvalostí, která je pro policii příznačná, podařilo se jim o nebožce paní Spenlowové shromáždit spoustu informací, a poněvadž se v St. Mary Mead nedalo nic utajit, zakrátko to všechno věděl kdekdo.

Zesnulá paní Spenlowová byla v mládí zaměstnaná u bohatých lidí ve velkém domě, kde dělala napůl kuchařku, napůl služku. Z místa odešla, když se provdala za mladšího zahradníka, s nímž si v Londýně otevřela květinářství. Obchod jim vynášel a utěšeně vzkvétal, což se bohužel nedalo říct o zahradníkovi, který zanedlouho ochuravěl a zemřel.

Vdova vedla obchod dál a velice snaživě a podnikavě jej rozšířila a zvelebila. Květinářství jí vynášelo čím dál víc. Potom obchod neobyčejně výhodně prodala a zakotvila ve druhém manželství. Tentokrát si vzala pana Spenlowa, klenotníka, který už nebyl nejmladší a měl co dělat, aby se se svým nevelkým zděděným závodem jakžtakž

udržel nad vodou. Poměrně krátce po svatbě klenotnický závod prodali a přistěhovali se do St. Mary Mead.[37]

Paní Spenlowová byla zámožná žena. Peníze, které utržila za květinářství, investovala podle instrukcí, o něž na spiritistické seanci „požádala duchy“, jak kdekomu a kdykoli ochotně vykládala. Duchové jí radili neuvěřitelně mazaně.

Všechny investice se ukázaly výnosné, některé dokonce tak, že to bylo až fantastické. Dalo se čekat, že vzhledem k těmto výsledkům víra paní Spenlowové ve spiritismus ještě vzroste. Stal se však pravý opak: zcela nevděčně dala vale všem mediím i seancím a na krátký čas, ale vášnivě se ponořila do tajů jakéhosi indického náboženství, jehož vyznavači praktikují různá intenzívní dechová cvičení. Když se však přistěhovala do St. Mary Mead, prošla další proměnou a stala se horlivou členkou ortodoxní anglikánské církve. Na faře byla pečená vařená a bohoslužeb se účastnila naprosto pravidelně. Začala v městečku nakupovat v místních obchodech, zajímala se o drobné denní události a chodívala dokonce i hrát bridž.

Jednotvárný, zcela všední život. A pak najednou — vražda.

Plukovník Melchett, který měl hodnost policejního náčelníka, si povolal inspektora Slacka.

Slack byl svým způsobem dogmatik. Když si o něčem utvořil vlastní názor, byl si tou věcí jednou provždy jistý. A v této chvíli si jistý byl. „Udělal to manžel,“ prohlásil.

„Myslíte?“

„Vím to naprosto jistě. Stačilo by vám, kdybyste ho viděl. Nedal na sobě znát ani stín smutku nebo dojetí. Vrátil se domů a moc dobře věděl, že ona je mrtvá.“

„Nepokusil se aspoň zahrát roli manžela, který se z takového neštěstí pomátl na rozumu?“

„Ne, to on ne. Na to si na sobě příliš zakládá. Někteří muži nedokážou *zahrát* vůbec nic. Jsou na to moc kožení, Dělá to na mě dojem, že měl manželky zrovna tak po krk. Jednak měla peníze a kromě toho bych řekl, že s ní asi nebyl zrovna lehký život — pořád jí

[37] fiktivní městečko nedaleko Londýna, kde slečna Marplová údajně bydlí a kam Christieová situovala většinu svých románů a povídek o ní

strašil v hlavě nějaký ten ‚ismus', jednou to byla jóga, podruhé zas něco jiného. Chladnokrevně se rozhodl, že se jí zbaví a bude si žít sám jako v bavlnce."

„Hm, to je docela možné, vypadá to pravděpodobně."

„Spolehněte se, že to tak je. Pečlivě si to celé naplánoval. Chtěl nám namluvit, že mu někdo telefonoval —"

Melchett ho přerušil: „Podařilo se vám zjistit, jestli mu opravdu někdo nevolal?"

„Ne, nepodařilo. Znamená to, že buď lhal, nebo že mu někdo volal z telefonní budky. A v celém městečku jsou telefonní budky jen dvě — jedna na nádraží a druhá na poště. Z poštovního úřadu mu rozhodně nikdo nevolal. Paní Bladeová si všimne každého, kdo vejde dovnitř. Z nádraží ten hovor ale být mohl. Vlak přijíždí ve dvě dvacet sedm a při příjezdu je tam vždycky dost rušno. Hlavní ale je, že on tvrdí, že mu volala slečna Marplová, a to určitě není pravda. Z jejího domu mu nikdo nevolal a ona sama byla v Ženském klubu."

„Nepřehlížíte možnost, že manžela někdo záměrně vylákal z domova — někdo, kdo chtěl paní Spenlowovou zavraždit a potřeboval k tomu mít čistý vzduch?"

„To myslíte toho mladého Teda Gerarda? Toho už jsem si vypůjčil — jenomže u něho nám chybí jakýkoli motiv. Absolutně nic by tím nezískal."

„Žádný výlupek všech ctností to zrovna není. A má už na kontě pěkný škraloup: zpronevěřil nějaké peníze."

„Neříkám o něm, že není darebák. Ostatně šel za svým šéfem a k té zpronevěře se sám přiznal. Ve chvíli, kdy ho zaměstnavatelé vůbec nepodezírali."

„Je členem Oxfordské náboženské sekty[38]," řekl Melchett.

„To je pravda. Stal se jejich stoupencem a dal se na správnou cestu — přiznal se, že ty peníze ukradl. Znova opakuji, že netvrdím, že to od něho nemohla být prohnanost — myslel si možná, že ho

[38] The Oxford Group; mimocírkevní protestantské hnutí, založené americkým kazatelem Frankem Buchmanem (proto také někdy nazývané „buchmanismus") na Oxfordské universitě v roce 1921 a vyznávající čtyři zásady: absolutní poctivost, čistotu, lásku a nesobeckost

podezírají, a rozhodl se sehrát roli kajícího, v jádře dobrého hříšníka.“

„Vy jste skeptik od přírody, Slacku,“ řekl plukovník Melchett. „Mimochodem, promluvil jste si vůbec se slečnou Marplovou?“

„Co ta s tím má co společného?“

„Nic, ovšem. Ona ale slyší trávu růst, víte? Proč byste za ní nezašel a nepopovídal si s ní ? Je to velice důvtipná stará dáma.“

Slack začal mluvit o něčem jiném. „Chtěl jsem se vás zeptat ještě na jednu věc, pane náčelníku. Jde o ten dům, kde zavražděná kdysi dávno, ještě zamlada sloužila. Byl to dům sira Roberta Abercombieho. A právě tam totiž kdysi došlo ke krádeži klenotů — byly to smaragdy a měly obrovskou cenu. Zloděje nikdy nedopadli. Trochu jsem se na ten případ podíval — muselo se to stát v době, kdy tam ta Spenlowová byla zaměstnaná, ačkoli tenkrát byla ještě úplné děvče. Myslíte, že v tom nemohla mít prsty? Spenlow totiž patřil k takovým těm šestákovým klenotníkům bez kapitálu — přesně typ člověka, který by mohl dělat zlodějům překupníka nebo prostě jen zeď, jak se říká.“

Melchett zavrtěl hlavou. „Pochybuji, že by na tom něco mohlo být. Vždyť ona v té době Spenlowa ani neznala. Na ten případ se pamatuji. V policejních kruzích tehdy panoval názor, že v tom byl nějak namočený syn majitele domu — Jim Abercombie — nechutný marnotratný spratek. Měl fůru dluhů a krátce po té krádeži byly všechny zaplaceny. Říkalo se tehdy, že je splatila nějaká bohatá dáma, ale já nevím — starý Abercombie se snažil celý ten případ dost ututlat — měl zájem, aby do toho policie moc nešťourala.“

„To mě jen tak napadlo,“ řekl Slack.

Slečna Marplová uvítala inspektora Slacka neobyčejně srdečně, zvlášť když se dověděla, že ho k ní poslal plukovník Melchett.

„No ne, to je od plukovníka Melchetta opravdu milé. Netušila jsem, že se na mě ještě pamatuje.“

„Aby ne! Moc dobře se na vás pamatuje. Řekl mi, že pokud se vůbec v St. Mary Mead děje něco, o čem vy nevíte, pak to nejspíš za vědění nestojí.“

„To je od něho hezké, ale věřte mi, já vážně vůbec nic nevím. Myslím — o té vraždě.“

„Víte ale, co se o ní povídá.“

„To jistě, ale k čemu to je — opakovat tlachy nějakých povídálků, kteří nemají nic lepšího na práci?“

Slack se pokusil nasadit bodrý tón: „Víte, nejde o žádný úřední ani oficiální rozhovor. Hovoříme spolu zcela důvěrně, abych tak řekl.“

„Tak vy opravdu chcete vědět, co si o tom lidé povídají? Ať už na tom je něco pravdy nebo není?“

„Ano, přesně tak.“

„To se ví — pochopitelně — že je tady kolem toho spousta řečí a dohadů. Ve skutečnosti se lidé rozdělili do dvou různých táborů, jestli mi rozumíte. V tom prvním jsou ti, kteří si myslí, že to udělal manžel. Svým způsobem je to docela přirozené, že první podezření vždycky padne na manžela nebo na manželku, nezdá se vám?“

„Hm, možná,“ řekl inspektor obezřele.

„Mají k sobě přece nejblíž, no ne? A pak je tu samozřejmě velice často otázka peněz. Doslechla jsem se, že v tomhle manželství měla peníze paní Spenlowová a že tudíž z její smrti pan Spenlow bude mít prospěch. Obávám se, že na tomhle zkaženém světě se bohužel většinou potvrzují právě ty nejhanebnější domněnky.“

„No, zdědí po ní pěkné peníze, to máte pravdu.“

„To je právě ono. Zdálo by se, že to pro něho mohlo být docela snadné — uškrtit ji, zadem odejít z domu, zajít přes pole sem ke mně, zeptat se, jestli jsem doma, tvrdit, že jsem mu sama volala, a pak se vrátit a najít manželku zavražděnou v době, kdy on tam nebyl — a samozřejmě doufat, že zločin bude připsán na vrub nějakému tulákovi nebo lupiči.“

Inspektor přikývl. „Když se vezme v úvahu ta finanční otázka— a navíc jestli spolu v poslední době špatně vycházeli —“

Slečna Marplová ho ale přerušila: „Jenomže oni spolu vycházeli dobře.“

„Víte to jistě?“

„Tady by o tom každý věděl, kdyby se spolu hádali. Jejich služka — Gladys Brentová — by to brzo roznesla po celém městečku.“

„Služka to nemusela vědět,“ řekl inspektor poněkud nejistě, ale slečna Marplová ho místo odpovědi obdařila jen shovívavým úsměvem.

Hned také pokračovala: „Pak jsou tu ovšem ti druzí, kteří si myslí něco jiného. Podezírají Teda Gerarda. To je tu jeden takový mladý fešák. A tihle hezounci bohužel působí obvykle na své bližní víc, než se sluší a než je zdrávo. Vemte si například našeho posledního kaplana — ten uměl lidi očarovat jako nějakým kouzlem. Všechna děvčata začala chodit do kostela — na ranní i na večerní bohoslužby. Spousta starších dam se začala aktivně podílet na dobročinných akcích organizovaných při faře — a těch šál, co mu upletly! Pořád mu šily a nosily nějaké trepky. Toho mladého nešťastníka tím přiváděly do rozpaků.

Počkejte ale, o čem jsem to vlastně mluvila? Aha, o tom mladíkovi — o Tedu Gerardovi. To se ví — napovídalo se toho tady o něm moc. Chodíval ji totiž často navštěvovat. Paní Spenlowová mi ale jednou sama řekla, že on je členem nějaké té… počkejte, myslím, že se to jmenuje Oxfordská sekta. To je takové náboženské hnutí. Mám dojem, že stoupenci té sekty jsou naprosto upřímní a neobyčejně horliví ve víře — a to všechno udělalo na paní Spenlowovou velký dojem.“

Slečna Marplová si vydechla a pokračovala: „Mně je úplně jasné, že za tím nic jiného nebylo, že k ní chodil jen kvůli těm náboženským zájmům, jenomže víte, jací lidé jsou. Spousta lidí je přesvědčena, že se paní Spenlowová do toho mladíka zbláznila a že mu půjčila hromadu peněz. A je ovšem pravda, že ho právě ten den lidé viděli na nádraží. Ve vlaku — v tom, co přijíždí ve dvě dvacet sedm. Jenomže to mohlo být docela snadné — vyklouznout z vlaku na druhé straně, přejít přes kolejiště, přelézt nebo přeskočit plot a pak jít po druhé straně živého plotu — a u hlavního východu by člověka nikdo nezahlédl, jak vychází z nádraží… A právě tak si ho také nikdo nemusel všimnout, jak jde k domku. Mimochodem — lidem se samozřejmě také zdá divné, jak byla paní Spenlowová oblečena.“

„Divné?“

„Neměla totiž na sobě šaty, ale župan.“ Slečna Marplová se malounko zapýřila. „Víte, některým lidem to připadá… jaksi významné.“

„Vám se to taky zdá významné?“

„Ale kde, já si nic takového nemyslím. Řekla bych, že to bylo zcela přirozené.“

„Vám se to zdá přirozené?“

„Za daných okolností jistě.“ Slečna Marplová se na něho klidně a zamyšleně podívala.

Inspektor Slack řekl: „To by ovšem mohlo znamenat další motiv pro teorii, že vraždu spáchal manžel. Žárlivost.“

„Ale ne, pan Spenlow by nikdy nedokázal žárlit. Nepatří k mužům, kteří si takových věcí všimnou. Kdyby mu manželka utekla a nechala mu vzkaz připíchnutý na polštářku na jehly, pak by ho to možná trklo, ale dřív rozhodně ne.“

Upřený pohled slečny Marplové vyvedl inspektora Slacka z bohorovného klidu. Napadlo ho, jestli ve všem tom, co mu vypráví, není záměrně skryto jakési upozornění na něco, co on není s to pochopit. A právě ted se významně zeptala: „Našel jste na místě nějaké stopy, pane inspektore?“

„Dneska už lidé nikde žádné otisky prstů a popel z cigaret nenechávají, slečno Marplová.“

„Víte, mám dojem,“ namítla slečna Marplová, „že tohle byl takový dost staromódní zločin —“

Slack řekl ostře: „Jak to myslíte? To mi musíte vysvětlit.“

Slečna Marplová pomalu poznamenala: „V tomhle by vám možná mohl pomoct strážník Palk. Na *místě činu*, jak se odborně říká, byl totiž první on.“

Pan Spenlow seděl na lehátku a vypadal vystrašeně. Řekl svým tichým, kultivovaným hlasem: „Připouštím, že se mi to mohlo jenom zdát. Dneska už pochopitelně nemám takový sluch jako kdysi. Přesto jsem ale jasně slyšel, jak na mě nějaký malý kluk křičí: ‚Hele, neznal

ses náhodou s Crippenem?[39]‘ To byl přece proslulý vrah, člověk, který zabil svou ženu. A tak mě napadlo, jestli — jestli snad ten uličník tím nechce naznačit, že jsem svou drahou manželku zavraždil já sám.“

Slečna Marplová šetrně ustřihla uschlé růžové poupě a řekla: „To nepochybně naznačit chtěl.“

„Kdo ale proboha mohl něco takového tomu dítěti nasadit do hlavy?“

Slečna Marplová si odkašlala. ,,To je jasné, kluk nejspíš vyslechl, co si mezi sebou říkali jeho rodiče.“

„Vy — vy se opravdu domníváte, že si to myslí ještě někdo jiný?“

,,V St. Mary Mead si to myslí dobrá polovina obyvatel.“

„Ale probůh, vážená slečno, jak je mohlo něco takového vůbec napadnout? Byl jsem přece vzorný, milující manžel. Je bohužel pravda, že si na život na venkově nezvykla tak, jak jsem zprvu doufal, ale to víte — čekat, že se dva lidé shodnou úplně ve všem, to by člověk musel být nenapravitelný idealista. Ujišťuji vás, že ztrátu manželky nesu velice bolestně.“

„Pochopitelně. Jestli mi ale prominete, že vám to říkám — z vašeho tónu to člověku ani tak nepřipadá.“

Pan Spenlow se vztyčil — v plné výši své miniaturní postavičky.

„Vážená slečno, před lety jsem četl o jakémsi čínském filozofovi, který ztratil svou vroucně milovanou ženu, a přece dál klidně bušil na ulici do gongu jako vždy — to je myslím taková běžná čínská zábava. Jeho statečnost a schopnost ovládat se udělala na všechny lidi ve městě velký dojem.“

„Jenomže lidé ze St. Mary Mead reagují bohužel úplně jinak,“ řekla slečna Marplová. „Čínská filozofie je jim cizí.“

„Vy mě ale doufám chápete?“

[39] Dr. Hawley Harvey Crippen (1862—1910), vrah, který otrávil svou manželku hyoscinem; byl dopaden po rozsáhlém mezinárodním pátrání a odsouzen k smrti oběšením po procesu, který v Anglii vzbudil velký rozruch

Slečna Marplová přikývla. „Můj strýc Henry byl muž, který se uměl mimořádně dobře ovládat," uvedla na vysvětlenou. „Jeho heslo znělo: *Nikdy nedávej najevo své city*. A taky měl moc rád květiny."

„Uvažoval jsem o tom," řekl pan Spenlow s jakousi zvláštní horlivostí, „že bych si možná mohl na západní straně postavit zahradní besídku. S růžovými růžemi a možná i s glycíniemi. A ještě je jedna taková květina, kvete bíle a má takové roztřepané květy, ale nemohu si bohužel momentálně vzpomenout, jak se jmenuje — —"

Slečna Marplová se ozvala tónem, jímž hovořívala se svým tříletým prasynovcem: „Mám tu moc pěkný katalog květin, dokonce s obrázky. Nechcete si ho prohlédnout? Musím si ted zajít do městečka."

Nechala spokojeného pana Spenlowa sedět s katalogem v ruce na zahradě a šla nejdřív k sobě do pokoje. Rychle zabalila do kusu balicího papíru nějaké šaty, vyšla z domku a zamířila nejkratší cestou na poštu. Švadlena Polittová bydlela v poschodí nad poštovní úřadovnou.

Slečna Marplová ale hned nevešla dovnitř a nevydala se po schodech nahoru. Bylo právě půl třetí a za malý okamžik zastavil před vraty poštovního úřadu autobus z Much Benhamu. Příjezd autobusu byl v St. Mary Mead jednou z mála denních událostí. Poštmistrová vyběhla z budovy s balíky a různými pikslami, krabicemi a obaly, neboť kromě úřadování na poště ještě také prodávala cukroví, laciné knížky a dětské hračky.

Dobré čtyři minuty byla slečna Marplová na poště sama.

Teprve když se poštmistrová vrátila k přepážce, odebrala se slečna Marplová do poschodí, zaklepala slečně Polittové na dveře a řekla jí, že by potřebovala přešít ty šedé krepdešínové šaty — chtělo by to modernější fazónku, bude-li to ovšem možné. Slečna Polittová jí slíbila, že se podívá, co se s nimi dá dělat.

Policejní náčelník Melchett byl velice překvapen, když mu ohlásili návštěvu slečny Marplové. Hned na prahu se mu začala omlouvat. „Moc mě to mrzí — opravdu moc, že jsem vás přišla zdržovat. Vím, že máte práce nad hlavu, ale když vy jste ke mně býval vždycky tak milý, pane plukovníku, a tak jsem si řekla, že snad raději pů-

jdu za vámi než za panem inspektorem Slackem. A předem vám také říkám, že bych byla moc nerada, aby z toho měl strážník Palk nějaké mrzutosti. Popravdě řečeno si ale myslím, že tam neměl na nic sahat, ničeho se dotýkat.“

Plukovník Melchett byl poněkud vyveden z míry. „Palk?“ zeptal se. „To je ten strážník ze St. Mary Mead, ne? A co provedl?“

„Sebral špendlík, rozumíte? Sebral ho a zapíchl si ho do klopy. Když jsem ten špendlík uviděla, tak mě hned napadlo, že ho nejspíš sebral v domku u paní Spenlowové.“

„Nu dobrá, dejme tomu. Copak ale na tom tak záleží — na nějakém špendlíčku? Připusťme, že ho sebral třeba rovnou u mrtvoly paní Spenlowové. Kdyby byl Slack včera přišel a řekl nám o tom — také byste mu to měla za zlé? Samozřejmě že se neměl ničeho dotýkat, ale jak říkám, vždyť to byl jenom špendlík a docela obyčejný špendlík, jakého ženy běžně používají.“

„Ach ne, pane plukovníku, v tom se právě mýlíte. Z hlediska muže mohl vypadat jako docela obyčejný, jenomže on obyčejný nebyl. Byl to speciální špendlík, takový ten zvlášť tenký, jaké kupují v krabičkách a jakých většinou používají krejčí a švadleny.“

Melchett na ni zažíral a zazdálo se, že se mu jen zvolna začíná nesměle rozednívat. Slečna Marplová na zdůraznění svých slov několikrát pokývla hlavou.

„Ale ano, ovšem. Připadá mi to úplně jasné. Paní Spenlowová měla na sobě župan, poněvadž byla připravená, že si bude zkoušet nové šaty, šla do té přední místnosti, slečna Polittová řekla jen pár slov o tom, co si ještě potřebuje oměřit, přehodila jí ten krejčovský metr kolem krku — a pak už jen stačilo jej zkřížit a pořádně utáhnout, to prý je docela jednoduché, ptala jsem se na to. A pak samozřejmě klidně mohla jít ven, zaklapnout za sebou dveře, stoupnout si tam a začít klepat, jako kdyby byla právě přišla. Jenomže ten špendlík je důkaz, že už v domku byla.“

„A to myslíte, že panu Spenlowovi telefonovala také slečna Polittová?“

„Ovšem. Volala z pošty v půl třetí — ve chvíli, kdy před budovu přijíždí autobus a na poště pár minut nikdo není.“

Plukovník Melchett řekl: „Proč ale, drahá slečno Marplová — proč? Proč proboha? Člověk přece nevraždí jen tak pro nic za nic — bez motivu.“

„Ze všeho, co jsem se doslechla, pane plukovníku, mám dojem, že kořeny tohohle zločinu sahají do hodně dávné minulosti. Víte, připomíná mi to mé bratránky — Anthonyho a Gordona. Anthony ať se pustil do čehokoli, vždycky mu to vyšlo, kdežto na Gordona se ve všem lepila smůla: na dostizích si kůň zchromil nohu, akcie na burze šly dolů, pozemky ztratily na ceně… Řekla bych, že obě ty ženy v tom měly prsty společně.“

„V čem?“

„V té krádeži. Před mnoha lety. Slyšela jsem, že šlo tehdy o smaragdy. Komorná paní domu a děvče, které dělalo službu a kuchařku zároveň. Jedna věc totiž nikdy nebyla uspokojivě vysvětlena: služka se přece provdala za zahradníka a kde tihle dva najednou vzali peníze na to, aby si mohli otevřít květinářství?

Odpověď je snadná — ty peníze, to byl její podíl… z kořisti, ano, myslím, že kořist je to správné slovo. Všechno, do čeho se pustila, jí vždycky vyšlo. O ní skutečně platilo, že peníze dělají peníze. Zato druhá, komorná paní domu, byla neuvěřitelná smolařka. Skončila na malém městě jako švadlena. Potom se obě ženy znova setkaly. Řekla bych, že zprvu bylo všechno v pořádku, dokud se na scéně neobjevil ten mladík — Ted Gerard.

Paní Spenlowová zřejmě už dřív trpěla výčitkami svědomí, poněvadž byla citově a nábožensky založená. Ten mladík na ni nepochybně naléhal, aby se s tím nějak ‚vyrovnala‘, aby se ‚přiznala a očistila‘, a mám za to, že ji přemluvil, že byla ochotna to udělat. Slečna Polittová na to ale měla jiný názor. Dobře věděla, že stále ještě by ji mohlo čekat vězení za krádež, které se dopustila před mnoha lety. Proto se rázně rozhodla, že tomu všemu učiní přítrž. Nejspíš to byla odjakživa zlá a špatná ženská. Jsem přesvědčena, že by nehnula ani brvou, kdyby byli toho hodného a hloupého pana Spenlowa oběsili za vraždu.“

Plukovník Melchett řekl pomalu: „Hm — tu vaši teorii si můžeme ověřit — do jisté míry ovšem. Můžeme zjistit, zda slečna Polittová skutečně kdysi byla komornou u lady Abercrombieové, ale —“

Slečna Marplová ho znova ujistila, že nemusí mít obavy.

„To všechno bude docela snadné. Ona je přesně z těch ženských, které se zhroutí v tom okamžiku, kdy na ně vyrukujete s pravdou. A ještě něco — já totiž mám ten její metr. Já — no, prostě — šlohla jsem jí ho, když mi včera brala míru. Až zjistí, že metr je pryč, a ona si bude myslet, že ho má policie — víte, je dost primitivní, aby věřila, že už jen to ji tak či onak usvědčuje."

Povzbudivě se na plukovníka usmála. „Spolehněte se, že to všechno půjde úplně hladce." A řekla to přesně týmž tónem, kterým ho kdysi jeho milovaná teta ujistila, že je vyloučeno, aby u přijímací zkoušky na vojenskou akademii v Sandhurstu[40] propadl.

A také že tu zkoušku tenkrát udělal.

[40] Královská vojenská akademie (založená v roce 1809) v Sandhurstu v hrabství Berkshire, jihozápadně od Londýna

/čtyři podezřelí/

Ve společnosti přišla řeč na neodhalené a nepotrestané zločiny. Shromáždění dávali jeden po druhém k dobru svůj názor: plukovník Bantry, jeho roztomilá kulaťoučká ženuška, Jane Helierová, doktor Lloyd a dokonce i stařičká slečna Marplová. Jediný, kdo na dané téma nic neřekl, byl právě ten, kdo podle mínění většiny přítomných k tomu byl nejzpůsobilejší: sir Henry Clithering, bývalý komisař Scotland Yardu. Seděl mlčky a kroutil si knír — přesněji řečeno si jej poštipoval — a maličko se usmíval, jako by se náramně bavil tím, co se mu honí hlavou.

„Sire Henry," řekla nakonec paní Bantryová, „jestli vy k tomu nic neřeknete, budu muset ztropit skandál. Existuje spousta zločinů, které projdou bez potrestání, nebo neexistuje?"

„Máte zřejmě na mysli titulky z novin, paní Bantryová, že? SCOTLAND YARD OPĚT ZTRATIL STOPU. Načež následuje seznam nerozřešených záhad."

„A ty asi, aspoň se domnívám, představují vzhledem k celku naprosto zanedbatelné procento, že?" zeptal se doktor Lloyd.

„Ano. Ovšem, samozřejmě. O stovkách zločinů, které jsou vypátrány, a stovkách pachatelů, kteří neujdou trestu, se bohužel úvahy a oslavné pajány píší jen zřídka. Když ovšem mluvíte o neodhalených a nerozřešených zločinech, mluvíte o dvou různých věcech. Do první kategorie patří všechny zločiny, o kterých se Scotland Yard vůbec nikdy nedoslechne, zločiny, o nichž nikdo ani neví, že vůbec byly spáchány."

„Takových ale doufám moc není, že ano?" zeptala se paní Bantryová.

„Myslíte?"

„Sire Henry! Snad nechcete říct, že je?"

„Já bych hádala," řekla zamyšleně slečna Marplová, „že jich musí být strašně moc."

Okouzlující stará dáma, vtělený starosvětský poklid a vyrovnanost sama, učinila to překvapující prohlášení naprosto klidným tónem.

„Ale proboha, slečno Marplová!" zvolal plukovník Bantry.

„To se ví," řekla slečna Marplová, „hlupáků je spousta. A hlupáky vypátrají vždycky, ať dělají, co dělají. Ale je také dost a dost lidí, kteří zrovna hloupí nejsou, a člověk se až zachvěje při pomyšlení, co všechno by mohli napáchat, kdyby se přestali ohlížet na morální zásady."

„To máte pravdu," řekl sir Henry, „je spousta lidí, kteří rozhodně nejsou žádní hlupáci. Často se stává, že nějaký zločin vyjde najevo jen proto, že vrah něco vyloženě zpacká, a člověk si pak pokaždé klade otázku: dověděl by se o tom někdy někdo, kdyby to ten osel takhle nezvoral?"

„Tady ale přestává všechna legrace, pane Clitheringu," prohlásil plukovník Bantry. „To je přece na pováženou, nezdá se vám?"

„Vám ano?"

„Jak to myslíte — vám ano? To bych prosil, že to je na pováženou."

„Tvrdíte, že zločin zůstane nepotrestaný, ale víte to tak jistě? Nepotrestaný zákonem — možná, ale z příčiny vyplývají důsledky i tam, kde je zákon krátký. Řeknu-li vám, že každý zločin si s sebou nese svůj vlastní trest, bude to pochopitelně znít jako otřepaná fráze, ale přesto si myslím, že to je hluboká pravda."

„No — možná," řekl plukovník Bantry. „To ale nic nemění na vážnosti — hm — no, na vážnosti —" Rozpačitě se zarazil.

Sir Henry Clithering se usmál.

„Devadesát devět lidí ze sta si nepochybně myslí totéž co vy," řekl. „Jenže víte, ono nejde ani tak o vinu — jde spíš o nevinu. A to je právě to, co si nikdo neuvědomuje."

„Já vám nerozumím," řekla Jane Helierová.

„Já ano," prohlásila slečna Marplová. „Když paní Trentová zjistila, že jí z kabelky zmizelo pár šilinků, ten, koho to postihlo nejvíc, byla její posluhovačka, paní Arthurová. Trentovi si přirozeně mysleli, že je ukradla ona, ale poněvadž jsou to hodní lidé a věděli, že paní Arthurová má početnou rodinu a manžela opilce — no prostě, nechtěli kvůli tomu hned zbořit svět. Začali se k ní ale od té chvíle chovat jinak a nikdy už jí nesvěřili do opatrování dům, když někam jeli, což znamenalo, že si tu změnu jaksepatří uvědomovala, a také ostatní lidé se na ni začali dívat spatra a držet si ji na distanc. Pak se ale na-

jednou ukázalo, že ty peníze ukradla vychovatelka. Paní Trentová ji přistihla při činu — otevřenými dveřmi ji spatřila v zrcadle. Byla to čirá náhoda, ačkoli já bych spíš řekla, že to byl prst boží. A to je zřejmě právě to, co má sir Henry na mysli. Lidé se většinou zajímají jen o to, kdo peníze ukradl, a tady se ukázalo, že to byla ta nejméně podezíraná osoba — přesně jako v detektivkách! Kdyby se bylo nepřišlo na pravého pachatele, mohlo to mít pro chudinku paní Arthurovou osudné důsledky, ačkoli byla nevinná jak lilium. Že jste to myslel takhle, sire Henry?“

„Ovšemže, trefila jste to přesně, slečno Marplová. Ta posluhovačka, o které vyprávíte, měla z pekla štěstí. Prokázalo se, že je nevinná. Stává se ale, že někteří lidé na sobě vlečou břemeno naprosto lichého podezření celý život.“

„Máte na mysli nějaký konkrétní případ, sire Henry?“ zeptala se paní Bantryová všetečně.

„Popravdě řečeno mám, paní Bantryová. Velice zvláštní případ. Domníváme se, že jde o případ, v němž byla spáchána vražda, ale nemáme sebemenší možnost to jakkoli dokázat.“

„Tak to byl asi jed,“ vydechla Jane Helierová. „Něco, po čem nezůstanou žádné stopy.“

Doktor Lloyd se neklidně ošil a sir Henry zavrtěl hlavou.

„Ach ne, milá dámo. Žádný tajemný šípový jed jihoamerických Indiánů! To bych si gratuloval, kdyby to bylo něco takového. V tomhle případě máme co dělat s něčím mnohem prozaičtějším — natolik prozaickým, že vlastně nemáme vůbec žádnou naději, že pachatele někdy vypátráme. Jde prostě o jednoho starého pána, který spadl ze schodů a zlomil si vaz. Taková ta zcela banální, politováníhodná nehoda, k nimž dochází den co den.“

„Co se ale vlastně stalo?“

„Kdo ví?“ Sir Henry pokrčil rameny. „Strčil do něho někdo zezadu? Napnul někdo nahoře na schodech kousek bavlněné nitě nebo provázek a po činu jej pečlivě odstranil? To se nikdy nedovíme.“

„Vy si ale myslíte, že to — prostě že nešlo o nešťastnou náhodu. A proč si to myslíte?“ zeptal se doktor.

„To je trochu dlouhá historie, ale máte pravdu — víme to skoro s jistotou. Jenomže jak už jsem řekl, nemáme sebemenší možnost

kohokoli usvědčit — důkaz by byl příliš slabý a nepřesvědčivý. Ten případ má ale ještě další aspekt — myslím ten, o kterém jsem se tu už zmínil. Tu hanebnost totiž mohli udělat čtyři lidé. Jeden z nich je vinen, ale ostatní tři jsou nevinní. A do té doby, dokud nezjistíme pravdu, bude na ty tři dál padat ten strašný stín podezření."

„Přece jen by asi bylo nejlíp, kdybyste nám celou tu dlouhou historii pověděl," řekla paní Bantryová.

„Nemusím to koneckonců vykládat tak rozvlekle," řekl sir Henry. „Rozhodně se dá zkrátit aspoň začátek. Šlo o tajnou německou organizaci *Schwarze Hand* — podobný spolek jako Camorra[41] nebo aspoň jak si většina lidí Camorru představuje. Prostě vyděračství a teroristické akce. Celá ta věc začala zcela nečekaně krátce po první světové válce a proměnila se v překvapivě rozvětvené hnutí. Spousty lidí padly té organizaci za oběť. Úřední místa si s tím nevěděla rady, ať podnikla cokoli, všechno selhávalo: činnost organizace byla konspirativní a přísně utajovaná, takže bylo téměř vyloučené najít někoho, kdo by do jejich řad infiltroval a zradil je.

V Anglii se o tom spolku ani moc nevědělo, zato v Německu se před nimi třásl doslova kdekdo. Nakonec se podařilo organizaci zlikvidovat a rozptýlit díky nesmírnému úsilí jediného člověka, jistého doktora Rosena, který ve své době zastával významnou funkci v britské tajné službě, stal se členem Schwarze Hand, pronikl až do jejího vedení, a jak už jsem řekl, byl to právě on, kdo se zasloužil o její rozpad a likvidaci.

Pro něho osobně to ovšem znamenalo, že si ho od té chvíle vzali na mušku, a sám dospěl k názoru, že bude rozumné, když se aspoň na nějaký čas z Německa ztratí. Přijel do Anglie a berlínská policie nás o tom vyrozuměla s prosbou, abychom mu byli nápomocni. Když přijel, pohovořil jsem si s ním osobně. Posuzoval svou vlastní situaci objektivně a rezignovaně zároveň. Nepochyboval o tom, co ho v budoucnu čeká.

‚Dostanou mě, sire Henry,' řekl mi. ‚Nedělám si iluze o tom, že jim uniknu.' Byl to velký a statný člověk s krásnou hlavou, měl neo-

[41] tajná italská teroristická organizace, která vznikla v Neapoli kolem roku 1830. Vyvíjela zločineckou aktivitu nejrůznějšího druhu: od pašeráctví přes vydírání až po silniční loupeže

byčejně hluboký hlas a jenom lehká hrdelní intonace prozrazovala jeho německý původ. ‚Předem vám mohu říct, že to takhle skončí. Na tom ale nezáleží, s tím jsem počítal. O tomhle riziku jsem věděl, když jsem se do toho podniku pouštěl. Úkol jsem splnil. Tu jejich organizaci už nikdy nikdo nedá dohromady a nevzkřísí. Spousta bývalých členů ale zůstala na svobodě a prahne po pomstě. Nedají si pokoj, dokud budu naživu. Je to jednoduše jen otázka času, ale vynasnažím se, aby jim to trvalo co nejdéle. Chci totiž ještě sebrat a publikovat jistý velice zajímavý materiál — výsledek své celoživotní práce.‘

To všechno mi řekl zcela nepateticky a s jakousi noblesní velkorysostí, kterou si získal můj obdiv, ujistil jsem ho, že učiníme veškerá bezpečnostní opatření, ale nad tím jen mávl rukou.

‚Dřív nebo později mě jednoho dne stejně dostanou,‘ opakoval. ‚Až to přijde, nedejte se tím vyvést z míry. Nepochybuji, že uděláte, co bude ve vašich silách — tím ostatním se netrapte.‘

V dalším hovoru se mi svěřil se svými plány, které byly poměrně jednoduché. Hodlal si pronajmout vilku někde na venkově, kde by mohl v klidu žít a pokračovat ve své práci. Nakonec si našel vesnici v Somersetu — King‘s Gnaton se to tam jmenuje, nějakých sedm mil od nejbližší železniční stanice, opravdový Zapadákov, kde dávají lišky dobrou noc. Koupil si tam pěkný dům, leccos v něm přestavěl a adaptoval a spokojeně se do něho nastěhoval. Žila tam s ním jeho neteř Greta, jeho tajemník, stará německá hospodyně, která mu oddaně sloužila už skoro čtyřicet let, a docházel tam zahradník a člověk pro všechno v jedné osobě, který se narodil a žil v King‘s Gnatonu.“

„Čtyři podezřelí,“ poznamenal nenápadně doktor Lloyd.

„Přesně tak. čtyři podezřelí. Dál už toho ani nemusím moc vyprávět. Nějakých pět měsíců žili v King‘s Gnatonu v naprostém klidu, ale pak došlo k tomu… no, neštěstí. Jednou dopoledne spadl doktor Rosen ze schodů, a když ho asi za půl hodiny našli, byl už mrtvý. V době, kdy se to muselo stát, byla Gertruda v kuchyni, měla zavřené dveře a nic neslyšela — aspoň to říká. *Fräulein* Greta byla na zahradě, kde vysazovala nějaké cibulky — podle toho, co říká ona sama. Zahradník Dobbs uvedl, že byl ve skleníku a dával si desátku. Tajemník prý byl na procházce — a zas mu to musíme jenom věřit.

Nikdo nemá alibi a nikdo také nemůže potvrdit výpověď druhého. Jedno je ovšem jisté. Nemohl to udělat nikdo cizí, nikdo, kdo přišel zvenčí, poněvadž v tak malé vesničce jako King‘s Gnaton je vyloučeno, aby kdokoli cizí unikl pozornosti. Přední i zadní vchod do domu byl zamčen, každý člen domácnosti měl vlastní klíč. Z toho je doufám jasné, že okruh se zužuje na ty čtyři. A přesto jsou zdánlivě všichni mimo podezření. Greta je dcera jeho vlastního bratra, Gertruda má k dobru čtyřicet let věrné a oddané služby, Dobbs jaktěživ nevytáhl paty z King‘s Gnatonu a tajemník Charles Templeton —“

„Právě na něho myslím,“ řekl plukovník Bantry, „co ten? Ten mi připadá nějaký podezřelý. Co o něm víte?“

„Toho jsme vůbec nevyšetřovali, poněvadž o něm jsem měl informací dost — rozhodně aspoň v té době,“ řekl sir Henry vážným tónem. „Charles Templeton byl totiž *můj* člověk.“

„Ach tak!“ prohlásil plukovník Bantry překvapeně.

„No ano. Chtěl jsem mít přímo na místě někoho ze svých lidí a zároveň jsem nechtěl, aby kolem toho ve vsi vznikly nějaké řeči. Rosen skutečně potřeboval tajemníka. A já jsem mu dohodil Templetona. Je to vzdělaný člověk, mluví plynně německy a vůbec to je neobyčejně schopný chlapík.“

„Koho z nich tedy vlastně podezíráte?“ zeptala se paní Bantryová rozpačitě. „Všichni vypadají tak — no, že nepřicházejí v úvahu.“

„Máte pravdu, ten dojem to dělá. Podívejte se ale na celou věc z jiného zorného úhlu. *Fräulein* Greta je sice Rosenova neteř a velice půvabná dívka, ale právě válka nám už nejednou dokázala, že se za jistých okolností může bratr postavit proti sestře nebo otec proti synovi a tak dál a tak podobně — a ty nejpůvabnější a nejkřehčí dívky jsou někdy schopny neuvěřitelných věcí. Totéž platí i o Gertrudě — kdo ví, co všechno mohlo sehrát svou roli v jejím případě? Možná nějaká hádka s pánem nebo vzrůstající odpor k němu, dlouho živená a skrývaná zloba, v níž byla schopna všeho — právě proto, že mu dlouhá léta předtím tak oddaně sloužila. Stárnoucí ženy z jejích vrstev bývají někdy překvapivě zatrpklé. A Dobbs? Je opravdu mimo podezření jen proto, že neměl k rodině žádný vztah? Peníze jsou mocný čaroděj. Nelze vyloučit, že si Dobbse někdo otočil kolem prstu a koupil si ho.

Jisté se zdá jen jedno: zvenčí musela od někoho přijít nějaká zpráva nebo příkaz. Jak si jinak vysvětlit těch pár měsíců imunity? Agenti organizace jistě nezaháleli. Nebyli si dosud Rosenovou zradou zcela jisti, a proto čekali, až proti němu budou mít důkazy, vylučující jakoukoli pochybnost. Když si je konečně opatřili a získali jistotu, poslali svému spřeženci v domě příkaz: *zlikvidovat*!“

„Z toho na mě jde hrůza!“ zvolala Jane Helierová a celá se otřásla.

‚Jakým způsobem ale byl příkaz do domu předán? To právě jsem se snažil objasnit — v tom byla jediná naděje, že té záhadě přijdu na kloub. S jedním z těch čtyř museli nějak navázat spojení, nějak ho, jak se říká, museli *kontaktovat*. O žádnou předběžnou úmluvu nebo načasování nemohlo jít — to jsem věděl. Jakmile rozkaz přišel, musel být neprodleně splněn. Pro *Schwarze Hand*[42] byl právě tenhle způsob práce příznačný, to jsme měli ověřené.

Zakousl jsem se do toho problému s houževnatostí, která vám pravděpodobně bude připadat puntičkářská a směšná. Kdo to dopoledne do domu přišel? Na nikoho jsem nezapomněl, nikoho jsem předem nevylučoval. Tady máte seznam.

Vytáhl z kapsy obálku a vylovil z ní arch papíru.

„Řezník, který přinesl skopovou plec. Prověřili jsme si ho, všechno v pořádku.

Příručí z koloniálu, který přinesl pytlík mouky, kilo cukru, půl kila másla a půl kila kávy. Také prověřen, v pořádku.

Listonoš přinesl dva ceníky pro *Fräulein* Rosenovou, Gertrudě dopis od někoho z vesnice, tři dopisy pro doktora Rosena, jeden s cizí známkou, a dva dopisy pro pana Templetona, jeden z nich také odeslaný z ciziny.“

Sir Henry se odmlčel a vytáhl z obálky složku nějakých papírů.

„Možná že se na ty písemnosti budete chtít podívat sami. Všichni adresáti mi je předali a chybějící jsme vylovili z koše na papír. Nemusím snad říkat, zeje prozkoumali naši experti, kteří pátrali po nějakém neviditelném inkoustu a podobně. Jakákoli podobná legrácka je vyloučená.“

[42] Černá ruka

Všichni se shromáždili kolem něho. Ceníky byly od dvou různých firem: z jakési zahradní školky a z prvotřídního londýnského kožešnictví. Ze dvou účtů adresovaných doktoru Rosenovi byl jeden z vesnice za semena do zahrady a druhý z londýnského papírnictví. Zároveň s účty dostal doktor Rosen dopis, který zněl:

Milý Rosene,

pravé jsem se vrátila od Dr. Helmutha Spatha. A nedávno jsem se setkala s Edgarem Jacksonem. Pravé se společné s Amosem Perrym vrátil z Tsingtau[43]*. Jak víte, žádná Heroina nejsem, a tak vám upřímné říkám, že jim tu cestu ani v nejmenším nezávidím. Dejte o sobe brzo vědět, a jak jsem vám už řekla: dejte si pozor na jistou osobu. Víte, koho tím myslím, i když se mnou nesouhlasíte.*

Vaše

Georgine

Panu Templetonovi pošta doručila tenhle účet, který, jak račte vidět, je od jeho krejčího, a dopis od nějakého přítele z Německa," pokračoval sir Henry. „Ten druhý dopis bohužel roztrhal, když byl venku na procházce. A konečně tu máme dopis, který přišel Gertrudě."

Milá paní Swartzova,

my zme se těšili že fpatek večír budete moct přijit na naš sedanek Pan farář taky řikal že vjeři le budete moct — jedenkaždy všicky sou vítaný. Ten recep na tu šunku byl moc dobry a dékuju vam zaňho. Mnějte se hesky, těším se že se fpatek sejdeme a zůstávám.

V úctě vaše

Emma Greenova

Doktor Lloyd se nad dopisem usmál, stejně jako paní Bantryová.

„Řekl bych, že tenhle dopis lze z vyšetřování vyloučit," řekl doktor Lloyd.

[43] německá transkripce jména čínského města Tsingtao, přístavu ve východní Číně na jižním pobřeží Šantungského poloostrova. Němci přístavu používali jako námořní základny za první světové války

„Tojsem si taky pomyslel," řekl sir Henry, „ale přesto jsem si raději ověřil, že opravdu existuje nějaká paní Greenova a že se na faře nějaký ten *sedánek* konal. Opatrnosti nikdy nezbývá, to vám nemusím připomínat."

„To přece vždycky říká naše milá slečna Marplová také," prohlásil doktor Lloyd s úsměvem. „Vy jste se ale nějak zasnila, slečno Marplová. Nač myslíte?"

Slečna Marplová sebou škubla.

„Ale — to je jen taková má hloupost," řekla. „Zrovna jsem uvažovala, proč v tom dopise, který doktor Rosen dostal, je slovo Heroina napsáno s velkým H."

Paní Bantryová znova vzala dopis do ruky.

„Máte pravdu," řekla. „No ne!"

„Ovšem, milá paní," řekla slečna Marplová, „myslela jsem, že si toho všimnete."

„V tom dopise je určitě nějaká výstraha," řekl plukovník Bantry. „To je to první, co mě na něm upoutalo. Já totiž jsem všímavější, než byste si mysleli. Ano, jasná výstraha, ale před kým?"

„Na tom dopise je ještě něco dost zvláštního," řekl sir Henry. „Podle Templetona doktor Rosen otevřel dopis při snídani, hodil mu ho přes stůl a řekl, že vůbec neví, co je to za chlapíka, který mu to napsal."

„To ale přece žádný chlapík nebyl," řekla Jane Helierová. „Je to podepsáno ‚Georgine'."

„Těžko říct, co je to vlastně za podpis," prohlásil doktor Lloyd. „Mohla by to být také Georgette, ale opravdu to víc vypadá jako Georgine. Jenomže mě zaráží, že je to napsané mužskou rukou, ačkoli tam stojí *vrátila, řekla* a tak."

„Poslyšte, to je zajímavé," pravil plukovník Bantry. „To, že mu tak ten dopis hodil přes stůl a předstíral, že mu o tom není nic známo. Chtěl vidět, jak se bude někdo tvářit. Ale kdo — muž? Žena?"

„Možná třeba i kuchařka," rozvinula tu domněnku paní Bantryová. „Co když třeba zrovna nesla do místnosti snídani? Co ale nechápu… to je opravdu velice zvláštní —"

Zachmuřila se nad dopisem. Slečna Marplová se k ní přisunula blíž, natáhla prst a dotkla se papíru. Obě začaly společně šeptat.

„Proč ale tajemník ten druhý dopis roztrhal?“ zeptala se pojednou Jane Helierová. „Připadá mi to — víte, já nevím — připadá mi to divné. Proč by mu měly chodit dopisy z Německa? Ačkoli… samozřejmě, když je mimo podezření, jak říkáte —“

„Nic takového ale sir Henry neřekl,“ ozvala se rychle slečna Marplová, která si stále ještě šeptala s paní Bantryovou, a zvedla oči. „Řekl přece, že jsou čtyři podezřelí, což znamená, že počítá pana Templetona mezi ně. Te to tak, sire Henry?“

„Ovšem, slečno Marplová. Trpká zkušenost mě totiž naučila jedné věci. Nikdy o nikom neříkat, že je mimo podezření. Až do téhle chvíle jsem vám uváděl důvody, proč to tři z těch čtyř přece jen koneckonců mohli udělat, ať se to zdá jakkoli nepravděpodobné. Charlese Templetona jsem přitom zatím nebral v úvahu. Když se však chci řídit zásadou, o které jsem se právě zmínil, musí dojít i na něho. Pochopitelně. Ani to jsem nezanedbal. Chtě nechtě, ať mi to bylo sebevíc nepříjemné, jsem si byl nucen přiznat, že každá armáda, každé námořnictvo i každý policejní sbor má ve svých řadách jistý počet zrádců. Proto jsem si zcela nepředpojatě začal prověřovat i Charlese Templetona.

Kladl jsem si převážně tytéž otázky, které nám právě položila slečna Helierová. Proč jediný z celého domu nebyl s to předložit dopis, který dostal — a navíc dopis s německou poštovní známkou. Proč by mu měly chodit dopisy z Německa?

Ta poslední otázka byla nevinná, a proto také jsem se s ní na něho obrátil. Odpověděl mi náramně jednoduše. Sestra jeho matky je provdaná za Němce. Dopis dostal od jedné své německé sestřenice. Tak jsem se dověděl něco, co jsem dřív netušil — že Charles Templeton má příbuzné v Německu, čímž se také s konečnou platností octl na listině podezřelých — a silně podezřelých. Je to sice můj člověk — mladík. kterého jsem měl vždycky rád a kterému jsem věřil, ale popravdě a ve vší upřímnosti musím říct, že se na té listině octl na prvním místě.

A tady je právě ten háček — nevím, prostě nevím… A se vší pravděpodobností se nikdy nedovím. Vůbec tu nejde o potrestání vraha. Jde tu o něco, co mi připadá stokrát závažnější. Jde tu možná

o zničení celé kariéry naprosto počestného člověka… kvůli podezření — podezření, které nemohu odbýt mávnutím ruky.“'

Slečna Marplová si odkašlala a řekla mírně:

„Pak ale, sire Henry, jestli vám dobře rozumím, je ten mladý pan Templeton vlastně jediný, o kom vážně uvažujete?“

„V jistém smyslu ano. Teoreticky bych měl podezírat všechny čtyři stejně, ale bohužel tomu tak není. Dobbse mohu třeba v duchu klidně podezírat, jenomže toho to v zaměstnání a vůbec nijak neohrozí. Ve vesnici nikoho ani nenapadlo, že by v případě Rosenovy smrti mohlo jít o něco jiného než nešťastnou náhodu. Gertrudy už se to dotýká trochu víc. Nepochybně by to mělo za následek, že by se k ní *Fräulein* Rosenová začala chovat jinak. Jenomže na tom jí možná ani moc nezáleží.

Pokud jde o Gretu Rosenovou — tady samozřejmě jsme v trapných rozpacích. Greta je velice hezká dívka a Charles Templeton je mladý, a navíc fešák. Pět měsíců spolu žili pod jednou střechou, bez styku s kýmkoli z okolí. Stalo se jen to, co se muselo stát. Zamilovali se do sebe, i když to mezi nimi dosud nedospělo tak daleko, aby to byli ochotni otevřeně přiznat.

A pak došlo k té katastrofě. Bylo to právě před třemi měsíci a den či dva poté, co jsem se vrátil, přišla mě Greta Rosenová navštívit. Dala už do pořádku všechny strýcovy záležitosti, prodala dům a vracela se do Německa. Přišla za mnou, přestože věděla, že jsem se odebral do penze — navštívila mě totiž v ryze soukromé záležitosti. Chvíli byla na rozpacích a váhala, ale potom to ze sebe přece jenom vyklopila. Co prý si o tom myslím? Stále jí nešel z hlavy a dělal jí starosti ten dopis s německou poštovní známkou — ten, který Charles roztrhal. Je s tím všechno v pořádku? Ona prý si myslí, že určitě je, jak jinak? Věří samozřejmě tomu, co Charles řekl, ale kdyby se tak na to mohla spolehnout… Kdyby si tak tím mohla být jista!

Chápete? Stejný pocit: touha věřit — a zároveň neodbytné a hrozné podezření, které se energicky snažila potlačit, ale jehož se nicméně nebyla s to zbavit. Mluvil jsem s ní naprosto upřímně a požádal jsem ji o totéž z její strany, zeptal jsem sejí, zda to mezi nimi dospělo tak daleko, že jí záleží na Charlesovi a jemu na ní.

‚Myslím, že ano,‘ řekla. ‚No, víte — opravdu ano. Byli jsme spolu tak šťastní. Oba jsme byli takoví spokojení — pořád, jak ty dny ubíhaly. Věděli jsme — oba jsme to věděli. Nebylo třeba s ničím pospíchat — měli jsme moře času. Jednoho dne by mi byl řekl, že mě má rád, a já bych mu řekla, že já jeho také — Och! Víc vám snad nemusím povídat. Teď se ale všechno změnilo. Jako by se mezi nás snesl nějaký temný mrak — chováme se k sobě nepřirozeně, když se potkáme, nevíme, co si máme říct. On je na tom nejspíš stejně jako já… Oba si v duchu říkáme: »Vědět to tak s jistotou!« Právě proto bych od vás chtěla, sire Henry, moc bych chtěla, abyste mi řekl: »Buďte bez obav, ať už vašeho strýce zabil kdokoli, Charles Templeton to neudělal!« Řekněte mi to! Prosím vás mi to řekněte! Prosím — prosím vás o to!'

To jsem jí ovšem říct nemohl. A budou se jeden druhému odcizovat čím dál víc, ti dva — to podezření bude mezi nimi pořád jako přízrak — jak přízrak, který se nedá zapudit.“

Zvrátil se do křesla; obličej měl v té chvíli celý šedý a vypadal unaveně. Několikrát malomyslně potřásl hlavou.

„A nic víc se nedá dělat, jedině snad že —“ Znova se narovnal v křesle a po tváři mu přelétl prapodivný letmý úsměv. „Jedině snad, že by nám pomohla slečna Marplová. Co vy na to, slečno Marplová? Něco mi říká, že z toho dopisu byste právě vy mohla leccos usoudit. Myslím z toho o tom ‚sedánku‘ na faře. Nepřipomíná vám něco nebo někoho, prostě situaci, která by nám to všechno beze zbytku vysvětlila? Nemůžete nějak pomoct těm dvěma bezradným mladým lidem, kteří chtějí být šťastni?“

Řekl to lehkým tónem, ale v otázce byla i jistá úpěnlivost. Po mnoha zkušenostech se naučil vážit si důvtipu té křehké a trochu starosvětské staré panny. Podíval se na ni přes stůl a v očích mu blýskla jiskřička naděje.

Slečna Marplová si odkašlala a uhladila si krajkový límeček.

„Trochu mi to připomíná Annie Poultnyovou,“ připustila. „Ten dopis je ovšem naprosto jasný — jak paní Bantryové, tak mně. Ne ten dopis o ‚sedánku‘ na faře, ale ten druhý. Vy žijete pořád v Londýně a v zahradničení se asi moc nevyznáte, sire Henry — vůbec se nedivím, že jste si toho ani nevšiml.“

„Jak prosím?“ zeptal se sir Henry. „Čeho jsem si nevšiml?“

Paní Bantryová sáhla po jednom ceníku. Rozevřela ho a s potěšením začala předčítat nahlas:

„*Dr. Helmuth Spath*. Jednolitý šeříkový odstín, nádherná a jemná květina s mimořádně dlouhým a tuhým stonkem. Obzvlášť vhodná do vázy, ale i pro dekorativní umístění v zahradě. Nový, nevídaně krásný druh.

Edgar Jackson. Květ překrásného tvaru, připomínající chryzantému, výrazná cihlová červeň.

Amos Perry. Zářivě červená, vysoce dekorativní.

Tsingtau. Zářivé oranžová, až do červena, atraktivní květ. Vhodná jak do zahrady, tak do vázy, v níž vydrží dlouho svěží.

Heroina — —“

„S velkým H, jak si vzpomínáte,“ přerušila ji šeptem slečna Marplová.

„*Heroina*. Bílý, růžově stříkaný květ dokonalého tvaru.“

Paní Bantryová odhodila ceník a vítězoslavně zvolala:

„Samé jiřiny!“

„A jejich začáteční písmena dávají dohromady slovo DEATH, ano — SMRT,“ dodala slečna Marplová.

„Ten dopis ale byl adresovaný doktoru Rosenovi osobně,“ namítl sir Henry.

„V tom právě byla ta jejich mazanost,“ řekla slečna Marplová. „Dopis a ta výstraha v něm. Co asi tak udělá, až dostane dopis od někoho, koho vůbec nezná, a navíc plný jmen. která jaktěživ neslyšel? To je přece jasné — hodí jej svému tajemníkovi, ne?“

„Pak ale přece jen —“

„Ale kdepak!“ zvolala slečna Marplová. „Tajemník s tím neměl nic společného. Tohle totiž právě jasně dokazuje, že to neudělal on. V opačném případě by nikdy nepřipustil, aby se ten dopis nalezl. A právě tak by nikdy nezničil ten dopis s německou známkou, který dostal on sám. Je nad slunce jasnější — promiňte mi ten výraz —, že tajemník je nevinný.“

„Kdo ale potom —“

„Nu, myslím, že je to skoro jisté, pokud je na tomhle světě vůbec něco jisté. Při té snídani byla u stolu ještě další osoba, která po

dopisu sáhla — za těch okolností na tom nebylo nic divného — a přečetla si ho. A v tom byl celý ten trik. Jak si vzpomínáte, dostala ta osoba touž poštou ceník ze zahradní školky — —“

„Greta Rosenová,“ řekl sir Henry pomalu. „A pak ta její návštěva u mne —“

„Muži tyhle věci nikdy neprokouknou,“ řekla slečna Marplová. „Obávám se, že si o nás ženách, které jsme trochu v letech, myslí, že jsme — no, dejme tomu klevetnice, poněvadž věci vidíme z tohohle hlediska. S tím se ale nedá nic dělat.

Ženy toho bohužel vědí o ženách hrozně moc. Vůbec nepochybuju o tom, že mezi nimi došlo k vzájemnému odcizení. Ten mladík k ní najednou pocítil nevysvětlitelný odpor. Čistě instinktivně ji začal podezírat a nedokázal to před ní utajit. Já si myslím, že ve skutečnosti nebyla návštěva té dívky u vás nic jiného než dobře promyšlený úskok. Sama se cítila dostatečně bezpečná a tuhle jinak zcela zbytečnou námahu s návštěvou u vás podstoupila jen proto, aby s definitivní platností obrátila vaše podezření proti tomu nešťastnému panu Templetonovi. Po její návštěvě už jste si nebyl jeho nevinou tak docela jistý.“

„Zato ale jistě vím, že tehdy neřekla nic —“ ozval se sir Henry a nedokončil větu.

„Muži tyhle věci nikdy neprokouknou,“ řekla slečna Marplová chlácholivě.

„A ta dívka — —“ sir Henry se zarazil. „Chladnokrevně spáchá vraždu a vyvázne z toho se zdravou kůží!“

„Ach ne, sire Henry,“ řekla slečna Marplová. „Se zdravou kůží ne. Tomu nevěříte ani vy ani já. Vzpomeňte si, co jste před chvilkou řekl. Ach ne. Greta Rosenová trestu neunikne. Už jen to, že se nemůže cuknout od té zpropadené sebranky — od těch vyděračů a teroristů —, z kterých pro ni nic dobrého nekouká a kteří ji se vší pravděpodobností doženou ke špatným koncům. Jak říkáte, člověk nesmí zbytečně ztrácet čas přemýšlením o tom, kdo je vinen — záleží spíš na tom, kdo je nevinen. Pan Templeton, který si podle všeho bude brát tu svou německou sestřenici, to, že roztrhal ten dopis od ní, to přece vypadá — no, dost podezřele, použijeme-li toho slova ve zcela jiném smyslu, než jsme ho tu dnes celý večer užívali. Co když měl

tak trochu strach, že si Greta Rosenová dopisu povšimla a bude si ho chtít přečíst? Ano, myslím, že nějaká menší milostná aférka mezi nimi skutečně byla. Pak je tu ještě ten Dobbs. Ačkoli toho, jak říkáte, se to asi opravdu moc netýkalo.Jediné, co ho zajímá, jsou asi ty jeho desátky nebo jak těm svým gáblíkům říká. A co ta Gertruda, ta chudinka stará — ta, co mi připomněla Annie Poultnyovou. Chuděru Annie. Padesát let jim věrně sloužila do roztrhání těla, a pak ji začali podezírat, že zničila závěť slečny Lambové, ačkoli jí nic nemohli dokázat. Té věrné bytosti kvůli tomu div srdce nepuklo. A když potom umřela, závěť se našla v tajné přihrádce v krabici na čaj, kam si ji stará slečna Lambová uložila, aby ji měla na bezpečném místě. Jenomže to už bylo pro chuděrku Annie pozdě.

Proto si také o tu starou Němku dělám takovou starost. Když člověk zestárne, velice snadno zatrpkne. Bylo mi jí nějak mnohem víc líto než pana Templetona, který je mladý, náramný fešák a zřejmě se těší přízni žen. Slibte mi, že jí napíšete, sire Henry, a v dopise ji ubezpečíte, že se prokázalo, že byla v celé věci naprosto nevinná a že na ní neulpěl ani stín podezření. Pán, jemuž sloužila tolik let, je mrtev a ona se určitě trápí tím pomyšlením a pocitem, že ji podezírají… Běhá mi po zádech husí kůže, když se vžiju do její situace!“

„Samozřejmě že jí napíšu, slečno Marplová,“ prohlásil sir Henry a zvědavě se na ni podíval. „Víte, vám já se nikdy nenaučím rozumět beze zbytku. Vy se vždycky umíte podívat na věci jinak, než bych čekal.“

„Och, to přeháníte, já vidím jen samé drobné a malicherné věci,“ řekla slečna Marplová skromně. „Vždyť ze St. Mary Mead skoro nevytáhnu paty.“

„A přesto jste rozřešila případ, o kterém by se dalo říct, že to byla mezinárodní záhada,“ řekl sir Henry. „Poněvadž vy jste jej opravdu rozřešila, o tom jsem přesvědčen.“

Slečna Marplová se zapýřila a pak se maličko pochlubila:

„Víte, v mládí se mi dostalo docela slušného vzdělání, aspoň z hlediska tehdejší doby. Já a má sestra jsme měly německou vychovatelku — prostě *Fräulein*. Takové velice sentimentální stvoření. A ta nás naučila květomluvě — to je něco, co už dneska dávno vyšlo z módy, ačkoli to mívalo svůj půvab. Žlutý tulipán například znamená

Beznadějná láska, kdežto třeba čínská astra *Umírám žárlivostí u vašich nohou*. Ten dopis byl podepsán *Georgine*, což — jestli mě paměť neklame — znamená německy *jiřina*, a když jsem věděla tohle, bylo mi to celé naprosto jasné. Škoda jen, že už nevím, co znamená jiřina v květomluvě, ale kdepak, už si nevzpomenu, kdybych se rozkrájela. Nemám už tu paměť jako dřív.“

„Rozhodně ale neznamená *death*, neznamená smrt.“

„To rozhodně ne. Nezdá se vám to celé strašné? Na světě se dějí tak smutné věci.“

„Bohužel,“ povzdechla si paní Bantryová. „Ještě štěstí, že má člověk aspoň ty květiny a přátele.“

„To je mi pěkná galantnost — jmenovat nás až na posledním místě,“ ušklíbl se doktor Lloyd a naoko se zatvářil dotčeně.

„Jeden můj ctitel mi kdysi každý večer posílal do divadla nachové orchideje,“ řekla Jane Helierová zasněným tónem.

„To znamená *Očekávám vaši přízeň*,“ řekla slečna Marplová okamžitě.

Sir Henry si nějak podivně odkašlal a odvrátil hlavu.

A pojednou slečna Marplová zvolala:

„Vzpomněla jsem si! Už to mám! Co znamenají jiřiny. *Proradnost a falešná hra*.“

„Fantastické,“ řekl sir Henry. „Naprosto fantastické.“

A povzdechl si.

/vyprávění slečny marplové/

Myslím, že jsem vám ještě nevyprávěla, moji milí — tobě, Raymonde, a tobě, Joan, o jednom velice pozoruhodném, i když nijak zvlášť významném případu, který se stal před několika lety. Nerada bych, abyste si o mně pomysleli, že snad jsem domýšlivá — já samozřejmě vím, že ve srovnání s vámi mladými jsem chytrosti nepobrala — Raymond píše ty své hypermoderní knihy, ve kterých vystupují samí dost nepříjemní mladí pánové a dámy — a Joan zas maluje ty skutečně pozoruhodné obrazy hranatých lidí, co mají po sobě takové ty zvláštní boule — to je od tebe moc chytré, drahoušku, jenže já, jak Raymond vždycky říká (a on to říká strašně ohleduplně, poněvadž je ten nejhodnější synovec na světě), já mám beznadějně viktoriánský vkus. Já obdivuji Almu-Tademu a Frederica Leightona[44], kdežto vám, jak předpokládám, tihle dva připadají jako odbyté veličiny, prostě *vieux jeu*.[45] Počkejte ale, co jsem to vlastně říkala? Aha, už vím — že bych nerada, abyste si o mně pomysleli, že snad jsem domýšlivá — jenže marná sláva, přece jen mi to malinko polichotilo, když se mi jen s pomocí zdravého rozumu podařilo rozluštit záhadu, s níž si chytřejší hlavy nevěděly rady. A to se mi doufám podařilo. Ačkoli ve skutečnosti mě mělo napadnout, že celá ta věc je jasná hned od začátku…

No dobrá, tak vám tedy tu historku povím, a kdybyste si snad mysleli, že trochu zveličuju své zásluhy, mějte prosím na paměti, že když nic jiného, pomohla jsem přinejmenším aspoň bližnímu, který se octl v neobyčejně svízelné situaci.

Prvně jsem se o celé té záležitosti dověděla jednou večer kolem deváté hodiny, když Gwen — (pamatujete se na Gwen? To byla ta má zrzavá služtička), no — když mi Gwen ohlásila, že mě přišel navštívit pan Petherick ještě s nějakým dalším pánem. Gwen je zcela

[44] Alma-Tadema a Frederic Leighton — Sir Lawrence Alma-Tadema (1836—1912) i baron Frederic Leighton (1830—1896) prosluli jako malíři výjevů z antických bájí, starověké i středověké historie

[45] staromódní

správně uvedla do salónu. Já jsem seděla v jídelně, poněvadž takhle v předjaří mi připadá hrozně neúsporné topit ve dvou krbech.

Přikázala jsem Gwen, aby do salónu přinesla griotku a skleničky, a spěchala jsem je uvítat. Ani nevím, jestli se na pana Pethericka ještě pamatujete. Umřel před dvěma lety a byl to můj dávný, dlouholetý přítel a zároveň i poradce ve všech právních záležitostech. Velice bystrý pán a opravdu chytrý advokát. Dneska se o všechny moje záležitosti stará jeho syn — moc hezký mládenec s naprosto moderními názory —, ale nějak k němu přece jen necítím tu důvěru, jakou jsem mívala k panu Petherickovi.

Vysvětlila jsem panu Petherickovi, proč nechci topit ve dvou krbech, a on mi rovnou řekl, že i s tím svým přítelem klidně půjde do jídelny, a pak mi toho přítele představil — byl to nějaký pan Rhodes. Byl poměrně ještě dost mladý — mohlo mu být něco málo přes čtyřicet — a od první chvíle mi bylo jasné, že s ním není něco v pořádku. Choval se totiž neobyčejně podivně. Dalo by se říct, že až urážlivě, kdybych byla ovšem včas nepostřehla, že ten nešťastník je — no, jak se říká — s nervy na huntě.

Když jsme se uvelebili v jídelně a Gwen přinesla tu griotku, vysvětlil mi pan Petherick, co je ke mně přivádí.

„Slečno Marplová," řekl mi, „budete muset starému příteli odpustit jeho opovážlivost. Přicházím k vám totiž proto, že od vás potřebuji poradit."

Vůbec mi nebylo jasné, co tím myslí, ale pan Petherick pokračoval:

„Když člověk onemocní, rád slyší, co si o jeho nemoci myslí dva různí lidé — dejme tomu odborník a rodinný lékař. Bývá zvykem přikládat větší víru názoru odborníka, ale já právě tenhle zvyk nepokládám za zcela správný. Odborník se totiž vyzná jen v tom, nač se specializoval, kdežto rodinný lékař má sice možná menší znalosti — ale zato rozhodně větší zkušenost získanou z praxe."

Bylo mi úplně jasné, jak to pan Petherick myslí, poněvadž jedna moje mladá neteř nedávno honem honem běžela se svým dítětem k vyhlášenému specialistovi na kožní choroby a vůbec se předtím neporadila s vlastním lékařem, o kterém si myslela, že je to roztřesený sklerotický stařík. Odborník jí doporučil jakousi velice nákladnou

léčbu, ale později přišli na to, že dítě prodělalo jen prachobyčejné spalničky, které měly poněkud netypický průběh.

Tenhle případ jsem připomněla — ačkoli mám hrůzu z odbíhání od věci — jen abych panu Petherickovi dokázala, že přesně vím, jak to myslí — ale pořád jsem ještě neměla tušení, k čemu vlastně míří.

„Jestli snad panu Rhodesovi není dobře —“ řekla jsem a hned jsem se zarazila, poněvadž ten nešťastník se zasmál tak strašně, že mi z toho jeho smíchu přejel mráz po zádech.

Řekl: „Já mám totiž před sebou vyhlídku, že mi za pár měsíců zlámou vaz — v oprátce, víte?“

A pak teprve jsem se dověděla všechno. Šlo o případ vraždy, spáchané nedávno v Barnchesteru — to je město asi dvacet mil odtud. Mám dojem, žejsem se o to tenkrát, když se to stalo, ani moc nezajímala, poněvadž jsme u nás v městečku tehdy měli velký skandál s ošetřovatelkou z okresu a taky byly všelijaké ty zahraniční události, jako třeba to zemětřesení v Indii, a tak vražda v Barnchesteru, ačkoli ve skutečnosti mnohem závažnější, v těch našich drobných zdejších pozdviženích poněkud zapadla a ušla pozornosti. Na malo-městech to tak bohužel chodí. Vzpomněla jsem si jen, že jsem četla, že v hotelu někdo probodl nějakou ženu, ale jak se jmenovala, to už jsem si nepamatovala. V té chvíli ale jako by mi najednou něco řeklo, že ta žena byla manželka pana Rhodese, a navíc — jako by jeden malér nestačil — že právě jeho mají v podezření, že ji zavraždil on sám.

Tohle všechno mi pan Petherick vysvětlil velice jasně. Řekl mi, že navzdory výroku koronerovy poroty, který mluví o vraždě spáchané neznámou osobou či neznámými osobami, má pan Rhodes oprávněný důvod k obavě, že by mohl být v nejbližších dnech zatčen, a proto že přišel za panem Petherickem, svěřil se mu a požádal ho o pomoc. Potom mi pan Petherick ještě sdělil, že se to odpoledne už radili s tajným justičním radou sirem Malcolmem Oldem a že v případě, bude-li žaloba podána, slíbil sir Malcolm, že se obhajoby pana Rhodese osobně ujme.

O siru Malcolmovi mi pan Petherick řekl, že je to mladý člověk, který i jako právník je stoupencem těch nejmodernějších metod, a že

jim už předem naznačil svou koncepci případné obhajoby. Právě s touto koncepcí obhajoby nebyl však pan Petherick zcela spokojen.

„Abyste mi dobře rozuměla, slečno," řekl, „ta koncepce je totiž poněkud zatížena tím, čemu já říkám hledisko odborníka. Svěříte-li siru Malcolmovi nějaký případ, vidí ho jen z jednoho hlediska — ze všeho nejdřív zpravidla hledá, na čem založit obhajobu. Jenomže i ta nejlepší koncepce obhajoby může někdy zcela zanedbat to, co je podle mého názoru životně důležité. Přehlédne totiž to, co se skutečně stalo."

Potom pan Petherick ještě řekl pár přehnaných lichotek a líbeznostní o mém důvtipu, úsudku a znalosti lidské povahy a požádal mě o svolení, aby mi směl celý případ podrobně vylíčit — v naději, že bych snad mohla přijít na nějaké vysvětlení.

Jasně jsem viděla, že pan Rhodes je stran mé pomoci krajně skeptický a že ho dost mrzí, že se ke mně vůbec dal přivést. To ale pan Petherick ignoroval a klidně mi dál vyprávěl, co se vlastně 8. března v noci stalo.

Manželé Rhodesovi byli ubytováni v hotelu Koruna v Barnchesteru. Paní Rhodesová (to jsem si z přehnaně korektního vyjadřování pana Pethericka dala dohromady spíš sama) byla nejspíš trochu hypochondrička, a proto se hned po večeři odebrala na lůžko. Ona a její manžel bydleli ve dvou sousedních pokojích se spojovacími dveřmi. Pan Rhodes, který píše knihu o prehistorických pazourkových nástrojích, se usadil ve vedlejším pokoji k práci. V jedenáct hodin uklidil rozložené papíry a také se přichystal ke spánku. Než si však lehl, nakoukl ještě do pokoje ke své ženě, aby se přesvědčil, zda nic nepotřebuje. Zjistil, že tam svítí elektrické světlo a jeho žena leží v posteli s probodeným srdcem. Byla mrtvá už přinejmenším hodinu — pravděpodobně ještě déle. Všechno, co se kolem toho dalo zjistit, bylo asi tohle: pokoj paní Rhodesové měl ještě jedny dveře, které vedou do chodby. Ty však byly zamčené a navíc ještě zajištěny zástrčkou zevnitř. Jediné okno v pokoji bylo zavřené a na háček. Pan Rhodes tvrdí, že pokojem, v němž seděl on, prošla pouze pokojská, která přinesla láhve s horkou vodou. Zbraň nalezená v ráně byla malá úzká dýka, jaké se říká stiletto. Patřila paní Rhodesové, která ji měla polo-

ženou na toaletním stolku — byla totiž zvyklá používat.jí jako nože na papír. Žádné otisky prstů se na ní nenašly.

A to také bylo všechno — kromě pana Rhodese a pokojské do pokoje zavražděné nikdo nevstoupil.

Hned jsem se samozřejmě zeptala na tu pokojskou.

„Po té jsme také šli ze všeho nejdřív," řekl mi pan Petherick. „Mary Hillová pochází z Barnchesteru, žije tam a jako pokojská je v hotelu Koruna zaměstnána už deset let. Nepodařilo se nám zjistit absolutně žádný důvod, proč by měla z ničeho nic zavraždit někoho z hostů v hotelu. Rozhodně je ale mimořádně hloupá, málem slabomyslná. Při všech výsleších tvrdila jedno a totéž. Uvedla, že když přinesla láhev s horkou vodou, paní Rhodesová už byla rozespalá, skoro prý už dřímala. Upřímně řečeno, nechce se mi věřit, že zločin spáchala ona, a myslím, že tomu neuvěří ani žádná porota."

Potom se pan Petherick zmínil ještě o několika dalších detailech. V hotelu Koruna je nahoře nad schodištěm jakýsi miniaturní salónek, kde hosté občas sedávají a pijí kávu. Doprava z něho vede chodba a poslední dveře v ní jsou dveře do pokoje, ve kterém bydlela paní Rhodesová. Potom se chodba zatáčí znova kolmo doprava a první dveře za rohem vedou do pokoje pana Rhodese. Oboje dveře měli svědkové na očích. Na první dveře — do pokoje pana Rhodese, kterým budu říkat dveře A, viděli čtyři lidé — dva obchodní cestující a starší manželský pár, kteří tam všichni pili kávu. Podle nich do dveří A nevstoupil ani z nich nevyšel nikdo kromě pana Rhodese a pokojské. Pokud jde o ty druhé dveře v chodbě — dveře B — před těmi právě něco opravoval elektrikář, a ten také přísahá, že do dveří B nevešel ani jimi neodešel nikdo jiný než pokojská.

Velice záhadný a zajímavý případ — to jistě. Na první pohled to vypadalo, jako by svou ženu nutně musel zavraždit pan Rhodes. Bylo mi však jasné, že pan Petherick je zcela přesvědčen o nevině svého klienta, a pan Petherick je velice chytrý pán, který by jen tak někomu nenaletěl.

Při výslechu pan Rhodes vyprávěl jakousi rozpačitou a nesouvislou historii o nějaké ženě, která prý psala jeho manželce výhružné dopisy. Usoudila jsem, že ta jeho historie bude zřejmě krajně nepřesvědčivá. Pan Petherick ho vyzval, aby mi to všechno pověděl sám.

„Mám-li být upřímný," řekl, „nikdy jsem tomu vlastně pořádně nevěřil. Měl jsem dojem, že si toho Amy většinu vymyslela."

Z jeho řeči jsem vyrozuměla, že paní Rhodesová nejspíš patřila k takovým těm romantickým lhářkám, kterých je mezi ženami dost a dost a které mají ve zvyku zveličovat a přikrašlovat všechno, co se jim v životě přihodí. Podle toho, co navykládala, potkala ji pravidelně rok co rok spousta neuvěřitelných dobrodružství. Když uklouzla po slupce od banánu, nafoukla to vždycky tak, jako by jen o vlásek unikla smrti. Když jí začalo hořet stínidlo na lampě, vylíčila to známým, jako by ji byli museli na poslední chvíli zachraňovat z hořící budovy. Její manžel byl zvyklý nepřikládat jejím báchorkám větší váhu. Její vyprávění o tom, že jakási žena, jejíž dítě zranila při automobilové nehodě, jí přísahala pomstu — no prostě, pan Rhodes tomu vůbec nevěnoval pozornost. K té autonehodě došlo dřív, než se se svou ženou oženil, a přestože mu četla nějaké dopisy plné negramotného spílání, podezíral manželkul, že si je píše a posílá sama, poněvadž už skutečně kdysi něco podobného udělala. Jeho manželka měla sklon k hysterii a v jednom kuse prahla po nějaké senzaci a vzrušení.

Víte, to všechno mi připadalo možné a docela i přirozené — my totiž u nás v městečku máme jednu mladou ženu, která se chová zrovna tak. Tenhle druh lidí se vystavuje nebezpečí, že když se jim pak jednou skutečně stane něco mimořádného, nikdo jim neuvěří, že *tentokrát* říkají pravdu. Měla jsem dojem, že tady šlo právě o tenhle případ. A policie nejspíš jen usoudila, že tu nepřesvědčivou historku si vybájil pan Rhodes sám, aby odvrátil podezření od své osoby.

Zeptala jsem se, jestli v hotelu byly také nějaké ženy, které tam byly ubytované samy, bez doprovodu. Ukázalo se, že tam bydlely dvě — nějaká paní Granbyová, ovdovělá Angličanka původem z Indie, a jakási slečna Carruthersová — stará panna, mužatka s koňským chrupem, vynechávající při řeči všechna gé. Navíc mi pan Petherick řekl, že při nejzevrubnějších výsleších se nepodařilo najít někoho, kdo by jednu či druhou viděl poblíž místa činu, a také se nezjistilo nic, co by jednu z těch dvou s celou tou záležitostí nějak spojovalo. Požádala jsem ho, aby mi popsal zevnějšek těch žen. Uvedl, že paní Granbyová má nazrzlé vlasy, dost neupravené, nažloutlou pleť a je jí asi tak kolem padesáti. Oblečená prý byla dost

pitoreskně, měla na sobě šaty z křiklavého indického hedvábí a i jinak prý byla postrojená značně exoticky. Slečna Carruthersová je asi čtyřicátnice, nosí skřipec, vlasy má ostříhané nakrátko jako mužský[46] a nosí pánská saka a košile.

„Ale jeminá̌cku," řekla jsem, „to nám to hrozně ztěžuje."

Pan Petherick se na mě tázavě podíval, ale zrovna v té chvíli jsem neměla chuť mu nic víc vykládat, a tak jsem se ho zeptala, co o tom soudí sir Malcolm Olde.

Sir Malcolm Olde prý prohlásil, že by se vůbec nedivil, kdyby šlo o sebevraždu. Pan Petherick mu řekl, že lékařská expertiza možnost sebevraždy skoro s jistotou vyloučila a také že na dýce nebyly žádné otisky prstů, ale sir Malcolm prý věří, že si dokáže opatřit opačné lékařské dobrozdání a najde cestu, jak ten rozpor s chybějícími otisky prstů vyvrátí. Zeptala jsem se pana Rhodese, co si o tom myslí on, a na to mi řekl, že všichni doktoři jsou kapánek pošahaní, ale on že prostě domněnku, že by se jeho žena zabila sama, nemůže brát vážně. „Musela byste ji znát — ta by něco takového nikdy neudělala," řekl jednoduše — a já jsem mu věřila. Hysterické osoby sebevraždu zpravidla nepáchají.

Chvíli jsem uvažovala a pak jsem se zeptala, jestli dveře z pokoje pana Rhodese vedou přímo do chodby. Pan Rhodes řekl, že nikoli — je tam ještě malá předsíňka s koupelnou a klozetem. Zevnitř byly zamčené a zástrčkou zajištěné ty dveře z ložnice do předsíňky.

„V tom případě mi ale celá ta věc připadá neobyčejně jednoduchá," řekla jsem.

A věřte mi, opravdu jednoduchá byla… Byla to ta nejjednodušší věc na světě. A přesto zřejmě nikoho nenapadlo, aby se na to podíval tímhle způsobem.

Pan Petherick i pan Rhodes na mě vytřeštili oči tak, že mě to úplně přivedlo do rozpaků.

„Snad… snad slečna Maiplová dostatečně nedocenila veškeré potíže…" řekl pan Rhodes.

„Ale ano — docenila," řekla jsem. „Jsou tu jen čtyři možnosti. Buď paní Rhodesovou zabil její manžel, nebo pokojská, nebo spá-

[46] Povídka je z roku 1932. (Pozn. překl. z roku 1975.)

chala sebevraždu, nebo ji zabil někdo, kdo přišel zvenčí a koho nikdo neviděl ani přicházet, ani odcházet.“

„Což je nemožné,“ skočilmi do řeči pan Rhodes. „Nikdo k ní nemohl vejít nebo vyjít od ní přes můj pokoj tak, abych ho byl neviděl, a i kdyby snad někdo dokázal vejít dovnitř přes pokoj mé ženy, aniž by si ho všiml elektrikář, jak by se byl odtamtud proboha mohl dostat, aby za ním dveře zůstaly zamčené a zastrčené zevnitř?“

Pan Petherick se na mé podíval a řekl: „Nu — co vy na to, slečno Marplová?“ Znělo to, jako by mě chtěl povzbudit, a zároveň vyzývavě.

„Ráda bych se ještě na něco zeptala,“ řekla jsem. „Jak ta pokojská vypadala, pane Rhodesi?“

Odpověděl, že to mi už stěží poví zcela přesné — má dojem, že byla dost vysoká, ale nevzpomíná si už, zda byla blondýnka nebo tmavovláska. Obrátila jsem se na pana Pethericka a položila jsem stejnou otázku i jemu.

Řekl, že jde o ženu střední postavy, s dost světlými vlasy a modrýma očima. Zdravím prý jen kvete.

Nato pan Rhodes řekl: „Vy jste lepší pozorovatel než já, milý příteli.“

S tím jsem se odvážila nesouhlasit a požádala jsem pak pana Rhodese, zda by byl s to popsat *mou* službu, kterou před okamžikem viděl. Nedokázal to ani on, ani pan Petherick.

„Není vám jasné, co z toho plyne?“ zeptala jsem se. „Když jste sem přišli, měli jste oba plnou hlavu těch svých starostí, a osoba, která vám přišla otevřít, pro vás byla jen nějaká služka. A přesně tak to bylo s panem Rhodesem v hotelu. Viděl jen nějakou *pokojskou*. Viděl, že je oblečená tak, jak pokojské v hotelu bývají, a že má zástěru. Byl příliš zabrán do své práce. Pan Petherick ale zas tutéž ženu zpovídal ze zcela jiného hlediska. Díval se na ni prostě jen jako na nějakou *osobu*.

A s tím právě počítala žena, která vraždu spáchala.“

Poněvadž pořád ještě nic nechápali, musela jsem jim to vysvětlit.

„Myslím,“ řekla jsem, „že to celé bylo takhle: pokojská vešla dveřmi A, přes pokoj pana Rhodese prošla s lahví horké vody do

pokoje paní Rhodesové a přes tu předsíňku z něho vyšla do chodby B. No a X — jak budu říkat naší vražednici — vešla dveřmi B do té malé předsíňky, schovala se tam — pochopitelně, ehm, v jisté místnůstce — a počkala, až pokojská odejde. Potom vešla do pokoje paní Rhodesové, vzala z toaletního stolku tu dýku — (s pokojem se nepochybně seznámila už dřív během dne), přistoupila k posteli, probodla dřímající ženu, otřela rukojeť dýky, zamkla a zajistila zástrčkou dveře, jimiž vstoupila, a pak vyšla ven přes pokoj, v němž pan Rhodes pracoval."

Pan Rhodes zvolal: „To bych ji ale byl musel vidět. A elektrikář by ji byl musel vidět, když šla dovnitř."

„Ale kde," řekla jsem. „V tom se právě mýlíte. Nemusel jste si jí vůbec všimnout — *jestliže byla oblečená jako pokojská*." Počkala jsem, až jim to jaksepatří dojde, a pak jsem pokračovala: „Byl jste zabraný do práce — koutkem oka jste viděl, že vešla pokojská a jde do pokoje vaší ženy. Pak se zas vrátila a vyšla na chodbu. Byly to tytéž *šaty*, ale nikoli táž žena. A totéž viděli i ti lidé, co popíjeli kávu — pokojskou, která vešla do pokoje, a pokojskou, která z něho vyšla ven. A právě tak ten elektrikář. Troufám si tvrdit, že kdyby ta pokojská byla nápadně hezká, nějaký pán by si možná povšiml její tváře — lidská nátura je prostě taková, jaká je — ale jestliže to byla docela obyčejná žena ve středních letech, pak to, co jste viděl, byly *šaty* pokojské, nikoli ta žena sama."

Pan Rhodes vykřikl: „A kdo to tedy byl — ta ženská?"

„Hm," řekla jsem, ,,to už asi bude kapánek těžší. Musela to být buď paní Granbyová, nebo slečna Carruthersová. Paní Granbyová by podle všeho mohla normálně nosit paruku — takže roli pokojské mohla klidně sehrát se svými vlastními vlasy. Na druhé straně však slečna Carruthersová se svými nakrátko ostříhanými vlasy si snadno mohla paruku nasadit a odehrát tu roli také. Domnívám se, že dost snadno zjistíte, která z nich to byla. Já osobně si spíš myslím, že to udělala ta slečna Carruthersová."

A opravdu, moji milí, tohle už je konec celé té historie. Carruthersová bylo falešné jméno, ale žena, která se pod ním skrývala, tu vraždu opravdu spáchala. Pocházela z duševně zatížené rodiny. Paní Rhodesová, která byla velice nervózní a nebezpečná řidička, přejela

její malou dcerku, a to tu nešťastnici připravilo o rozum dočista. Svou pomatenost náramně obratně skrývala — jedinou výjimkou byla okolnost, že psala své vyhlédnuté oběti ty bláznivé dopisy. Nějaký čas paní Rhodesovou sledovala a plán pomsty zosnovala velice chytře. Hned druhý den ráno odeslala z pošty balíček s parukou a šaty pokojské. Když ji ale přímo obvinili, zhroutila se a okamžitě se přiznala. Ted“ je ta nebožačka v Broadmooru v blázinci. Je samozřejmě úplně vyšinutá, ale ten zločin přesto naplánovala neobyčejně chytře.

Pan Petherick za mnou později přišel a přinesl mi moc pěkný dopis od pana Rhodese — věřte mi, že jsem se až musela červenat. Potom se mne ale můj starý přítel zeptal: „Jedna věc mi pořád ještě není jasná — proč jste si myslela, že to spíš udělala ta Carruthersová než ta Granbyová? Nikdy jste přece ani jednu z nich neviděla.“

„Hm,“ řekla jsem mu. „To bylo kvůli tomu *gé*. Řekl jste, že při řeči vynechávala *gé*. To dělají strašně často v knížkách všelijací lovci a lesáci, ale lidí, kteří to skutečně dělají, moc neznám — rozhodně ne nikoho, komu není nejmíň šedesát. Vy jste však řekl, že té ženě je asi čtyřicet. V tom případě ovšem to vynechávané *gé* ukazovalo spíš na ženu, která hraje nějakou roli a trochu přehrává.“

Nebudu vám už vykládat, co mi na to řekl pan Petherick, ale bylo to pro mne velice lichotivé a opravdu jsem měla trochu ješitný pocit, že nepatřím ještě tak docela do starého železa.

A je to až neuvěřitelné, jak se někdy všechno obrátí k dobrému a šťastně dopadne. Pan Rhodes se znova oženil — vzal si takovou hezkou, citlivou dívenku — a narodilo se jim krásné děťátko, hotový andílek — a co byste řekli? — požádali mě, jestli bych mu nešla za kmotru. To přece od nich bylo milé, ne?

A teď už jen doufám, že si o mně nebudete myslet, že jak se jednou rozpovídám, nevím, kdy skončit…

4x

TOMMY BERESFORD A PENTLIČKA

/aféra s růžovou perlou/

„Co to proboha děláš?“ zeptala se Pentlička, když vešla do kanceláře Mezinárodní detektivní agentury (reklamní heslo: Bluntovi Bystrozrací Detektivové) a uviděla, že její drahý manžel leží na podlaze zavalen haldou knih.

Tommy vrávoravě povstal.

„Chtěl jsem ty knihy postavit do horní police ve skříni,“ postěžoval si. „A ta zatracená židle pode mnou ujela.“

„Co je to vůbec za knihy?“ zeptala se Pentlička a zvedla namátkou jeden svazek. „*Pes baskervillský*. To bych si někdy docela ráda znova přečetla.“

„Už to chápeš?“ řekl Tommy a pečlivě se oprašoval. „Něco jako půlhodinky s velkými mistry, rozumíš? Já se totiž, Pentličko, ať dělám co dělám? nemůžu zbavit pocitu, že my dva jsme v téhle branži víceméně amatéři — to se ví, v jistém smyslu ani ničím jiným než amatéry být nemůžeme, ale vůbec by neškodilo, kdybychom si, jak se říká, zdokonalili techniku. Tyhle knihy jsou samé detektivky od předních mistrů pracujících v tomhle žánru. Mám v úmyslu vyzkoušet různé styly a porovnat výsledky.“

„Hm,“ broukla Pentlička. „Někdy si říkám, že bych moc ráda věděla, jak by si tihle detektivové uměli poradit ve skutečném životě.“ Vzala do ruky další svazek. „To by asi nebylo zrovna lehké, kdybys chtěl být třeba takovým Thorndykem. O medicíně nevíš ani ň, o zákonech a právním řádu ani nemluvě, a že bys byl nějak zvlášť honěný v přírodních vědách, to se mi taky nezdá.“

„Máš asi pravdu,“ řekl Tommy. „Rozhodně jsem si už ale koupil výtečný fotoaparát a začnu fotografovat stopy, zvětšovat negativy a vůbec — cvičit se v podobných věcech. Teď ale, *mon amie*, zapracuj svými malými šedými mozkovými buňkami — co ti připomíná tohle?“

Ukázal na spodní poličku skříně. Ležely na ní tři věci: jakýsi zvláštní futuristický župan, turecký pantofel a housle.

„Ale to je přece jasné, milý Watsone,“ řekla Pentlička.

„Správně,“ řekl Tommy. „Vzbuzuje to asociace na Sherlocka Holmese.“

Vzal housle do ruky a zafidlal smyčcem po strunách, na což Pentlička reagovala úpěnlivým zakvílením.

V tom okamžiku zadrnčel na stole bzučák — znamení, že do předpokoje detektivní agentury přišel klient a že se ho prozatím ujal poslíček Albert.

Tommy chvatně položil housle zpátky na polici a rychle odkopal knihy za psací stůl.

„Ne že by bylo tak moc naspěch," poznamenal. „Albert jim aspoň bude mít čas v klidu sdělit, že mám právě na drátě Scotland Yard, který ode mne potřebuje naléhavou konzultaci. Běž do své kanceláře a začni bušit do stroje, Pentličko, aby to vypadalo, že se tu div nepřetrhnem a nevíme, kde nám hlava stojí. Ne, počkej — teď mě napadá, že bude lepší, když ti budu diktovat poznámky a ty je budeš stenografovat. Nejdřív se ale na tu oběť musíme podívat, než dovolíme Albertovi, aby ji uvedl dál."

Oba přistoupili ke špehýrce ve stěně, která byla umístěna tak šikovně, že umožňovala výhled do předpokoje.

Klient byla dívka, asi v Pentliččině věku, vysoká a tmavovlasá. Ve tváři měla jakýsi divoký výraz a oči plné opovržení.

„Šaty má laciné a dost křiklavé," poznamenala Pentlička. „Pozvi ji dál, Tommy."

V příštím okamžiku už si dívka potřásala rukou se slavným panem Bluntem, zatímco Pentlička seděla kousek opodál s upejpavě sklopenýma očima a v ruce držela poznámkový blok a tužku.

„Dovolte, abych vám představil svou sekretářku a důvěrnici, slečnu Robinsonovou," řekl pan Blunt a mávl rukou směrem k Pentličce. „Můžete před ní bez obav mluvit o čemkoli." Pak se na okamžik zvrátil na opěradlo křesla, přimhouřil oči a poznamenal unaveným tónem: „V tuhle denní hodinu musel být autobus asi pěkně přeplněný, že?"

„Přijela jsem taxíkem," řekla dívka.

„Ach tak — ano!" pravil Tommy dotčeně. Očima vyčítavě spočinul na modrém lístku z autobusu, který jí vyčuhoval z rukavičky. Dívka jeho pohled sledovala a pak se dala do smíchu a lístek vytáhla.

„Hádal jste podle tohohle? Ten lístek jsem sebrala na chodníku. Syn našeho souseda je sbírá."

Pentlička si odkašlala a Tommy po ní střelil zničujícím pohledem.

„Přistupme raději k věci," řekl rázně. „Hodláte použít našich služeb, slečno —"

„Bruceová," řekla dívka. „Můj otec se jmenuje Kingston Bruce. Bydlíme ve Wimbledonu. Včera večer jistá dáma, která je u nás na návštěvě, pohřešila velice drahocennou růžovou perlu. Večeřel u nás také pan St. Vincent a při jídle se čirou náhodou zmínil o vaší kanceláři. Matka mě k vám dnes ráno poslala, abych vás požádala o pomoc v té nemilé záležitosti."

Dívka mluvila rozmrzele, téměř jako proti své vůli. Bylo zcela jasné, že ona a její matka nemají na celou věc stejný názor. Dívka sem zřejmě přišla víceméně z donucení.

„Chápu," řekl Tommy poněkud rozpačitě. „Policii jste nepovolali?"

„Ne," řekla slečna Bruceová, „policii jsme nevolali. Bylo by to od nás dost hloupé a trapné zavolat policii a pak zjistit, že ta zatracená věcička byla zakutálená někde pod krbem nebo podobně."

„Ach tak!" řekl Tommy. „Takže on ten šperk se také mohl docela jednoduše jenom ztratit?"

Slečna Bruceová pokrčila rameny.

„Lidé hned kolem všeho ztropí strašný poprask," řekla rozmrzele.

Tommy si odkašlal.

„Ovšem, víte —" řekl váhavě. „Jsem právě teď mimořádně zaměstnán —"

„To docela chápu," řekla dívka a hned vstala. V očích se jí mihl rychlý záblesk spokojenosti, který přinejmenším neušel aspoň Pentličce.

„Přesto ale," pokračoval Tommy, „bych si snad našel čas a do Wimbledonu zajel. Dala byste mi laskavě adresu?"

„Edgeworth Road, vila U vavřínu."

„Poznamenejte si to, prosím, slečno Robinsonova."

Slečna Bruceová na okamžik zaváhala a pak řekla skoro nezdvořile:

„Tak vás tedy budeme čekat. Na shledanou."

„Legrační dívka," řekl Tommy, když slečna Bruceová odešla. „Že bych ji ale prokoukl, to bych zrovna tvrdit nechtěl."

„Nedivila bych se, kdyby tu perlu ukradla sama," poznamenala zamyšleně Pentlička. „Pojď, Tommy, nejdřív tady uklidíme ty knihy a pak vytáhneme z garáže vůz a zajedeme tam. Mimochodem, na koho si teď hodláš hrát — pořád ještě na Sherlocka Holmese?"

„V tom bych se musel nejdřív trochu pocvičit," řekl Tommy. „S tím autobusovým lístkem jsem se dost zesměšnil, co říkáš?"

„To teda jo," řekla Pentlička. „Na tvém místě bych si na takovouhle dívku s podobnými triky moc netroufala — ta je mazaná jak liška. Takyje ale chudinka pěkně nešťastná."

„Tak se mi zdá, že ty už o ní víš úplně všechno," řekl Tommy jízlivě, „a stačilo ti k tomu, aby ses dobře podívala, jaký má nos!"

„Řeknu ti, co si představuju, že ve vile U vavřínu najdeme," odpověděla Pentlička, které se to ani dost málo nedotklo. „Bude to dům plný snobů, posedlých touhou stýkat se se společenskou smetánkou, a tatíček, jestli nějakého tatíčka mají, bude mít určitě nějakou vysokou vojenskou šarži. Ta dívka vede stejný život jako oni a pohrdá sama sebou za to, že se tomu nedokáže vzepřít."

Tommy se naposled podíval na knihy, teď už úhledně narovnané do police.

„Tak se mi zdá," řekl zamyšleně, „že bych dneska měl představovat Thorndyka."

„To mě nenapadlo, že by na tomhle případě mohlo být něco, co by vyžadovalo znalost medicíny a právního řádu," poznamenala Pentlička.

„Asi ne," řekl Tommy. „Ale já prostě umírám touhou, abych už mohl zasvětit ten svůj nový fotoaparát! Ta firma, od které ho mám, tvrdí, že má ten nejsenzačnější objektiv, jaký se vůbec kdy podařilo vyrobit."

„Tyhle objektivy já znám," řekla Pentlička. „Než si nařídíš spoušť, než nasadíš clonu a spočítáš expozici, než si oko zvykne, abys to držel vodorovně, zapomeneš, cos chtěl vlastně fotit, a zatoužíš po obyčejném jednoduchém foťáčku, jako je třeba Brownie."

„Brownie dokáže uspokojit jen zcela nenáročnou duši."

„No možná, ale vsadím se, že s ním budu mít lepší výsledky než ty.“

Tommy její výzvu k soutěži ignoroval.

„Měl bych mít zapalovač značky Přítel kuřáka,“ řekl lítostivě. „Nevíš, kde se dá koupit?“

„Pořád ještě máš tu patentní vývrtku, co ti dala loni k vánocům teta Araminta,“ řekla povzbudivě Pentlička.

„To máš pravdu,“ řekl Tommy. „Tehdy jsem ji považoval jen za kuriózní destrukční nástroj a poněkud legrační dárek od tety, která sama je přísná abstinentka.“

„No a já budu dělat Poltona,“ řekla Pentlička.

Tommy se na ni s opovržením podíval.

„Pěkného Poltona. Nemůžeš přece začít dělat nic z toho, co dělá on.“

„Ale můžu,“ řekla Pentlička. „Můžu si mnout ruce, když budu mít nad něčím radost. To přece úplně stačí, abych udělala dojem. Doufám, že ty začneš pořizovat sádrové odlitky stop.“

Tommy to nechal bez poznámky. Vzali si s sebou patentní vývrtku a zašli do garáže, vytáhli vůz a rozjeli se do Wimbledonu.

Vila U vavřínu bylo veliké panské sídlo. Lomenicové štíty a věžičky byly trochu přehnané, vypadala, jako by nedávno dostala novou fasádu, a obklopovaly ji upravené květinové záhony plné červených pelargonií.

Vysoký muž s krátce přistřiženým bílým knírem a nápadně vojenským chováním otevřel dveře dřív, než Tommy stačil zazvonit.

„Už jsem vás vyhlížel,“ vysvětlil jim hlučně. „Jste pan Blunt, že ano? Já jsem Kingston Bruce, plukovník. Mohu vás pozvat do své pracovny?“

Zavedl je do malé místnosti v zadní části domu.

„Mladý St. Vincent pěl na tu vaši detektivní kancelář velkou chválu a sám už jsem si několikrát všiml vašich inzerátů. Stálo v nich, že poskytujete služby čtyřiadvacet hodin denně — opravdu skvělá představa! To je totiž přesně to, copotřebuju.“

Tommy v duchu proklel Pentličku za to, že si při sestavování inzerátu nezodpovědně vybájila tu oslnivou větičku, ale přesto odpověděl: „Ano, je tomu tak, pane plukovníku.“

„Celá ta záležitost je velice trapná, to mi věřte — krajně trapná.“

„Kdybyste byl tak laskav a pověděl mi veškerá fakta,“ řekl Tommy a v jeho hlase zazněl stín netrpělivosti.

„Samozřejmě — hned vám je povím. Máme tu v současné době na návštěvě jednu naši velice dávnou a drahou přítelkyni, lady Lauru Bartonovou. Dceru zesnulého hraběte z Carroway. Dnešní hrabě, její bratr, pronesl nedávno pozoruhodnou řeč v Horní sněmovně. Jak říkám, je to naše dávná a drahá přítelkyně. Jedni moji američtí přátelé, kteří před několika dny přicestovali do Anglie, manželé Bettsovi, velice toužili se s ní seznámit. ‚Není nic snazšího,‘ řekl jsem jim. ‚Bydlí teď u nás. Přijeďte k nám na víkend.‘ Víte přece, jak jsou Američané přímo posedlí touhou znát se s lidmi, kteří mají šlechtické tituly, pane Blunte.“

„Na to si často potrpí i jiní, nejen Američané, pane plukovníku.“

„Ano, to máte bohužel pravdu, milý pane. Já snoby nemohu ani cítit. No prostě, jak už jsem řekl — Bettsovi k nám přijeli na víkend. Včera večer, zrovna když jsme hráli bridž, zlomila se paní Bettsové sponka na přívěsku náhrdelníku, a tak si jej sundala a odložila na stolek — myslela, že si jej vezme s sebou, až půjde nahoru. Jenomže na to potom zapomněla. Musím vám ještě vysvětlit, pane Blunte, že ten přívěsek se skládá ze dvou malých diamantových křidélek, z nichž visí velká růžová perla. Přívěsek se dnes ráno našel tam, kam jej paní Beetsová odložila, ale ta perla — perla, která má nesmírnou cenu — na něm nebyla. Někdo ji utrhl a odcizil.“

„Kdo přívěsek našel?“

„Služebná — Gladys Hillová.“

„Máte důvod k tomu, abyste podezíral ji?“

„Je u nás už několik let a zatím se vždycky chovala naprosto poctivě. Člověk ovšem nikdy neví —“

„Jistěže. Mohl byste mi povědět, kdo všechno patří ke služebnictvu, a také mi říct, kdo byl včera večer při té večeři přítomen?“

„No, snad abych začal kuchařkou — ta je sice u nás teprve dva měsíce, jenže včera neměla sebemenší příležitost se k salónu vůbec přiblížit — a totéž platí o pomocnici z kuchyně. Pak tu máme služebnou, Alici Cummingsovou. Ta už je u nás taky hezkých pár let. A lady Laura má samozřejmě svou komornou. To je Francouzka.“

Plukovník Bruče se při této poznámce zatvářil velice významně. Tommy však na sobě nedal znát, že by na něho odhalení národnosti komorné nějak zvlášť zapůsobilo, a řekl: „Dobrá. A co ta společnost u večeře?“

„To byli manželé Bettsovi, potom my — má žena, dcera a já — a lady Laura. Večeřel s námi ještě mladý St. Vincent a po večeři se u nás na chvíli stavil také pan Rennie.“

„Kdo to je, ten pan Rennie?“

„Velice protivný chlapík — strašný radikál a anarchista. Jinak náramný fešák, o to nic, a v první chvíli ty jeho argumenty znějí i dost přesvědčivě. Zároveň je to ale člověk, to vám řeknu radši hned a otevřeně, kterému bych nesvěřil ani zlámanou grešli. Nebezpečný chlapík.“

„Krátce a dobře,“ řekl Tommy úsečně, „podezíráte toho pana Rennieho nebo ne?“

„Ano, podezírám ho, pane Blunte. Je mi totiž jasné, že člověk s jeho názory musí být nutně amorální. Co pro něho mohlo být jednodušší, než tu perlu klidně utrhnout ve chvíli, kdy jsme všichni byli soustředěni na hru? A takových okamžiků bylo několik — dvakrát re bez jediného esa a jednou dokonce došlo k trapné hádce, když má žena omylem nepřiznala barvu.“

„Hm, ano,“ řekl Tomray. „Rád bych ale věděl ještě jednu věc — co tomu všemu říká paní Bettsová?“

„Žádala mě, abych zavolal policii,“ řekl poněkud rozmrzele plukovník Bruče. „Přesněji řečeno, požádala mě o to poté, co jsme prohledali celou místnost, abychom vyloučili možnost, že perla snad jenom někam zapadla.“

„Vy jste ji ale od toho zrazoval?“

„Byl bych velice nerad, kdyby se celá ta nemilá záležitost dostala na veřejnost. Má žena i dcera v tom jsou se mnou zcela zajedno. Pak si ale má žena vzpomněla, že mladý St. Vincent se včera při večeři zmiňoval o vaší kanceláři — že svým klientům poskytujete služby čtyřiadvacet hodin denně.“

„Hm, ano,“ řekl Tommy sklíčeně.

„Rozhodně tím nemůžeme nic pokazit, že? Zavoláme-li policii až zítra, můžeme jim říct, že jsme se domnívali, že se perla jenom

ztratila a že jsme ji hledali. Mimochodem vám ještě musím říct, že jsme dnes dopoledne nikomu nedovolili, aby z domu odešel.“

„Kromě vaší dcery ovšem,“ řekla Pentlička, která se v té chvíli ozvala vůbec poprvé.

„Ano, kromě dcery,“ přisvědčil plukovník. „Hned se nabídla, že se k vám vypraví a požádá vás, abyste se toho nešťastného případu ujali.“

Tommy vstal.

„Uděláme vše, co je v našich silách, abyste byl spokojen, pane plukovníku,“ řekl. „Rád bych se ještě podíval do salónu a na ten stolek, kam si paní Bettsová ten přívěsek odložila. Kromě toho bych paní Bettsové rád položil pár otázek. Služebnictvo si vyslechnu teprve později — nebo to spíš za mne udělá má asistentka, slečna Robinsonova.“

Cítil, jak mu při představě, že by měl vyslýchat služebnictvo, zavibrovaly nervy hrůzou.

Plukovník Bruce otevřel dveře a vedl je na druhou stranu haly. Když se přiblížili k otevřeným dveřím pokoje, kolem něhož procházeli, jasně zaslechli pár slov. Hlas, který je pronesl, patřil dívce, která je dnes dopoledne navštívila.

„Víš moc dobře, mamá,“ říkala, „že jednou opravdu přinesla domů čajovou lžičku v rukávníku.“

Za okamžik však už byli představeni paní Bruceové, hořekující dámě s podivně nevýrazným a mdlým chováním. Slečna Bruceová vzala jejich přítomnost na vědomí nepatrnou úklonou hlavy. Tvářila se ještě rozmrzeleji než ráno.

Paní Bruceová však byla velice hovorná.

„— mně je jasné, kdo ji ukradl,“ řekla nakonec. „Ten mladík, co má ty strašné anarchistické názory. Má rád kdekoho, Taliány a Němce, jenom ne Angličany — co jiného můžete od takového člověka čekat?“

„Ten se té perly ani nedotkl, na to dám krk,“ řekla rozhněvaně slečna Bruceová. „Celou dobu jsem ho měla na očích. Kdyby ji byl vzal on, nemohlo mi to uniknout.“

Podívala se na ně a vzdorovitě vystrčila bradičku.

Tommy předešel další výměně názorů tím, že požádal, zda by si mohl pohovořit s paní Bettsovou. Když paní Bruceová v doprovodu svého manžela i dcery odešla paní Bettsovou vyhledat, Tommy si zamyšleně hvízdl.

„Zajímalo by mě," pravil koumavě, „kdo asi byla ta paní nebo slečna s čajovou lžičkou v rukávníku."

„Zrovna jsem na to taky myslela," odpověděla Pentlička.

Do pokoje vpadla paní Bettsová, následovaná manželem. Byla to mohutná žena — a měla velice rázný a energický hlas. Pan Hamilton Betts vypadal na to, že trpí zažívacími potížemi a že je pod pantoflem.

„Slyšela jsem, pane Blunte, že jste soukromý detektivní agent, který dokáže urychleně rozřešit kdejakou záhadu a dává si za to dobře zaplatit. Je to tak?"

„Někteří lidé s oblibou přehánějí, paní Bettsová," řekl Tommy skromně. „Když dovolíte, rád bych vám položil několik otázek."

Všechno, co následovalo, mělo rychlý spád. Tommy si prohlédl poškozený přívěsek i stolek, na který byl přívěsek odložen, a také paní Bettsová se na okamžik probrala ze zamlklosti a uvedla v dolarech cenu pohřešované perly.

Přesto ale Tommy s jistotou cítil, že není s to dostat se ani o krok dál. Šlo mu to na nervy.

„To by snad mohlo zatím stačit," řekl nakonec. „Slečno Robinsonova, přinesla byste mi laskavě z haly můj speciální fotoaparát?"

Slečna Robinsonova vyhověla jeho žádosti.

„To je takový můj malý vynález," řekl Tommy. „Na první pohled to vypadá jako docela obyčejný fotoaparát."

S lehkým uspokojením zaznamenal, že jeho poznámka udělala na manžele Bettsovy dojem.

Vyfotografoval přívěsek i stolek, na který byl přívěsek odložen, a pořídil si i několik celkových záběrů místnosti. Potom poslal „slečnu Robinsonovou", aby si pohovořila se služebnictvem, a když pohlédl do dychtivých a nedočkavých tváří plukovníka Brucea a paní Bettsové, bylo mu jasné, že od něho očekávají aspoň pár autoritativních slov.

„Všechno zatím nasvědčuje dvěma možnostem," prohlásil. „Buď je perla stále ještě v domě, nebo už v domě není."

„Přesně tak," řekl plukovník s větším respektem, než jaký se dal při povaze učiněného prohlášení čekat.

„Jestliže není v domě, pak může být kdekoli. Jestliže však v domě je, pak nutně musí být někde ukryta —"

„A je třeba udělat důkladnou prohlídku," přerušil ho plukovník Bruce. „Přesně tak. Dávám vám volnou ruku, pane Blunte. Prohledejte dům od sklepa až do podkroví."

„Och, Charlesi," zanaříkala paní Bruceová se slzami na krajíčku, „myslíš, že to je moudré? Služebnictvu se to moc zamlouvat nebude. Určitě dají výpověď, uvidíš, že dojde na má slova."

„Prohledáme jejich pokoje až nakonec," řekl Tommy chlácholivě. „Zloděj vždycky schová ukradenou věc na místě, které je nejmíň nápadné, a kde předpokládá, že ji nikdo nebude hledat."

„Něco takového jsem myslím už někde četl," přisvědčil plukovník.

„Samozřejmě," řekl Tommy. „Vzpomínáte si pravděpodobně na případ státní zástupce versus Nejvyšší trestní soud, pokládaný od té doby za precedent."

„No — hm — vlastně ano," řekl plukovník a zatvářil se poněkud zmateně.

„A to nejméně pravděpodobné místo v celém domě jsou pokoje paní Bettsové," pokračoval Tommy.

„Proboha! To je ale ohromně chytrý nápad, že?" řekla paní Bettsová s obdivem.

Bez dalších poznámek ho zavedla do svého pokoje v poschodí, kde Tommy znova použil svého speciálního fotoaparátu.

Za malou chvilku tam za ním přišla Pentlička.

„Doufám, že nebudete nic namítat, paní Bettsová, když má asistentka prohlédne vaši garderobu?"

„Ovšemže ne. Potřebujete mě tu ještě k tomu?"

Tommy ji ujistil, že nemají důvod, pročji zdržovat, a paní Bettsová odešla.

„Klidně bychom mohli v tom divadýlku pokračovat," řekl Tommy. „Já osobně ale nevěřím, že máme sebemenší šanci tu zatra-

cenou perlu nalézt, čert aby tě vzal i s tím tvým parádním výmyslem, že poskytujeme služby čtyřiadvacet hodin denně, Pentličko.“

„Poslyš,“ řekla Pentlička, „služebnictvo s tím nemá nic společného, tím jsem si skoro jistá, ale něco se mi podařilo vytáhnout z té francouzské komorné. Když prý tu lady Laura byla na návštěvě před rokem, šla na čaj k nějakým lidem, byli prý to přátelé Bruceových — no a po návratu prý jí vypadla z rukávníku čajová lžička. Všichni si mysleli, že se jí do toho rukávníku dostala nějakým omylem. Mezi řečí o všelijakých podobných krádežích jsem se toho ale dověděla mnohem víc. Lady Laura vždycky k někomu přijede na návštěvu a ubytuje se u něho. Mám dojem, že nemá ani vindru a kouká se přitřít do přepychových bytů k lidem, kteří si pořád ještě potrpí na přátele se šlechtickým titulem. Může to být jen shoda okolností, ale také to může znamenat něco víc — faktem totiž zůstává, že došlo k pěti jasným krádežím v domech, kde právě bydlela. Někdy při nich byly odcizeny zcela nicotné maličkosti, ale jindy zas šlo o cenné šperky.“

„To se podívejme!“ řekl Tommy a neodpustil si dlouhé zahvízdnutí. „Kde má ta stará taškářka pokoj, víš to?“

„Rovnou přes chodbu.“

„V tom případě si ale opravdu myslím, že bychom tam měli rovnou vpadnout a pořádně se porozhlédnout.“

Pokoj na protější straně chodby měl pootevřené dveře. Bylo to velice prostorné apartmá s bílým lakovaným nábytkem a sytě růžovými záclonami. Dveře uvnitř vedly do koupelny. V jejich rámu se vynořila štíhlá černovláska, velice elegantně oblečená.

Pentlička zarazila výkřik překvapení, který se dívce dral ze rtů.

„Tohle je Elise, pane Blunte,“ řekla škrobeně. „Komorná lady Laury.“

Tommy vešel přes práh do koupelny a mlčky zaregistroval, jak přepychově a moderně je zařízena. Pak se začal přičiňovat, aby rozptýlil vytřeštěný a překvapený výraz ze tváře francouzské dívky.

„Vidím, že právě máte dost napilno, mademoiselle Elise, že?“

„To mám, monsieur, zrovna myju po paní vanu.“

„Nu, snad byste mi místo toho mohla pomoct udělat pár fotografií. Mám s sebou speciální fotoaparát a pořizuju si snímky všech interiérů v celém domě.“

Přerušilo ho bouchnutí dveří do ložnice, které pojednou s třeskem zapadly. Elise sebou při té ráně škubla.

„Co to bylo?“

„To musel udělat průvan,“ řekla Pentlička.

„Půjdeme do druhého pokoje,“ řekl Tommy.

Elise jim chtěla otevřít, ale klika jí zacvakala pod rukou a dveře se neotevřely.

„Co to má znamenat?“ zeptal se Tommy příkře.

„*Och monsieur*, někdo nejspíš musel ty dveře zamknout z druhé strany.“ Vzala ručník a znova zmáčkla kliku. Tentokrát cvakla jen jednou a dveře se rozlétly dokořán.

„*Voilà, ce qui est curieux*.[47] To ten zámek asi nějak zaklapnul,“ řekla Elise.

V ložnici nikdo nebyl.

Tommy si přinesl aparát. Pentlička a Elise se snažily vyhovět příkazům, které jim dal. Znova a znova se však vracel očima ke dveřím do koupelny.

„To bych rád věděl,“ procedil mezi zuby, „proč ty dveře zaklaply?“

Chvilku je pozorně zkoumal, zavíral je a otvíral. Klika fungovala bezvadně.

„No, ještě si udělám jeden snímek,“ řekl s povzdechem. „Mohla byste trochu odhrnout tu růžovou záclonu, mademoiselle Elise? Díky. Jenom ji tak moment podržte.“

Ozvalo se povědomé cvaknutí spouště. Podal exponovanou desku Elise, aby ji podržela, trojnožku dal Pentličce a fotoaparát pečlivě složil a sklapl.

Vymyslel si nějakou snadnou výmluvu, aby se Elisy zbavil, a jakmile odešla z pokoje, chytil Pentličku za ruku a rychle jí řekl:

„Hele, něco mě napadlo. Můžeš tu chvíli počkat? Prohledej všechny pokoje — to ti bude nějaký čas trvat. Snaž se pohovořit si s tou vykutálenou starou dámou — s lady Laurou — a něco z ní vytáhnout, ale moc ji nepoplaš. Řekni jí, že podezíráš služebnou. V

[47] to je ale zvláštní

žádném případě ale nesmíš dopustit, aby odešla z domu. Já si mezitím někam sjedu autem a vrátím se tak brzo, jak jen to bude možné.“

„Klidně,“ řekla Pentlička. „Ale nebuď si zas tak moc jistý. Na jednu věc jsi zapomněl.“

„Nač?“

„Na dceru. Ta holka se mi zdá celá nějaká divná. Mimochodem — zjistila jsem si, v kolik dnes ráno odešla z domu. Trvalo jí to dvě hodiny, než dorazila k nám do kanceláře. A to je přece nesmysl. Kam asi ještě šla, než přišla k nám?“

„Hm, na tom něco je,“ připustil její manžel. „Dobrá, jdi po všech dřívějších stopách, které se ti budou zdát slibné, ale hlavně nesmíš dovolit, aby lady Laura opustila dům. Co je zas tohle?“

Nahluchlý Tommy nikdy nebyl, a tak mu neušlo, že venku na odpočívadle něco slabě zašramotilo. Rychle přistoupil ke dveřím, ale nikoho za nimi nespatřil.

„Tak teda na shledanou,“ řekl, „vrátím se co nejdřív.“

Pentlička ho pozorovala, jak odjíždí, a nedokázala se ubránit pochybám. Tommy si byl příliš jistý — ona sama si tak jistá nebyla. Bylo tu pár věcí, kterým tak docela nerozuměla.

Pořád ještě stála u okna a pozorovala silnici, když spatřila nějakého muže, který se do té chvíle skrýval v brance na protější straně ulice. Teď úkryt opustil, přešel silnici a zazvonil na zvonek.

Ve zlomku vteřiny Pentlička vyběhla z místnosti a uháněla dolů po schodech. Ze zadní části domu se právě vynořila služebná Gladys Hillová, ale Pentlička ji velitelským gestem zahnala zpátky. Pak šla sama k domovním dveřím a otevřela je.

Na prahu stál vytáhlý mladík s pronikavýma černýma očima. Šaty, které měl na sobě, mu příliš nepadly.

Okamžik váhal a pak řekl:

„Je doma slečna Bruceová?“

„Nepůjdete dál?“ odpověděla mu Pentlička otázkou.

Ustoupila stranou, aby mohl vejít, a zavřela za ním dveře.

„Vy jste myslím pan Rennie, že ?“ zeptala se roztomile.

Střelil po ní rychlým pohledem.

„Hm — no ano.“

„Račte, prosím, sem.“

Otevřela dveře do pracovny. Místnost byla prázdná. Pentlička vstoupila zároveň s návštěvníkem a zavřela dveře. Mladík se k ní otočil; tvářil se rozmrzele.

„Rád bych mluvil se slečnou Bruceovou.“

„To asi bohužel nebude možné,“ řekla Pentlička klidně.

„Poslyšte, kdo vy vlastně vůbec jste?“ zeptal se pan Rennie málem urážlivě.

„Já jsem z Mezinárodní detektivní agentury,“ odpověděla Pentlička úsečně a neušlo jí, že pan Rennie sebou bezděčně škubl.

„Posadte se, prosím, pane Rennie,“ pokračovala. „Začnu tím, co zcela bezpečně víme: slečna Bruceová vás dnes ráno navštívila.“

Byl to troufalý dohad, ale vyšlo jí to. Když Pentlička postřehla, jak ho to sdělení konsternovalo, rychle pokračovala:

„Je opravdu moc důležité, aby se ta perla našla, pane Rennie. V tomhle domě vůbec nikdo netouží po tom, aby se to dostalo do novin. Nemohli bychom se spolu nějak dohodnout?“

Mladík ji probodl očima.

„Zajímalo by mě, jak moc toho víte,“ řekl zpytavě. „Dejte mi okamžik na rozmyšlenou.“

Zakryl si tvář oběma rukama a pak náhle Pentličce položil naprosto nečekanou otázku.

„Poslyšte, je to vážně pravda, že se mladý St. Vincent zasnoubil a bude se ženit?“

„To teda je,“ řekla Pentlička. „Znám tu dívku.“

Pan Rennie se jí pojednou začal svěřovat.

„Bylo to hotové peklo,“ přiznal se. „Předhazovali jí to ráno, v poledne i večer — strašně stáli o to, aby si vzal ji — Beatrici. A to všechno jen proto, že ten chlap jednou zdědí šlechtický titul. Kdybych já do toho měl co mluvit —“

„Tyhle agitační řeči si nechte,“ zarazila ho honem Pentlička. „Mohl byste mi říct, pane Rennie, proč myslíte, že perlu sebrala slečna Bruceová?“

„To — to bych nemohl.“

„Ale mohl,“ řekla Pentlička bohorovně. „Počkal jste, až uvidíte detektiva odjíždět — vy jste si totiž myslel, že odjel — a vzduch

bude čistý, a pak jste sem přišel a sháněl jste se po ní. To je přece jasné. Kdybyste tu perlu ukradl vy sám, nebyl byste z toho ze všeho ani zdaleka tak rozrušený.“

„Chovala se strašně divně,“ řekl mladík. „Dnes dopoledne za mnou přišla a vyprávěla mi o té krádeži. Zároveň mi řekla, že rovnou ode mne pojede do soukromé detektivní kanceláře. Měl jsem dojem, že mi hrozně chce něco říct, a přitom to není s to ze sebe dostat.“

„Hm,“ řekla Pentlička. „Pokud jde o mne, já nechci nic než tu perlu. Udělal byste nejlíp, kdybyste za ní zašel a promluvil si s ní o tom.“

Právě v tom okamžiku ale otevřel dveře plukovník Bruce.

„Oběd je na stole, slečno Robinsonova. Doufám, že poobědváte s námi. Ovšem —“

Odmlčel se a podíval se na hosta.

„Jasně,“ řekl pan Rennie, „mě k obědu pozvat nehodláte. To nic, já už jdu.“

„Vraťte se později,“ zašeptala mu Pentlička, když procházel kolem ní.

Potom Pentlička následovala plukovníka Bruceho, který si stále ještě mručel do kníru cosi o tom, jak jsou někteří lidé nestydatí a nesnesitelní, do pompézně zařízené jídelny, kde už se shromáždila celá rodina. Z přítomných Pentlička neznala jen jedinou osobu.

„Dovolte, lady Lauro, abych vám představil slečnu Robinsonovou, která nám tak obětavě pomáhá.“

Lady Laura sklonila hlavu a začala si Pentličku prohlížet přes skřipec. Byla to vysoká štíhlá žena se smutným úsměvem, jemným hlasem a velice bystrýma, ale tvrdýma očima. Pentlička jí upřený pohled vrátila a lady Laura sklopila oči.

Po obědě se lady Laura vmísila do hovoru s jemnou a povznesenou zvědavostí noblesních lidí. Jak vyšetřování pokračuje? Pentlička samozřejmě vhodně zdůraznila podezření, vrhající stín na služebnou, ale ve skutečnosti lady Lauru nepodezírala ani v nejmenším. Ta snad byla s to schovat pod šaty nějakou tu čajovou lžičku nebo podobnou maličkost, ale cosi Pentličce říkalo, že růžovou perlu určitě neukradla.

Za chvíli se Pentlička odporoučela a pokračovala v prohlídce domu. čas plynul. Po Tommym nebylo ani stopy a také pan Rennie se znova neobjevoval, což momentálně Pentličku znepokojovalo víc. Když Pentlička vyšla z jedné ložnice, srazila se pojednou se slečnou Beatricí Bruceovou, která právě šla po schodech do přízemí. Měla na sobě vycházkový kostým.

„Moc mě to mrzí," řekla Pentlička, „ale bohužel právě teď nebudete smět z domu odejít."

Dívka si ji přezíravě změřila.

„Jestli jdu ven nebo nejdu ven — do toho vám nic není," řekla odměřeně.

„Jestli ovšem zavolám policii nebo nezavolám, to záleží zase na mně," řekla Pentlička.

Dívka zbledla tak, že její tvář náhle měla popelavou barvu.

„Ne, to nesmíte — to nesmíte — nikam nepůjdu — ale to nedělejte." Prosebně se k Pentličce přitiskla.

„Milá slečno Bruceová," řekla Pentlička a dala se do smíchu, „tenhle případ pro mne byl naprosto jasný hned od začátku — Já —"

Větu však nedořekla. V rozčilení ze setkání s dívkou Pentlička přeslechla zvonek od domovních dveří. K jejímu velkému údivu se k ní teď přihnal nahoru po schodech Tommy a dole v hale spatřila mohutného a hřmotného muže, který právě smekal buřinku.

„Inspektor Marriot ze Scotland Yardu," představil se s poťouchlým úsměvem.

Beatrice Bruceová vykřikla, vyškubla se z Pentliččina objetí a rozběhla se dolů po schodech zrovna v okamžiku, kdy se domovní dveře znova otevřely a do haly vstoupil pan Rennie.

„Teď jsi mi to celé pokazil," řekla Pentlička vyčítavě.

„Myslíš?" řekl Tommy a pádil do pokoje lady Laury. Proběhl jím do koupelny, sebral tam velkou kostku mýdla, a když se znova vynořil na chodbě, držel ji v ruce. Inspektor právě kráčel po schodech nahoru.

„Šla jak beránek, žádné výtržnosti," oznámil Tommymu. „Je dost protřelá na to, aby věděla, kdy má dohráno. Jak to ale vypadá s tou perlou?"

„Skoro bych se vsadil, že ji najdete v tomhle," řekl Tommy a podal mu kostku mýdla.

V inspektorových očích se objevil záblesk uznání.

„To je sice starý trik, ale pořád dobrý. Kostka mýdla se rozkrojí napůl, vydloubne se v ní místo pro šperk, obě půlky se zas dají k sobě a člověk si chvilku mydlí ruce v teplé vodě, až ten řez na mýdle není vůbec vidět. Tohle se vám povedlo, musím vás pochválit."

Tommy na jeho kompliment odpověděl úklonou. Potom se vrátil společně s Pentličkou po schodech dolů do haly. Tam se k němu přihnal plukovník Bruče a srdečně mu stiskl ruku.

„Příteli, nevím, jak bych vám dost poděkoval. A lady Laura vám samozřejmě chce poděkovat také —"

„Jsem rád, že jsme případ vyřešili k vaší spokojenosti," řekl Tommy. „Nemohu se tu už ale bohužel zdržet. Mám neodkladnou schůzku s členem vlády."

Ve spěchu vyběhl z domu, zamířil k autu a skočil do něho. Pentlička se rychle usadila vedle něho.

„Poslyš, Tommy," zvolala pojednou. „Zatkli oni nakonec vůbec tu lady Lauru?"

„Ale kde," odpověděl Tommy. „Copak jsem ti to ještě neřekl? Nezatkli lady Lauru. Zatkli tu Elise."

„Totiž, abys tomu rozuměla," pokračoval, když viděl, že Pentlička je z toho celá zkoprnělá. „Z vlastní zkušenosti vím, že jsem se mockrát pokoušel otevřít dveře namydlenýma rukama. Nejde to — člověku klouže ruka. A tak jsem uvažoval, co asi tak ta Elise mohla s tím mýdlem dělat, že od něho měla celé ruce. Popadla ručník, jen si vzpomeň, takže na klice potom nezůstala sebemenší stopa po mýdle. Napadlo mě ale, že od profesionální zlodějky by bylo náramně rafinované stát se služkou u dámy, která je podezírána z kleptomanie a většinu času tráví na návštěvách v různých — hm, no zazobaných domech. A tak jsem si pořídil nejen fotografii pokoje, ale také její, přiměl jsem ji, aby vzala do ruky tu desku a nechala mi na ní otisky prstů, a odbatolil jsem se s tím na starý dobrý Scotland Yard. Negativ okamžitě vyvolali, otisky prstů identifikovali a tu mou fotku porovnali se svou, kterou měli v archívu. Elise byla jejich stará známá a něco se jí nahledali. Tenhle Scotland Yard je fakt užitečná instituce."

„No ne, a když si pomyslím," řekla Pentlička, jakmile se konečně znova nadechla, „že ti dva mladí přihlouplíci jenom podezírali jeden druhého — naprosto slabomyslně, jak o tom člověk čte v knížkách… Proč jsi mi ale neřekl, co vlastně jedeš shánět, když jsi odcházel?"

„Především jsem měl podezření, že Elise je za dveřmi a poslouchá nás, co si říkáme, a za druhé —"

„Za druhé co?"

„Má vzdělaná přítelkyně zapomíná," zacitoval Tommy, „že Thorndyke do posledního okamžiku nikdy a nikomu nic neřekne. Mimochodem, Pentličko, ty a tvá kamarádka Janet Smithová jste nade mnou od minulého případu vedly jedna nula. Takže teď jsme si kvit."

/muž v mlze/

Tommyho netěšil život. Bluntovy Bystrozraké Detektivy potkala trpká blamáž, která citelně otřásla jejich profesionálním sebevědomím a kvůli níž taktak že nedoznala úhony i jejich společná kapsa. Když je povolali, aby s odborností jim vlastní hravě rozřešili záhadu perlového náhrdelníku, ukradeného v Adlington Hallu v Adlingtonu, Bluntovi Bystrozrací Detektivové shořeli jak papír a nevypátrali nic. Zatímco Tommy, houževnatě jdoucí po stopě jisté hraběnky propadlé karbanu, sledoval tuto dámu přestrojen za římskokatolického kněze, a Pentlička si na golfovém hřišti naposled „oťukávala“ synovce majitele zmíněného panského sídla, inspektor místní policie s bohorovným klidem zatkl mladšího sluhu, z něhož se vyklubal notorický zloděj, známý na kompetentních místech v celé zemi jak falešná pětka, a který se bez dlouhého okolkování a málem samolibě ke krádeži přiznal.

Z toho důvodu Tommy s Pentličkou s chatrnými troskami dekora, které se jim podařilo jakžtakž zachránit, vyklidili pole a v této chvíli se právě utěšovali koktajly v podniku místního pohostinství zvaném Grand Adlington Hotel. Tommy byl pořád ještě převlečen za farářička.

„Teda… Geniální případy Otce Browna jsme moc mistrně nezreprízovali,“ poznamenal zasmušile. „A to se mi prosím zrovna teď podařilo sehnat si ten správný deštník, s jakým chodíval.“

„Tohle byl úplně jiný případ než ty, co řešil Otec Brown,“ řekla Pentlička, „člověk potřebuje hned od začátku určitou atmosféru. Musí v jednom kuse dělat něco docela obyčejného a pak teprv se začnou dít fantastické věci. To je ono a tak to je,“

„Jenomže my se bohužel musíme vrátit do Londýna,“ řekl Tommy. „Jedině že by nás něco fantastického potkalo cestou na nádraží.“

Zvedl ke rtům ruku se skleničkou; z té ale pojednou nápoj vystříkl, neboť Tommyho plácla po rameně těžká ruka, a hlas, který si s rukou v ničem nezadal, začal vykřikovat hlaholivé zdravice.

„Namouduši — je to on! Tommy! Starý kamaráde! A tohle je tvá manželka, jestli se nemýlím, co? Kde se tu bereš ? To je let, co jsme se neviděli, a za celá ta léta jsem o tobě ani neslyšel!“

„Proboha — Bulger!“ zvolal Tommy, postavil na stůl to, co z koktajlu ještě zbylo, a otočil se, aby si lip prohlédl halasivého návštěvníka. Byl to statný širokoplecí pán, asi třicátník, s ruměným obličejem zářícím jak měsíček v úplňku, naditý do sportovního golfového oblečku. „Bulgere! Stará vojno!“

„Jenomže to já jsem nevěděl, kamaráde,“ hlaholil Bulger (který se mimochodem ve skutečnosti jmenoval Mervyn Estcourt), „neměl jsem tušení, že tys šel do semináře na panáčka! Žasnu, jakej je z tebe fešáckej velebníček.“

Pentlička vyprskla smíchy a Tommy vypadal poněkud zaraženě. Pak si ale pojednou uvědomili, že je přítomen ještě někdo čtvrtý.

Vysoká štíhlá žena s oslnivě zlatými vlasy a mandlovýma modrýma očima, téměř neuvěřitelně, neskutečně krásná, s velkými perlovými náušnicemi, v efektním a opravdu drahém černém plášti s nádherným hranostajovým límcem. Usmívala se a její úsměv mluvil sám za sebe. Ujišťoval například, že si je dokonale vědoma, že svým zevnějškem poskytuje svým bližním tu nejpřitažlivější podívanou, jaká je k mání v celé Anglii a dost možná i na celém světě. Nebyl to projev marnivosti — ona pouze věděla, s jistotou a zcela bezpečně, že tomu tak je.

Tommy i Pentlička ji poznali okamžitě. Viděli ji třikrát v „Tajemství srdce“ a nejméně tolikrát i v další nesmírně úspěšné inscenaci „Ohňové sloupy“ a v nespočetných jiných hrách. V Anglii snad nebyla druhá herečka, kterou by britská veřejnost obdivovala tak bezvýhradně jako Gildu Glenovou. Noviny o ní psaly jako o nejkrásnější ženě v Anglii. Zlé huby ovšem dodávaly, že navíc je to i nejhloupější žena v celé Anglii.

„Moji staří přátelé, slečno Glenová,“ řekl Estcourt hlasem, který se maličko omlouval za to, že pozapomněl, byť jen na okamžik, na tak oslnivou bytost. „Tommy a vážená milostivá paní, dovolte, abych vám představil slečnu Gildu Glenovou.“

V jeho hlase bylo znát pýchu, kterou se ani nepokoušel potlačit. Už jen tím, že se dala vidět v jeho společnosti, prokazovala mu slečna Glenová velkou čest a zvyšovala jeho zajímavost a význam.

Herečka hleděla na Tommyho s nepředstíraným zájmem.

„Vy jste vážně kněz?“ zeptala se. „Myslím — římskokatolický kněz? Já myslela, že ti se nesmějí ženit.“

Estcourt se znova div nezadávil smíchem.

„To se teda povedlo,“ zařval. „Tommy — ty čtveráku jeden! To jsem věru rád, milostivá paní, že se vás nezřekl se všemi ostatními rozkošemi a marnostmi světa.“

Gilda Glenová mu nevěnovala sebemenší pozornost. Dál zírala na Tommyho nechápavýma očima.

„Opravdu jste kněz?“ zeptala se znova.

„Jen málo je nás skutečně tím, čím se zdáme být,“ řekl Tommy hloubavě. „Moje povolání nemá ke kněžské vokaci příliš daleko. Rozhřešení sice nedávám — ale zpovídat se mi lidé chodí — já totiž —“

„Neposlouchejte ho,“ přerušil Tommyho Estcourt. „On si z nás jenom tak střílí.“

„Jestli nejste kněz, pak nechápu, proč chodíte v kněžských šatech,“ podivovala se herečka. „Pokud ovšem —“

„Ne, žádný zločinec, prchající před spravedlností, nejsem,“ ubezpečil ji Tommy. „Tady jde o něco jiného.“

„Och!“ zamračila se herečka a podívala se na něho zmateně nádhernýma očima.

Rád bych věděl, jestli tohle vůbec někdy pochopí, pomyslel si Tommy. Zřejmě ne, leda že bych jí to vysvětlil v holých větách.

Nahlas ale řekl:

„Nevíš náhodou, jak jedou vlaky zpátky do Londýna, Bulgere? Budeme už totiž muset vyrazit domů. A jak je to vůbec daleko na nádraží?“

„Deset minut — procházkou. Nemusíte ale spěchat. Příští vlak vám jede až v 6.35 a teď je teprv za pět minut tři čtvrtě na šest. Jeden vlak vám zrovna ujel.“

„A jak se odtud jde na nádraží?“

„Když vyjdete z hotelu, zahnete hned rovnou doleva. Pak — počkejte, musím si to rozmyslet — nejlíp bude, když se dáte po Morgan‘s Avenue, ne?“

„Po Morgan‘s Avenue?“ Slečna Glenová mu málem skočila do řeči a podívala se na něho vytřeštěnýma očima.

„Aha — vím, co myslíte,“ řekl Estcourt a zasmál se. „Narážíte na toho *ducha*. Morgan‘s Avenue totiž vede kolem hřbitova a tady ve městě se vypráví, že prý tam straší policajt, kterého před lety zavraždil nějaký darebák. Duch toho policajta se tam zjevuje a chodívá prý po trase své někdejší obchůzky z jednoho konce Morgan‘s Avenue na druhý. Prostě — strašidelnej policajt! Snad byste to nebrala vážně? Spousta lidí ale přísahá, že ho tam viděla.“

„Policajt?“ řekla slečna Glenová a trošku se zachvěla. „Duchové ale přece nejsou, viďte, že ne? A vůbec — žádné takové… věci.“

Vstala a přitáhla si k tělu svůj superelegantní plášť.

„Sbohem,“ řekla neurčitě.

Pentličku celou dobu naprosto ignorovala a ani teď ji neobdařila jediným pohledem. Přes rameno se však ještě jednou nechápavě a tázavě podívala na Tommyho.

Právě když došla ke dveřím, málem vrazila do vcházejícího vysokého muže s udýchanou červenou tváří a šedivými vlasy, který překvapeně vykřikl, jakmile ji spatřil. Hned se do ní zavěsil, začal cosi velice živě vykládat a vedl ji ven z lokálu.

„Nádherná žena, co říkáte?“ zeptal se Estcourt. „Mozeček má ale jak slepička. Kolují pověsti, že prý si bude brát lorda Leconbury-ho. Ten muž v těch dveřích byl právě on.“

„Nevypadá zrovna na moc příjemného pána, žádný poklad do manželství to nebude,“ poznamenala Pentlička.

Estcourt pokrčil rameny.

„Šlechtický titul dodnes neztratil na přitažlivosti, aspoň mám ten dojem,“ řekl. „A Leconbury rozhodně není žádný zchudlý šlechtic. Žádná lesklá bída. Kdepak! Ta se s ním bude mít jak v sedmém nebi. A přitom o ní nikdo neví, co je zač a odkud se vlastně vynořila. Nerad bych jí křivdil, ale nejspíš odněkud z kanálu nebo z pastoušky. Stejně ale je to zatraceně záhadné, kde se vzala zrovna tady. V hotelu ubytovaná není. A když jsem se pokoušel vyzvědět, kde vlastně byd-

lí, hněd mě zakřikla, abych prý si hleděl svého — a dost arogantně, ona to jinak neumí. Ajcem trajcem, jestli vím, co tohle všechno znamená.“

Poďíval se na hodinky a vykřikl:

„Musím už mazat. Jsem hrozně rád, že jsem tě zas jednou viděl. A vás že jsem poznal, milostivá. Někdy večer se musíme v Londýně sejít na kus řeči. Zatím na shledanou.“

Vyřítil se z lokálu, a sotva zmizel z dohledu, objevil se u jejich stolu pikolík, přinášející na tácku dopis. Adresa na obálce nebyla.

„Je to ale pro vás, pane,“ řekl chlapec Tommymu. „Od slečny Glenové.“

Tommy roztrhl obálku a s notnou dávkou zvědavosti si dopis přečetl. Bylo to jen pár řádek naškrábaných nevypsanou rukou.

Nevím to jistě, ale snad byste mi mohl pomoci. Až půjdete na nádraží, budete to mít při cesté. Mohl byste počkat v Morgan‘s Avenue u domu, který se jmenuje The White House, v šest hodin deset minut?

Děkuji Vám.

Gilda Glenová

Tommy kývnutím hlavy pikolíka propustil, a když chlapec odešel, podal dopis Pentličce.

„No ne! To je ale překvapení!“ zvolala Pentlička. „Co myslíš, napsala ti to proto, že si pořád ještě myslí, že jsi kněz?“

„Ne,“ prohlásil Tommy zamyšleně. „Spíš bych řekl, že to napsala proto, že jí konečně došlo, že kněz nejsem. Moment, podívej — kdo je zas tohle?“

„Tohle“ byl mladík s ohnivě zrzavými vlasy, bojovně vystrčenou bradou a v nechutně uválených šatech. Vešel do lokálu a teď přecházel sem a tam a mumlal si něco pro sebe.

„Čert je vzal!“ zasakroval pojednou zrzek nahlas a s důrazem. „To říkám já — čert je vzal!“

Svezl se na židli kousek od mladého párku a rozmrzele se na ně zadíval.

„Vzal je čert — všecky ženský — nemám pravdu?“ zahulákal mladík a změřil si Pentličku krhavýma očima. „Ahá — klidně, jen si stěžujte — dejte mě vyvíst, jen si poslužte. Jen jim řekněte, ať mě z tohohle hotelu vyhoděj. Nebude to prvně. Proč bysme nemohli říkat, co si myslíme? Proč vobcházet po špičkách, proč to tutlat pod pokličkou, co vlastně cejtíme? Proč se máme věčně jen culit a říkat přesně to samý, co říkaj všichni druhý? Kašlu na to — bejt k někomu milej a zdvořilej. Nej radši bych někoho popad za krk a pěkně pomaličku ho škrtil, dokavad z něj nebude mrtvola.“

Na chvilku se odmlčel.

„To jako myslíte někoho konkrétního?“ zeptala se Pentlička. „Nebo jen tak obecně?“

„Jo, konkrétního,“ řekl mladík pochmurně.

„To je ale moc zajímavé,“ řekla Pentlička. „Nepovíte nám o tom něco víc?“

„Dovolte, abych se představil — Reilly,“ řekl zrzek. „James Reilly. Možná že jste to jméno už někde slyšeli. Napsal jsem takovou útlou knížku, ‚Pacifistické básně‘ se jmenuje, a je fakt dobrá, i když sebechvála smrdí.“

„*Pacifistické básně?*“ zeptala se Pentlička.

„No — a proč ne?“ naježil se dotčeně pan Reilly.

„Jistě, proč ne,“ řekla Pentlička chvatně.

„Já totiž jsem pro mír — pořád a vždycky,“ řekl pan Reilly hrdě. „Kčertu s válkou! A taky se ženskejma! Se ženskejma! Viděli jste tu nóbl křehotinu, co se tady před momentem vochomejtala? Dneska si říká Gilda Glenová! Pěkná Gilda Glenová! Krucifix, jak já byl do tý ženský udělanej! A něco vám povím — jestli ta ženská má vůbec nějaký srdce, tak to srdce je nakloněný mně. Svýho času vo mě stála a já bych ji dokázal přimět, aby vo mě stála zas. Jestli se ale prodá tý kupě hnoje, tomu Leconburymu — ať se nad ní pámbu smiluje. Zabiju ji vlastníma rukama a nebude to dlouho trvat.“

Po těchto slovech až překvapivě náhle vstal a vyběhl z lokálu.

Tommy povytáhl obočí.

„Poněkud popudlivý pán,“ zabručel. „Tak co, Pentličko, že bychom vyrazili?“

Když vyšli z hotelu, obklopil je studený vzduch, prosycený jemnou mlhou. Podle Estcourtových pokynů zahnuli hned doleva a za pár okamžiků přišli k nároží, na němž se skvěla tabulka s nápisem Morgan‘s Avenue.

Mlha mezitím zhoustla. Byla měkká a bílá a houlila se kolem nich v malých poletujících chuchvalcích. Po levé ruce měli vysokou hřbitovní zeď, po pravé řadu malých domků. Ta však pojednou skončila a dál se podél ulice místo domků táhl už jen vysoký živý plot.

„Tommy,“ řekla Pentlička. „Já začínám být nějak nervózní. Ta mlha a to ticho. Jako by kolem nás byla tisícimílová poušť.“

„To se člověku jen tak zdá,“ chlácholil ji Tommy. „Že je sám na celém světě. Dělá to ta mlha a pak taky to, že vidíš stěží na pár kroků před sebe.“

Pentlička přikývla.

„Je slyšet jen naše kroky. Ozvěna, jak se rozléhají na chodníku. Co to je?“

„Co co je?“

„Zdálo se mi, že jsem zaslechla nějaké jiné kroky za námi.“

„Za moment uvidíš ducha, jestli se nepřestaneš takhle sama strašit,“ řekl Tommy jemně. „Nesmíš být tak nervózní. Bojíš se, že ti duch toho policajta položí ruku na rameno?“

Pentlička pronikavě zavřískla.

„Nech si to, Tommy. Teď jsi mi to nasadil do hlavy.“

Natáhla krk a podívala se přes rameno za sebe. Snažila se proniknout očima bílým závojem, který zastřel celý okolní svět.

„Teď jsem ty kroky slyšela zas,“ zašeptala. „Ba ne, teď se ozvaly vpředu, před námi. Och, Tommy, nevykládej mi, že je neslyšíš!“

„No — něco slyším. Nějaké kroky to jsou, ale za námi. Nejspíš taky někdo pospíchá na vlak. Rád bych věděl —“

Pojednou se zarazil a zůstal tiše stát. Pentlička lapla po dechu.

Opona mlhy se totiž náhle rozestoupila, až se to zdálo nepřirozené, a nějakých šest sedm metrů před nimi se zčistajasna objevil obrovitý policista — kde se vzal, tu se vzal, jako by se z té mlhy vylíhl. V jednom okamžiku tu ještě nebyl, ale v příštím už tu pojednou stál — tak to přinejmenším připadalo do běla rozžhavené fantazii obou zkoprnělých pozorovatelů. A pak, poněvadž se mlha rozplývala

stále víc, objevila se před nimi celá malá scéna, jako naaranžovaná někde na nějakém jevišti.

Velký policista v modrém, červená poštovní schránka ve tvaru válce na kraji chodníku a po pravé straně cesty obrysy bílého domu.

„Červená, bílá a modrá," řekl Tommy. „Hrome, nějak je té malebnosti moc. Jen pojď, Pentličko, tady se nemáme čeho bát."

V té chvíli už totiž jasně viděl, že policista je skutečný policista. A navíc nebyl ani zdaleka tak obrovitý, jak se zdálo v prvním okamžiku, když se tak náhle vynořil z mlhy.

Jakmile však vykročili kupředu, ozvaly se za nimi kroky a vzápětí je předešel nějaký spěchající muž. V příštím okamžiku zamířil k bílému domu, prošel vrátky, vystoupil po schodech a začal bušit klepadlem na dveře, až uši zaléhaly. Někdo mu otevřel a pustil ho dál, zrovna když Tommy s Pentličkou došli k stojícímu policistovi, který nočního chodce upřeně sledoval očima.

„Ten pán má nějak naspěch," komentoval policista celý výjev.

Řekl to pomalu a zamyšleně jako člověk, jehož myšlenky potřebují jistý čas k tomu, aby mohly jaksepatří dozrát.

„A co když je z těch lidí, kteří věčně někam pospíchají?" poznamenal Tommy.

Policistův pohled, neobyčejně pomalý a krajně podezíravý, se odpoutal od pozorovaného objektu a spočinul na Tommyho tváři.

„Je to váš přítel?" zeptal se a podezření v jeho hlase zřetelně zesílilo.

„Není," řekl Tommy. „Není to můj přítel, ale náhodou vím, kdo to je. Jmenuje se Reilly."

„Aha!" řekl policista. „Udělám nejspíš nejlíp, když tu zůstanu někde poblíž."

„Kterému domu se tu, prosím vás, říká The White House? Mohl byste mi ho ukázat?" zeptal se Tommy.

Strážník hodil hlavou k okraji cesty.

„Tady ho máte. Patří paní Honeycottové." Odmlčel se a pak ještě dodal, zřejmě v domnění, že poskytuje cennou informaci: „Hrozní strašpytlové. V jednom kuse mají strach ze zlodějů. Pořád po mně chtějí, abych tady hlídal. Tyhle dámy ve středních letech bohužel takové bývají, aspoň většinou."

„Ve středních letech, říkáte?“ zeptal se Tommy. „A nevíte náhodou, jestli tu nebydlí nějaká *mladá* dáma?“

„Mladá dáma,“ zopakoval policista otázku a zadumal se. „Mladá dáma? Ne, o tom tedy nic nevím.“

„Ona tu nemusí být ubytovaná, Tommy,“ řekla Pentlička. „A momentálně tu ještě nemusí být vůbec. Vždyť přece odešla jen pár minut před námi.“

„Počkejte!“ řekl pojednou policista. „Když o tom teď tak přemýšlím, uvědomuju si, že nějaká mladá dáma do těch vrátek vešla. Viděl jsem ji, když jsem sem přicházel po cestě. Je to tak nanejvýš tři čtyři minuty.“

„Měla plášť s hranostajovým límcem?“ zeptala se Pentlička dychtivě.

„No, nějakou bílou králičinu kolem krku měla,“ připustil policista.

Pentlička se jen usmála. Policista pokračoval v obchůzce a zamířil tam, odkud oni právě přišli, zatímco Tommy s Pentličkou se chystali vejít do vrátek domu zvaného *The White House*.

Náhle se odněkud z hloubi domu ozval přidušený slabý výkřik a téměř vzápětí se otevřely domovní dveře, na schody z nich vyběhl James Reilly a pádil pryč. Tvář měl bledou a zrůzněnou hrůzou, vytřeštěnýma nevidoucíma očima zíral před sebe. Vrávoral jako opilý.

Proběhl kolem Tommyho a Pentličky a zdálo se, že je vůbec nevidí. Mlel si pro sebe a opakoval stále táž slova plná hrůzy:

„Pane bože! Dobrý bože! Pane bože!“

Přitiskl se k sloupu vrátek, jako by se o něj chtěl opřít, ale za okamžik, jakoby zburcován náhlou panikou, rozběhl se jak splašený po cestě — na opačnou stranu, než odešel policista.

Tommy a Pentlička se na sebe zmateně podívali.

„Tak se mi zdá,“ řekl Tommy, „že se v tom domku stalo něco, co našeho přítele Reillyho vyděsilo k smrti.“

Pentlička nepřítomně přejela prstem po sloupu vrat.

„Musel si někde sáhnout na nějakou nezaschlou červenou barvu,“ řekla jen jako mimochodem.

„Hm," řekl Tommy. „Nejspíš bychom se měli podívat dovnitř a hezky rychle. Já tomu všemu nějak nerozumím."

V domovních dveřích stála služebná v bílém čepečku a byla tak rozhorlená, že málem nebyla schopna slova.

„Viděl jste někdy něco takového, otče?" vyrazila ze sebe konečně, když Tommy vystoupil po schodech. „Ten chlap si sem přijde, zeptá se po mladé paní a žene se nahoru do poschodí, vůbec vám nic nevysvětlí, ani se nedovolí, jestli může. Ona jen zavřeštěla jak divoká kočka — já se jí, chudince malé, vůbec nedivím, a vtom už ten chlap zas pádí zpátky dolů, bledýje, že by se v něm krve nedořezal, jako když uviděl nějaký přízrak. Co má tohle všechno znamenat?"

„S kým to tam v těch dveřích mluvíte, Ellen?" zeptal se ostrý hlas odněkud z haly.

„To je má paní," informovala je Ellen zcela zbytečně.

Couvla o krok a Tommy stál tváří v tvář šedovlasé ženě středních let s ledově modrýma očima, nepříliš úspěšně ukrytýma za skřipcem. Postavu měla nápadně hubenou a byla oblečena v černých šatech ozdobených skleněnými perlami.

„Paní Honeycottová?" zeptal se Tommy. „Přišel jsem za slečnou Glenovou."

Paní Honeycottová si ho pátravě změřila, ale šla dál až k Pentličce a velice důkladně — dalo by se říct do všech detailů — si ji prohlédla.

„Ach tak," řekla. „To tedy radši pojďte dovnitř."

Zavedla je do haly a přes halu do zadní části domu, do salónu, z něhož vedla okna do zahrady. Ve skutečnosti to byl dost velký pokoj, ale zdál se menší, poněvadž byl doslova přeplněn spoustou všelijakých křesel a stolků. Za krbovou mřížkou planul mohutný oheň a před ním stála pohovka s pestrým přehozem. Tapety na stěnách měly drobný šedý proužek, pod stropem ukončený girlandami růží. Zdí byly ověšené množstvím rytin a olejomaleb.

Bylo skoro vyloučeno najít nějakou souvislost mezi tímhle pokojem a slečnou Glenovou, žijící na vysoké noze a uprostřed veškerého komfortu.

„Posaďte se," řekla paní Honeycottová. „Musíte mi prominout, když vám řeknu rovnou, že katolickou církev nemám právě v největ-

ší oblibě. Nikdy by mě nebylo napadlo, že mě jednou přijde navštívit katolický kněz. Jestli se Gilda dala k papežencům, k vyznavačům té šarlatové děvky,[48] musím říct, že něco takového se při jejím způsobu života dalo čekat — a mám dojem, že to s ní mohlo dopadnout hůř. Mohla klidně zůstat bez vyznání, jak je to teď v módě. Měla bych na římské katolíky lepší názor, kdyby se jejich kněží mohli ženit — víte, já vždycky říkám, co si myslím. A když pomyslím na ty kláštery, kam pozavírají spoustu hezkých mladých děvčat, a nikdo neví, co se tam z nich stane — no, obzvlášť příjemné pomyšlení to pro mne zrovna není, to mi věřte."

Paní Honeycottová konečně domluvila a zhluboka se nadechla.

Tommy se neobtěžoval ani obhajobou celibátu, ani rozborem celé řady dalších diskutabilních otázek, o nichž se zmínila, a přešel rovnou k věci.

„Pokud jsem dobře rozuměl, paní Honeycottová, je slečna Glenová u vás v domě."

„Ano, je tady. Upozorňuji vás ale, že já to neschvaluji. Manželství je manželství a manžel je prostě jednou manžel. Jak si člověk ustele, tak si lehne."

„Teď vám přesně nerozumím —" ozval se Tommy nechápavě.

„To se dalo čekat. Proto jsem vás také zavedla sem do tohohle pokoje. Až vám povím, co si o tom myslím, můžete jít za Gildou nahoru. Přišla za mnou — po všech těch letech, kdo by si to pomyslel! — a požádala mě, abych jí pomohla. Chtěla, abych za tím mužským zašla a přiměla ho, aby dal souhlas k rozvodu. Řekla jsem jí otevřeně, že s tím nechci mít nic společného. Rozvod je hřích. Nemohla jsem ale ve svém domě odepřít přístřeší vlastní sestře, to snad pochopíte, ne?"

„Vlastní sestře?" zvolal Tommy.

„Ano, Gilda je má sestra. To vám neřekla?"

Tommy na ni zíral s otevřenou pusou. Připadalo mu, že je to naprosto fantastické — že to není možné. Pak si vzpomněl, že andělská krása Gildy Glenové okouzluje britské publikum už hezkou řádku let. Vzali ho jednou na ni do divadla, když byl ještě docela malý

[48] na základě textu z Apokalypsy tak přezdívali protestanti katolické církvi.

chlapec. Vlastně ano — možné to přece jen je. Jaký pikantní kontrast to ale byl! Tak z téhle počestné měšťanské polobídy tedy Gilda Glenová pocházela! Jak dobře uměla střežit své tajemství!

„Úplně jasné mi to ale ještě není," řekl. „Vaše sestra je vdaná?"

„Utekla z domova a vdala se, když ji bylo sedmnáct," řekla paní Honeycottová stručně. „A vzala si takového ňoumu, který byl společensky hluboko pod její úrovní. A to prosím byl tatínek pastor. Byla to hanba pro celou rodinu. Potom od manžela utekla a dala se k divadlu. Stala se z ní herečka! Víte, já jsem za celý život nebyla ani jednou v divadle. Pokud jde o zkaženost a pochybnou morálku, s tím já nedělám žádné kompromisy a nepodporuji to. Jenomže teď, po tolika letech, se najednou chce s tím chlapem dát rozvést. Mám takový dojem, že si chce vzít nějakého pracháče nebo nějaké velké zvíře. Jenže manžel si teď postavil hlavu — nechce o rozvodu ani slyšet, prý ani kdyby mu slibovala hory doly — a já vám řeknu, že si tím získal můj obdiv."

„Jak se jmenuje?" zeptal se Tommy náhle.

„Věřte, že se mi to nestává, ale opravdu si teď momentálně nevzpomenu. Už je to skoro dvacet let, co jsem to jméno slyšela, to doufám pochopíte. Tatínek zakázal, aby to jméno u nás v domě ještě někdy padlo. A já jsem odmítla se s Gildou o celé té věci vůbec bavit. Ona ví, co si o tom myslím, a to jí musí stačit."

„Nejmenuje se Reilly?"

„Možná. Opravdu vám to nepovím. To jméno se mi prostě vykouřilo z hlavy."

„Ten muž, o kterém mluvíme, byl před malým okamžikem tady."

„Tak to byl ten chlap! Já myslela, zeje to nějaký šílenec, který utekl z blázince. Byla jsem v kuchyni a dávala příkazy Ellen. Pak jsem se zrovna vrátila sem do tohohle pokoje a napadlo mě, jestli už je vlastně Gilda doma (má totiž vlastní klíč od domu), a skoro zároveň jsem ji uslyšela, jak přichází. Chvilku jako kdyby váhala v hale, ale pak šla rovnou nahoru. Asi za tři minuty nato se ozvalo to strašné a bláznivé klepání na dveře. Vyšla jsem do haly, ale viděla jsem už jen nějakého chlapa, jak pádí po schodech nahoru. Potom se tam nahoře rozlehl takový jako zvláštní křik, ale vtom už se ten chlap zas

řítil po schodech dolů a hnal se odtud jako pomatenec. To jsou mi teda móresy!“

Tommy vstal.

„Paní Honeycottová, dovolte nám, abychom se zašli podívat nahoru. Hned teď. Obávám se —“

„Čeho?“

„Obávám se, že nemáte nic v domě čerstvě natřeno červenou barvou.“

Paní Honeycottová na něho vytřeštila oči.

„To tedy nemám.“

„Toho jsem se právě bál,“ řekl Tommy velice vážným hlasem. „Dovolte nám, prosím, abychom se ihned podívali do pokoje vaší sestry.“

Paní Honeycottová okamžitě zmlkla a vykročila před nimi. V hale letmo zahlédli Ellen, která rychle zacouvala do jednoho z pokojů.

Když vystoupili do poschodí, paní Honeycottová otevřela první dveře nad schodištěm. Tommy a Pentlička vešli do místnosti v patách za ní.

Pojednou zalapala po vzduchu a skácela se.

Na pohovce ležela nehybná postava v černém plášti zdobeném hranostají kožešinou. Tvář měla nedotčenou a byla to božsky krásná, neoduševnělá tvář spícího dospělého dítěte. Zranění měla na spánku. Zřejmě šlo o prudký úder nějakým tupým předmětem, který jí roztříštil lebku. Krev pomalu odkapávala na podlahu, ale rána přestala krvácet už dávno…

Tommy byl bílý jak křída, když zhroucené tělo prohlížel.

„Tak ji přece jen neuškrtil,“ řekl ve chvíli, kdy byla prohlídka u konce.

„Co tím chcete říct? Kdo?“ vykřikla paní Honeycottová. „Je opravdu mrtvá?“

„Bohužel, paní Honeycottová. Byla zavražděna. Otázka je, kdo ji zavraždil. Samozřejmě ji není těžké zodpovědět. Zvláštní na tom je jen to, že mi něco říká, že to ten chlápek, co tu byl, neudělal. Přes všechny ty jeho velkohubé řeči.“

Na okamžik se odmlčel a pak se rázně otočil k Pentličce.

„Šla bys ven a přivedla toho policistu, nebo zavolala odněkud na policejní strážnici?“

Pentlička přikývla. Taky byla bledá jak smrt. Tommy podpíral paní Honeycottovou a vrátil se s ní po schodech dolů do přízemí.

„Jednu věc bych chtěl vědět úplně přesně, aby nedošlo k nějakému omylu,“ řekl. „Víte přesně, kolik bylo hodin, když vaše sestra přišla domů?“

„Ano, vím,“ řekla paní Honeycottová. „Zrovna jsem totiž postrkovala hodiny o pět minut dopředu. Víte, to já dělám každý večer, poněvadž se mi za den pravidelně o pět minut zpožďují. Bylo přesně šest hodin osm minut — podle těchhle náramkových hodinek a ty jdou na vteřinu.“

Tommy přikývl. Dokonale to souhlasilo tím, co jim pověděl policista. Viděl ženu s bílou kožešinou vcházet do vrátek přibližně tři minuty předtím, než na místo dorazil Tommy s Pentličkou. Potom se Tommy sám podíval na své vlastní hodinky a zjistil, že přišli na schůzku o minutu pozdě.

Bylo dost málo pravděpodobné, že na Gildu Glenovou někdo čekal v jejím pokoji v prvním patře. V tom případě by se totiž ten člověk stále ještě musel skrývat v domě. Kromě Jamese Reillyho z domu nikdo neodešel.

Tommy vyběhl do poschodí a rychlou, ale důkladnou prohlídkou se přesvědčil, zda na této logické úvaze přece jen něco není. Nikde tam však nikdo schovaný nebyl.

Potom si pohovořil s Ellen. Když jí tu strašnou novinu pověděl a trpělivě vyslechl její hořekování a vzývání všech svatých, které se však dost brzo vyčerpalo, položil jí několik otázek.

Přišel dnes odpoledne do domu ještě někdo jiný, kdo se sháněl po slečně Glenové? Ne, nikdo. Byla Ellen vůbec teď večer v prvním poschodí? Ano, v šest hodin šla nahoru jako obvykle zatáhnout záclony — nanejvýš snad mohlo být pár minut po šesté. Rozhodně to ale bylo předtím, než si ten zběsilec vzal do hlavy, že buď rozmlátí dveře, nebo zničí klepadlo. Běžela dolů otevřít dveře. A on to bušil celou tu dobu ten chlap — ten prokletý mordýř.

S těmito informacemi se Tommy prozatím spokojil. Stále však měl prazvláštní pocit, že mu je Reillyho nějak líto, pořád cítil, že se v

něm něco vzpírá myslet si o tom člověku to nejhorší. Navzdory všemu. A přece neexistovala žádná alternativa, nikdo jiný nemohl Gildu Glenovou zavraždit. Paní Honeycottová a Ellen byly jediné dvě osoby přítomné v domě.

Z haly uslyšel hlasy, a jakmile tam přišel, uviděl Pentličku s hřmotným policistou, jehož prve potkali na obchůzce. Právě vylovil z kapsy zápisník a inkoustovou tužku s neuvěřitelně tupou špičkou, kterou nenápadně olízl. Vykolébal se do poschodí, užasle si prohlédl oběť a poznamenal jen tolik, že nesmí v místnosti na nic sáhnout a s ničím hýbat — za to prý by dostal od inspektora „pěkně vynadáno“. Vyslechl hysterické výlevy a zmatené vysvětlování paní Honeycottové a pár maličkostí si i zapsal. Jeho přítomnost byla uklidňující a přinášela všem jakousi útěchu.

Na schodech před domem si s ním Tommy konečně mohl chvilku promluvit mezi čtyřma očima — ještě dřív, než hřmotný strážce zákona odešel telefonovat na policejní stanici.

„Poslyšte,“ řekl Tommy, „vy jste přece říkal, že jste tu… tu zavražděnou viděl, jak vchází do vrátek. Víte jistě, že byla sama?“

„Samozřejmě, že byla sama. Nikdo s ní nešel,“

„A v tom mezidobí — poté, co ona vešla do domu, a než jsme přišli my — nevyšel z vrátek nikdo?“

„Ne. Živá duše ne.“

„Nemohlo se vám stát, že jste někoho přehlédl?'„

„Vyloučeno. Z domu nikdo nevyšel — až teprv potom ten bláznívej chlap.“

Rameno zákona veledůležitě sešlo ze schodu a zůstalo stát u bílého sloupu vrátek, na němž byl otisk zakrvácené ruky.

„Tohle musel udělat nějaký amatér, to není jinak možné,“ prohlásilo útrpným tónem. „Nechat po sobě takovouhle stopu!“

A pak se povzneseně vykolébalo na cestu.

Od spáchání zločinu uplynul celý den. Tommy a Pentlička byli stále ještě v adlingtonském Grand Hotelu, ale Tommy usoudil, že bude nejrozumnější, když kněžský převlek až na další odloží.

Jamese Reillyho policie zatkla a držela ve vazbě. Jeho advokát pan Marvell právě uzavřel dlouhou konverzaci na téma celého zločinu, kterou s Tommym měl.

„Nikdo mě nikdy nepřesvědčí, že to Reilly udělal," řekl prostě. „Je pravda, že se nekontroluje a vede hrozné řeči, ale tím to také končí."

Tommy přikývl.

„Když si člověk dokáže ulevit tím, že se vyřeční a vynadává, nezbude mu už většinou mnoho energie k činu. Já vím, že se ode mne čeká, že budu svědčit proti němu a že mě dokonce považují za korunního svědka. To, co mi tam v tom lokále vykládal těsně před spácháním zločinu, je bohužel opravdu na obviněnou. Přesto přese všechno na mě ale ten člověk dělá dobrý dojem, a kdyby bylo možné podezírat někoho jiného, docela bych věřil, že je nevinný. Jak to celé vykládá sám?"

Advokát sešpulil rty.

„Prý ji tam našel už mrtvou. Jenomže to je vyloučené — samozřejmě. Chytil se prostě první lži, která ho napadla."

„Hm. Poněvadž kdyby náhodou mluvil pravdu, znamenalo by to, že zločin spáchala upovídaná paní Honeycottová, což je fantastické. Ano, máte pravdu, musel to udělat on."

„Nezapomínejte, že služebná slyšela, jak oběť vykřikla."

„Služebná — hm, ano…"

Tommy na chvilku ztichl. Potom řekl zamyšleně:

„Poslyšte, nezdá se vám, že jsme až trochu moc důvěřiví? Věříme svědectví, jako kdyby to bylo písmo svaté. A co to vlastně je? Pouhý dojem, zprostředkovaný mozku našimi smysly. Ale co když jsou podobné dojmy chybné?"

Advokát pokrčil rameny.

„Všichni přece víme, že existují nespolehliví svědci, svědci, kteří si vzpomínají na stále víc a víc podrobností, jak plyne čas, a přitom vůbec nemusejí mít v úmyslu někoho podvádět."

„Nemám na mysli jen tohle. Mám na mysli nás všechny — říkáme věci, které jsou ve skutečnosti úplně jinak, a ani si neuvědomujeme, že to děláme. Určitě jsme například oba nejednou řekli ‚To byla pošta', ale ve skutečnosti jsme tím mysleli jen tolik, že jsme

zaslechli dvojí zaklepání a klapnutí kovové chlopně nad schránkou na dopisy. V devíti případech z deseti jsme měli pravdu a skutečně to pošta byla, ale podesáté si z nás třeba mohl udělat legraci jen nějaký mrňavý uličník. Chápete, jak to myslím?“

„No… ano,“ řekl pan Marvell pomalu. „Nechápu ale, kam tím míříte?“

„Ne? Nechtěl bych tvrdit, že já to vím. Začíná se mi už ale rozednívat. To je totiž něco jako hůl, Pentličko, víš? Jen si to dobře uvědom. Jeden konec hole ukazuje jedním směrem, ale druhý konec míří vždycky na opačnou stranu. Záleží na tom, jestli tu hůl popadneš za správný konec. Dveře se otvírají — ale taky se zavírají. Lidé chodí po schodech nahoru, ale taky po nich chodí dolů. Skříňky se zavírají, ale taky se otvírají.“

„Co tím proboha myslíš?“ zeptala se Pentlička.

„Je to tak jednoduché, až je to směšné, no vážně,“ řekl Tommy. „A přesto mi to došlo teprv teď. Jak se vůbec dovíš, když někdo přijde do domu? Slyšíš, že dveře se otevřely a zabouchly, a když zrovna čekáš na někoho, kdo má v tu chvíli přijít, budeš si na sto procent myslet, že je to on. Jenomže stejně dobře to může být někdo, kdo šel právě ven.“

„Slečna Glenová ale přece ven nešla?“

„To vím, že ona ne. A přece z domu někdo vyšel — vrah!“

„Jak se potom ale dostala domů ona?“

„Přišla v okamžiku, kdy paní Honeycottová byla v kuchyni a hovořila tam s Ellen. Ani jedna z nich ji neslyšela. Potom šla paní Honeycottová zpátky do salónu, prolétlo jí hlavou, jestli už sestra přišla domů, začala jako každý den posouvat hodiny o pět minut dopředu a pak — jak si myslela! — uslyšela, jak sestra vchází a jde po schodech nahoru.“

„Počkat — co ale ty kroky? Slyšela přece kroky, jak někdo stoupá po schodech!“

„To šla nahoru Ellen zatáhnout záclony. Vzpomeň si, že paní Honeycottová řekla, že sestra jako by na moment zaváhala, než vykročila do schodů. Ta pauza byla právě ten zlomek času, který Ellen potřebovala, aby vyšla z kuchyně do haly. Minula se s vrahem o vteřinu — jinak by ho byla uviděla.“

„Počkej, Tommy,“ zvolala Pentlička. „Co ten její výkřik? Slečna Glenová přece vykřikla!“

„To vykřikl James Reilly. Nevšimla sis, jaký má ten chlap vysoký hlas? V momentech šoku nebo prudkého afektu muži často ječí přesně tak jako ženy.“

„Co ale ten vrah? Viděli jsme ho?“

„To bych prosil, že jsme ho viděli. Dokonce jsme s ním stáli a mluvili jsme s ním. Vzpomínáš si, jak náhle — z ničeho nic — se ten policajt před námi objevil? To proto, že vykročil z vrátek právě v tom okamžiku, kdy se mlha nad cestou na chvíli rozptýlila. Vynořil se tak znenadání, že nás to úplně vyděsilo, copak si na to nevzpomínáš? Koneckonců, i když si to vlastně při pohledu na ně nikdy neuvědomujeme, policajti jsou lidé jako všichni ostatní. Taky milují a taky nenávidí. A taky se žení…

Řekl bych, že se Gilda Glenová s manželem potkala až těsně u vrátek a pozvala ho dál, aby si spolu o celé záležitosti promluvili. Jenomže on bohužel neuměl to, co Reilly — ulevit si nadávkami a proklínáním, jen si vzpomeň. Rozběsnil se, že byl vzteky bez sebe — no a pendrek měl při ruce…“

/sunningdaleská záhada/

„Jestlipak víš, kam dneska půjdeme na oběd, Pentličko?“

Paní Beresfordová se nad tou otázkou zamyslela.

„Do Ritzu?“ zeptala se hlasem plným naděje.

„Hádej znova.“

„Do té báječné hospůdky v Soho?“

„Ale ne,“ řekl Tommy, jako by šlo o něco bůhvíjak důležitého. „Zajdeme si do restaurace správné výživy. Rovnou tady do té, co ji vidíš.“

A hned ji také čiperně zavedl do zmíněného podniku, kde s ní zamířil k rohovému stolku s mramorovou deskou.

„Výtečné,“ řekl Tommy spokojeně, když se posadil. „Nic lepšího jsme si nemohli přát.“

„Co sis to vymyslel za módu — chodit do takovýchhle podniků?“ zeptala se Pentlička.

„*Vy vidíte, Watsone, ale nevšímáte si*. Rád bych věděl, jestli se některá ta ofrfňaná slečinka vůbec sníží k tomu, aby nám věnovala svou vzácnou pozornost. No výborně, jedna už si to k nám šine. Tváří se sice, jako když myslí na něco jiného, ale takové maličkosti, jako je šunka s vejci a šálek čaje, zřejmě hravě zvládne i její podvědomí. — Slečno, já bych si dal řízek s pomfrity a dámě přineste uzený jazyk, rohlík s máslem a velkou kávu.“

Číšnice povzneseným tónem opakovala objednávku, ale Pentlička se pojednou naklonila kupředu a skočila jí do řeči.

„Žádný řízek a žádné pomfrity. Tenhle pán si dá tvarohový koláč a sklenici mléka.“

„Tvarohový koláč a mléko,“ opakovala číšnice s ještě větším despektem, pokud to ovšem bylo vůbec možné. Když se loudala pryč, bylo na ní vidět, že pořád ještě myslí na něco jiného.

„Tomuhle tedy říkám neomalenost,“ prohlásil Tommy ledově.

„Mám ale pravdu, ne? Jsi přece dneska *stařec v koutě*! Kde máš ten provázek, co si s ním pořád hraješ a děláš na něm uzly?“

Tommy vytáhl z kapsy kousek smotaného a zašmodrchaného provázku a pokusil se na něm vyrobit dalších pár uzlíků.

„Už to nemám kam vázat, špagát je plnej,“ zabručel.

„Uznej, že ses při tom objednávání prohřešil proti zásadám zdravé výživy.“

„Ženské všecko berou moc doslova,“ řekl Tommy. „Jestli něco přímo nenávidím, tak je to mlíko, a ty tvarohové koláče jsou vždycky takové žluté, že mám strach, abych nedostal žloutenku.“

„Musíš si umět poručit,“ řekla Pentlička. „Podívej, s jakým gustem se vrhám já na ten uzený jazyk. To je přece pochoutka — uzený jazyk v aspiku. — No, a teď jsem připravena hrát roli slečny Polly Burtonové. Uvaž velký uzel a můžeš spustit.“

„Především,“ řekl Tommy, „mám-li mluvit naprosto neoficiálně, dovol, abych zdůraznil jednu věc: v poslední době není v naší detektivní kanceláři do čeho píchnout. A když se případy nehrnou k nám, musíme se hrnout my za nimi. Proč bychom se nemohli zamyslet nad jednou z největších záhad, které v této chvíli vzrušují veřejnost? Což mě přivádí k tomu, o čem chci mluvit — k Sunnlngdaleské záhadě.“

„Ach tak!“ zvolala Pentlička s mimořádným zájmem. „O Sunningdaleské záhadě jsem už slyšela!“

Tommy vytáhl z kapsy pomačkaný výstřižek a položil ho na stůl.

„Tohle je poslední fotografie kapitána Sessla, která se objevila v Daily Leaderu.“

„To je přesně ono,“ řekla Pentlička. „Divím se, že ty noviny občas někdo nezažaluje. Z té fotky se nanejvýš pozná, že je to nějaký chlap — víc nic.“

„Když jsem řekl Sunningdaleská záhada, měl jsem spíš říct *takzvaná* Sunningdaleská záhada,“ pokračoval Tommy rychle. „Záhada to možná je pro policii, ale pro inteligentní mozek rozhodně ne.“

„Hele, uvaž další uzel, Starče,“ řekla Pentlička.

„Nevím, kolik si toho o tom případu pamatuješ,“ pokračoval Tommy klidně.

„Pamatuju si všechno,“ řekla ironicky Pentlička, „ale nesmíš dovolit, abych jakkoli ovlivnila či narušila tvůj jedinečný dedukční proces.“

„Stalo se to přesně před třemi týdny,“ řekl Tommy, „a začalo to tím příšerným objevem na známém golfovém hřišti. Dva členové klubu si šli po ránu jen tak rekreačně zahrát a zůstali hrůzou bez se-

be, když našli na sedmém týčku mrtvolu muže ležícího tváří k zemi. Ještě než tělo obrátili, uhodli, že je to kapitán Sessle, kterého na golfovém hřišti všichni moc dobře znali a který vždy chodíval na golf v nápadném, jasně modrém kabátě.

Kapitána Sessla vídali na golfovém hřišti často brzo po ránu, trénoval tam údery i sám, a tak si nejdřív mysleli, že snad zemřel na nějaký srdeční záchvat nebo podobně. Když však tělo prohlédl lékař, zjistil hrůznou skutečnost: kapitán byl zavražděn, měl srdce probodnuté *jehlicí, jakou si ženy připichují klobouk.* To, že byl zabit tímto nezvyklým vražedným nástrojem, považují všichni za neobyčejně významné. Také se zjistilo, zeje mrtev přinejmenším dvanáct hodin.

Všechny tyto okolnosti vrhly na celou záležitost zcela jiné světlo a záhy vyšla najevo i některá zajímavá fakta. Prakticky poslední osoba, která viděla kapitána Sessla naživu, byl jeho přítel a společník v podnikání, pan Hollaby ze Zemědělské pojišťovny. Vypověděl v podstatě toto:

Kapitán Sessle a on spolu odpoledne odehráli stanovené kolo. Po čaji Sessle navrhl, aby si zahráli ještě pár jamek, poněvadž se co nevidět setmí a na hru už pak nebude vidět. S tím Hollaby souhlasil. Zdálo se mu, že kapitán Sessle je v dobré náladě, a rozhodně byl ve výborné formě. V těch místech je tam veřejná cesta pro pěší, která golfové hřiště přetíná, a právě když se při hře blížili k šesté jamce, všiml si Hollaby, že po té cestě přichází nějaká žena. Byla hodně vysoká a měla na sobě cosi hnědého, ale jinak si ji zvlášť neprohlížel a kapitán Sessle — jak se mu aspoň v té chvíli zdálo — ji nezpozoroval vůbec.

Zmíněná cesta přetíná hřiště před sedmým týčkem," pokračoval Tommy v reprodukci Hollabyho vyprávění. „Žena po ní přišla a zůstala stát kousek opodál — jako když čeká. Kapitán Sessle už z týčka na odpališti odešel a Hollaby zrovna zapichoval praporkovou tyč do jamky. Když potom přišel na odpaliště i on, to jest Hollaby, s překvapením uviděl, že Sessle s tou ženou hovoří. A když se přiblížil až k nim, oba se náhle otočili a kapitán Sessle na něho přes rameno zavolal: ‚Omluvte mě na okamžik.'

Oba potom — kapitán i ta žena — pomalu odešli, stále bok po boku a zabráni do hovoru. Cesta tam poněkud odbočuje, vede mezi

úzkými živými ploty dvou zahrad a dál pak vyústí na silnici do Windleshamu.

Kapitán Sessle dodržel slovo. Za malou chvilku se znova objevil, což Hollabyho dost potěšilo, poněvadž se za nimi už blížili další dva hráči a denního světla rychle ubývalo. Odehráli míč, ale skoro okamžitě si Hollaby všiml, že se stalo něco, co jeho spoluhráče dočista vyvedlo z míry. Nejenomže neuvěřitelně kazil hru, ale bylo mu vidět na obličeji, že má nějakou starost, a čelo měl pojednou plné vrásek. Na Hollabyho poznámky skoro neodpovídal a hrál tak mizerně, až to zaráželo. Zřejmě se stalo něco, co způsobilo, že se vůbec nebyl s to soustředit.

Odehráli sedmou jamku a pak ještě i osmou, ale potom najednou kapitán Sessle prohlásil, že už na hru není skoro vidět, a odešel domů. Právě v těch místech je tam další pěšinka, která vede k silnici do Windleshamu, a kapitán Sessle po ní odešel, poněvadž to pro něho byla nejkratší cesta domů — do malé jednopatrové vilky u zmíněné silnice. Na místo mezitím dospěli další dva hráči, major Barnard a pan Lecky, a těm oběma se pan Hollaby o náhlé změně v chování kapitána Sessla zmínil. Oba kapitána také zahlédli, když hovořil s ženou v hnědých šatech, ale nebyli dost blízko, aby ženě viděli do tváře. Všichni tři muži uvažovali, co asi mohla jejich příteli říct, že ho to natolik rozrušilo.

Do klubovny se všichni vrátili společně a podle všeho, co v té době věděli, byli právě oni poslední lidé, kteří viděli kapitána Sessla naživu. Tohle se stalo ve středu a ve středu se prodávají zlevněné jízdenky do Londýna. Starší manželé, kteří jsou u kapitána Sessla zaměstnáni jako domovník a kuchařka, byli v Londýně, kam ten den pravidelně jezdívají, a vrátili se odtamtud vlakem až pozdě večer. Když přišli do vilky, nikde neshledali nic nezvyklého a domnívali se, že pán je už ve svém pokoji a že spí. Manželka kapitána Sessla nebyla doma, odjela někam na návštěvu.

Vražda vzbudila veliký rozruch. Nikdo nedokázal najít dostatečný motiv, který by cokoli vysvětloval. Hodně se debatovalo o tom, kdo mohla být ta vysoká žena v hnědých šatech, ale veškeré úvahy nevedly k ničemu. Policie byla jako obvykle obviňována z neschopnosti — v tomto případě ale velice nespravedlivě, jak se mělo za-

krátko ukázat. Po týdenním pátrání zatkli jakousi dívku, nějakou Doris Evansovou, a tu z vraždy kapitána Sessla obvinili.

Policie toho pro začátek měla žalostně málo. Několik plavých vlasů, které uvízly mrtvému mezi prsty, a několik vláken ohnivě červené vlny, která se zachytila na jednom knoflíku jeho modrého kabátu. Usilovnému pátrání na nádraží a na různých jiných místech se podařilo zjistit následující fakta:

Jakási dívka v ohnivě červeném kabátku a sukni přijela ten večer kolem sedmé vlakem a ptala se, kudy sejde k vilce kapitána Sessla. Táž dívka se na nádraží objevila znova o dvě hodiny později. Klobouk měla nakřivo, vlasy rozcuchané a zdálo se, že je velice rozrušená. Vyptávala se, jak jedou vlaky zpátky do Londýna, a neustále se ohlížela přes rameno, jako by měla z něčeho strach.

Naše policie dokáže v mnoha ohledech hotové zázraky. Na základě těchto neobyčejně skromných údajů se jim podařilo zmíněnou dívku vypátrat a zjistit, že jde o jistou Doris Evansovou. Obvinili ji z vraždy a varovali, že cokoli řekne, může být použito proti ní. Přesto však trvala na tom, že učiní výpověď, a tuto výpověď pak do všech detailů a bez jakýchkoli závažných změn opakovala před vyšetřujícím soudcem.

Uvedla v podstatě toto: povoláním je písařka na stroji a jednoho večera se kdesi v biografu seznámila s dobře oblečeným pánem, který jí dal nepokrytě najevo, že v ní našel zalíbení. Řekl jí, že se jmenuje Anthony, a pozval ji, aby za ním přijela do jeho vilky v Sunningdale. Neměla tehdy — a ostatně ani později — sebemenší tušení, že jde o ženatého pána. Smluvili si, že za ním přijede příští středu — což byl den, jak si vzpomínáš, kdy bylo služebnictvo v Londýně a také manželka byla mimo domov. Nakonec jí řekl, že se celým jménem jmenuje Anthony Sessle, a dal jí přesnou adresu své vilky.

Když ve stanovený den přišla večer k vilce, uvítal ji pan Sessle, který se právě vrátil z golfového hřiště. Ačkoli jí tvrdil, že má z jejího příjezdu velkou radost, dívka prohlašuje, že se hned od prvního okamžiku choval nějak divně a úplně jinak, než ten večer, kdy se seznámili. Vyvolalo to v ní jisté obavy, které se sice snažila potlačit, ale de facto prý ji moc mrzelo, že vůbec přijela.

Po skromné večeři, která už byla připravená a naservírovaná, navrhl jí Sessle, aby se šli trochu projít. Dívka s tím souhlasila, a když vyšli z domu, vedl ji nejdřív kousek po silnici a potom tou pěšinou, o které už víš, až na golfové hřiště. A tam pak, právě když šli přes sedmé odpaliště, začal se kapitán pojednou chovat, jako by nadobro zešílel. Vytáhl z kapsy revolver, zamával jím nad hlavou a začal vykřikovat, že je vyřízený člověk a že se rozhodl skoncovat se životem.

‚Všechno ať jde do háje! Já jsem na dně, nadobro zničený chlap. A ty půjdeš se mnou. Zastřelím nejdřív tebe a pak sebe. Zítra ráno tu najdou naše mrtvoly — ve smrti budeme spolu.‘

A takhle pokračoval a navykřikoval toho spoustu. Doris Evansovou přitom chytil za ruku a ta, poněvadž si uvědomila, že má před sebou šílence, snažila se mu ze všech sil vyškubnout, a když se jí to nedařilo, chtěla mu aspoň vyrvat z ruky revolver. Zápasili spolu a při té rvačce jí zřejmě vytrhl těch pár vlasů a také několik vláken vlny z jejího kabátku se mu zachytlo na knoflíku.

Nakonec se po zoufalém úsilí přece jen vyškubla a dala se na útěk napříč přes golfové hřiště. Pádila, co jí nohy stačily, a celou tu dobu s hrůzou čekala, kdy ji srazí k zemi kulka z revolveru. Dvakrát upadla, poněvadž zakopla ve vřesu, ale potom se přece nějak dostala na silnici vedoucí k nádraží a zjistila, že ji nikdo nepronásleduje.

To je celá ta historie, jak ji Doris Evansová vypráví — a tuto výpověď nikdy nezměnila a v ničem od ní neustoupila. Kategoricky popírá, že by ho snad byla v sebeobraně bodla jehlicí, kterou měla připíchnutý klobouk — což by samozřejmě za daných okolností bylo zcela přirozené a vlastně i docela dobře proveditelné. Pro pravdivost její výpovědi svědčí i ta okolnost, že v hlodašovém křoví poblíž místa, kde ležela mrtvola, se našel revolver. Policie však zjistila, že z něho nebylo vystřeleno.

Doris Evansovou budou soudit, jenomže záhada zůstává záhadou. Máme-li věřit jejímu vyprávění, kdo jiný mohl kapitána Sessla probodnout? Ta druhá žena, vysoká žena v hnědém, jejíž příchod ho tak vyvedl z míry? Pokud vím, nikdo ještě nevysvětlil, jak tahle žena s tím případem souvisí. Objeví se najednou — jako by z nebe spadla — na cestě vedoucí napříč golfovým hřištěm a pak zase zmizí po té

pěšině — a nikdo ji už víc neuvidí, nikdo o ní nic víc neví. Co byla zač? Někdo odtud, z místních obyvatel? Návštěvnice z Londýna? A jestliže ano, přijela autem nebo vlakem? Není na ní nic pozoruhodného krom té její výšky; nikdo jako by nebyl schopný popsat, jak vlastně vypadala. Doris Evansová to být nemohla, protože Doris Evansová je malá a blondýnka a navíc v té chvíli teprve přijížděla na nádraží."

„A co manželka?" přerušila ho Pentlička. „Co vůbec víš o jehoženě?"

„Ovšem — to je přirozené, že tě to napadlo. Jenomže paní Sesslová je taky malá a kromě toho ji pan Hollaby od vidění dobře zná. Navíc je mimo veškeré pochyby, že opravdu kamsi odjela, to si policie ověřila. Při vyšetřování ale vyšla najevo ještě jedna další věc. Zemědělská pojišťovna je v likvidaci. Účty prozradily krajně nezodpovědné zneužívání kapitálového fondu. Tím se vyjasnila příčina těch bláznivých řečí, které kapitán Sessle začal vykřikovat na Doris Evansovou. Několik posledních let systematicky zpronevěřoval peníze. Pan Hollaby ani jeho syn neměli potuchy o tom, co se děje. Oba jsou prakticky na mizině.

Věci se mají asi takhle: kapitánu Sesslovi bezprostředně hrozilo, že se na jeho pokoutní machinace přijde a že ho to zničí. Sebevražda by byla zcela přirozené východisko, jenomže tuhle teorii povaha jeho smrtelného zranění zcela vylučuje. Kdo ho tedy zabil? Doris Evansová? Nebo ta záhadná žena v hnědém?"

Tommy se odmlčel, usrkl hlt mléka, znechuceně se ošklíbl a opatrně si ukousl kousek tvarohového koláče.

„Samozřejmě," zabručel potom, „že mi bylo hned jasné, kde je v tomhle prožluklém případě háček a kde se policie dopustila základní chyby."

„Vážně?" řekla Pentlička zvědavě.

Tommy smutně zavrtěl hlavou.

„To bych si totiž přál, jenže tak to nebylo. Obávám se, že role manžílka pod pantoflem se s rolí *starce v koutě* dost vylučuje — bohužel, měla by sis to vzít k srdci, Pentličko. Tohle vysvětlení mi prostě nejde na rozum. Kdo by vraždil žebráka? Na to nemám odpověď."

Vylovil z kapsy ještě pár výstřižků z novin.

„Tady mám další snímky té galérie — pan Hollaby, jeho syn, paní Sesslová, Doris Evansová.“

Pentlička se zmocnila poslední fotografie a chvíli si ji prohlížela.

„Ta ho určitě nezavraždila,“ poznamenala posléze. „Rozhodně ne jehlicí, kterou si dámy připichují klobouk.“

„Jak to můžeš tak jistě vědět?“

„Opičí se po lady Molly, všimni si — nosí mikádo. Dneska používá jehlice na připíchnutí klobouku nanejvýš jedna žena z dvaceti — ať už má dlouhé vlasy nebo krátké. Dnešní klobouky přesně padnou a na hlavě drží, není třeba je připichovat jehlicí.“

„To ale nevylučuje, že by jehlici nemohla u sebe mít.“

„Ale prosím tě, myslíš, že si je ženské schovávají na památku? Proč by si proboha měla s sebou do Sunningdale vozit jehlici na připíchnutí klobouku?“

„Pak to tedy musela být ta druhá žena — žena v hnědém.“

„Na té mi nehraje jenom to, že byla tak velká. Jinak by to mohla být manželka. Vždycky podezírám manželky, které jsou v době činu někde odjeté, a údajně s tím nemohly mít nic společného. Jestli přišla na to, že manžel má pletky s tou dívkou, vůbec bych se nedivila, kdyby si na něho přinesla jehlici a propíchla ho jak motýla.“

„Koukám, že si budu muset dát pozor,“ poznamenal Tommy.

Pentlička ale byla zabrána do svých myšlenek a nehodlala se z nich dát rušit.

„Co vůbec byli ti Sesslovi zač?“ zeptala se pojednou. „Co o nich lidé říkají?“

„Pokud jsem zjistil, byli velice oblíbení. Lidé tvrdí, že se měli rádi a chovali se k sobě dobře. Právě proto mi celá ta záležitost s tou dívkou připadá tak divná. To je totiž to poslední, co by se dalo od člověka jako Sessle čekat. Víš přece, že to byl bývalý voják. Našetřil si pěkné peníze, odešel do výslužby a stal se podílníkem v té pojišťovně. Na první pohled by se zdálo, že je vyloučeno, aby někdo jako on defraudoval peníze.“

„A je to tak absolutně jisté, že ty peníze defraudoval on? Co když peníze rozkrádali ti druzí dva?“

„Hollabyové? Tvrdí, že jsou na mizině.“

„Na to nedej, co tvrdí oni! Kdoví, jestli všechny ty peníze nemají uložené v bance pod cizím jménem. Já vím, že to vykládám dost bláznivě, aleje ti doufám jasné, jak to myslím. Nebo — dejme tomu — že s těmi penězi nějaký čas spekulovali bez Sesslová vědomí a o všechno přišli. V tom případě by se jim přece náramně hodilo do krámu, aby Sessle umřel právě teď.“

Tommy zaťukal nehtem na fotografii pana Hollabyhc staršího.

„Takže tohohle ctihodného džentlmena obviňuješ, že zavraždil svého přítele a společníka? Zapomínáš, že se rozešel se Sesslem na golfovém hřišti před očima Barnarda a Leckyho, a celý večer strávil v klubovně. Kromě toho tu je ta nešťastná jehlice.“

„Dej už s tou jehlicí pokoj,“ řekla Pentlička netrpělivě. „Chceš říct, že ta jehlice neklamně svědčí o tom, že vraždu spáchala žena?“

„Přirozeně. Ty si to nemyslíš?“

„Ne. O mužích je notoricky známo, že jsou konzervativní a nemoderní. Strašně dlouho jim trvá, než se zbaví předsudků a konvenčních představ. Jehlice do klobouku a do vlasů mají v hlavě jednou provždy spojené se ženami — říkají jim dokonce ‚ženské zbraně‘. Možná že to platilo v minulosti, ale dneska obě tyhle věcičky dávno vyšly z módy. Já například nikdy neměla jehlici ve vlasech a jehlice do klobouku jsem nepoužila nejméně čtyři roky.“

„Takže myslíš —“

„Ano — že Sessla zabil nějaký muž. Jehlici do klobouku použil jen proto, aby se zdálo, že zločin spáchala žena.“

„Na tom, co říkáš, něco je, Pentličko,“ řekl Tommy pomalu. „To je zvláštní, jak všechno začne být jasné, když ty to člověku jaksepatří vyložíš.“

Pentlička přikývla.

„Všechno musí být logické, pokud se na to člověk dívá ze správného úhlu. A vzpomeň si, co kdysi řekl Marriot o amatérském hledisku — že totiž vychází z *důvěrné znalosti*. Víme leccos o lidech, jako je kapitán Sessle a jeho žena. Víme o nich, co jsou podle všeho s to udělat a co podle všeho s to udělat nejsou. S tímhle má každý z nás své vlastní zkušenosti.“

Tommy se usmál.

„To chceš říct," zeptal se, „že jsi expert přes to, co asi tak mohou mít u sebe dámy s mikádem a s bubikopfem,[49] a že jsi důvěrně seznámena s tím, co ve většině případů cítí a dělají manželky?"

„Zhruba ano."

„A co takhle já? Jakou speciální zkušenost mám já? Jak se ženatí pánové ucházejí o zajíčky — nebo co?"

„Ne," řekla Pentlička vážně. „Ty se sice moc nevyznáš v tom, jak má správný detektiv sledovat stopu, to tedy ne, ale zato víš, jak to vypadá na tom golfovém hřišti, poněvadž jsi tam kdysi sám hrával. Víš toho o golfu dost, abys mohl říct, co asi tak může vyvést hráče z míry natolik, že najednou začne hrát pod psa."

„Muselo jít o něco zatraceně vážného, když Sessle z ničeho nic začal hrát jak ponocný. Vedl v té chvíli o dva body, ale od sedmého tyčka najednou hrál jak malý kluk, aspoň to všichni říkají."

„Kdo všichni?"

„Barnard a Lecky. Oba hráli hned za ním, vzpomeň si."

„A bylo to poté, co se setkal s tou ženou — s vysokou ženou v hnědém. Oni ho přece viděli, jak s ní mluví, že?"

„Ovšem — alespoň —"

Tommy se zarazil. Pentlička se na něho zmateně a nechápavě podívala. Tommy civěl na provázek, napjatý mezi prsty, ale zíral na něj očima člověka, který vidí něco docela jiného.

„Co je s tebou, Tommy?"

„Jen klid, Pentličko. Představuju si, že hraju tu šestou jamku v Sunningdalu. Sessle a starý Hollaby vyhazují míč ze šesté jamky přede mnou. Už se stmívá, ale ten Sesslův křiklavě modrý kabát vidím docela jasně. A po pěšině vlevo ode mne přichází nějaká žena. Nepřišla od hřiště, kde hrají dámy, poněvadž to je vpravo, kdyby přišla odtamtud, byl bych ji musel vidět. A je divné, že jsem ji na té pěšině neviděl už dřív — řekněme už od pátého tyčka."

Na okamžik se odmlčel.

„Správně jsi řekla, že znám tamější hřiště, Pentličko. Hned za sedmým týčkem je tam taková malá budka, vlastně jen takový přístřešek, splácaný z několika drnů. Kdokoli tam může počkat, než —

[49] bubikopf… mikádo — názvy účesů z 20. a 30. let, tehdy moderních

no, než přijde ta pravá chvíle. A tam se mohl i převléct, úplně změnit zevnějšek. Poslyš, Pentličko — tady zas přichází ke slovu tvoje důvěrná znalost — myslíš, že je to pro mužského moc těžké, aby chvilku vystupoval jako ženská a pak se zas znova proměnil v mužského? Může si například přes golíky obléknout sukni?“

„Proč ne? Ta žena by samozřejmě vypadala trochu bachratě, ale jinak by na ní nebylo nic nápadného. Hodně dlouhá hnědá sukně — dejme tomu — hnědý svetr, nějaký takový, jaký nosí páni i dámy, plstěný dámský klobouk, na který je po obou stranách předem připevněno pár umělých kadeří. Nic víc k tomu nebylo třeba — samozřejmě za předpokladu, že mezi pozorujícím a zmíněnou osobou byla aspoň taková vzdálenost, o jaké mluvíš. Pak stačí svléknout sukni, sundat klobouk s těmi umělými kadeřemi, nasadit si pánskou čapku, kterou si mohl přinést srolovanou v ruce, a už je tam znova zpátky — jako muž.“

„Ajak dlouho by asi takové převlékání mohlo trvat?“

„Na to, aby se žena převlékla za muže — nanejvýš tak půldruhé minuty, ale pravděpodobně mnohem méně. Opačný převlek by asi zabral víc času, poněvadž by si musel nasazovat klobouk, trochu si upravit ty kadeře — a také při natahování té dlouhé sukně přes golfky by mohl mít jisté potíže.“

„To mi nepřipadá ani tak podstatné. Oč tu jde především, je čas. Jak říkám, hraju v té chvíli šestou jamku. Žena v hnědém právě přišla na sedmé týčko. Přešla na druhou stranu a čeká. Sessle v tom svém modrém kabátku jde k ní. Stojí spolu oba asi minutu, pak vykročí po té cestě kolem stromů a zmizí z dohledu. Hollaby je na týčku sám. Uplynou dvě nebo tři minuty. U jamky jsem teď já. Muž v modrém kabátku se vrací a zahraje míč, ale jde mu to pod psa. Mezitím se rychle stmívá. Já a můj partner pokračujeme ve hře. Ti dva jsou před námi, Sessle slajsuje, míjí míček — prostě kazí hru neuvěřitelným způsobem. U osmé jamky najednou vidím, že odchází z hřiště po té cestě, až se mi vytratí z očí. Co se s ním stalo, že z ničeho nic začal hrát jako někdo jiný?“

„Způsobila to zřejmě ta žena v hnědém — nebo ten muž, jestli myslíš, že to byl muž.“

„Přesně tak. A tam, co spolu stáli — vzpomeň si, že to bylo v místě, kam hráči přicházející za nimi neviděli — je husté hlodašové křoví. Mrtvola se do něho dá klidně schovat a ten, kdo to udělal, mohl mít skoro jistotu, že ji tam nikdo nenajde dřív než druhý den ráno.“

„Tommy! Tak ty myslíš, že se to stalo v té chvíli? Někdo by byl ale přece mohl slyšet —“

„Co asi tak? Doktoři se shodli na tom, že smrt musela nastat okamžitě. Sám jsem za války viděl muže zabité ve zlomku vteřiny. Většinou nikdo z nich ani nevykřikne — jenom zachroptí nebo zasténá, někdy to dokonce zní jen jako povzdech nebo jako když chce zakašlat. Sessle přichází na sedmé týčko, ta žena jde k němu a hovoří s ním. Sessle ji nejspíš poznává, je mu jasné, že je to muž a že je přestrojený za ženu. Poněvadž je zvědavý a chce se dovědět, jaký to má důvod, nechá se odvést po cestě z dohledu ostatních hráčů. Krátčejí vedle sebe a stačí jediné bodnutí jehlicí — smrtelné. Sessle se zhroutí, skácí se k zemi. Ten druhý muž odtáhne mrtvolu do hlodašového křoví, svlékne z ní modrý kabát a sám se zbaví té dlouhé sukně a dámského klobouku s naaranžovanými kadeřemi. Obleče si Sesslův modrý kabát, který všichni hráči tak dobře znají, a vrátí se zpátky na týčko. Na to mu bohatě stačily tři minuty. Ostatní hráče má za zády, takže mu nevidí do tváře, vidí jenom modrý kabát, který znají a na který jsou zvyklí. Ani je nenapadne pochybovat o tom, že je to Sessle — *vědí jen, že nehrál golf tak dobře jako Sessle*. Všichni shodně říkají, že hrál jako někdo jiný. Samozřejmě. Poněvadž to byl někdo jiný.“

„Ale —“

„A další věc. To, že si tam pozval tu dívku, to neudělal Sessle — to byla akce někoho jiného. Nebyl to Sessle, kdo se v biografu seznámil s Doris Evansovou a kdo ji pozval, aby za ním přijela do Sunningdalu. To udělal muž, který se za Sessla pouze *vydával*. Nezapomínej, že Doris Evansová byla zatčena teprve o čtrnáct dní později. *Mrtvolu nikdy neviděla*. Kdyby ji byla spatřila, překvapila by pravděpodobně všechny prohlášením, že to vůbec není ten muž, s kterým si ten večer vyšla na golfové hřiště na procházku a který ji vyděsil těmi bláznivými řečmi o sebevraždě. Celá ta záležitost byla

vymyšlena velice rafinovaně. Dívka byla pozvána na středu, kdy v Sesslově vilce zpravidla nikdo nebyl, a další trik byla ta jehlice, zvolená jen proto, aby se zdálo, že čin spáchala žena. Vrah se setká s dívkou a pozve ji do vilky, kde pro ni má připravenou večeři, potom si s ní vyjde na golfové hřiště, a když přijdou na místo zločinu, začne šermovat revolverem a vyděsí ji k smrti. Jakmile se dívka dala na útěk, nepotřeboval už udělat nic jiného než vyvléct mrtvolu a nechat ji ležet na týčku. Revolver hodil do křoví. Potom sbalil sukni do úhledného balíčku a — tady připouštím, že jenom hádám — se vší pravděpodobností šel pěšky do Wokingu, což je jenom nějakých šest nebo sedm mil, a do města se později vrátil odtamtud."

„Moment," řekla Pentlička. „Jednu věc jsi nevysvětlil. Jak to bylo s Hollabym?"

„S Hollabym?"

„Ovšem. Připouštím, že hráči za jeho zády nemohli vidět, jestli to je opravdu Sessle nebo někdo jiný. Nevykládej mi ale, že člověk, který s ním hrál jako jeho partner, byl tak hypnotizovaný tím modrým kabátem, že se mu vůbec nepodíval do obličeje."

„Ty má chytrá hlavičko," řekl Tommy. „V tom totiž je právě ta pointa. Hollaby samozřejmě všechno věděl. Jak vidíš, přejímám tvou teorii — že skuteční defraudanti jsou Hollabyové, otec a syn. Vrah musel být někdo, kdo Sessla moc dobře znal — kdo například věděl, že služebnictvo jezdívá každou středu do Londýna, a také, že Sesslova žena je ten den mimo domov. A navíc někdo, kdo měl možnost pořídit si voskový otisk klíče od dveří Sesslovy vilky, aby si mohl opatřit vlastní klíč nebo aspoň vyhovující šperhák. Mám dojem, že mladý Hollaby je člověk, který všechny tyhle podmínky splňuje. Je asi ve stejných letech a stejně vysoký jako Sessle a oba chodili hladce vyholení, ani jeden nenosil žádný knírek nebo tak. Doris Evansová pravděpodobně viděla několik fotografií zavražděného v novinách, ale jak jsi sama postřehla, ty reprodukce jsou tak rozmazané a mizerné, že se z nich pozná jen tolik, že je to nějaký muž — víc skoro nic.

„A u soudu Hollabyho nikdy neviděla?"

„Syn se tam během celého toho řízení vůbec neobjevil. Proč také? Žádné svědectví nemohl podat. V popředí všeobecného zájmu a

ve světle reflektorů stál celou dobu starý Hollaby a ten měl neotřesitelné alibi. Zjišťováním, co právě ten večer dělal jeho syn, se nikdo ani neobtěžoval.“

„Teď to všechno zapadá do sebe a je to logické,“ připustila Pentlička. Na okamžik se odmlčela a pak se zeptala: „A ty to chceš jít všechno povědět policii?“

„Nevím, jestli mě vůbec budou ochotni vyslechnout.“

„Žádný strach, o to se nemusíte obávat,“ řekl pojednou nějaký hlas za nimi.

Tommy se rychle otočil a hleděl do tváře inspektora Marriota. Inspektor seděl u vedlejšího stolu a měl před sebou vejce ve skle.

„Chodívám sem často na svačinku,“ prohlásil inspektor Marriot. „A jak říkám, vyslechneme vás s velkým zájmem — vlastně jsem si to už de facto vyslechl. Nemusím vám snad říkat, že všichni ti pánové ze Zemědělské pojišťovny v nás už delší čas nevzbuzovali právě velkou důvěru. Na ty Hollabyovy — otce i syna — jsme dokonce měli i jisté podezření. Bohužel nic konkrétního, po čem bychom mohli jít. Byli na nás příliš mazaní. Potom ale došlo k té vraždě a zdálo se, že všechny naše domněnky byly plané. Teď ale díky vám a díky vaší dámě, vážený pane, provedeme konfrontaci mladého Hollabyho s Doris Evansovou a uvidíme, zda ho ta dívka pozná. Já osobně se domnívám, že ano. Ten váš nápad, jak to bylo s tím modrým kabátem, mi připadá neobyčejně důvtipný. Postarám se, aby Bluntovi Bystrozrací Detektivové měli tenhle případ u policie připsaný k dobru.“

„To jste opravdu hrozně hodný, pane inspektore,“ řekla Pentlička inspektoru Marriotovi vděčně.

„U nás ve Scotland Yardu máme o vás dvou to nejlepší mínění,“ odpověděl upjatý džentlmen. „Až by vás to možná překvapilo. Mimochodem, smím se zeptat, z jakého důvodu s sebou nosíte ten kousek provázku?“

„To nic,“ řekl rychle Tommy a nacpal ušmudlaný provázek do kapsy. „To je takový můj zlozvyk, pořád si s ním hraju. A pokud jde o ten tvarohový koláč a o to mléko — víte, mám nařízeno držet dietu. Trpím chronickým překyselením žaludku, zřejmě nervového původu. Lidé, kteří mají pořád moc práce, s tím často vytrpí hotová muka.“

„Ach tak!“ prohlásil detektiv. „Napadlo mě, jestli jste snad náhodou nečetl — no, ale na tom vlastně nezáleží.“

Potměšilé ohníčky však v inspektorových očích přesto zablýskly.

/farářova dcera/

„Moc bych si přála," řekla Pentlička, rozmrzele přecházející sem tam po kanceláři, „abychom mohli prokázat platnou službu dceři jednoho faráře."

„Proč to?" zeptal se Tommy.

„Ty už jsi na to asi zapomněl, ale fakt je, že jsem kdysi sama byla farářova dcera. Dobře si pamatuju, jaké to bylo. Z té doby taky mám tyhlety altruistické sklony — tu demonstrativní úctu k druhým lidem — tu —"

„Koukám, že jsi na nejlepší cestě, aby se z tebe stal druhý Robert Sheringham," řekl Tommy. „Jestli mi ale dovolíš kritickou připomínku — rozhodně toho navykládáš nejmíň tolik, co on — jenže to ani zdaleka není tak výmluvné."

„Právě naopak," řekla Pentlička. „V tom, co říkám já, je jistá ženská subtilnost, jisté *je ne sais quoi*,[50] prostě kvality, jakých žádný hromotlucký chlap nemůže nikdy dosáhnout. Navíc mám vlastnosti, o kterých ten můj prototyp nemá ani tušení — a dá se vůbec říct, že je to můj prototyp? Slova jsou náramně ošidná věc, často moc dobře znějí, ale znamenají pravý opak toho, co si člověk myslí, že jimi říká."

„Pokračuj," pravil Tommy vlídně.

„Hned. Odmlčela jsem se jen proto, abych se pořádně nadechla. A poněvadž tyhle vlastnosti mám, přála bych si dneska, abych mohla být nějak prospěšná jedné farářově dceři. Uvidíš, Tommy, první, kdo dnes přijde požádat Bluntovy Bystrozraké Detektivy o pomoc, bude farářova dcera."

„Vsadím se, že nebude," řekl Tommy.

„Platí," řekla Pentlička. „Pozor! Honem si sedni k psacímu stroji! Dělej, dělej! Už někdo jde."

Kancelář pana Blunta přímo překypovala činorodostí, když Albert otevřel dveře a ohlásil:

„Slečna Monica Deanová."

---

[50] cosi

Do místnosti vešla štíhlá hnědovlasá dívka, dost nedbale oblečená, a váhavě zůstala stát. Tommy jí vykročil vstříc.

„Vítám vás, slečno Deanová. Račte se posadit a povědět nám, co pro vás můžeme udělat. Dovolte, abych vám představil svou tajemnici a sekretářku, slečnu Sheringhamovou."

„Těší mě, že vás poznávám, slečno Deanová," řekla Pentlička. „Váš otec býval duchovní anglikánské církve, že?"

„Ano. Jak to ale víte?"

„Och, my máme své metody," řekla Pentlička. „A nesmíte se na mě zlobit, že jsem s vámi začala takhle švitořit. Pan Blunt to moje povídání docela rád poslouchá. Říká vždycky, že při něm dostává různé nápady."

Dívka Pentličku upřeně pozorovala. Byla štíhlá a křehká, ne zrovna krásná, ale rozhodně hezká a docela přitažlivá. Měla spoustu jemných vlasů šedé myší barvy, oči měla tmavomodré a také milé, ačkoli temné stíny kolem nich zřetelně svědčily o jakési úzkosti a prožívaných nesnázích.

„Povíte mi, co vás k nám přivádí, slečno Deanová?" zeptal se Tommy.

Dívka se k němu vděčně otočila.

„Je to taková dlouhá a nesouvislá historie," odpověděla. „Snad abych začla od začátku. Jmenuju se Monica Deanová. Můj otec byl farářem v Little Hampsley v Suffolku. Zemřel před třemi lety a matka a já jsme se octly ve velmi špatné finanční situaci. Musela jsem jít pracovat jako vychovatelka, ale mezitím matka onemocněla, stala se trvale invalidní, a tak jsem se musela vrátit domů a starat se o ni. Žily jsme skoro v bídě, ale jednoho dne jsme dostaly dopis, v němž nám notář sděloval, že jedna z tet mého otce zemřela a všechen majetek odkázala mně. často jsem o té tetě slýchala, před mnoha lety se totiž s otcem rozešla po nějaké hádce, a věděla jsem také, že je velice zámožná, takže se opravdu zdálo, že naše útrapy skončí. Celá ta záležitost ale nedopadla nakonec přesně tak, jak jsme doufaly. Zdědila jsem dům, ve kterém teta bydlela, ale po vyplacení několika menších dědických podílů, jimiž teta v poslední vůli pamatovala na jiné osoby, nezbyly na hotovosti žádné peníze. Domnívám se, že nejspíš o mnoho peněz přišla za války, ale také je možné, že prostě žila z kapi-

tálu. Nicméně nám připadl dům a téměř ihned se nám naskytla možnost prodat jej za výhodnou cenu. Jenomže já, a pravděpodobně jsem udělala hloupost, jsem tu nabídku odmítla. Bydlely jsme v malém, ale mimořádně drahém podnájmu, a tak jsem myslela, že pro nás bude výhodnější, když se nastěhujeme do Červeného domu — tak se totiž ten zděděný dům jmenuje — kde bude mít matka k dispozici komfortní pokoje a další místnosti budeme pronajímat, což přispěje k úhradě našich výloh.

Tenhle plán se mi tak zamlouval, že jsem při něm zůstala i tehdy, když jsem dostala další svůdnou nabídku od jakéhosi pána, který chtěl dům koupit. S matkou jsme se tam nastěhovaly a daly jsme si inzerát, že pronajímáme pokoje. Nějaký čas všechno vypadalo velice růžově, na inzerát se nám hlásila spousta zájemců, tetina bývalá služka se uvolila, že u nás zůstane, a — mezi námi — s její pomocí jsem všechnu tu práci v domě dělala já. Jenomže pak se začaly dít ty nevysvětlitelné věci.“

„Jaké věci?“

„Strašně divné. Jako by ten dům byl zakletý. Obrazy padaly ze zdí, nádobí létalo po pokoji a rozbíjelo se, a když jsme jednou ráno přišly do přízemí, zjistily jsme, že ani jeden kus nábytku nestojí na svém místě. Nejdřív jsme myslely, že nám snad někdo vyvedl jen takový kanadský žertík, jenomže tohohle vysvětlení jsme se musely brzo vzdát. Když jsme někdy seděly všechny tři dole u večeře, rozlehla se nad námi příšerná rána. Vyběhly jsme do patra, ale nikoho jsme tam nikdy nezastihly — jenom některý kus nábytku byl barbarsky povalený na podlahu.“

„To musel být nějaký *poltergeist*,“ zvolala Pentlička, kterou to náramně zaujalo.

„Ano, přesně to nám říkal doktor O‘Neill, ale já bohužel nevím, co to slovo znamená.“

„To je takový drobný zlý duch, který lidem vyvádí různé zlomyslné kousky,“ vysvětlila Pentlička, která toho popravdě řečeno o zmíněném duchovi moc nevěděla a nebyla si ani jista, zda vůbec slovo *poltergeist* pochytila správně a nějak je nezkomolila.

„Nu — ať to bylo, co to bylo, výsledek byl katastrofální. Naše podnájemníky to vyděsilo k smrti a utíkali nám jeden po druhém při

první vhodné příležitosti. Sehnaly jsme sice vždycky nové, jenomže ti se zanedlouho odporoučeli také. Byla jsem z toho už zoufalá a korunu tomu všemu dala ještě další pohroma: zdroj našeho nepatrného příjmu pojednou vyschl dočista, poněvadž společnost, do níž jsem nějaké peníze investovala, udělala úpadek.“

„To je mi vás líto,“ řekla Pentlička soucitně. „Musela jste si opravdu moc zkusit. Přišla jste pana Blunta požádat, aby vyšetřil, jak to s tím strašením vlastně je?“

„Ne, to ani ne. Před třemi dny nás totiž přišel navštívit jakýsi džentlmen. Jmenuje se O‘Neill a je to doktor. Řekl nám, že je členem Společnosti pro parapsychologický výzkum a že slyšel o těch zvláštních jevech, k nimž v našem domě dochází. Velice prý ho to zaujalo, dokonce do té míry, že by byl ochoten od nás dům odkoupit, aby v něm mohl provést celou řadu vědeckých pokusů a zkoušek.“

„No a?“

„To se ví, v první chvíli jsem div neskákala radostí. Měla jsem pocit, že to je východisko ze všech našich těžkostí. Jenomže —“

„Ano?“

„Nejspíš si budete myslet, žejsem trochu bláznivá. A možná že jsem. Přesto si ale myslím — ne, vím to, že jsem neudělala chybu. On to byl totiž ten samý člověk!“

„Jaký ten samý?“

„No — ten, který chtěl koupit dům už předtím. Vím to naprosto jistě, určitě se nemýlím.“

„Co je na tom ale divného?“

„Vy mi nerozumíte. Oni to totiž byli dva různí lidé — každý se jmenoval jinak a v ničem si nebyli ani trochu podobní. Tenkrát ten první byl ještě docela mladý člověk, černovlasý fešák, mohlo mu být nanejvýš tak něco přes třicet. Kdežto ten doktor O‘Neill je asi padesátník, má šedivý plnovous, nosí brejle a chodí celý shrbený. Jak jsme ale spolu mluvili, všimla jsem si, že má na jedné straně úst zlatý zub. Je ho vidět, jen když se zasměje. A ten první muž tenkrát měl zlatý zub přesně na stejném místě! Hned jsem se mu taky podívala na uši. Vzpomněla jsem si totiž, že tehdy ten první zájemce měl uši velice zvláštního tvaru a že jim skoro úplně chyběl lalůček. Tenhle doktor O‘Neill měl uši naprosto stejné. No a přece — to oboje nemů-

že být náhoda, nezdá se vám? Dlouho jsem o tom přemýšlela, ale nakonec jsem sedla a napsala mu dopis, že se do týdne rozhodnu a dám mu vědět. Před časem jsem si v novinách všimla inzerátu detektivní kanceláře pana Blunta — bylo to ve starých novinách, měly jsme jimi vyloženo v kuchyni jedno šuple. Tak jsem si ten inzerát vystřihla a přijela jsem do Londýna.“

„To jste udělala moc dobře,“ řekla Pentlička a souhlasně přikývla. „Na tuhle záhadu by se rozhodně měl někdo podívat.“

„Jde o neobyčejně zajímavý případ, slečno Deanová,“ prohlásil Tommy. „S radostí se vám pokusíme zjistit, co za tím vším vězí — že ano, slečno Sheringhamová?“

‚Jistěže,“ řekla Pentlička, „a spolehněte se, že tomu přijdeme na kloub.“

„Pokud jsem vám dobře rozuměl, slečno Deanová,“ pokračoval Tommy, „vaše domácnost se skládá pouze z vás, vaší matky a služebné. Můžete mi povědět něco bližšího o té služebné?“

„Jmenuje se Crockettová a nějakých osm nebo možná deset let sloužila už u mé tety. Je to už starší paní, příjemná zrovna dvakrát není, ale jako služebná je mimořádně zdatná. Někdy si o sobě trochu moc myslí, poněvadž její sestra se vdala za nějakého dobře situovaného a významného člověka. Crockettová má synovce, o kterém vždycky říká, že to je *hotový džentlmen*.“

„Hm,“ řekl Tommy, který v té chvíli nevěděl, nač by se ještě zeptal.

Pentlička si zatím Moniku zvědavě prohlížela a teprve teď se ozvala, jako kdyby se náhle rozhodla.

„Myslím, že nejlepší plán by ted byl, kdyby se slečna Deanová se mnou šla někam naobědvat. Je už skoro jedna hodina. A já bych se při té příležitosti od ní mohla dovědět veškeré potřebné detaily.“

„Zajisté, slečno Sheringhamová,“ řekl Tommy. „To je výtečný plán.“

„Poslyšte,“ řekla Pentlička, když se obě ženy pohodlně usadily u malého stolku v nedaleké restauraci, „chci od vás vědět jednu věc: máte nějaký speciální důvod k tomu, proč si přejete, aby se všechny ty podivné věci vysvětlily?“

Monica se začervenala.

„Víte, já totiž —“

„Tak ven s tím,“ řekla Pentlička povzbudivě.

„Víte — jsou tady totiž dva muži, kteří — kteří by se se mnou chtěli oženit.“

„Obvyklá historie, že ano? Jeden bohatý, jeden chudý — a vám se jako z udělání líbí právě ten chudý, že?“

„Žasnu, jak to všechno můžete vědět,“ zašeptala dívka.

„To je totiž něco jako zákon přírody,“ vysvětlila jí to Pentlička. „A stává se to každému. Mně se to stalo taky.“

„Rozumějte: i kdybych dům prodala, nevyneslo by nám to tolik, abychom měly dost na živobytí. Gerald je báječný, ale je chudý jak kostelní myš — přestože je inženýr a velice šikovný. Musel by mít aspoň nějaký malý kapitál, aby ho podnik, u kterého je zaměstnaný, přijal za společníka. A ten druhý nápadník — pan Partridge — je strašný dobrák, to vím docela jistě, a navíc je to zámožný člověk. Kdybych si ho vzala., měly bychom rázem po starostech. Jenže — jenže —“

„Já vím,“ řekla Pentlička s pochopením. „Marná sláva, to je prostě něco úplně jiného. Můžete si opakovat pořád dokola, jaký je to hodný a slušný člověk, přidat k tomu na přívažek všechny jeho další dobré vlastnosti — a není to nic platné, stejně zůstanete studená jak lednička.“

Monica přikývla.

„Podívejte,“ řekla Pentlička, „mám dojem, že bude nejrozumnější, když tam k vám zajedeme a obhlídneme si to všechno na místě. Jaká to je adresa?“

„Červený dům. A městečko se jmenuje Stourton-in-the-Marsh.“

Pentlička si zapsala adresu do notýsku.

„Ještě jsem se vás ani nezeptala,“ řekla nejistě Monica —, jaké podmínky, myslím finanční —“ a trochu zčervenala a zarazila se.

„Naše honoráře jsou přímo úměrné výsledkům pátrání,“ prohlásila Pentlička důrazně. „Jestli je tajemství Červeného domu výnosné tajemství, a to je docela dobře možné — svědčila by o tom horlivost, s jakou se ti zájemci snaží dům získat — mohli bychom snad počítat s nějakým tím procentem. V opačném případě ale od vás nechceme nic!“

„Moc vám děkuji,“ řekla dívka vděčně.

„A teď to pusťte z hlavy,“ řekla Pentlička. „Uvidíte, že to všechno dáme nějak do pořádku. S chutí se naobědváme a budem si povídat o něčem zajímavějším.“

„No vida,“ řekl Tommy a vykoukl z okna hostince U koruny a kotvy, „tak jsme tu a tohle je ta Superlhota — nebo jak se vlastně ta zatracená díra jmenuje.“

„Zrekapitulujeme si celý případ,“ řekla Pentlička.

„Ano, jsem pro,“ řekl Tommy. „A pustíš-li mě ke slovu, říkám ti rovnou, že podezírám tu invalidní matku!“

„Proč?“

„Podívej, Pentličko, připustíme-li, že celý ten poprask s *poltergeistem* je záměrně naaranžovaný, že prostě někdo hraje divadýlko a chce tím tu dívku přimět k tomu, aby dům prodala, pak prostě musí existovat někdo, kdo tam ty skopičiny dělá. Ta dívka nám sice řekla, že všichni byli u večeře — jenomže jestli její matka je stoprocentně invalidní, pak asi byla nahoře ve svém pokoji.“

„To je všechno hezké, ale jestli je invalidní, tak sotva mohla postrkovat a porážet nábytek.“

„Máš pravdu, jenomže co když není invalidní? Možná že to jen simuluje.“

„Proč by to dělala?“

„Jo, to už nevím,“ přiznal pan manžel. „Dal jsem se prostě vést dobře známou zásadou: podezírej toho nejméně podezřelého!“

„Ty si vždycky děláš ze všeho legraci,“ řekla Pentlička dotčeně. „Musí tu být *něco*, nějaký důvod, proč se ti lidé tak úporně snaží ten dům získat. Jestli se ale nechceš dostat celé té záležitosti na kloub, upozorňuju tě, že já chci. To děvče se mi líbí. Je moc milá.“

Tommy celkem vážně přikývl.

„Máš pravdu, souhlasím s tebou. Já jenom nikdy nedokážu odolat pokušení, když mám příležitost tě trochu naštvat — víš, Pentličko? Samozřejmě, s tím domem není něco v pořádku, a ať je to, co je to, rozhodně není snadné dostat se k tomu, po čem jdou. Jinak by si totiž mohli posloužit docela obyčejným vloupáním. Ale to, že jsou ochotni dům koupit, znamená, že je buď třeba vytrhat podlahy, nebo

zbourat nějaké zdi. Taky by to třeba mohlo znamenat, že je pod zahradou bohatý uhelný důl.“

„Ten uhelný důl by mě šeredně zklamal. Zakopaný poklad je mnohem romantičtější.“

„Hm,“ řekl Tommy. „V tom případě nejspíš navštívím ředitele místní záložny, řeknu mu, že se tu zdržím přes vánoce a podle všeho koupím Červený dům. Zároveň se ho pozeptám, jestli bych si u nich mohl otevřít účet.“

„Proč ale proboha —“

„Na nic se neptej, všechno se dovíš.“

Tommy se vrátil ani ne za půl hodiny. Očí mu jen zářily.

„Děláme pokroky, Pentličko. Rozhovor s ředitelem proběhl přesně podle plánu. Pak jsem se ho jen tak náhodou zeptal, jestli mu v poslední době hodně lidí platilo pohledávky ve zlatě — to je totiž teď v těchhle malých venkovských záložnách běžné — zlatem platí farmáři, kteří je za války hamonili a nedávali z ruky, to ti ostatně myslím neříkám nic nového. Od toho jsme se pak už docela nenásilně dostali k různým extravagancím a prapodivným vrtochům některých starých dam. Vymyslel jsem si, že mám tetičku, která si po vyhlášení války[51] zajela drožkou do skladu armádních zásob a vrátila se odtamtud s šestnácti šunkami. Ředitel se na oplátku zmínil o jedné jejich klientce, které nedokázali rozmluvit, aby si nevybrala všechny své úspory do posledního penny — a dala si je, pokud to bylo možné, vyplatit ve zlatě. Zároveň žádala, aby jí dali domů do vlastního opatrování všechny cenné papíry, dlužní úpisy a podobně. Projevil jsem patřičné a hlasité pohoršení nad takovým bláznovstvím a on mi jen tak mimochodem řekl, že zmíněná dáma byla dřívější majitelka Červeného domu. Už je ti to jasné, Pentličko? Vyzvedla si ze záložny všechny peníze a někam je schovala. Vzpomínáš si, že nám Monica Deanová řekla, že je překvapilo, jak malá částka po ní na hotovosti zůstala? Ano, schovala ty peníze někde v červeném domě a kdosi o tom ví. A troufal bych si hádat, kdo to asi je.“

„Kdo?“

[51] Povídka vyšla poprvé v roce 1929. Myšlena je první světová válka 1914—1918. Pozn. překl.

„Proč by to nemohla být ta věrná paní Crockettová? Ta přece musela vědět o těch podivínských manýrách své paní všechno!“

„A co ten doktor O‘Neill se zlatým zubem?“

„To je samozřejmě její synovec — ten hotový džentlmen. Tak to bude. Teď jde ale o to, kam asi paní domu ty peníze mohla schovat. Ty toho víš o starých dámách určitě víc než já, Pentličko. Kam schovávají věci?“

„Zabalí je do punčochy nebo do spodničky a strčí pod matraci.“

Tommy přikývl.

„Asi budeš mít pravdu. Jenomže tohle ona zřejmě neudělala, poněvadž by se byly peníze našly, když se po její smrti všechno obracelo vzhůru nohama. Trochu mi to dělá starost — taková stará dáma přece nemohla vytrhávat podlahy nebo kopat jámy někde na zahradě. Ze všeho nejspíš jsou ty peníze přece jen schované někde v Červeném domě. Crockettová je nenašla, ale ví, že tam jsou, a jakmile by se jim dům podařilo koupit — myslím jí a tomu jejímu povedenému synovci — prošťourali by jej od základů až po střechu, dokud by nenašli to, co hledají. A to jim musíme překazit dřív, než bude pozdě. Zvedej se, Pentličko. Zajdeme do Červeného domu.“

Přivítala je Monica Deanová. Matce a paní Crockettové je představila jako zájemce o koupi červeného domu, což také posloužilo jako záminka k prohlídce domu i zahrady. Tommy neřekl Monice nic o závěrech, k nimž dospěl, ale zeptal se jí na různé okolnosti, které mohly být z hlediska pátrání významné. Dověděl se, že pokud jde o šatstvo a věci osobní potřeby, které zůstaly po zemřelé, část z nich dostala paní Crockettová a ostatní byly poslány několika chudým rodinám. Všechno ale bylo nejdřív důkladně prohlédnuto.

„Zanechala po sobě vaše teta nějaké písemnosti?“

„Psací stůl byl plný a něco ještě měla v zásuvce v ložnici, ale nic důležitého mezi těmi papíry nebylo.“

„Vyhodily jste je?“

„Ne, matka je zásadně proti tomu, aby se jakékoli papíry vyhazovaly. Kromě toho mezi nimi bylo pár starých receptů, které si matka chce příležitostně vyzkoušet.“

„Výborně,“ řekl Tommy uznale a pochvalně. Potom ukázal na starce pracujícího v zahradě na záhonku květin a zeptal se: „Ten starý pán tu byl zahradníkem už za života vaší tetičky?“

„Ano, docházel sem třikrát týdně. Bydlí v městečku. Ted už je to úplný staroušek, žádnou práci už dohromady nezastane. Chodí sem jen jednou týdně, aby to trochu vyplel a udržoval zahradu v pořádku. Víc si ani nemůžeme dovolit.“

Tommy dal mrknutím Pentličce na srozuměnou, aby se nehnula od Moniky ani na krok, a sám se vydal do zahrady k záhonku, na kterém starý pán pracoval. Vyměnil si s ním pár vlídných a nezávazných slov, zeptal se ho, zda tu pracoval v době, kdy byla stará paní ještě naživu, a pak jen jakoby mimochodem prohodil:

„Nezakopal jste tu kdysi nějakou bednu nebo krabici? Myslím — na příkaz paní domu?“

„To ne, nic takového ode mne nikdy nechtěla. Proč by to měla chtít — k čemu zakopávat nějakou bednu?“

Tommy potřásl hlavou a neřekl nic. Vrátil se do domu celý zamračený a rozmrzelý. Zbývala poslední naděje — že snad prohlídka papírů staré paní by mohla odhalit nějaké vodítko, jinak bude opravdu těžké tuhle záhadu rozřešit. Dům byl sice postavený ve starém stylu, ale nebyl zas tak starý, aby v něm někde mohla být nějaká tajná místnost nebo zazděný pokoj.

Před odchodem jim Monica přinesla dolů velkou lepenkovou krabici, převázanou provázkem.

„Všechny papíry jsem po tetině smrti dala dohromady,“ řekla tiše. „Jsou tady v téhle krabici. Bylo by možná nejlepší, kdybyste si ji vzali s sebou, tak aspoň budete mít dost času všechno to důkladně prozkoumat, ale jsem si jistá, že nenajdete nic, co by ty záhadné události v domě mohlo nějak vysvětlit —“

Přerušila ji strašlivá rána, která se v tom okamžiku ozvala nad jejich hlavami. Tommy rychle vyběhl po schodišti nahoru. V jednom z pokojů nad průčelím domu ležel na zemi porcelánový džbán a umyvadlo, obojí rozbité na kusy. V místnosti ale nikdo nebyl.

„Tak vida, duch zase začal řádit,“ zabručel Tommy a ušklíbl se.

Zamyšleně se vrátil do přízemí.

„Slečno Deanová, rád bych si chvilku promluvil s vaší služebnou — s paní Crockettovou.“

„Beze všeho. Zavolám vám ji.“

Monica odešla do kuchyně a vrátila se se starší ženou, kterou Tommy s Pentličkou viděli už dřív, poněvadž jim otevřela dveře, když přišli.

„Uvažujeme o koupi domu,“ řekl Tommy co nejvlídněji, „a má žena se vás chtěla zeptat, zda byste byla případně ochotná u nás zůstat?“

Na důstojné tváři paní Crockettové se nepohnul ani sval, neobjevila se v ní ani radost, ani překvapení, nic.

„Děkuji za nabídku,“ řekla. „Když dovolíte, ráda bych si to nejdřív rozmyslela.“

Tommy se otočil k Monice.

„Dům se mi líbí, slečno Deanová. Je mi dobře známo, že se o koupi domu uchází ještě další zájemce. Vím, kolik za dům nabídl, a rád vám dám o sto liber víc. A nezapomínejte, že nabízím opravdu slušnou cenu.“

Monica na to řekla cosi zcela nezávazného a manželé Beresfordovi se odporoučeli.

„Měl jsem pravdu,“ prohlásil Tommy, když kráčeli po cestičce vedoucí od Červeného domu k silnici, „ta Crockettová je v tom namočená. Všimla sis, jak byla udýchaná? To bylo z toho, jak pádila dolů po zadním schodišti, když rozbila ten džbán a to umyvadlo. Nic bych nedal za to, že občas potají pustila do domu svého synovce, a ten si tam pak vždycky zahrál na toho *poltergeista* nebo jak tomu říkáš, zatímco ona byla pohromadě s rodinou a tvářila se naprosto nevinně. Uvidíš, že ten O‘Neill ještě dnes udělá další nabídku.“

A opravdu, po večeři jim přišel doporučený dopis. Byl od Moniky.

„Právě jsem dostala zprávu od doktora O‘Neilla. Zvyšuje svou původní nabídku o sto padesát liber.“

„Ten synovec musí být bohatý pán, jen co je pravda,“ řekl Tommy zamyšleně. „A musí mu jít o něco náramně výnosného, když počítá s tím, že se mu tohle všechno vyplatí, to mi věř, Pentličko.“

„Och, jen kdybychom tomu tak mohli přijít na kloub!“

„No, v dalším pátrání budeme pokračovat s lopatou."

Probírali a třídili obsah velké krabice plné papírů a byla to dost úmorná práce, poněvadž tam bylo všechno naházeno páté přes deváté, bez ladu a skladu. Co chvíli si vyměňovali názory o čerstvých objevech.

„Co tam máš nového, Pentličko?“

„Dvě staré stvrzenky, tři bezvýznamné dopisy, návod na uchování nových brambor a pak ještě jeden recept na tvarohový koláč s citrónovou příchutí. Cos objevil ty?“

„Jeden účet, nějakou báseň o jaru, dva výstřižky z novin: *Proč si ženy kupují perly — Dobrá investice* a *Muž čtyř žen — Neuvěřitelná historie* a recept na dušeného zajíce.“

„To je úplná katastrofa,“ řekla Pentlička a pustili se do dalšího hrabání a třídění, ve kterém pokračovali, dokud nebyla krabice prázdná. Pak se na sebe podívali.

„Tohle dávám stranou,“ řekl Tommy a zvedl půlarch dopisního papíru, „poněvadž se mi to zdá nějaké divné. Nepředpokládám ale, že by to mohlo mít něco společného s tím, co hledáme.“

„Ukaž — podívám se na to. Aha, toje taková ta legrácka — počkej, jak se tomu vlastně říká? Anagramy, šarády nebo tak nějak.“ Pentlička četla:

Můj počátek *zná, kdo se štítí,*
můj celek *však spíš přijde k chuti*.
Mé konce *hřiby, lovce tají,*
„*ham*“ *se (z dvou třetin) přičítají*.

„Hm,“ prohlásil Tommy kriticky, „že by ten básník zrovna moc uměl rýmovat, to bych ani neřek.“

„Nechápu ale, co se ti na tom zdá tak zvláštního,“ řekla Pentlička. „Před takovými padesáti lety míval sbírku podobných hádanek skoro kdekdo. Lidé si je schovávali a luštili je pak za dlouhých zimních večerů u krbu.“

„Ale já nemyslel ty verše. Divné mi připadalo to, co je napsáno dole pod nimi.“

„Lukáš, 11,9,“ přečetla Pentlička. „To je z bible.“

„No jasně. A to ti nepřipadá divné? Že by stará dáma, nepochybně nábožensky založená, napsala citát z bible rovnou pod nějakou šarádu?“

„To je opravdu zvláštní,“ přisvědčila Pentlička zamyšleně.

„Předpokládám, že máš bibli s sebou, když jsi ta farářova dcera?“

„Budeš se divit, ale mám. Á — to jsi nečekal, viď? Vteřinku.“

Pentlička se rozběhla ke kufříku, vylovila z něho malý červený špalíček a vrátila se ke stolu. Rychle nalistovala příslušnou stránku.

„Tady to je. Lukáš, kapitola 11, verš 9. Och, Tommy, rač se podívat.“

Tommy se sklonil nad bibli a upřel oči na Pentliččin prstík, mířící jako šipka na část zmíněného verše.

„*Hledejte a naleznete*.“

„No, toje ono,“ zvolala Pentlička. „Máme to! Stačí rozluštit ten kryptogram a poklad je náš — nebo vlastně Moničin.“

„Výborně, tak se tedy pustíme do toho kryptogramu, nebo jak tomu říkáš. ‚Můj *počátek* zná, kdo se štítí.‘ Proboha — co tohle může znamenat? Nebo dál: ‚Mé *konce* hřiby, lovce tají.' To je přece úplná pitomost, nemá to žádný smysl.“

„Ale vždyť je to úplně jednoduché,“ řekla Pentlička shovívavě. „Tyhle věci chtějí jen trošku důvtipu. Půjč mi to na moment.“

Tommy jí ochotně vyhověl. Pentlička se zabořila do lenošky, svraštila čelo a začala si sama pro sebe něco mumlat.

„Koukám, že je to úplně jednoduché,“ poznamenal ironicky Tommy, když uplynula dobrá půlhodinka.

„Hele, nesejčkuj! Na tohle my nejsme ta pravá generace. Napadlo mě, jestli by nebylo nejlepší vrátit se zítra do Londýna a pozvat si na to nějakou milou starou bábušku, která má v těchhle hádankách praxi a rozlouskla by to, co by dup. Chce to jen vědět, jak na to, nic víc.“

„Když myslíš, zkusíme to ještě jednou.“

„Co to asi tak může být za *počátek*, který zná ten, kdo se štítí?“ řekla Pentlička zamyšleně. „Třeba *hnus* nebo *husí kůže* nebo prostě něco takového.“

„Pokud vím, tak to musí být jedna slabika, ne? Co takhle třeba *fuj*?“

„Prosím tě, které rozumné slovo už tak začíná na fuj? Víš o nějakém?“

„No, pár by se jich našlo, nemysli si. Co takhle třeba *fujara* nebo *fujavice*?“

„Hehé,“ pošklebovala se Pentlička. „Tomu jako ty říkáš rozumná slova, jo?“

„Nedělej si šprťouchlata z folklóru našich rázovitých horalů. Fakt, chováš se jak malej Jarda, Pentličko.“

„A taky bych ráda věděla, kterej *celek* asi tak spíš přijde k chuti. Hele, Tommy, není tam náhodou tisková chyba? Nemělo by tam spíš bejt *celer*?“

„Nebuď trapná,“ paríroval ochable Tommy. „To je vidět, na co myslíš.“

„Ham — ham,“ řekla Pentlička s přitroublou vizáží žertujícího idiotka.

„Dej pokoj,“ okřikl ji Tommy. „Počkej — vlastně… Co asi tak může znamenat to *z dvou třetin*? A je to v závorce! Dvě třetiny z ‚*ham*‘ — to je přece ‚*ha*‘!“

„Ha-ha-ha!“ komentovala jeho brilantní myšlenkový pochod Pentlička ještě jízlivěji.

Ze šibeničního vtipkování je vyrušila servírka, která jim přišla sdělit, že večeře se bude podávat za pár minut.

„Kuchařka vzkazuje, jestli si budete přát jako přílohu brambory smažené nebo vařené. Má oboje.“

„Vařené,“ odpověděl Tommy bez váhání. „Víte, já nejradši brambory —“ A vtom se s otevřenou pusou zarazil uprostřed věty.

„Co je to s tebou, Pentličko? Uvidělas ducha, nebo co?“

„Tommy!“ vykřikla Pentlička. „Tobě to ještě nedošlo? Vždyť to je ono! No — to slovo! *Brambory*! ‚Můj počátek zná, kdo se štítí‘ — to je přece *br*! ‚Můj celek však spíš přijde k chuti' — jasné, ne? ‚Mé konce hřiby, lovce tají.' Ty *konce*, to jsou přece *bory* — lesy, že? V těch se dají nalézt hřiby i lovci! A poněvadž *bory* jsou množné číslo, je v množném čísle i to *konce*, chápeš? A za to ‚ha-ha-ha‘ se ti opravdu moc omlouvám. Měl jsi pravdu, jenomže ty jsi vzal první

dvě třetiny ze slova *ham* a vyšlo ti *ha*, kdežto v hádance je třeba vzít dvě třetiny odzadu — a tedy *am*, a přičíst, přidat je mezi ten *počátek* a *konce*. A teď si to slož: *br — am — bory*. Brambory! Vždyť je to jasné jak facička!“

„No ne! Víš, že máš pravdu, Pentličko? Já to vždycky říkám, že jsi má chytruška. Co bych si bez tebe počal? Jenom mě mrzí, že jsme ztratili takovou fůru času tím, že jsme si lámali hlavu kvůli ničemu. Brambory přece nemůžou mít s tím pohřešovaným pokladem nic společného. Ale vlastně… Počkej… Moment! Cos mi to před chvílí četla, když jsme se hrabali v té krabici?“

Horečně začal přebírat hromádku starých receptů a rad pro hospodyňky.

„Tady to je. JAK UCHOVAT NOVÉ BRAMBORY. Nové brambory vložte do plechovek a zaryjte na zahradě. I pozdě v zimě budou chutnat jako čerstvě vykopané ze země.“

„Máme to!“ vyvřískla nadšeně Pentlička. „To je ono! Poklad je na zahradě, zakopaný v plechové krabici.“

„Na to jsem se ale přece ptal zahradníka. Řekl mi, že na zahradě nikdy nic nezakopával.“

„Hele, na to nic nedej. To je tím, že lidi de facto nikdy přesně neodpovídají na to, co jim říkáš, ale na to, co se domnívají, že jsi tou otázkou myslel. Pamatoval se, že na zahradě nikdy nezakopával nic *mimořádného*. Zítra za ním půjdeme a zeptáme se ho, kam zakopal *brambory*!“

Když se ráno probudili, uvědomili si, že je Štědrý den. Zahradníkův domek se jim podařilo najít po krátkém pátrání. Pentlička si se stařík chvilku povídala jen tak o ničem a teprve potom uhodila hřebík na hlavičku.

„Skoda, že takhle o vánocích člověk nemůže mít nové brambory,“ poznamenala. „Ke krocanovi by přišly k chuti, co říkáte? Jestlipak je tady v okolí lidi taky zakopávají v plechovkách? Slyšela jsem, že když se nové brambory zakopou, nescvrkávají se a zůstanou jako čerstvé.“

„Bodejť by ne, to se tu taky dělá,“ prohlásil stařík. „Stará paní Deanová z červeného domu si každé léto poručila zakopat tři plechovky, jenže moc často na ně pak zapomněla a nechala je v zemi!“

„A většinou na tom záhonu u domu, že?“

„Ba ne, naproti u zdi, tam pod tou jedlí.“

Jakmile získali potřebnou informaci, brzo se se starým zahradníkem rozloučili a nabídli mu pět šilinků jakožto malý vánoční dáreček.

„A teď jdeme za Monikou,“ řekl Tommy.

„Tommy! Ty nemáš ponětí o tom, co je to dramatický efekt! Nech to na mně. Mám báječný plán. Myslíš, že by se tu někde dala vyžebrat, vypůjčit nebo ukrást lopata?“

S menšími obtížemi se jim lopatu podařilo sehnat a o Štědrém večeru bylo možno spatřit dvě postavy, jak se obezřetně kradou do zahrady červeného domu. Místo, které jim zahradník označil, našli snadno a Tommy se pustil do práce. Za malou chvíli lopata zazvonila o kov a o pár vteřin později vykopal ze země velkou plechovou krabici od sušenek. Byla pevně zavřená a po stranách slepená leukoplastí, ale Pentlička si vypůjčila Tommyho nůž a s jeho pomocí se do ní dostala. Vzápětí se ale neubránila zklamanému povzdechu. Plechovka byla plná brambor. Vysypala je na zem všechny, takže plechovka byla úplně prázdná, ale nic jiného v ní nebylo.

„Kopej dál, Tommy.“

Chvíli to trvalo, než byla jejich námaha odměněna objevem druhé plechovky. Pentlička ji otevřela nožem jako tu první.

„Tak co?“ zeptal se Tommy napjatě.

„Zas jen brambory!“

„Hrom do toho!“ řekl Tommy a znova se chopil lopaty.

„Do třetice všeho dobrého,“ řekla Pentlička, aby ho utěšila.

„Tak se mi zdá, že jsme si vyfantazírovali úplný nesmysl,“ řekl Tommy zachmuřeně, ale přece jen kopal dál.

Konečně vyprostili ze země třetí plechovku.

„Zase bram —“ zvolala Pentlička, ale nedořekla a zarazila se. „Ba ne, Tommy, máme to. Brambory jsou jen nahoře. Koukej!“

V ruce držela velkou staromódní sametovou kabelku. „Maž do hotelu,“ křikl Tommy. „Je tu zima jak v ledárně. Tu kabelku vem s sebou. Musím ještě naházet tu vykopanou hlínu zpátky. A ať tě koušou blechy celou noc, Pentličko, jestli tu kabelku otevřeš dřív, než přijdu!“

„Neboj se, já hraju fair play. Juj ! Zmrzlá jsem jak rampouch," zakvílela a v momentě byla ze zahrady pryč.

Po příchodu do hostince nemusela čekat dlouho. Tommy dorazil za chvilku, celý zpocený po tom kopání i z toho, že celou cestu do hotelu pádil jako o závod.

„Tak," řekl Tommy, „a teď nás čeká hotová pohádka o tom, jak soukromí detektivové k jmění přišli! Račte otevřít měšec s kořistí, madam Beresfordová."

V kabelce byl balíček zabalený do nepromokavého balonového hedvábí a těžký semišový váček. Ten otevřeli nejdřív. Byl plný zlatých sovereignů. Tommy je spočítal.

„Dělá to dvě stě liber. To je myslím všechno, co jí byli ochotni vyplatit ve zlatě. Rozbal ten balíček."

Pentlička s tím byla v mžiku hotova: byl plný úhledně složených bankovek. Tommy s Pentličkou je pečlivě přepočítali. Byly to bankovky v hodnotě rovných dvaceti tisíc liber.

„No tohle!" zvolal Tommy. „Nemá ta Monica z pekla štěstí, že my dva jsme bohatí i poctiví zároveň? Ale co je to ještě támhle v tom hedvábném papíře?"

Pentlička rozbalila malý balíček a vytáhla z něho šňůru nádherných perel. Všechny měly stejný odstín a byly jedna jak druhá.

„O těchhle věcech toho moc nevím," řekl Tommy pomalu. „Dal bych ale krk na to, že ty perly mají přinejmenším cenu dalších pěti tisíc liber. Jen se podívej, jak jsou velké. Teď je mi jasné, proč si stará paní schovala ten výstřižek, na kterém stálo, že perly jsou dobrá investice. Zřejmě musela prodat všechny cenné papíry, aby přišla k těm bankovkám a šperkům."

„Není to báječné, Tommy? Tolik to Monice přeju. Ted si může vzít toho mladíka, co ho má ráda, a být šťastná až do smrti jako já."

„To je od tebe hrozně milé, Pentličko. Chceš opravdu říct, že jsi se mnou šťastná?"

„Když se to tak vezme," odpověděla Pentlička, „tak jsem. Když jsem to ale říkala, tak jsem na tohle ani nemyslela. To mi jen tak uklouzlo. Asi že jsem rozčilená, že je dneska Štědrý večer a prostě jedno s druhým —"

„Jestli mě máš opravdu ráda,“ řekl Tommy, „odpovíš mi na jednu otázku?“

„Tyhle podmínky nemám ráda,“ řekla Pentlička, „no ale — dobře — platí.“

„Jak jsi proboha mohla vědět, že Monica je farářova dcera?“

„Ale to byl jen takový podvůdek,“ řekla Pentlička šťastně. „Otevřela jsem dopis, ve kterém oznamovala, že nás navštíví, a uvědomila jsem si, že nějaký pan Deane byl kdysi u tatínka kaplanem a že měl malou dceru, která se jmenovala Monica a byla asi o čtyři nebo o pět let mladší než já. A tak jsem si to snadno dala dohromady.“

„No tohle — ty jsi ale podvodnice, že se nestydíš,“ řekl Tommy. „Co to slyším? Zrovna odbíjí půlnoc. Tak šťastné a veselé, Pentličko.“

„Šťastné a veselé, Tommy. A budou to šťastné a veselé vánoce i pro Moniku — a to všechno jenom naší zásluhou. Mám z toho takovou radost, Tommy. Byla z toho chudinka tak zničená. Víš, že jsem celá nějak naměkko a škrábe mě v krku, když na to pomyslím?“

„Zlatíčko Pentličko,“ řekl Tommy.

„Zlatíku Tomíku,“ řekla Pentlička. „To jsem netušila, že my dva jsme tak nemožně sentimentální.“

„Vánoce jsou jen jednou do roka,“ prohlásil Tommy jako kniha. „To vždycky říkávala moje prababička a tak se mi zdá, že ta prababičkovská moudrost platí dodneška.“

4x
PARKER
PYNE

/záhada na regatě/

Pan Isaac Pointz uchopil dvěma prsty doutník, který do té chvíle svíral mezi rty, a řekl spokojeně:

„Roztomilé městečko.“

Když pronesl toto pochvalné uznání dartmouthskému přístavu, strčil si doutník zpátky do úst a rozhlédl se kolem sebe s výrazem člověka, který je vrcholně spokojen sám se sebou, se svým zevnějškem, svým okolím a životem vůbec.

Pokud šlo o ten zevnějšek, Isaac Pointz byl osmačtyřicetiletý pán, těšil se dobrému zdraví a cítil se výtečně až na to, že ho občas trochu zlobila játra. Nedá se říct, že byl zrovna obtloustlý, ale vypadal blahobytně a jachtařský úbor, který měl momentálně na sobě, věru nebyl ten nejdecentnější oblek pro pána středních let, jevícího sklon k obezitě. Pan Pointz byl oblečen nadmíru pečlivě — korektní do posledního knoflíku a puku na kalhotech — a jeho snědá a maličko orientální tvář doslova zářila zpod štítku jachtařské čapky. Pokud šlo o jeho okolí, tím bylo možno rozumět osoby, v jejichž společnosti se právě nacházel — starého obchodního společníka Lea Steina, sira Georgea Marrowaye a jeho choť, Američana Samuela Leatherna, který patřil k Pointzovým obchodním partnerům a měl s sebou dceru, školačku Evu, a konečně paní Rustingtonovou a Evana Llewellyna.

Celá společnost právě vystoupila na břeh z paluby jachty *Mořská panna*, která náležela panu Pointzovi. Ráno přihlíželi jachtařským závodům a teď se „vylodili“, aby se trochu pobavili atrakcemi zábavního parku — házením kokosových ořechů, zápasy tlustých žen, vystoupením pavoučího muže, kolotočem a podobně. Podívanou tohoto druhu a s ní spojené radovánky samozřejmě nejvíc ocenila malá Eva Leathernová. Když pan Pointz posléze navrhl, že už by se snad měli odebrat do hotelu Royal George na večeři, byl Evin hlásek jediný, který proti tomu protestoval.

„Och, pane Pointzi, já jsem se ještě tak těšila, že si dám hádat z ruky od cikánky v maringotce.“

Pan Pointz sice měl své pochyby o pravosti zmíněné cikánky, ale projevil shovívavé pochopení a dovolil jí to.

„Eva je do všech těch atrakcí celá blázen," řekl omluvně dívenčin otec. „Ale jestli už opravdu chcete jít, rozhodně se kvůli ní nezdržujte."

„Máme dost času," řekl blahosklonně pan Pointz. „Jen ať se naše malá dáma pobaví. Pojďte, půjdem zkusit štěstí v házení šipek na korkový terč, Leo."

„Od pětadvaceti nahoru každý vyhrává," hlaholil vysokým nosním hlasem muž od střelnice, prodávající zájemcům šipky.

„Sázím se o pět liber, že budu mít celkové skóre vyšší než vy," řekl Pointz.

„Platí," řekl Stein pohotově.

Vzápětí už byli oba zcela soustředěni na svůj šipkový souboj.

Lady Marrowayová zašeptala Evanu Llewellynovi:

„Malá Eva není jediné dítě v téhle společnosti."

Llewellyn přisvědčil poněkud nepřítomným úsměvem.

Roztržitý a nesoustředěný byl ostatně celý den. Jednou či dvakrát byly dokonce jeho odpovědi zcela nepřípadné.

Pamela Marrowayová ho nechala stát o samotě, připojila se ke svému manželovi a řekla mu:

„Ten mladík má něčeho plnou hlavu."

Sir George jen zabručel:

„Kdoví, jestli ne spíš někoho."

A rychlým letmým pohledem přelétl po Janet Rustingtonové.

Lady Marrowayová se maličko zamračila. Byla to vysoká, exkluzivně oblečená a upravená dáma. Šarlatová barva jejích nehtů dokonale harmonovala s temně rudými korálovými náušnicemi. Oči měla tmavé a neobyčejně bystré. Sir George sice výtečně hrál roli bezstarostného *bodrého anglického džentlmena*, ale jeho jasně modré oči se rozhlížely po světě stejně pronikavě jako oči jeho ženy.

Isaac Pointz a Leo Stein měli v Hatton Garden firmu, zabývající se koupí a prodejem diamantů. Sir George a lady Marrowayová přicházeli ze zcela jiného světa — ze světa společenské smetánky, trávící čas v Antibes a Juan-les-Pins — při golfu v St.-Jean-de-Luz — a v zimě koupáním na skalnatých plážích na Madeiře.

Na první pohled vypadali jak dvě nádherné lilie, které nevědí, co jsou to starosti a prekérní situace. Ten dojem ale asi nebyl docela přesný. Starosti a prekérní situace bývají různého druhu.

„Vida, náš stírek už je tu zpátky," řekl Evan Llewellyn paní Rustingtonové.

Llewellyn byl snědý mladík a ve tváři měl něco, co vzdáleně připomínalo hladového vlka — některým ženám právě proto připadal přitažlivý.

Těžko říct, zda podobný názor sdílela i paní Rustingtonová. Nepatřila k ženám, o nichž platí: „Co na srdci, to na jazyku." Vdala se mladá a manželství skončilo naprostou katastrofou ani ne za rok. Od té doby bylo těžké uhodnout, co si Janet Rustingtonová o někom nebo o něčem myslí — chovala se pořád stejně — vždy byla okouzlující, ale také jaksepatří povznesená.

Eva Leathernová k nim roztomile přitančila. Rovné světlé vlasy měla rozcuchané a vzrušením sotva dýchala. Bylo jí patnáct let — ošklivá holčička, ale čiperná a plná života, jak z hadích ocásků.

„Jak mi bude sedmnáct, hned se vdám," zvolala udýchaně. „Za někoho hodně bohatého a budeme mít šest dětí! Moje šťastné dny jsou úterky a čtvrtky a pořád bych měla nosit něco zeleného nebo modrého. Drahokam, který mi přináší štěstí, je smaragd a —"

„Tak dost, dávno už jsme měli jít, kočičko," řekl její otec.

Pan Leathern byl vysoký blonďák, který se stále tvářil trochu rozmrzele a utrápeně, jako by ho věčně tlačila bota nebo pálila žáha.

Pan Pointz a pan Stein právě ukončili svůj souboj ve vrhání šipek. Pan Pointz prskal smíchy a pan Stein vypadal poněkud zklamaně.

„To je všecko jen otázka štěstí," prohlásil kysele.

Pan Pointz se bodře poplácal po kapse.

„O pět liber těžší, he-he. A nejvíc mě baví, že jste je musel vysolit zrovna vy. To chce cvik, kamaráde, nic než cvik. Můj dědeček vrhal šipky závodně a byl přeborník… Tak co říkáte, přátelé, že bychom šli? A jakpak ti cikánka předpověděla osud, Evo? Řekla ti, že se máš mít na pozoru před černovlasým mužem?"

„Ba ne, před černovlasou ženou," opravila ho Eva. „Bude prý šilhat najedno oko a provede mi moc velkou špatnost, jestli jí k tomu dám příležitost. A jak mi bude sedmnáct, hned se vdám…"

A šťastně se rozběhla za ostatními, kteří už mezitím zamířili k hotelu Royal George.

Večeře byla prozíravým panem Pointzem objednána předem a uklánějící se číšník je vedl po schodech nahoru do separátního salónku v prvním patře. Na kulatém stole už bylo prostřeno. Velká kruhovitá sklápěcí okna se skly vypouklými jako na lodi skýtala výhled na přístav a byla otevřená. Zdola k nim stoupal hluk a vřískot ze zábavního parku, přehlušovaný chraptivým řevem tří kolotočů, z nichž každý vyhrával jinou melodii.

„Nejlepší bude ta okna zavřít, jestli vůbec chceme slyšet vlastní slovo," poznamenal suše pan Pointz a hned to také udělal.

Usadili se kolem stolu a pan Pointz se láskyplně a se zářivým úsměvem rozhlédl po svých hostech. Měl pocit štědrého a nezištného hostitele a na takové pocity si pan Pointz potrpěl. Postupně spočinul očima na všech shromážděných. Lady Marrowayová — noblesní dáma — ne sice zrovna rodem ani majetkem , o tom měl své informace — věděl příliš dobře, že lidé, které celý život pokládal za *crême de la crême*,[52] toho nemají s Marrowayovými moc společného — jenomže ti, kteří patřili k opravdové *crême de la crême*, zase naprosto nebrali na vědomí existenci nějakého pana Pointze. Tak či onak byla lady Marrowayová zpropadeně půvabná a elegantní žena a vůbec mu nevadilo, když ho trochu obrala v bridži. Od sira Georgea by si ovšem něco podobného líbit nenechal. Ten člověk má oči šejdíře a podvodníka. Drzé a vyloženě prospěchářské. Jenomže z Isaaca Pointze mu žádný profit nekyne. Kdepak, na to si dá Isaac Pointz moc dobrý pozor.

Starý Leathern není zlý chlapík — trochu nudný, samozřejmě, jako většina Američanů — s náramnou oblibou vykládá všelijaké nekonečné historie. Navíc má nepříjemný a trapný zvyk, že se neustále dožaduje nějakých přesných informací. Kolik obyvatel má Dartmouth? V kterém roce bylo postaveno Námořní učiliště? A po-

[52] výkvět společenské smetánky

dobně. Vždycky čeká, že jeho hostitel bude něco jako chodící bedekr. Eva je milé a veselé dítě, rád si ji dobírá a dělá si z ní legraci. Hlásek má, jako když piští sedm myší najednou, ale je všemi mastmi mazaná a nic jí neujde, chytré dítě.

Mladý Llewellyn je nějak moc zamlklý, vypadá, jako když mu něco leží v hlavě. Nejspíš je bez peněz. To tihle lidé, co píší knihy, většinou bývají. Není vyloučeno, že trochu bere na Janet Rustingtonovou. To je hezká ženská, přitažlivá a chytrá zároveň. Ta aspoň tím svým psaním pořád každého neotravuje. Když ji člověk slyší mluvit, nikdy by do ní neřekl, zeje s to psát takové vysoce intelektuálské žvásty. A starý Leo! Ten tedy opravdu nemládne a nehubne. A v požehnané nevědomosti o tom, že si jeho partner v té chvíli myslí totéž o něm, opravil pan Pointz pana Leatherna v tom smyslu, že jistý druh drobných sardinek se loví v Devonu a nikoliv v Cornwallu, a už se těšil, jak si pochutná na večeři.

Když před ně byly postaveny talíře s pečenou makrelou a číšníci opustili salónek, ozvala se pojednou malá Eva:

„Chtěla bych se vás na něco zeptat, pane Pointzi."

„Ano, mladá dámo."

„Máte ten velký diamant u sebe i teď? Ten, co jste nám ukazoval včera večer, a říkal jste, že ho nosíte pořád s sebou?"

Pan Pointz se dal do smíchu.

„Je to tak. Říkám o něm, že je to můj talisman pro štěstí. Ano, mám ho u sebe i teď."

„To je ale přece strašně nebezpečné nosit ho s sebou. V té tlačenici v zábavním parku by vám ho mohl někdo klidně ukrást."

„Ale kdepak," řekl pan Pointz. „Na ten já si dávám dobrý pozor."

„Pro ně to je hračka," trvala Eva na svém. „Máte přece už teď v Anglii stejné gangstery jako my v Americe."

„Žádný strach, Jitřní hvězdu nedostanou," řekl pan Pointz. „Předně ji mám ve speciální vnitřní kapsičce. A jestli vůbec někdo, pak starý Pointz dobře ví, co dělá a s kým má kdy tu čest. Nebojte se, Jitřní hvězdu mi nikdo neukradne."

Eva se zasmála.

„Chachá — vsadím se, že bych to dokázala."

„A já se zas vsadím, že to nedokážeš," řekl pan Pointz a na oplátku na ni zamrkal.

„Dobře, sázím se, že to dokážu. Přemýšlela jsem o tom včera večer v posteli — po tom, co jste dal diamant kolovat kolem stolu, abychom si ho všichni mohli prohlédnout. A vymyslela jsem náramně mazaný způsob, jak ho ukrást."

„A jaký, prosím tě?"

Eva sklonila hlavu ke straně, až její světlé vlasy divoce rozlétly. „To vám ještě ted nepovím. Oč se chcete vsadit, že to dokážu?"

Panu Pointzovi zavířily hlavou vzpomínky na mladá léta.

„O šest párů rukavic," řekl.

„Vy se chcete vsadit o rukavice?" zvolala Eva otráveně. „Kdo prosím vás dneska nosí rukavice?"

„No prosím — nosíš už hedvábné punčochy?"

„Samozřejmě! A zrovna na těch nejlepších mi dneska ráno uteklo oko."

„Tak platí. Šest párů nejlepších hedvábných punčoch — „

„To beru," řekla Eva nadšeně. „A co budete chtít vy?"

„Já potřebuju nový pytlík na tabák."

„Dobře, plácneme si. Netěšte se ale, že ten pytlík na tabák dostanete. A ted vám povím, co musíte udělat. Musíte dát ten diamant kolovat jako včera večer —"

Zarazila se, poněvadž do salónku vešli dva číšníci, aby odnesli talíře. Když se všichni s chutí pustili do dalšího chodu — byla to kuřata — pan Pointz řekl:

„Na jednu věc tě ale upozorňuju předem, mladá dámo. Kdyby to snad byl pokus o skutečnou krádež, dám zavolat policii a řeknu jim, aby tě prohledali."

„To je v pořádku, nic proti tomu nenamítám. Nemusíte to zas hned brát tak vážně a zatahovat do toho policii. Lady Marrowayová nebo paní Rustingtonová mě ale mohou prohledat, jak si budete přát."

„Dobrá,v tom případě jsme domluveni," řekl pan Pointz. „Na koho si to chceš zahrát, maličká? Na zlodějku šperků velkého formátu?"

„To by nebylo špatné povolání — jen jestli se to vyplácí."

„Kdyby se ti opravdu podařilo Jitřní hvězdu ukrást, rozhodně by se to vyplatilo. I po přebroušení by tenhle diamant měl cenu přes třicet tisíc liber.“

„Ježkovy oči!“ zvolala Eva užasle. „Kolik je to v dolarech?“

Lady Marrowayové unikl výkřik plný úzkosti.

„A to nosíte takový diamant u sebe?“ řekla s káravou výčitkou. „Třicet tisíc liber.“ Řasy načerněné maskarou sejí zatřepetaly jak dvě motýlí křídla.

Paní Rustingtonová řekla zjihle: „To je ale spousta peněz… A navíc je ten diamant úchvatný sám o sobě… Je překrásný, prostě překrásný.“

„Je to jen kousek uhlíku,“ řekl Evan Llewellyn.

„Vždycky jsem slýchal, že při krádežích či loupežích diamantů je největší potíž s tím, kdo dělá takzvanou *zeď*,“ řekl sir George. „Takový člověk prý potom shrábne lví podíl — aspoň se to říká, vy jste o tom neslyšeli?“

„Tak se do toho dejme,“ řekla Eva vzrušeně. „Můžeme začít. Vyndejte ten diamant a řekněte přesně totéž, co jste řekl včera večer.“

Pan Leathern poznamenal svým hlubokým melancholickým hlasem:

„Omlouvám se za svou ratolest. Je ještě hrozně nevycválaná —“

„Stačí, taťko, stačí,“ přerušila ho Eva. „Jdeme na to, pane Pointzi —“

Pan Pointz se smíchem sáhl do vnitřní kapsičky a něco z ní vytáhl. Teď ta věc ležela na jeho dlani a celá jen jiskřila, jak na ni dopadalo světlo.

Diamant…

Pan Pointz poněkud strnule zopakoval to, co už jednou řekl předchozího večera na palubě jachty Mořská panna — tak přesně, jak si to pamatoval.

„Dámy a pánové, snad by vás mohla zajímat tahle roztomilá věcička. Je to mimořádně krásný diamant. Pojmenoval jsem jej Jitřní hvězda a je to tak trochu můj talisman — nosím jej stále u sebe, ať jdu kamkoli. Chcete si jej prohlédnout?“

Podal diamant lady Marrowayové, která jej uchopila, nedokázala potlačit výkřik obdivu nad jeho krásou a pak jej podala panu Leathernovi, který trochu nepřirozeně prohlásil: „Nádherný — ano, opravdu je nádherný!“ a podal diamant dál mladému Llewellynovi.

V té chvíli se však v salónku znova objevili číšníci a kolující diamant na okamžik přerušil svou pouť. Jakmile číšníci odešli, podal Evan Llewellyn se slovy „Překrásný kámen!“ diamant Leu Steinovi, který se žádným komentářem neobtěžoval a rychle jej předal Evě.

„Je prostě rozkošný,“ zvolala Eva vysokým afektovaným hláskem.

„Juj !“ vykřikla pojednou udiveně, poněvadž jí diamant vyklouzl z ruky. „Upustila jsem ho.“

Odstrčila židli dozadu, klekla si na podlahu a začala hledat pod stolem. Sir George se sklonil k zemi kousek napravo od ní. V nastalém zmatku někdo srazil ze stolu sklenici. Pánové Stein a Llewellyn i paní Rustingtonová — všichni začali horlivě pomáhat při hledání. Vzápětí se k nim přidala i lady Marrowayová.

Pan Pointz se jediný do ničeho nemíchal. Zůstal sedět na židli, usrkával víno a jízlivě se usmíval.

„No tohle,“ řekla Eva, pořád ještě tím nepřirozeným hlasem. „To přece není možné! Kam jen se mohl zakutálet? Nemůžu ho nikde najít.“

Pomocníci při hledání se jeden po druhém zase vztyčili.

„Diamant prostě zmizel, pane Pointzi,“ řekl sir George s úsměvem. „Už je to tak.“

„Provedeno to bylo ohromně,“ řekl pan Pointz a pochvalně pokývl hlavou. „Z tebe by byla výborná herečka, Evo. Teď ale je otázka, jestli jsi diamant někam schovala, nebo jestli ho máš u sebe?“

„Prohledejte mě,“ řekla Eva dramaticky.

Pan Pointz spočinul očima na velké španělské stěně v rohu salónku.

Pro zdůraznění na ni ještě ukázal hlavou a pak se podíval na lady Marrowayovou a na paní Rustingtonovou.

„Budete tak laskavé, dámy —“

„Samozřejmě,“ řekla lady Marrowayová a usmála se.

Obě ženy vstaly.

Lady Marrowayová řekla:

„Nemusíte se bát, pane Pointzi. Prošacujeme ji jaksepatří. Říká se to tak?“

Vzápětí všechny tři ženy zmizely za španělskou stěnou.

V salónku bylo horko. Evan Llewellyn otevřel sklápěcí okno. Po ulici šel zrovna kamelot, Llewellyn mu hodil dolů minci a mladík šikovně mrštil do okna složený výtisk posledního vydání.

Llewellyn noviny rozevřel.

„V Maďarsku to nevypadá nijak růžově,“ řekl.

„To píšou v tom místním plátku?“ zeptal se sir George. „Jeden kůň, který mě zajímá, měl dneska běžet na dostizích v Haldonu — jmenuje se Natty Boy.“

„Zamkni dveře, Leo,“ požádal pan Pointz. „Vůbec mě nebaví, když ti zatracení číšníci běhají dovnitř a zas ven. Rozhodně ne, dokud ta záležitost nebude vyřízená.“

„Natty Boy zvítězil tři ku jedné,“ řekl Llewellyn.

„To nebude stát ani za řeč,“ komentoval sdělení sir George.

„Většinou jsou tu zprávy z regaty,“ řekl Evan, když přelétl očima noviny.

Všechny tři ženy vyšly z úkrytu za španělskou stěnou.

„Kde nic tu nic,“ řekla Janet Rustingtonová.

„Můžete mi věřit — u sebe ho nemá,“ řekla lady Marrowayová.

Pan Pointz si v duchu pomyslel, že nemá důvod, aby jí nevěřil. Lady Marrowayová to oznámila krajně rozmrzele a Isaac Pointz nepochyboval o tom, že prohlídka byla opravdu důkladná.

„Evo, kápni božskou, nespolklas ho?“ zeptal se pan Leathern úzkostlivě. „Tím by sis totiž mohla vážně ublížit na zdraví.“

„To bych ji přece musel vidět,“ řekl Leo Stein klidně. „Dával jsem na ni pozor. Do úst si určitě nic nedávala.“

„Tak velkou věc bych ani nedokázala spolknout,“ řekla Eva. Dala si ruce v bok a podívala se na pana Pointze. „Co teď budem dělat, šéfe?“ zeptala se.

„Zůstaň stát tam, kde jsi, a nehýbej se,“ řekl ten džentlmen.

Přítomní muži stáhli ubrus ze stolu, který stál mezi nimi, a obrátilijej nohama vzhůru. Pan Pointz si stůl prohlédl centimetr po centi-

metru. Potom věnoval svou pozornost židli, na které Eva předtím seděla, a nakonec i dalším židlím, stojícím z obou stran vedle ní.

Prohlídka byla tak důkladná, že prostě nemohla být důkladnější. Zúčastnili sejí i ostatní čtyři muži a také ženy. Eva Leathernová stála u zdi poblíž španělské stěny, smála se a měla z toho ze všeho náramnou legraci.

Po pěti minutách vstal pan Pointz s mírným zahekáním z pokleku a posmutněle si oprášil nohavice. Jeho původní rozjařenost poněkud zpodzimkovatěla.

„Evo," řekl. „Klobouk dolů před tebou. Jsi ta nejšikovnější zlodějka drahokamů, s jakou jsem se kdy v životě setkal. To, co jsi mi s tím diamantem předvedla, je prostě fantastické. Když ho nemáš u sebe, musí být někde tady v salónku — jinak už nerozumím ničemu. Vzdávám se."

„Jsou ty punčochy moje?" zeptala se Eva.

„Samozřejmě, mladá dámo."

„Evo, proboha, kam jen jsi ho mohla schovat?" zeptala se paní Rustingtonová zvědavě.

Eva se zatvářila důležitě a udělala krok vpřed.

„Hned vám to ukážu. A určitě budete mít vztek, že jste na to nepřišli, to mi věřte."

Šla přes celý salónek k postrannímu stolku, na který bylo naházeno a odloženo všechno, co sklidili z jídelního stolu. Zvedla svou malou černou večerní kabelku —

„Přímo před vašima očima. Přímo…"

Veselý a triumfující hlas sejí ale pojednou zlomil.

„Och," řekla. „Proboha…"

„Copak, drahoušku?" zeptal se její otec.

Eva zašeptala: „Je pryč… je pryč…"

„Co to má všechno znamenat?" zeptal se pan Pointz a hnal se k ní.

Eva se k němu prudce otočila.

„Já vám řeknu, jak to bylo. Tahle kabelka má uprostřed na přezce takový veliký umělý drahokam. Včera večer mi vypadl, zrovna když jste nám ukazoval a dal kolovat ten váš diamant. Všimla jsem si, že oba kameny jsou skoro stejně velké. A tak mě v noci napadlo,

že by to byl báječný trik ukrást ten váš diamant a přilepit ho do otvoru po tom umělém kouskem plastelíny. Bylo mi jasné, že na to určitě nikdo nepřijde. A to jsem taky před chvílí udělala. Nejdřív jsem diamant upustila — a hned jsem si klekla a začala ho hledat — s kabelkou v ruce. Přilípla jsem ho do otvoru na přezce kouskem plastelíny, který jsem měla připravený, odložila jsem kabelku na stůl a předstírala, že diamant dál hledám. Myslela jsem, že to bude jako s tím Ztraceným dopisem — znáte tu povídku — že ho budete mít všichni na očích, přímo pod nosem — že bude vypadat jako obyčejný kousek obroušeného lesklého skla. Byl to výborný plán — nikdo jste nepostřehl, jak jsem to provedla a kam jsem ho dala.“

„Jen jestli,“ řekl pan Stein.

„Co jste to říkal?“

Pan Pointz popadl kabelku, podíval se na prázdný otvor na přezce, ve kterém byl dosud přilepený kousíček plastelíny, a řekl pomalu: „Mohl vypadnout. Musíme se po něm podívat znova. A líp.“

Celé hledání se opakovalo ještě jednou, ale tentokrát proběhlo v podivně tíživém tichu. V salónku se rozhostilo téměř hmatatelné napětí.

Konečně se jeden po druhém vzdali. Zaraženě se na sebe podívali.

„V tomhle salónku není,“ řekl pan Stein.

„A nikdo odtud nevyšel,“ dodal sir George významně.

Chvíli bylo ticho. Eva se dala do pláče.

Otec jí jemně poklepal po rameně.

„No tak, prosím tě,“ řekl hlasem plným trapnosti.

Sir George se otočil k Leu Steinovi.

„Pane Steine,“ řekl, „před malou chvilkou jste si něco sám pro sebe potichu zamumlal! Když jsem vás požádal, abyste to opakoval, řekl jste, že to nic nebylo. Jenomže já jsem moc dobře slyšel, co jste řekl. Slečna Eva právě říkala, že nikdo z nás nepostřehl, jak to provedla a kam diamant dala. A nato jste vy zamumlal: Jen jestli.‘ Chtě nechtě se teď budeme muset zabývat pravděpodobnou možností, že jedna z přítomných osob přece jen něco postřehla a že ta osoba je teď tady v salónku mezi námi. Domnívám se, že bude jedině správné a

poctivé, jestliže se každý z přítomných podrobí osobní prohlídce. Diamant se žádným způsobem nemohl dostat ze salónku ven.“

Kdykoli se sir George vžil do role anglického džentlmena ze staré školy, byl prostě nedostižný. Nikdo by tu roli nezahrál lip než on. Jeho hlas přímo duněl hřímavou upřímností a pohoršením.

„Tohle všechno je trochu nepříjemné,“ řekl pan Pointz nešťastně.

„To jsem všecko zavinila já,“ pobrekávala Eva. „Netušila jsem __“

„Uklidněte se, děťátko,“ řekl pan Stein konejšivě. „Nikdo vám nic nevyčítá.“

Pan Leathern řekl pomalu a pedanticky, jak měl ve zvyku:

„Předpokládám, že návrh sira Georgea všichni, jak tu jsme, uvítáme s naprostým souhlasem. Za sebe jeho návrh přijímám.“

„Já také,“ řekl Evan Llewellyn.

Paní Rustingtonová se podívala na lady Marrowayovou, která pohotově přikývla. Obě ženy se znova odebraly za španělskou stěnu a pomukávající Eva je tam doprovodila.

Na dveře zaklepal číšník, ale poslali ho prozatím pryč.

O pět minut později na sebe osm lidí zíralo, jako by nevěřilo svým vlastním očím.

Jitřní hvězda v salónku nebyla. Propadla se do země.

Parker Pyne se zamyšleně díval do snědé a vzrušené tváře mladíka sedícího naproti němu.

„Ovšem,“ řekl. „Vyjste Welšan, pane Llewellyne.“

„Co to ale má s tím co společného?“

Parker Pyne mávl velkou, jemnou a pěstěnou rukou.

„Připouštím, že nic, vůbec nic. Zajímá mě klasifikace citových reakcí, jaké demonstrují různé rasové typy. Nic víc. Vraťme se k úvahám o problému, který vás ke mně přivedl.“

„Já vlastně ani nevím, proč jsem za vámi přišel,“ řekl Evan Llewellyn. Ruce se mu nervózně svíraly a ve snědé tváři měl vytřeštěný výraz. Na Parkera Pynea se nedíval a zdálo se, že pátravý pohled zmíněného džentlmena mu není obzvlášť příjemný. „Já vlastně ani nevím, proč jsem za vámi přišel,“ opakoval. „Kam ale, prosím

vás, mám jít? A co, prosím vás, vlastně mám dělat? To mě právě trápí — že vůbec nevím, co mám dělat, že jsem bezmocný… Četl jsem váš inzerát a vzpomněl jsem si, že mi o vás kdysi jeden známý vyprávěl a říkal, že máte skvělé výsledky… No a tak — tak jsem přišel! Možná že jsem udělal hloupost, co já vím. Možná že je to přesně taková ta situace, s kterou si nedokáže poradit vůbec nikdo.“

„To určitě ne,“ řekl Parker Pyne. „Jsem ten nejkvalifikovanější člověk, za kterým jste mohl přijít. Jsem specialista na pohromy nejrůznějšího druhu. Celá tahle záležitost pro vás zřejmě byla mimořádně bolestná. Jste si jist, že fakta jsou přesně taková, jak jste mi řekl?“

„Nevynechal jsem myslím nic. Pointz vyndal diamant z kapsičky a dal jej kolovat — ta protivná americká holka ho přilípla na tu svou mrňavou kabelčičku, a když jsme se šli na kabelku podívat, diamant byl pryč. U sebe ho nikdo neměl — starý Pointz dokonce navrhl a trval na tom, abychom prohledali i jeho — a dám krk na to, že v salónku diamant nikde nebyl! *A ven přitom nikdo nevyšel* —“

„Co takhle například číšníci?“ zeptal se Parker Pyne.

Llewellyn zavrtěl hlavou.

„Ti ze salónku odešli, než ta holka začala s tím diamantem čarovat, a potom Pointz zamkl dveře, aby číšníci nemohli dovnitř. To ne, v tom musel mít prsty někdo z nás.“

„Hm, nejspíš budete mít pravdu,“ řekl Parker Pyne zamyšleně.

„A pak je tu ještě ten zatracený večerník,“ řekl Evan Llewellyn trpce. „Bylo mi jasné, zeje to všechny napadlo — že to snad byla jediná možnost, jak —“

„Jenom mi prosím povězte přesně, jak to bylo.“

„Bylo to naprosto jednoduché. Otevřel jsem okno, hvízdl jsem na kamelota, hodil jsem mu minci a on vyhodil nahoru do okna složené noviny. A to také — pochopte to — byla jediná příležitost, při které se diamant mohl dostat ven ze salónku — že bych ho byl hodil komplicovi, který by čekal na ulici pod oknem.“

„Jediná příležitost a možnost to nebyla, to ne,“ řekl Parker Pyne.

„Víte snad o nějaké jiné?“

„Pokud jste jej nevyhodil z okna, *musela* existovat ještě nějaká jiná možnost.“

„Ach tak, rozumím. Doufal jsem, že máte na mysli něco konkrétnějšího. Já vám prostě mohu říct jen tolik, že jsem diamant z okna nevyhodil. Nečekám ovšem, že mi budete věřit — mně ani komukoli jinému.“

„Ale ano, věřím vám,“ řekl Parker Pyne.

„Věříte? A proč?“

„Nejste zločinecký typ,“ řekl Parker Pyne. „Přesněji řečeno, nepatříte k těm zločineckým typům, které kradou šperky a diamanty. Existují samozřejmě zločiny, kterých byste se dopustit mohl — ale na tohle téma teď nebudeme rozpřádat debatu. Stačí, když vám řeknu, že vás rozhodně nepokládám za člověka, který Jitřní hvězdu ukradl.“

„Všichni ostatní bohužel ano,“ řekl Llewellyn trpce.

„Ano, to je jasné,“ řekl Parker Pyne.

„Všichni se na mě v té chvíli tak podivně dívali. Marroway zvedl noviny a zároveň se hned podíval na okno. Neřekl nic. Pointze to ale napadlo náramně rychle! četl jsem jim na očích, co si myslí. Neodvážili se mě ale obvinit přímo — a to je na tom právě to k vzteku.“

Parker Pyne chápavě přikývl.

„To je horší, než kdyby to udělali,“ řekl.

„Ano. Je to jen podezření. Už za mnou ale přišel nějaký chlapík a začal se mě vyptávat na všechno možné — to prý je jen taková běžná praxe. Určitě to byl tajný — oni teď nosí takové civilní bundy, víte? Choval se náramně taktně — žádné narážky, nic takového. Jenom ho zajímalo, že jsem byl před časem v nepříjemné finanční tísni a pak jsem najednou zas měl — prostě, jak se říká, tak trochu kliku.“

„A mél jste *kliku*?“

„Měl — párkrát jsem vsadil na dostizích na koně, který vyhrál. Bohužel jsem vždycky sázel na pořadí a ne na vítěze, takže ani nemohu prokázat, že jsem k těm penězům přišel právě touhle cestou. Vyvrátit mi to samozřejmě nemohou, ale vypadá to jako nějaká ta obligátní pohotová lež, jaké si lidé vymýšlejí, když nechtějí říct, jak si pomohli k penězům.“

„To máte pravdu. Pořád se budou chtít dovědět víc a víc, aby si o vás udělali úplnější obraz.“

„Och, nemám strach z toho, že by mě třeba na místě zatkli a obvinili z krádeže. Svým způsobem by to bylo jednodušší — člověk by aspoň věděl, na čem je. Zatracené je na tom jedině to, že všichni ti lidé věří, že jsem diamant ukradl já.“

„Dal vám to někdo z nich obzvlášť jasně najevo?“

„Jak to myslíte?“

„Třeba nějakou narážkou — to úplně stačí —“ Parker Pyne znova mávl pěstěnou rukou. „Jedna osoba vám to naznačila víc než ty ostatní, že? Řekněme, že to byla paní Rustingtonová, ne?“

Llewellynův snědý obličej zčervenal.

„Jak jste přišel zrovna na ni?“

„Milý pane — zřejmě to byl někdo, na jehož mínění vám neobyčejně záleží — podle všeho nějaká dáma. A které dámy tam byly? Ta americká žabka? Lady Marrowayová? Jenomže kdyby se vám takový husarský kousek jako krádež toho diamantu opravdu podařil, lady Marrowayová by si vás nepřestala vážit, spíš naopak. O té dámě náhodou leccos vím. Takže to nutně musela být paní Rustingtonová.“

Llewellyn ze sebe vypravil s dost značným přemáháním:

„Ona — ona totiž udělala v životě velice nešťastnou zkušenost. Její manžel byl neuvěřitelný darebák. A to ji naučilo nikomu nevěřit. Jestli si — jestli si ona myslí —“

Zřejmě pro něho bylo těžké pokračovat.

„Přesně tak,“ prohlásil Parker Pyne. „Vidím, že celá ta záležitost je opravdu závažná. A proto musí být objasněna.“

Evan Llewellyn se krátce zasmál. ¦

„To se snadno řekne.“

„A taky snadno udělá,“ řekl Parker Pyne.

„Myslíte?“

„Ovšem — celá ta záhada má naprosto jasné kontury. Spousta možností už byla vyloučena. Odpověď proto musí být mimořádně jednoduchá. A mně už de facto tak trochu začíná svítat —“

Llewellyn se na něho nevěřícně podíval.

Parker Pyne si přitáhl poznámkový blok a chopil se pera.

„Snad abyste mi tedy dal popis té společnosti.“

„To už jsem přece udělal, ne?“

„Jde mi o něco jiného — jak ti lidé, co byli v tom salónku, vypadají? Myslím barvu vlasů a podobně.“

„To ale přece s krádeží nemá nic společného, pane Pyne.“

„Víc, než byste si myslel, mladý muži. Potřebuji to kvůli klasifikaci a dalším věcem.“

Evan Llewellyn s jistou nedůvěrou popsal zevnějšek všech členů společnosti, kterou si Isaac Pointz pozval na svou jachtu.

Parker Pyne si udělal pár poznámek, odstrčil blok a řekl:

„To je výborné. Mimochodem — neříkal jste, že se tam rozbila nějaká vinná sklenka?“

Llewellyn opět jen zíral.

„Ano, někdo ji srazil ze stolu a navíc ji pak ještě rozšlápli.“

„Střepy nepřinášejí štěstí, naopak, je to moc nebezpečná věc,“ řekl Parker Pyne. „Čí sklenice to byla?“

„Myslím, že té holky — Evy.“

„Ach tak! A kdo z té strany seděl vedle ní?“

„Sir George Marroway.“

„Nevšiml jste si, kdo z nich tu sklenici ze stolu srazil?“

„Bohužel. A záleží na tom?“

„Vlastně ani ne. Ne. To byla nadbytečná otázka, nemusel jsem vám ji už ani dávat. No a teď,“ Parker Pyne vstal, „teď se s vámi rozloučím, pane Llewellyne. Navštívil byste mě za tři dny? Domnívám se, že v té době už bude celá záhada uspokojivě vysvětlena.“

„To má být žert, pane Pyne?“

„Pokud jde o záležitosti mé profese, nežertuji nikdy, milý pane. U mých klientii by to mohlo vyvolat nedůvěru. Tak tedy v pátek, řekněme v jedenáct třicet, bude vám to vyhovovat? Děkuji.“

V pátek přišel Evan Llewellyn do kanceláře Parkera Pynea jaksepatří rozčilený a plný napjatého očekávání. Naděje se skepsí v něm sváděly nerozhodný boj.

Parker Pyne vstal a uvítal ho s oslňujícím úsměvem.

„Pěkně vítám, pane Llewellyne. Račte se posadit. Nezapálíte si?“

Llewellyn odmítl nabízenou kazetu s cigaretami mávnutím ruky.

„Tak co, jak to vypadá?“ zeptal se.

„Výborně,“ řekl Parker Pyne. „V noci na dnešek policie celý gang pozatýkala.“

„Gang? Jaký gang?“

„Rodinný gang Amalfiových. Napadlo mě, že to udělali oni, hned ve chvíli, kdy jste mi tu historii vyprávěl. Bezpečně jsem poznal jejich metody, a jakmile jste mi ty hosty popsal, nepochyboval jsem už ani okamžik.“

„A co je to za lidi — ten gang Amalfiových?“

„Otec, syn a snacha — pokud ovšem jsou Pietro a Maria opravdu manželé — o čemž mám jisté pochyby.“

„Nerozumím vám.“

„Je to naprosto jednoduché. Jméno je italské a všichni jsou nepochybně italského původu, ale starý Amalfi se narodil v Americe. Používá zpravidla stále stejné metody. Vydává se za skutečně existujícího obchodníka, představí se v některé evropské zemi někomu, kdo v obchodě s diamanty opravdu něco znamená, a pak sehraje svůj obvyklý malý trik. V tomhle případě šel promyšleně a plánovitě po Jitřní hvězdě. Pointzovo podivínství je mezi lidmi z branže dobře známo. Maria Amalfiová sehrála roli jeho dcery (nad tou ženskou člověk opravdu žasne: je jí přinejmenším sedmadvacet a skoro vždycky hraje roli šestnáctileté holčičky).“

„Snad nechcete říct, že Eva…“ Llewellyn lapí po dechu.

„Přesně tak. Třetí člen gangu si v hotelu Royal George opatřil místo pomocného číšníka a — nezapomínejte, že je doba dovolených a že mají nouzi o personál. Nevylučuji ani možnost, že některého číšníka podplatil, aby se hodil marod. No a — režie byla hotová. Eva vyzve starého Pointze, aby se vsadil, a ten přijme. Dá diamant kolovat — stejně jako to udělal večer předtím. V té chvíli přicházejí do salónku číšníci a Leathern si ponechává diamant u sebe, dokud neodejdou. Když číšníci odcházejí, diamant opustí salónek zároveň s nimi, šikovně přilepený placičkou žvýkací gumy zespoda na podnos, který odnáší zmíněný Pietro. Takhle jednoduché to bylo!“

„Jenomže já jsem diamant viděl *ještě pak*.“

„Ach ne, kdepak! To, co jste viděl, byla jen imitace z křišťálového skla, natolik dokonalá, že při zběžném pohledu obstála. Sám jste mi přece referoval, že pan Stein se na něj skoro ani nepodíval.

Eva ten napodobený diamant upustila a zároveň srazila ze stolu sklenici. Potom ze všech sil dupla jak na kámen, tak na sklenici. Obojí se proměnilo ve stejné skleněné střepy. A v tom byl trik celého toho zázračného zmizení diamantu. Potom už kdokoli mohl jak Evu, tak Leatherna prohlížet a šacovat, jak dlouho chtěl.'„

„Vité — já prostě —“ Evan Llewellyn potřásl hlavou — nedostávalo se mu slov.

„Říkal jste, že jste ten gang poznal podle mého popisu. Jim už se tenhle trik někde podařil?“

„Ne přesně — ale šlo o případ, který na ně pasoval jako stvořený. Mou pozornost samozřejmě hned upoutala ta dívka — Eva.“

„Proč ale? Nepodezíral jsem ji ani v nejmenším a ostatní také ne. Vypadala jako takové — takové *dítě*.“

„To je právě to, k čemu má Maria Amalfiová obzvláštní talent. Dokáže vypadat tak dětsky, že se jí žádné normální dítě nevyrovná! A pak ta plastelína! Nápad, aby se vsadili, měl vzniknout z ničeho nic a docela spontánně — a přesto ta mladá dáma měla kousek plastelíny u sebe. Z toho bylo jasné, že šlo o předem promyšlený plán. Moje podezření se okamžitě obrátilo proti ní.“

Llewellyn vstal.

„Gratuluji, pane Pyne. Ani nevíte, jak jsem vám zavázán.“

„Klasifikace,“ poznamenal spíš pro sebe Parker Pyne. „Klasifikace zločineckých typů — toje to, co mě zajímá.“

„Rád bych věděl, co jsem — kolik vám budu — ehm —“

„Můj honorář bude zcela mírný,“ řekl Parker Pyne. „Neudělá vám moc velkou díru do těch vašich — hm — výher na dostizích. Stejně si ale myslím, mladý muži, že byste měl v budoucnu nechat dostihové koně plavat. Takový kůň je náramně nespolehlivé zvíře.“

„To máte pravdu,“ řekl Evan Llewellyn.

Potřásl si s Parkerem Pynem rukou a odporoučel se z kanceláře.

Zastavil taxík a dal řidiči adresu bytu Janet Rustingtonové.

Náladu měl báječnou. Jako kdyby se znova narodil.

/případ nespokojeného vojáka/

Major Wilbraham se na okamžik zastavil, aby si přede dveřmi kanceláře Parkera Pynea ještě jednou přečetl inzerát z ranních novin, kvůli němuž sem přišel. Text byl zcela jednoduchý:

JSTE ŠŤASTNÝ? POKUD NE, SVĚŘTE SE
PARKERU PTNEOVI, RICHMOND STREET 17.

Major se zhluboka nadechl a létacími dveřmi energicky vešel do předpokoje před kanceláří. Nepříliš půvabná mladá žena zvedla oči od psacího stroje a tázavě se na něho podívala.

„Mohl bych mluvit s panem Pynem?“ řekl major Wilbraham nesměle.

„Pojďte, prosím, se mnou.“

Zavedla majora do hlavní kanceláře, kde konečně spatřil uhlazeného pana Pynea.

„Dobrý den,“ řekl Parker Pyne. „Neposadíte se? A rovnou mi můžete povědět, co vás ke mně přivádí.“

„Mé jméno je Wilbraham —“ představil se návštěvník.

„Major? Plukovník?“ zeptal se Parker Pyne.

„Major.“

„Ach tak! A vidím, že jste se nedávno vrátil z ciziny. Odkud to bylo? Z Indie? Z východní Afriky?“

„Z východní Afriky.“

„Moc pěkná země, aspoň co vím. Takže jste znova doma a nelíbí se vám tady. To je ta potíž, že?“

„Přesně tak. Jak to ale můžete vědět?“

Parker Pyne mávl nápadně pěstěnou rukou. „To je má profese — vědět. Abyste mi rozuměl — pětatřicet let jsem na ministerstvu sestavoval statistické přehledy. Teď, když jsem odešel do penze, napadlo mě, že bych mohl získaných zkušeností využít trochu jinak. Je to všechno náramně prosté. Když je někdo nešťastný, může to mít pět závažných diivodň, ujišťuji vás, že víc jich není. A jakmile jednou znáte příčinu nemoci, najde se zpravidla i nějaký lék.

Jsem tak trochu jako doktor. Ten taky nejdřív stanoví diagnózu choroby a potom pacientovi navrhne léčebný postup. Existují případy, kdy léčení není nic platné. Pak řeknu zcela upřímně, že se s tím nedá nic dělat. Jestliže se ale případu ujmu, potom prakticky ručím za vyléčení.

Ujišťuji vás, pane majore, že devadesát šest procent budovatelů britské říše — jak jim říkám — jsou nešťastní lidé, jakmile odejdou do penze. Vymění totiž aktivní život, život plný odpovědnosti i případného nebezpečí — zač? Za omezené finanční prostředky, za atmosféru prázdnoty — cítí se prostě jako ryba bez vody.“

„V tom máte ve všem pravdu,“ řekl major. „Nesnesitelná je právě ta nuda. Ta nuda a nekonečné přetřásání všelijakých drbů, kterými si lidi na venkově zpestřují život. Co se s tím ale dá dělat? Mám kromě penze ještě nějaké úspory. U Cobhamu docela pěknou vilku. Na to, abych chodil na hony nebo rybařil, to ale zdaleka nestačí. Ženatý nejsem. Moji sousedé jsou docela milí lidé, ale v životě nevytáhli paty z Anglie a mají neuvěřitelně omezený obzor.“

„Krátce a dobře — chybí vám trochu vzrušení,“ shrnul Parker Pyne.

„Spíš víc než míň.“

„A po čem se vám stýská? Jenom po vzrušení, nebo snad i po nebezpečí?“ zeptal se pan Pyne.

Voják pokrčil rameny. „V téhle zemi je všecko pasteurizované, nic podobného se tu nenajde.“

„Neračte se zlobit,“ řekl pan Pyne vážně, „ale v tom jste na omylu. V Londýně je spousta nebezpečí i vzrušení, jenom člověk musí vědět, kam je jít hledat. Vy jste z našeho anglického života viděl jen povrch — ten je samozřejmě mírný a poklidný. Ten život ale má i svůj rub. Stojíte-li o to, mohu vám ten rub předvést.“

Major Wilbraham ho zamyšleně pozoroval. Pan Pyne měl v sobě něco, co v člověku vyvolávalo pocit jistoty. Byl statný, málem tlustý; měl pleš, ale ušlechtilý tvar lebky prozrazoval inteligenci; nosil brýle, ale za nimi jiskřila bystrá očka. A jestli se dá říct, že z něho něco vyzařovalo, pak to byla spolehlivost.

„Přesto bych vás měl ale varovat,“ pokračoval pane Pyne, „poněvadž to s sebou nese jisté riziko.“

Starému vojákovi se rozzářily oči. „Kvůli tomu se netrapte," řekl. Vzápětí se ale náhle zeptal: „Jaký za to budete chtít honorář?"

„Můj honorář bude činit padesát liber," řekl pan Pyne. „Samozřejmě — splatných předem. Jestliže se ještě za měsíc budete nudit pořád stejně jako ted, dostanete ode mne ty peníze zpátky."

Major Wilbraham se nad tím zamyslel. „To zní poctivě," řekl posléze. „Přijímám a hned vám dám šek."

Jakmile měli oba muži zmíněnou finanční transakci za sebou, zmáčkl Parker Pyne bzučák umístěný na psacím stole.

„Je už jedna hodina," řekl, „a rád bych vás poprosil, abyste vyvedl někam na oběd jednu mladou dámu." Dveře se otevřely. „Och, tady jste, Madeleine! Dovolte mi, drahoušku, abych vám představil majora Wilbrahama, který by vás moc rád pozval na oběd."

Wilbraham maličko zamrkal a nebylo divu. Dívka, která vešla do kanceláře, byla svůdně vláčná tmavovláska s nádhernýma očima a dlouhými černými řasami, s jemně bělostnou pletí a rozkošnicky rudými rty. Exkluzivní kostým jen zvyšoval vlnivý půvab celé její postavy. Fantastická — od hlavy až k patě.

„Mě — mě těší," řekl major Wilbraham.

„Slečna de Sara," představil dívku Parker Pyne.

„To je od vás moc milé," zavrkala Madeleine de Sara.

„Vaši adresu tady mám," oznámil věcně Parker Pyne. „Zítra ráno ode mne dostanete další pokyny."

Major Wilbraham a půvabná Madeleine se odporoučeli.

Madeleine se vrátila ve tři hodiny.

Parker Pyne zvedl oči od stolu. „Tak co?" zeptal se.

Madeleine zavrtěla hlavou. „Má ze mne vítr," řekla „Myslí si, že jsem nějaký ten vamp, prostě žena-upír."

„To jsem skoro čekal," řekl Parker Pyne. „A chovala jste se tak, jak jsem vám nařídil?"

„Ovšem. Nenucené jsme se bavili o lidech od vedlejších stolů. Jeho typ je modrooká blondýnka, mírně anemická a ne moc vysoká.".

„S tím by neměly být větší potíže," řekl pan Pyne. „Podejte mi seznam B, ať se podívám, co máme momentálně v zásobě." Sledoval prstem jména na seznamu, až se konečně u jednoho jména zastavil:

„Freda Cleggová. Hm, Freda Cleggová bude myslím vyhovovat perfektně. Nejspíš bych ale kvůli tomu měl zajít za paní Oliverovou.“

Druhý den dostal major Wilbraham dopis, v němž stálo:

Přijďte příští pondělí v jedenáct hodin do Eaglemontu, Friars Lane v Hampsteadu, a ptejte se po panu Jonesovi. Oznamte mu, že za ním přicházíte od lodní společnosti Guara.

V pondělí (kdy byl náhodou svátek), se major Wilbraham poslušně vydal do Eaglemontu, Friars Lané. Říkám vydal, poněvadž tam nikdy nedorazil. Něco se mu totiž přihodilo dřív, než se tam dostal.

Zdálo se, že do Hampsteadu putuje kdekdo a dokonce v doprovodu manželky. Major Wilbraham se octl v sevření davu, málem se udusil v podzemní dráze a měl co dělat, aby vůbec zjistil, kde Friars Lane je.

Byla to slepá ulice plná rozježděných blátivých kolejí. Domy po obou stranách stály kus od silnice a byly to velké budovy, pamatující lepší časy a volající po opravách a nové fasádě.

Wilbraham si vykračoval ulicí a zíral na zpola nečitelné štítky se jmény na vratech, když pojednou uslyšel něco, co ho přinutilo, že strnul v napjatém očekávání. Byl to jakýsi chroptivý, v půli přiškrcený výkřik.

Vzápětí se ozval znova a tentokrát se z něho dalo rozeznat slabě vykřiknuté slovo „Pomoc“. Volání znělo kdesi za zdí domu, kolem něhož major právě procházel.

Bez sebemenšího zaváhání major Wilbraham rozrazil rozviklaná vrata a tak tiše, jak jen dokázal, se rozběhl po cestičce zarostlé plevelem. V křoví spatřil dívku, která se zoufale snažila vyprostit se ze sevření dvou obrovitých černochů. Rvala se s nimi odvážně, vykrucovala se jim, otáčela se a kopala. Jeden černoch jí tlačil ruku na ústa navzdory dívčiným zběsilým pokusům uvolnit si hlavu.

Zápas s dívkou zaměstnával oba černochy natolik, že majora Wilbrahama vůbec nepostřehli. Přítomnost další osoby si uvědomili až ve chvíli, kdy tvrdý úder do čelisti srazil toho, který dívce zakrýval ústa. Druhý černoch dívku na okamžik překvapeně pustil a otočil

se. Wilbraham se ale nedal zaskočit. Znova vystřelil pěstí, černoch zavrávoral a skácel se. Wilbraham se otočil čelem k prvnímu, který se k němu blížil zezadu.

Oba muži toho ale měli právě dost. Ten druhý se překulil a posadil se; jakmile vstal, pádil k vratům. Jeho kumpán ho následoval. Wilbraham se za nimi rozběhl, ale rozmyslel si to a otočil se k dívce, která se opírala o strom a sotva popadala dech.

„Děkuju vám! Moc!“ řekla přerývaně. „Bylo to strašné.“

Teprve v té chvíli si major Wilbraham pořádně všiml, koho zachránil, jak se říká, v nouzi nejvyšší. Byla to asi jednadvacetiletá či dvaadvacetiletá blondýnka, poněkud bezvýrazná, ale jinak docela hezká.

„Och, kdybyste se byl neobjevil!“ zalapala po dechu.

„No tak, už se uklidněte,“ řekl Wilbraham konejšivě. „Teď už je zas všechno v pořádku. Přesto bychom ale měli odtud rychle zmizet. Kdo ví, jestli se ti chlapi nevrátí.“

Po dívčiných rtech přelétl náznak úsměvu. ,,To bych ani neřekla — když jste je tak zdecimoval! Byl jste báječný!“

Změřila si ho pohledem plným hřejivého obdivu, až se major Wilbraham celý začervenal. „To je maličkost,“ řekl skromně. „Přirozená reakce, když člověk vidí, že někdo obtěžuje dámu. Co myslíte, budete moct jít, když se do mne zavěsíte? Musel to pro vás být hrozný šok.“

,,Jsem už úplně v pořádku,“ řekla dívka, ale nabídnuté rámě neodmítla. Pořád ještě se trochu potácela. Když vyšli ze vrat na ulici, ohlédla se zpátky na dům. „Vůbec to nechápu,“ zašeptala, „ten dům je totiž určitě prázdný.“

„Podle všeho ano,“ přisvědčil major, když se podíval na okna se zavřenými okenicemi a uvědomil si, jak zchátrale celý dům vypadá.

„A při tom to je Whitefriars.“ Dívka ukázala na zašlý štítek na vratech. „Právě do Whitefriars jsem měla přijít.“

„Teď si s ničím nedělejte žádné starosti,“ řekl Wilbraham. „Za moment určitě chytíme nějakého taxíka a zajedeme si někam na kávu.“

Na konci uličky vyšli do frekventovanější ulice, kde jako na zavolanou stál před jedním domem prázdný taxík. Wilbraham vůz přivolal, řekl řidiči adresu a oba nastoupili.

„O konverzaci se ani nepokoušejte," nabádal svou společnici. „Jen se pěkně opřete dozadu a odpočívejte. Máte za sebou šeredný zážitek."

Vděčně se na něho usmála.

„Mimochodem — hm — jmenuju se Wilbraham."

„A já Cleggová — Freda Cleggová."

O deset minut později Freda srkala vřelou kávu a přes malý stolek vděčně pokukovala po svém zachránci.

„Připadá mi to jako sen," řekla. „Jako zlý sen." Celá se otřásla. „A ještě nedávno jsem toužila, aby mě potkalo něco — cokoli! Och, já nemám dobrodružství ráda."

„Povězte mi, jak k tomu došlo."

„Já — víte, mám strach, že vám budu muset nejdřív povědět spoustu věcí o sobě, abyste to všechno vůbec pochopil."

„Výtečné a rozkošné téma," řekl Wilbraham a uklonil se.

„Jsem sirotek. Můj otec byl námořní kapitán a umřel, když mi bylo osm let. Matka zemřela před třemi roky. Jsem zaměstnaná v Londýně v City jako úřednice u společnosti Vacuum Gas. Když jsem minulý týden jednou večer přišla domů, čekal na mě před bytem neznámý pán. Byl to advokát, nějaký pan Reid z Melboumu.

Choval se neobyčejně zdvořile a zeptal se mě na pár věcí ohledně mé rodiny. Vysvětlil mi to tím, že se kdysi před lety znal s mým otcem. Vlastně to bylo tak, že pro něho vyřizoval nějaké právní záležitosti. Potom mi pověděl, proč mě vyhledal. ‚Slečno Cleggová,' řekl, ‚podle všeho vám připadnou značné peníze — v důsledku jisté finanční transakce, na níž se váš otec několik let před svou smrtí podílel.' Jeho sdělení mě samozřejmě velice překvapilo.

‚O celé té záležitosti jste pravděpodobně nikdy ani neslyšela,' pokračoval. ‚Pokud vím, John Clegg nepokládal právě tuhle transakci za zvlášť perspektivní. Proti očekávání však dopadla mimořádně příznivě. Obávám se však, že jakýkoli váš nárok na zmíněnou částku bude vázán na to, zda máte čj nemáte určité dokumenty. Bývaly dřív

v majetku vašeho otce a dost možná, že byly zničeny jako bezcenné. Zbyly vám po otci vůbec nějaké listiny a papíry?‘

Odpověděla jsem mu, že matka uložila nejrůznější písemnosti po otci do jeho starého lodního kufru. Prohledala jsem kufr co nejpečlivěji, ale nic zajímavého jsem nenašla.

‚Sama jste mohla jen stěží poznat, o jak významné dokumenty jde,‘ řekl mi s úsměvem.

A tak jsem raději kufr prohledala znova a papíry, které jsem v něm ještě nalezla — nebylo jich moc — jsem mu přinesla. Podíval se na ně, ale nebyl s to na místě posoudit, co může s tou finanční záležitostí souviset a co ne. Řekl, že si dokumenty vezme s sebou a dá mi vědět, jakmile něco zjistí.

V sobotu mi od něho přišel dopis, v němž mě žádal, abych ho navštívila v jeho domě, že si musíme o celé věci pohovořit. Adresu uvedl: Whitefriars, Friars Lane v Hampsteadu. Měla jsem za ním přijít dnes dopoledne ve tři čtvrti na jedenáct.

Trochu jsem se zpozdila, chvíli mi trvalo, než jsem to našla. Prošla jsem vraty a pospíchala jsem k domu, ale vtom se na mě vyřítili z křoví ti dva strašní chlapi. Jeden mi přimáčkl ruku na pusu. Na okamžik jsem ale hlavu vyprostila a vykřikla o pomoc. Ještě štěstí, že jste mě uslyšel. Nebýt vás —“

Odmlčela se, ale její pohled byl výmluvnější než další slova. „Sám jsem rád, že jsem se k tomu zrovna nachomýtl. Co bych za to dal, kdybych ty dva pacholky našel. Nikdy dřív jste je neviděla, co?“

Dívka zavrtěla hlavou. „Có myslíte, že to má znamenat?“

„Těžko říct. Jedna věc je ale skoro jistá. V těch papírech po vašem otci je něco, co chce kdosi získat. Ten pan Reid vám vykládal vymyšlené báchorky, aby se k těm papírům dostal a mohl si je prohlédnout. Zřejmě mezi nimi nenašel to, co hledal.“

„Počkejte!“ zvolala Freda. „Teďjsem si dala něco dohromady. Když jsem v sobotu přišla domů, měla jsem dojem, že se mi někdo hrabal ve věcech. Popravdě řečeno, podezírala jsem bytnou, že mi čmuchala v pokoji — jen tak, z čiré zvědavosti. Teď ale —“

„Určitě se nemýlíte. Někdo se nějak dostal do vašeho pokoje a prohledal ho. Nenašel ale to, kvůli čemu přišel. Začal se obávat, že víte, jakou cenu ten papír má, a že ho nosíte u sebe. Proto zaranžoval

tohle přepadení. Kdybyste byla měla papír u sebe, byl by vám ho sebral. Kdyby ho u vás nenašel, dal by vás někam odvléct a držel by vás tam tak dlouho, dokud by z vás nevymáčkl, kam jste ten papír schovala.“

„Co to ale proboha může být?“

„To nevím. Musí ale jít o něco, co stojí za takhle široce a složitě plánovanou akci.“

„To snad ale není ani možné.“

„Kdo ví? Váš otec byl námořník. Často se plavil do odlehlých končin světa. Možná že narazil na něco, co má nesmírnou cenu, a sám si toho ani nebyl vědom.“

„Myslíte si to opravdu?“ Na dívčiných bledých tvářích se objevil ruměnec vzrušení.

„Ovšem. Otázka teď je, co budeme dělat dál. Na policii se vám s tím jít nechce, co?“

„Ne, jen to ne.“

„To rád slyším. Nevím, co kloudného by policie mohla podniknout, a pro vás by to mohlo znamenat jenom nepříjemnosti. Doufám, že nebudete proti tomu, když vás teď pozvu někam na oběd a pak vás doprovodím domů, abych měl jistotu, že jste tam v pořádku dorazila. A pak bychom se snad mohli podívat po té listině, co říkáte? Někde přece být musí.“

„Možná že ji otec sám zničil.“

„To je ovšem docela dobře možné, jenže ti vaši ‚přátelé‘ si to zřejmě nemyslí, a tak to pro vás vypadá nadějně.“

„Oč by tak mohlo jít, co myslíte? O nějaký ukrytý poklad?“

„No a proč ne? Klidně!“ zvolal major Wilbraham a srdce zestárlého kluka v něm při té představě poskočilo nadšením. „Teď ale jdeme na oběd, slečno Cleggová!“

Poobědvali neobyčejně příjemně. Wilbraham vyprávěl Fredě o svých zážitcích z východní Afriky. Vylíčil, jak lovil slony, až dívce běhala husí kůže po zádech. Po obědě trval na tom, zeji odveze domů taxíkem.

Bydlela poblíž Notting Hill Gate. Když dojeli na místo, Freda si nejdřív krátce pohovořila se svou bytnou. Potom se vrátila k Wilbra-

hamovi a zavedla ho do druhého poschodí, kde měla malou ložničku a obývací pokoj.

„Je to přesně tak, jak jsme mysleli," řekla. „V sobotu ráno sem přišel nějaký člověk, prý kvůli pokládání nového elektrického kabelu; bytné řekl, že u mne v pokoji je nějaká porucha na vedení, a chvíli prý tam něco dělal."

„Buďte tak hodná a ukažte mi ten otcův kufr," řekl jí Wilbraham.

Freda mu ukázala velký lodní kufr, pobitý mosazí. Zvedla víko a řekla: „Jen se podívejte, je prázdný."

Voják zamyšleně přikývl. „A nikde jinde žádné papíry nemáte?"

„Ne. To vím jistě. Matka měla všechno uloženo tady."

Wilbraham pečlivě zkoumal vnitřek kufru. Pojednou vzrušeně vykřikl: „Tady je látka rozpáraná!" Opatrně strčil ruku pod látku, kterou byl kufr vyložen, a chvilku se snažil cosi nahmatat. Odměnou mu bylo tiché cvaknutí. „Něco tam spadlo."

Za okamžik zmíněnou věc vylovil na světlo. Byl to kus ušpiněného, mnohokrát přeloženého papíru. Rozložil jej a uhladil na stole; Freda mu při tom nakukovala přes rameno. Vzápětí ale zvolala zklamaně:

„Vždyť jsou to jenom nějaké nesrozumitelné značky! A co jich je!"

„Ba ne, je to napsáno ve svahilštině. Ve svahilštině — představte si to! To je východoafrická řeč," volal major Wilbraham.

„No ne, to je ale divné," řekla Freda. „Vy tomu ale budete rozumět, ne?"

„Samozřejmě. Ale žasnu nad tím — takové překvapení!" Vzal papír a šel s ním k oknu.

„Je tam něco?" zeptala se Freda rozechvěle. Wilbraham přečetl celou listinu dvakrát odshora až dolů a potom se vrátil k dívce. „Tak to vidíte," zachechtal se, „on ten váš ukrytý poklad opravdu existuje."

„Ukrytý poklad? Neděláte si ze mne legraci? Něco jako španělské zlato — potopená galiona — opravdu něco takového?"

„Tak romantické to asi nebude, ale rozhodně nepřijdete zkrátka. Na té listině je označena podzemní jeskyně, ve které je ukrytá slonovina.“

„Slonovina?“ zeptala se dívka užasle.

„Ano. Sloní kly, rozumíte? Existuje totiž zákon, ve kterém je stanoveno, kolik slonů smí člověk zastřelit. Najde se lovec, že na takový zákon kašle a morduje slony ve velkém. Úřady po něm jdou a on musí slonovinu někam ukrýt. Jde zřejmě o podobný případ, té slonoviny bude fantastická spousta — a na tomhle papíře jsou naprosto přesné údaje o tom, jak ji najít. Poslyšte, za tím se budeme muset vypravit — vy a já.“

„Myslíte, že ta slonovina má opravdu tak velkou cenu?“

„Na báječné věno vám to bude jistě stačit.“

„Jak se ale ten papír mohl dostat mezi otcovy věci?“

Wilbraham pokrčil rameny. „Těžko říct. Nějaký ten lovec třeba umíral nebo tak. Třeba tu zprávu napsal svahilsky v zájmu bezprostředního utajení a předal ji vašemu otci, který se s ním možná nějak spřátelil. Váš otec textu nerozuměl, a proto mu nepřipisoval žádný význam. To je ovšem jen dohad z mé strany, ale skoro bych řekl, že nebude daleko od pravdy.“

Freda si povzdechla. „Hrůza! Z toho málem běhá mráz po zádech.“

„Teď jde o to, co s touhle drahocennou listinou uděláme,“ řekl Wilbraham. „Nerad bych ji tu nechával. Mohli by ji přijít znova hledat. Nebudete se bát mi ji svěřit?“

„Jistěže ne. Nevystavujete se tím ale… jistému nebezpečí?“

„Na mne si hned tak někdo nepřijde,“ řekl Wilbraham výhružně. „O mne nemusíte mít starost.“ Složil listinu a vložil ji mezi stránky zápisníku. „Mohl bych se u vás zítra večer stavit?“ zeptal se. „Vymyslím do té doby nějaký plán a najdu si to místo na mapě. V kolik hodin se vracíte z City?“

„Kolem půl sedmé.“

„Výborně. Nejdřív si uděláme válečnou poradu a pak mi doufám dovolíte, abych vás pozval na večeři. Měli bychom to oslavit. Tak tedy zítra o půl sedmé. Zatím se mějte hezky.“

Příští den se major Wilbraham dostavil na minutu přesně. Zazvonil, a když mu přišla otevřít služebná, zeptal se, zda je doma slečna Cleggová.

„Slečna Cleggová? Ne, ta není doma."

„Hm —" Wilbrahamovi se příliš nechtělo navrhnout, že půjde dál a počká. „Tak já přijdu za chvíli," řekl.

Procházel se venku po ulici a čekal, že každým okamžikem uvidí Fredu, jak pospíchá domů. Minuty plynuly. Tři čtvrtě na sedm. Sedm. Čtvrt na osm. Freda pořád nikde. Zmocnila se ho nevysvětlitelná tíseň. Vrátil se k domu a zazvonil znova.

„Já totiž jsem měl v půl sedmé za slečnou Cleggovou přijít," řekl na vysvětlenou. „Víte to jistě, že není doma, nebo že mi tu — no, třeba — nenechala nějaký vzkaz?"

„Vy jste pan major Wilbraham?" zeptala se služebná.

„Osobně."

„Tak to tu pro vás mám dopis. Přinesl jej poslíček."

Wilbraham dopis vzal, roztrhl jej a četl:

Milý pane majore,

stalo se néco velice podivného. Nemohu Vám v této chvíli napsat víc, ale nepřišel byste za mnou do Whitefriars? Přijeďte, prosím, pokud možno hned.

Zdraví vás

Vaše Freda Cleggová

Wilbraham horečně uvažoval, až se mu obočí spojila v jednu čárku. Nepřítomně vylovil z kapsy nějaký dopis. Byl adresovaný jeho krejčímu. „Poslyšte, neměla byste náhodou známku?" zeptal se služebné.

„Snad ji bude mít paní Parkinsová."

Za okamžik se vrátila se známkou. Major Wilbraham jí za ni dal šilink a vzápětí už mířil ke stanici podzemní dráhy. Když šel kolem poštovní schránky, hodil do ní dopis.

Zpráva od Fredy ho krajně znepokojila. Co asi mohlo dívku přimět k tomu, že se sama odvážila na místo, kde ji včera tak zákeřně přepadli ?

Potřásl hlavou. Větší bláznovství nemohla udělat! Objevil se snad Reid znova na scéně ? Podařilo se mu — tak či onak — dívku znova přesvědčit, že mu může důvěřovat? Co ji proboha do toho Hampsteadu vylákalo?

Podíval se na hodinky. Bylo skoro půl osmé. Předpokládala nejspíš, že za ní vyrazí kolem půl sedmé. Má hodinové zpoždění a to je trochu moc. Kdyby ji bylo napadlo aspoň mu něco naznačit!

Nevěděl, co si má o jejím dopisu myslet. Nekonvenční tón, ve kterém byl napsán, mu s Fredou Cleggovou nějak nešel dohromady.

Když dorazil do Friars Lane, bylo za deset minut osm a už se stmívalo. Obezřetně se rozhlédl — nikde nikdo. Zchátralá vrata otevřel tak opatrně, že ani nezaskřípla v pantech. Cestička k domu byla jako po vymření. Dům byl temný. Kráčel po cestě jako na jehlách, stále se rozhlížel na obě strany. Neměl v úmyslu dát se zaskočit.

Pojednou zůstal stát. Jednou okenicí — a jenom na okamžik — prosvitl paprsek světla. Dům nebyl prázdný, někdo byl uvnitř.

Wilbraham vklouzl jako kočka mezi křoví a v jeho skrytu celý dům obešel, až se k němu dostal zezadu. A nakonec přece jen našel to, co hledal. Jedno okno v přízemí nebylo zevnitř zavřeno na kliku. Vedlo do nějaké komory za kuchyní. Zatlačil na ně, a když se otevřelo, posvítil si baterkou (kterou si cestou do Hampsteadu koupil), do opuštěné místnosti a vlezl dovnitř.

Ostražitě otevřel dveře komory. Neslyšel nic. Znova bliknul baterkou. Před sebou měl prázdnou kuchyni. Za ní pak bylo šest schodů a dveře, jimiž se zřejmě procházelo do přední části domu.

Otevřel je a chvilku naslouchal. Nic. Proklouzl dveřmi a vešel do vstupní haly. Ani teď odnikud neslyšel sebemenší zvuk. Jedny dveře byly vlevo, druhé vpravo. Vybral si ty vpravo a znova chvíli naslouchal, než zmáčkl kliku. Dveře nebyly zamčené. Otvíral je pozvolna, centimetr po centimetru, pak teprve vešel.

Znova na okamžik rozsvítil baterku. Místnost byla prázdná, nikde žádný nábytek.

Vtom za sebou zaslechl nějaký zvuk, bleskurychle se otočil — příliš pozdě. Něco ho udeřilo do hlavy, a než dopadl na zem, ztratil vědomí…

Neměl tušení, jak dlouho to trvalo, než přišel k sobě. Probíral se s námahou, pomalu, první, co ucítil, byla bolest v hlavě. Chtěl se pohnout, ale zjistil, že nemůže. Byl svázaný nějakými provazy.

Pojednou se vzpamatoval a rozpomněl se: někdo ho přece udeřil do hlavy.

Ve slabém světle, pronikajícím odněkud odshora, uviděl, že je v malém sklepě. Rozhlédl se kolem sebe a srdce se mu rozbušilo. Kousek od něho ležela Freda, spoutaná stejně jako on. Oči měla zavřené, ale zrovna když se na ni s úzkostí zadíval, povzdechla si a otevřela je. Spočinula na něm nechápavým a vytřeštěným pohledem, ale jakmile ho poznala, oči se jí rozzářily radostí.

„Vyjste tu taky?“ zvolala. „Co se to vlastně stalo?“

„Zvoral jsem, co se zvorat dalo,“ zalamentoval Wilbraham. „Vlezl jsem do pasti jak ten nejhorší osel. Poslyšte, opravdu jste mi poslala ten dopis, abych sem za vámi přišel?“

Dívka užasle vytřeštila oči. „Já? Vy jste mi přece poslal dopis.“

„Co to povídáte — já že jsem vám poslal dopis?“

„No ovšem. Přišel mi do kanceláře a prosil jste mě v něm, abychom se sešli tady, nikoli u mě doma.“

„Tak to na nás šli stejnou metodou,“ zavrčel Wilbraham a vysvětlil dívce, jak to všechno bylo.

„Teď je mi to jasné,“ řekla Freda. „V tom případě jim ale šlo—“

„— o to, aby dostali tu listinu, ovšem. Včera nás někdo musel sledovat. Jedině tak se o mně mohli dovědět.“

„A — sebrali vám tu listinu?“ zeptala se Freda.

„O tom se bohužel momentálně nemůžu ani přesvědčit,“ řekl major zkroušeně a podíval se na spoutané ruce.

A pak sebou oba trhli. Odněkud se náhle ozval hlas. Vidět nebylo nikoho, zdálo se, že hlas zaznívá z prázdnoty.

„Ano, děkuji pěkně,“ řekl ten hlas. „Listinu mám, to jste uhodli správně.“

Neviditelný hlas oběma naháněl husí kůži.

„Pan Reid,“ zašeptala Freda.

„Reid je jedno z jmen, která mám, milá mladá dámo,“ řekl hlas. „Ale jen jedno. Mám jich totiž mnohem víc. Teď vám ale bohužel musím povědět, že vy dva jste mi zkřížili plány — a to si v žádném

případě nedám líbit. To, že jste tenhle dům objevili, je zatraceně vážná věc. Policii jste o tom zatím nic neřekli, ale mohli byste to udělat v budoucnu.

Mám značné obavy, že v téhle záležitosti se vám nedá věřit. Mohli byste mi dát slib, to je pravda, jenomže lidé málokdy splní to, co slíbí. Abyste rozuměli, tenhle dům má totiž pro mne velký význam. Je to takový můj likvidační domeček, dá-li se to tak nazvat. Domeček, z něhož není návratu. Odtud poputujete — někam jinam. Neříkám vám to rád, ale vy dva už jste na cestě. Je mi to líto, ale bohužel je to nutné.“

Na zlomek vteřiny se hlas odmlčel, ale pak se ozval znova: „Žádné prolévání krve, nic takového. Krveprolití se mi hnusí. Pracuji mnohem jednodušší metodou. A pokud to mohu posoudit, není ani tak moc bolestná. Teď ale už vás bohužel musím opustit. Přeji vám oběma dobrou noc.“

„Haló — vy! Poslyšte!“ zvolal Wilbraham. „Se mnou si dělejte co chcete, ale tahle mladá dáma nic neprovedla a za nic nemůže. Nic vám to neudělá, když ji pustíte.“

Ticho. Nikdo neodpověděl. A pak najednou Freda vykřikla: „Voda — teče sem voda!“

Wilbraham se s vypětím všech sil otočil tak, aby viděl tam, kam ona. Z díry až skoro u stropu vtékal do sklepa pramínek vody.

Freda hystericky zaječela: „Oni nás chtějí utopit!“ Wilbrahamovi vyvstal pot na čele. „Ještě jsme naživu a jen tak se nedáme,“ zvolal. „Budem křičet o pomoc. Někdo nás určitě zaslechne. Tak teď — oba najednou!“

Křičeli, řvali a hulákali, div si nestrhali hlasivky. Vzdali se teprve, když oba sotva sípali.

„Bojím se, že je to k ničemu,“ řekl Wilbraham smutně. „Jsme asi moc hluboko v podzemí a dveře mají nejspíš nějaké těsnění. Kdyby tu byla vůbec nějaká šance, že by nás někdo mohl uslyšet, ta bestie by nám byla dala roubíky.“

„Proboha,“ zvolala Freda. „A všechno jsem to zavinila já. Do toho do všeho jsem vás zatáhla já!“

„S tím se teď netrapte, děvčátko. Myslím hlavně na vás. Já už byl v lecjakých šlamastykách a vždycky jsem se z nich dostal. Ne-

ztrácejte odvahu. Z tohohle vás taky dostanu. Času máme moře. Podle toho, jak ta voda přitéká, bude to trvat pár hodin, než s námi bude opravdu zle.“

„Vyjste prostě báječný!“ řekla Freda. „S takovým mužem, jako jste vy, jsem se v životě nesetkala. Myslela jsem, že takoví jsou jen v knížkách.“

„Dejte pokoj — to chce jen neztratit hlavu a myslet. Nejdřív se musím nějak zbavit těch prokletých provazů.“

Asi za čtvrt hodiny, po vyčerpávajícím napínání svalů na zápěstí a nekonečném cloumání, major s uspokojením ucítil, že pouta trochu povolila. Zvedl zápěstí co nejvýš a sklonil hlavu co nejhlouběji, aby mohl na uzly zaútočit pomocí zubů.

Jakmile měl volné ruce, všechno ostatní už byla jen otázka času. S mravenčením v rukou i v nohou, celý ztuhlý, ale bez pout, se sklonil k dívce. Za okamžik byla volná i ona.

Voda jim sahala teprve po kotníky.

„A teď se musíme dostat odtud,“ řekl major.

Ke dveřím ze sklepení vedlo několik schodů. Major Wilbraham dveře důkladně prozkoumal.

„S těmi nebude žádná potíž,“ řekl. „Jsou dost fórové a určitě povolí v pantech.“ Opřel se do dveří ramenem a nadzvedl je.

Dřevo zapraštělo, pak se ozvalo lupnutí a dveře byly venku z pantů.

Za nimi byly další schody vedoucí vzhůru a na jejich konci ještě jedny dveře. Ty ale byly jiné — z důkladného dřeva a s železným kováním.

„Tak tohle už bude trochu horší,“ řekl Wilbraham. Vzápětí však zvolal: „Poslyšte, my ale máme štěstí! Nejsou vůbec zamčené!“

Otevřel dveře, rozhlédl se na všechny strany a dal dívce znamení, aby ho následovala. Octli se v chodbičce za kuchyní a za malou chvíli už stáli ve Friars Lane pod nebem plným hvězd.

„Ach bože,“ zavzlykala Freda, „to bylo strašné!“

„Vy moje malá chudinko,“ konejšil ji Wilbraham a sevřel ji do náruče. „Byla jste fantasticky statečná! Fredo, miláčku — mohla byste — totiž — chtěla byste — já — já vás mám rád, Fredo! Chtěla byste si mě vzít?“

Po patřičně dlouhé pauze, která byla pro obě strany mimořádně příjemná, řekl major Wilbraham s blaženým úsměvem:

„A navíc ten plánek, kde je ukrytá slonovina, pořád máme!“

„Co to říkáte, vždyť vám ho sebrali!“

Major se znova usmál. „To si mysleli, jenomže se jim to nepovedlo. Nakreslil jsem si totiž falešný plánek, než jsem se dnes večer za vámi vydal, poslal jsem pravý plán v dopise svému krejčímu. Takže se jim dostal do rukou jen ten podvržený — ať mají taky nějakou radost, ze srdce jim to přeju! Víte, co uděláme, drahoušku? Zajedeme si na svatební cestu do východní Afriky a zároveň si z úkrytu vyzvedneme to bohatství!“

Parker Pyne opustil svou kancelář a vyšel po schodech o patro výš. Tam seděla v podkrovní místnosti paní Oliverová, autorka senzačních románů, která s kanceláří pana Pynea úzce spolupracovala.

Parker Pyne zaťukal na dveře a vešel. Paní Oliverová seděla u stolu, na kterém stál psací stroj uprostřed spousty zápisníků a zpřeházených a povalujících se rukopisů. Také tam stál velký pytlík jablek.

„Tahle povídka se vám povedla, paní Oliverová,“ řekl Parker Pyne vesele.

„Všechno to vyšlo?“ zeptala se paní Oliverová. „To mě těší.“

„Snad jen ta voda v tom sklepě… Víte, mně osobně…“ řekl Parker Pyne. „Nenapadlo by vás příště, až se zas naskytne nějaká příležitost, něco — no, dejme tomu — originálnějšího?“ Vyslovil ten návrh jen velice nesměle.

Paní Oliverová zavrtěla hlavou a vylovila z pytlíku jablko. „V tom s vámi nesouhlasím, pane Pyne. Lidé totiž jsou zvyklí o podobných věcech číst. O vodě, která nezadržitelně stoupá ve sklepení, o jedovatých plynech a dalších takových legráckách. A poněvadž už předem vědí, že se takové věci dějí, vyděsí je to jak nic jiného, když to zažijí na vlastní kůži. Publikum je konzervativní, pane Pyne, strašně si potrpí právě na ty nejomšelejší triky.“

„No prosím, v tom byste se vy měla vyznat,“ připustil Parker Pyne, pamětliv toho, že spisovatelka má na kontě čtyřicet šest úspěšných románů, které se všechny staly bestsellery jak v Anglii, tak v Americe a byly hodně překládány do francouzštiny, do němčiny,

italštiny, maďarštiny, finštiny, japonštiny a dokonce i do habeštiny. „Na kolik nás to přišlo?“

Paní Oliverová si přitáhla arch papíru. „Vcelku to bylo dost laciné. Percy a Jerry, ti dva černoši, neměli žádné přemrštěné požadavky. Mladý Lorrimer, to je ten herec, se uvolil zahrát roli pana Reida za pět guinejí. Ten proslov ve sklepení jsme pochopitelně museli nahrát na gramofonovou desku.“

„Ta realitka — Whitefriars — se mi bohatě vyplatila,“ řekl pan Pyne. „Koupil jsem ji za směšně nízkou cenu a už jsme v ní naaranžovali jedenáct drastických dramat.“

„Počkejte, na něco jsem ještě zapomněla,“ řekla paní Oliverová. „Také Johnny musí dostat zaplaceno. Pět šilinků.“

„Jaký Johnny?“

„Ovšem. To je ten kluk, co lil dírou ve zdi do sklepení vodu. Nosil ji v plechovkách.“

„Aha. Mimochodem, kde jste se naučila svahilsky, paní Oliverová?“

„Já svahilsky neumím.“

„Chápu. Obrátila jste se na Britské muzeum, co?“

„Nikoli. Na Delfridgeovu informační kancelář.“

„Moderní obchodní podnikání si umí poradit se vším. Já se prostě nestačím divit!“ zabručel pan Pyne.

„Jediná věc mi dělá starost,“ řekla paní Oliverová. „Až ti dva zamilovaní cukrouškové dorazí do Afriky, žádnou skrýš a slonovinu tam nenajdou.“

„Na tomhle světě člověk nemůže mít všechno,“ řekl Parker Pyne. „Budou se muset spokojit se svatební cestou.“

Madam Wilbrahamová seděla na lehátku a její manžel psal dopis. „Kolikátého dneska je, Fredo?“

„Šestnáctého.“

„Šestnáctého! A sakra!“

„Copak je, miláčku?“

„Nic, nic. Vzpomněl jsem si jen na jednoho chlápka, na nějakého Jonese.“

I v tom nejšťastnějším manželství jsou věci, které člověk tomu druhému neříká.

„Vzal to čert," pomyslel si major Wilbraham, „měl jsem k němu zajít a říct mu, aby mi vrátil peníze." Potom ale, poněvadž byl v jádře přece jen spravedlivec, podíval se na celou věc i z druhé strany. „Tu dohodu jsem koneckonců porušil já. Kdybych se byl býval s tím Jonesem sešel, nejspíš by se bylo opravdu něco stalo. A vlastně — kdybych se byl za Jonesem nevydal, nikdy bych neuslyšel Fredu, jak volá o pomoc, a nikdy bychom se byli neseznámili. Takže možná — i když se o to nezasloužili — mají přece jen na těch padesát liber jisté právo!"

Paní Wilbrahamové se také honily hlavou všelijaké myšlenky: „To jsem teda byla pěkná nanynka, když jsem se dala nachytat na ten inzerát a vysolila těm lidem tři guineje! To se ví, nepodnikli pro mě nic, kdepak ti — vůbec nic se nestalo. Ani ve snu by mě bylo nenapadlo, co mě v nejbližších dnech čeká — nejdřív ten pan Reid a potom ta prapodivná, romantická historie, s níž do mého života vstoupil Charlie. A když si pomyslím, že to všechno byla jen *pure chance*[53] a nebýt jí, nikdy bych se s ním byla neseznámila!"

Otočila se a obdařila svého manžela zbožňujícím úsměvem.

[53] čirá náhoda

/nechybí vám nic?/

„*Par ici, madame*.“[54] Vysoká dáma v norkovém kožichu zamířila na nástupiště Lyonského nádraží za nosičem prohýbajícím se pod zavazadly.

Na hlavě měla tmavohnědý pletený klobouk, stažený k jedné straně tak, že jí zakrýval oko i ucho. Z druhé strany však klobouk dával vyniknout okouzlujícímu a koketnímu profilu a jemným zlatým kadeřím vinoucím se kolem ouška připomínajícího mušličku. Typická Američanka, půvabná od hlavy až k patě. Nejeden muž se za ní otočil a sledoval ji pohledem, jak procházela kolem vysokých vagónů čekajícího vlaku.

Na vnějších stěnách vagónu bíle svítily velké zásuvné tabulky: *Paris — Athènes. Paris — Bucharest. Paris — Stamboul*.

U té poslední zůstal nosič stát a s úlevou si odfoukl. Povolil popruh, který držel zavazadla pohromadě, a kufry těžce žuchly o nástupiště. „*Voici, madame*.“[55]

Průvodčí z lůžkového vozu stál u schůdků. Přistoupil k nim a s empressement,[56] vyvolaným zřejmě dojmem, jakým na něho zapůsobil přepychový a nepochybně závratně drahý norkový kožich, uctivě pozdravil:

„*Bonsoir, madame*.“[57]

Dáma mu podala lístek do lůžkového vozu, vypsaný na tenkém blanketu.

„Číslo šest,“ řekl průvodčí. „Račte prosím za mnou.“

Křepče skočil do vagónu a dáma ho následovala. Když pospíchala chodbičkou za ním, div nevrazila do důstojného pána, který se vynořil z kupé sousedícího s tím, do něhož měla namířeno. Jen letmo a na okamžik zahlédla velký dobrácký obličej s přívětivýma očima.

„*Voici, madame*.“

---

[54] tudy, madam
[55] tady to je, madam
[56] ochota; horlivost
[57] dobrý večer, madam

Průvodčí jí ukázal celé kupé. Vytáhl okno a mávl na nosiče. Nádražní zřízenec zavazadla převzal, přinesl je do kupé a dal nahoru do sítě. Dáma se posadila.

Na sedadlo vedle sebe odložila miniaturní červený kufřík a kabelku. V kupé bylo horko, ale nezdálo se, že by jí to vadilo natolik, aby se odhodlala svléknout kožich. Nevidoucíma očima vyhlížela z okna. Lidé spěchali sem a tam po nástupišti. Bylo vidět kameloty, prodavače polštářků, čokolády, ovoce a minerálek. Zvedali zboží k oknu a nabízeli je, ale oči sedící dámy se ani nepohnuly, jako by je neviděla. Lyonské nádraží se pomalu vytrácelo z dohledu a ve tváři ženy nebylo nic než smutek a úzkost.

„Dala by mi madam laskavě pas?“

Slova jako by se jí netýkala. Průvodčí, stojící ve dveřích kupé, je zopakoval. Elsie Jeffriesová sebou polekaně trhla.

„Prosím? Co jste říkal?“

„Váš pas, madam.“

Otevřela kabelku, vyndala z ní pas a podala mu ho.

„V pořádku, madam. O všechno se postarám a budu o vás pečovat.“ Následovalo krátké, ale významné odmlčení. „Jedu s vámi až do Istanbulu.“

Elsie vytáhla padesátifrankovou bankovku a podala mu ji. Přijal ji s naprostou samozřejmostí a hned se zeptal, kdy si madam bude přát ustlat a zda si bude přát večeři.

Zmizel, jakmile obdržel instrukce, a téměř vzápětí vběhl do chodbičky číšník z jídelního vozu, zběsile vyzvánějící zvoncem a vykřikující: „*Premiér service! Premiér service!*“[58]

Elsie vstala, konečně si odložila teplý kožich, letmo se na sebe podívala do malého zrcadla, popadla kabelku a kufříček na šperky a vyšla na chodbičku. Udělala sotva dva kroky, když se kolem ní hnal číšník z jídelního vozu, který se už zase vracel. Aby se mu vyhnula, Elsie na okamžik vkročila do dveří sousedního kupé, které bylo momentálně prázdné. Když číšník přešel a Elsie už chtěla pokračovat v cestě do jídelního vozu, oči jí bezděčně sklouzly na jmenovku kufru, ležícího na sedadle.

[58] první občerstvení

Byl to důkladný a objemný kufr z vepřovice, už dost odřený a ošoupaný. Na jmenovce stálo: *J. Parker Pyne. Cil cesty: Istanbul*. A přímo na kufru ještě byly iniciály P. P.

Ve tváři se jí objevil užaslý výraz. Na chodbičce na okamžik nerozhodně zaváhala, ale pak se vrátila do svého kupé a zvedla noviny, *The Times*, které předtím ještě s nějakými časopisy a knihami položila na stolek.

Přelétla očima po sloupcích s inzercí na první straně, ale to, co hledala, tam nebylo. Tvářila se poněkud zamračeně, když se posléze přece jen odebrala do jídelního vozu.

Vrchní číšník jí nabídl místo u malého stolku, u kterého už kdosi seděl… byl to ten důstojný pán, do něhož div nevrazila v chodbičce. Jinými slovy, majitel kufru z vepřovice.

Elsie se na něho podívala, ale nenápadně — tak, aby si toho nevšiml. Vypadal velice přívětivě a dobrácky a měl v sobě i cosi příjemně konejšivého, ačkoli by stěží dokázala říct, co přesně. Choval se krajně rezervovaně, jako pravý Angličan, a prvně se ozval až ve chvíli, kdy se na stolku objevilo ovoce.

„V těchhle jídelních vozech je vždycky strašně přetopeno," řekl.

„Ano, máte pravdu," řekla Elsie. „Kdyby aspoň člověk mohl otevřít okno."

Muž se chápavě pousmál. „Kdepak, to je vyloučeno! Kromě nás dvou by asi všichni přítomní protestovali."

Odpověděla mu úsměvem a ani jeden z nich už toho víc neřekl.

Číšník přinesl kávu a s ní i účet, který jako obvykle nebyl k rozluštění. Elsie to komentovala několika ironickými poznámkami a pak se přece jen pojednou vzchopila a dodala si odvahy: „Promiňte," ozvala se tiše, „ale zahlédla jsem na kufru vaše jméno — Parker Pyne. Nejste — nejste — náhodou?"

Zaváhala a její společník ji rychle vysvobodil z nesnází.

„To asi budu. To jest —" zacitoval z inzerátu, kterého si Elsie v *The Times* nejednou všimla a který před chvílí v novinách marně hledala: „*Jste šťastný? Pokud ne, svěřte se Parkem Pyneovi*. Ano — to jsem já, uhodla jste."

„Vida," řekla Elsie. „To je ale náhoda!"

Muž zavrtěl hlavou. „Ale kdepak. Náhoda je to možná z vašeho hlediska, ale z mého nikoli.“ Povzbudivě se usmál a pak se k ní trochu naklonil. Většina cestujících už mezitím jídelní vůz opustila. „Vy snad nejste šťastná?“ zeptal se.

„Víte, já —“ řekla Elsie a zarazila se.

„Jinak byste přece neřekla *To je ale náhoda*,“ poznamenal muž.

Elsie chvilku mlčela. Měla zvláštní pocit, že pouhá přítomnost pana Pynea ji nějakým způsobem uklidňuje. „Vlastně máte pravdu,“ připustila nakonec. „Jsem — jsem nešťastná. Přinejmenším mám starosti.“

Parker Pyne s pochopením přikývl.

„Totiž,“ pokračovala Elsie, „stalo se mi něco strašně podivného a vůbec si to neumím vysvětlit.“

„A co kdybyste se mi s tím svěřila,“ vybídl ji pan Pyne.

Elsie si vzpomněla na inzerát z novin. Často jej s Edwardem komentovali a dělali si z něho legraci. Nikdy ji nenapadlo, že ona sama, že ona sama — snad by přece jen neměla… Jestli je ten pan Pyne nějaký šarlatán… Vypadá ale tak mile!

Elsie se rozhodla. Zkusí cokoli, jen aby měla tu starost z krku.

„Tak já vám povím, oč jde. Jedu do Cařihradu za manželem. Má rozsáhlé obchodní styky s Orientem a letos tam nutně musel zajet. Odcestoval před čtrnácti dny a slíbil, že všechno připraví, abych mohla přijet za ním. Byla jsem radostí celá bez sebe. Nikdy jsem totiž dřív necestovala, nikde v cizině jsem nebyla. V Anglii jsme strávili šest měsíců.“

„Váš manžel a vy jste Američané?“

„Ano, oba.“

„A řekl bych, že nejste vdaná příliš dlouho, co?“

„Brali jsme se před půldruhým rokem.“

„A manželství je šťastné?“

„Ale ovšem! Edward je hotový anděl.“ Na okamžik zaváhala. „Vlastně — tohle pro něho možná není to pravé slovo. Je totiž trochu… no, trochu moc přísný. Měl spoustu puritánských předků, celá ta výchova a vůbec… Je ale hrozně hodný, opravdu,“ dodala spěšně.

Parker Pyne se na ni na vteřinu zamyšleně podíval, ale pak řekl: „Pokračujte, prosím.“

„Ta — ta věc se stala asi týden poté, co Edward odjel. Psala jsem u něho v pracovně dopis a všimla jsem si, že celý piják na podložce je nový a čistý, kromě několika řádek, které se na něj otiskly. Četla jsem zrovna nějakou detektivku, kde se našla stopa k záhadě právě na pijáku, a tak jsem jen tak pro legraci piják přidržela před zrcadlem. Byl to opravdu jen takový chvilkový nápad, pane Pyne — vůbec jsem nechtěla Edwarda nějak špiclovat nebo podobně. Víte, on je takový mírný beránek, ve snu by mě nenapadlo ho z něčeho podezírat.“

„Ale ovšem, to já chápu.“

„Dalo se to krásně přečíst. Nejdřív tam stálo slovo manželka, potom *Simplonský expres* a o něco níž *nejlepší to bude těsné před příjezdem do Benátek*.“ Odmlčela se.

„To je zvláštní,“ řekl pan Pyne. „Hm, velice zvláštní. A jste si jistá, že to psal váš manžel?“

„Ovšem, bylo to psáno jeho rukou. Lámala jsem si s tím hlavu, ale marně. Naprosto nechápu, za jakých okolností nebo z jakých důvodů mohl psát dopis, v němž by použil právě těchhle slov.“

„*Nejlepší to bude těsné před příjezdem do Benátek*,“ opakoval Parker Pyne. „Opravdu, to je velice zvláštní.“

Paní Jeffriesová se předklonila a podívala se na něho očima plnýma odzbrojující důvěry a naděje. „Co mám dělat?“ zeptala se prostě.

„Obávám se,“ řekl Parker Pyne, „že budeme muset počkat. Uvidíme až *těsně před příjezdem do Benátek*.“ Vzal ze stolu jízdní řád. „Mám tu zatrženo, kdy kam přijedeme. V Benátkách máme být zítra odpoledne ve dvě hodiny dvacet sedm minut.“

Vyměnili si pohledy.

„Nechtě to na mně,“ řekl Parker Pyne.

Bylo čtrnáct hodin pět minut. Simplonský expres měl jedenáct minut zpoždění. Nádražím v Mestre projel asi před čtvrt hodinou.

Parker Pyne seděl s paní Jeffriesovou v jejím kupé. Cesta doposavad probíhala příjemně a bez jakýchkoli mimořádných událostí. Teď však se přiblížil okamžik, kdy podle všeho mělo t něčemu dojít (pokud ovšem mělo vůbec k něčemu dojít).

Parker Pyne a Elsie seděli proti sobě a hleděli na sebe. Elsii prudce bušilo srdce a úzkostlivě hledala v očích pana Pynea něco, co by ji uklidnilo.

„Jen klid, žádný strach," řekl Parker Pyne. „Nic vám nehrozí. Jsem tu."

Pojednou se z chodby ozval výkřik:

„Hele — koukejte! Vlak hoří!"

Elsie i pan Pyne se jediným skokem octli v chodbičce. Vyděšená žena se širokou slovanskou tváří ukazovala kamsi roztřeseným prstem. Z jednoho kupé kousek vpředu se valila do chodbičky mračna kouře. Parker Pyne a Elsie se rozběhli chodbičkou. Další cestující je následovali. Postižené kupé bylo plné kouře. Ti, kdo přiběhli první, už kašlali a couvali zpátky. Objevil se průvodčí.

„Kupé je prázdné!" zvolal. „Nepropadejte, prosím, panice, *messieurs et dames*. *Le feu*[59] se brzo podaří zvládnout."

Se vzrušenými otázkami a odpověďmi na ně se roztrhl pytel. Vlak právě projížděl po mostě, spojujícím Benátky s pevninou.

Parker Pyne se náhle otočil, energicky si proklestil cestu hloučkem lidí, stojících za ním, a hnal se chodbičkou k Elsiinu kupé. Seděla v něm žena se slovanskou tváří a zhluboka vdechovala vzduch z otevřeného okna.

„Promiňte, madam," řekl Parker Pyne. „Tohle ale není vaše kupé."

„Já vím. Já vím," řekla slovanská dáma. „*Pardon*. To leknutí, to rozrušení — mé srdce…" Zvrátila se na opěradlo sedadla a ukázala na otevřené okno. Oddechovala hlasitě, jako by si ze vzduchu ukrajovala.

Parker Pyne zůstal stát ve dveřích kupé. Promluvil hlasem, který zněl konejšivě, téměř otcovsky. „Nemějte strach, není z čeho," řekl. „Od prvního okamžiku mi bylo jasné, že ten oheň není nic vážného."

„Vážně? Zaplaťpánbůh. Už je mi trochu lip." Pokusila se vstát. „Vrátím se do svého kupé."

„Ještě ne." Ruka pana Pyneajijemně přidržela na sedadle. „Musím vás požádat, abyste tu ještě chvilku zůstala, madam."

[59] dámy a pánové, oheň

„*Monsieur*! Jak se opovažujete…“

„Je mi líto, ale zůstanete tady, madam.“

Hlas, jímž to řekl, zněl pojednou ledově. Žena seděla bez hnutí a zírala na něho. Z chodbičky přišla i Elsie.

„Prý to nejspíš byla nějaká kouřová bomba,“ řekla udýchaně. „Asi pokus o dost hloupý kanadský žertík. Průvodčí ale zuří jak tajfun. Vyptává se každého —“ Zarazila se a upřela oči na ženu v kupé.

„Co máte v tom maličkém červeném kufříku, paní Jeffriesová?“ zeptal se Parker Pyne.

„Šperky.“

„Podívala byste se laskavě, jestli tam jsou?“

Z úst slovanské dámy se vyřinul hotový vodopád slov. Bezděky přešla do francouzštiny, která zřejmě lip vyhovovala jejímu vzrušení.

Elsie se mezitím chopila miniaturního kufříku. „Och!“ vykřikla pojednou. „Je odemčený.“

„*…et je porterai plainte à la Compagnie des Wagons-Lits,*“[60] hlaholila slovanská dáma.

„šperky jsou pryč!“ zvolala Elsie. „A všechny! Můj diamantový náramek! Náhrdelník od tatínka. A prsteny se smaragdy a s rubíny! A taky ty nádherné diamantové brože. Ještě štěstí, že jsem aspoň perly měla na krku! Och, pane Pyne, co budeme dělat?“

„Kdybyste došla pro průvodčího,“ řekl Parker Pyne, „postaral bych se zatím, aby tahle paní neopustila kupé dřív, než se jí průvodčí ujme.“

„*Scélérat! Monstre!*“[61] zaječela slovanská dáma a pokračovala dalšími, neméně šťavnatými urážkami a nadávkami. Vlak vjížděl do Benátek.

Události příští půlhodiny lze shrnout zcela stručně. Parker Pyne si v několika různých jazycích pohovořil s několika různými úředními činiteli — ale šeredně se blamoval. Podezřelá dáma svolila, aby ji prohledali — a zjistilo se, že je čistá jak lilie a nevinná jak fialinka. Žádné šperky se u ní nenašly.

Mezi Benátkami a Terstem diskutoval pan Pyne s Elsií o tom, co se stalo.

---

[60] …a budu si stěžovat u Společnosti lůžkových vozů

[61] darebáku! Lumpe!

„Kdy jste vlastně šperky viděla naposled?“

„Dneska ráno. Ukládala jsem do kufříčku safírové náušnice, které jsem měla včera, a brala jsem si místo nich dvě obyčejné perly.“

„A to byly všechny šperky v pořádku?“

„To víte, jeden po druhém jsem je neprohlížela, to je přirozené. Vypadaly ale stejně jako vždy. Mohl snad chybět nějaký prsten nebo tak, ale nic víc.“

Parker Pyne přikývl. „Ještě mi řekněte, kdy průvodčí dnes ráno v kupé uklízel?“

„Měla jsem kufřík s sebou — vjídelním voze. Nosím ho pořád s sebou. Za celou cestu jsem jej nikde ani na okamžik nenechala — až v té chvíli, kdy jsem vyběhla do chodbičky.“

„Pročež,“ řekl Parker Pyne, „ta uražená ctnost, ta madam Šubajská, nebo jak se jmenuje, nutně *musela* ty šperky ukrást. Nemohl to udělat nikdo jiný. Jak jen se jich proboha mohla zbavit ? Byla v kupé nanejvýš půldruhé minuty — za tu chvilku mohla právě tak kufřík otevřít nějakým náhradním klíčkem a šperky sebrat — ale co dál?“

„Nemohla je předat někomu dalšímu?“

„To sotva. Mezitím už jsem se otočil a prodíral jsem se chodbičkou zpátky. Kdyby byl někdo z kupé vyšel, byl bych ho musel vidět.“

„Mohla šperky někomu vyhodit z okna.“

„To je výborný postřeh, ale má bohužel jednu vadu: v tom okamžiku jsme totiž právě projížděli nad mořem. Byli jsme na mostě.“

„Pak je ale nemohla schovat nikde jinde než v kupé.“

„Snažme se je tedy najít.“

Elsie se s příslovečnou americkou energií pustila do hledání. Parker Pyne se na důkladné prohlídce kupé podílel poněkud roztržitě. Když mu Elsie vytkla, že se příliš nesnaží, začal se omlouvat.

„Já totiž — já asi budu muset poslat dost důležitý telegram do Terstu,“ vysvětloval.

Elsie jeho vysvětlení přijala chladně. Pan Pyne si u ní značně poškodil reputaci.

„Tak se mi zdá, že vám jdu trochu na nervy, paní Jeffriesová,“ řekl pokorně.

„No, zatím jste moc velké úspěchy nevykázal,“ odsekla Elsie.

„Jenomže nesmíte zapomínat, milá dámo, že já vlastně nejsem žádný detektiv. Krádeže a zločiny nejsou vůbec můj obor. Mou specialitou je znalost lidských srdcí."

„No prostě — byla jsem trochu nešťastná, když jsem do tohohle vlaku nastupovala," řekla Elsie, „ale to nebylo nic proti tomu, jak jsem nešťastná teď! Je mi do breku a jak! Ten můj nádherný, rozkošný náramek — a ten prsten se smaragdem, který mi dal Edward, když jsme se zasnoubili!"

„Jistě jste pojištěná proti krádeži, ne?" zeptal se mezi řečí pan Pyne.

„Pojištěná? To vůbec nevím. Myslím ale, že jsem, jenomže tady jde o *sentiment*[62] celé té záležitosti, pane Pyne."

Vlak začal zpomalovat. Parker Pyne se vyklonil z okna. „Jsme v Terstu," oznámil. „Musím poslat ten telegram."

„Edwarde!" Elsie se celá rozzářila, když spatřila manžela, jak jí pospíchá vstříc po peróně nádraží v Istanbulu. Na okamžik pustila z hlavy i ztrátu šperků a zapomněla na ta prapodivná slova, která našla na pijáku. Zapomněla na všechno kromě toho, že viděla manžela naposled před čtrnácti dny a že je to opravdu velice hezký a milý muž, přestože někdy trochu moc střízlivý a přísný.

Ve chvíli, kdy odcházeli z nádraží, poklepal Elsii někdo na rameno. Otočila se a spatřila pana Pynea. Z jeho dobrácké tváře přímo vyzařovala dobrá nálada.

„Paní Jeffriesová," řekl vlídně, „mohla byste za mnou asi tak za půl hodiny zajít do hotelu Tokatlian? Doufám, že pro vás budu mít dobrou zprávu."

Elsie se trochu nerozhodně podívala na Edwarda a teprve pak oba muže představila. „Dovolte — prosím — můj manžel — pan Parker Pyne."

„Mám za to, že vám vaše paní už telegrafovala, že jí byly ukradeny šperky," řekl Parker Pyne. „Dělal jsem, co jsem mohl, aby je dostala zpátky. A doufám, že do půl hodiny jí budu moci podat nějakou zprávu."

[62] cit; zde ve smyslu: jde o citovou stránku celé té záležitosti

Elsie se tázavě podívala na Edwarda. Odpověděl bez váhaní: „Myslím, že bys tam měla zajít, miláčku. Říkal jste hotel Tokatlian, pane Pyne? Dobrá, slibuji, že se Elsie u vás staví.“

Přesně o půl hodiny později Elsii uvedli do hotelového apartmá pana Pynea. Vstal, aby ji přivítal.

„Vím, že jste se ve mně zklamala, paní Jeffriesová,“ řekl. „Není třeba, abyste se mi omlouvala. Nejsem samozřejmě žádný kouzelník, dělámjen to, co je v mých silách. Račte se prosím podívat.“

Přistrčil k ní po stole malou krabici z tvrdé lepenky. Elsie ji otevřela. Prsteny, brože, náramek, náhrdelník — všechno tam bylo.

„To je úžasné, pane Pyne! No — to je skvělé!“

Parker Pyne se skromně usmál. „Jsem rád, že jsem pro vás mohl něco udělat, milá dámo!“

„Pane Pyne, já se teď před vámi tak strašně stydím! Co jsme vyjeli z Terstu, chovala jsem se k vám prostě strašně. A teď — tohle. Jak jste ale k těm šperkům přišel? Kdy? A kde?“

Parker Pyne zamyšleně potřásl hlavou. „To je dlouhá historie,“ řekl. „Jednoho dne se ji možná dovíte. Vlastně — možná dost brzo.“

„A proč ne hned teď?“

„K tomu mám… jisté důvody,“ řekl Parker Pyne.

A tak musela Elsie odejít, aniž se dověděla víc, ačkoli zvědavostí jen hořela.

Když odešla, nasadil si Parker Pyne klobouk, vzal hůl a vyšel do ulic istanbulské čtvrti Pera.[63] Cestou se usmíval pro sebe a po krátké procházce nakonec vešel do malé kavárny, v té chvíli zcela prázdné, z níž byl výhled na Zlatý roh. Na druhé straně čněly do odpoledního nebe štíhlé minarety istanbulských mešit. Byl krásný, příjemný den. Pan Pyne se posadil a objednal dvě kávy. Přinesli pravé turecké — husté a sladké. Právě začal usrkávat ze svého šálku, když na židli proti němu náhle usedl nějaký muž. Byl to Edward Jeffries.

„Už jsem vám objednal kávu,“ řekl Parker Pyne a ukázal na miniaturní šálek.

Edward odstrčil kávu stranou a naklonil se přes stůl. „Jak jste na to přišel?“ zeptal se.

[63] čtvrť v Istambulu

Parker Pyne zasněně srkal kávu. „Už vám vaše paní řekla, co objevila na pijáku? Ne? To vám tedy ještě poví — asi na to v první chvíli nějak pozapomněla.“

A pověděl mu o tom, co Elsie odhalila.

„Dobrá, to se dokonale shodovalo s tou prapodivnou příhodou, k níž došlo těsně předtím, než jsme přijeli do Benátek. Prostě jste z toho či onoho důvodu naplánoval a zorganizoval krádež šperků vlastní ženy. Co ale ta věta *Nejlepší to bude před příjezdem do Benátek!* Na první pohled to nedávalo žádný smysl. Proč jste nenechal na té ženě — kterou jste krádeží pověřil —, aby si k tomu sama vybrala čas a místo?

Pak jsem ale najednou pochopil vtip celé věci. *Šperky vaší ženy byly ukradeny ještě dřív, než jste odjel z Londýna, a byly nahrazeny imitacemi z broušeného a barevného skla*. S tímhle řešením jste ale nebyl spokojen. Vy jste totiž neobyčejně svědomitý mladý muž, který má sám o sobě značně vysoké mínění. Velice by se vám příčilo, kdyby podezření mělo padnout na někoho ze služebnictva nebo na nějakou jinou, stejně nevinnou osobu. Krádež proto musela být provedena na takovém místě a takovým způsobem, aby na nikoho z vašich známých a na nikoho z domu nemohl padnout ani stín podezření.

A tak jste tu svou zmocněnkyni vybavil klíčkem ke kufříku se šperky a kouřovou bombičkou. V přesně stanoveném okamžiku pak ta žena vyvolá poplach, vklouzne do kupé vaší ženy, odemkne kufřík se šperky a skleněné imitace vyhodí oknem do moře. Mohou si ji podezírat a prohledávat jak chtějí — dokázat jí nemohou nic, poněvadž šperky u sebe opravdu nemá.

A to samozřejmě vysvětluje i volbu místa. Kdyby šperky prostě jen vyhodila někde na trati, bylo by nebezpečí, že by se třeba našly. Proto bylo důležité vyhodit je z okna v okamžiku, kdy vlak projížděl nad mořem.

Vy jste mezitím tady v Istanbulu zařídil všechno potřebné k prodeji šperků. Zbývalo pouze počkat, až k fingované krádeži dojde, a předat pravé diamanty kupci. Telegram, který jsem vám poslal, přišel naštěstí včas. Uposlechl jste mých pokynů a deponoval krabici se šperky v hotelu Tokatlian, kde byla až do mého příjezdu, poně-

vadž jste věděl, že jinak splním svou hrozbu a předám celou záležitost do rukou policie. A také jste uposlechl mého příkazu, abyste za mnou přišel sem do kavárny.“

Edward Jeffries se prosebně podíval na pana Pynea. Byl to opravdu hezký mladý muž, vysoký blonďák s kulatou bradou a nápadně velkýma očima. „Jak vám to mám vysvětlit, abyste to pochopil?“ řekl beznadějně. „Musíte si o mně myslet, že jsem prachobyčejný zloděj.“

„Vůbec ne,“ řekl Parker Pyne. „Naopak, řekl bych, že jste až úzkostlivě, přehnaně poctivý. Dávno se totiž zabývám klasifikací lidských typů. A vy, milý pane, zcela neomylně patříte do kategorie obětí. Klidně mi teď povězte, jak to celé bylo.“

„Stačí na to jediné slovo — vydírání.“

„Jak?“

„Viděl jste přece mou ženu a mohl jste si udělat představu, jak je nevinná a svým způsobem naivní — o tom, že na světě existuje zlo, nemá tušení, natož aby se v životě s nějakým setkala.“

„To máte pravdu.“

„Pořád ještě si uchovala ty nejvznešenější ideály. Kdyby se o tom měla něco dovědět — o tom, čeho jsem se dopustil, pravděpodobně by se se mnou rozešla.“

„To je možné, ale o to nejde, čeho jste se vlastně dopustil, mladý muži? Hádám, že jste měl poměr s nějakou ženou?“

Edward Jeffries přikývl.

„Po svatbě nebo před svatbou?“

„Před — samozřejmě že před svatbou.“

„Dobrá — a co se tedy vlastně stalo?“

„De facto nic — vůbec nic. To je právě ta krutá ironie. Bydlel jsem v jednom hotelu v Západní Indii a zároveň se mnou tam tehdy byla ubytovaná velice půvabná žena — nějaká paní Rossiterová. Její manžel byl hrozný neurvalec; když ho popadl vztek, zuřil a běsnil jak pominutý. Jednou v noci jí vyhrožoval s revolverem v ruce. Utekla před ním a schovala se u mne v pokoji. Byla strachy skoro bez sebe. No a — no, prosila mě, jestli u mne může zůstat až do rána. Co jsem proboha měl dělat? Měl jsem ji vyhnat?“

Parker Pyne se na mladého muže pozorně podíval a ten mu pohled vrátil. Byl to pohled nevinného člověka, který nemá co skrývat. „Jinými slovy, máme-li to nazvat pravým jménem, vletěl jste do léčky a zkompromitoval se, pane Jeffriesi.“

„Já vážně —“

„Ale ano, je to tak. Starý trik — ale mladíci s rytířskými sklony se na něj často dají nachytat. Šroub se začal utahovat ve chvíli, kdy vešlo ve známost, že se budete ženit. Nemám pravdu?“

„Máte. Dostal jsem dopis s pohrůžkou, že když nepošlu určitou částku, dozví se celé to hotelové dobrodružství můj budoucí tchán. Že prý jsem odlákal tu mladou ženu od jejího manžela, že byla viděna, jak vchází ke mně do pokoje. A manžel že podává žádost o rozvod a podobně. Věřte mi, pane Pyne, udělali ze mne toho nejsprostšího darebáka a padoucha.“ Otřel si čelo, jako by od sebe odháněl nějakou můru.

„Ano, to znám. A tak jste prostě platil. A čas od času se šroub utáhl vždycky o další závit.“

„Přesně tak. A tohle byla ta poslední kapka. Neměl jsem už prostě na hotovosti ani vindru. A tak jsem si vymyslel tenhle plán.“ Zvedl šálek s vystydlou kávou, nepřítomně se na něj podíval a kávu vypil. „Co mám dělat, pane Pyne?“ zeptal se pateticky. „Co mám dělat?“

„Nechtě to na mně,“ řekl Parker Pyne rozhodně. „Já si to s těmi vašimi trapiči vyřídím. A pokud jde o vaši ženu, jděte teď rovnou za ní a povězte jí pravdu — nebo aspoň část pravdy. Jediný bod, v němž byste se měl od pravdy poněkud odchýlit, je vylíčení toho, co se v té Západní Indii skutečně stalo. Musíte před ní zatajit, že jste… no, že jste vletěl do léčky, když už jsem to tak nazval.“

„Ale —“

„Milý pane Jeffriesi, vidím, že špatně znáte ženy. Může-li žena volit mezi jelimánkem a Donem Juanem, spolehněte se, že vždycky zvolí Dona Juana. A vaše žena, pane Jeffriesi, je okouzlující, nevinná a ušlechtilá bytost; a proto jediná správná metoda je menší šok. Musíte jí otevřít oči, aby trochu viděla život, jaký je. Prostě ji musíte vsugerovat, že zachránila hříšníka a přivedla ho na správnou cestu.“

Edward Jeffries na něho zíral s otevřenou pusou.

„Ale ano, říkám jen to, co si myslím," potvrdil Parker Pyne. „Momentálně je vaše žena do vás zamilovaná, ale už jsem postřehl jisté známky, že tenhle stav nemusí mít dlouhé trvání, jestli se jí budete i nadále prezentovat jako výlupek všech ctností a věčně dobrotivý fridolín. Tyhle vlastnosti jsou totiž málem synonymem hlouposti."

Edward sebou škubl, jako by ho někdo píchl.

„Běžte za ní, chlapče," řekl Parker Pyne vlídně. „Přiznejte se ke všemu — prostě ke všemu, co vás napadne a co si dokážete vymyslet. A pak jí vysvětlete, že od okamžiku, kdy jste se seznámil s ní, rozžehnal jste se s tím špatným, hanebným a hnusným dřívějším životem navždy. Byl jste dokonce ochoten krást — jen aby se o vaší minulosti nic nedověděla. Odpustí vám všechno a přímo s nadšením, to mi věřte."

„Ale když vlastně není co odpouštět —"

„Co je to pravda?" zeptal se Parker Pyne. „Podle mé zkušenosti zpravidla něco, co zhatí i ty nejlepší plány! Základní poučkou pro všechny manžele je, že se ženě musí lhát. Má to totiž ráda, potrpí si na to. Běžte si pro odpuštění, chlapče. A žijte si šťastně až do smrti. Hádám, že vaše manželka na vás bude v budoucnu dohlížet ostražitým okem, kdykoli se ve vaší blízkosti objeví nějaká hezká žena — některým pánům to vadí, ale to myslím nebude váš případ."

„Nikdy nechci žádnou jinou ženu než Elsii ani vidět," řekl pan Jeffries prostě.

„Výborně, chlapče," řekl Parker Pyne. „Na vašem místě bych si ale řekl, že *tohle* ona nemusí vědět. Žádná žena nemá ráda, když se s ní zachází jako s porcelánovou panenkou."

Edward Jeffries vstal. „To myslíte vážně — ?"

„Nemyslím, *vím to*," řekl Parker Pyne důrazně.

/bagdádská brána/

„Čtvero bran velkých má Damašek místo…“

Parker Pyne si tiše opakoval Fleckerovy verše:

Vchod Osudu, Vrata Pouští, Sluj Pohromy, Bašta Strachu,
to jsem já — Bagdádská brána, Fortna Dijárbekra.

Stál v ulicích Damašku a před hotelem Oriental uviděl zaparkovaný velký moderní autobus se šesti koly, který měl zítra ráno dopravit jeho a dalších jedenáct cestujících přes j poušť do Bagdádu.

Nemíjej nás, ó karavano, anebo míjej, leč nezpívej. Slyšeli jste
to ticho, v němž pomřeli ptáci, leč přesto v něm cosi pípá jak pták?
Míjej nás, míjej, karavano, ó karavano sudby, ó karavano smrti!

Dnes už to ovšem bylo poněkud jiné. Kdysi Bagdádská brána vskutku bývala Branou smrti. Karavana musela urazit čtyři sta mil pouští. Dlouhé měsíce únavného putování. Ted ale všudypřítomné obludy, živící se benzínem, překonávaly tuto vzdálenost za pouhých šestatřicet hodin.

„Co jste to říkal, pane Pyne?“

Otázku položil zvědavý a dychtivý hlásek slečny Netty Pryceové, nejmladší a nejpůvabnější turistky z celé skupiny. Ačkoli ji přísná tetička, plná starosvětských podezření a prahnoucí po shlédnutí biblických míst, opředla hotovou sítí napomínání a zákazů, Netta si přesto dokázala najít nejednu příležitost k lecjaké dost rozpustilé zábavě, kterou by starší slečna Pryceová patrně příliš neschvalovala.

Parker Pyne jí zopakoval Fleckerovy verše.

„Br, z toho jde mráz po zádech,“ řekla Netta.

Tři muži v leteckých uniformách stáli poblíž a jeden z nich, který se Nettě tak trochu dvořil, se vmísil do hovoru. „Nějaké ty hrůzy

se na té cestě dají občas zažít i dnes," řekl. „I dneska ještě po konvoji vozů tu a tam střílejí bandité. Nebo se někdo v poušti ztratí — to se stává často. A nás pak pošlou, abychom ho našli. Jeden chlápek bloudil v poušti čtyři dny. Naštěstí měl s sebou dost vody. A taky jsou tam pěkné díry a výmoly. No, jen se nesmějte, nevykládám vám žádné pohádky. Jeden člověk tak přišel o život. Usnul a autobus na výmolu nadskočil tak, že ten nešťastník třískl hlavou o střechu a bylo po něm."

„To se stalo v tom velkém autobusu se šesti koly, pane O'Rourke?" zeptala se starší slečna Pryceová.

„Ne, to bylo myslím v nějakém menším," připustil mladý muž.

„My jsme si ale přece chtěly prohlédnout ještě nějaké pamětihodnosti," zvolala Netta.

Tetička vytáhla knížku — turistického průvodce.

Netta se od ní odtáhla. „Určitě se bude chtít podívat na ten dům, kde vyhodili z okna svatého Pavla, nebo podobně," zašeptala. „A já bych se tak chtěla jít projít po bazarech."

O'Rourke pohotově odpověděl: „Tak pojďte se mnou. Můžeme začít s obchůzkou hned v té ulici… no, jak se jmenuje? Myslím, že Přímá —"

A oba se rychle vytratili.

Parker Pyne se obrátil k tichému pánovi, který stál vedle něho. Jmenoval se Hensley a byl ze správy bagdádských komunikací a staveb.

„Damašek trochu zklame, když jej člověk vidí poprvé," řekl omluvně. „Už je to tu moc civilizované. Myslím ty tramvaje, moderní domy a obchody."

Hensley přikývl. Nikdy toho moc nenamluvil.

„Hm, jestli jste myslel, že tu dávají lišky dobrou noc, tak to už dávno ne," poznamenal jen jako na okraj.

Přistoupil k nim další muž, plavovlasý mladík, jehož vázanka prozrazovala, že studoval v Etonu. Měl milou, přátelskou, ale trochu prázdnou tvář; momentálně vypadal poněkud ustaraně. V Bagdádu byl zaměstnán na stavební správě jako Hensley, byli kolegové.

„Buďte zdráv, Smethurste," pozdravil ho jeho přítel. ‚Hledáte něco?"

Kapitán Smethurst zavrtěl hlavou. Bylo o něm všeobecně známo, že se nevyznačuje příliš pronikavou inteligencí a myslí mu to dost pomalu.

„Jen jsem si tak vyrazil," řekl neurčitě. Pak se ale zdálo, že se maličko probral. „Dneska večer by neškodilo si trochu zaflámovat. Co vy na to?"

Oba přátelé odešli spolu. Parker Pyne si koupil místní noviny, vydávané ve francouzštině.

Nic obzvlášť zajímavého v nich nenašel. Místní zprávy mu mnoho neříkaly a ve světě, jak se zdálo, se nic důležitého nedělo. Nalistoval si několik odstavců pod hlavičkou Londres. První zpráva se týkala finančních záležitostí. Druhá se zabývala úvahami o tom, kam asi zmizel makléř Samuel Long, který se dopustil rozsáhlých defraudací. Zpronevěřené částky už dosáhly výše tří miliónů liber a v Londýně se proslýchalo, že Long už byl mezitím spatřen v Jižní Americe.

„Na člověka, kterému bylo nedávno třicet, je to úctyhodný výkon," poznamenal Parker Pyne.

„Co prosím vy říkal?"

Parker Pyne se otočil a uviděl před sebou Itala, s nímž se seznámil na lodi cestou z Brindisi do Bejrútu.

Parker Pyne mu svou poznámku vysvětlil. Signor Poli několikrát přikývl.

„Ano, ten chlapík, on to zločinec velkého formátu. U nás v Itálii i my od něho utrpili. On vetřel v důvěru lidích na celém světě. Já slýchal, že on to dobře *vypěstěný člověk*."

„Hm, studoval v Etonu a v Oxfordu," řekl pan Pyne zdrženlivě.

„Bude on přichycen, vy co myslíte?" „To záleží na tom, jak velký má náskok. Kdoví, možná že je ještě v Anglii. Může být kdekoli."

„I třeba tu? Tu s námi?" zasmál se Ital.

„Možné to je." Parker Pyne mluvil i nadále vážně. „Co můžete vědět, třeba jsem to já."

Signor Poli se na něho užasle podíval. Pak se ale jeho olivově hnědá tvář uvolnila a objevil se na ní chápavý úsměv.

„Och! Toť dobré — velmi, vskutku. Vy avšak —"

Rychlým pohledem si změřil postavu pana Pynea.

Parker Pyne si jeho pohled vyložil přesně.

„Na zevnějšek nesmíte dát," řekl. „Stačí trošku přibrat — ehm — no, *embonpoint*[64] — na tom není nic těžkého, a hned je člověk o hezkých pár let starší."

Zamyšleně ještě dodal: „Kromě toho se samozřejmě dají obarvit vlasy, změnit lze odstín pleti a dokonce i národnost."

Signor Poli se vzdálil pln pochyb. Nikdy přesně nevěděl, kdy tihle zatracení Angličani mluví vážně.

Večer se šel Parker Pyne pobavit do biografu. Potom si dal poradit a vydal se do „Paláce nočních radovánek", čekalo ho zklamání: palác to nebyl a o nějakých radovánkách se nedalo ani mluvit. Tančilo tam pouze několik dam se zjevným nedostatkem elánu. Potlesk byl chabý.

Pojednou Parker Pyne zahlédl Smethursta. Mladík seděl u stolu sám. Tvář měl celou brunátnou a Parkeru Pyneovi se zdálo, že už toho vypil víc, než je zdrávo. Zamířil na druhou stranu lokálu a přisedl si k němu.

„Tyhle holky mají nemožné chování," řekl kapitán Smethurst ponuře. „Zaplatil jsemjedné dvě skleničky — pak tři — nakonec jich bylo moře… A pak se usměje a odkráčí si s nějakým tím snědým galánem. To se přece nedělá."

Parker Pyne přisvědčil a navrhl, aby si dali kávu.

„Já už jsem si objednal arak," řekl Smethurst. „To je ohromné pití. Měl byste to zkusit."

Parker Pyne věděl o kvalitách araku svoje. Velice taktně odmítl. Smethurst však jenom potřásl hlavou.

„Já — já už mám trochu v hlavě," řekl. „Musel jsem se nějak utěšit. Nevím, co byste na mém místě dělal vy. Tohle se ke kamarádovi nesluší, no ne? Chci říct, že mě ted zrovna napadlo — co tady tenhle chlapík dělá?"

A začal si pana Pynea prohlížet, jako by ho v té chvíli viděl prvně v životě.

„Co jste zač?" zeptal se s úsečností pokročilého opilce. „Co vlastně děláte?"

---

[64] tloušťka

„Blbnu lidem hlavy," řekl Parker Pyne vlídně.

Smethurst si ho změřil s živým zájmem.

„Co — vy taky?"

Parker Pyne vytáhl náprsní tašku a vylovil z ní výstřižek z novin. Položil jej na stůl před Smethursta: *Jste šťastný? Pokud ne, svěřte se Parkeru Pyneovi*.

Smethurst výstřižek přečetl pouze s vypětím všech sil. „Aha — hm — hrome," vypravil ze sebe. „To jako —jako — lidi za váma choděj a vykládaj vám všecko možný?"

„Ano — svěřují se mi."

„Všelijaký potrhlý babky, co?"

„Většinou ženy," připustil Parker Pyne. „Muži ale taky. A co vy, příteli? Nechcete poradit třeba hned teď?"

„Heie, hele — dejte mi svátek," řekl kapitán Smethurst.

„Do mejch věcí mi nikdo strkat nos nebude — s těma já si poradím sám, rozuměl jste? Kde je hergot ten zatracenej arak?"

Parker Pyne smutně potřásl hlavou.

Z obchodního hlediska kapitána Smethursta odepsal jako ztracený případ.

Autobus do Bagdádu vyjel z Damašku v sedm hodin ráno. Sedělo v něm dvanáct cestujících. Parker Pyne a signor Poli, slečna Pryceová a její neteř, tři letečtí důstojníci, Smethurst a Hensley a jakási arménská matka se synem, který se jmenoval Pentemjan.

Cesta začala bez zvláštních událostí. Sady a ovocné stromy Damašku brzo zmizely z dohledu. Nebe bylo plné mraků a mladý řidič se po něm co chvíli rozhlédl ustaraným pohledem. Občas vyměnil pár slov s Hensleym.

„Na druhé straně Rutby dost pršelo. Doufám, že nikde neuvázneme."

V poledne autobus poprvé zastavil a mezi cestujícími začaly kolovat hranaté lepenkové krabice s obědem. Oba řidiči uvařili čaj a nalévali jej do papírových šálků. Potom se vydali na další cestu po nekonečné holé pláni.

Parker Pyne si vzpomněl na pomalé karavany a putování trvající celé týdny…

Při západu slunce přijeli do Rutby, pevnosti uprostřed pouště. Velké brány nebyly zavřeny a šestikolový autobus Jimi projel do nádvoří pevnosti.

„Tohle je tedy romantika sama," řekla Netta.

Jakmile se umyla, nemohla se už dočkat, kdy se vydá na procházku po okolí pevnosti. Letecký poručík O'Rourke a Parker Pyne se nabídli, že ji doprovodí. Když odcházeli, zastavil je vedoucí a prosil je, aby nechodili příliš daleko, poněvadž po setmění by nemuselo být snadné najít zpáteční cestu.

„Půjdeme jen kousek," slíbil O'Rourke.

Procházka je zklamala. Okolí bylo fádní a naprosto jednotvárné, nikde nic zajímavého.

Pojednou se Parker Pyne sehnul a něco zvedl.

„Co to je?" zeptala se Netta zvědavě.

Ukázal jí předmět na dlani.

„Prehistorický pazourek, slečno Pryceová — něco jako nebozez."

„Tímhle — tímhle se zabíjeli navzájem?"

„Tímhle ne — to sloužilo mnohem mírumilovnějším účelům. Kdyby se tím ale chtěli zabíjet, rozhodně by to šlo. Vždycky totiž záleží na přání zabít — nástroj sám už nehraje žádnou roli. Něco si člověk vždycky najde."

Stmívalo se už a tak se rychle vydali zpátky k pevnosti.

Po večeři, která se skládala z mnoha chodů — ačkoli všechny pocházely z konzerv — si zapálili a ještě chvíli poseděli. O půlnoci měl velký autobus se šesti koly vyrazit na další cestu.

Řidič se tvářil ustaraně. „Tady dál jsou cesty dost mizerné," řekl. „Jen abysme nezůstali někde viset."

Cestující nastoupili do autobusu a usadili se na svých místech. Slečna Pryceová byla mrzutá, poněvadž se nemohla dostat k jednomu kufru.

„Chtěla jsem si vzít domácí trepky," řekla.

„Jen abyste spíš nepotřebovala gumové holínky," řekl Smethurst. „Jak to tak vypadá, mám strach, že se utopíme v moři bahna."

„Já jsem si ani nevzala druhé punčochy," řekla Netta.

„S tím se netrapte. Vy zůstanete ve voze. Vystoupit a tlačit budou muset jen páni.“

„Já nosím rezervní ponožky vždycky s sebou,“ řekl Hensley a poklepal si na kapsu svrchníku. „Člověk nikdy neví.“

Rozsvítily se reflektory a velký autobus vyrazil do noci.

Cesta nepokračovala obzvlášť příjemně. Nevytřásalo je to sice tak, jako kdyby jeli v menším voze, ale autobus přesto tu a tam vjel do ošklivého výmolu a všichni cestující nadskočili.

Parker Pyne seděl na jednom z předních sedadel. Přes uličku seděla Arménka zahalená do přehozů a šálů. Syna měla na sedadle za sebou. Za panem Pynem zaujímaly místa obě slečny Pryceovy. Signor Poli, Smethurst, Hensley a všichni tři letci seděli vzadu.

Autobus uháněl nocí. Parker Pyne si uvědomil, že usnout nebude tak snadné. Seděl skrčený, cítil mravenčení v celém těle. Arménka vystrčila nohy do uličky a udělala si dokonalé pohodlí; pana Pynea však zároveň o tuto možnost připravila.

Zdálo se, že všichni ostatní spí. Parker Pyne cítil, jak ho, obestírá spíš jakási strnulost než dřímota. Náhlý náraz ho pojednou vyhodil až ke střeše vozu. Ze zadních sedadel se ozvalo rozespalé zavrčení: „To nemůžete dát pozor? Chcete nám zlámat vaz?“

Pak se strnulost vrátila a s ní konečně i dřímota. O několik minut později, s krkem nepohodlně zkrouceným, už Parker Pyne spal…

Probudil se naráz. Autobus stál. Někteří muži už lezli ven. Hensley ho stručně informoval:

„Tak je to tady. Zůstali jsme viset.“

Parker Pyne, jako vždy dychtivý, aby mu nic neušlo, opatrně vystoupil do rozbahněného terénu. Momentálně nepršelo. Svítil dokonce měsíc a v jeho světle bylo vidět oba řidiče, jak se horečně za pomoci heverů a podkládaných kamenů pokoušejí kola nadzvednout a vyprostit. Většina mužů jim pomáhala. Z oken autobusu vyhlížely všechny tři ženy, slečna Pryceová a Netta se zájmem, kdežto Arménka se špatně skrývanou rozmrzelostí.

Na řidičův pokyn začali všichni muži poslušně vůz zvedat.

„Kde je ten arménský kluk?“ zeptal se O‘Rourke. „Řekněte mu, ať taky vyleze.“

„A kaptan Smethurst, taky on,“ poznamenal signor Poli. „Jeho tu není s námi.“

„Ten mizera si klidně chrápe dál. Jen se na něho podívejte.“

Skutečně — Smethurst pořád ještě seděl na svém sedadle, hlavu měl nakřivo a celý se ve spánku nějak svezl dopředu.

„Počkejte, já ho přivedu k sobě,“ řekl O‘Rourke.

Vřítil se otevřenými dveřmi do autobusu. Za malý okamžik se znova objevil. Hlas měl podivně změněný.

„Poslyšte, on — on je asi nějaký nemocný nebo — čert ví, co to s ním je. Kde je doktor?“

Vojenský lékař Loftus, důstojný a klidný, už prošedivělý major letectva, se oddělil od skupiny mužů stojících u protáčejícího se kola.

„Co je mu?“ zeptal se.

„Já — já nevím.“

Doktor vlezl do autobusu. O‘Rourke a Parker Pyne tam šli za ním. Sklonil se nad zkroucenou postavou. Stačil mu jediný pohled a jediné sáhnutí.

„Je mrtev,“ řekl klidně.

„Mrtev? Proboha! Ne! Jak je to možné?“ Otázky pršely jedna přes druhou. „Och, to je ale strašné!“ vzlykla Netta.

Loftus se podrážděně rozhlédl kolem sebe.

„Musel narazit hlavou o střechu vozu,“ řekl. „Jak jsme přejížděli tu jednu ošklivou díru.“

„To by se snad ale nemohl zabít? Nebylo to spíš něco jiného?“

„To vám nepovím, dokud ho pořádně neprohlédnu,“ odsekl doktor Loftus. Rozpačitě se ohlédl. Ženy se shlukly kolem něho. A také muži, kteří předtím stáli venku, se už začali hrnout do autobusu.

Parker Pyne řekl několik slov řidiči. Byl to statný mladík s postavou atleta. Zvedl jednu dámu po druhé, v náruči je přenesl přes rozbahněný terén a postavil na suchou zem. Madam Pentemjanovou a Nettu přemístil jak dvě pírka, ale pod váhou korpulentní slečny Pryceové znatelně zavrávoral.

Autobus se zcela vyprázdnil a doktor mohl přistoupit k prohlídce těla.

Muži se znova vrátili k marným pokusům nadzvednout vůz. V té chvíli se už nad obzor vyhouplo slunce. Slibovalo nádherný den.

Bahno rychle vysychalo, ale autobus se dosud vyprostit nepodařilo. Tři hevery vzaly zasvé, ale veškeré úsilí zatím k ničemu nevedlo. Řidiči začali chystat snídani — otvírat konzervy s párky a vařit vodu na čaj.

Kousek opodál vynesl doktor Loftus svůj verdikt.

„Žádné zranění nebo jiné příznaky jsem na těle nenašel. Jak už jsem říkal, nejspíš musel narazit hlavou o střechu.“

„Myslíte, že opravdu zemřel přirozenou smrtí?“ zeptal se Parker Pyne.

Tón jeho hlasu přiměl doktora, že po něm hodil rychlým pohledem.

„To by tu pak byla jen jediná možnost.“

„Jaká?“

„Že ho někdo udeřil zezadu do hlavy něčím, co — no, nejspíš by to musel být nějaký pytlík s pískem. Něco takového.“ Doktor to říkal, jako by se omlouval.

„To se tedy nezdá moc pravděpodobné,“ řekl Williamson — druhý letecký důstojník, mladík krásný jak cherubín. „To by mohl těžko někdo udělat tak, abychom to neviděli.“

„I když jsme spali?“ zpochybnil jeho názor doktor.

„Tím si ten chlapík nemohl být jist,“ řekl letec důrazně. „Vstát a udělat všechno, co k tomu bylo třeba — to přece mohlo leckoho probudit.“

„Možnost se vidí jediná,“ prohlásil signor Poli, „totiž pro osobu, která posazena v jeho pozadí. Ta mohla vyčekat vhodný momento a připo-po-povstat ani nebyla potřebná.“

„Kdo seděl za kapitánem Smethurstem?“ zeptal se doktor.

O‘Rourke pohotově odpověděl:

„Hensley — tím ale zároveň podezření padá. Hensley byl Smethurstův nejlepší přítel.“

Rozhostilo se ticho. Potom se ozval klidný a sebejistý hlas Parker a Pynea.

„Myslím, že by nám pan poručík Williamson k tomu mohl něco povědět,“ řekl.

„Já? Já — no prosím —“

„Vyklopte to, Williamsone,“ řekl O‘Rourke.

„O nic nejde, no vážně — vůbec o nic.“

„Jen s tím ven.“

373

„Bylo to jen pár slov, útržek rozhovoru, který jsem náhodou zaslechl v Rutbě na dvoře. Vrátil jsem se do autobusu pro pouzdro na cigarety. Chvíli jsem je hledal a mezitím jsem slyšel, jak přímo u vozu spolu hovoří nějací dva muži. Ten jeden byl Smethurst. Říkal —“

Williamson se zarazil.

„Tak mluvte, člověče, vyklopte to.“

„Něco jako že nechce nechat kamaráda v rejži. Znělo to hrozně sklíčeně a nešťastně. Nakonec řekl: ‚Až do Bagdádu budu mlčet — ale ani o chvilku déle. Budeš se muset hezky rychle ztratit.‘ “

„A kdo byl ten druhý muž?“

„To nevím. Přísahám, že nevím. Byla už tma a řekl nanejvýš dvě tři slova, kterým jsem navíc nerozuměl.“

„Kdo z vás Smethursta dobře znal?“

„Podle mne se to slovo — kamarád — nemohlo vztahovat na nikoho jiného než na Hensleyho,“ řekl O‘Rourke pomalu. „Smethursta jsem znal, ale jen docela letmo. Williamson je tu nový a pan major Loftus taky. Myslím, že ani jeden z nich ho dřív neznal.“

Oba muži přisvědčili.

„A co vy, signore Poli?“

„Já nikdá ten mladý muž neviděl, než my spolu projeli napříč Libanon v tomtéž samém voze z Bejrúta.“

„A co ta Arménka?“

„Té přece nemohl říkat kamaráde,“ prohlásil O‘Rourke kategoricky.

„Možná že bych to svědectví mohl podepřít jednou drobností,“ řekl Parker Pyne.

A zreprodukoval celý rozhovor, který měl se Smethurstem v kavárně v Damašku.

„Hm, použil věty ‚Tohle se přece kamarádovi nedělá‘,“ řekl O‘Rourke zamyšleně. „A zřejmě ho něco trápilo.“

„Nikdo už k tomu nemůže nic dalšího uvést?“ zeptal se Parker Pyne.

Doktor zakašlal. „Možná že to s tím nemá nic společného —“ řekl nejistě.

Vyzvali ho, aby mluvil dál.

„Zaslechl jsem jenom, jak Smethurst říká Hensleymu: ‚Jen nezapírej, že sis z toho svého oddělení udělal hotovou dojnou krávu.‘ “

„Kdy to bylo?“

„Včera ráno, těsně předtím, než jsme vyjeli z Damašku. Myslel jsem, že mluví jen o svých profesionálních záležitostech, že nejde o nic konkrétního. Jak mě mohlo napadnout —“ Odmlčel se.

„Přátelé milí, toto jest zajímavé,“ řekl Ital. „Kousek za kouskem důkazy se nahromadují.“

„Mluvil jste o pytlíku s pískem, pane doktore,“ řekl Parker Pyne. „Může si člověk takovou zbraň udělat?“

„No, jak vidíte, písku je tu spousta,“ řekl doktor suše a nabral hrst písku do dlaně.

„Stačí, když ho trochu nacpete do ponožky —“ spustil O‘Rourke, ale pak zaváhal.

Všichni si vzpomněli na dvě krátké věty, které v noci řekl Hensley: ‚Nosím rezervní ponožky vždycky s sebou. Člověk nikdy neví.‘

Znova se rozhostilo ticho, Potom řekl Parker Pyne klidně: „Pane doktore, doufám, že rezervní ponožky pana Hensleyho jsou v kapse jeho svrchníku, který je teď ve voze.“

Oba zároveň upřeli oči do dálky, kde až skoro na obzoru přecházela sem a tam tristní a zničená postava. Hensley se držel stranou od okamžiku, kdy byla objevena mrtvola. Jeho přání být sám všichni respektovali, poněvadž věděli, že mrtvý a on byli dobří přátelé.

Parker Pyne pokračoval: „Došel byste laskavě pro ty ponožky a přinesl je sem?“

Doktor váhal. „Že bych tím byl zrovna nadšen —“ zabručel. Znova se podíval na tu prapodivnou postavu, bezcílně bloudící v dálce na pozadí obzoru. „Mám dojem, že to pro něho byl pěkný šok —“

„Musíte je ale přinést, prosím vás o to,“ řekl Parker Pyne. „Jde o mimořádné okolnosti. Trčíme uprostřed pouště. A musíme se dovědět pravdu. Jestli pro ty ponožky dojdete, mohli bychom se dostat o krok dál, aspoň doufám.“

Doktor Loftus disciplinovaně uposlechl.

Parker Pyne si vzal signora Poliho kousek stranou.

„Vyjste myslím seděl na druhé straně uličky, naproti kapitánu Smethurstovi.“

„To jest přesně.“

„Vstal někdo a procházel autobusem?“

„Jen ona — ta anglická dáma. Slečna Pryceová. Ona šla do umývačky v zádi autobusa.“

„A nezakopla? Nebo neklopýtla? Nic takového?“

„Ona — trochu potácela, jak autobus hop — hop — hopsal, než s ním sladila, to přirozeno.“

„Nikoho jiného jste neviděl vozem procházet?“

„Nikoho. Jen onu.“

Ital se na něho zvědavě podíval a řekl: „A kdo vy zač? Já by rád věděl. Vy tu komandýrem, ač vy ne voják.“

„Víte, já už jsem toho v životě moc viděl,“ odpověděl Parker Pyne poněkud nepřípadně.

„Vy mnoho cestoval — aha?“

„Ne,“ řekl Parker Pyne. „Dřepěl jsem v kanceláři.“

Doktor Loftus se vrátil s ponožkami v ruce. Parker Pyne je od něho vzal a začal je prohlížet. Uvnitř jedné ponožky byl ještě nalípnutý vlhký písek.

Parker Pyne se zhluboka nadechl.

„Teď je mi to jasné,“ řekl.

Oči všech se opět upřely na muže smutné postavy, nervózně přecházejícího na pozadí obzoru.

„Rád bych se podíval na mrtvého, jestli dovolíte,“ řekl Parker Pyne.

Šel s doktorem k místu, kam předtím položili Smethurstovo tělo a přikryli je nepromokavou plachtou.

Doktor plachtu odtáhl. „Nic na něm neuvidíte,“ řekl.

Oči Parkera Pynea však upřeně hleděly na vázanku mrtvého.

„Tak on Smethurst studoval v Etonu,“ řekl.

Loftus se zatvářil překvapeně.

Vzápětí ho ale Parker Pyne překvapil ještě víc.

„Co víte o tom mladém Williamsonovi?“ zeptal se.

„Vůbec nic. Poznal jsem ho teprve v Bejrútu. Já jsem tam přijel z Egypta. Proč se ale ptáte? Docela jistě —“

„No… Na základě jeho svědectví přece chceme dát jednoho člověka oběsit, to snad je jasné, ne?“ řekl Parker Pyne vesele, „člověk musí být moc opatrný.“

Zdálo se, že ho vázanka a límeček mrtvého stále ještě nepřestaly zajímat. Rozepnul límeček a téměř současně vykřikl.

„Copak? Co vidíte?“

Vzadu na límečku byla malá kulatá skvrna od krve.

Sehnul se ještě víc a odhalil krk mrtvého.

„Ten nebyl zabit úderem do hlavy, pane doktore,“ řekl rázně. „Byl bodnut zezadu do krku — tam, kde končí lebeční kost. Vidíte tu ránu? Je nepatrná, ale vidět ji je.“

„A to mně ušlo!“

„Předem jste si udělal názor o tom, co se asi tak mohlo stát,“ řekl Parker Pyne, jako by ho omlouval. „Uder do hlavy. A tohle se dá opravdu snadno přehlédnout. Rána je málem mikroskopická. Jedno rychlé bodnutí nějakým malým, úzkým a ostrým nástrojem a smrt nastane okamžitě. Oběť už nestačí ani vykřiknout.“

„Myslíte, že byl zabit stilettem? Takovou tou úzkou italskou dýkou? Myslíte, že signor Poli —“

„Víte, tyhle Taliány a stiletta mají lidé nerozlučně spojené v hlavě a někdy jim tam trochu moc haraší — moment, podívejte, támhle přijíždí nějaký vůz!“

Na obzoru se objevil automobil, nejspíš s nějakými turisty,

„To je prima,“ řekl O‘Rourke, který k nim právě přišel. „Aspoň dámy snad s nimi budou moci pokračovat v cestě.“

„A co bude s naším vrahem?“ zeptal se Parker Pyne.

„To myslíte Hensleye?“

„Ne, nemyslím Hensleye,“ řekl Parker Pyne. „Náhodou vím, že Hensley je nevinný.“

„Vážně? A jak to můžete vědět?“

„On totiž měl ten písek v ponožce, víte?“

O‘Rourke na něho užasle civěl.

„Docela vás chápu, chlapče," řekl Parker Pyne vlídně. „Připadá vám to nesmyslné, ale je to tak. Smethursta totiž nikdo neudeřil do hlavy. Byl bodnut do krku."

Na okamžik se odmlčel a pak pokračoval.

„Vzpomeňte si jen na ten rozhovor, o kterém jsem vám už říkal — jak jsem s ním mluvil v té kavárně. Upoutala vás v něm věta, kterou jste pokládal za významnou. Mě ale zarazila spíš jiná věta. Když jsem mu řekl, že blbnu lidem hlavy — myslel jsem to samozřejmě ironicky — reagoval na to slovy: ‚*Co — vy taky?*' To vám nepřipadá náramně divné ? Nezdá se mi, že by sérii zpronevěr na oddělení stavební správy zvlášť výstižně definovala slova ‚blbnout někomu hlavu'. Tohle rčení daleko víc vystihuje činnost nějakého defraudanta velkého formátu — jako je například ten stíhaný Samuel Long."

Doktor sebou trhl. O'Rourke řekl: „No — možná —"

„Řekl jsem žertem, že možná ten prchající Long je někdo z naší turistické skupiny. Co když je to ale pravda?"

„Ale ne — to přece není možné!"

„Mýlíte se. Co o těch lidech víte? Znáte jejich pasy a to, co vám sami o sobě řekli. Jsem já opravdu nějaký pan Pyne? Je signor Poli pravdu Ital? A co vlastně víte o starší slečně Pryceové? Na první pohled působí jako mužatka a potřebovala by se dát oholit."

„Ale on — Smethurst — on přece Longa neznal?"

„Smethurst studoval v Etonu. A Long tam studoval taky. Smethurst ho klidně mohl znát, přestože vám to neřekl. Co když ho poznal, co když zjistil, zeje to jeden z nás ? Co by v tom případě asi dělal? Byl dost prostoduchý a celá ta věc mu dělala hrozné starosti. Nakonec se rozhodl, že bude mlčet, dokud nepřijedeme do Bagdádu. Tam ale byl rozhodnut promluvit."

„Vy si opravdu mysíte, že někdo z nás je ten Long?" zeptal se 0'Rourke, který se stále ještě nemohl vzpamatovat.

Zhluboka se nadechl.

„Pak to ale musí být ten Talián — musí to být… Poslyšte, nebo snad — že by to byla ta Arménka? Že by se tak dokázal přestrojit za ženskou?"

„Vydávat se za cizince a sehnat si cizí pas je rozhodně mnohem obtížnější než zůstat Angličanem," řekl Parker Pyne.

„Že by snad přece jen ta slečna Pryceová?“ zvolal O‘Rourke nevěřícně.

„Ba ne,“ řekl Parker Pyne. „Tohle je *ten pán*!“

A s téměř přátelským gestem položil ruku na rameno muže, který stál vedle něho. Ve hlase ale nebyla po nějakém přátelství ani stopa a jeho prsty sevřely rameno jako kleště.

„Major letectva a vojenský lékař pan Loftus alias Samuel Long. Můžete si vybrat, jak mu chcete říkat, na tom totiž nezáleží.“

„To ale není možné — to není možné,“ vyprskl O‘Rourke. „Loftus přece slouží u letectva řadu let.“

„Ovšem, ale nikdy dřív jste ho neviděl, co? Pro vás pro všechny to byl neznámý člověk. Samozřejmě že to není pravý Loftus.“

Klidný muž se konečně zmohl na slovo. „Hm — jste chytrý, opravdu chytrý, že jste to uhodl. Mimochodem — jak jste na to přišel?“

„Především ve mně vzbudily podezření ty vaše směšné řeči, že Smethurst narazil hlavou o střechu a to že ho zabilo. Tenhle nápad vám nasadil do hlavy O‘Rourke, když jsme včera spolu stáli v Damašku a vykládali o všem možném. Řekl jste si, že to bude náramně jednoduché. Jiný doktor přece mezi námi není, takže ať řeknete cokoli, všichni vám budou věřit. Zmocnil jste se Loftusovy brašny a jeho lékařských instrumentů. Nebylo nic snazšího než si vybrat šikovný, dostatečně malý vražedný nástroj — přesně takový, jaký jste k danému účelu potřeboval. Naklonil jste se k němu, dal jste se s ním do řeči a ve chvíli, kdy jste spolu mluvili, prudce a přesně jste bodl. Mluvil jste ale na něho hezkou chvíli — sám. V autobuse byla tma. Kdo by vás mohl podezírat?

A pak jsme mrtvolu objevili. Jako lékař jste určil příčinu smrti. Jenomže všechno neprobíhalo tak hladce, jak jste předpokládal. Vynořily se pochybnosti. Rychle jste couvl do druhé obranné linie. Williamson zopakoval zaslechnutý rozhovor — to, co Smethurst říkal vám. Všichni si ale mysleli, že ta slova byla adresována Hensleymu, a vy, abyste je v tom utvrdil, jste si k tomu přidal vlastní zlovolný výmysl o tom, že si Hensley ze svého oddělení udělal ‚dojnou krávu‘. Pak jsem ale na vás nastražil poslední léčku. Zmínil jsem se o písku a ponožce. Vy jste držel na dlani hrstku písku.

Poslal jsem vás pro ponožky údajně proto, abychom se dověděli pravdu. Těmi slovy jsem ale myslel něco jiného, než jste jimi myslel vy. Na Hensleyho ponožky jsem se totiž podíval už předem. Ani v jedné žádný písek nebyl. Ten písek jste do jedné dal vy.“

Samuel Long si zapálil cigaretu.

„Tohle vzdávám,“ řekl. „Štěstí se ke mně otočilo zády. Dokud mi přálo, byl celý ten útěk hračka. Pak se mi ale znova dostali na stopu, když jsem přijel do Egypta. Náhodou jsem se seznámil s Loftusem. Právě byl odvelen a chystal se odcestovat do Bagdádu, kde nikoho neznal a kde nikdo neznal jeho. To byla příliš dobrá šance, než abych si ji nechal ujít. Podplatil jsem ho. Stálo mě to dvacet tisíc liber. Co to pro mne bylo? Pouhá diškrece. Jenomže pak — zlořečená smůla — jsem jako z udělání musel natrefit na Smethursta — na toho největšího pitomce, jakého jsem kdy v životě poznal. V Etonu mi za studentských let dělal poskoka — byl mladší než já. Dokonce se ve mně tenkrát zhlídl a považoval mě za svůj vzor. Nemohl se smířit s tím, že by mě právě on měl udat. Dělal jsem, co jsem mohl, až jsem z něho nakonec vymáčkl slib, že bude mlčet, dokud nedojedeme do Bagdádu. Jenže jakou šanci jsem měl pak? Vůbec žádnou. Existovala jediná možnost — zbavit se ho. Rád bych vás ale ujistil, že nejsem profesionální vrah — nic jiného mi prostě už nezbývalo. Můj talent odjakživa spočíval v něčem docela jiném.“

Tvář se mu pojednou změnila — stáhla ji křeč. Chytil se za žaludek, zavrávoral a skácel se tváří k zemi.

O‘Rourke se nad ním sklonil.

„Nejspíš kyanovodík — v cigaretě,“ řekl Parker Pyne. „Hráč vyložil poslední kartu.“

Rozhlédl se kolem sebe. Do všech stran se prostírala nedohledná holá poušť. Slunce už nemilosrdně pražilo. Uplynul teprve den od chvíle, kdy opustil Damašek — Bagdádskou branou.

Nemíjej nás, ó karavano, anebo míjej, leč nezpívej. Slyšeli jste
to ticho, v němž pomřeli ptáci, leč přesto v něm cosi pípá jak pták?

4x
HARLEY
QUIN

/pan quin přichází/

Bylo to na Silvestra.

Všichni starší členové společnosti, která se sešla na panském sídle Roystonu, seděli ve velké hale.

Pan Satterthwaite docela uvítal, že ti mladší už šli spát. Neměl mladé lidi příliš v lásce, zvlášť ne, když jich bylo moc pohromadě. Připadali mu nezajímaví a poněkud neotesaní. Chyběla jim ta pravá delikátnost, a jak stárnul, potrpěl si pan Satterthwaite na delikátnost čím dál víc.

Panu Satterthwaitovi bylo dvaašedesát a byl to maličko shrbený, vychrtlý muž s pátravým výrazem ve tváři, která čímsi podivně připomínala tvář skřítka, a s živým, přímo nezřízeným zájmem o životy ostatních lidí. Dalo by se říct, že celý život strávil jako vděčný divák v první řadě a pozorně sledoval nejrůznější dramata lidských vášní a osudů, která se před ním rozvíjela a odehrávala. Nikdy však tuto roli pozorovatele nevyměnil za žádnou jinou. Teprve teď, kdy na sobě začal pociťovat příznaky pokročilého věku, stával se čím dál kritičtější vůči dramatům, jimž přihlížel. S něčím prachobyčejným a banálním se teď už jen tak nespokojil.

Měl na takové věci nepochybně dobrý čich. Instinktivně vycítil, kde jsou přítomny všechny komponenty, nezbytné ke vzniku dramatických situací. Jako starý kůň, který prodělal nejedno válečné tažení, cítil střelný prach na dálku. V okamžiku, kdy odpoledne přijel do Roystonu, neomylný vnitřní instinkt v něm opět procitl a přiměl ho, aby byl ve střehu. Něco zajímavého se tu dělo nebo teprv dít bude.

Společnost, která se v domě sešla, nebyla příliš početná. Především to byl Tom Evesham, bodrý a vždy dobře naladěný hostitel, a jeho vážná, o politiku se zajímající žena (za svobodna lady Laura Keenová). Dál byl přítomen sir Richard Conway, voják, cestovatel a známý sportovec; šest nebo sedm mladých lidí, jejichž jména pan Satterthwaite nepochytil; a konečně manželé Portálovi.

Právě Portálovi pana Satterthwaita zajímali.

Nikdy dřív se s Alexem Portálem nesešel, ale věděl o něm všechno. Znal jeho otce i dědečka. Alex Portál se vyvedl stoprocentně a ve všem po nich. Táhla mu čtyřicítka, byl blondák a modrooký

jako všichni Portálové, náruživý sportovec, zdatný ve všech hrách a soutěžích, ale bez špetky fantazie. Na Alexu Portálovi věru nebylo nic mimořádného. Typický Angličan, spolehlivý a seriózní.

Jeho manželka však byla jiná. Pan Satterthwaite o ní věděl, že je Australanka. Portál byl před dvěma lety v Austrálii, kde se s ní seznámil, oženil se s ní a přivezl si ji domů. Před svatbou v Anglii nikdy nebyla. Přesto však ničím nepřipomínala ostatní Australanky, které pan Satterthwaite znal.

V této chvíli ji právě po očku pozoroval. Zajímavá žena, neobyčejně zajímavá. Tak klidná a zároveň plná života. Ano, plná života. To ji vystihovalo přesně. Ne zrovna krasavice — že je krásná by o ní člověk asi neřekl —, ale měla v sobě jakési zlověstné kouzlo, které se nedalo nepostřehnout — zvlášť ne, pokud pozorující byl muž. Pan Satterthwaite si toho také byl z mužského hlediska patřičně vědom, nicméně z ženského hlediska (neboť pan Satterthwaite měl v povaze i mnoho ženského) jej stejně silně zaujalo i něco docela jiného. *Proč si paní Portálová dala obarvit vlasy?*

Žádný jiný muž by pravděpodobně vůbec nepostřehl, že má obarvené vlasy, ale panu Satterthwaitovi neušlo nic. Žádná taková věc nikdy neušla jeho pozornosti. A trochu ho to vyvedlo z míry, poněvadž nevěděl, co si o tom má myslet. Většina tmavovlásek si dává odbarvit vlasy na blond; ale ještě nikdy se nesetkal s plavovláskou, která si dala obarvit vlasy na černo.

Všechno mu na ní připadalo velice pozoruhodné. Zvláštní intuicí s jistotou vycítil, že ta žena je buď velice šťastná, nebo velice nešťastná — nevěděl jenom, který z těch extrémů odpovídá pravdě, a dopalovalo ho, že to neví. Navíc ho zaujal poněkud zvláštní způsob, jakým se k ní choval její manžel.

Zbožňuje ji, řekl si pan Satterthwaite v duchu, ale chvílemi — ano, chvílemi z ní také má strach! To je opravdu zajímavé. Mimořádně zajímavé.

Portál trochu moc pil, o tom nebylo pochyb. A měl zvláštní zvyk pozorovat svou ženu ve chvílích, kdy si nebyla vědoma, že se na ni dívá.

To budou nervy, řekl si pan Satterthwaite. Ten chlapík je strašně nervózní. Ona to moc dobře ví, ale nehodlá s tím nic podnikat.

Tenhle manželský pár v něm vyvolával nezřízenou zvědavost. Něco se tu dělo, jenomže zatím nevěděl co.

Z úvah na toto téma ho vytrhlo slavnostní odbíjení velkých hodin stojících v rohu.

„Půlnoc!“ zvolal Evesham. „Tak jsme zas o jeden rok starší. Přeju vám všem šťastný a veselý nový rok. Mám-li být ale přesný, musím vám říct, že tyhle hodiny jdou o pět minut napřed… A vůbec nechápu, proč ty děti nemohly počkat a posedět tu s námi až do půlnoci?“

„Ani na moment jsem si nemyslela, že šly opravdu spát,“ řekla jeho žena s dobromyslnou ironií. „Nejspíš si dávají navzájem do postelí kartáče nebo něco podobného. Tyhle skopičiny je totiž ohromně baví, ačkoli nechápu proč. Nám za našich mladých let takové věci netrpěli.“

„*Autres temps, autres moeurs,*“[65] řekl Conway s úsměvem.

Byl to vysoký muž, ve kterém každý na první pohled poznal vojáka. Conway i Evesham měli mnoho společného — oba byli poctiví, řádní a slušní, ale žádní velcí myslitelé.

„Za mých mladých let jsme se všichni chytili za ruce, udělali jsme kolo a zpívali Auld Lang Syne,“[66] pokračovala lady Laura. „*Jak — staré lásky zapomnít, kde druhu druh stál blíž?* — dodnes mě ta slova dojímají, kdykoli si na ně vzpomenu.“

Evesham rozmrzele mávl rukou.

„Prosím tě, nech toho, Lauro,“ zabručel. „To se sem přece nehodí.“

Vstal a šel na druhou stranu rozlehlé haly, v níž seděli, a rozsvítil další světlo.

„To jsem udělala hroznou hloupost,“ řekla lady Laura *sotto voce*.[67] „Připomnělo mu to chudáka pana Capela, to se ví. Nejste u toho krbu celá upečená, miláčku?“

Eleanor Portálová sebou překotně škubla.

---

[65] jiná doba, jiné mravy

[66] Dávno již; píseň na slova skotského básníka Roberta Burnse (1759—1796) se v Anglii zpívá, když se staří přátelé sejdou nebo loučí. Citováno z překladu J. V. Sládka

[67] stranou; tiše; tlumeně

„Och, díky. Odtáhnu si křeslo o kousek dál.“

Má nádherný hlas — hluboký, mazlivý, rezonující, pomyslel si pan Satterthwaite. Na takový hlas se nezapomíná. Jak si přesedla, utonula její tvář ve stínu. Škoda.

Z přítmí se ale znova ozvala.

„Pana… Capela?“

„Ano. To byl člověk, kterému tenhle dům původně patřil. On se totiž zastřelil, víte? Promiň, Tome, ne, nebudu o tom mluvit, když nechceš. To se ví, pro Torna to byl strašný šok, poněvadž se to stalo zrovna v době, kdy tu byl. Ostatně vy jste tu tehdy přece byl taky, že, sire Richarde?“

„Ano, byl jsem tu, lady Lauro.“

Vysoké stojací hodiny v koutě zasípaly, zahrkaly, astmaticky zachrčely a začaly odbíjet půlnoc.

„Všechno nejlepší v novém roce, Tome,“ řekla paní Eveshamová věcně a formálně.

Lady Laura rozmyslně odložila pletení.

„Vida, tak jsme uvítali nový rok,“ poznamenala. Pak se podívala na paní Portálovou a dodala: „Jaké máte další plány, miláčku?“

Eleanor Portálová rychle vstala.

„No, já už rozhodně půjdu spát,“ řekla nenucené.

Je strašně bledá, pomyslel si pan Satterthwaite, který také vstal a začal cosi kutit se svícny. Takhle bledá zpravidla nebývá.

Zapálil svíčku a podal ji Eleanor s komickou, trochu starosvětskou úklonou. Vzala si ji, poděkovala mu a pomalu vykročila nahoru po schodišti.

Pana Satterthwaita pojednou přepadla nevysvětlitelná úzkost. Měl chuť jít za ní — uklidnit ji a povzbudit — zmocnil se ho opravdu prapodivný pocit, že jí hrozí jakési nebezpečí. Vzápětí to ale přešlo a dokonce se sám před sebou trochu zastyděl. Hm, také mu nějak začínají selhávat nervy.

Paní Portálová šla po schodech a po manželovi se ani nepodívala; náhle se ale ohlédla přes rameno a změřila si ho dlouhým pátravým pohledem, v němž bylo zvláštní napětí. I to připadalo panu Satterthwaitovi velice divné.

Uvědomil si, že dává hostitelce dobrou noc náramně popleteně a poněkud rozčileně.

„Věřím a doufám, že ten nový rok bude opravdu šťastný," říkala lady Laura. „Politická situace se mi ale zdá dost vážná a nepříliš stabilní."

„Hm, to ano," řekl pan Satterthwaite horlivě. „V tom s vámi plně souhlasím."

„Doufám aspoň," pokračovala lady Laura bez sebemenší změny tónu, ,,že první, kdo k nám přijde, bude nějaký černovlasý muž. Znáte přece tu pověru, pane Satterthwaite? Neznáte? To se divím. Prý to přináší štěstí, když na Nový rok první, kdo přestoupí práh domu, je černovlasý muž. Bůh suď, co je na tom pravdy. No — teď už jen doufám, že nenajdu v posteli nějakého toho ježka nebo podobně. Těm dětem se nikdy nedá věřit. Jsou to hrozní rošťáci."

Lady Laura potřásla hlavou ve zlé předtuše a důstojně zamířila ke schodišti.

Po odchodu dam si pánové přitáhli křesla blíž k velkému otevřenému krbu, v němž příjemně praštěla hořící polena.

„Řekněte si, kdy mám přestat nalévat," prohlásil pan Evesham tónem štědrého hostitele a zvedl láhev whisky.

Když jeden po druhém řekli ‚Dost', stočil se hovor znova na téma, které předtím tak šetrně obešli.

„Vy jste přece znal Dereka Capela, že, pane Satterthwaite?" zeptal se Conway.

„Ano, trochu."

„A vy, pane Portále?"

„Ne, nikdy jsem se s ním nesetkal."

Řekl to tak mrzutě a zároveň jako by se hájil, že pan Satterthwaite překvapeně vzhlédl.

„Jde mi to vždycky na nervy, když na to Laura zavede řeč," prohlásil pan Evesham pomalu. „Po té tragédii totiž tenhle dům prodali jednomu prachatému fabrikantovi. Jenomže ten se odtud do roka vystěhoval — nějak mu to tu nevyhovovalo nebo čertvíco. Samozřejmě že se vyrojila spousta všelijakých nesmyslných žvástů, že prý tu straší a podobně — dům si prostě získal špatnou pověst. Když mě později Laura přiměla, abych kandidoval za West Kidleby, znamena-

lo to pochopitelně, že budeme muset ve zdejším kraji i bydlet, a nebylo vůbec jednoduché nějaký příhodný dům najít. Royston prodávali lacino, a tak jsem jej nakonec koupil. Všechna ta strašidla jsou ovšem bohapustý nesmysl, ale i tak člověk dvakrát nestojí o to, aby mu někdo pořád připomínal, že bydlí v domě, kde se jeho přítel zastřelil. Chudák Derek — už se nikdy nedovíme, proč to udělal.“

„Nebude první ani poslední, kdo se zastřelil a nechal na druhých, aby si lámali hlavu, jaký k tomu měl důvod,“ řekl Alex Portál tónem muže, který ví o světě svoje.

Vstal a nalil si další sklenku; nezdálo se, že by na sobě příliš šetřil, aspoň pokud šlo o whisky.

S tím člověkem není něco v pořádku, řekl si pan Satterthwaite v duchu. Rozhodně s ním není něco v pořádku. A moc rád bych věděl, co za tím vězí.

„Hrome!“ zvolal pojednou Conway. „Slyšíte venku ten vítr? To je ale bouřlivá noc.“

„V takovou noc chodí duchové na procházku,“ řekl Portál s bezstarostným smíchem. „Všichni čerti se tam dneska žení.“

„Podle lady Laury by nám ten nejčernější mohl přinést štěstí,“ poznamenal Conway a také se zasmál. „Poslouchejte teď.“

Vítr zesílil a znova úděsně zakvílel. Když za okamžik jeho nápor polevil, ozvalo se trojí hlasité zabušení na domovní dveře pobité železnými pláty.

Všichni sebou trhli.

„Kdo to proboha může být? Takhle v noci!?“ zvolal Evesham.

Podívali se jeden na druhého.

„Půjdu otevřít,“ řekl Evesham. „Služebnictvo už šlo spát.“

Přistoupil ke dveřím, chvilku zápolil s těžkou petlicí, ale pak se dveře rozlétly dokořán. Závan mrazivého vichru v okamžiku vysmýčil celou halu.

Ve výřezu dveří stála na prahu vysoká a štíhlá mužská postava. Jak se na ni pan Satterthwaite zadíval, měl dojem, že je oblečena do všech barev duhy. Zřejmě šlo o nějakou zrakovou iluzi, efekt vzniklý působením barevných skel zasazených nad vchodem. Když ale neznámý vstoupil, ukázalo se, že je to štíhlý černovlasý muž ve sportovním obleku, jaký nosívají automobilisté.

„Moc se omlouvám, že jsem k vám takhle vpadl," řekl neznámý příjemným, vyrovnaným hlasem. „Měl jsem poruchu na voze. Nejde o nic vážného, šofér se už pustil do opravy, ale bude to chvíli trvat, možná půl hodiny, možná i déle, a venku je taková zatracená zima –"

Zarazil se, ale Evesham na jeho slova zareagoval velice rychle.

„To bych prosil. Jen pojďte dál a napijte se s námi. Mimochodem, nemohli bychom vám nějak pomoct při opravě vozu?"

„Děkuji, není třeba. Šofér si s tím poradí. Dovolte, abych se představil — Quin. Harley Quin."

„Posaďte se u nás, paneQuine," řekl Evesham. „Tohle je sir Richard Conway, tohle pan Satterthwaite. A já se jmenuju Evesham."

Pan Quin se při představování lehce uklonil a svezl se do křesla, které mu Evesham jako pozorný hostitel přisunul. Když se posadil, světlo dopadající na jeho tvář z otevřeného krbu na ni vrhlo jakousi síť stínů, která vyvolávala téměř dojem masky.

Evesham přiložil do krbu několik polen.

„Napijete se?"

„Děkuji."

Evesham mu přinesl skleničku a zároveň se zeptal:

„Vy to tady v těch končinách znáte, pane Quine?"

„Před několika lety jsem tudy projížděl."

„Vážně?"

„Ano — tenhle dům tehdy patřil nějakému panu Capelovi."

„Ach tak, ovšem," řekl Evesham. „Chudák Derek Capel. Znal jste ho?"

„Ano, znal."

Eveshamovo chování se nepatrně změnilo — změna však byla tak nenápadná, že by ji nepostřehl nikdo, kdo nežil mezi Angličany dlouhá léta. Předtím si vůči hostu zachovával jistou rezervovanost, kterou teď odložil. Pan Quin znal Dereka Capela. Byl to přítelův přítel, což z něho činilo vítaného a váženého hosta.

„Strašně smutná záležitost," řekl Evesham důvěrně. „Právě jsme tu o tom hovořili. Přiznám se vám, že mi to bylo hrozně proti srsti a musel jsem se moc přemáhat, když jsem tenhle dům kupoval. Kdyby se mi bylo naskytlo cokoli jiného — jenomže žádný jiný dům tu ke koupi nebyl, chápete? Byl jsem tady v domě tu noc, kdy se zastřelil

— Conway ostatně také — a věřte mi, vždycky jsem čekal, kdy se tu začne zjevovat jeho duch.“

„Skutečně, je to celé naprosto nevysvětlitelné,“ řekl pan Quin pomalu a rozvážně. Na okamžik se odmlčel a zatvářil se jako herec, který právě pronesl významnou narážku.

„To se snadno řekne — nevysvětlitelné,“ vmísil se do hovoru Conway. „Spíš je to naprostá záhada — a navždycky už to záhadou zůstane.“

„Asi,“ pravil pan Quin nezávazným tónem. „Co jste říkal, sire Richarde?“

„Že to je strašně smutné — a to je. Jen si to vemte: člověk v nejlepších letech, veselý a bezstarostný, kterého nic na světě netíží. Navíc u něho zrovna bylo na návštěvě pět nebo šest starých kamarádů. Při večeři měl báječnou náladu, vykládal, jaké plány má do budoucna a podobně. No a pak vstal od stolu, šel rovnou nahoru do svého pokoje, vytáhl ze zásuvky revolver a zastřelil se. Proč? To se nikdy nikdo nedověděl a nikdo se to nikdy nedoví.“

„Netvrdíte to trochu moc kategoricky, sire Richarde?“ zeptal se pan Quin s úsměvem.

Conway se na něho upřeně podíval.

„Co tím chcete říct? Nerozumím vám.“

„Problém nemusí být nutně neřešitelný jen proto, že zůstal nevyřešený.“

„No… Poslyšte — když se nic nezjistilo tenkrát, je přece dost nepravděpodobné, že by se dalo něco zjistit teď — po deseti letech!“

Pan Quin zdvořile zavrtěl hlavou.

„V tom s vámi nesouhlasím. Dějiny nás přesvědčují o pravém opaku. Současný historik nikdy nedokáže popsat události tak pravdivě jako historik pozdější generace. Jde totiž o to, aby člověk získal správnou perspektivu, aby uviděl věci v patřičných proporcích. Když dovolíte, je i tohle — jako všechno ostatní — otázka relativity.“

Alex Portál se předklonil s bolestnou grimasou ve tváři.

„Máte pravdu, pane Quine,“ zvolal, „máte pravdu. Čas nás nezbavuje žádného problému — předkládá nám jej vždycky znova a jenom v nové podobě.“

Evesham se tolerantně usmál.

„Chcete tím říct, pane Quine, že kdybychom si tu dnes v noci — dejme tomu — zahráli na vyšetřující soudce, pokoušející se objasnit okolnosti smrti Dereka Capela, měli bychom stejné předpoklady ke zjištění pravdy jako ti, kdo ten případ vyšetřovali tenkrát?“

„Větší, rozhodně větší, pane Eveshame. Osobní zaujatost a subjektivní pohnutky už dávno pominuly, takže si budete vzpomínat na fakta jakož to fakta a nebudete se snažit do nich vkládat svou vlastní interpretaci.“

Evesham pochybovačně svraštil čelo.

„Samozřejmě, člověk musí mít nějaký výchozí bod,“ řekl pan Quin svým klidným, vyrovnaným hlasem. „Takovým výchozím bodem je zpravidla nějaká teorie. Jsem přesvědčen, že někdo z vás nějakou podobnou teorii má. Co například vy, sire Richarde?“

Conway se zamračil a zamyslel se.

„No, pochopitelně,“ řekl, jako by se omlouval, „mysleli jsme — všichni jsme samozřejmě mysleli — že za tím musí být nějaká žena. Obvykle to bývá žena nebo peníze, nemám pravdu? A o peníze v tomhle případě určitě nešlo. Žádné finanční problémy nikdy neměl. Takže — co jiného za tím mohlo být?“

Pan Satterthwaite sebou škubl. Právě se předklonil, aby do debaty přispěl menší faktickou poznámkou, ale zároveň v tom okamžiku koutkem oka zahlédl postavu ženy, opírající se o sloupkové zábradlí na galérii nad schodištěm. Stála tam shrbená a nebylo ji vidět odnikud než z místa, kde seděl právě pan Satterthwaite. S napjatou pozorností naslouchala zřejmě všemu, co se dole mluvilo, a stála tak nehybně, že málem nevěřil vlastním očím.

Vzor na šatech však neklamně poznal — starodávný brokát. Byla to Eleanor Portálová.

A pojednou měl pocit, že všechny události této noci do sebe zákonitě zapadají — příchod pana Quina, žádná nečekaná náhoda, ale nástup herce v okamžiku, kdy má odehrát svou roli. Ve velké hale panského sídla v Roystonu se dnes v noci hrálo drama — o nic méně skutečné proto, že jeden z herců byl mrtev. Přesně tak, Derek Capel měl ve hře svou roli. Pan Satterthwaite o tom byl přesvědčen.

A pak — opět náhle — měl pocit, že ho osvítilo ještě další poznání. To všechno byla práce pana Quina. On tuto hru režíroval, on

dával hercům pokyn, kdy se mají „chytit“. Byl v centru celé té záhady, tahal za drátky, vedl loutky do hry. Věděl všechno a o všem, dokonce i o přítomnosti ženy, opírající se o dřevěné zábradlí nahoře nad schodištěm. Ano, věděl o ní.

Pan Satterthwaite se pohodlně uvelebil v křesle a v bezpečné roli diváka pozoroval drama odvíjející se před jeho očima. Pan Quin tahal za drátky klidně a nenucené a uváděl své loutky do hry jednu po druhé.

„Nějaká žena — hm,“ zabručel zamyšleně. „Při té večeři o nějaké ženě zmínka nepadla?“

„Jak by ne, ovšem!“ zvolal Evesham. „Oznámil nám své zasnoubení. Právě proto nám to všem připadalo tak naprosto absurdní a bláznivé. Byl z toho naopak celý rozjařený. Zmínil se o tom, že nám to nechtěl říct dřív, ale naznačil, že vlastně už je svatba na spadnutí.“

„Samozřejmě jsme všichni uhodli, koho si bude brát,“ řekl Conway. „Marjorii Dílkovou. Hezké děvče.“

Zdálo se, zeje řada na panu Quinovi, aby promluvil. Ten ale mlčel a v jeho mlčení dokonce bylo cosi podivně provokativního. Působilo to, jako by s vysloveným názorem rozhodně nesouhlasil. A jeho mlčení mělo ten výsledek, že zahnalo Conwaye do defenzívy. Začal své tvrzení obhajovat.

„Kdo jiný to mohl být? Vy o někom víte, Eveshame?“

„Ne, nevím,“ řekl Tom Evesham pomalu. „Co vlastně tehdy přesně řekl? Něco o tom, že svatba je už vlastně na spadnutí, ale že nám jméno té dámy nemůže říct dřív, dokud k tomu od ní nebude mít svolení — zatím prý má zůstat v tajnosti. Vzpomínám si, že řekl, že je z toho štěstím celý bez sebe, a že chtěl, aby dva jeho staří přátelé věděli, že než se rok s rokem sejde, bude z něho šťastný ženáč. Pochopitelně jsme se domnívali, že jde o Marjorii. Byli totiž velcí přátelé a on se kolem ní pořád točil.“

„Jediná věc —“ ozval se Conway, ale hned se zarazil.

„Co jsi chtěl říct, Dicku?“

„No, myslím jen, že to bylo svým způsobem dost divné — kdyby bývalo šlo o Marjorii —, že by zasnoubení nebylo oznámeno hned. Proč v tom případě takové tajnosti? Tohle spíš vypadalo, jako

by šlo o nějakou vdanou ženu — rozumíte? O ženu, jejíž manžel právě zemřel nebo která se s mužem teprve rozváděla.“

„To je pravda,“ řekl Evesham. „V takovém případě by zasnoubení nemohlo být oznámeno hned — pochopitelně. A když teď na to myslím, mám dojem, že ho s Marjorii přece jen nebylo tak často vídat. To všechno bylo o rok dřív. Vzpomínám si naopak, že se mi spíš zdálo, že vztahy mezi nimi poněkud ochladly.“

„Pozoruhodné,“ řekl pan Quin.

„Ano — dělalo to dokonce dojem, jako by se mezi ně vetřel někdo třetí.“

„Nějaká další žena,“ řekl Conway zamyšleně.

„No opravdu,“ řekl Evesham. „Jen si vzpomeňte, že Derek byl ten večer až nějak nehorázně rozjařený. Vypadal doslova jako opilý štěstím. Zároveň ale — nevím, jestli mi teď budete dobře rozumět — se tvářil tak nějak podivně… no, vzdorovitě.“

„Jako člověk vzdorující osudu,“ řekl Alex Portál vážně.

Měl na mysli Dereka Capela, když to říkal, nebo sebe sama? Jak ho pan Satterthwaite pozoroval, zdála se mu ta druhá eventualita pravděpoďobnější. Ano, ta definice Alexe Portala vystihovala přesně: i on byl muž vzdorující osudu.

Jeho fantazie, alkoholem zbavená kontroly, okamžitě zareagovala na poznámku, která — ačkoli se vztahovala k rekapitulované historii — mu připomněla vlastní situaci. Něco, s čím si lámal hlavu on sám.

Pan Satterthwaite zvedl oči. Žena tam pořád ještě byla. Pozorovala je a poslouchala, co říkají — nehybná, strnulá, jako mrtvá.

„Ano, bylo to tak,“ řekl Conway. „Capel byl celý vzrušený — a tak nějak zvláštně. Řekl bych, že nejspíš připomínal člověka, který vsadil těžké peníze a proti veškeré pravděpodobnosti a veškerému očekávání vyhrál.“

„A co když si jen tak dodával odvahy k nějakému závažnému rozhodnutí?“ nabídl Portál svou hypotézu.

A jako na základě asociace myšlenek náhle vstal a nalil si další whisky.

„Kdepak, to vůbec ne,“ odmítl Evesham ostře jeho domněnku. „Na to bych dal krk, že na nic takového tehdy nemyslel. Pravdu má

Conway. Připomínal úspěšného hráče, který hodně riskoval, ale vyhrál, a sám nemůže uvěřit, že mu štěstí tak přálo. Přesně tak se choval.“

Conway udělal bezradné gesto.

„A přece,“ řekl. „O deset minut později —“

Seděli a mlčeli. Pojednou Evesham bouchl pěstí do stolu.

„Během těch deseti minut se něco muselo stát,“ zvolal. „Jinak to není možné! Ale co? Vzpomeňme si ale přesně — jak to vlastně probíhalo. Všichni jsme tehdy spolu hovořili. A uprostřed zábavy Capel pojednou vstal a odešel z místnosti —“

„Proč?“ zeptal se pan Quin.

Zdálo se, že to, jak mu skočil do řeči, vyvedlo Eveshama z míry.

„Co prosím?“

„Jen jsem se zeptal proč,“ řekl pan Quin.

Evesham svraštil čelo, jak usilovně vzpomínal.

„Tehdy mi to nepřipadalo vůbec důležité — tehdy ne — Počkejte, no ovšem — kvůli poště. Nevzpomínáte si, jak zařinčel zvonek a jak nás to všechny překvapilo? Vzpomeňte si, že jsme tu už tři dny byli zapadlí sněhem. Takové sněhové bouře a vánice jako ten rok nepamatoval nikdo celá desetiletí. Všechny silnice byly nesjízdné. Nechodily noviny ani dopisy. Capel vyšel ven, aby se podíval, jestli se k nám už tím sněhem nakonec přece jen někdo dostal, a vrátil se s velkým balíkem pošty. Samé dopisy a noviny. Nejdřív nakoukl do novin, chtěl vědět, co je nového a vůbec — co se ve světě děje, ale pak sebral dopisy a šel s nimi nahoru. Tři minuty nato jsme uslyšeli výstřel… Nevysvětlitelné — naprosto nevysvětlitelné.“

„To není nevysvětlitelné,“ řekl Portál. „V některém tom dopise Capel dostal nějakou nečekanou zprávu. Spíš bych řekl, že je to naprosto jasné.“

„Nemyslete si, že nám něco tak nápadného ušlo. Byla to jedna z prvních věcí, na kterou se tehdy koroner při vyšetřování zeptal. *Jenomže Capel ani jeden ten dopis neotevřel*. Celá ta hromádka korespondence ležela neotevřená na toaletním stolku.“

Portál se zatvářil schlíple.

„A víte to jistě, že neotevřel ani jeden? Mohl ho přece po přečtení zničit.“

„Ne, to vím s naprostou jistotou. Samozřejmě — to by totiž bylo nejpřirozenější rozřešení té záhady. Ne, žádný ten dopis otevřen nebyl. A nic nebylo spáleno ani roztrháno — v Capelově pokoji nebyl v krbu ani rozdělaný oheň, že?“

Portál zavrtěl hlavou.

„Zvláštní.“

„Krátce a dobře — hrozná záležitost,“ řekl Evesham tiše. „Když jsme uslyšeli výstřel, běželi jsme s Conwayem nahoru a našli jsme ho — byl to pro mě pěkný šok, to vám tedy povím.“

„Nezbývalo vám nic než zatelefonovat pro policii, co?“ zeptal se pan Quin.

„Tady v Roystonu tehdy ještě telefon nebyl. Dal jsem ho sem zavést teprve, když jsem dům koupil. Ne, ale měli jsme tehdy náhodou dost štěstí, poněvadž místní strážník seděl zrovna v domě v kuchyni. Jeden Capelův pes — vzpomínáte si ještě na starého Rovera, Conwayi? — se den předtím zaběhl. Nějaký povozník ho našel napůl pohřbeného v závěji a odvezl ho na policejní stanici. Tam zjistili, že patří Capelovi a že je to pes, kterého má Capel obzvlášť rád, a tak sem s ním poslali strážníka. Přišel do domu malou chvilku předtím, než se ozval výstřel. No a to nám ušetřilo dost námahy.“

„Jo, to pane tehdy byla vánice,“ řekl Conway hlasem rozšafného pamětníka. „A taky to nějak zrovna bylo touhle dobou, že? Začátkem ledna.“

„Ba ne, myslím v únoru. Moment, myslím, že hned po tom, co se to stalo, jsme odjeli do ciziny.“

„Já ale vím naprosto jistě, že to bylo v lednu. Můj lovecký kůň Ned — vzpomínáte na Neda? — si koncem ledna zchromil nohu. A stalo se to hned po tom maléru tady v Roystonu.“

„V tom případě to ale muselo být až někdy úplně koncem ledna. Nezdá se vám to směšné, jak těžko si člověk vybavuje přesné datum? Stačí, aby uplynulo pár let.“

„To je vůbec jedna z nejtěžších věcí na světě,“ řekl pan Quin s porozuměním. „Pokud si člověk nenajde pomocný orientační bod v nějaké významné veřejné události — v zavraždění nějakého krále nebo třeba v nějakém velkém hrdelním procesu.“

„No ovšem, máte pravdu," zvolal Conway, „vždyť to bylo těsně před tím Appletonovým případem."

„Snad těsně po něm, ne?"

„Ale kde, to už se opravdu nepamatujete? Capel se to přece o těch Appletonových ještě dověděl — to jaro předtím byl u starého pána na návštěvě — přesně týden předtím, než zemřel. Jednou večer o něm vykládal — jaký to byl starý skrblík a jaká to musela být otrava pro mladou a krásnou ženu jako paní Appletonová, když si ho uvázala na krk. Tehdy ještě nikdo neměl tušení, že manžela zavraždila právě ona."

„Hrome — víte, že máte pravdu? Vzpomínám si, jak jsem četl v novinách, že soud vydal příkaz k exhumaci. Myslím, že to bylo týž den — vzpomínám, že jsem to vnímal jen tak napůl, poněvadž jsem měl zamotanou hlavu z toho, že chudák Derek leží nahoře ve svém pokoji a je po smrti."

„To, co říkáte, je běžný, ale velice zvláštní jev," poznamenal pan Quin. „Ve stresových momentech se mozek soustředí a upne na nějakou docela bezvýznamnou věc, na kterou se do všech detailů pamatuje ještě dlouho potom, poněvadž ji v napětí té chvíle vnímal s mimořádnou intenzitou. Může to být nějaká naprosto nicotná maličkost, třeba vzorek tapety na zdi, ale ten člověk už na ni nikdy nezapomene."

„To je zvláštní, že to říkáte, pane Quine," prohlásil Conway. „Zrovna teď, když jste to vykládal, měl jsem najednou pocit, že jsem zas v Derekově pokoji — Derek leží mrtvý na podlaze — a viděl jsem tak strašně jasně ten velký strom před oknem a stín, který vrhá tam venku na sníh. Ano, svítící měsíc, sníh a stín toho stromu — všechno to vidím znova i teď. Věřte mi, úplně bych to mohl namalovat, ačkoli jsem si nikdy neuvědomil, že jsem se na to tenkrát díval."

„Jeho pokoj byl ten velký nad verandou, že?" zeptal se pan Quin.

„Ano — a ten strom byl ten velký buk, co stojí v ohybu cesty."

Pan Quin jako by s uspokojením přikývl. Pan Satterthwaite pocítil zvláštní vzrušení. Byl přesvědčen, že každé slovo pana Quina, každá intonace jeho hlasu má hluboký a smysluplný význam. Pan

Quin kamsi mířil — pan Satterthwaite sice přesně nevěděl k čemu, ale byl si zcela jist, že věc má v rukou mistr.

Na okamžik se všichni odmlčeli, ale pak se Evesham vrátil k opuštěnému tématu.

„Na ten Appletonův případ si ted vzpomínám moc dobře. Byla to tehdy velká senzace. Ona se z toho ale nakonec dostala, že? Moc hezká žena to byla, taková blondýna — zářivá blondýna."

Téměř proti své vůli vyhledal pan Satterthwaite očima tu předkloněnou postavu na galérii nad schodištěm. Zdálo se mu to jenom, nebo opravdu viděl, jak se jakoby schoulila — jako kdyby ji někdo udeřil? Opravdu viděl ruku, jak vyjela vzhůru k ubrusu — a pak se zarazila?

Ozval se třeskot rozbitého skla. Alexu Portáloví, který si naléval whisky, vyklouzla láhev z ruky.

„Promiňte, moc se omlouvám, opravdu mě to mrzí. Nechápu, jak se mi to mohlo stát."

Evesham jeho omluvy rychle zakřikl.

„Ale prosím vás, to je v pořádku, nic se neděje, příteli. Zvláštní ale je, co mi to rozbité sklo připomnělo. To přece udělala ona, nemám pravdu? No — paní Appletonová! Rozbila přece stolní láhev s portským, že?"

„Ano, je to tak. Starý Appleton pil pravidelně každý večer svou sklenku portského — jen jednu. Den po jeho smrti jeden sluha viděl, že paní Appletonová vzala tu stolní láhev s portským a úmyslně ji rozbila. To samozřejmě všechno služebnictvo přimělo k tomu, že se rozpovídalo; věděli, že byla v manželství s dědkem zoufale nešťastná. Všelijaké řeči a pověsti se šířily čím dál víc, až nakonec po několika měsících požádal jeden z jeho příbuzných o soudní příkaz k exhumaci. No a skutečně se ukázalo, že starý pán byl otráven. Myslím, že arzénem, viďte?"

„Ne — strychninem, aspoň pokud vím. Na tom ale přece nezáleží. Krátce a dobře — přišlo se na to. Udělat to mohla jen jediná osoba. Paní Appletonovou postavili před soud, ale nakonec ji zprostili obžaloby — spíš pro nedostatek důkazů proti ní než proto, že by nějak zvlášť přesvědčivě dokázala svou nevinu. Jinými slovy — mě-

la štěstí. Myslím ale, že je skoro jisté, že to nemohl udělat nikdo jiný než ona. Co se s ní potom stalo?“

„Mám dojem, že odjela do Kanady. Nebo snad do Austrálie? Měla tam někde nějakého strýčka nebo snad jiného příbuzného, který jí nabídl nový domov. Za daných okolností to bylo to nejlepší, co mohla udělat.“

Pan Satterthwaite byl fascinován tím, jak pravá ruka Alexe Portala uchopila sklenku. Jak pevně a křečovitě ji sevřela.

Jestli si nedá pozor, v příštím okamžiku ji rozmáčkne, pomyslel si pan Satterthwaite. No ne — tohle všechno je ale opravdu mimořádně zajímavé!

Evesham vstal a nalil si whisky z nové láhve.

„No, s tím zjišťováním, proč se chudák Derek zastřelil, jsme se moc daleko nedostali,“ poznamenal. „Amatérská vyšetřovací komise neměla valný úspěch, že, pane Quine?“

Pan Quin se zasmál…

Byl to podivný, jízlivý smích — a přesto smutný. Všem z něho málem naskočila husí kůže.

„Račte prominout,“ řekl, „ale vy stále žijete v minulosti, pane Eveshame. Pořád se nemůžete vymanit ze zajetí svých apriorních představ. Já jsem ale při tom nebyl, jsem cizinec, který se na to dívá ze strany — a proto vidím pouhá fakta!“

„Fakta?“

„Ano — fakta.“

„Co tím myslíte?“ řekl Evesham.

„Jasně vidím řetěz fakt, která jste mi předestřeli, ale jejichž význam vám všem uniká. Vraťme se o deset let zpět a podívejme se na ty události znova. Musíme je ale vidět nepředpojatě a bez emocí.“

Pan Quin povstal. Zdálo se, že je mimořádně vysoký. V krbu za ním co chvíli vyšlehovaly plameny. Promluvil hlubokým, autoritativním hlasem.

„Sedíte u té večeře. Derek Capel vám oznamuje, že se zasnoubil. V té chvíli si všichni myslíte, že s Marjorií Dilkovou. Dnes si tím ovšem tak jisti nejste. Capel je rozjařený a nezvykle vzrušený jako člověk, který se odvážil vzdorovat osudu, který, podle vašich vlastních slov, podstoupil riziko velké sázky a proti veškeré pravděpo-

dobnosti a veškerému očekávání vyhrál. Potom zařinčí zvonek. Capel jde otevřít a přinese balík pošty, která kvůli té vánici přišla s několikadenním zpožděním. Dopisy neotvírá, ale povšimli jste si, že *rozevřel noviny, aby se podíval, co je ve světě nového*. Bylo to před deseti lety, takže už nevíme, jaké zprávy ten den v novinách byly — o nějakém zemětřesení na druhém konci světa, nebo snad o nějaké politické krizi doma? Jediná věc, o níž víme, že ten den v novinách byla, je *stručná zpráva o tom, že Nejvyšší soud dal příkaz k exhumaci* těla pana Appletona — zpráva tři dny stará.“

„No a co?“

Pan Quin pokračoval.

„Derek Capel jde nahoru do svého pokoje a něco tam uvidí z okna. Sir Richard Conway nám tu pověděl, že záclona nebyla zatažená a navíc, že z okna je vidět na cestu vedoucí k domu. Co tam Derek Capel uviděl? Co asi tak mohl spatřit, že ho to přinutilo, aby si sáhl na život?“

„A co myslíte? Co uviděl?“

„Já myslím,“ řekl pan Quin, „že uviděl strážníka. Ano, uviděl policistu, který přišel kvůli tomu psu — Jenže to Derek Capel nevěděl — on prostě viděl přicházejícího policistu.“

Rozhostilo se ticho, které trvalo dlouho — jako by bylo třeba jistého času, než si přítomní z těch slov udělají patřičný závěr.

„Panebože!“ zašeptal konečně Evesham. „Snad si nemyslíte, že… on? Appletona? On tam ale přece v té době nebyl. Myslím… když Appleton zemřel. Starý pán byl přece sám, jen se svou ženou –“

„Mohl tam ale být o týden dřív. Strychnin není příliš rozpustný, pokud není ve formě hydrochloridu. Větší část strychninu, hozeného do toho portského, mohla být požita až s poslední sklenkou z láhve — řekněme týden po Capelově odjezdu.“

Portál se předklonil, až nadskočil. Hlas měl chraplavý a oči podlité krví.

„Proč ale ona rozbila tu stolní láhev?“ zvolal. „Proč ona rozbila tu láhev? To mi povězte!“

Prvně za celý večer se pan Quin obrátil na pana Satterthwaita.

„Vy přece ledacos víte o životě, pane Satterthwaite. Snad byste nám to mohl povědět vy.“

Pan Satterthwaite měl trochu roztřesený hlas. Konečně mu někdo nahrál — teď bylo na něm, aby se jako správný herec „chytil“. Teď bylo na něm, aby pronesl několik vět, možná nejvýznamnějších z celé hry. V této chvíli byl herec, nikoli divák.

„Mně se to jeví tak,“ zašpital skromně, „že ona — že měla o Dereka Capela starost. Myslím, že to byla počestná manželka, a tak ho poslala pryč. Když ale její manžel zemřel, dostala podezření, co se vlastně stalo a jaká je pravda. A tak, aby zachránila muže, kterého měla ráda, pokusila se zničit důkaz proti němu. Později ji nejspíš přesvědčil, že její podezření bylo plané, a ona mu slíbila, že si ho vezme. Potom ale asi znova couvla — víte, ženy totiž mívají ohromně vyvinutý instinkt — vycítí na sto honů, když něco není v pořádku.“

Pan Satterthwaite pronesl slova své role.

V hale se pojednou ozvalo hlasité, rozechvělé zavzlyknutí.

„Proboha,“ vykřikl Evesham a celý sebou škubl, „co to bylo?“

Pan Satterthwaite mu mohl prozradit, že zavzlykala Eleanor Portálová nahoře na galérii, ale měl příliš vytříbený smysl pro efektní pointu, než abyji předčasně pokazil.

Pan Quin se usmíval.

„Myslím, že auto už bude v pořádku. Děkuji vám za vaši pohostinnost, pane Eveshame. Doufám, že jsem pro svého přítele přece jen něco udělal.“

Užasle na něho zírali.

„Tenhle aspekt celého toho případu vám unikl? On totiž tu ženu miloval. Miloval ji tak, že kvůli ní dokázal spáchat vraždu. Když myslel, že se blíží odplata, že ho policista přichází zatknout, jak se mylně domníval, sáhl si na život. Nevědomky v tom ale nechal ji — podezření a všechny nepříjemné důsledky musela nést sama.“

„Zprostili ji obžaloby,“ namítl tiše Evesham.

„Jen proto, že jí nemohli nic dokázat. Mám ale takový dojem — možná že se mýlím, nevím — že se s těmi nepříjemnými důsledky potýká dodnes.“

Portál se zabořil do křesla a ukryl tvář do dlaní.

Pan Quin se obrátil na pana Satterthwaita.

„Na shledanou, pane Satterthwaite. Vy se zajímáte o různá dramata, že?“

Pan Satterthwaite překvapeně přikývl.

„V tom případě musím vaší pozornosti doporučit harlekynádu. Dneska už je na vymření, ale ujišťuji vás, že za pozornost stojí. Věřte, že nebudete litovat. Její symboliku není zrovna lehké pochopit, ale nesmrtelní jsou nesmrtelní pořád, na to se můžete spolehnout. Přeji vám všem dobrou noc.“

Hleděli za ním, jak vykročil do tmy. Jako předtím, i teď světlo procházející barevným sklem vytvořilo na jeho postavě saškovsky strakatý efekt…

Pan Satterthwaite se vydal po schodech nahoru. Šel do svého pokoje zavřít si okno, poněvadž vzduch byl mrazivý. Pan Quin kráčel po cestě vedoucí od domu a z postranních dveří pojednou vyběhla ženská postava. Hovořili spolu jen malou chvilku a pak žena zamířila zpátky k domu. Prošla přímo pod oknem a pana Satterthwaita znova udivila vitalita, vyzařující z její tváře. Pohybovala se teďjako žena v nějakém šťastném snu.

„Eleanor!“

Kde se vzal tu se vzal — připojil se k ní Alex Portál.

„Odpusť mi, Eleanor, odpusť… Tys mi řekla pravdu, ale já — moc se za to stydím — já jsem ti tak docela nevěřil…“

Pan Satterthwaite se sice nezřízeně zajímal o záležitosti svých bližních, ale také — budiž řečeno — také byl džentlmen. Vrozený takt mu napověděl, že se sluší, aby zavřel okno. Což také učinil.

Jenže — jenže je zavíral náramně pomalu.

Slyšel její hlas — jemný, těžko popsatelný hlas.

„Já vím — já vím, bylo to pro tebe peklo. Ale já jsem jím tehdy prošla taky. Víš, mít rád — a zároveň střídavě věřit i podezírat — důvěřovat a snažit se zaplašit pochyby, když se na každém kroku znova vynořují a zlomyslně po tobě pošilhávají… Já vím, Alexi, já vím… Ale znám ještě horší peklo — to, ve kterém jsme žili spolu. Viděla jsem, že pochybuješ, že máš o mne strach — bylo to jako jed, otravovalo to všechnu lásku mezi námi. Ten člověk, co jel kolem a zavála ho k nám náhoda — ten mě zachránil. Věř mi, že už to bylo k

nesnesení, pochop to. Dneska — dnes v noci jsem se už chtěla zabít… Alexi… Alexi…“

/stín na skle/

„Tohle si poslechněte," řekla lady Cynthia Drageová a začala nahlas předčítat z časopisu, který držela v ruce.

„Manželé Unkertonovi budou mít tento týden v Greenways House velkou společnost. Mezi pozvanými jsou lady Cynthia Drageová, pan Richard Scott s chotí, major Porter, nositel vyznamenání Za vynikající služby, paní Stavertonová, kapitán Allenson a pan Satterthwaite.

Přinejmenším," poznamenala lady Cynthia a odhodila časopis, „aspoň víme, nač se máme těšit. Podle čeho ale ty lidi vybírali, to bych ráda věděla!"

Její společník — pan Satterthwaite, jehož jméno figurovalo v seznamu pozvaných na posledním místě — se na ni tázavě podíval. Tvrdilo se, že když pan Satterthwaite přijme pozvání do domu některého z novopečených zbohatlíků, dělá to proto, že se tam mimořádně dobře vaří, nebo proto, že se tam v nejbližší době odehraje nějaké osudové drama. Pan Satterthwaite se odjakživa neobyčejně zajímal o komedie a tragédie svých bližních.

Lady Cynthia, dáma ve středních letech a s tvrdými rysy ve tváři pokryté bohatou vrstvou mejkapu, nonšalantně poklepala pana Satterthwaita po ruce posledním modelem slunečníku, který měla předtím dekorativně položený na kolenou.

„Jen se netvařte, že mi nerozumíte. Rozumíte mi moc dobře. Ba co víc — jsem přesvědčena, že jste se sem dal pozvat naschvál, aby vám neušel ten skandál, až se do sebe pustí!"

Pan Satterthwaite rázně zaprotestoval a prohlásil, že vůbec neví, koho má lady Cynthia na mysli.

„Koho? No přece Richarda Scotta. Nechcete přece tvrdit, že jste o něm jaktěživ neslyšel."

„Ne, to ne. To je ten pán, co loví divokou zvěř, že?"

„Ano — *Hodně velké medvědy a tygry taky rád*, jak se to zpívá v té jedné písničce, jestli ji znáte. No a teď je velký lev on sám, všude se o něm mluví — Unkertonovi se mohli přetrhnout, jen aby to pozvání přijal — a jeho mladá žena s ním. Je to půvabné dítě —

opravdu půvabné — ale strašná naivka a není jí víc jak dvacet let, kdežto on je přinejmenším pětačtyřicátník, chápete?“

„Paní Scottová je zřejmě velice půvabná,“ řekl pan Satterthwaite důstojně.

„Ano, to je. Chudák dítě.“

„Proč chudák dítě?“

Lady Cynthia na něho vrhla vyčítavý pohled a dál meditovala o sporném bodu debaty po svém.

„Major Porter je celkem slušný člověk — pravda, jiskřivou inteligencí zrovna neoplývá — taky jeden ten africký lovec, opálený do hnědá a strašný nemluva. Vzhledem k Richardu Scottovi hrál vždycky druhé housle, ale jsou staří přátelé, znají se dobře už od mládí. Když na to teď tak vzpomínám, mám dojem, že i na té výpravě byli spolu —“

„Na jaké výpravě?“

„Na *tamté*! Té, co pořádala paní Stavertonová. Ještě mi řekněte, že jste nikdy neslyšel o paní Stavertonové.“

„O té jsem samozřejmě slyšel,“ řekl pan Satterthwaite bez nadšení a jako kdyby se musel přemáhat.

A oba — lady Cynthia i on — se na sebe výmluvně podívali.

„A Unkertonovi — to máte totéž,“ posteskla si lady Cynthia. „Naprosto beznadějný případ — společensky, rozumíte? Jak to ty lidi mohlo napadnout — pozvat tyhle dva dohromady! Určitě slyšeli, že paní Stavertonová je velká sportovkyně a cestovatelka a kdoví co ještě — a taky že napsala knihu. Lidem, jako jsou Unkertonovi, nikdy nedojde, jaké trapnosti může člověk napáchat na každém kroku. Loni jsem si je trochu moc pustila k tělu a nemáte ponětí, co jsem si s nimi užila! Mysleli si, že jim budu k dispozici, kdy si vzpomenou. A věčně: ‚To nedělejte! Tohle byste dělat neměla!‘ S tím už jsem teď skoncovala, chválabohu. Že bychom se pohádali, to ne — já se nehádám nikdy, ale na to ať si najdou někoho jiného. Víte, já snesu leccos, dokonce i sprostotu, ale tuhle kryšpínskou nanicovatost, tu ne!“

Po této poněkud záhadné definici se lady Cynthia na okamžik odmlčela. Zřejmě se zadumala nad kryšpínskou nanicovatostí manželů Unkertonových, která jí tak hnula žlučí.

„Kdyby mi za to ještě vůbec stáli," pokračovala po odmlce, „byla bych jim musela říct zcela jasně a otevřeně: ‚Nemůžete pozvat najednou paní Stavertonovou a manžele Scottovy. Ona a on kdysi –'"

Výmluvně se odmlčela.

„A oni opravdu kdysi?" zeptal se pan Satterthwaite.

„Milý pane! O tom přece cvrlikají vrabci na střeše. Na té výpravě do afrického vnitrozemí! Překvapuje mě, že ta ženština má tu drzost to pozvání přijmout."

„Co když nevěděla, koho pozvali kromě ní?" pokusil se najít vysvětlení pan Satterthwaite.

„Spíš to věděla. Toje mnohem pravděpodobnější."

„Myslíte —"

„Ona je totiž z těch, kterým já říkám nebezpečné ženské. Z těch, co se nezastaví před ničím. V kůži Richarda Scotta bych o tomhle víkendu být nechtěla, to mi věřte."

„A myslíte, že jeho žena o tom nic neví?"

„Určitě ne. Předpokládám ale, že ji nějaká lidumilná přítelkyně dřív nebo později osvítí. Podívejme, Jimmy Allenson je tady. Hrozně milý hoch. Loni v zimě mi v Egyptě zachránil život — byla bych se tam ukousala nudou, znáte to. Haló, Jimmy, pojďte přece k nám."

Kapitán Allenson ji poslechl, přišel k nim a zůstal stát na trávníku vedle lady Cynthie. Byl to hezký mladý muž asi třicetiletý, s bělostnými zuby a nakažlivým úsměvem.

„To jsem rád, že o mne vůbec někdo stojí," poznamenal. „Novomanželé Scottovi pořád ještě vrkají jak hrdličky a na to si stačí ve dvou, třetí je přebytečný. Porter se začetl do *Lovu a honitby* a mně hrozilo smrtelné nebezpečí, že se mi začne věnovat hostitelka."

Zasmál se a lady Cynthia se zasmála s ním. Pan Satterthwaite, který byl v jistých ohledech poněkud staromódní — do té míry, že si zřídka dělal legraci z hostitele a z hostitelky dřív než jejich dům opustil, zůstal však vážný.

„Vidím, že jste hotový chudinka, Jimmy," řekla lady Cynthia.

„No — já dlouho neváhal, nohy na ramena vzal," odpověděl rozmarně kapitán Allenson slovy populárního kupletu. „Unikl jsem jen tak tak — už mi chtěla začít vyprávět tu historii o tom jejich rodinném strašidle."

„Unkertonovské strašidlo!“ zvolala lady Cynthia. „Z toho běhá mráz po zádech.“

„Ach ne, to není unkertonovské strašidlo,“ řekl pan Satterthwaite. „To je greenwayské strašidlo. Koupili ho s tímhle domem.“

„Máte pravdu,“ řekla lady Cynthia. „Už si vzpomínám. Tohle strašidlo ale neřinčí řetězy, že? Má to jenom něco společného s oknem.“

Jimmy Allenson rychle zvedl oči.

„S oknem?“

Pan Satterthwaite ale neodpověděl hned. Přes Jimmyho hlavu se zadíval na tři postavy, přicházející k nim směrem od domu — na štíhlou dívku mezi dvěma muži. Oba muži si byli až neuvěřitelně podobní; oba byli vysocí a černovlasí, měli do bronzova opálené tváře a bystré oči. Při bližším pohledu však člověku neušlo, že podobnost těch dvou je jen vnější a ne tak velká.

Cestovatel a lovec Richard Scott přímo překypoval životem a z celé jeho osobnosti vyzařovalo zvláštní magnetické kouzlo. John Porter, jeho přítel a společník z loveckých výprav, byl hranatý a ramenatý muž s nevyzpytatelnou tváří, jakoby vytesanou ze dřeva, a nápadně zádumčivýma šedýma očima. Bylo na něm vidět, že je to klidný a vyrovnaný člověk, zvyklý na to, že v přítomnosti svého přítele hraje odjakživa druhé housle.

Mezi oběma muži kráčela Moira Scottová, která se ještě před třemi měsíci jmenovala Moira O‘Connellová. Měla křehkou postavu, velké a podmanivě hnědé oči a zlaté vlasy s rezavým odstínem, které rámovaly její drobnou tvářičku jako půvabná svatozář.

Takovému dítěti nesmí nikdo ublížit, řekl si v duchu pan Satterthwaite. To by byla ohavnost, kdyby chtěl takovému dítěti někdo ublížit.

Lady Cynthia uvítala trojici tím, že na ně nadšeně zamávala nejnovějším modelem slunečníku.

„Posaďte se k nám, ale nesmíte nás rušit,“ řekla. „Pan Satterthwaite nám vypráví historii o strašidle.“

„Ty já miluju,“ řekla Moira Scottová a sedla si na trávník.

„To jde o to zdejší strašidlo? Z Greenways House?“ zeptal se Richard Scott.

„Ano, vy o něm něco víte?“

Scott přikývl.

„Já jsem sem za starých časů často jezdil,“ vysvětloval svou zasvěcenost, „Ještě předtím než Elliotovi museli dům prodat. Hlídající kavalír, že? Že se mu tak říká?“

„Hlídající kavalír,“ opakovala jeho žena zasněně. „To se mi moc líbí. Zní to zajímavě. Nedejte se rušit a pokračujte.“

Pan Satterthwaite se ale nezatvářil příliš ochotně. Ujistil ji, že na tom de facto vůbec nic zajímavého není.

„Teď už se z toho nevyvléknete, pane Satterthwaite,“ řekl Richard Scott jízlivě, „a budete muset vyprávění dokončit. Čím víc se budete zdráhat, tím budeme zvědavější.“

Všeobecné naléhání pana Satterthwaita k pokračování málem donutilo.

„Opravdu to není moc zajímavé,“ řekl omluvně. „Pokud se nemýlím, ta původní historie o kavalírovi se váže k jednomu z předků Elliotovy rodiny. Milencem jeho ženy se stal jakýsi cromwellovec. A ten milenec manžela zabil v pokoji nahoře v patře. Pak se ta neblahá milenecká dvojice dala na útěk, ale jak prchali, ohlédli se zpátky na dům a v okně uviděli tvář mrtvého manžela, která je pozorovala, jako když je hlídá. Tak zní legenda, ale ta strašidelná historie se vlastně týká jen jedné okenní tabulky v tom zmíněném pokoji. Je na ní totiž jakási nepravidelná skvrna, která je zblízka skoro nerozeznatelná, ale když se člověk na sklo podívá zdálky, opravdu má dojem, že vidí mužskou tvář, vyhlížející z místnosti.

„Které okno to je?“ zeptala se paní Scottová a zadívala se na dům.

„Odtud je není vidět,“ řekl pan Satterthwaite. „Je na druhé straně domu, ale už je to dost dlouho, co je zevnitř zabednili — před nějakými čtyřiceti lety, mám-li být přesný.“

„A proč to udělali? Neříkal jste přece, že by to strašidlo někudy chodilo nebo tak.“

„Ne, na procházky prý nechodí,“ ubezpečil ji pan Satterthwaite. „Já myslím — no, prostě se kolem toho asi začaly množit všelijaké pověry — a tak okno zabednili. O nic jiného nejspíš nešlo.“

A vzápětí se mu dost chvatně podařilo převést rozhovor na jiné téma. Jimmy Allenson byl zcela ochoten bavit se o egyptských věštcích, kteří hádají z přesýpaného písku.

„Většinou jsou to podvodníci. Klidně vám řeknou pár neurčitých věcí o minulosti, ale o budoucnosti z nich nikdy nevymáčknete nic."

„Vidíte, a já vždycky myslel, že je to právě opačně," poznamenal John Porter.

„A v Anglii je předpovídání budoucnosti zakázáno vůbec, že?" řekl Richard Scott. „Moira přemlouvala jednu cikánku, aby jí předpověděla budoucnost, ale ta ženská jí šilink vrátila a řekla, že o tom jí nemůže nic říct ani naznačit."

„Možná že viděla něco tak hrozného, že mi to radši ani nechtěla říkat," povzdechla si Moira.

„Žádné trapné podrobnosti nechceme slyšet, paní Scottová," řekl Allenson žertem. „Pokud jde o mne, kategoricky odmítám věřit, že vám v budoucnosti hrozí cokoli neblahého."

Jen aby, pomyslel si pan Satterthwaite. Jen aby…

Vzápětí ale rychle zvedl oči. Od domu přicházely dvě ženy — malá a zavalitější dáma s černými vlasy, oblečená v trapně křiklavých zelených šatech, a vysoká štíhlá postava v kostýmu smetanové barvy. První z těch dvou byla hostitelka, paní Unkertonová, a ta druhá byla žena, o níž často slyšel, ale s níž se dosud nikdy nesetkal.

„Tak to vidíte, paní Stavertonová přece jen přijela," zahlaholila paní Unkertonová tónem prozrazujícím neobyčejnou poctěnost. „Doufám, že se všichni znáte."

„Tihle lidé mají pekelnou vlastnost, že vždycky vyžbleptnou to nejtrapnější, co je vůbec může napadnout," zašeptala rozhořčeně lady Cynthia, ale pan Satterthwaite ji neposlouchal. Pozoroval paní Stavertonovou.

Chovala se velice nenucené, velice přirozeně. Bezstarostným, téměř lhostejným hlasem zvolala: „Buď zdráv, Richarde. Neviděli jsme se přinejmenším sto let, co? Mrzí mě, že jsem nemohla přijít na svatbu. A tohle je tvá žena? Musíte už být pěkně unavená z toho seznamování se všemi manželovými starými přáteli, ne? S těmi osmahlými drsnými lovci, ošlehanými větrem…" Následovala odpověď Moiry — společensky konvenční a dost plachá. Zkoumavý pohled

paní Stavertonové pak rychle a pohotově sklouzl na dalšího starého přítele.

„Buď zdráv, Johne!“ Týž bezstarostný tón, ale přece jen s jemným rozdílem — byla v něm srdečnost, která mu dřív chyběla.

A pak ten náhlý úsměv. Celou ji změnil. Lady Cynthia měla nesporně pravdu. Nebezpečná žena! Oslnivá blondýna — temně modré oči — žádná kukadla jako pomněnky, jaká kokety a svůdnice zpravidla mívají — tvář, v níž je cosi divokého, i když je v klidu. Žena s pomalým protahovaným hlasem a okouzlujícím náhlým úsměvem.

Iris Stavertonová se posadila. Zcela přirozeně a nevyhnutelně se okamžitě stala středem pozornosti, člověk měl pocit, že je na to odjakživa zvyklá, že to pokládá za normální.

Z těchto úvah pana Satterthwaita vytrhl major Porter, který mu navrhl, aby se šli projít. Pan Satterthwaite nabídku přijal, ačkoli na rozdíl od většiny lidí si na procházky nijak zvlášť nepotrpěl. Oba muži loudavě vykročili po trávníku.

„Ta historie, co jste vyprávěl, je zajímavá,“ řekl major.

„Ukážu vám to okno,“ slíbil pan Satterthwaite.

Obešli dům a před nimi se tyčila zeď obrácená k západu. V těchto místech byla malá okrasná zahrada. Odjakživa se jí říkalo Soukromá a pojmenování do značné míry vystihovalo skutečnost, neboť zahrada byla ze všech stran obklopena vysokým živým plotem z keřů cesmíny a vcházelo se do ní po cestičce vroubené stejně vysokým pichlavým křovím. Cestička byla úzká a v několika místech se zatáčela.

Jakmile byl člověk uvnitř, propadl starosvětskému kouzlu pečlivě upravených květinových záhonů, cestiček vyložených velkými dlaždicemi a nízké lavičky z nádherně otesaného kamene. Uprostřed zahrady se pan Satterthwaite otočil a ukázal na dům. Dlouhá budova panského sídla Greenways House se táhla od severu k jihu. V úzké zdi obrácené k západu, kterou měli před sebou, bylo jen jediné okno, okno v prvním poschodí, skoro zarostlé břečťanem a se špinavými tabulkami. Bylo jasně vidět, že okno je zevnitř zabedněno.

„Tak tady je máte,“ řekl pan Satterthwaite.

Porter trochu zaklonil hlavu a podíval se do výše.

„Hm, vidím jen, že jedna tabulka je trochu jinak zbarvená, nic víc.“

„Jsme moc blízko,“ řekl pan Satterthwaite. „Tamhle nahoře v lese je ale paseka, odkud je sem opravdu dobře vidět.“

Vyšli s Porterem ze Soukromé zahrady, zahnuli doleva a zamířili k lesu. Pan Satterthwaite pojednou propadl snaze povědět a ukázat svému společníkovi všechno, co ví, a skoro si ani nevšiml, že Porter, kráčející vedle něho, je roztržitý a nedává pozor.

„Když tohle okno zabednili, museli samozřejmě prorazit jiné,“ vysvětloval. „To nové vede na jih a je z něho vidět na trávník, kde jsme před chvilkou seděli. Pokud vím, tak v tom pokoji teď ubytovali manžele Scottovy. Proto jsem také o té věci nechtěl mluvit. Bál jsem se, aby to na paní Scottovou špatně nepůsobilo — myslím to vědomí, že spala v pokoji, o němž se říká, že v něm straší.“

„Jistě — ano,“ řekl Porter.

Pan Satterthwaite se na něho pátravě podíval a teprve teď si uvědomil, že Porter ho celou tu dobu vůbec neposlouchal.

„To je teda opravdu zajímavé,“ řekl pojednou Porter. Švihl holí po několika vysokých náprstnících, zamračil se a pokračoval: „Neměla sem jezdit, vůbec sem neměla jezdit.“

Takhle napůl nahlas uvažovali lidé před panem Satterthwaitem dost často. Připadal jim tak málo významný — tak zdrženlivý a skromný, jako by chvílemi ani neexistoval. Proslulý byl jen tím, že uměl vždy se zájmem a s opravdovým pochopením naslouchat.

„Ne,“ opakoval Porter, „vůbec sem neměla jezdit.“

Pan Satterthwaite instinktivně vycítil, že Porter nemá na mysli paní Scottovou.

„Myslíte?“ zeptal se.

Porter potřásl hlavou, jako by se nemohl zbavit nějaké zlé předtuchy.

„Já totiž na té výpravě byl, víte?“ řekl pojednou. „Byli jsme tam tři. Scott, Iris a já. Ona je moc fajn ženská — a umí báječně střílet.“ Na okamžik se odmlčel. „Proč ji hrome, ti Unkertonovi pozvali?“ uzavřel náhle stejně nečekaně, jako začal.

Pan Satterthwaite pokrčil rameny.

„Z hlouposti,“ řekl.

„Schyluje se tu k nějakému maléru,“ řekl Porter. „Nesmíme se odtud hnout a musíme udělat, co bude v našich silách.“

„Paní Stavertonová ale jistě —“

„O té nemluvím. Mluvím o paní Scottové.“ Znova se odmlčel. „O tu totiž jde — o paní Scottovou, víte?“

Pan Satterthwaite sice celou dobu dobře věděl, že jde *právě* o paní Scottovou, ale nepokládal za nutné říkat to nahlas. Zato Porter si na ni zřejmě vzpomněl teprve teď, v tomto okamžiku.

„Kde se Scott se svou ženou seznámil?“ zeptal se pan Satterthwaite.

„Loni v zimě v Káhiře. A vzali to hopem. Za tři neděle se zasnoubili, za šest neděl byla svatba.“

„Ona je velice půvabná, že?“

„Jistě, to nikdo nepopírá. A on ji zbožňuje — jenomže to na celé věci nic nemění.“ A major Porter znova opakoval sám pro sebe, užívaje zájmena, které pro něho označovalo jen jednu jedinou konkrétní osobu: „Čert aby to vzal, ona sem vůbec neměla jezdit…“

Právě v té chvíli vystoupili na travnatý kopeček, nepříliš vzdálený od domu. Pan Satterthwaite opět zvedl ruku s pyšným gestem průvodce, předvádějícího pozoruhodnou pamětihodnost.

„Podívejte se,“ řekl.

Už se sice rychle stmívalo, ale okno bylo pořád ještě jasně vidět a zdálo se, že k jedné tabulce se tiskne tvář muže s kavalírským kloboukem bohatě zdobeným dlouhými péry. „To je ale zvláštní,“ řekl Porter. „Opravdu zvláštní. Co se ale stane, až se ta tabulka jednoho dne rozbije?“ Pan Satterthwaite se usmál.

„To právě je na té historii to nejzajímavější. S jistotou vím, že tu tabulku vyměnili už jedenáctkrát — možná víckrát — ale říkám jen to, co vím. Naposled před dvanácti lety, když se majitel domu rozhodl, že s tou legendou a celým tím mýtem jednou provždy skoncuje. Jenže to nepomáhá. *Skvrna se objeví znova* — ne sice celá a najednou, to zabarvení jako by se po skle postupně rozlézalo. Obvykle to trvá měsíc nebo dva.“

Porter poprvé projevil skutečný zájem. Celý se otřásl, jako by ho náhle zamrazilo.

„To jsou mi věci — br! Fakt divné, člověk si to neumí nijak vysvětlit. A jaký vlastně měli důvod k tomu, že pokoj zevnitř zabednili?“

„No — prostě se začalo tvrdit, že přináší smůlu. Eveshamovi v něm bydleli krátce předtím, než se rozvedli. Potom tu byl na návštěvě Stanley s manželkou a byli v něm ubytováni právě v době, kdy utekl od ženy s tou zpěvačkou z operety.“

Porter povytáhl obočí.

„Chápu. Není ani tak nebezpečný životu jako spíš dobrým mravům.“

A teď, pomyslel si pan Satterthwaite, jsou v tom pokoji Scottovi… Jsem zvědav…

Mlčky se vraceli stejnou cestou k domu. Po měkkém trávníku kráčeli skoro neslyšně, oba zabráni do vlastních myšlenek, a tak se stalo, že bezděčně vyslechli rozhovor, který nebyl určen pro cizí uši.

Právě zahýbali kolem živého plotu z cesmínových keřů, když uslyšeli hlas Iris Stavertonové, který k nim dolehl odněkud ze Soukromé zahrady. Třásl se vzteky a bylo jej dobře slyšet.

„Budeš litovat — toho teda budeš litovat!“

Scottův hlas. který jí odpovídal, byl hluboký a rozechvělý, takže slovům nebylo rozumět, ale pak se znova ozval hlas ženy a pronesl slova, na která si měli později vzpomenout:

„Žárlivost dožene člověka až k ďáblu — sama je ďábel! Žárlivost člověka dožene k té nejsprostší vraždě. Dej si pozor, — Richarde, proboha — dej si pozor!“

To bylo poslední, co vyřkla — v příštím okamžiku ji už viděli, jak vychází ze Soukromé zahrady, míří k rohu budovy a mizí za ním. Nezahlédla je — kráčela rychle, skoro utíkala, jako by ji něco trápilo nebo pronásledovalo.

Pan Satterthwaite si znovu připomněl, co o ní řekla lady Cynthia. Nebezpečná žena. V té chvíli ho cosi poprvé varovalo — zmocnila se ho předtucha tragédie, která se rychle, nezadržitelně a nezažehnatelně blíží.

Večer se ale za své obavy přece jen trochu zastyděl. Zdálo se, že všechno je normální a v nejlepším pořádku. Paní Stavertonová se pořád chovala s onou nedbalou nenuceností, žádné napětí na ní neby-

lo znát. Moira Scottová byla stejně půvabná a neafektovaná jako odpoledne. Navenek se zdálo, že spolu obě ženy vycházejí báječně. Richard Scott se dostal do nálady a byl neobyčejně veselý a hlučný.

Korpulentní paní Unkertonová se zdála ze všech nejustaranější. Upovídaně se svěřovala panu Satterthwaitovi:

„Vám to třeba může připadat hloupé, to je jedno, ale mně tu něco nahání husí kůži. A přiznám se vám, že jsem poslala pro sklenáře — aby o tom Ned nevěděl."

„Pro sklenáře?"

„Ano, aby do toho okna zasadil novou tabulku. To přece každý pochopí, ne? Samozřejmě, Ned na to je docela hrdý — říká, že něco takového dává domu tu pravou nóbl atmosféru. Já si ale na tyhle věci nepotrpím, to vám říkám upřímně. Prostě tam dáme tabulku z pořádného skla, jaké se dneska dělá, a celá ta nechutná historie ztratí jakýkoli podklad."

„Zapomínáte," řekl pan Satterthwaite, „nebo o tom možná nevíte, že ta skvrna se vrací."

„Hm — prý ano…" řekla paní Unkertonová. „Jestli je to ale pravda, pak by za tím muselo být opravdu něco nadpřirozeného!"

Pan Satterthwaite povytáhl obočí, ale neodpověděl.

„No a co — i kdyby se ta skvrna vracela?" pokračovala paní Unkertonová tvrdohlavě. „Nejsme na tom s Nedem tak špatně, abychom si nemohli dovolit dát tam novou tabulku každý měsíc — nebo třeba každý týden, kdyby to snad bylo nutné."

Pan Satterthwaite na její vyzývavá slova neodpověděl ani teď. Viděl v životě už tolik věcí, které neodolaly a musely kapitulovat před mocí peněz, že si nedělal žádné iluze o tom, že by snad s nimi přízrak dávného kavalíra mohl podstoupit vítězný souboj. Nicméně ho zaujalo, jak zjevně je paní Unkertonová čímsi vyvedena z míry. Atmosféře napětí neunikla ani ona — připisovala ji však pouze vyčpělé strašidelné historce, nikoli skryté nevraživosti mezi hosty, které si pozvala.

Panu Satterthwaitovi ale bylo souzeno, aby zaslechl několik slov ještě z jiného rozhovoru, která na celou situaci vrhla další světlo. Bylo to ve chvíli, kdy už šel spát a stoupal po širokém schodišti do svého pokoje. John Porter seděl s paní Stavertonovou v alkovně ve

velké hale. Medový hlas paní Stavertonové zněl poněkud zhořkle a značně podrážděně. „Vůbec jsem netušila, že sem Scottovi mají přijet. Kdybych to byla věděla, nejezdila bych sem já, ale to ti říkám, Johne, a ty mě přece znáš, že když jsem jednou tady, ani mě nenapadne, abych odtud utíkala —“

Pan Satterthwaite šel po schodišti dál a víc už je neslyšel. V duchu si říkal: to bych rád věděl, nakolik je to pravda…? Věděla to? A ještě radši bych věděl, co se z tohohle všeho vyklube…

Potřásl hlavou.

V jasném ranním světle měl pocit, že snad včera večer ve své fantazii trochu moc popustil uzdu senzacechtivosti. Jakési chvilkové napětí tam bylo — to jistě — za daných okolností ostatně nevyhnutelné — ale nic víc. Prostě se přizpůsobili — jeden druhému. Jeho předtucha, že se tu schyluje k nějaké velké katastrofě, byla pouhý výplod přetažených nervů — nebo snad lehké žlučníkové nevolnosti, která mu na chvíli otupila soudnost… Ano, nejspíš ten žlučník. Za čtrnáct dní se chystal odjet do Karlových Var.

K večeru, zrovna když se začalo stmívat, přišel z vlastní iniciativy s nápadem, že by neškodilo vydat se na menší procházku. Navrhl majoru Porterovi, aby si vyšli na mýtinu v lese a podívali se, zda paní Unkertonová nemluvila jen tak do větru a zda už je v okně skutečně zasazena nová tabulka. V duchu si řekl: trochu pohybu, trochu se projít — to je přesně to, co teď potřebuji.

Oba muži pomalu kráčeli lesem. Porter byl zamlklý jako obvykle.

„Mám takový nemilý pocit,“ rozpovídal se pan Satterthwaite, „že jsme asi včera trochu moc fantazírovali. No — víte — jak jsme čekali, že — že třeba dojde k nějakým nepříjemnostem. Lidé se přece jen musejí nějak chovat a ovládat se — překousnout své city a vůbec…“

„Asi ano,“ řekl Porter a za okamžik ještě dodal: „Ovšem civilizovaní lidé.“

„Tím chcete říct — ?“

„Lidé, kteří žili dlouho mimo civilizaci, se někdy zvrhnou. Stanou se z nich znova divoši. Primitivové, víte? Nazvat se to dá různě.“

Vystoupili na travnatý kopeček. Pan Satterthwaite byl dost udýchaný. Na chození do kopce si nikdy moc nepotrpěl.

Otočil se a podíval se na okno. Tvář tam byla pořád, dokonce mu připadala výraznější než předtím.

„Naše hostitelka zůstala jen při slovech, jak se zdá.“

Porter se na okno podíval jen letmo.

„Nejspíš jí to manžel rázně zatrhl,“ řekl lhostejně. „On je přesně z těch lidí, kteří klidně dokážou být pyšní na strašidlo patřící docela jiné rodině, a nebudou riskovat, že si je zaplaší, když za ně už jednou zaplatili v hotovosti.“

Chvíli mlčel s očima upřenýma nikoli na dům, ale na hustý lesní podrost, který je oba obklopoval.

„Napadlo vás někdy,“ zeptal se, „že civilizace je zatraceně nebezpečná věc?“

„Nebezpečná?“ Taková krajně nekonvenční poznámka šokovala pana Satterthwaita do hloubi duše.

„Ovšem. Neexistují totiž žádné bezpečnostní záklopky.“

Rázně se otočil a oba vykročili zpátky dolů po cestě, po níž přišli.

„Teď mám ale dojem, že jsem vám vůbec nerozuměl,“ prohlásil pan Satterthwaite, pospíchající drobnými cupitavými krůčky, aby s dlouhonohým Porterem udržel krok a nezůstal pozadu. „Rozumní lidé —“

Porter se poněkud zarážejícím způsobem krátce zasmál.

Pak se podíval na malého korektního džentlmena po svém boku.

„Vy myslíte, že mluvím jenom tak naplano, pane Satterthwaite? Víte ale možná, že existují lidé, kteří vám neomylně předpovědí, že přijde bouřka. Cítí to předem… ve vzduchu. A jiní zas dokážou předpovědět malér. A tady se ted schyluje k maléru, pane Satterthwaite, a bude to velký malér. Může k němu dojít každým okamžikem. Může —“

Zarazil se jak přibitý, chytil pana Satterthwaita za paži a sevřel ji. A v té vteřině napjatého ticha se to ozvalo — uslyšeli dva výstřely, po nichž následoval výkřik. Jasně rozeznali ženský hlas.

„Panebože,“ zvolal Porter, „už je to tu!“

Rozběhl se dolů po cestě a pan Satterthwaite bystře hopkal za ním. Za okamžik vyběhli na trávník hraničící s živým plotem Soukromé zahrady. Ve stejné chvíli se naproti nim objevil Richard Scott s panem Unkertonem, kteří oběhli protější roh budovy. Všichni čtyři zůstali stát, zírali na sebe a zprava i zleva hleděli na vchod do Soukromé zahrady.

„To bylo — to bylo odtamtud," zvolal pan Unkerton a ukázal roztřesenou rukou.

„Musíme se tam podívat," řekl Porter a vrhl se mezi keři do zahrady. Když obešel poslední cesmínový keř v živém plotě, zůstal stát jak přimrazený. Pan Satterthwaite mu nakoukl přes rameno. Richard Scott hlasitě vykřikl.

V Soukromé zahradě byli tři lidé. Dva leželi na trávníku

u kamenné lavičky — muž a žena. Třetí byla paní Stavertonová. Stála jen malý kousek od nich u cesmínového keře, oči měla nepříčetné, vytřeštěné hrůzou a v pravé ruce něco držela.

„Iris," vykřikl Porter. „Iris! Proboha! Co to máš v ruce?"

Podívala se na tu věc — nechápavě a užasle, s neuvěřitelnou lhostejností.

„To je revolver," řekla s údivem. A pak, po chvíli, která se zdála nekonečná, ale trvala ve skutečnosti jen pár vteřin: „Já — já jsem ho zvedla."

Pan Satterthwaite šel dál, až k místu, kde na trávníku klečeli pan Unkerton a Richard Scott.

„Doktora," koktal Scott. „Musíme zavolat doktora."

Žádný doktor už tu ale nemohl být nic platný. Jimmy Allenson, který si stěžoval, že egyptští hadači z písku odmítají předpovídat budoucnost, a Moira Scottová, jíž cikánka vrátila šilink, tam leželi bez hnutí a naprosto tiše.

Krátkou a rychlou prohlídku provedl Richard Scott. V kritické situaci osvědčil, že má nervy ze železa. Po prvním zděšeném výkřiku se záhy vzpamatoval.

Šetrně položil tělo své ženy na trávník.

„Zastřelena zezadu," řekl úsečně. „Kulka prošla skrz naskrz."

Potom věnoval pozornost Jimmymu Allensonovi. Ránu našel v prsou a střela uvízla v těle.

Přistoupil k nim John Porter.

„Nikdo se ničeho nedotýkejte," řekl stroze. „Policie musí všechno uvidět v tom stavu, v jakém jsme to uviděli my."

„Policie," řekl Richard Scott. V očích mu náhle zlověstně zablýsklo, když pohlédl na ženu stojící u živého plotu. Vykročil směrem k ní, ale zároveň se pohnul i John Porter a zastoupil mu cestu. Na okamžik se zdálo, že se oba přátelé utkali v souboji, v němž jedinou zbraní jsou oči.

Porter neobyčejně klidně zavrtěl hlavou.

„Ne, Richarde," řekl. „Vypadá to tak — ale mýlíš se."

Richard Scott si olízl suché rty a jen s námahou ze sebe vypravil:

„Tak proč — proč tedy to má v ruce?"

A Iris Stavertonová znova opakovala týmž bezbarvým, zastřeným hlasem: „Já — já jsem to zvedla."

„Policie," řekl pan Unkerton a vstal. „Musíme hned zavolat pro policii. Snad abyste jim zatelefonoval vy, pane Scotte… A někdo by tu měl zůstat — ano, někdo by tu rozhodně měl zůstat."

Svým klidným, džentlmenským způsobem se k této službě nabídl pan Satterthwaite. Hostitel nabídku přijal a bylo na něm vidět, jak se mu ulevilo.

„Jde totiž o dámy," začal vysvětlovat. „Musím tu strašnou zprávu šetrně sdělit dámám — lady Cynthii a své drahé ženě."

Pan Satterthwaite zůstal v Soukromé zahradě s očima upřenýma na mrtvé tělo ženy, která ještě před malou chvílí žila. Moira Scottová…

Chudák dítě, říkal si v duchu. Chudák dítě…

Vzpomněl si na pořekadlo o zlu, jímž si muži pro sebe vykupují život. Cožpak Richard Scott nebyl jistým způsobem za smrt své nevinné ženy odpovědný? Iris Stavertonová nejspíš neujde šibenici, pomyslel si. Ne že by v té představě shledával obzvláštní potěšení; cožpak to ale přinejmenším není aspoň část toho, co může mít člověka za zlé právě mužům? Zlo, které páchají muži…

A ta dívka, ta nevinná dívka za to zaplatila.

Podíval se na ni s hlubokou lítostí. Drobná tvář, tak bílá a půvabná, na rtech i ve smrti stín úsměvu. Rozcuchané zlaté vlasy, roz-

košné malé ouško. Na ušním lalůčku byl krvavý flíček. S náhlým pocitem, že v sobě objevil zakopaného detektiva, usoudil pan Satterthwaite, že jak padala, musela si utrhnout náušnici. Natáhl krk, aby lip viděl. Ano, nemýlil se, na druhém uchu měla malou perličku. Chudák dítě, chudák dítě.

„A teď vy, pane," řekl inspektor Winkfield.

Seděli v knihovně. Inspektor, statný čtyřicátník, který vypadal neobyčejně bystře a inteligentně, právě končil vyšetřování. Vyslechl většinu hostů a v této chvíli už měl o celém případu dostatečně jasnou představu. Teď si chtěl ještě poslechnout to, co mu mohl říct major Porter a pan Satterthiwaite. Pan Unkerton seděl poničeně v křesle a vytřeštěnýma jočima civěl do protější zdi.

„Jestli vám dobře rozumím, pánové," řekl inspektor, „byli jste na procházce a vraceli jste se z ní k domu po cestě, která vede kolem levého okraje takzvané Soukromé zahrady. Říkám to správně?"

„Zcela správně, pane inspektore."

„Uslyšeli jste dva výstřely a výkřik nějaké ženy?"

„Ano."

„Hned jste se dali do běhu a utíkali jste ze všech sil. Vyběhli jste z lesa a zamířili ke vchodu do Soukromé zahrady. Dostat se ze zahrady není možné jinak, než jen tím jediným vchodem. Živý plot z těch cesmínových keřů je naprosto neprůchodný. Kdyby byl někdo vyběhl ze zahrady a zamířil vpravo, nutně by musel narazit na pana Unkertona i pana Scotta. Kdyby byl zahnul doleva, byl byste ho musel vidět vy. Je to tak?"

„Ano, je," řekl major Porter. Byl překvapivě bledý.

„A to, jak se zdá, vysvětluje všechno," řekl inspektor. Manželé Unkertonovi a lady Cynthia Drageová seděli na trávníku, pan Scott byl v kulečníkovém sále, odkud je na trávník právě vidět. Deset minut po šesté vyšla z domu paní Stavertonová, prohodila pár slov s těmi, kdo tam seděli, obešla roh budovy a šla do Soukromé zahrady. O dvě minuty později třeskly výstřely. Pan Scott se vyřítil z domu a společně s panem Unkertonem běžel do Soukromé zahrady. Zároveň jste se vy a pan — ehm — pan Satterthwaite objevili z protějšího směru. Paní Stavertonová byla v Soukromé zahradě a držela v ruce

revolver, z něhož byly vypáleny dvě rány. Představuji si to tak, že nejdřív zastřelila zezadu dámu, sedící na lavičce. Kapitán Allenson vyskočil a chtěl se na ni vrhnout, ale jakmile se k ní přiblížil, střelila ho do prsou. Dozvěděl jsem se, že mezi ní a panem Scottem byla kdysi jistá náklonnost — ehm — jakýsi vztah —“

„To je prachsprostá lež,“ řekl Porter.

Hlas měl chraplavý a plný vzdoru. Inspektor neřekl nic, jenom potřásl hlavou.

„Co k tomu uvádí ona sama?“ zeptal se pan Satterthwaite.

„Tvrdí, že šla do Soukromé zahrady, aby měla chvilku klidu. V okamžiku, kdy obcházela poslední keř v živém plotě, uslyšela výstřely. Jakmile vyšla z keřů, spatřila na zemi před sebou revolver a zvedla ho. Nikdo kolem ní neprošel a v zahradě neuviděla nikoho než dvě mrtvá těla.“ Inspektor učinil výmluvnou pauzu. „Tohle aspoň říká, a přestože jsem ji varoval, trvá na tom, že to tak bylo.“

„Když to řekla,“ prohlásil major Porter, který byl pořád ještě smrtelně bledý, „pak je to pravda. Já Iris Stavertonovou znám.“

„No dobrá,“ řekl inspektor. „Budeme mít spoustu času, abychom si to všechno ověřili později. Zatím ale musím konat svou povinnost.“

Porter sebou trhl a překotně se obrátil na pana Satterthwaita.

„A co vy? Nemůžete nějak pomoct? Nemůžete něco udělat?“

Pan Satterthwaite se jeho otázkou cítil především nesmírně polichocen. Byl požádán o přispění. — on, který se vždy pokládal za bezvýznamného diváka — a o toto přispění ho žádal takový člověk jako John Porter.

Právě ze sebe chtěl vykoktat nějakou rozpačitou odpověď, když do knihovny vešel sluha Thompson, přinášející na podnose navštívenku, kterou s omluvným zakašláním podal svému pánovi. Pan Unkerton stále ještě seděl v křesle celý zhroucený a hovoru se neúčastnil.

„Řekl jsem tomu pánovi, že ho pravděpodobně nebudete moci přijmout,“ poznamenal tiše Thompson. „Trval však na tom — prý s vámi měl smluvenou schůzku a je prý to velice naléhavé.“

Pan Unkerton vzal z podnosu navštívenku.

„Harley Quin," četl. „Ano, pravda, já už vím, měl za mnou přijít kvůli jednomu obrazu. Schůzka sice byla domluvena, ale ted, po tom, co se tu stalo —"

Pan Satterthwaite ale doslova nadskočil.

„Harley Quin? Říkáte — Harley Quin?" zvolal. „To je ale náhoda, no ne, kdo by to čekal? Zrovna jste se mě ptal, pane majore, zda bych vám nemohl nějak pomoct. Myslím, že bych mohl. Tenhle pan Quin je totiž můj přítel — přesněji řečeno, můj dobrý známý. Je to neobyčejně schopný, podivuhodný člověk."

„Nějaký amatérský odhalovatel zločinů, ne? Takových znám…" poznamenal inspektor pohrdavě.

„Kdepak," řekl pan Satterthwaite. „S těmi on nemá nic společného. Má ale schopnost — skoro záhadnou a tajemnou schopnost — ukázat člověku to, co ten člověk viděl vlastníma očima, a objasnit mu to, co ten člověk sám slyšel. Rozhodně bychom ho měli s tímhle případem seznámit, sdělit mu veškerá fakta a poslechnout si, co k tomu řekne."

Pan Unkerton mrkl po inspektorovi, který jen ohrnul nos a podíval se na strop. Pan Unkerton kývl na Thompsona a přimhouřil oči na znamení souhlasu. Sluha odešel, a když se do knihovny vrátil, vedl s sebou vysokého a štíhlého muže.

„Pan Unkerton?" Neznámý podal hostiteli ruku. „Mrzí mě, že jsem vás přepadl v takovou chvíli. Rozhovor o tom obrazu budeme muset odložit na příhodnější dobu. Och, koho nevidím — můj přítel pan Satterthwaite! Pořád ještě si potrpíte na dramatické události?"

Kolem rtů pana Quina se při této otázce mihl náznak úsměvu.

„Milý pane Quine," řekl pan Satterthwaite úpěnlivě, „my tu totiž zrovna jedno takové drama máme, jsme v něm až po uši a nevíme si s ním rady. Já a můj přítel major Porter bychom rádi slyšeli váš názor na celou věc."

Pan Quin se posadil. Lampa s červeným stínidlem vrhala široký pruh barevného světla na jeho plášť z kostkované látky, ale tvář ponechala ve stínu, takže to působilo, jako by měl nasazenou masku.

Pan Satterthwaite mu postupně vypověděl všechna hlavní fakta tragédie. Pak se odmlčel a se zatajeným dechem čekal, co jeho vševědoucí přítel řekne.

Pan Quin ale jenom potřásl hlavou.

„Smutná historie," prohlásil. „Opravdu smutná a otřesná tragédie. A to, že chybí motiv, ji dělá ještě záhadnější."

Pan Unkerton se na něho podíval.

„Něco vám uniklo," řekl. „Paní Stavertonovou přece slyšeli, když Richardu Scottovi vyhrožovala. Hrozně na jeho ženu žárlila. A žárlivost, jak víte —"

„Plně s vámi souhlasím," řekl pan Quin. „Žárlivost nebo démonická posedlost. To je totéž. Jenomže něco spíš uniklo vám. Neměl jsem na mysli vraždu paní Scottové, ale vraždu kapitána Allensona."

„No ovšem," zvolal Porter a vzrušeně vyskočil. „A to je to, v čem jsme se mýlili. Kdyby Iris byla vůbec někdy uvažovala o tom, že paní Scottovou zastřelí, snažila by se ji zavést někam, kde by s ní byla o samotě. Uvažovali jsme úplně chybně. A mám dojem, že už vidím jiné řešení. Do Soukromé zahrady vešli jen tihle tři lidé. To je mimo diskusi a já o tom také diskutovat nehodlám. Pokusím se ale tu tragédii rekonstruovat jinak. Dejme tomu, že Jimmy Allenson zastřelil nejdřív paní Scottovou a pak sebe. To je přece možné, ne? Revolver odhodil, jak padal — proto ho paní Stavertonová našla na zemi a zvedla ho — přesně tak, jak uvedla. Co na to říkáte?"

Inspektor zavrtěl hlavou.

„Ale ne, to neobstojí, pane majore. Kdyby se byl kapitán Allenson zastřelil, rána by musela být vypálena tak zblízka, že by to nechalo stopy na jeho šatech."

„Mohl držet revolver co nejdál — v natažené ruce."

„Proč by to dělal? To je mimo jakoukoli logiku. A navíc — chybí motiv."

„Co když mu třeba najednou přeskočilo?" zabručel Porter, ale bylo vidět, že tomu sám příliš nevěří. Znova se odmlčel, potom pojednou vstal a vyzývavě se zeptal: „Tak co vy na to, pane Quine?"

Dotázaný zavrtěl hlavou.

„Nejsem žádný kouzelník. Nejsem dokonce ani kriminalista. Něco vám ale řeknu — věřím na dojmy. Mají totiž svou cenu. V jakékoli kritické chvíli je vždycky jeden okamžik, který svým významem převyšuje ostatní, jeden vjem, který zůstává, když všechny ostatní vybledly. Mám za to, že pan Satterthwaite byl pravděpodobně

nejméně předpojatým a zainteresovaným pozorovatelem událostí, k nimž tu došlo. Zamyslel byste se laskavě, pane Satterthwaite, a pověděl nám, který okamžik na vás učinil nejsilnější dojem? Bylo to, když jste uslyšel výstřely? Nebo když jste uviděl mrtvá těla? Nebo snad okamžik, kdy jste si všiml, že paní Stavertonová drží v ruce revolver? Pomiňte všechna obvyklá a konvenční hodnocení situace a povězte nám to.“

Pan Satterthwaite upřel oči na pana Quina jako školáček, pokoušející se opakovat probranou látku, které moc dobře nerozumí.

„Ne,“ řekl pomalu. „Žádný z těch vyjmenovaných okamžiků to nebyl. Zato ale okamžik, na který nikdy nezapomenu, byla chvíle, kdy jsem — později — stál sám nad oběma mrtvými a hleděl na paní Scottovou. Ležela na boku, vlasy měla rozcuchané a na jednom uchu měla flíček zaschlé krve.

A jakmile to dořekl, zmocnil se ho pocit, že řekl něco strašného a zároveň důležitého.

„Krev na uchu? Máte pravdu, vzpomínám si,“ řekl pan Unkerton váhavě.

„Při pádu si musela vytrhnout z ucha náušnici,“ vysvětlil pan Satterthwaite.

Když to ale řekl, vyznělo to poněkud nepravděpodobně.

„Ležela na levém boku,“ řekl Porter. „Takže to šlo o levé ucho, ne?“

„Ne,“ řekl pan Satterthwaite rychle. „Krev měla na pravém uchu.“

Inspektor si odkašlal.

„Tohle jsem nalezl v trávě,“ řekl blahosklonně a ukázal jim zlomenou obroučku ze zlatého drátu.

„No ne — proboha, „zvolal Porter. „Při pouhém pádu se přece taková věc nemohla polámat na kousky. To spíš vypadá, jako by ji rozstřelila kulka.“

„Ano, tak to bylo,“ zvolal pan Satterthwaite. „Musela to udělat kulka z revolveru. Nic jiného to být nemohlo.“

„Byly vystřeleny jen dvě rány,“ řekl inspektor. „Jediný výstřel jí nemohl škrábnout o ucho a zároveň ji zasáhnout zezadu. A jestliže jí jeden výstřel utrhl náušnici a druhý ji zabil, pak nemohl současně

zabít kapitána Allensona — pokud ovšem nestál těsně před ní — velice těsně — nejspíš jí hleděl do očí. Ale ne, ani pak ne, jedině ovšem, že —“

„Že by ji byl svíral v náručí — to jste chtěl říct, že?“ řekl pan Quin a podivně se ušklíbl. „No a proč ne?“

Všichni se na sebe podívali. Tahle možnost se jim zdála tak neuvěřitelná — Allenson a paní Scottová… Pan Unkerton jen řekl nahlas, co všichni cítili.

„Ale vždyť se sotva znali,“ řekl.

„Nevím,“ řekl pan Satterthwaite zamyšleně. „Možná že se znali mnohem lip, než jsme si mysleli. Lady Cynthia nám přece řekla, že ji loni v zimě v Egyptě zachránil, když jí hrozilo, že se bude nudit, a vy,“ — otočil se na Portera — „vy jste mi říkal, že Richard Scott se se svou ženou seznámil loni v zimě v Káhiře. Mohli se odtamtud znát náramně dobře…“

„Moc se k sobě ale neměli,“ řekl pan Unkerton.

„To ne, spíš se jeden druhému vyhýbal. Až trochu nápadně a křečovitě, když tak teď na to myslím.“

Všichni se podívali na pana Quina, poněkud vyvedeni z míry závěry, k nimž tak nečekaně dospěli.

Pan Quin vstal.

„Tak vidíte,“ řekl, „kam až nás dovedl pouhý dojem pana Satterthwaita.“ Otočil se na pana Unkertona. „Ted je řada na vás.“

„Na mně? Já — já vám nerozumím.“

„Když jsem před chvílí sem do knihovny přišel, byl jste velice zamyšlený. Rád bych věděl přesně, co to bylo za myšlenku, která vás tak zaujala. Není důležité, jestli má nebo nemá s tragédií něco společného. Nezáleží na tom, jestli ji považujete — no, třeba jen za pověru —“ Pan Unkerton sebou maličko trhl, téměř neznatelně. „Povězte nám to, prosím.“

„Ale jistě, milerád,“ pravil pan Unkerton. „Přestože to s celou tou záležitostí opravdu nemá nic společného a navíc se mi pravděpodobně ještě vysmějete. Uvažoval jsem o tom, že by bývalo bylo lepší, kdyby má žena pustila z hlavy nápad, že dá vyměnit tabulku v tom strašidelném okně. Mám totiž pocit, že právě tím na nás přivolala nějakou kletbu.“

Zřejmě nechápal, proč ho oba muži sedící naproti němu doslova probodávají očima.

„Ona tam ale ještě novou tabulku zasadit nedala," řekl po chvilce pan Satterthwaite.

„Ale ano, dala. Sklenář přišel hned po ránu."

„Panebože!" zvolal major Porter. „Teď už tomu začínám rozumět. V tom pokoji je dřevěné ostění… Není vytapetovaný, že?"

„Ne, stěny jsou obloženy dřevem, ale co to má —"

Ale Porter však už vyběhl z knihovny. Ostatní běželi za ním. Zamířil vzhůru po schodišti rovnou do ložnice manželů Scottových. Byl to krásný pokoj, obložený světlým dřevem a s dvěma okny vedoucími na jih. Porter začal přejíždět prsty po dřevěném ostění na západní zdi.

„Tady je někde péro — musí tu být. Aha!" Ozvalo se cvaknutí a část dřevěného ostění se posunula dozadu. Objevily se špinavé, zaprášené tabulky strašidelného okna. Jedna tabulka však byla čistá a nová. Porter se rychle sehnul a něco zvedl. Položil to na dlaň a ukázal všem. Byl to kousíček pštrosího péra. Pak se podíval na pana Quina a pan Quin přikývl.

Porter se otočil a přistoupil ke skříni s přihrádkami na klobouky, která v ložnici byla. Otevřel skříň. Objevilo se několik klobouků — klobouků mrtvé ženy. Vzal do ruky klobouk s širokým okrajem a ozdobený načechranými péry — pyšnou kreaci moďistického salónu.

Pan Quin si odkašlal a promluvil zamyšleným, tichým hlasem.

„Představme si," řekl, „muže, který je mimořádně žárlivý. Má to prostě v povaze. Muže, který v minulých letech v tomto domě několikrát byl a zná tajemství ocelového pérka v ostění. Jen tak, čistě pro zábavu jednoho dne ostění odsune a dívá se oknem ven. Pod sebou má Soukromou zahradu. A v ní spatří svou ženu s jistým mužem. Ti dva mají pocit, že jsou v bezpečí, že je nikdo odnikud nemůže vidět. Žárlivec vyhlížející z okna nepochybuje ani na okamžik, o jaké vztahy mezi nimi jde. Rozběsní se k nepříčetnosti. Co udělá? Dostane nápad. Jde ke skříni a nasadí si klobouk se širokým okrajem a pštrosími péry. Už se stmívá a on je dobře informován o pověsti, která se vypráví o té skvrně na skle. Každý, kdo zvedne oči k oknu, bude si myslet, že vidí Hlídajícího kavalíra. To mu zaručuje bezpečnost. Po-

zoruje ty dva v Soukromé zahradě a v okamžiku, kdy se obejmou, střílí. Je dobrý střelec — výtečný. Když oba padají, vystřelí muž ještě jednou — to byla střela, která vytrhla náušnici. Střelec hodí revolver z okna do Soukromé zahrady, seběhne po schodech dolů a přes kulečníkový sál se vyřítí ven.“

Porter k němu váhavě přistoupil.

„Proč ale připustil, aby obvinili ji?“ zvolal. „Díval se na to a připustil, aby ji obvinili. Proč? To mi vysvětlete!“

„Myslím, že vím proč,“ řekl pan Quin. „Mám za to — to je ovšem z mé strany pouze domněnka, na to prosím nezapomínejte —, že Richard Scott byl kdysi do Iris Stavertonové šíleně zamilovaný — tak šíleně, že pouhé setkání s ní po tolika letech v něm znova vyvolalo záchvat nepříčetné žárlivosti. Mám za to, že Iris Stavertonová se kdysi domnívala, že ho snad miluje, a proto se s ním vydala na loveckou výpravu — s ním a ještě s jedním jeho přítelem —, jenomže z té výpravy se vrátila zamilovaná do muže, který z těch dvou byl lepší.“

„Který byl lepší,“ opakoval po něm užasle Porter. „To myslíte —“

„Ano,“ řekl pan Quin a maličko se usmál. „To myslím vás.“ Na okamžik se odmlčel a pak řekl: „Na vašem místě bych teď šel za ní.“

„Taky že půjdu,“ řekl major Porter.

Otočil se a vyběhl z místnosti.

Soudce dočítal porotě obžalobu.

„A to je bezmála všechno, co jsem vám chtěl říci, pánové. Předložil jsem vám veškeré důkazy, abyste mohli zvážit míru jejich průkaznosti a rozhodnout, zda obžalovaný je či není vinen vraždou Vivien Barnabyové. Vyslechli jste svědectví služebnictva, pokud jde o čas, kdy byl výstřel vypálen. Všechny výpovědi se vzácně shodují a navzájem potvrzují. Byl vám předložen důkaz v podobě dopisu, který Vivien Barnabyová téhož dne ráno — v pátek 13. září — napsala obžalovanému, dopis, proti němuž se obhajoba nepokusila předložit námitky. Byl vám předložen důkaz, že obviněný zprvu zapřel, že v Deering Hillu byl, a teprve později, když policie prokázala opak, svou přítomnost na místě činu připustil. Z pokusu o zapírání si můžete učinit vlastní závěry. V tomto případě neexistuje přímý důkaz. Budete muset dospět k vlastním závěrům, i pokud jde o motiv, o způsob a možnost spáchání činu. Obhajoba tvrdí, že blíže neurčená neznámá osoba vstoupila do hudebního salónku poté, co jej obžalovaný opustil, a zastřelila Vivien Barnabyovou z pušky, kterou obžalovaný z jakési prapodivné zapomnětlivosti v salónku nechal. Slyšeli jste výpověď obžalovaného a důvod, který uvádí, proč mu trvalo půl hodiny, než došel domů. Jestliže výpovědi obžalovaného nevěříte a jste nezvratně a nepochybně přesvědčeni o tom, že obžalovaný v pátek 13. září střelil Vivien Barnabyovou zblízka do hlavy s úmyslem ji zabít, pak, pánové, musíte prohlásit, že je vinen. Jestliže ale naopak máte závažný důvod k tomu, abyste o této skutečnosti byli na pochybách, je vaší povinností, abyste obviněného zprostili obžaloby. Žádám vás nyní, abyste se odebrali do poradní místnosti, zvážili svůj výrok a uvědomili mě, až dospějete k rozhodnutí.“

Porota se radila asi půl hodiny. Když se její členové vrátili do soudní síně, vynesla výrok, který nikoho nepřekvapil, neboť byl předem očekáván: „*Vinen*.“

Pan Satterthwaite výrok poroty vyslechl a odcházel ze soudní síně se zamyšlenou a zamračenou tváří.

Pouhý proces — byť šlo o vraždu — ho jako takový nevzrušoval. Měl příliš rafinované gusto, než aby ho mohly zajímat nechutné

podrobnosti průměrného zločinu. Wyldeův proces však byl jiný. Mladý Martin Wylde byl totiž skutečný džentlmen a oběť — mladou manželku sira Georgea Barnabyho — pan Satterthwaite dokonce osobně znal.

O tom všem přemýšlel, když kráčel Holbornem a ponořil se pak do spleti ubohých uliček, vedoucích k neslavně proslulé londýnské čtvrti Soho. V jedné z těch uliček byla malá restaurace, o níž vědělo jen pár lidí. Pan Satterthwaite k nim však patřil. Nebyl to levný podnik — naopak, byl to podnik neuvěřitelně drahý, poněvadž se tam vařilo výhradně pro rozmlsané jazýčky těch nejvybranějších gurmánů. A také to byl klidný podnik — žádné džezové melodie tam nesměly narušit atmosféru decentního ticha — a panovalo tam diskrétní šero, číšníci se vynořovali z přítmí jak na kočičích tlapkách a přinášeli stříbrné podnosy se slavnostním výrazem ceremoniářů posvátného obřadu. Restaurace se jmenovala Arlecchino.

Stále ještě zabrán do svých úvah, vešel pan Satterthwaite do Arlecchina a zamířil ke svému oblíbenému stolu ve výklenku na druhém konci místnosti. Vzhledem k přítmí, o kterém už padla zmínka, došel skoro až ke stolku, než si povšiml, že už u něho sedí nějaký host. Byl to vysoký černovlasý muž a seděl tak, že měl tvář ve stínu. Světlo, dopadající na jeho střízlivý oblek malým oknem z pestrobarevného skla, rozehrávalo na něm celou paletu duhových barev, takže vypadal, jako by měl na sobě nějaký šaškovský úbor.

Pan Satterthwaite se už chtěl rozhlédnout po jiném stolku, ale v tom okamžiku se neznámý pohnul a pan Satterthwaite ho poznal.

„Sláva bohu," řekl pan Satterthwaite, který si liboval ve staromódních výrocích. „To je přece pan Quin!"

Setkal se s panem Quinem předtím už třikrát a každé jejich setkání skončilo čímsi dost mimořádným. Zvláštní člověk, tenhle pan Quin… Hrozně rád druhým lidem ukazoval věci, které dávno znali, v naprosto nezvyklém a odlišném světle.

Pana Satterthwaita se ihned zmocnilo vzrušení — a bylo to příjemné vzrušení. Vždy a ve všem se spokojoval s rolí diváka a dobře to o sobě věděl, ale někdy, právě ve společnosti pana Quina, propadal iluzi, zeje hercem a dokonce že hraje hlavní roli.

„To jsem rád, že vás vidím," řekl a hubená drobná tvářička se mu rozzářila. „Opravdu moc rád. Nebude vám doufám vadit, když si přisednu?"

„Naopak, bude mě těšit," řekl pan Quin. „Jak vidíte, ještě jsem se ani nedal do jídla."

Z přítmí se vynořil uctivý vrchní číšník. Pan Satterthwaite, jak se sluší na znalce s vyhlášeně mlsným jazykem, soustředil se v příštích okamžicích plně na výběr exkluzivních pokrmů. Za malou chvilku se vrchní číšník vzdálil se spikleneckým úsměvem na rtech a začal je obsluhovat jeho snaživý mladý kolega. Pan Satterthwaite se otočil na pana Quina.

„Právě jdu od hlavního trestního soudu z Old Bailey," řekl. „Víte — to je smutná záležitost."

„Vinen, co?" zeptal se pan Quin.

„Ano, porota dospěla k rozhodnutí za půl hodiny."

Pan Quin sklonil hlavu.

„Při těch důkazech se jiný výrok nedal čekat," řekl.

„A přesto —" ozval se pan Satterthwaite a vzápětí se zarazil. Pan Quin dokončil větu za něho.

„A přesto byly vaše sympatie na straně obžalovaného? To jste chtěl říct, že ano?"

„Hm, přesně tak. Martin Wylde je takový hezký a milý mladík — člověku se nechce věřit, že by něco takového udělal. Samozřejmě vím, že takových milých a hezkých mladíků, z kterých se později vyklubali ti nejodpornější a nejchladnokrevnější vrazi, už bylo moc."

„Bylo toho hrozně moc," řekl pan Quin tiše.

„Jak prosím?" zeptal se pan Satterthwaite poněkud nechápavě.

„Bylo toho hrozně moc — na toho Martina Wyldea. Od počátku převládala tendence pokládat to jen za další ze série analogických zločinů, jaké se u soudu projednávají dost často — za čin muže, který se chce zbavit jedné ženy, aby se mohl oženit s druhou."

„No — možná," řekl pan Satterthwaite pochybovačně. „Podle svědeckých výpovědí —"

„Ach tak," přerušil ho pan Quin rychle, „já jsem se bohužel se všemi těmi svědectvími nestačil jaksepatří seznámit."

Panu Satterthwaitovi se okamžitě vrátilo sebevědomí. Uvědomil si náhle svou cenu. A zmocnilo se ho pokušení vše patřičně zdramatizovat.

„Dovolte, abych vás s tím případem seznámil. Já totiž ty Barnabyovy znám, víte? A taky znám různé mimořádné okolnosti. Mohu vás uvést do zákulisí, jak se říká — uvidíte celý ten případ zevnitř.“

Pan Quin se k němu zvědavě sklonil s povzbudivým úsměvem.

„Jestli mi někdo může podat cenné informace, pak jedině vy — pane Satterthwaite,“ zabručel.

Pan Satterthwaite sevřel desku stolu oběma rukama. Dočista ho to vyvedlo z míry, měl pocit zvláštního nadšení. Na okamžik byl ryzím a nezištným umělcem — umělcem, jehož médiem jsou slova.

Rychle, v několika plastických a výstižných rysech, podal obraz života v Deering Hillu. Sir George Barnaby, obtloustlý postarší pán, pyšný na své bohatství. Člověk, který se věčně rozčiluje kvůli drobným životním lapáliím, který pravidelně natahuje veškeré hodiny v domě každý pátek odpoledne a proplácí nákupní knížky každé úterý ráno, který den co den osobně dohlédne na to, aby vrata panského sídla byla na noc zamčena. Krátce a dobře — puntičkář.

Od sira Georgea přešel pan Satterthwaite k lady Barnabyové. Zde už kreslil portrét poněkud jemnějšími tahy, ale se stejnou jistotou a stejně přesvědčivě. Viděl ji sice jen jednou, ale dojem, který si o ní udělal, byl vyhraněný a definitivní. Osoba plná života a vzdoru — příliš mladá, prostě k politování. Dítě chycené do pasti — to byla slova, jimiž ji popsal.

„Nenáviděla ho, rozumíte? Provdala se za něho dřív, než věděla, co dělá. A pak už —“

Byla zoufalá — tak to pan Satterthwaite líčil —, snažila se najít nějaké východisko, nějaký únik. Neměla ale žádné vlastní peníze, byla zcela závislá na svém manželovi. A on byl o tolik let starší… I jinak ale stále propadala různým depresím — nikdy příliš nevěřila ve své vlastní síly, a pokud jde o její krásu — byl to stále ještě spíš rozkošný slib než zralá a rozvitá skutečnost. A přitom byla chamtivá. O tom se pan Satterthwaite nezvratně přesvědčil. Zároveň se vzdorem se u ní projevila horečná snaha urvat a užít ze života co nejvíc.

„S Martinem Wyldem se osobně neznám," pokračoval pan Satterthwaite. „Ale slyšel jsem o něm. Bydlel ani ne míli od Deering Hillu. Statkář každým coulem. A ona — ona se ‚zajímala o hospodaření' — nebo to aspoň předstírala. Chcete-li znát můj názor, myslím, že to jen předstírala. Podle mne v něm spatřovala jedinou možnost úniku — a tak se na něho upnula — dychtivě a žádostivě, jak to dokáže jenom dítě. Samozřejmě — tím vším mohla sledovat jen jediný cíl. O jaký cíl šlo, to už je teď jasné, poněvadž se u soudu četly ty dopisy. On si její dopisy schovával — ona dopisy od něho ne, ale z textu jejích dopisů bylo jasné, že on v tom vztahu už ochládal. Wylde to ostatně připouští. Do celé věci byla zapletena ještě další dívka. Bydlela také tam, ve venkovském městečku, které se jmenuje Deering Vale. Její otec tam byl lékařem. Cožpak jste ji neviděl v soudní síni? Ale ne, promiňte, vždyť jste říkal, že jste tam nebyl. Budu vám ji muset popsat. Blondýnka — oslnivá blondýna. Jemná. Možná — ano, možná trošku hloupá. Ale klidná a vyrovnaná, znáte ten typ. A věrná, především věrná."

Podíval se na pana Quina, jako by žádal o povzbuzení, a pan Quin se na něho pomalu a uznale usmál. Pan Satterthwaite pokračoval:

„Jistě víte, co stálo v tom posledním dopise — určitě jste jej četl v novinách. Jde o ten dopis napsaný v pátek ráno — 13. září. Byl plný zoufalých výčitek a neurčitých hrozeb a končil téměř škemráním, aby Martin Wylde v Šest hodin večer přišel do Deering Hillu. *Nechám ti odemčené postranní dveře, takže nikdo nemusí vědět, žes tu byl. Budu na tebe čekat v hudebním salónku*. A poslán byl ten dopis po poslíčkovi, nikoli poštou."

Pan Satterthwaite se na chvilku odmlčel.

„Vzpomenete si možná, že bezprostředně po zatčení Martin Wylde zapřel, že v domě ten večer vůbec byl. Vypověděl v tom smyslu, že si vzal pušku a vyšel si zastřílet do lesa. Když mu ale policie předložila důkaz o jeho přítomnosti v domě, viděl, že není možné, aby na své výpovědi dál trval. Vzpomínáte si jistě, že policie nalezla otisky jeho prstů jak na dřevěných postranních dveřích, tak na jedné ze dvou koktajlových sklenek stojících na stole v hudebním salónku. Byl nucen připustit, že lady Barnabyovou navštívil, že mezi

nimi došlo k bouřlivé výměně názorů, ale že rozhovor skončil tím, že se mu ji podařilo uklidnit. Odpřisáhl, že pušku nechal venku, opřel ji prý před vstupem do salónku o zeď poblíž dveří. Když odcházel, byla prý lady Barnabyová naživu, poměrně klidná a cítila se dobře. To prý bylo minutu či dvě po čtvrt na sedm. Wylde tvrdí, že šel rovnou domů. Obžaloba si však opatřila svědectví, že domů na statek se vrátil teprve ve tři čtvrtě na sedm, a jak už jsem se zmínil, od Deering Hillu je statek vzdálen necelou míli. Cesta domů mu nemohla trvat půl hodiny. Uvádí, že prý na pušku úplně zapomněl. Moc pravděpodobné se to nezdá — a přesto —“

„Co — přesto?“ vyzvídal pan Quin.

„No,“ řekl pan Satterthwaite rozšafně, „přesto je to docela dobře možné, ne? Soud pochopitelně tento předpoklad ironizoval a zesměšňoval, ale já myslím, že v tom se mýlil. Víte, poznal jsem v životě už spoustu slušných a řádných mladíků — a tyhle citové výlevy a scény je zpravidla strašně vzruší —, zvlášť takové ty černovlasé nervózní typy, k nimž Martin Wylde patří. Se ženami je to právě naopak, ty si podobné scény nikdy příliš neberou a cítí se po nich zpravidla lip než předtím, rozhodně po nich mívají všech pět pohromadě. Podobné výstupy jsou pro ně jakousi bezpečnostní záklopkou, uklidní se při nich nervy a vůbec, rozumíte mi? Umím si ale představit, jak Martin Wylde odchází, hlava mu jen třeští, je celý nešťastný a zničený — kde by ho napadlo vzpomenout si na pušku, kterou nechal stát opřenou o zed.“

Na chvíli se odmlčel a teprve pak pokračoval.

„Ne že by na tom záleželo. Další část té historie je bohužel až příliš jasná. Bylo přesně šest hodin dvacet minut, když se ozval výstřel. Slyšel ho všechen domácí personál, kuchařka, pomocnice v kuchyni, sluha, panská i služebná lady Barnabyová. Všichni se o překot přihnali do hudebního salónku. Ležela tam zhroucená na opěradle křesla. Byla střelena z pušky do hlavy a z těsné blízkosti, takže se broky ani nemohly rozptýlit. Přinejmenším dva jí pronikly do mozku.“

Znova se odmlčel a pan Quin se při té příležitosti zeptal:

„Tohle všechno odsvědčilo služebnictvo, ano?“

Pan Satterthwaite přikývl.

„Ano. Sluha přišel do salónku o pár vteřin dřív než ostatní, ale veškerá svědectví se shodovala. De facto všichni opakovali jedno a totéž.“

„Takže všichni to odsvědčili,“ řekl pan Quin hloubavě. „Bez jediné výjimky?“

„Počkejte — ted si vzpomínám,“ řekl pan Satterthwaite. „Té panské jenom poslali soudní příkaz, aby byla vyslechnuta v místě pobytu. Ona se totiž mezitím odstěhovala — myslím do Kanady.“

„Ach tak,“ řekl pan Quin.

Rozhostilo se ticho a vzduch v malé restauraci jako by náhle ztěžkl pocitem jakési nevýslovné tísně. Pan Satterthwaite si ihned uvědomil, že byl nepozorovaně zahnán do defenzívy.

„A proč by nemohla?“ zeptal se příkře.

„A proč by měla?“ odpověděl pan Quin otázkou a maličko pokrčil rameny.

Otázka pana Satterthwaita dost znepokojila. Zatoužil ji od sebe zahnat a vrátit se oběma nohama na pevnou půdu.

„O tom, *kdo* střílel, nemohlo být pochyb. Je ovšem pravda, že služebnictvo zřejmě poněkud podlehlo panice. V domě nebyl nikdo, kdo by jim řekl, co mají dělat. Uplynulo několik minut, než vůbec někoho napadlo zatelefonovat na policii, a když se k tomu konečně rozhoupali, zjistili, že telefon nefunguje.“

„Podívejme!“ řekl pan Quin. „Tak telefon tedy nefungoval.“

„Nefungoval,“ řekl pan Satterthwaite a pojednou měl pocit, že právě řekl něco nesmírně závažného. „Samozřejmě — mohl být porouchán záměrně,“ řekl pomalu. „Nechápu ale, jaký důvod by k tomu někdo mohl mít. Smrt nastala prakticky okamžitě.“

Pan Quin neřekl nic a pan Satterthwaite vytušil, že vysvětlení, které mu nabídl, ho neuspokojilo.

„Kromě mladého Wyldea tam nebyl absolutně nikdo, na koho by mohlo padnout podezření,“ pokračoval. „I podle toho, co tvrdí on sám, mohl odejít z domu nejvýš tři minuty předtím, než padl výstřel. A kdo jiný mohl střílet? Sir George hrál bridž v karbanické partičce, do které chodil — o pár domů dál. Odešel odtamtud v půl sedmé a hned před vraty potkal sluhu, který mu běžel oznámit, co se stalo. Rozhodná třetí partie skončila přesně v půl sedmé — to mají spoleh-

livě ověřeno. Pak tam byl ještě tajemník sira Georgea — Henry Thompson. Ten ale byl ten den v Londýně a v okamžiku, kdy padl výstřel, se právě účastnil jakéhosi obchodního jednání. Konečně tam byla ještě Sylvia Daleová, která sice měla naprosto postačující motiv, ale která s celým zločinem nemohla mít podle všeho nic společného. Byla totiž v Deering Vale na nádraží, kam šla vyprovodit svou přítelkyni, odjíždějící vlakem v 6.28. Tím ovšem podezření na ni padá. A pak je tu už jen služebnictvo. Jaký motiv by proboha někdo z nich mohl mít? Kromě toho všichni přiběhli na místo činu téměř současně. Ne, udělat to musel jedině Martin Wylde.“

Řekl to však bez nejmenšího nadšení.

Chvíli jedli v naprostém tichu. Pan Quin neměl příliš hovornou náladu a pan Satterthwaite už řekl všechno, co říct mohl. To ticho ale v sobě cosi skrývalo. Nespokojenost pana Satterthwaita vzrůstala každým okamžikem. Pasivita a zamlklost pana Quina ji jakýmsi zvláštním způsobem provokovala a podněcovala.

Pojednou pan Satterthwaite hlučně odložil příbor.

„Dejme tomu, že ten mladík je skutečně nevinen,“ řekl. „A oni ho chtějí oběsit.“

Zdálo se, že je tou představou krajně pobouřen. Pan Quin ale stále nic neříkal.

„To přece není, jako když —“ pokračoval pan Satterthwaite a náhle se zarazil. „Proč by se ta ženská nemohla odstěhovat do Kanady?“ dokončil nesouvisle.

Pan Quin potřásl hlavou.

„Ani nevím, kde vlastně v té Kanadě je,“ pokračoval pan Satterthwaite nevrle.

„Mohl byste to zjistit?“ zeptal se pan Quin.

„To snad by šlo. Proč ne? Třeba od sluhy. Ten by to mohl vědět. Nebo možná ten tajemník — Thompson.“

Znova se odmlčel. Když se pak ujal slova, znělo to málem, jako by se hájil.

„A nebude to vypadat, že s tím mám něco společného?“

„S čím? S tím, že toho mladíka za tři neděle oběsí?“

„Hm, ano — když se na to díváte takhle, pak máte pravdu. Vím, co chcete říct. Zeje to otázka života či smrti. A také jde o tu nešťast-

nou dívku. Ne že bych měl srdce z kamene, ale přece jen, uvažte — čemu to může prospět? Není celá ta domněnka trochu moc fantastická? I když bych zjistil, kde ta žena v Kanadě žije — znamenalo by to pravděpodobně, že bych se tam za ní musel rozjet.“

Pana Satterthwaita to zřejmě úplně vyvedlo z míry.

„A já jsem počítal s tím, že příští týden pojedu na Riviéru,“ řekl dojemně.

Pohled, který vrhl na pana Quina, říkal naprosto jasně: „Doufám, že mě tam necháte odjet?“

„V Kanadě jste nikdy nebyl?“

„Ne.“

„Moc zajímavá země.“

Pan Satterthwaite se na něho nerozhodně podíval.

„Myslíte, že bych se tam měl rozjet?“

Pan Quin se zvrátil na opěradlo křesla a zapálil si cigaretu. Několikrát vyfoukl kouř a uvážlivě řekl:

„Pokud vím, jste bohatý člověk, pane Satterthwaite. Ne zrovna milionář, ale člověk, který si může dovolit mít nějakého koníčka, aniž by musel pořád počítat, co ho to stojí. Vždycky jste rád pozoroval dramata svých bližních. Nikdy jste neuvažoval o tom, že byste se do nich mohl vmísit a zahrát si v nich svou roli ? Nepředstavoval jste si nikdy ani na okamžik sám sebe jako rozhodčího lidských osudů — toho, kdo stojí uprostřed scény a má v rukou jejich život i smrt?“

Pan Satterthwaite se předklonil. Někdejší horlivost a zvědavost v něm přece jen ještě tak docela nevyhasla.

„Myslíte — kdybych se vydal — jen tak nazdařbůh — za tou nejistou stopou do Kanady —“

Pan Quin se usmál.

„No, to byl váš nápad — rozjet se do Kanady, ne můj,“ řekl pobaveně.

„Nemůžete se mnou pořád mluvit takhle vyhýbavě,“ řekl pan Satterthwaite neobyčejně vážně. „Kdykoli jsem se s vámi setkal –“ A pojednou se zarazil.

„Tak co?“

„Prostě je ve vás něco, čemu nerozumím. A nepochopím to asi nikdy. Když jsme se potkali naposled —“

„To bylo za svatojánské noci.“

Pan Satterthwaite se trochu polekal, jako by v těch slovech byl nějaký skrytý význam, narážka, kterou plně nepochopil.

„Opravdu to bylo za svatojánské noci?“ zeptal se zmateně.

„Ovšem, ale k tomu se už nebudeme vracet. Není to přece důležité, nebo snad ano?“

„No, když to říkáte vy…“ prohlásil pan Satterthwaite zdvořile. Měl pocit, že náznak nějakého vysvětlení mu opět proklouzl mezi prsty. „Až se vrátím z Kanady —“ trochu nešikovně se odmlčel, „moc — moc rád bych se s vámi zase setkal.“

„Momentálně bohužel nemám žádnou stálou adresu,“ řekl pan Quin s lítostí, „často ale chodívám sem. Jestli do téhle restaurace chodíte také, určitě to nebude dlouho trvat a uvidíme se tu.“

Rozešli se v nejlepším.

Pana Satterthwaita setkání velice vzrušilo. Hned spěchal do Cookovy cestovní kanceláře a zjistil si, kdy odplouvá nejbližší lod do Kanady. Potom zatelefonoval do Deering Hillu. V telefonu se ozval přívětivý a zdvořilý hlas sluhy.

„Tady Satterthwaite. Volám vám v zastoupení jisté — ehm — advokátní kanceláře. Potřeboval bych pár informací té mladé ženě, která byla donedávna u vás v domě panskou.“

„Myslíte Louisu? Louisu Bullardovou?“

„Ano, tu,“ řekl pan Satterthwaite, neobyčejně potěšen tím, že se konečně dověděl její jméno.

„Je mi líto, ale ta už vůbec není v Anglii. Odjela před půl rokem do Kanady.“

„A mohl byste mi dát její nynější adresu?“ Sluha mu sdělil, že bohužel nikoli. Žije v Kanadě v nějakém menším městě někde v horách — takové skotské jméno to iměsto má — moment, ano, Banff! Banff se to město jmenuje. Pár mladších žen tady v domě čekalo, že se jim ozve, ale nenapsala jim ani jim neposlala svou adresu.

Pan Satterthwaite poděkoval a zavěsil. Odradit se však nedal. Pořád ještě v sobě měl dost podnikavosti a smyslu pro dobrodružství. Klidně se do toho Banffu vydá. Jestli tam ta Louisa Bullardová je, byl by v tom čert, aby ji tak či onak nedokázal najít.

Sám byl překvapen, jaké potěšení mu cesta přinesla. Na tak dlouhý výlet po moři se naposled vydal před mnoha lety. V poslední době se většinou pohyboval v uzavřeném okruhu mezi Riviérou, Le Touquetem, Deauvillem a Skotskem. Vědomí, že se vypravil za obtížně splnitelným posláním, dodávalo jeho cestě příchuť pikantní tajuplnosti. Za jakého blázna by ho asi byli pokládali jeho spolucestující, kdyby věděli, za čím se to vydal! Jenomže ti samozřejmě neznali pana Quina.

V Banffu zjistil, že ho žádné dlouhé a svízelné hledání nečeká. Louisa Bullardová tam byla zaměstnána ve velkém hotelu. Od jeho příjezdu do chvíle, kdy jí hleděl do očí, neuplynulo víc jak dvanáct hodin.

Mohlo jí být tak pětatřicet, vypadala trochu chudokrevně, ale jinak to byla statná žena. Měla světle hnědé vlasy, které se I jí trochu kadeřily, a poctivé hnědé oči. Pomyslel si, že bude asi dost hloupá, ale spolehlivá a důvěryhodná.

Zcela věcně přijala jeho tvrzení, že byl pověřen, aby shromáždil eventuelní zbývající fakta o tragédii v Deering Hillu, o kterých by snad ještě mohla vědět.

„Četla jsem v novinách, že pana Wyldea odsoudili. Víte, to je opravdu strašně smutné.“

Zdálo se však, že o jeho vině nepochybuje ani v nejmenším.

„Býval to docela hodný člověk, ten mladý pán, jenomže se dal na špatnou cestu. Nerada takhle mluvím o mrtvé, ale byla to naše paní, která ho na ni zavedla. Prostě si ho vyhlídla a nedala mu pokoj. A teď za to byli potrestáni oba. Víte, když jsem byla malá, mívala jsem nad postýlkou takový nápis ‚Pánbůh nemá rád, když se mu posmíváš‘, a je to pravda. Tušila jsem, že se ten večer něco stane — no a vidíte, stalo se to.“

„Jak to vlastně bylo?“ řekl pan Satterthwaite.

„Byla jsem ve svém pokoji. Zrovna jsem se převlékala a náhodou jsem se podívala z okna. Kolem právě jel vlak a z komína stoupal do vzduchu bílý kouř a věřte mi to nebo ne, udělala se z něho na nebi taková obrovská ruka, jako nějaké znamení. Veliká bílá ruka na temně červeném večerním nebi. Prsty byly zkřivené jak paráty, jako když se chtějí do něčeho zatnout. Úplně jsem se vyděsila, když jsem

to uviděla. Je tohle vůbec možné?‘ řekla jsem si, vzpomínám si na to, jako by to bylo teď. ‚Tohle je zlé znamení, blíží se nějaká pohroma,‘ — a skutečně, přesně v tom okamžiku jsem uslyšela výstřel. ‚Tak, a je to tady,‘ řekla jsem si v duchu a rozběhla jsem se po schodech do přízemí, tam byla v hale Carrie a ostatní, a společně jsme všichni utíkali do hudebního salónku. Ležela tam s prostřelenou hlavou — všude samá krev… Hrůza! Nedokázala jsem mlčet a řekla jsem siru Georgeovi, jak jsem předtím viděla to znamení, ale měla jsem dojem, že to ani moc nevnímá. Celý ten den byl takový nešťastný. Cítila jsem to v kostech hned od rána. Pátek a navíc třináctého — co chcete?“

Vyprávěla dál. Pan Satterthwaite byl trpělivý. Znova a znova ji svými otázkami vracel ke zločinu, vyptával se na všechno velice podrobně. Nakonec si ale musel přiznat, že neuspěl. Louisa Bullardová mu pověděla vše, co věděla, a její vyprávění bylo zcela prosté a jednoznačné.

Přesto však se dověděl skutečnost, která mu připadala důležitá. Zaměstnání v Kanadě jí nabídl pan Thompson, tajemník sira Georgea. Slibovaná mzda byla tak vysoká, že neodolala a práci přijala, ačkoli podmínkou bylo, že musí odjet z Anglie co nejdřív. Jakýsi pan Denman zařídil všechno potřebné a také ji varoval, aby svým bývalým přítelkyním a služebným v Anglii nepsala, protože prý by jí to „mohlo způsobit potíže s přistěhovaleckými úřady“, což se jí zdálo docela pravděpodobné a víc už o tom neuvažovala.

Mzda, kterou dostávala — mezi řečí se zmínila, kolik to je —, byla vskutku tak vysoká, že se nad tím pan Satterthwaite poněkud zarazil. Nejdřív sice trochu váhal, ale pak se rozhodl, že se s tím zmíněným panem Denmanem seznámí.

Shledal, že není vůbec obtížné přimět pana Denmana k tomu, aby mu pověděl všechno, co ví. Pan Denman se s Thompsonem seznámil náhodou v Londýně a pan Thompson mu prokázal dobrou službu. Konkrétně to proběhlo tak, že mu tajemník v září napsal, že sir George má z osobních důvodů zájem na tom, aby se ta dívka odstěhovala z Anglie.

„Mohl bych jí sehnat zaměstnání? A poslal mi pěknou sumičku na to, abych jí z ní mohl zařídit patřičné zvýšení platu. Myslím, že

šlo o nějaký obvyklý malér," řekl pan Denman a nonšalantně se rozvalil v křesle. „Je to totiž docela pohledná dívka."

Názor, že šlo o „nějaký obvyklý malér", pan Satterthwaite nesdílel. Věděl naprosto jistě, že odloženou milenkou sira Georgea Barnabyho Louisa Bullardová nebyla. Z nějakého důvodů nutně potřeboval, aby se odstěhovala z Anglie. Proč ale? A kdo za tím za vším byl? Sir George sám, jednající Thompsonovým prostřednictvím? Nebo snad Thompson, intrikující na vlastní pěst a kryjící se jménem svého zaměstnavatele?

O těchto znepokojivých otázkách pan Satterthwaite přemítal celou zpáteční cestu. Propadl malomyslnosti a pocitu jmarnosti. Celý ten výlet do Kanady nepřinesl žádný kloudný výsledek.

Den po návratu do Anglie, stále ještě pod tísnivým dojmem trpkého zklamání, se vydal do Arlecchina. Ani nečekal, že by mu štěstí přálo hned první den, ale k velké radosti uviděl za stolkem ve výklenku snědou tvář pana Harleye Quina, který ho přivítal širokým úsměvem.

„Poslyšte," řekl pan Satterthwaite, když si ukrajoval máslo z hrudky, „vy jste mě ale poslal na pěkný výlet. Pro nic za nic."

Pan Quin povytáhl obočí.

„Já jsem vás poslal?" namítl. „Od začátku do konce to byl váš vlastní nápad."

„No, nebudem se hádat. Krátce a dobře — nebylo to k ničemu. Od Louisy Bullardové jsem se nedověděl nic."

Poté pan Satterthwaite zreprodukoval panu Quinovi všechny detaily své rozmluvy s panskou a pověděl mu i o tom, co se dověděl od pana Denmana. Pan Quin ho mlčky vyslechl.

„V jediném bodě jsem se přece jen nemýlil," pokračoval pan Satterthwaite. ,,Do Kanady ji poslali záměrně, uklidili ji tam. Proč ale? To nechápu."

„Ne?" zeptal se pan Quin a jeho hlas zněl stejně výsměšně a provokativně jako vždy.

Pan Satterthwaite zrudl.

„Vy asi myslíte, že jsem se jí měl vyptávat nějak šikovněji. Ujišťuji vás, že jsem s ní každou podrobnost z toho, co mi řekla, dů-

kladně probral. Vraceli jsme se k tomu pořád znova. Nemohu za to, že jsem z ní nedostal to, co potřebujeme.“

„A víte to jistě,“ zeptal se pan Quin, „že jste z ní nedostal to, co potřebujete?“

Pan Satterthwaite se na něho užasle podíval, ale setkal se jenom s tím smutným, posměšným pohledem, který tak dobře znal.

Nechápavě zavrtěl hlavou; nevěděl, co si o tom má myslet.

Chvilku bylo ticho a potom pan Quin řekl úplně jiným tónem:

„Když jsme tu seděli posledně, ještě než jste odjel, popsal jste mi naprosto báječně, velice plasticky všechny lidi, kteří s tím případem mají něco společného. Stačilo vám pár slov k tomu, abych je viděl tak jasně jako na nějaké rytině. Přál bych si, abyste něco podobného dokázal i s místem činu — to jste totiž ponechal poněkud ve stínu.“

Pan Satterthwaite se cítil polichocen.

„Místo činu? To myslíte Deering Hill? No, to je docela obyčejný dům, víte přece, jak taková panská sídla vypadají. Červené cihly a arkýřová okna. Zvenčí je na ně hrozný pohled, ale uvnitř to bývá docela útulné a pohodlné. Zvlášť velký dům to není, kolem jsou jen nějaké dva akry pozemků. Tyhle domy kolem golfových hřišť jsou všechny skoro stejné. Postavili je pro bohaté panstvo, podle jejich vkusu. Vnitřek domu připomíná hotel — ložnice jsou jak hotelové pokoje. Ve všech ložnicích jsou vany a umyvadla s horkou a studenou vodou a spousta všelijakých zlacených elektrických lustrů a podobně. Všechno to je náramně pohodlné, ale vůbec to nevypadá jako na venkově. Ostatně — z Deering Váleje do Londýna pouhých devatenáct mil.“

Pan Quin pozorně naslouchal.

„Slyšel jsem, že prý je tam vlakem mizerné spojení,“ poznamenal.

„Hm, to ani nevím,“ řekl pan Satterthwaite, který se nechtěl zbytečně rozptylovat. „Byl jsem tam pár dní loni v létě. Měl jsem dojem, že spojení do Londýna je docela vyhovující. Samozřejmě — vlaky tam jezdí jen každou hodinu. Vždycky dvanáct minut před celou hodinou z nádraží Waterloo. Poslední jede v 10.48.“

„A jak dlouho vlak do Deering Vale jede?“

„Rovné tři čtvrtě hodiny. Vždycky za dvě minuty půl je v Deering Vale.“

„Vidíte,“ řekl pan Quin s rozmrzelým posuňkem. „Taky jsem si mohl vzpomenout. Slečna Daleová šla přece ten večer někoho vyprovodit k vlaku v 6.28, že?“

Pan Satterthwaite chvilku neodpovídal. Rychle se v myšlenkách vrátil k svému nerozřešenému problému. Potom náhle řekl:

„Moc rád bych věděl, co jste měl před chvilkou na mysli, když jste se mne ptal, jestli vím jistě, že jsem se nedověděl to, co potřebuju?“

Takhle formulováno to znělo poněkud komplikovaně, ale pan Quin se nesnažil předstírat, že nerozumí.

„To mě jenom napadlo, jestli si s tím nelámete hlavu trochu zbytečně. Koneckonců jste se dověděl, že Louisů Bullardovou poslali pryč z Anglie zcela záměrně. V tom případě k tomu ale musel být nějaký důvod. A ten důvod musí být obsažen v něčem z toho, co vám řekla.“

„M — no,“ řekl pan Satterthwaite ne zcela přesvědčeně. „Co mi řekla? Kdyby byla svědčila u soudu, co by jim tak byla mohla říct?“

„Mohla by jim říct, co viděla,“ pravil pan Quin.

„A co viděla?“

„Znamení na nebi.“

Pan Satterthwaite na něho vytřeštil oči.

„Myslíte *ten nesmysl*? Ty pověrčivé řečičky, že to bylo jako ruka boží?“

„No, poslyšte,“ řekl pan Quin, „podle toho, co my dva o tom všem víme, netroufal bych si jen tak tvrdit, že to nebyla ruka boží.“

Pana Satterthwaita zřejmě zarazila vážnost, s níž to jeho společník řekl.

„Nesmysl,“ prohlásil. „Sama řekla, že to byl kouř z komína vlaku.“

„Zajímalo by mě, kterým směrem ten vlak jel,“ zabručel pan Quin. „Jestli do Londýna nebo z Londýna.“

„Do Londýna sotva. Ty jezdí vždycky deset minut před každou celou hodinou. Musel to být vlak z Londýna — ten v 6.28 — vlastně ne, to nehraje. Řekla přece, že se výstřel ozval hned poté, a my víme,

že výstřel z pušky padl dvacet minut po šesté. Vlak přece nemohl jet o deset minut dřív.“

„Na téhle trati sotva,“ přisvědčil pan Quin.

Pan Satterthwaite upřeně zíral před sebe.

„Možná že to byl nějaký nákladní vlak,“ uvažoval nahlas. „Jenomže pak by samozřejmě —“

„Pak by samozřejmě nebylo potřeba, aby ta dívka zmizela z Anglie, to máte pravdu,“ řekl pan Quin.

Pan Satterthwaite se na něho podíval jako fascinovaný.

„Vlak v 6.28,“ řekl pomalu. „Jestliže ale výstřel padl v *téhle* chvíli, proč všichni tvrdili, že to bylo dřív?“

„To je jasné,“ pravil pan Quin. „Hodiny šly zřejmě špatně.“

„Všechny, co tam měli?“ zeptal se pan Satterthwaite pochybovačně. „To by musela být trochu moc velká shoda okolností, nezdá se vám?“

„Myslím, že o žádnou shodu okolností nešlo,“ řekl pan Quin. „Vždyť to přece bylo v pátek, ne?“

„V pátek?“ řekl pan Satterthwaite. „No a?“

„Vykládal jste mi přece, jen si vzpomeňte, že sir George natahoval hodiny v domě každý pátek odpoledne,“ řekl pan Quin omluvně.

„Postrčil je o deset minut zpátky,“ řekl pan Satterthwaite skoro šeptem, v posvátné úctě před těmi objevy, které postupně dělal. „Potom šel hrát bridž. Podle všeho musel otevřít ten dopis, který jeho žena dopoledne napsala Martinu Wyldeovi — ano, rozhodně jej otevřel. Z bridžové společnosti odešel v 6.30 a u postranních dveří našel opřenou Martinovu pušku. Popadl ji, vešel do salónku a zezadu svou ženu zastřelil. Potom vyšel znova z domu, hodil pušku do křoví, kde se později našla, a zřejmě ‚právě vycházel‘ ze vrat domu, kam chodíval na bridž, když pro něho někdo přiběhl. Co ale ten telefon — jak to bylo s tím telefonem? Počkat — aha, už je mi to jasné. Přerušil spojení, aby vyloučil možnost, že někdo na policii zatelefonuje — tam by si totiž mohli zaznamenat čas, kdy zprávu o vraždě dostali. A to, co vypověděl Wylde, je ted naprosto v pořádku. Když odcházel z domu, bylo ve skutečnosti šest hodin pětadvacet minut. Šel pomalu a tak je docela dobře možné, že přišel domů až kolem tři čtvrtě na

sedm. Ano, teď už je mi to celé jasné. Louisa jediná představovala konkrétní nebezpečí — věčnými řečmi o tom svém pověrčivém fantazírování. Někdo si totiž mohl dát dohromady, *v čem* byl pravý význam toho vlaku a pak — adié, báječné alibi!“

„Skvělá dedukce,“ ocenil pan Quin jeho výklad.

Pan Satterthwaite se k němu otočil celý červený nad tím úspěchem.

„Zbývá jediné — co teď? Co bych měl podniknout?“

„Já bych se s tím obrátil na Sylvii Daleovou,“ řekl pan Quin.

Pan Satterthwaite se zatvářil pochybovačně.

„Říkal jsem vám přece, že mi připadá trochu — ehm — hloupá.“

„Má otce a bratry, kteří podniknou nezbytné kroky.“

„To máte pravdu,“ řekl pan Satterthwaite s úlevou.

Zanedlouho už seděl ve společnosti dívky a všechno jí podrobně vyprávěl. Pozorně ho poslouchala. Na nic se nevyptávala, ale jakmile skončil, okamžitě vstala.

„Musím někde chytit taxík — hned.“

„Co hodláte podniknout, milá slečno?“

„Pojedu za sirem Georgem Barnabym.“

„Vyloučeno. To by byl absolutně špatný postup. Dovolte mi —“

Šel vedle ní a překotně ji přesvědčoval. Neudělalo to však na ni žádný dojem. Sylvia Daleová měla plnou hlavu vlastních plánů. Dovolila mu sice, aby s ní jel taxíkem, ale žádné protesty a námitky nechtěla slyšet. Nechala ho sedět v taxíku a sama se vydala do londýnské kanceláře sira Georgea.

Znova se objevila za půl hodiny. Vypadala dost vyčerpaně, její zářivá krása povadla jako květinka, kterou zapomněli zalévat. Pan Satterthwaite ji očekával plný obav.

„Tak jsem to vyhrála,“ zašeptala, když se s napůl zavřenýma očima svezla na sedadlo taxíku.

„Cože?“ zeptal se užasle. „Cože jste —? Co jste to říkala?“

Trochu se vzpřímila.

„Řekla jsem mu, že Louisa Bullardová se obrátila na policii a všechno jim pověděla. Řekla jsem mu, že policie podnikla další šetření a našla svědka, který ho viděl, jak se vrací ke svému domu a pak

zase z něho vychází pár okamžiků po půl sedmé. Řekla jsem mu, že dohrál a všechno je jasné. No a on — prostě se sesul. Řekla jsem mu, že má pořád ještě čas, jestli chce zmizet, že ho policie nepřijde zatknout dřív než za hodinu. Řekla jsem mu, že když podepíše přiznání, že Vivien zastřelil on, neudělám nic. Jestli ale odmítne přiznání podepsat, začnu křičet a ztropím skandál na celou budovu, takže už neunikne. Propadl takové panice, že vůbec nevěděl, co dělá. Podepsal to přiznání a vůbec si neuvědomil, že teprv tím definitivně prohrál."

Podala panu Satterthwaitovi papír.

„Tady to je — vemte to k sobě. Vy už budete vědět, co s tím máte udělat, aby Martina pustili na svobodu."

„Tak on to opravdu podepsal?" zvolal pan Satterthwaite překvapeně.

„On je trošku hloupý, víte?" řekla Sylvia Daleová. „Jenomže to já jsem taky," dodala za okamžik. „Proto tak dobře vím, jak se hloupí lidé chovají a co udělají. Dáme se zpanikařit a uděláme hloupost, které pak litujeme — když už je pozdě."

Otřásla se a pan Satterthwaite ji pohladil po ruce.

„Musíte se trochu dát dohromady," řekl. „Pojďte se mnou, kousek odtud je jedna taková restaurace, kam moc rád chodím — Arlecchino. Už jste tam někdy byla?"

Zavrtěla hlavou.

Pan Satterthwaite zamával na taxík a odvezl dívku do malé restaurace. Zamířil rovnou ke stolu ve výklenku a srdce se mu rozbušilo nadějí. U stolu ale nikdo neseděl.

Sylvii Daleové neušlo, jak zklamaně se zatvářil.

„Copak?" zeptala se.

„Ale nic," řekl pan Satterthwaite. „Totiž — čekal jsem, že tu možná najdu jednoho přítele. Ale to nic, nevadí. Dřív nebo později ho stejně uvidím, aspoň doufám…"

/mrtvý harlekýn/

Pan Satterthwaite zvolna kráčel po Bond Street a den plný slunce ho naplňoval radostí ze života. Jako vždy byl elegantně a pečlivě oblečen a měl namířeno do Harchesterovy galérie, kde právě vystavoval obrazy jistý Frank Bristow, mladý a zatím zcela neznámý malíř, jehož práce ale už teď naznačovaly, že co nevidět přijde do módy a začne sklízet zasloužené úspěchy. Pan Satterthwaite byl velký přítel umění všeho druhu.

V Harchesterově galérii ho uvítali úsměvem, prozrazujícím potěšení nad tím, že je poctil návštěvou opravdový znalec.

„Dobré jitro, pane Satterthwaite, však jsem si říkal, že se u nás co nevidět objevíte. Znáte už Bristowovy obrazy? Skvělé věci — opravdu skvělé. A naprosto originální — takhle maluje jenom on.“

Pan Satterthwaite si koupil katalog a klenutou chodbou prošel do dlouhé výstavní síně, kde byly vystaveny malířovy obrazy. Visely tam akvarely, namalované tak nekonvenční technikou a s takovou bravurou, že připomínaly kolorované rytiny. Pan Satterthwaite pomalu přecházel od stěny ke stěně, pozorně si prohlížel jeden obraz po druhém a vcelku se mu líbily. Měl pocit, že si ten mladík rozhodně zasluhuje, aby prorazil. Obrazy byly originální, vyznačovaly se nezvyklým viděním a velice přísnou a náročnou technikou. Pochopitelně — byly tu i nezralé věci. Na tom nebylo nic udivujícího, zároveň však v těch obrazech bylo něco, čemu možná chybělo jen málo ke genialitě. Pan Satterthwaite se na chvíli zastavil před drobným arcidílkem znázorňujícím Westminsterský most, přeplněný autobusy, tramvajemi a spěchajícími chodci. Křehká věc a téměř zázračně dokonalá. Povšiml si názvu obrazu. Jmenoval se Mraveniště. Pokračoval v prohlížení a pojednou se zhluboka a skoro hlasitě nadechl. Stál před obrazem, který okamžitě upoutal jeho pozornost a neobyčejně ho vzrušil.

Obraz se jmenoval Mrtvý harlekýn. V popředí byla podlaha připomínající šachovnici — složená z černobílých mramorových čtverců. Uprostřed podlahy ležel na zádech harlekýn v červenočerném šaškovském obleku. Ruce měl rozpřažené. Za harlekýnem bylo okno

a za oknem, s očima upřenýma na postavu na podlaze, rýsovala se na pozadí červené záře zapadajícího slunce silueta *téhož muže*.

Obraz vzrušil pana Satterthwaita ze dvou důvodů; předně poznal nebo si aspoň myslel, že poznává tvář muže na obraze. Nápadně připomínala tvář jistého pana Quina, kterého pan Satterthwaite znal, neboť se s ním už několikrát za poněkud záhadných okolností setkal.

„Rozhodně se nemýlím, to je vyloučeno," zabručel. „Co to ale v tom případě má znamenat?"

Pan Satterthwaite už totiž měl zkušenost, že kdykoli se pan Quin objevil, vždy to bylo spojeno s nějakou konkrétní a závažnou událostí.

Jak už padla zmínka, měl pan Satterthwaite k náhlému zájmu ještě druhý důvod. Poznal totiž místo, kam byl obraz situován.

„To je přece Terasový sál v Charnley," řekl pan Satterthwaite, „hm, to je divné… A zajímavé, moc zajímavé."

Prohlížel si obraz do všech detailů a uvažoval, co přesně jím chtěl malíř vyjádřit. Jeden harlekýn ležel mrtvý na podlaze a druhý na něho hleděl oknem — nebo snad to byl týž harlekýn? Pomalu kráčel kolem stěn a nevidoucíma očima si prohlížel ostatní obrazy; v myšlenkách se však stále vracel k obrazu s harlekýnem. Opravdu ho neobyčejně vzrušil. Život, který mu ještě ráno přes všechnu slunnou pohodu připadal dost jednotvárný, se pojednou zázračně změnil. Věděl zcela jistě, že stojí na prahu dramatických a zajímavých událostí. Zamířil ke stolku, u něhož seděl pan Cobb, zaměstnanec Harchesterovy galérie, kterého znal už mnoho let.

„Koupil bych rád obraz č. 39," řekl, „pokud ještě není prodaný."

Pan Cobb se podíval do velké knihy, kterou měl před sebou. „To jste si vybral ten nejlepší," prohlásil, „hotová malá perla, že? Ne, není prodaný." A uvedl cenu. „Výborná investice, pane Satterthwaite. Za rok vám za něj budou nabízet trojnásobek."

„Já vím, já vím — tohle vy říkáte vždycky," poznamenal pan Satterthwaite s úsměvem.

„A lhal jsem vám snad někdy?" zeptal se pan Cobb. „Pokud byste dnes chtěl svou sbírku obrazů prodat, neříkejte mi, že je v ní jediný, za který by vám nabídli méně, než jste za něj dal. To mi neříkejte, pane Satterthwaite."

„Koupím ten obraz," prohlásil pan Satterthwaite. „Vypíšu vám hned šek."

„Věřte, že nebudete litovat. My jsme na toho Bristowa vsadili."

„To je mladý člověk?"

„Je mu asi sedmadvacet nebo osmadvacet."

„Rád bych ho poznal," řekl pan Satterthwaite. „Myslíte, že bych ho mohl pozvat, aby se mnou někdy povečeřel?"

„Mohu vám dát jeho adresu. Tu příležitost si určitě nedá ujít. Vaše jméno má mezi malíři dobrý zvuk."

„Lichotíte mi," řekl pan Satterthwaite a pokračoval v rozhovoru. Pojednou ho ale pan Cobb přerušil:

„Podívejte, právě přišel. Rovnou vás s ním seznámím."

Vstal od stolu a vedl pana Satterthwaita k velkému, poněkud nemotorně vyhlížejícímu mladému muži, který stál opřený o zeď, mračil se jako kakabus a rozhlížel se po světě nasupeným pohledem.

Pan Cobb pronesl pár nezbytných seznamovacích vět a pan Satterthwaite k nim připojil několik konvenčně zdvořilých slov.

„Právě jsem se s velkou radostí stal majitelem jednoho vašeho obrazu — Mrtvého harlekýna."

„Och! No, na tom neproděláte," řekl pan Bristow nezdvořácky. „To je fakt dobrej obraz, i když to teda říkám já sám."

„Doufám, že jsem to poznal," řekl pan Satterthwaite. „Vaše práce mě velice zajímají, pane Bristowe. Na tak mladého muže mi připadají mimořádně zralé. Prokázal byste mi tu čest a povečeřel se mnou někdy? Dnešní večer už máte zadaný?"

„Vlastně ne," řekl pan Bristow, ale stále se netvářil nějak přehnaně potěšené.

„V osm hodin? Vyhovuje vám to?" zeptal se pan Satterthwaite. „Tady je má navštívenka s adresou."

„Tak dobře, já přijdu," řekl pan Bristow. „Díky," dodal za okamžik, jako by ho to napadlo teprve dodatečně.

„Tenhle mladý muž si sám o sobě moc nemyslí a má strach, aby ostatní lidé jeho názor nesdíleli." Do těchto slov shrnul pan Satterthwaite první dojem z malíře, když vycházel z galerie do sluncem zalité Bond Street, a v úsudku o svých bližních se málokdy mýlil.

Když k němu Frank Bristow večer v osm pět přijel, hostitel a další host, který mu byl představen jako plukovník Monckton, už na něho čekali. Téměř hned se odebrali do jídelny. Na oválném mahagonovém stole bylo prostřeno pro čtyři osoby a pan Satterthwaite k tomu podal krátké vysvětlení.

„Tak trochu jsem čekal, že by mohl přijít ještě jeden můj přítel — pan Quin," řekl. „Neznáte ho náhodou? Harley Quin se jmenuje."

„Ne, já neznám skoro nikoho," zabručel Bristow.

Plukovník Monckton si malíře prohlížel s nezaujatým zájmem, jako když zkoumá nějaký nový druh mořské medúzy. Pan Satterthwaite se přičiňoval ze všech sil, aby konverzace nevázla a hovor přeskakoval od jednoho k druhému jak milé a hravé koťátko.

„Ten váš obraz mě mimo jiné zaujal také proto, poněvadž jsem měl dojem, že znám místo, kam jste ho situoval. Zdálo se mi, že je to Terasový sál v Charnley. Nemýlil jsem se?" Malíř přikývl a pan Satterthwaite pokračoval: „To mě moc zajímá. Kdysi jsem totiž v Charnley několikrát byl. Vy někoho z rodiny znáte?"

„Ne, neznám!" řekl Bristow. „Takový rodiny zrovna moc nestojí o známost s lidma, jako jsem já. Jel jsem tam v koňském dostavníku."

„No ne," řekl plukovník Monckton, aby něco řekl. ‚V koňském dostavníku! No ne!"

Frank Bristow se na něho zamračeně podíval.

„A proč ne?" zeptal se neurvale.

Chudáka plukovníka Moncktona to dočista vyvedlo z míry. Podíval se vyčítavě na pana Satterthwaita, jako by říkal:

„Tyhle primitivní formy života možná zajímají jako přírodovědce vás, ale proč takové věci vykládá mně?"

„Hrozný vynález, tyhle koňské dostavníky!" řekl. „Jak se dostanou na trochu horší cestu, člověk si v nich div nepřekousne jazyk."

„Když holt si jeden nemůže dovolit rolls-roysku, musí jezdit koňským dostavnikem," řekl Bristow nakvašeně.

Plukovník Monckton na něho jen zíral. Pan Satterthwaite jsi pomyslel:

„Jestli tomu mládenci nedokážu nějak spravit náladu, čeká nás večer plný trapností."

„Charnley pro mě vždycky mělo zvláštní kouzlo,“ řekl. „Od té tragédie jsem tam ale byl jen jednou. Ten dům je strašně ponurý a navíc v něm straší.“

„To je pravda,“ řekl Bristow.

„Zjevují se tam dokonce dva různí duchové,“ řekl Monckton. „Charles I. prý se tam prochází po terase s hlavou v podpaždí — jenomže jsem úplně zapomněl, proč vlastně, znáte to. No a pak tam mají Plačící dámu se stříbrným džbánem, která se zjeví vždycky poté, když někdo z Charnleyových zemře.“

„Kecy a žvásty,“ řekl Bristow opovržlivě.

„Oni jsou ale opravdu rodina, na které jako když spočívá nějaké prokletí,“ řekl pan Satterthwaite rychle. „Čtyři dědicové šlechtického titulu zemřeli násilnou smrtí a poslední lord Charnley spáchal sebevraždu.“

„Příšerná historie,“ řekl Monckton sklíčeně. „Byl jsem tam, když se to stalo.“

„Poslyšte — vždyť to už musí být nějakých čtrnáct let,“ řekl pan Satterthwaite. „A dům byl od té doby pořád uzavřený.“

„Vůbec se tomu nedivím,“ řekl Monckton. „Pro tak mladou dívku to musel být strašlivý šok. Měla teprv měsíc po po svatbě. Zrovna se vrátili ze svatební cesty. Na oslavu návratu pořádali velký kostýmový ples pro nejlepší společnost, znáte to. A právě když se hosté začali sjíždět, Charnley se zamkl v Dubové komnatě a zastřelil se. Takové věci se přece nedělají. Co prosím?“

Prudce otočil hlavu doleva, podíval se přes stůl na pana Satterthwaita a vzápětí se omluvně zasmál.

„Já už asi začínám mít delirium tremens, pane Satterthwaite. Teď jsem zrovna měl pocit, že v tom prázdném křesle někdo sedí a že mi něco řekl.

No ano,“ pokračoval po chvilce, „pro Alix Charnleyovou to prostě byl strašlivý šok. Byla to jedna z nejhezčích dívek, jaké jsem kdy viděl, přímo z ní vyzařovala taková ta radost ze života, jak se říká. Dneska ale lidé říkají, že prý se proměnila v přízrak. Já jsem ji ale za celá ta léta ani jednou neviděl. Slyšel jsem, že žije většinou v cizině.“

„A co ten chlapec? Myslím — syn.“

„Ten je v Etonu. Co bude dělat, až bude velký, to vám nepovím. Něco mi ale říká, že v tom starém panském sídle už nikdy bydlet nebude.“

„Měli by tam z toho udělat nějaký zábavní park. Něco pro lidi,“ řekl Bristow.

Plukovník Monckton se na něho mrazivě a znechuceně podíval.

„Ale kde, to vy jistě nemyslíte vážně,“ řekl pan Satterthwaite. „Nemohl byste namalovat ten obraz, kdybyste si to myslel. Tradice a atmosféra jsou nedotknutelné věci. Trvalo to celá staletí, než vznikly, a když je jednou zničíte,přes noc si k nim znova nepomůžete.“

Vstal. „Co kdybychom šli do kuřárny? Mám tam z Charnley pár fotografií a rád bych vám je ukázal.“

Pan Satterthwaite měl různé koníčky a amatérské fotografování bylo jedním z nich. Navíc byl i samolibým autorem knihy *Domovy mých přátel*. Poctění přátelé nad ní byli u vytržení a kniha sama působila dojmem, že pan Satterthwaite je ještě větší snob… než ve skutečnosti byl.

„Tohle je fotografie Terasového sálu z loňska,“ řekl. Podal snímek Bristowovi. „Všimněte si, že je to bráno skoro ze stejného úhlu jako na vašem obraze. Je tam nádherný koberec — škoda, že ho na fotografii nevidíte v barvách.“

„Vzpomínám si na něj,“ řekl Bristow. „Barvu má opravdu skvostnou. Zářil tam jak plamen. Přesto se mi ale zdálo, že se tam tak trochu nehodí. Pro tak velký sál nemá tu správnou velikost a navíc k těm černým a bílým čtvercům… Žádný jiný koberec už v sále nikde není. A tenhle kazí celý dojem — vypadá jako nějaká obrovská krvavá skvrna.“

„A neinspirovalo vás k tomu obrazu právě tohle?“ zeptal se pan Satterthwaite.

„Možná,“ řekl Bristow zamyšleně. „Samozřejmě — přirozenější by se zdálo, kdyby člověk situoval tragický námět do toho malého pokoje s dřevěným ostěním — do toho, co je hned vedle.“

„To je Dubová komnata,“ řekl Monckton. „A je to právě ten strašidelný pokoj. Je v něm takzvaná kněžská skrýš — část ostění u krbu se dá odsunout. Podle pověsti se v ní kdysi ukrýval sám Charles I. A také se v té komnatě konaly dva souboje, které skončily smrtí. A

právě tam, jak už jsem říkal, se Reggie Charnley zastřelil.“ Vzal si od Bristowa fotografii.

„Ovšem, ten koberec je pravá buchara,“ řekl, „a mohl stát dobré dva tisíce liber. Když jsem tam byl, měli ho v Dubové komnatě, a do té se hodí báječně. Na té obrovské ploše mramorových dlaždic se ale vyjímá dost hloupě.“

Pan Satterthwaite hleděl na prázdné křeslo, které si přitáhl těsně k svému. Pak řekl zamyšleně: „Rád bych věděl, kdy ten koberec přemístili z jedné místnosti do druhé…“

„To muselo být teprve později. Ale vlastně, počkejte — vzpomínám si, že jsem o něm mluvil s Charnleyem zrovna ten den, kdy došlo k té tragédii. Říkal, že by koberec měl být v zasklené místnosti.“

Pan Satterthwaite potřásl hlavou. „Dům uzavřeli hned po tragédii a všechno ponechali v tom stavu, v jakém to bylo.“

Bristow je pojednou přerušil otázkou. Agresivní a neurvalé manýry jako by z něho spadly.

„Proč se lord Charnley zastřelil?“ zeptal se.

Plukovník Monckton se pohnul v křesle, jako když do něho píchne.

„To se nikdo nikdy nedověděl,“ řekl vyhýbavě.

„Předpokládám ale, že to *byla* sebevražda,“ řekl pan Satterthwaite pomalu.

Plukovník se na něho podíval naprosto užasle.

„Proboha,“ řekl, „samozřejmě, že to byla sebevražda. Já jsem přece v tom domě tehdy byl, příteli.“

Pan Satterthwaite pohlédl na prázdné křeslo po svém boku, potutelně se usmál — jako nějakému skrytému vtipu, který ostatní nemohou pochopit — a klidně řekl:

„Po řadě let někdy člověk vidí věci jasněji než v době, kdy se odehrávaly.“

„To je nesmysl,“ vyprskl Monckton, „vyložený nesmysl! Jak můžete něco vidět líp ve vzpomínce, kdy už je všechno rozmlžené, než ve chvíli, kdy to má ostré kontury a vidíte to zřetelně?“

Pana Satterthwaita se ale ujal ten, od koho by to byl nejmíň čekal.

„Já vím, jak to myslíte," řekl malíř. „A proč byste nemohl mít pravdu? Koneckonců je to otázka proporcí, ne? A podle všeho nejen proporcí. I relativity a vůbec všech podobných věcí dohromady."

„Jestli chcete slyšet můj názor," řekl plukovník, „tak celá ta slavná Einsteinova teorie je jen velký humbuk a pitomost. Zrovna tak jako spiritismus a řeči, že se někomu ozval duch jeho prababičky!" Navztekaně se rozhlédl kolem sebe.

„Samozřejmě, že to byla sebevražda," řekl za moment. „Vždyť jsem prakticky viděl na vlastní oči, jak se to stalo."

„Tak nám o tom povězte," řekl pan Satterthwaite, „abychom to i my viděli jako na vlastní oči."

Plukovník se dal obměkčit. Něco zabručel a pohodlněji se usadil v křesle.

„Přišlo to jako blesk z jasného nebe. Nikdo nic nečekal," začal vyprávět. „Charnley byl stejný jako vždycky. Na ten ples se měla do domu sjet velká společnost. Nikdo nemohl ušit, že se sebere a půjde se zastřelit zrovna ve chvíli, kdy začali přijíždět hosté."

„Byl by prokázal lepší vkus, kdyby počkal, až všichni odjedou," řekl pan Satterthwaite.

„To jistě. Na to člověk musí mít zatraceně mizerný vkus, aby něco takového udělal."

„Kdo by to byl od něho čekal," řekl pan Satterthwaite.

„No právě," připustil Monckton, „do Charnleyho by to nikdo neřekl. Jako by to ani on nebyl."

„A přesto to byla sebevražda?"

„Samozřejmě, že to byla sebevražda. Byli jsme tam tři nebo čtyři a stáli jsme nahoře nad schodištěm. Já, ta dívka — Ostranderová —, Algie Darcy — no, a ještě snad někdo, jeden nebo dva lidé. Charnley prošel halou pod námi a mířil k Dubové komnatě. To děvče, Ostranderová, říkalo, že prý se tvářil strašně vyděšeně a měl vytřeštěné oči, ale to je hotový nesmysl — z toho místa, kde jsme stáli, mu do tváře nemohla vidět. Pravda ale je, že šel celý shrbený, jako by mu na ramenou spočívalo nevímjaké břemeno. Jedna z dívek na něho zavolala — byla to myslím něčí vychovatelka, kterou lady Charnleyová na ples pozvala víceméně ze zdvořilosti. Hledala ho, poněvadž mu měla něco vyřídit. Zavolala: ‚Lorde Charnleyi, lady

Charnleyová chce vědět —‘ Úplně ji ale ignoroval. Vešel do Dubové komnaty, zabouchl za sebou dveře a slyšeli jsme, jak otočil klíčem v zámku. A potom, asi za minutu, *jsme uslyšeli výstřel*.

Rozběhli jsme se dolů do haly. Dubová komnata má ještě jedny dveře, které vedou do Terasového sálu. Lomcovali jsme klikou, ale byly taky zamčené. Nakonec jsme museli dveře vyrazit. Charnley ležel na podlaze, byl mrtvý a revolver měl u pravé ruky. A teď mi laskavě řekněte, co jiného to mohlo být než sebevražda? Neštěstí? To mi nevykládejte. Existuje jen jediná další možnost — vražda — a vražda se neobejde bez vraha. To snad uznáte, aspoň doufám.“

„Vrah mohl uniknout,“ namítl pan Satterthwaite.

„Vyloučeno. Odtamtud ne. Kdybyste mi dali kus papíru a tužku, nakreslil bych vám situační plánek. Do Dubové komnaty vedou dvoje dveře, jedny z haly a druhé z Terasového sálu. Oboje byly zamčeny zevnitř a *klíče byly v zámcích*.“

„A co okno?“

„To bylo zavřené a navíc byly zavřené i okenice.“

Hezkou chvíli nikdo nic neříkal.

„Přesně tak to tam vypadalo,“ řekl plukovník Monckton vítězoslavně.

„Hm, podle všeho ano,“ řekl pan Satterthwaite smutně.

„A ještě něco,“ řekl plukovník. „Před chvilkou jsem se sice posmíval spiritistům, to je pravda, ale vůbec nepopírám, že celý dům je obestřen prapodivně ponurou atmosférou — a ta komnata zvlášť. V ostění je spousta děr po kulkách ze střelných zbraní, to je pozůstatek po těch soubojích, které se tam konaly, a také je tam na podlaze taková podivná skvrna, která se vždycky znova objeví, přestože dřevěnou podlahu už několikrát vyměnili. A teď myslím, že na té podlaze bude ještě další krvavá skvrna — krev ubohého Charnleyho.“

„Bylo tam moc krve?“ zeptal se pan Satterthwaite.

„Málo — až to bylo divné, jak málo — aspoň doktor to říkal.“

„Kam se střelil — do hlavy?“

„Ne, do srdce.“

„To není tak snadné, jak by se zdálo,“ řekl Bristow. „Je zatraceně těžké zasáhnout přesně. Kdo vlastně ví, kde má srdce? Já bych si tenhle způsob sebevraždy nikdy nezvolil.“

Pan Satterthwaite potřásl hlavou. Cítil jisté zklamání, nedefinovatelnou rozmrzelost. Doufal, že se něco doví, že něco zjistí, ale sotva přesně věděl co. Plukovník Monckton pokračoval:

„No, říká se to — že na Charnley straší. Na vlastní oči jsem samozřejmě nic neviděl."

„Plačící dámu se stříbrným džbánem jste neviděl?"

„To tedy věru ne," řekl plukovník důrazně. „Vůbec bych se ale nedivil, kdyby mi služebnictvo z Charnley — jeden jak druhý — odpřisáhlo, že oni ji viděli."

„Pověry byly kletbou středověku," řekl Bristow. „Sem tam se po nich najdou stopy ještě dnes, ale zbavujeme se jich díky bohu čím dál víc."

„Hm, pověry," broukl pan Satterthwaite s očima opět upřenýma na prázdné křeslo. „Nenapadlo vás, že někdy mohou být docela užitečné?"

Bristow na něho upřel oči.

„Užitečné? To je dost divné slovo."

„Nu, doufám, že jsem vás náležitě přesvědčil, pane Satterthwaite," řekl plukovník.

„Ale ano," připustil pan Satterthwaite. „To se ví, na první pohled se to zdá prapodivné — naprosto nevysvětlitelné od člověka, který se právě oženil, je mladý, bohatý, šťastný, oslavuje návrat domů — ano, je to zvláštní — souhlasím ale s tím, že jsou zde fakta, proti nimž nelze postavit nic." Opakoval slovo „fakta" ještě jednou a zamračil se.

„Mám za to, že je to jeden z těch zajímavých a výjimečných případů, o kterých se nikdo z nás nedoví pravdu," řekl Monckton. „Nikdy nebudeme vědět, co za tím bylo. Samozřejmě, vyrojily se všelijaké dohady — nejrůznějšího druhu. Víte přece, co všechno lidé navykládají."

„Nikdo ale nic nevěděl," řekl pan Satterthwaite zamyšleně.

„A žádná bestsellerová záhada to taky není, co?" poznamenal Bristow. „Ze smrti toho člověka nikdo žádný zisk neměl, že?"

„Nikdo, kromě nenarozeného dítěte," řekl pan Satterthwaite.

Monckton se hlasitě rozchechtal. „Pro chudáka Huga Charnleye to musela být pořádná rána," poznamenal. „Jakmile vešlo ve zná-

most, že dítě je na cestě, nezbývalo mu nic jiného než způsobně sedět a s napětím čekat, jestli to bude holka nebo kluk. A pro jeho věřitele to čekání taky musela být hotová muka. Nakonec se narodil kluk a pro spoustu z nich to znamenalo velké zklamání.“

„Co vdova? Byla z toho hodně poničená?“ zeptal se Bristow.

„Chudinka,“ řekl Monckton. „Ještě úplné dítě. Nikdy na ni nezapomenu. Neplakala, ani se nezhroutila — nic takového. Byla jen jako když ji přejde mráz. Jak už jsem říkal, krátce nato dům uzavřela, a pokud vím, od té doby nebyl nikdy znova otevřen.“

„Takže pokud jde o motiv, tápeme v temnotě,“ řekl Bristow a ušklíbl se. „Co takhle jiný muž nebo jiná žena — to přece bývá nejčastější komplikace, ne?“

„Což o to, možné by to bylo,“ řekl pan Satterthwaite.

„A spíš bych si vsadil na nějakou jinou ženu,“ pokračoval Bristow, „poněvadž ta půvabná vdova se znova neprovdala. Víte, já mám ženských plné zuby,“ dodal znechuceně.

Pan Satterthwaite se maličko usmál. Franku Bristowovi jeho úsměv neušel a hned se na něho obořil:

„Smát se můžete,“ řekl, „ale já vím svoje. Ve všem nadělají zmatek. Do všeho se pletou. Nenechají člověka, aby v klidu dělal svou práci. No prostě — poznal jsem v životě jen jedinou ženu, která byla… no, zajímavá.“

„Hned jsem si myslel, že aspoň jedna to byla,“ řekl pan Satterthwaite.

„Jenže to bylo něco jiného, než myslíte. Já — seznámil jsem se s ní čirou náhodou. Jestli vás to zajímá, tak to bylo ve vlaku. Koneckonců,“ dodal trochu drze, „proč by se lidi spolu nemohli seznámit ve vlaku?“

„Jistě, proč ne,“ řekl pan Satterthwaite chlácholivě, „vlak je přece společensky naprosto přijatelný.“

„A tenhle vlak jel ze severní Anglie. Byli jsme v kupé sami dva. Ani nevím, jak jsme se vlastně dali do řeči. Nevím dodnes, jak se jmenovala, a nedělám si iluze, že bych se s ní ještě někdy setkal. Kdoví, možná, že o to ani nestojím. Mohlo to být… no škoda.“ Odmlčel se, jako když s námahou hledá přiléhavá slova. „Ona totiž —

jako by ani nebyla z masa a krve, rozumíte mi? Spíš jako stín. Jako nějaká ta víla z gaelských pohádek, co se vynořuje z hor.“

Pan Satterthwaite chápavě přikývl. Jeho fantazie mu hravě vykreslila zmíněnou scénu. Realistický Bristow plný života a postava celá jako ze stříbra, málem přízračná — spíš jenom stín, jak Bristow řekl.

„Myslím, že tak by asi vypadal člověk, kterého potkalo něco moc strašného, tak strašného, že je to skoro k nesnesení, člověk, který prchl před skutečností do jakéhosi vlastního, napůl snového světa, a pak ovšem po nějaké době už není s to vrátit se z něho zpátky.“

„A jí se tohle stalo?“ zeptal se pan Satterthwaite zvědavě.

„To nevím,“ řekl Bristow. „Nepověděla mi nic. To jsou všechno jen moje dohady. Člověk se k nim někdy musí uchýlit, když se chce vůbec někam dostat.“

„Máte pravdu,“ řekl pan Satterthwaite pomalu. „Někdy se člověk musí uchýlit k dohadům.“

Zvedl oči, poněvadž v té chvíli se otevřely dveře. Zvedl oči rychle a s očekáváním, ale sluhova slova ho zklamala.

„Jistá dáma by s vámi ráda mluvila ve velice naléhavé záležitosti, pane. Slečna Aspasia Glenová.“

Pan Satterthwaite vstal a zatvářil se dost užasle. Jméno Aspasia Glenová dobře znal. Kdo by je v Londýně neznal? Zprvu ji plakáty ohlašovaly jako *Ženu s šátkem* a uspořádala v Londýně řadu samostatných odpoledních vystoupení, která sklidila bouřlivý úspěch. Pomocí šátku se mžiknutím oka převtělovala do nejrůznějších předváděných postav. Jednu chvíli byl šátek čepcem jeptišky, vzápětí se proměnil v šálu továrního dělníka, pak zase v promáčknutý klobouk sedláka a postupně ve sto dalších předmětů a v každé transfiguraci byla Aspasia Glenová překvapivě a naprosto jiná. Pan Satterthwaite si jí jako umělkyně neobyčejně vážil. Náhoda však chtěla tomu, že dosud neměl příležitost se s ní osobně seznámit. Její návštěva v tuto nezvyklou hodinu v něm vzbudila neobyčejnou zvědavost. Krátce se omluvil oběma mužům, vyšel z místnosti a přes halu zamířil do salónu.

Slečna Glenová seděla přesně uprostřed velké pohovky potažené zlatým brokátem. Vévodila v této póze celé místnosti. Pan Satter-

thwaite ihned pochopil, že jí záleží na tom, aby měla vrch v rozhovoru, k němuž dojde. A také bylo zvláštní, že jakmile ji spatřil, zmocnil se ho pocit jakéhosi nevysvětlitelného odporu. Umění Aspasie Glenové se upřímně obdivoval. Když ji viděl ve světlech rampy, připadala mu jako přitažlivá a sympatická osobnost. Působila na diváky spíš jakýmsi roztouženým a vybízivým kouzlem než přímým apelem. Ale ted, když stál té ženě tváří v tvář, měl z ní úplně jiný dojem. Bylo v ní cosi tvrdého a drzého a zároveň z ní vyzařovala jakási síla. Byla vysoká a černovlasá a odhadoval, že jí může být tak pětatřicet. Rozhodně vypadala neobyčejně atraktivně a bylo jasné, že na to spoléhá.

„Musíte mi tuhle nevhodnou návštěvu prominout, pane Satterthwaite," řekla. Měla líbezný, zvučný a svůdný hlas.

„Nebudu vám říkat, že jsem vás už dávno chtěla poznat, ale těší mě, že aspoň mám záminku. Přišla jsem ale dnes večer," zasmála se, „no prostě — protože něco chci a nedokážu čekat. Když něco chci, prostě to musím mít."

„Jakoukoli záminku, která ke mně přivedla na návštěvu tak okouzlující dámu, musím jen uvítat," řekl pan Satterthwaite staromódním galantním tónem.

„Vy jste ke mně tak milý," řekla Aspasia Glenová.

„Drahá slečno," řekl pan Satterthwaite, „dovolte mi, abych vám právě teď a tady poděkoval za jedinečný estetický zážitek, který jste mi tolikrát poskytla, když jsem seděl v první řadě na vašich vystoupeních."

Odměnila ho rozkošným úsměvem.

„Bude nejlíp, když vám rovnou řeknu, proč jsem přišla. Byla jsem dnes v Harchesterově galérii a viděla jsem tam obraz, bez kterého prostě nemohu žít. Chtěla jsem ho koupit, ale nešlo to, poněvadž byl už prodaný. A tak —" zarazila se. „Já bych ten obraz tak chtěla mít," pokračovala. „Milý pane Satterthwaite, já prostě ten obraz musím mít. Přinesla jsem si šekovou knížku." Podívala se na něho s nadějí v očích. „Každý mi říká, že jste nesmírně laskavý a hodný člověk. A ke mně lidé bývají hodní, věřte mi to. často mi to ani není moc milé, ale je to tak."

Tak tohle byly manýry Aspasie Glenové. Pan Satterthwaite v duchu ledově kritizoval tu přehnanou ženskost a chování rozmazleného dítěte. Správně odhadl, že ho to mělo okouzlit, ale nějak to na něho nezabralo. Aspasia Glenová se dopustila omylu. Považovala ho za postaršího amatérského milovníka umění, kterého lichotky hezké ženy snadno vyvedou z míry. Jenomže pan Satterthwaite se nevyznačoval jenom galantním chováním, ale i bystrou a velice kritickou inteligencí. Příliš dobře viděl lidi takové, jací jsou, a ne takové, jací by se chtěli zdát. Neviděl před sebou okouzlující ženu, žadonící, aby vyhověl jejímu vrtochu, ale nemilosrdnou egoistku, pevně rozhodnutou dosáhnout svého cíle z důvodu, který pro něho byl zatím záhadou. A věděl naprosto jistě, že Aspasia Glenová svého cíle nedosáhne. Nehodlal se obrazu Mrtvý harlekýn vzdát. Rychle uvažoval, jak její žádost nejlépe odmítnout, aniž by k ní musel být zbytečně hrubý.

„Umím si představit," řekl, „že vám každý vyhoví vždy a ve všem, dokonce s potěšením, že vám mohl prokázat úsluhu."

„Mohu tedy doufat, že mi obraz přenecháte?"

Pan Satterthwaite pomalu a s politováním zavrtěl hlavou.

„Bohužel to není možné. Totiž —" odmlčel se, „já jsem ten obraz koupil pro jistou dámu. Je to dar."

„Ach tak! Jistě ale —"

Telefon na stolku pronikavě zařinčel. Pan Satterthwaite cosi zamumlal na omluvu a zvedl sluchátko. Uslyšel tenký, studený hlas, který zněl jako z velké dálky.

„Mohla bych prosím mluvit s panem Satterthwaitem?"

„Prosím, u telefonu."

„Tady lady Charnleyová, Alix Charnleyová. Vy se na mne asi nepamatujete, pane Satterthwaite, to už je hrozně moc let, co jsme se setkali."

„Ale probůh — Alix! Samozřejmě že se na vás pamatuji."

„Chci vás totiž o něco požádat. Byla jsem dnes na výstavě v Harchesterově galérii a viděla jsem tam jeden obraz, jmenuje se Mrtvý harlekýn, možná jste poznal, zeje na něm Terasový sál v Charnley. Já — já bych ten obraz chtěla mít. Jenomže už ho prodali vám." Na okamžik se odmlčela. „Pochopte, pane Satterthwaite, mám své

důvody k tomu, proč ten obraz chci získat. Byl byste ochoten mi ho prodat?“

Pan Satterthwaite si pomyslel: „No ne, tohle je jako v nějakém snu.“ Když odpovídal do sluchátka, v duchu děkoval za to, že Aspasia Glenová může slyšet jen půlku konverzace. „Budu velice šťasten, když můj dar přijmete, drahá lady.“ Za zády uslyšel zklamaný výkřik, ale neohlédl se a rychle pokračoval: „Koupil jsem ho pro vás. Ano, vážně. Poslyšte ale, milá Alix, chci vás poprosit o jednu velkou laskavost, jestli to bude možné.“

„Samozřejmě, pane Satterthwaite, jsem vám tak hrozně vděčná.“

Pokračoval: „Přál bych si, abyste ke mně přijela. Muselo by to být ale hned teď.“

V telefonu bylo chvilku ticho. Potom ženský hlas klidně odpověděl:

„Přijedu hned.“

Pan Satterthwaite zavěsil sluchátko a otočil se ke slečně Glenové.

Řekla rychle a rozhněvaně:

„To jste mluvil o tom obrazu?“

„Ano,“ řekl pan Satterthwaite, „dáma, které ho chci věnovat, sem za pár minut přijede.“

Tvář Aspasie Glenové se pojednou znova rozzářila úsměvem. „Dáte mi aspoň šanci, abych se ji pokusila přemluvit? Co když mi obraz přenechá?“

„Jistě, pokusit se o to můžete.“

Zmocnilo se ho podivné vzrušení. Octl se náhle uprostřed dramatu, které směřovalo k neodvratnému, předem určenému konci. A on, pouhý divák, v něm hrál významnou roli. Otočil se k slečně Glenové. „Doprovodila byste mě laskavě do druhého pokoje? Rád bych vám představil své přátele.“

Přidržel jí otevřené dveře, a když prošli halou, otevřel dveře do kuřárny.

„Slečno Glenová,“ prohlásil obřadně, „dovolte, abych vám představil svého starého přítele plukovníka Moncktona. A tohle je pan Bristow, autor obrazu, jemuž se tak obdivujete.“ V příštím okamžiku

sebou překvapeně trhl, neboť z křesla, které bylo prázdné, když odcházel, vstal kdosi třetí.

„Mám dojem, že jste mě dnes večer čekal," řekl pan Quin. „Než jste se vrátil, stačil jsem se seznámit s vašimi přáteli sám. Jsem moc rád, že jsem se u vás mohl zastavit."

„Milý příteli," řekl pan Satterthwaite, „já — to víte, že jsem se snažil dělat všechno, co bylo v mých silách, jenomže —" Letmý ironický záblesk v temných očích pana Quina ho zarazil. „Dovolte mi, abych vás představil: pan Harley Quin — slečna Aspasia Glenová."

Možná že se mu to jen zdálo, ale měl pocit, že slečna Glenová sebou nervózně cukla, jako by chtěla couvnout. Ve tváři se jí mihl zvláštní výraz. Vtom se ale do hovoru hlučně vmísil Bristow: „Už jsem na to přišel!"

„Nač?"

„Na to, co mi vrtalo hlavou. Už je mi to jasné. Jsou si podobní, nápadně jsou si podobní." Zvědavě zíral na pana Quina. „Všiml jste si té podoby?" otočil se na pana Satterthwaita. „Nevidíte tu nápadnou podobnost s harlekýnem z mého obrazu — s tím mužem, co nahlíží zvenčí oknem?"

Tentokrát pan Satterthwaite věděl, že se mu to jen nezdá. Zřetelně slyšel, jak slečna Glenová hlasitě zalapala po dechu a dokonce viděl, jak udělala krok zpátky.

„Vždyť jsem vám říkal, že ještě někoho čekám," zahlaholil pan Satterthwaite hlasem plným nadšení a zadostiučinění. „Musím vám prozradit, že můj přítel pan Quin je muž nevšedních schopností. Umí rozplétat záhady a dokáže lidem ukázat to, co dřív neviděli."

„Vy jste médium?" zeptal se plukovník Monckton a nedůvěřivě si pana Quina změřil očima.

Pan Quin se usmál a pomalu zavrtěl hlavou.

„Pan Satterthwaite přehání," řekl klidně. „Několikrát jsem byl náhodou s ním, když se mu povedl mimořádně zdařilý kus práce v oblasti detektivní dedukce. Proč ale za to připisuje zásluhu mně, to nevím. Zřejmě ze skromnosti."

„Ale kde," řekl pan Satterthwaite rozhorleně. „Tak to není. Vy mi vždycky ukážete, co mám vidět — věci, kterých jsem si mohl

všimnout už dávno — věci, které jsem de facto viděl — jenomže jsem nevěděl o tom, že je vidím.“

„To zní zatraceně komplikovaně,“ řekl plukovník Monckton.

„Vůbec ne,“ řekl pan Quin, „celá potíž je jen v tom, že se nedokážeme spokojit výhradně s tím, co vidíme, a bezděčně si to viděné hned vykládáme po svém. A často chybně.“

Aspasia Glenová se otočila k Franku Bristowovi.

„Ráda bych věděla,“ řekla nervózně, „kdy vás napadlo ten obraz namalovat. A co vás k tomu vlastně přivedlo ?“

Bristow pokrčil rameny. „Sám dobře nevím,“ přiznal se. „Ten dům — myslím Charnley — má v sobě něco, co mě uhranulo, co upoutalo mou fantazii. Ten velký prázdný sál s terasou zvenčí, představa strašidelných duchů a podobně, aspoň myslím. A zrovna jsem slyšel tu smutnou historii o posledním lordu Charnleym, který se zastřelil. Dejme tomu, že člověk je mrtev a jeho duch žije dál, kdo ví? To by přece muselo být zvláštní, ne? Mohl by stát venku na terase, dívat se oknem na vlastní mrtvolu a vidět všechno.“

„Co tím myslíte?“ zeptala se Aspasia Glenová. „Co — všechno?“

„No — mohl by vidět, co se stalo. Mohl by vidět —“

Dveře se otevřely a sluha ohlásil lady Charnleyovou.

Pan Satterthwaite ji šel uvítat. Neviděl ji skoro třináct let. Vzpomněl si, jaké to tehdy bývalo rozzářené děvče plné života. Ted ale spíš spatřil… Dámu přešlou mrazem. Byla velice krásná a velice bledá, zdálo se, že se spíš vznáší než kráčí — jako sněhová vločka hnaná nazdařbůh ledovou vichřicí. Bylo v ní něco neskutečného. Něco chladného a vzdáleného.

„To je od vás moc milé, že jste přišla,“ řekl pan Satterthwaite.

Vedl ji hned dál. Když spatřila slečnu Glenovou, udělala náhlé gesto, jako by ji poznávala, ale vzápětí se zarazila, neboť herečka na její gesto nereagovala.

„Promiňte,“ zašeptala rozpačitě, „ale určitě jsem vás už někde viděla, nebo snad ne?“

„Nejspíš ve světlech rampy,“ zažertoval pan Satterthwaite. „Dovolte, abych vám představil slečnu Aspasii Glenovou, lady Charnleyová.“

„Velice mě těší, že vás poznávám, lady Charnleyová,“ řekla Aspasia Glenová.

Do hlasu jí pojednou pronikl neklamný americký přízvuk. Pan Satterthwaite si přitom vzpomněl na jedno z jejích četných převtělení na scéně.

„Plukovník Monckton,“ pokračoval pan Satterthwaite v představování, „a tohle je pan Bristow.“

Neušlo mu, že sejí po tvářích rozlil slabý ruměnec.

„S panem Bristowem už jsme se kdysi také setkali,“ řekla a maličko se usmála. „Ve vlaku.“

„A tohle je pan Harley Quin.“

Upřeně ji pozoroval, ale tentokrát nepostřehl žádný náznak, že by snad představovaného znala. Přitáhl jí křeslo, a když si pak sedal sám, odkašlal si a řekl trochu nervózně: „Věru — tohle je poněkud nezvyklé shromáždění. A všichni jsme se sešli kvůli tomu obrazu. Myslím.— myslím, že bychom si snad mohli všechno vysvětlit.“

„Doufám, že tu nehodláte uspořádat spiritistickou seanci, pane Satterthwaite?“ zeptal se plukovník Monckton. „Chováte se dnes večer náramně divně.“

„To ne,“ řekl pan Satterthwaite, „seance to v pravém slova smyslu nebude. Ale můj přítel pan Quin věří — a já s ním souhlasím — že člověk může při zpětném pohledu na minulost uvidět věci takové, jaké tenkrát byly, a ne, jak se pouze jevily.“

„Při pohledu na minulost?“ zeptala se lady Charnleyová.

„Mluvím teď o sebevraždě vašeho manžela, Alix. Vím, že to je pro vás bolestné —“

„Ne,“ řekla Alix Charnleyová, „nic bolestného na tom pro mne není. Ted už mě nebolí nic.“

Pan Satterthwaite si vzpomněl na slova Franka Bristowa: *Ona totiž — jako by ani nebyla z masa a krve, rozumíte mi? Spíš jako stín. Jako nějaká ta víla z gaelských pohádek, co se vynořuje z hor*.

Spíš jako stín — tak to o ní řekl. A vystihovalo ji to přesně. Pouhý stín, reflex něčeho jiného. Kde ale pak je skutečná Alix? A vlastní mozek mu rychle odpověděl: *V minulosti*. Odděluje ji od nás čtrnáct let.

„Milá Alix,“ řekl, ,,vy mi ale naháníte strach! Jste jako ta Plačící dáma se stříbrným džbánem.“

Třesk! Šálek s kávou, který měla Aspasia Glenová na stolku hned u lokte, spadl na podlahu a roztříštil se. Pan Satterthwaite odbyl její omluvy lhostejným mávnutím ruky. Pomyslel si: ,,Přihořívá, každým okamžikem přihořívá — jenže co to bude za oheň?“

„Vraťme se v duchu zpátky k té noci před čtrnácti léty,“ řekl. „Lord Charnley se zastřelil. Jaký k tomu měl důvod? To nikdo neví.“

Lady Charnleyová se maličko zavrtěla v křesle.

„Lady Charnleyová to ví,“ zvolal najednou Frank Bristow.

„Nesmysl,“ odsekl plukovník Monckton, ale pak se zarazil a zvědavě se na ni zamračil.

Hleděla přes stůl na malíře. Vypadalo to, jako by z ní slova přímo páčil. Jak mluvila, zároveň pomalu přikyvovala a její hlas byl jako sněhová vločka, studený a hebký.

„Ano, máte pravdu. *Vím to*. A proto také se jaktěživa do Charniey nevrátím. A když můj syn Dick chce, abychom dali dům opravit a bydleli v něm, říkám mu, že to není možné. Z téhož důvodu.“

„A povíte nám ten důvod, lady Charnleyová?“ zeptal se pan Quin.

Podívala se na něho a pak, jako hypnotizovaná, začala vyprávět tak klidně a přirozeně jako nějaké dítě:

„Povím vám to, když chcete. Mám dojem, že teď už na ničem tak moc nezáleží. Našla jsem v jeho papírech dopis a zničila jsem ho.“

„Co to bylo za dopis?“ zeptal se pan Quin.

„Dopis od dívky — od toho nešťastného dítěte. Byla vychovatelkou Merriamových dětí. On — on se do ní zamiloval — ano, v době, kdy byl se mnou zasnouben, těsně předtím, než jsme měli svatbu. A ona — ona s ním čekala dítě. Napsala mu to a navíc mu v dopise oznámila, že se mi to rozhodla všechno říct. No a on se zastřelil.“

Rozhlédla se po nich unaveně a rozpačitě jako dítě, když odříká úlohu, kterou umí, jako když bičem mrská.

Plukovník Monckton se vysmrkal.

„Panebože,“ řekl, „tak takhle ono to bylo. Hm, to by ovšem vysvětlovalo všechno — chtěl se jí tím pomstít.“

„Myslíte?“ řekl pan Satterthwaite. „Jednu věc to nevysvětluje. *Nevysvětluje to, proč pan Bristow namaloval ten obraz*.“

„Co tím chcete říct?“

Pan Satterthwaite se podíval na pana Quina, jako by ho žádal o povzbuzení. Zřejmě mu je pan Quin neodepřel, poněvadž pokračoval:

„Ano, jsem si vědom, že vám to asi všem připadá bláznivé, ale ten obraz je něco jako ohnisko, do něhož se všechno sbíhá. Všichni jsme tu dnes večer kvůli tomu obrazu. Ten obraz totiž *musel* být namalován — to tím chci říct.“

„Máte na mysli neblahou pověst té Dubové komnaty, ne?“ ozval se plukovník Monckton.

„Ne,“ řekl pan Satterthwaite. „Dubové komnaty ne, ale Terasového sálu. To je totiž ono! Duch mrtvého stojí za oknem, nahlíží dovnitř a vidí na podlaze své vlastní mrtvé tělo.“

„Což se ovšem nemohlo stát,“ řekl plukovník, „poněvadž mrtvola byla v Dubové komnatě.“

„Dejme tomu, že nebyla,“ řekl pan Satterthwaite, „dejme tomu, že byla přesně tam, kde ji spatřil pan Bristow — ve své fantazii ovšem — to jest na černých a bílých dlaždicích před oknem.“

„Nevykládejte nám nesmysly,“ řekl plukovník Monckton. „Kdyby byla tam, nemohli bychom ji byli najít v Dubové komnatě.“

„To ne — jedině kdyby ji tam byl někdo přenesl,“ řekl pan Satterthwaite.

„A jak bychom v tom případě byli mohli vidět Charnleye, jak vchází do dveří Dubové komnaty?“ dotazoval se neodbytně plukovník Monckton.

„No totiž — do tváře jste mu přece neviděl, že?“ zeptal se pan Satterthwaite. „Chci říct jen tolik, že jste prostě viděl muže vcházejícího do Dubové komnaty. Muže, který měl na sobě maškarní kostým, aspoň předpokládám.“

„Ovšem, měl nějaké brokátové šaty a na hlavě paruku,“ řekl Monckton.

„Tak to vidíte — a vy jste si myslel, že je to lord Charnley, poněvadž ta dívka na něho zavolala, jako by to *byl* lord Charnley.“

„Taky ale proto, že když jsme za malou chvíli vylomili dveře, byl v komnatě jenom lord Charniey a byl mrtvý. To přece nemůžete vyvrátit ani popřít, pane Satterthwaite.“

„To ne,“ řekl pan Satterthwaite sklíčeně. „To se vyvrátit nedá — pokud ovšem tam není někde nějaká skrýš.“

„Vždyť jste to přece říkal! No — že v té komnatě je nějaká kněžská skrýš!“ ozval se Frank Bristow.

„Och!“ zvolal pan Satterthwaite. „Dejme tomu, že —“ mávl rukou, aby si zjednal ticho, a druhou rukou si zakryl čelo. Pak začal mluvit — pomalu a váhavě.“

„Něco mě napadlo — je to možná pouhý nápad, ale zdá se, že všechno klape a souhlasí. Dejme tomu, že někdo lorda Charnleye zastřelil. Zastřelil ho v Terasovém sále. Potom — s pomocí další osoby — odvlekl mrtvolu do Dubové komnaty. Tam ji položili a k pravé ruce jí dali revolver. A teď přicházíme k tomu dalšímu. Bylo třeba, aby nikdo nemohl ani v nejmenším zapochybovat o tom, že lord Charnley spáchal sebevraždu. To se myslím dalo zařídit velice snadno. Muž v jeho brokátovém kostýmu a s parukou na hlavě projde halou ke dveřím Dubové komnaty a někdo, aby to všechno pojistil a zvěrohodnil, na něho zavolá — a osloví ho jako lorda Charnleye — z hloučku lidí, kteří stojí nahoře nad schodištěm. Muž pak vejde do komnaty, zamkne oboje dveře a vystřelí z revolveru do dřevěného ostění. V komnatě už díry po kulkách ze střelných zbraní byly, jestli si vzpomínáte — jedné navíc si nikdo nevšimne. Pak se ten muž klidně schová do té tajné skrýše. Lidé vylomí dveře a vpadnou dovnitř. Zdá se mimo jakoukoli pochybnost, že lord Charnley spáchal sebevraždu. Žádnou jinou hypotézu nikdo ani nevysloví.“

„Já ale myslím, že je to hotový nesmysl,“ řekl plukovník Monckton. „Zapomínáte, že Charnley měl k sebevraždě pádný důvod.“

„Podle dopisu nalezeného až později,“ řekl pan Satterthwaite. „Podle lživého a krutého dopisu, napsaného náramně chytrou a ničeho se neštítící malou herečkou, která měla v plánu, že se sama jednoho dne stane lady Charnleyovou.“

„Myslíte?“

„Ano, myslím, že to udělala ta dívka, která se k tomu spolčila s Hugem Charnleyem,“ řekl pan Satterthwaite. „Dobře víte, Moncktone, a ví to každý, že ten člověk byl odjakživa darebák. Docela určitě si myslel, že šlechtický titul zdědí on.“ Rychle se otočil k lady Charnleyové. „Jak se jmenovala dívka, která napsala ten dopis?“

„Monica Fordová,“ řekla lady Charnleyová.

„Byla to Monica Fordová, kdo zavolal na lorda Charnleye, když jste stáli nahoře nad schodištěm, Moncktone?“

„Ano, když jste mi to teď připomněl, mám dojem, že to byla ona.“

„Och, to snad není možné,“ zvolala lady Charnleyová. „Šla — šla jsem kvůli tomu za ní. Řekla mi, že je to všechno pravda. Potom jsem ji viděla už jen jednou, ale přece by nedokázala celou tu dobu předstírat a hrát!“

Pan Satterthwaite se podíval přes pokoj na Aspasii Glenovou.

„Myslím, že by to dokázala,“ řekl klidně. „Měla k tomu všechny předpoklady mimořádně talentované a schopné herečky.“

„Jednu věc jsme ale přece jen ještě nerozřešili,“ řekl Frank Bristow. „Na podlaze v Terasovém sále by musela být krev. Nutně by tam musela být. V tom spěchu ji přece nemohli smýt nebo nějak odstranit.“

„To nemohli,“ připustil pan Satterthwaite, „ale mohli udělat něco jiného — něco, co jim netrvalo víc jak pár vteřin — mohli přes tu krvavou skvrnu natáhnout koberec. Nikdo přece ten koberec v Terasovém sále dřív neviděl — až teprve po té osudné noci.“

„Nejspíš máte pravdu,“ řekl Monckton, „ale stejně, jednou tu krvavou skvrnu přece někdo smýt musel, ne? A kdy se to stalo?“

„Ovšem,“ řekl pan Satterthwaite. „Později v noci. Nějaká žena se džbánem a s umyvadlem mohla sejít dolů po schodech a tu krvavou skvrnu docela snadno smýt.“

„Co kdyby ji ale při tom někdo uviděl?“

„Nic by se bylo nestalo,“ řekl pan Satterthwaite. „Nazývám teď věci jejich pravými jmény. Proto jsem také řekl, nějaká žena se džbánem a s umyvadlem. Kdybych byl ale řekl Plačící dáma se stříbrným džbánem, pak by to přesně označovalo, za koho by tu ženu

bývali pokládali tehdy, kdyby ji někdo uviděl.“ Vstal a přistoupil k Aspasii Glenové. „Že jste to tak udělala, viďte?“ zeptal se jí. „Teď vám říkají Žena se šátkem, ale tehdy tu noc jste sehrála svou první roli — roli Plačící dámy se stříbrným džbánem. Proto jste také před okamžikem srazila ze stolku šálek s kávou. Když jste ten obraz uviděla, dostala jste strach. Napadlo vás, že někdo ví, jak to všechno bylo.“

Aspasia Glenová vykřikla a vyskočila. Prudkým pohybem ruky odstrčila malého pana Satterthwaita stranou a vrávoravě se zastavila před panem Quinem.

„A měla jsem pravdu. Někdo to *věděl*! Kdepak, já jsem vám na tohle tatrmanství nenaletěla! Na tohle předstírání, že teprv odhalujete, jak to všechno bylo.“ Ukázala na pana Quina. „Vy jste tam byl. Stál jste před oknem a díval jste se dovnitř. Vy jste to viděl, co jsme udělali, Hugo a já. Věděla jsem, zeje tam někdo, kdo se dívá dovnitř, celou tu dobu jsem to cítila. Když jsem ale zvedla oči, tak tam přesto nikdo nebyl. Věděla jsem, že nás někdo pozoruje. V jednom okamžiku jsem postřehla, že se v okně mihla něčí tvář. Celá ta léta mi to nahánělo hrůzu. A pak jsem uviděla ten obraz, na kterém stojíte v okně, a podle tváře jsem vás poznala. Vy jste to věděl — celá ta léta. Proč jste ale promluvil až teď? To od vás chci vědět!“

„Možná proto, že mrtvý má odpočívat v pokoji,“ řekl pan Quin.

Aspasia Glenová se pojednou prudce rozběhla ke dveřím. Zastavila se u nich a přes rameno ještě vykřikla pár slov plných vzdoru:

„Dělejte si, co chcete. Bůhví, že je tu dost svědků na to, co jsem teď řekla. Mně už je to jedno, dočista jedno. Měla jsem ráda Huga, při celém tom strašném podniku jsem mu pomáhala a on mě pak pustil k vodě. Umřel loni. Jestli chcete, můžete na mě poštvat policii, ale tamhleten vyschlý panáček správně řekl, že jsem náramně dobrá herečka. Budou mít co dělat, když mě budou chtít najít!“ Zabouchla za sebou dveře a za okamžik uslyšeli, jak práskla domovní vrata.

„Reggie,“ plakala lady Charnleyová. „Reggie.“ Slzy jí stékaly po tváři. „Ach, můj drahý, můj drahý, teď se mohu vrátit do Charnley. Teď už tam mohu žít s Dickiem. Mohu mu povědět, jaký byl jeho otec — že to byl nejhodnější a nejlepší člověk na světě.“

„Musíme se vážně poradit, co je v celé té záležitosti třeba podniknout," řekl plukovník Monckton. „Jestli mi dovolíte, drahá Alix, abych vás doprovodil domů, rád bych si o tom s vámi promluvil aspoň pár slov."

Lady Charnleyová vstala. Přistoupila k panu Satterthwaitovi, dala mu ruce na ramena a velice něžně ho políbila.

„Je to jako zázrak — být znova naživu, když byl člověk předtím tak dlouho mrtvý," řekla. „Bylo to, jako bych byla mrtvá, vám to nemusím povídat. Děkuji vám, milý pane Satterthwaite." V doprovodu plukovníka Moncktona vyšla z místnosti. Pan Satterthwaite se za nimi upřeně díval. Frank Bristow, na kterého zapomněl, si odkašlal a pan Satterthwaite se k němu rychle otočil.

„Ona je prostě rozkošná," řekl Bristow téměř dojatě. „Teď už ale zdaleka není tak zajímavá, jako bývala," řekl smutně.

„To z vás promluvil malíř," řekl pan Satterthwaite.

„Opravdu není," řekl Frank Bristow. „A přijala by mě asi dost ledově, kdybych sebral odvahu a někdy se u ní stavil v Charnley. A já nemám ve zvyku chodit tam, kde o mne lidi nestojí."

„Milý mladý muži," řekl pan Satterthwaite, „kdybyste trochu míň myslel na to, jaký dojem děláte na své bližní, bylo by to od vás rozumnější a nebyl byste tak nešťastný. A také byste udělal dobře, kdybyste pustil z hlavy některé staromódní předsudky — především, že záleží na tom, v jaké rodině se člověk narodí. Tohle už v naší moderní době nehraje vůbec žádnou roli. Patříte k těm hromotluckým mladíkům, které většina žen pokládá za náramné fešáky, a pravděpodobně, ne-li zcela jistě, máte velký malířský talent. Tohle všechno si každý večer desetkrát zopakujte, než vlezete do postele, a za nějaké tři měsíce se můžete rozjet k lady Charnleyové do Charnley na návštěvu. To je jediná rada, kterou vám mohu dát, a já jsem starý člověk, který už na světě leccos viděl a prožil."

Na malířově tváři se objevil překvapivě milý úsměv.

„No, vycinkal jste mi pěkně," řekl najednou. Popadl pana Satterthwaita za ruku a sevřel mu ji jako ve svěráku. „Jsem vám opravdu vděčný. Hrozně moc. Teď už ale musím vypadnout. Děkuju vám — tak originální a zajímavý večer jsem v životě nezažil."

Rozhlédl se, jako by se chtěl rozloučit ještě s někým, ale vzápětí se zarazil.

„Poslyšte, ten váš přítel už odešel. Ani jsem nepostřehl kdy. On je to vůbec dost zvláštní patron, že?“

„Přichází a odchází velice náhle,“ řekl pan Satterthwaite. „To je ale pro něho charakteristické. Někdy člověk ani nezpozoruje, kdy vlastně přišel a kdy odešel.“

„Takže je jako harlekýn,“ řekl Frank Bristow, „ten je taky neviditelný,“ a od srdce se zasmál vlastnímu vtipu.

/animovaná algebra agathy christieové/

Detektivních románů Agathy Christieové známe u nás několik desítek. Kniha jejích *povídek* však v Čechách zatím vyšla jen jedna (18 oříšků k rozlousknutí, ČS 1976).

Právě tato skutečnost stála u rozhodnutí připravit pro členy Klubu čtenářů výbor ze spisovatelčiných nejlepších detektivních povídek, uspořádat z nich jakési klasobraní, jak se kdysi takovým antologiím milým českým slovem říkávalo. Podobná sbírka slibovala navíc i možnost seznámit čtenáře s postavami méně známých pátračů, které Christieová vytvořila. Obdivuhodné výkony Hercula Poirota a slečny Marplové zná skoro každý; pro leckoho však bude překvapením, že některá dobrodružství Parkera Pynea, manželů Beresfordových či pana Harleye Quina nejsou o nic horší.

Vybírat bylo třeba z tisíců stránek a konečná volba pěti detektivů, jejichž vybrané případy jsou soustředěny v této knize, nepředstavuje jedinou možnost. Dala by se k nim například připojit čtveřice povídek, v nichž se pátrání obešlo bez Velkého detektiva, a právě v ní by byly některé mimořádně zdařilé. (Vzhledem k tomu, že šlo o výběr *detektivních* povídek, pominul výbor úplně povídky zabývající se spiritismem, telepatií a záhadnými predestinacemi, jakož i hrůzostrašné příběhy v gotické tradici, pokusy o moderní horrory či šotkovské povídečky ze společnosti, které se zvlášť v raných autorčiných knihách také najdou.)

Názory na to, jak šťastnou ruku měla Christieová právě v povídkách, se různí: někteří čtenáři a kritici jim dávají přednost pro jejich rychlý spád a vyhrocenost a soudí, že zápletky, překvapivé zvraty a pointy jsou v nich stejně dobré jako v autorčiných románech, ne-li dokonce lepší. Z druhé strany lze občas slyšet výtky, že „hubenému jsou příliš vidět žebra“, že kostry důmyslných příběhů jsou v nich trochu moc holé a že stupeň beletrizace, který je předpokladem zábavnosti a dobrého počtení, je v povídkách zpravidla nižší než v románech. To je samozřejmě věc vkusu, nicméně nejlepší spisovatelči-

ny povídky se dodnes pokládají za nepřekonané, za to nejdůvtipnější, co bylo v tomto rozsahu v žánru napsáno, a jakákoli opravdu reprezentativní antologie kratších detektivních příběhů je bez toho či onoho textu Agathy Christieové prostě nepředstavitelná.

Povídek o Herculu Poirotovi, stejně jako románů o něm, napsala Christieová víc než o kterémkoli jiném ze svých hrdinů. (Celkem 37 knih, což je skoro polovina celé její detektivní produkce). Postavu světoznámého mužíčka exponovala hned ve své první knížce *Záhadná událost ve styleském sídle* (The Mysterious Affair at Styles, 1920). Z útržků Poirotovy biografie, roztroušených v mnoha knihách, se dovídáme, že býval členem belgického policejního sboru, odkud však odešel do výslužby už v roce 1904. Z Belgie do Anglie ho osud zavál — jako uprchlíka — teprve za první světové války. Měřil necelých 163 cm (5 stop 4 palce), hlavu měl holou a oblou jako vajíčko a pod nosem ne právě miniaturní knír. V letech své vrcholné aktivity chodíval vždy perfektně oděn: nosíval tvrdé, leskle škrobené připínací límečky a mašlovitého motýlka, světlou šviháckou vestičku à la Oscar Wilde a přes ni tmavý šosatý kabát zapnutý na prostřední knoflík (takovým kabátům se u nás říkávalo *kaiserrock*). V kapsičce mu nikdy nechyběl nonšalantně pomuchlaný mušoár, v levé ruce třímával špacírku a na nohou měl vždy černé lakýrky (ve 20. letech století překryté bílými psími dečkami), které ho často tlačívaly, takže se občas — bonton nebonton — musel vyzout, aby poskytl úlevu zmořeným nožkám. Měl okouzlující a velmi sebevědomé ego, typický malý ješita, značně nedůtklivý, přepjatý, výstřední a hypochondrický. S oblibou usrkával z koflíku čokoládu a zpočátku hovořival legračně chybnou angličtinou, z níž Christieová vytěžila mnoho humoru. Po delší době se však anglicky doučil nebo — spíš — autorku omrzelo komolené dialogy psát, takže v pozdnějších příbězích mluví už téměř dokonale. K nejvýznamnějším plodům jeho ducha patří známá teorie o „malých šedých buňkách“, které často zastíní i Scotland Yard.

Poirotův obraz se v představě čtenářů a patrně i v představách autorky dost dlouho dotvářel a ustaloval. Málokdo už dnes ví, že modelem k figurce malého Belgičana byl pravděpodobně Eugène

Valmont, „hlavní detektiv francouzské vlády“, jehož v knize *Triumfy Eugèna Valmonta* (The Triumphs of Eugène Valmont, 1906) přivedl na svět Robert Barr (1850 — 1912), plodný autor časopiseckých povídek a sentimentálních románků, který se v detektivním žánru pokusil pouze příležitostně. První knihy Christieové jsou vůbec hodně poplatné detektivní literatuře jejího mládí (Conanu Doylovi, Freemanovi, Morrisonovi) a prozrazují, že autorku detektivek předcházela vášnivá čtenářka detektivek. Některé její rané práce jsou přímými variacemi — často polemizujícími či demonstrujícími „chytřejší“ trik — na náměty, s nimiž poprvé přišli jiní, a najdeme v nich nejednu dobovou módu, například brzo zprofanovanou exotiku, která počátkem století anglické detektivky přímo zamořovala.

Na úsvitu svého románového života měl Poirot dokonce i svého watsona. Jmenoval se kapitán Hastings a Christieové se příliš nepovedl. (Jeden anglický recenzent napsal, že ze všech přitroublých watsonů byl Hastings nejpřitroublejší). Autorka si s ním záhy nevěděla rady, a proto Hastingse odstranila do Argentiny. V románu *Opona* (The Curtain), napsaném už ve 40. letech, ale vydaném teprve na podzim 1975, tři měsíce před autorčinou smrtí, je však prošedivělý, ale stále stejně naivní Hastings znova v Anglii a asistuje Poirotovi při jeho posledním případu. V Oponě je z Poirota už jen stín, trpí dnou a má nemocné srdce, často je upoután na kolečkové křeslo a na promenádu do parku penziónu, v nějž se proměnilo někdejší panské sídlo Styles, jej musejí vyvážet. Nosí paruku a falešný knír, aby zakryl stopy fyzické zchátralosti, která bolestně zraňuje jeho přežívající marnivost.

Nemám po ruce informaci, v kolika letech se počátkem století odcházelo do výslužby od belgického policejního sboru, ale na portrétu (v životní nevelikosti), který v polovině 20. let namaloval W. Smithson Broadhead a který mám před sebou, je Poirotovi spíš šedesát než pětapadesát. Můžeme-li za datum Poirotova úmrtí považovat 15. říjen 1975, kdy vyšel román Opona, lze předpokládat, že se dožil spíš sto patnácti než sto deseti let.

Právě proto, že povídek o Poirotovi je tolik a že se jeho podoba měnila, jsou nevyrovnané: některé výtečné, některé zcela slabé. V prvních povídkách je Poirot ještě někdo docela jiný; jsou to dobro-

družství plná honiček, rvaček, knokautů, tajných chodeb, padacích dveří a spoutaných obětí ve sklepeních — rekvizit, z nichž si Christieová začas sama začala dělat legraci. Tuto „rozpolcenost v postavě“ zahladila autorka později tím, že nejbláznivější eskapády shrnula a izolovala do svazku *Rané případy Hercula Poirota*; vytvořila tak jakéhosi Urpoirota (podle vzoru Urfausta), aby dala na srozuměnou, že má k těmto textům po letech jistý odstup.

Příběhy staré slečny Jane Marplové mají čtenáři rádi pro starosvětský půvab a zvláštní pohodu, která je paradoxně obestírá. část jich je situována do utěšeného městečka St. Mary Mead, zalidněného barvitými postavičkami maloměstské honorace (pan poštmistr, pan lékárník, pan farář), městečka, v němž příjezd odpoledního autobusu je událost a kde se o posledním představení místních ochotníků hovoří měsíc, kde pánové za tichých podvečerů okopávají a kropí zahrádky, zatímco dámy si opisují recepty a vykládají pasiáns, scházejí se na odpoledních čajích a holdují dobročinnosti. Tato atmosféra zaběhaných a dlouho nenarušených životních forem je však jen zdání, pouhá kulisa: zločiny, které slečna řeší, jsou někdy navýsost mrzké a brutální. První kniha o slečně Marplové byla *Vražda na faře* (Murder at the Vicarage, 1930) a už v ní se objevila taková jako pak vždycky: drobná stařenka s břitkým jazykem, v šatech prozrazujících pozdně viktoriánský vkus, se širokým kloboukem, rukavičkami, nezbytnou kabelkou a paraplíčkem. K detektivní praxi je vyzbrojena především obrovskou životní zkušeností, znalostí lidí i toho, jak to na světě chodí. Vychází ze dvou premis: *lidé jsou pořád stejní a nic nového pod sluncem*. Zaměří se vždy nejdřív na psychologii osob vtažených do okruhu pátrání a pracuje *metodou upřesňovaného odhadu*: v bohatém archívu paměti vyhledá analogie a precedenty, a ty potom zkusmo aplikuje na právě řešený případ. Na rozdíl od Poirota, jehož pátrání je většinou rozděleno do fází a sleduje jednotlivé články řetězu, zmocňuje se slečna Marplová celého případu jaksi naráz: předem si utvoří teorii o tom, jak to bylo, nenápadně si ji ověřuje nebo poopravuje (voda — voda — hoří!), až nakonec pachatele neomylně vytipuje. Její pátrání má neklamně ženské rysy. Nepohrdne zrnkem informace utopeným v klepu či pomluvě; neváhá na-

kouknout klíčovou dírkou, naslouchat pod pootevřeným oknem či vyprovokovat žádoucí reakci podezřelého rafinovanou léčkou. Má zbystřené smysly postranního pozorovatele, vyvázaného z přímé účasti na běhu lidských událostí; svým postřehem a intuicí jako by potvrzovala starou devízu, že o dramatech lidských vášní ví nejvíc ten, kdo jim přihlíží z klášterní cely. Zdánlivě se v maloměstském prostředí, prosáklém konvencemi a přibližnými polopravdami, cítí jako ryba ve vodě; obdivuhodné na ní však je, že se těmito konvencemi nedá nikdy opříst a otupit, že ani na okamžik nezdřímne v úlevné iluzi o svých bližních a o světě. Pravdu dokáže uvidět i za sedmerým závojem.

Christieová měla postavu slečny Marplové ráda a psala o ní s obzvláštním zalíbením (v jednom interview si ji i pochválila: „Je mnohem zábavnější než Poirot, není to tak umělý charakter a snadněji se uvádí do děje…“) a zdá se, že figurka i způsob pátrání rázovité staré dámy, jejímž prototypem prý byla spisovatelčina babička, patří k tomu nejpůvodnějšímu a nejosobitějšímu, čím do análů světové detektivky přispěla. Poirot zprvu napodoboval mnohé a později byl mnohými napodobován; postava slečny Marplové je však unikátní, bez přímých vzorů a jen stěží imitovatelná. (Knih, ve kterých se role detektivů ujaly ženy, existuje řada, ale žádná z „žen na stopě“ se popularitě slečny Marplové ani nepřiblížila; některé, jako třeba Gardnerova Berta Coolová, vycházejí ostatně z akcentování zcela jiných stránek ženské povahy.)

Tommy Beresford a jeho žena Pentlička[68], kteří pátrají vždy spolu a ze všech detektivů Agathy Christieové mají patrně největší smysl pro humor, předstoupili před čtenáře v povídkové knize *Podnikatelé v zločinu* (Partners in Crime, 1929). Tehdy to byl ještě mladý párek, téměř novomanželé, slovy i sklony ilustrující přísloví Co se škádlívá, rádo se mívá.

[68] Jméno Pentlička (za anglické Tuppence) použila poprvé Eva Kondrysová ve svém překladu románu *N či M*?, který vyšel česky v roce 1967. Je zvoleno neobyčejně šťastně, a proto s laskavým svolením překladatelky přejímám „Pentličku“ i do těchto povídek.

Jednu věc je třeba vysvětlit: Tommy i Pentlička vystupují v knize hned od počátku v přestrojení. Z pověření „jistého“ pana Cartera, reprezentujícího „vyšší místa“, si totiž otevřeli Mezinárodní detektivní kancelář, kolem níž — jak pan Carter dlouhodobě plánuje — se soustředí kontaktové a infiltrační snahy „jisté“ zahraniční špionáže, jejíž pletichy pak bude možno hravě odhalit a zmařit. Tommy se proto vydává za pana Theodora Blunta, šéfa kanceláře (odtud reklamní heslo Bluntovi Bystrozrací Detektivové), a Pentlička v podniku vystupuje jako jeho sekretářka, slečna Robinsonova. Jedinou osobou, která se za nikoho nevydává, přestože se do hry ochotně zapojí, je sluha Albert. Taková je základní situace, v níž se s oběma hrdiny setkáváme i v našich čtyřech povídkách. Kromě „globálního poslání“ jsou oba manželé nuceni řešit i běžné případy, jak je přináší denní praxe zavedené detektivní kanceláře, mimo jiné i proto, že s „vyššími místy“ spolupracují z ryze vlasteneckých pohnutek a bez subvence.

Některé jejich případy jsou, stejně jako „raný Poirot“, poplatné excentrické fabulaci či přemrštěným zápletkám, k nimž Christieová — včetně honičkové módy, převzaté z tehdy oblíbených knih Johna Buchana — v prvních deseti patnácti letech své detektivkářské kariéry inklinovala. (V jedné povídce například máme co činit s pěti osobami otrávenými fíkovou pomazánkou; v jiné je neotřesitelné alibi „důmyslně“ vysvětleno existencí jednobuněčných dvojčat — to tehdy bylo novum, dnes už se tomu nikdo ani nezasměje —; v třetí je nebezpečný pachatel chycen v londýnské kanceláři do lasa!)

Nejzdařilejší příběhy o Tommym a Pentličce jsou však prvotřídní: v povídce *Muž v mlze* čtenář jistě ocení pasáže o pravidlech detektivního pátrání a nutné obežřelosti detektiva při vyhodnocování smyslových vjemů, jejichž konvenční interpretace je zde podrobena nemilosrdné kritice (i když celá povídka je v základě pastiš na Chestertonův známý příběh o „neviditelném listonoši“); *Sunningdaleská záhada* zas představuje kabinetní kousek formální logiky, složitý případ vyřešený brilantní dedukcí u stolu; *Farářova dcera* je ukázkou, jak lze luštěním slovní hádanky úspěšně osvěžit i prostý a nepříliš originální detektivní děj (přemaskovaný pán, kterého prozradí zlatý zub, není původní, toho Christieová přejala z Doylovy povídky Makléřův úředník).

Většina povídek má navíc svého patrona: Tommy s Pentličkou si v nich hrají na některého z oblíbených detektivů své doby, uvažují, jak by asi záhadu řešil on a zda je případ v jeho duchu. Mihnou se tu notoricky známá jména jako Sherlock Holmes a Otec Brown, ale i doktor Thorndyke, vytvořený Richardem Austinem Freemanem a dnes už málo známý, ačkoli se svým přítelem doktorem Jervisem a laboratorním asistentem Poltonem náležel k nejčtenějším detektivům dvacátých let. Vysvětlení však už dnes nutně potřebuje postava *Starce v koutě*, který vysedává v kavárně a věčně si pohrává s kouskem zmuchlaného provázku, na nějž částečně z nervozity, částečně jako pojistku proti zapomnětlivosti váže stále další uzly. Jde totiž o postavu z dočista zapadlé a zapomenuté knihy detektivních povídek (stejnojmenné: The Old Man in the Corner, 1909) Emmusky, baronesy Orczyové, narozené 1865 v Tarnavě, v tehdy ještě rakouskouherském Sedmihradsku, autorky proslulého románu *Červený bedrník*, jejíž svého času slavný *Stařec v koutě* se stal prototypem intelektuálního detektiva, zdokonaleného později Chestertonem. Její ženská „detektivka“ *Lady Molly* už nedošla takového ohlasu.

Tommy a Pentlička — v první knize, z níž jsou naše povídky — jsou prostě autorčino mládí, mají veškerou bezstarostnost a rozjařenost předkrizových let po první světové válce, o níž se dlouho věřilo, že byla poslední. V povídkách o nich se setkáváme i s četnými reáliemi, typickými pro tehdejší Anglii, například s „A. B. C. shops“, což byly (už tenkrát) lidové restaurace správné výživy, v nichž se kromě mléčných a dietních jídel podával i takzvaný *aerated bread* tj. chléb bez kvasnic, z těsta, do něhož se zvláštním způsobem vháněl vzduch, aby vykynulo. (V překladu jsou tyto dobové detaily většinou nahrazeny obecně srozumitelnými pojmy ale tady na ně chci aspoň upozornit.)

Tommy Beresford a Pentlička jsou jediní ze všech detektivů Agathy Christieové, kteří stárnou „opravdově“, od knihy ke knize, nikoli „románově“ jako Poirot a slečna Marplová. Autorka o nich později napsala ještě dva romány: *N či M?* (N or M?, 1941), v němž manželé, už ve středních letech, pátrají v přímořských skotských lázních Leahamptonu po hitlerovském agentovi, a román s kuriózním názvem, který je citátem z Makbetha, *Už mi chutí v palci cuká* (By

the Pricking of My Thumbs, 1968), v němž přicházejí na scénu jako čilý stařík s křepkou stařenkou. Tuto knihu Christieová dedikovala „mnoha čtenářům v Anglii i jiných zemích, kteří mi stále píší a ptají se: co se stalo s Tommym a s Pentličkou?“ — což je myslím postačujícím svědectvím o oblibě, jíž se manželské detektivní duo mezi čtenáři těšilo.

Detektiv P a r k e r P y n e se prvně objevil v roce 1934 v povídkové knize *Parker Pyne vyšetřuje* (Parker Pyne Investigates) a později i v dalších. Na rozdíl od Poirota je Angličan, a to Angličan dost typický, aspoň pro svou dobu. Je to statný, ne-li korpulentní pán, jehož pleš přímo emanuje inteligenci a který celým zevnějškem jako by ztělesňoval někdejší důstojnost a ctihodnost Britského impéria. „Pětatřicet let sestavoval statistické přehledy na ministerstvu, a když odešel do penze, napadlo ho, že by mohl získaných zkušeností využít trochu jinak.“

Jako soukromý detektiv si zakrátko získal rozsáhlou klientelu. Povídky, v nichž vystupuje, mají zvláštní lehkost a vycházejí většinou z lapálií daných konstantními vlastnostmi lidské povahy; ty pak důvtipně řeší muž, který sám sebe označuje za „specialistu na lidská srdce“. Charakter jeho činnosti přesně vystihuje inzerát, jímž své služby nabízí : *Jste šťastný? Pokud ne, svěřte se Parkeru Pyneovi*. Jeho profesí je „vědět“, a proto ho zajímá leccos, například klasifikace zločineckých typů.

Parkeru Pyneovi chybí možná něco z Poirotovy okázalé brilance a jeho instinktu, ale rendez-vous se štěstím se snaží svým klientům smluvit opravdu přičinlivě, což svědčí o jeho dobrém srdci, přestože pracuje na ryze obchodním základě. (Na rozdíl od slečny Marplové, která pátrá pro uznání a čest, a Poirota, který bere honorář jen občas, dá si Parker Pyne vždy dobře zaplatit, i když ne v každém příběhu je o tom zmínka.)

V povídce „Případ nespokojeného vojáka“, která zesměšňuje laciná detektivní klišé (podobné parodie ve 30. letech právě přicházely do módy), vidíme Parkera Pynea v koprodukci s paní Oliverovou, „autorkou čtyřiceti šesti úspěšných detektivních románů, které se všechny staly bestsellery jak v Anglii, tak v Americe, a jsou hojně

překládány do francouzštiny, němčiny, italštiny, maďarštiny, finštiny, japonštiny, ba dokonce i do habeštiny“. V postavě zmíněné paní Oliverové Christieová zřejmě prvně vyportrétovala sama sebe. Ne však naposled: s Ariadnou Oliverovou se čtenáři znova sešli i v některých románech, vydaných po roce 1945, tam však vystupuje jako přítelka a partnerka Poirota, zásadně však jen v roli znalkyně a teoreticky, stojící decentně vždy poněkud v pozadí.

Pan Quin je mezi detektivy, které Christieová vytvořila, výraznou výjimkou. Napsala o něm jedinou knihu dvanácti povídek *Záhadný pan Quin* (The Mysterious Mr Quin, 1930) a jednu povídku mimo tento cyklus. Jeho předobraz je naznačen už jeho jménem — Harley Quin, které je jen jinou transkripcí slova *harlekýn*. V předmluvě ke knížce o něm autorka říká: „V dětství a dokonce ještě i později mě fascinovaly porcelánové figurky, které měla maminka na krbové římse. Představovaly postavy z italské *commedia dell'arte*: Harlekýna, Kolombínu, Pierrota, Pierrettu, Pulcinella a Pulcinellu. V dívčích letech jsem o těchto figurkách napsala cyklus básní, z nichž jedna, *Harlekýnova píseň*, byla má vůbec první tištěná věc. Uveřejnili ji v *Poetry Review* a dostala jsem za ni guineu! Když jsem později od básní a strašidelných historek přešla k psaní detektivek, objevil se Harlekýn znova: postava, která je viditelná jen tehdy, když sama chce; není tak docela z tohoto světa, ale přesto má porozumění pro lidská trápení…“ S panem Quinem vznikl zároveň i malý pan Satterthwaite, jeho důvěrník a tlampač ve světě smrtelníků, aristokraticky vyzáblý postarší elegánek, trochu snob, trochu mravně bezúhonný voyeur, trochu přítel umělců, který sám nikdy nic romantického neprožil, jemuž se všechna dobrodružství na hony vyhýbají. Životu kolem sebe jen přihlíží. Občas však zaprahne po vlastní roli, po angažmá v osudových dramatech jiných lidí — zvlášť ho lákají záhady nerozřešených zločinů. A v tom právě je mu nápomocen tajemný pan Quin, vysoký, štíhlý černovlasý muž, který se nečekaně „objevuje odnikud“, který „přichází a odchází“ jako neviditelný harlekýn ze starých časů. Kdo vlastně je pan Quin? To neví nikdo, jedním z jeho poslání je však *mluvit za mrtvé, kteří uz nemohou mluvit sami za sebe*, a také je *přítelem milenců*. Orientován jeho nápověďmi, podniká

pan Satterthwaite drobné intervence do života, zručně instaluje hromosvody pod hrozivá mračna, nastavuje štít Damoklovým mečům nejrůznějšího kalení a odkrývá tajemství pohřbená pod návějemi let.

Mezi některými čtenáři, právě těmi, kteří knížky Agathy Christieové dobře znají, panuje vůči panu Quinovi jistá averze. Většinou namítají, že jde o jakousi hybridní kombinaci detektivky s duchařinou, která prý do žánru nepatří. Je jim prostě proti srsti *nereálnost* pana Quina. Vždycky mě to zaráželo. Jsou snad motivace — například — Poirotových příchodů méně pohádkové? Poirotova přítomnost na místě činu je čtenáři často vysvětlena nejbanálnějším způsobem, někdy doslova půlkou věty: „náhodou byl v sousední vesnici na návštěvě u přítele z mládí“, „náhodou právě projížděl městem při návratu do Londýna“ a podobně. Poněvadž však tyto levné motivace zachovávají zdání věrohodnosti a realisticky se aspoň tváří, čtenář je s uspokojením přijme. Jakmile mu však v případech pana Quina ani taková sebeodbytější motivace předložena není, ihned zjišťuje, že ji postrádá, cítí se o něco ošizen a zarputile ji vyžaduje. Budiž požehnáno kouzlo fikce, i té nejprostší!

Postava pana Quina je prostě taková, jakou ji Christieová prezentuje. Smíříme-li se s jeho nemotivovanými entrée, jsou nejlepší povídky o něm zdařilé právě jako detektivky. Slabina cyklu o panu Quinovi je v něčem jiném: v některých povídkách upadá totiž Christieová opět do pokušení psát „víc než detektivku“, kterému periodicky podléhala celý život. Výsledky těchto snah jsou jak vystřižené z Čapkova Marsyasu: sentimentální, slzopudné, jednoznačně kýčovité historky

O anabázích andělsky křehkých duší skrze trní a hloží tohoto zlého, ach tak zlého světa, o nepochopených a všemi ublížených dívčinkách, přirovnávaných k ptáčátkům s přeraženým křidýlkem, to vše zabaleno do organtýnu výprodejového mysticismu a osudovosti a opatřeno velkosvětským nátěrem proti průniku i nejelementárnější soudnosti. Autorka si těchto selhání, čas od času se v jejím psaní opakujících, ani tentokrát nebyla vědoma: mezi povídkami, které má sama z příběhů o panu Quinovi nejradši, uvedla právě tři nejkatastrofálnější. Výběr našeho svazku se proto v případech pana Quina s autorčinými rekomendacemi zcela rozešel a přidržel se detektivek, na-

vzdory tomu, že jeden z čistě vnějších motivů (neodstranitelná skvrna) se v knize objevuje dvakrát (ve druhé a ve čtvrté povídce). Zápletka však je v každé povídce jiná.

V posledních letech se o detektivkách u nás hodně psalo, často se kupodivu vrací otázka, zda detektivka patří nebo nepatří do literatury. Odpovědi by pokaždé mělo předcházet ujasnění základních pojmů. Potom by možná odpadla i otázka.

Významný americký literární kritik Edmund Wilson napsal už před lety stať „Koho zajímá, kdo zabil milionáře Ackroyda?“, jejíž název vychází právě z Christieové, z jejího nejproslulejšího raného románu. Ve stati Wilson otevřeně, až podrážděně deklaroval svůj hluboký despekt nejen k detektivkám a jejich pisatelům, ale i k jejich čtenářům. Poukázal v ní na lacinost, banalitu a plochost této „paliteratury“, která donekonečna čtenáře zásobuje a obluzuje papírovými panáčky, pronásledujícími stejně papírové zloduchy. Prohlásil, že v náruživé konzumaci detektivní četby spatřuje cosi jako drobnou neřest, nevítaný návyk, svědectví o politováníhodné nenáročnosti řadového čtenáře, toho mírně infantilního naivky, který touží pořád znova slyšet stejný příběh jako dítě, dožadující se stále znova pohádek, které už zná.

Wilsonův často citovaný výpad sice svou vehemencí připomíná akci, pro niž má čeština rčení *chodit s kanónem na vrabce*, ale ve skutečnosti jde o něco jiného, o nedorozumění na základě neujasněných pojmů, o něco, pro co má zas angličtina neméně pěkné rčení *štěkat na nepravý strom*. Detektivky mají totiž svá pravidla a své zákony.

Postavy Christieové jsou opravdu *mělké*, často jakoby jenom načrtnuté — typické figurky a nic víc, o nichž se to podstatné mnohdy nedovíme, zatímco kdejaký jejich vedlejší nebo jenom kuriózní rys, ať už zevnějšku či povahy, je groteskně zveličen a nejednou do omrzení připomínán. Ovšem, je to přesně tak: o hrdinech příběhů Agathy Christieové se čtenář obvykle doví asi tolik, kolik toho napovídají průměrně zdatné klepny, když se začnou bavit o lidech. Většinou jde i v autorčině podání výhradně o informace z druhé ruky, rozostřené časovým odstupem nebo tím, že informátor (kdysi) nepřesně slyšel a

stejně nepřesně nebo ještě nepřesněji (nyní) reprodukuje. Často jde o připomínky životních epizod, lapálií či skandálů ne tak, *jak se staly, ale jak byly viděny*; přesná fakta chybí a referát se omezí na nějaké „lidé tehdy vyprávěli“, „on měl tenkrát nějaké máslo na hlavě“ a podobně. Právě s těmito dílčími, polopřekroucenými a záměrně nejednoznačně formulovanými informacemi, které vytvářejí kolem jejích postav jakousi auru, ale de facto je necharakterizují nebo ponechávají možnost „charakteristiku“ ihned bezbolestně změnit, právě s těmi operuje Christieová napořád, jsou to karty, které jsou ke hře nezbytné, s jinými ji totiž hrát nelze. *Právě takové a nejiné potřebuje aktéry svých detektivek mít*. Od postavy s bohatě prokresleným charakterem a hloubkově individualizované totiž víme, čeho se můžeme nadít, co je jí podobné a co ne. To ale znemožňuje náhlé a extrémní zvraty, bez nichž se detektivka neobejde, ztěžuje to manipulaci s drátky, na nichž jsou loutky po scéně voděny, vyžaduje to dodatečné a stále se rozrůstající motivace — a nic z toho se spisovateli detektivních příběhů nehodí do krámu. Postavy v „typické“ detektivce *nutně musí být mělké, nutně musí být ploché*. Patří to k věci. Je to jejich vlastnost, bez níž nemohou existovat, nikoli *defekt*. Detektivka s rozvinutou psychologií, s batyskafovými výpravami do hlubin lidských niter, se zevrubnými motivacemi v celém rozsahu individuální i společenské škály — to už není detektivka. To je Zločin a trest od Dostojevského.

U kritika Wilsonova formátu lze stěží předpokládat takový nedostatek rozlišovacích schopností; ve své stati dal zřejmě průchod ryze osobní averzi. V pojmech — a tím i v uplatňovaných požadavcích — je ale třeba mít jasno. Pak nebudeme obviňovat švestku z toho, že na ní nerostou meruňky.

V detektivní próze nikdy nešlo o pravdu života, ba ani ne umění, ale o *pravdu hry*. Pyramida navršená z postaviček — a aby se nesesula, nesmějí se hemžit jinak, než má autor v plánu — není v detektivce zajímavá především sama o sobě, ale tím, že se po zábavném a poutavém výstupu po ní čtenář posléze vydrápe ke špičce, kde už není ani ta figurka, ale jen bod — pachatel. Anglický kritik Francis Wyndham nedávno vystihl podstatu věci, když to, co Christieová píše, označil za *animovanou algebru*. Metafora je přesná: hra se hraje

zásadně jen s elementárními černobílými vztahy, s veličinami plus či minus, s postavami, které mají jen rub nebo jen líc, nic mezi tím. Lidé jejích příběhů jsou jen odlišné a nápadně označené — jako kdyby měl každý čepici jiné barvy — *jednotky*, nikoli jedinci, nikoli individuality. Christieová vždy znova vyzývá čtenáře k účasti na řešení základní rovnice, skryté pod uměle a umně naaranžovaným závalem více či méně zábavných banalit, které vlastně vůbec nejsou podstatné Po dočtení poslední stránky lze jako křídu z tabule smazat všechno kromě motivu a totožnosti pachatele. Komplikovaný a vynalézavě „zašmodrchávaný“ příběh, který spotřebovává většinu čtenářovy pozornosti na to, aby se v něm při četbě orientoval a udržel v hlavě všechny souvislosti je v závěru rázem zredukován na hladce srozumitelnou jednoduchost. Tento efekt čtenáře plně uspokojuje, neboť mu na jiné úrovni nahrazuje klasickou katarzi. Konečně ví *jak* se to odehrálo, konečně ví *kdo*. Je zasvěcen a zároveň ihned propuštěn. Odkládá detektivku. Zítra, za týden, za měsíc začne číst jinou. Spíš další než jinou. *The game is afoot, hra začíná znova*, jak říkával Watson Holmesovi, když se vydávali za novým případem.

Agatha Christieová zemřela 12. ledna 1976, tři měsíce po svých pětaosmdesátých narozeninách, v době, kdy se tento výbor z jejích povídek připravoval do tisku.

Od roku 1920, kdy vyšla její první kniha, psala a publikovala nepřetržitě pětapadesát let; období tak dlouhé tvůrčí aktivity je dopřáno málokterému spisovateli. Bylo v tom až cosi fenomenálního: její stále nové knihy četli s nezmenšeným zájmem vnukové jejích prvních čtenářů. Nakonec ji psaní a později diktování už unavovalo; v posledních letech novinářům několikrát opakovala, že si připadá jako člověk, který donekonečna vypráví pořád stejný příběh.

Měla zvláštní, zcela specifický talent konstruovat a vyprávět děje, jimiž dokázala zaujmout a udržet v napětí milióny lidí v různých zemích, a tuto základní kvalitu nepostrádaly ani její slabší knihy. Ve vymýšlení původních a zdokonalování přejatých šarád logického důvtipu, v jejich retardovaném a vynalézavě zastíraném předkládání čtenáři byla nedostižná; hold těmto schopnostem vzdali právě její kolegové, autoři detektivek — lidé, kteří z vlastní zkušenosti věděli,

jak je to těžké, poněvadž se celý život pokoušeli o totéž, ale neuměli to tak dobře jako ona.

Kdykoli se však pokusila napsat něco jiného než detektivku, pravidelně ztroskotala. Jako by se v dobře seřízeném mechanismu něco porouchalo: papírovost postav začala být očividná, naaranžovanost děje nesnesitelná, milostné scény trapné — bolest nebolela a radost nerozjařovala. O ní neplatil Goethův aforismus, že mistr se projevuje v omezení, spíš pozdější výrok Henryho Jamese, že spisovatel musí být úzký, chce-li proniknout. Několikrát o tom sama mluvila s přídechem trpkosti. Nebyla myslím tak docela šťastná, že má právě tento druh talentu, ale byla si toho vědoma. (Výmluvné je, že detektivky psala pod svým pravým jménem, kdežto pro pokusy ve „vážné literatuře“ volila pseudonym: o Mary Westmacottové neví nikdo nic, jméno Agatha Christieová se proměnilo v pojem.) Přesto se vždy čas od času pokusila svou vlastní podobiznu přemalovat. Nešlo to. Nakonec zůstala při detektivkách. Při „první dámě zločinu“. Při proměně v instituci. Při světové slávě. Pokud vím, žádnému novináři se nikdy nepochlubila, jak takový závratný úspěch chutná člověku, který se pokládá za spisovatele.

Když vysvětlovala postavu pana Quina, zmínila se, že kdysi v mládí psala verše. Pomlčela o tom, že je psala celý život. Nedávno mi na policích Anglické knihovny v Klementinu padla do ruky hnědá knížka, vydaná v Londýně v roce 1973. *Agatha Christieová: Básně.* V první části jsem našel celý cyklus o porcelánových figurkách z krbové římsy, ale jsou tam i pozdější verše, dokonce ze sedmdesátých let. Zvláštní básně. Místy konvenční, místy naivní. Překvapivě bezbranné. Hlavně nestejné: verše prosté jako dětské říkadlo se střídají s literátskými pokusy zbásnit odtažité, mnohdy kuriózní téma. Například: jak mnoho pro pravěkého člověka znamenal objev pazourku. Sem tam se v nich mihne něco velmi jímavého, i když ne originálního, třeba vzpomínka na mladého důstojníka, který padl v první světové válce a unikl tak lupiči jménem Čas, připravujícímu člověka jak o mládí, tak o krásu… Závěrečná báseň „Piknik“ má atmosféru odchodu a zároveň světa našich dnů: dva lidé se rozcházejí u frekventované dálnice, po níž se řítí stovky vozů, kde není ani na chvilku ticho a kde i vybalené jídlo rychle pokrývá prach. Jsou to

teskné verše, i když dvojice není blíž určena a loučí se v nich kdoví-kdo s kdovíkým:

Už je čas? Ty drobky, papíry, slupky tu nech,
zařaď se do šňůry aut a ztrát se za prvním rohem.
Ten piknik tady byl prima, má lásko,
ale teď sbohem…

Jan Zábrana

Povídky českého souboru
„muž v mlze“
jsou vybrány z knih:

Partners in Crime © 1929
The Mysterious Mr Quin © 1930
The Thirteen Problems © 1932
Parker Pyne Investigates © 1934
Murder in the Mews and Three Other Poirot Cases © 1937
The Regatta Mystery © 1939
The Witness for the Prosecution and Other Stories © 1948
Three Blind Mice and Other Stories © 1950
The Adventure of the Christmas Pudding © 1960
Double Sin and Other Stories © 1961

/obsah/

4 x Hercule Poirot

9 Vražda v postranní ulici (Murder in the Mews from Murder in the Mews)

69 Černý vzadu (Four-and-Twenty Blackbirds from The Adventure of the Christmas Pudding)

87 Záhada španělské truhly (The Mystery of the Spanish Chest from The Adventure of the Christmas Pudding)

133 Druhý gong (The Second Gong from Witness for the Prosecution & Other Stories)

4 x Jane Marplová

161 Greenshawova Kratochvíle (Greenshaw's Foliy from The Adventure of the Christmas Pudding)

189 Vražda krejčovským metrem (The Tape-Measure Murder from Three Blind Mice & Other Stories)

205 Čtyři podezřelí (The Four Suspects from The Thirteen Problems)

223 Vyprávění slečny Marplové (Miss Marple Tells a Story from The Regatta Mystery)

4 x Tommy Beresford a jeho zena Pentlička

237 Aféra s růžovou perlou (The Aífair of the Pink Pearl from Partners in Crime)

255 Muž v mlze (The Man in the Mist from Partners in Crime)

275 Sunningdaleská záhada (The Sunningdale Mystery from Partners in Crime)

291 Farářova dcera (The Clergyman's Daughter from Partners in Crime)

4 x Parker Pyne

313 Záhada na regatě (The Regatta Mystery from The Regatta Mystery)

333 Případ nespokojeného vojáka (The Case of the Discontented Soldier from Parker Pyne Investigates)

351 Nechybí vám nic? (Háve You Got Everything You Want? from Parker Pyne Investigates)

365 Bagdádská brána (The Gate of Baghdad from Parker Pyne Investigates)

4 x Harley Quin

383 Pan Quin přichází (The Corning of Mr Ruin from The Mysterious Mr Quin)

403 Stín na skle (The Shadow on the Glass from The Mysterious Mr Quin)

427 Znamení na nebi (The Sign in the Sky from The Mysterious Mr Quin)

447 Mrtvý harlekýn (The Dead Harlequin from The Mysterious Mr Quin)

476 *Animovaná algebra Agathy Christieové*

KLUB ČTENÁŘŮ
Svazek 406

Agatha Christieová

MUŽ V MLZE

Z anglických originálů vybral a přeložil,
doslov a vysvětlivky napsal
Jan Zábrana.
Obálku a vazbu navrhli
Soňa a Jaromír Valouškovi.
Vydal Odeon,
nakladatelství krásné literatury
a umění, n. p.,
jako svou 3522. publikaci
v redakci krásné literatury.
Praha 1977.
Odpovědná redaktorka
Alena Hartmanová.
Ze sazby monofoto
vytiskl ofsetem TISK, knižní výroba, n. p.,
závod 3, Český Těšín.
28,74 AA, 29,31 VA
605 22 856. Vydání první.
Náklad 190000 výtisků. 01-068-77.
13/34
Cena Kčs 31,—

Agatha Christieová
MUŽ V MLZE
Z angličtiny přeložil Jan Zábrana

Za své více než padesátileté kariéry detektivní autorky nespokojila se Agatha Christieová s jedním detektivem. Stejnou proslulost jako samolibý dušezpytec Hercule Poirot se svými francouzskými větičkami získala starosvětská slečna Marplová, s úspěchem aplikující zkušenosti rodné vísky na nejsložitější zločiny a dramata. Třetí v pořadí jsou manželé Tommy Beresford a jeho žena Pentlička, dokonalý tým, v němž se ztřeštěnost, důvtip a hravost znamenitě střídají a doplňují. Čtvrté místo patří čilému penzistovi panu Parker Pymovi, který si zřídil agenturu víceméně detektivní, kde pro blaho bližních využívá svých trudných zkušeností ministerského statistika. Jistá tajuplnost, kterou tento sympatický stařík zůstává obestřen, houstne až do přízračnosti u pana Harley Quina, který svého staromládeneckého pomocníka krok za krokem postrkává k řešení příslušné záhady.

V našem výboru dostal každý čtyřikrát příležitost ukázat svůj um a čtenář má dvacetkrát příležitost ocenit um autorčin. Máme znovu možnost ocenit pohotovost invence, svěží tok vyprávění, smysl pro atmosféru i zejména pro překvapení.

AGATHA CHRISTIEOVÁ
(1890—1976)

Se narodila v devonském lázeňském městečku Torquay. Její otec byl Američan, jakýsi F. A. Miller. Vyrůstala s matkou, která také řídila její první výchovu. Vzdělání pak mladá Agatha dokončila ve škole v Paříži. Roku 1914 se vdala za Archibalda Christieho, který se později stal plukovníkem. Roku 1920 po křížové cestě londýnskými nakladatelstvími vyšel její první detektivní román: *Záhadná událost v styleském sídle* (The Mysterious Affair at Styles), která je i prvním vystoupením belgického fešáčka Poirota, stejně domýšiivého na svou poněkud křiklavou eleganci jako na své nevyrovnatelné „šedé mozkové buňky", byla přijata celkem vlažně; senzaci vyvolala až o šest let později třetí kniha *Vražda Rogera Ackroyda* (The Murder of Roger Ackroyd). Autorka mezitím přivedla na svět dceru Rosalindu a roku 1928 se rozvedla. Za čtyři roky nato se znovu provdala za eminentního archeologa Maxe Mallovana. Provázela ho později na jeho výpravách, dokonce prostředí vykopávek inspirovalo její detektivku *Vražda v Mezopotámii* (Murder in Mesopotamia). Tajemství její světové obliby tkví za prvé v její schopnosti „kouzelnického triku", v dovednosti, s níž umí míchat karty a s efektním gestem vytáhnout žaludské eso před očima žasnoucího čtenáře. A za druhé v její schopností vyvolat útěšlivou iluzi o spořádaném světě, kde vražda je jen chvilkovým porušením rovnováhy, které bystrý detektiv polehlivě napraví. Spisovatelčina invence neznala mezí: napsala 70 románů, 21 her sbírek povídkových, ba i 2 sbírky básní starala se i o konečný efekt: pro posmrtné vydání přichystala poslední případ Hercula Poirota, nazvaný případně *Opona* (The Curtain).